Tingbok nr. I Ad 13 1731-1734 for Hardanger, Voss og Lysekloster.
Resten av året 1731
Dei prikka områda og ord i () viser at ein har med skadde sider å gjera.

1731: 1

Jn Nomine J/es/u

Anno 1731 d: 8de December blef paa **Gaarden Hofthammer udj Østewolds Sogn, holden Almindelig Høste Skatte og Sagefaldz ting med Liuse Closters (Almue) udj Waags Skibrede** Nerværende paa Forvalteren for Liuse Closter (Gods) Sr: Hendrich Foormans Veigne hans Fuldmegtig (Monsr: Wol)lert Foormand, tillige med bøygde Lensmanden …… Baarsen Wespestad, samt de 8te Lawrettes (Mænd) ….. Jørgensen Skaalevigen, Nils Larsen ……, …… Ingemorsen Espestad!! (Wespestad?), Knud Kielsen Melling, ……. Olsen Bielland, Johannes Christophersen …….., …… Aamundsen Gloppen, og Johannes Larsen …….,

da efter at Retten i Kongens høye na(fn var sat), Er Passeret som følger

Da blef Publiceret Soren skriver Fabri(cius Memo)rial til Welbaarne Hr: Stift befalings (Man)den Wilhelm August von der Osten af dato (Hoft)hammer dend 8de Novemb: 1731. hvorudj (hand) forlanger at Een udj hans paa fal(dende) Svaghed maatte Constitueres Liuse Closter Høste Tinger og andre hans allerede (beram)mede forretninger at bjvaane og (forrette), tillige med Welbaarne Hr: Stift befalings mandens derpaa teignede Resolution daterit Bergen den 14 Novemb: 1731, hvor….. Singr: Andreas Heyberg er bleven Con(stitueret) bemelte Tinger og forrettninger udj (Soren)skriver Fabrici Svaghed \at/ djvaane!! (bjvaane) og f(or)rette.

Dernest blev allerunderdanigst Publiceret hans K(ongl: May:ts) allernaadigste Placat angaaende Kongsberg (Sølfverch) til Participantere at afstaa enten til Forpagtning …… Eiendom, dateret Fredensborg d: 17de Aug: 1731.
Ligeledes blev underdanigst Publiceret hans Excellence (Cam)me Raad udj Geheime Conceilet, og General Directeur (for) Financer og Rente Cammeret, hans udgangne ……

1731: 1b

(un)der Cammer Collegj …… (date)ret Rente Cammeret d: ? April 1731: Hvorved bekient giøres at vedkommende som (haver) noget at fortolde, og iche finder Leilighed samme med Croner in Natura at betale, maa med ProCento Lage udj Courant Myndt Erlegges,
Saa underdanigst Publiceret de Høye Herrer udj Søe Etatens General Commissariat deres udstædde Placat dateret Søe Eta(tens) General Commissariat d: 9 Junj 1731: hvorved de som for (den sid)ste Krigs tiid endnu noget ved Søe Etaten med Rette Kunde (have) at fordre, advahres med deres Krav og beviisligheder (til) General Commissariatet at indkomme inden Aar og Sex ..ger, enten ved dem self, deres arfvinger, Creditorer eller Fuldmegtiger, og at deres Fordringer som iche inden dend tiid indkommer, skal siden ansees som aldeeles ugyldige, og in per(pet)uum være Excluderede:

Publiceret Forvalteren for Liuse Closters Godz Sr: Hendrich Hansen Foormans udgifne bøxel Seddel til Elias Olsen paa ½ Løb Smør, og een half huuds Landskyld udj dend gaard Eldholm,

Liuse Closter tilhørig, beliggende udj Sundhorlehns Foegderie og Waags Skibrede. dateret Liuse Closters gaard, d: 3 Novbr: 1731, Hvorhos blev anviist Leilendingens Revers; bøxel Seddelens indhold uryggelig at holde, af samme dato.
Saa Publiceret Forvalteren Sr: Foormans udgifne bøxel Seddel til Ingebrigt Nilsen paa ½ Løb Smør og ½ huuds Landskyld ydj gaarden Søreide, Liuse Closter tilhørig, beliggende udj Waags Skibrede og Sundhorlehns Foegderie, hvilchen Jordepart ……. Salmonsens Enche tilforen har brugt, som hand har taget til Egte; Derhos blev anviist Leilendingens udgifne Revers af samme Dato Neml: 6te Novbr: 1731, hvorved hand forpligter sig bøxel seddelens indhold ubrødelig at holde.

Saa blef Publiceret dend 5te Post af Høyædle og Velbaarne Hr: Stift befalings mand Wilhelm August von der Ostens udstædde Resolution dateret Bergen d: 11te October 1731: teignet paa Een Klage som eendeel af Liuse Closters Almue udj Hardanger hafde indgifvet angaaende dend Fløtning Forvalteren Sr: Foorman fordrer paa hans Reise til Sessionerne, ved hvilchen Resolution Liuse Closters Almue befahles under Nam, og Execution at betale til Forvalteren Sr: Foorman for slig Skydz hver Mand 6 skilling Danske.

….. Sr: Foormans Fuldmegtig tilspurdte Laugretted og dend tilstædeværende Almue, om det iche er dem vel bekiendt, at Ole Mevatten Er SelfEier til ½ Løb Smør ½ hud i bemelte Mevatten, der sorterer under Liuse Closters Jurisdiction, og om iche samme 1/2ve Løb Smør og 1/2ve huud af ham self beboes og bruges, hvortil baade Lawretted som dend tilstæde værende Almue Eenstemmig svarede at det er dem vel Vitterligt, at bemelte Ole Mevatten og ingen Anden, bruger og beboer dend 1/2ve Løb Smør og

1731: 2

halve huud i gaarden Mevatten ….. h..d self …… paa Forvalterens Fuldmegtig paa sin Principals vegne til hans Reigenskabs anleg var tings vidne begierende, som blev bevilget. og under Rettens Forseigling udstæd.

Endnu tilspurdte Forvalterens Fuldmegtig Lavretted og den tilstæde værende Almue om her paa Liuse Closters godz i dette Tinglaug, findes nogen Huusmænd som bruger haandværk, Strandsiddere som brugere Øltapperie eller anden Næring, bønder Sønner som handler med Slagter Fæe eller ……, Som for indeværende aar burde eller Kunde Svare nogen Skatt til Hans Kongl: Mai:t, hvortil Saavel Lavretted som Almuen Eenstemmig Svarede: at ingen Slige Persohner i Tinglauget saavit Liuse Closters godz sig Strecher (findes).
Ligeledes tilspurdte hand dem om af dette tinglaug (er ble)ven uden Rigs ført nogen Arf, hvor af 6te og Tie(nde Penge) burde Svares, item om i dette aar noget Arvel(øst Godz) er forrefalden, Desligeste om dennem er Vidende om Rydnings pladzer paa Liuse Closters godz som K(unde falle) i Skatt, og om de gaarder som tilforen er bleven (avta)gen, iche er bleven saa meget forbedret at de igien Kand taale paaleg.
Endelig blev dem og tilspurdt o(m her i) Tinglauget paa Liuse Closters godz er Staaende (nogen Sauger) hvorpaa Saug tømmer Skieres, item om her findes nogen Qverner eller Laxe Vaager som Kand legges i Skatt. (Efter) at saa hver post for sig var igientagen og Exi……, Svarede Saavel Lawretted som den tilstædeværende Almue paa hver post i Særdeleshed at aldeles indtet her paa Liuse Closters godz i dette tinglaug og i dette aar \af (ommelte poster)/ er falden, hvorved hans Mai:t noget Kunde bereigne til Indtegt;
Derpaa var Forvalterens Fuldmegtig Ti(ngs Vidne) begierende, som iche Kunde negtes, men under Rettens Forseigling blev udstæd.

Dernest blev udnefnt følgende Lavrettes Mænd som Retten nestkommende Aar 1732 skal betiene Neml: Johannes Ch(risten)sen Vespestad, Jon Ingemorsen ibm:, Knud Monsen ibm:, …… Bircheland, Johannes Monsen ibm:, Mons Olsen Bielland, 2de unge Mend som ey tilforen haver betient Retten, h(vilche) er bleven tilholdt deres Lavrettes Mandz Æed at aflegge, Nemlig: Simen Ellingsen Bleenes og Erich Jørgensen M……

Efter at da blev udraabt om der nogen fandtes som (sig) agtet at gaa i Rette, og ingen videre indfandt sig, blev Retten for dette tinglaug og denne sinde ophævet.

Anno 1731 dend 11 December blef holden **almindelig Høste Skatte og Sagefaldz ting med Liuse Closters Almue udj Ous Skibrede paa gaarden Moberg**, Nerværende Forvalteren og

1731: 2b

medEieren for Liuse Closters Godz, Sr: Hendrich Hansen Foorman, tillige med bøygdelensmanden Ole Leqven og de 8te Lawrettes Mend, Nils Jons: Yttre Drangen, Ole Grindevold, Ingebrigt Skeie, Lars Yttre Moberg, Wintzentz Houe, Lars Borgen, Lars Jndre Tuen, og Lars Søfteland,

Og efter at Retten i hans Mai:ts høye Nafn var sadt, er Passeret som følger.

Allerunderdanigst Publiceret Deres Kongl: Mai:ts allernaad:ste udgangne Forordning om Skatternes paabud i Norge for Aar 1732: dateret Fridrichsborg d: 19de Octbr: 1731:
…..este Cammer Collegii Placat, angaaende at de som ey (C)roner til toldens betaling haver, maa samme med 5 ProCento Lage udj Courant Erlegge, dateret Rente Cammeret d: 7de April 1731:
(Ligel)edes Hans Kongl: Mai:ts allernaad:ste Placat angaaende Kongsberger Sølfverch, dateret Fredensborg d: 17de Aug: 1731. Som forhen fol: 1 er Extraheret.
…. Søe Etatens General Commissariat udstæde Placat dateret 9de Julj 1731, som forhen fol: 1 er Extraheret.
Publiceret Høyædle og Velbaarne Hr: Stift befalingsmand Wilhelm August von der Ostens udgifne Resolution af dato 1ste Octbr: 1731: at Forvalteren for Liuse Closters godz bør niude 6 skilling af hver Mand for Fløtning til Sessionerne,
Allerunderdanigst Publiceret Høyædle og Velbaarne Hr: Stift befalings manden Wilhelm August von der Ostens befahling og (M)essive til Forvalteren Sr: Foorman dateret 21 September 1731, (gr)undende sig paa Cammer Collegii skrivelse af 1 Septbr: nest forhen, hvorved er bekiendt giordt, at ingen maa hugge eller udføre anden Slags trælast end deres Kongl: Mai:ts allernaad:ste Forordning af 20de Aug:stj 1726 tillader, førend dend allernaad:ste Anordnede Skoug og Saug Commission i Norge faar (ud)retted et vist og bestandig Reglement.
Saaledis blef paa dette Ting publiceret Hr: Stiftbefalingsmandens constitution til Sr: Andreas Heiberg af 14 Nov: 1731, som forhen paa Fol: 1: findes Extraheret.

Publiceret Hans Tangemans udstædde bøxel Seddel til Haldor Alfsen Sundervigen dateret 14de Julj 1729; paa en Jorepart udj Gaarden Schaar udj Strandvigen skyldende 29 16/55 Marcher Smør, (som) hans Myndling Ahleet Johans datter Arfvelig er tilfalden efter (hendes) FarFader Alf Olsen og Farmoder Anna Mortens datter; hvorhos er anviist Leilendingen[s] Revers, bøxel seddelens indhold at efterkomme.

Publiceret Forvalteren og medEieren til Liuse Closters gaard og (godz) Sr: Hendrich Foormans udstædde bøxel bref til Peder Johansen Søfteland paa ½ Løb Smør ½ huud udj bemelte Søfteland, og ¼ part udj Eegehoug, som er 3 mrk: Smør og 1/8 deel huud, som hans

1731: 3

wærmoder Nils ……..ns Enche tilforen brugte og for hannem opsadt haver, med Vilchor at hun aarlig hos ham skal niude Frit Foster til een Koe, og 1 tønde Korn, dateret Liuse Closter gaard d: 10 December 1731. Leilendingens Revers af samme dato blef derhos anviist. og begge paateignet.

Noch Forvalteren Sr: Foormans udstæde bøxel bref til M….. Nilsen Nord Strønen paa ½ Løb Smør ½ huud i bemelte Nord Strønen, Liuse Closter tilhørig, som Ole Christophersen for hannem godvillig opsagt haver, dateret Liuse Closter gaard d: 3 Nov:ber 1731: Leilendingens Revers af samme dato. derhos anviist og begge paateignet tilbageleveret.

ditto udstæde bøxel bref til Lars Larsen Strønen paa ½ Løb Smør ½ huuds Landskyld udj gaarden Strønen udj Ous Skibrede, som Michel Christophersen for hannem godvillig opsagt haver, dateret Liuse Closters gaard d: 3 Novbr: 1731: Leilendingens Revers af samme dato blev og anviist og paateignet.

ditto Forvalterens udstæde bøxel bref til Hans Olsen Rød, paa ½ Løb Smør og ½ huuds Landskyld udj bem:te gaard Rød, Liuse Closter tilhørig, hvor af hans Fader Ole Nilsen for hannem haver opsagt dend halve deel, og Peder Erichsen dend Anden halve deel, dateret Liuse Closters gaard d: 5te November 1731: Leilendingens Revers af samme dato blef derhos anviist og begge paateignet tilbagelevert,

ditto Forvalteren Sr: Foormans udstæde bøxel bref til Hans Larsen Nedre Eide, paa ½ Løb Smør ½ huuds Landskyld udj bemelte gaard Nedre Eide, Liuse Closter tilhørig, som Arne Olsen for hannem godvillig opsagt haver, dateret Liuse Closters gaard d: 6 November 1731: Leilendingens Revers af samme dato blev og derhos anviist og begge paateignet tilbageleveret.

Endnu Publiceret Forvalteren Sr: Foormans udstædde bøxel bref til Arne Ellingsen Tvedt, paa ½ Løb Smør ½ huuds Landskyld udj bemelte gaard Tvedt i Ous Skibrede, Som Joha(nnes sin) Enche, hvilchen hand har taget til ægte, forhen brugte, dateret Liuse Closters gaard d: 6te November 1731: Leilendingens Revers af samme dato blef derhos anviist, og begge paateignet.

Ligeledes Forvalterens udstædde bøxel bref til Rasmus …….sen Søreide paa 18 mrk:r Smør ¼ huuds Landskyld i bemelte gaard Søreide udj Waags Skibrede, som Ingebrigt Olsen godvillig opsagt haver, dateret 10de Decbr: 1731: Leilendingens Revers blev derhos anviist, og begge paateignet tilbageleveret.

Endelig blef Publiceret Forvalteren Sr: Foormans udstædde bøxel bref til Tørres Jacobsen Hofthammer paa ½ Løb Smør og ½ huuds Landskyld i bemelte Hofthammer udj Waags Skibrede, Liuse Closter tilhørig, som Ole Nilsens Enche for hannem godvillig opsagt haver. Leilendingens Revers blef og derhos anviist, og begge paateignet tilbagelevert, de ere dateret Liuse Closters gaard d: 10de Debr: 1731.

1731: 3b

Asbiørn Andersen Indre Drange, haver til denne Rett indstefnt Knud Magnesen Norvigen og Mons Larsen Jndre Drange, til (Eedelig) at bære Vidne hvor nær, Mariæ Ols datter Søevigen, som hannem efter Kongl: Mai:ts allernaad:ste bref af dato 15de Junj 1731 er bevilget at ægte, Er beslegtet eller besvogret.

De indstefnte Vidner mødte, og Efter at Æeden for dennem var oplæst og de var formanet at vidne deres Sandhed, Fremstod Vidnet Knud Magnesen, og efter aflagde Æed Sandhed at vidne forklarede: at det er ham vel beKiendt, at Asbiørn Andersen Indre Drange, og Mariæ Ols datter Søevigens afdøde Mand Anders Nilsen Søevigen vare Sødskende børn, og iche nermere beslegtet eller besvogret enten paa hans eller hendes side, Vidnet Mons Larsen Jndre Drange Fremstod og aflagde sin Æed Sandhed at vidne, giorde derpaa samme Forklaring om Asbiørn Andersens og Marie Ols datters Svogerskab som Vidnet Knud Magnesen aflagt haver.

Hvorpaa Asbiørn Andersen Tings Vidne var begierende, som blev bevilget og under Rettens Seigl udstæd.

Hr: Assessor Wilhelm Hansen \har/ ladet ved Skriftlig Stefnemaal dateret 2den Oct:ber 1731. til denne Rett og dette Ting Stefne Steffen Borgen, Elling Leqven, Omund Leqven, Christopher Bøe, og Ole Moeberg at bære Vidne som Lavrettesmend da ting for Liuse Closters Almue blef holdt paa Liuse Closters gaard d: 30 May 1710, om de iche Kand Erindre da ting samme aar, tiid og Sted blef holdt, \at/ i blant Freere!! (Fleere) obligationers Publication blev Publicered een af Jacob Widing udgifven obligation til Sl: biscop Randulf paa 1000 rd:r Croner, med videre derudj og des angaaende Mentionerede qvestioner, Jtem om iche Sorenskriver Mandrup Funch samme tiid og paa samme ting var saa Svag at Almuen maatte Søge ham paa Sengen naar de noget med ham havde at tale. Desligeste er Velærværdig Hr: Hendrich á Mønnechen indstefnt at vidne om hand iche fra dette Ting (St)ed Kom Svag hiem og Døde, og om nogen af dem Kand negte at det er Funches haand som paa obligationen er teignet. Ligeledes er Fogden Sr: Jens Lem og Sorenskriver Arnoldus de Fine indstefnt at bære Vidne Saavel om Sorenskriver Funches Svaghed, som og om de iche Kiender og veed at det er hans paateignede Publication paa forommelte obligation med egen haand, med videre Stefnemaalets indhold, alt til Lovlige Tingsvidnes Erholdelse, Til samme Vidner at anhøre var indstefnt afgangne Sorenskriver Mandrups Funches Enche og hendes Jtzige Mand Hendrich Mi[l]tzow, Jtem Mag:r Johan Widing, og Madame Karen afgangne Hans Foormans, saavelsom og Jacob Widings Enche og datter samt Laug Verge Jens

1731: 4

Lem.

Mandrup Funches Enche eller hendes Mand Hendrich Miltzow mødte iche, ey heller nogen paa deres veigne. Stefne Vidnerne Ole Baarsen Lequen og Lars Olsen Øfre Eie fremstoed og Æedlig bekreftede at de Stefnemaalet for ham self udj egen Persohn haver anviist, at hand det self læste, og at de ydermeere Stefnede ham efter Stefnemaalet til denne Ret at møde, som Passerede d: 3 November 1731:

Paa Mag:r Widings veigne mødte Procurator Jacob Preus,

Paa Madame Foormans veigne gav Forvalteren Sr: Foorman, som var nerværende, tilkiende, at hand haver hendes Fuldmegtig Proc: Barthes Skriftlige Svar til Sagen.

For Jacob Widings Enche og hendes (datter) mødte ingen, Stefne Vidnerne Ole Leqven og Fabian …….. Ædlig afhiemlede at de Stefnemaalet for hendes boepæl i hendes Datters paahør d: 12te November forkyndede. fantes af hende self saavelsom Foegden Lem paateignet at være forkyndt.

For Citanten Ass: Hansen fremstilte sig Proc: Claus Blegen, og i Retten anviiste dend udj Stefnem: paaberaabte d: ? Novbr: afvigte Aar 1730 betreffende denne oblig: afsagde høyeste Rettes dom, hvorved allerhøystbem:te Rett haver anseet dend imellem Parterne Reiste tvistighed om Pante Rettigheden efter bemelte Jacob Widings udgifne forskrivning som noget uoplyst og upaadømt, og derfor atter henvist samme tvistighed til dend Constit: Dommer

Hans Christ: Gartners endelige paadømmende, af hvilchen Doms Final Comparenten fremlagde, een Rigtig gienpart, med forlangende at same udj dette tingsVidne maatte inddrages, dernest anviiste hand dend af Sal: Jacob Widing under dato 19 Maj 1707: til Hr:r biscop Docter Nils Randulf udgifne panteforskrivning paa ¼ part udj Liuse Closters Godz, Stoer 1000 rd:r Croner paateignet af afgangne Sorenskriver Mandrup Funch d: 30 Maj 17.. paa Liuse Closters hovedgaard for Retten at være L(æst), hvoraf hand ligeledes Producerede een Rigtig gienpart, som h/an/d i acten forlangede inddragen; Endelig fremlagde hand og til Rettens eftersiun og Conference om bem:te S(orenskriver) Mandr: Funches haand de udj Stefnemaalet til dend en(de) paaraabte documenter, saasom: Christen Nilsens bøxelseddel af 15de Jan: 1699: paateignet af Mandrup Funch at være læst bem:te Aar d: 4 9br: paa et Almindelig Høste ting udj Waswer tinglaug paa Pandenæs!! (Fandenes). Pro 2do Lauritz Nagels Skiøde til Johan Bager af 6te Septbr: 1703: af Mandrup Funch paateignet d: 12 9br: nest efter at være Læst paa Wangens tingstue. 3die Hendrich Miltzous bøxel Seddel, til Knud Torbiørnsen

1731: 4b

af 3de April 1708 med paateigning under Mandrup Funches haand at være Læst og Forkyndt i Wangens Tingstue d: 8de Junj nest efter. 4de Siver Tomasens bøxel Seddel af 14de Novbr: 1703: af Mandrup Funch paateignet at være Læst paa Jondals Høste ting d: 4 Octbr: 1705. 5te Christen Nilsens bøxelseddel med paateigning under Mandrup Funches haand at være Læst i Ewangens!! (Ewangers) tingstue ved Som/m/erting d: 8de Junj 1708. 6te Et Skiftebref efter Knud Andersen, udstæd af Sorenskriver Funch d: 6 Novbr: 1703 under hans haand, og Endelig Pro 7mo Anne Sl: Jacob Andersens, Johan Widings og Anders Jacobsen Widings Skjøde Under Mandrup Funches haand og hans egenhendige paateigning at være Læst paa Liuse Closters hoved gaard, d: 30te May 1710, som er self samme dag, da dend i Rette lagde Jacob Widings obligation af Mandr: Funch er paateignet same Stedz at være Læst. hvilche Forbemelte Documenter Citanten til dend Ende i Retten har ladet anviise, at Mandrup Funches paateigninger paa dennem, Særdeles paa det sidste, som er skeed d: 30 Maj 1710, maatte Confronteres med hans paateigning paa Jacob Widings obligation af 19de Maj 1707, og de indstefnte Vidner for Retten blive anviist, samt de derom saavit Stefnemaalet paaEsker tages udj Forklaring. Endelig anviiste og Comparenten een af dend Constituerede Sorenskriver Magnus Schiøtte paa bemelte Jacob Widings obligation, saa vel som een Anden obligation paa gaarden Liuse Closter d: 5 Aug:stj 1719 afsagde hiemtings dom, hvorudj dend bemelte Jacob Widings obligation af 19 Maj 1707, tillige med Mandrup Funches paateigning om tingliusningen findes ordliudende inddragen, hvilchen tingliusning og er ordliudende med den som paa obligationen er teignet, og bemelte Doms act under Procedeuren iche til det mindste at være modsagt. dernest paastod Comparenten at de øfrige indstefnte Vidner her af tinglauget maatte paaraabes og efter de i Stefnemaalet inddragne qvestioner til Ædlig forklaring antages.

Proc: Preus for Mag:r Johan Widing, som tilstaar at have faaet Lovlig varsell efter Cit: Stefnem: ville formode at de Motiver og inventioner Cit: intenderer med og bruger til dette nu af ham paasøgende tings Vidne, iche niuder nogen (Fr)emgang; thi først Consideseres!! (Considereres) det, at her er meget over 20 aars tiid som de indstefnte Vidner ere Kaldede at bære Vidne om hvad da for Retten paa Liuse Closters gaard blev Passeret og af da værende nu afdøde Mandrup Funch blev forretted, og under denne Langvarige tid Skulle det iche være ventelig at disse Vidner, og i Sær af dem de indkaldede Lavrettes Me[n]d som Eenfoldige bønder nu Kunde have i frisk Minde og hukommelse, alt det som same tid for Retten af Sorenskriv: blev tracteret

1731: 5

eller af ham enten blev ad Protocollum ført, eller (om det) af det forrettede af ham blef forgiet eller udeladt eller … samt i Protocol: at skrive og indføre, og i saadan Leilighed var Comparenten af dend Meening, det denne Ret og holder det betencheligt same indstefnte Lavrettes Mend til Æedlig forklaring at annamme, og ligesaa saavit de øfrige og andre Vidner angaar, saasom af dennem er det Retten bekiendt, at foruden denne Ret iche er deres Verneting, og altsaa iche heller Mag:r Widings om deres udsigende at tage til gienmæhle, er Fogden Sr: Jens Lem Citantens Svoger, og Sorenskriver de Fiine er bemelte Lems broder, dernest formeente og Preus at som hoved Sagen allereede haver Turet frem og frem indtil høyeste Rett, og Citanten under og for de Mender Rette(n) iche haver haft noget paaskud og paaberaabelse til og om andre afbeviisligheder til hans formeente Sags og fa..tes Størelse end de som for same Retter ere frem komne, og hvilche beviiser heller iche var ham tilladelig at fremkomme med, med mindre hand forud veed Æed Kunde forklare at h/an/d iche derom tilforne var Vidende og haver haft Kundskab, det da des mindre nu Kand accorderes og tillades Citanten i følge og Kraft af Lovens 28 art: pagina 131 der ellers in fine Siger at naar nogen Sag for Kongens høyeste Rett er Kiendt paa, der da ingen videre Process maa tillades, at faa dette tings Vidne af Retten bevilget og Vidnerne efter hans Stefnemaal førte, thi exiperede og Protesterede h/an/d derimod, og derom ville Ervarte Rettens Eragtning.

Paa Mad: Karen Foormans Fuldmægtig Proc: Bartes Veigne indleverede Forvalteren Sr: Hendrich Hansen Foorman bemelte Bartes Skriftlige indleg i Sagen, deteret Bergen d: 8de Decbr: 1731 det han begierede i Acten indført.

Proc: Blegenberg, til de af Mag:r Widing saavelsom Mad: Foormans giordte Exceptioner imod Stefnemaalet, maatte Kr(aftigst) Replicere efterfølgende: 1te fornemmer vel Retten … (Ci)tanten iche extenderer sit Stefnemaal nær saavit s..… Mad: Foorm:(s) Fuldm: Proc: Bart udj sit fremsendte indleg vil forklare: hvad egentlig deres fremsadte exeption angaar, hvortil de bruger 3de fundamenter, da formeener Comparenten betreffende det første, at Lovens ord som forbyder at intet Vidner maa Stædes om ord efter een andens Mund, eller om ord in genere efter 20 aars Forløb, eller om paasagn efter aar og dags Forløb iche med nogen føye Kand apliceres her hvor Vidnerne ere indstefnte

1731: 5b

at giøre forklaring om hvorvit de Kand erindre sig om …… Publiqve Rettes forhandling; thi Contraparterne skal vel iche Kunde negte, at Vidner om Eiendomme, Marcheskiel og deslige som til tinge Passerer, Kand og maa Stædes, og aller best Kand haves af aldrende Mænd, endogsaa efter langt lengre tidz forløb, betreffende Preuses 2det fundament til sin Exception, at Mag:r Widing iche Kunde forpligtes til at anhøre Vidner paa det Ting som iche er hans, ey heller Vidnernes Værne ting, da som Lovens pag: 119 dens 3de art: tilstæder at Vidner maa aflegge deres Vidnesbyrd om de dertil Kand formaaes, for omkostninger at spare, for et andet ting end som forregaaende 2den art: forresiger, at Vidnerne iche Kand forpligtes at giøre uden allene til deres Værne ting, og Lovens 1ste bogs 2 Cap: 22 art: forpligter dend som for Sagen er at paahøre Vidner for det ting som Vidnerne skulle aflegges for, saa formeener Comparenten, at indstefnte Mag:r Widing efter Conference af fornefnte art:r bør anhøre Vidner, End og hvor det hverchen er hans eller deres Verneting. betreffende dend 3die Post af Contra-parternes exception og paastand, at assessor Hansen skulle først aflegge Æed at h/an/d om de nu paasøgende Vidner iche tilforen haver været vidende, efterdi, som de siger, Sagen udj høyeste Ret er paadømt, Da befinder Retten vel, af dend i Retten fremviste og in Copia fremlagde høyeste Rettes doms final, at allerhøyst bemelte Rett haver henvist parternes Dispute om panteRettigheden efter tit forbemelte Jacob Widings forskrivning, som noget

upaakiendt og upaadømt, og følgelig som noget uopliust, til aller første hiemting, for der nu allerførst at blive paadømt, og da følgelig først, saavit parterne Kand (Era)gte fornøden, maa blive oplyst; Comparenten vil altsaa formode at deres Exception i mod Stefnemaalet iche Kand komme udj Ringeste Consideration, vil {vil} paastaa Rettens assistence efter Stefnemaalet; hvad ellers angaar …om de Mentionerer om Fogden Sr: Lems og Sorenskriver Arnoldus de Fiines beslegtning med Citanten, da bliver det vel …. en post som iche førend ved Sagens Endelige paadømmende (a)f vedkommende Retter først Kand blive paakiendt, hvorvit bem:te Vidner da vil blive anseed Citanten til Størche eller iche.

Preus Replicerede at dend af Citantens Fuldmegtig til Comparentens første fremsadte Exception frem førte besvarelse, formeente h/an/d at være i merchelig ulighed med dend Sag som Citanten nu driver for denne Rett efter hans udstædde Stefnemaal; thi her er nu iche om Aaverchs og Eigne tr(æt)ter eller Skiel og Skifter mellem Jord og Jord, og deslige Eiendoms trætter, om at giøre, men angaaende een gierning

1731: 6

som Citanten vil have Vidnesbyrd om, der formedelst er (paa)skrift paa dend omtvistende Jacob Widings obligation a……..ver Mandr: Funch skal være giordt, og om saadan gierning (af) een tiid af 20 aar og der over bør føres Vidner, finder hand at Lovens 1te b: 14 C: 1 art: vil tillade at bør skee, thi der (staar) det dog at saadant bør skee paa fersk foed, iche desto mindre, som dog Comparenten nu med den i forbem:te Funchs ….. tiid og af ham holdte Protocol under nu Sl: Conferen… Raad Tønsbergs Autorisation beviiser at forbemelte obligation iche nogen sinde er bleven Produceret til Publication for Liuse Closters ting efter Lovens 1 B: 8 C: 3 art: og det Jligemaade tilforen er beviist, at dend heller iche udj Pantebogen efter nestfølgende Lovens 4 Art: til efterretning saavel for Mag:r Widing og eenhver er indført, saa skulle h/an/d ydermeere formeene at paaskriften, som altsaa er ulovlig, Nochsom bør være uefterretlig, og det Skiøde som Mag:r Widing til Mad: Foorman paa Liuse Closters godz haver underskrevet, at have fortrin fremfor samme obligation efter dend udtrøchelige Lovens Decision udj 5te b: 7 Cap: 7 art: og saaledes haaber hand at Citantens Formeening og paastand til hans Vidners førelse iche vinder Rettens bifald. Ellers, som Comparenten hafde fremviist forbem:te Mandrup Funches ting Protocol, saa fremlagde hand iche allene deraf een af forrige Stift befalings mand udstæd Copie, til hvilchen og er føyet det som (nu) Pante Protocollen findes indført, med begier at dend udj acten maatte indlemmes; Til de videre af Citantens Fuldmegtiges Fremførte, agtede iche andet at svare: end hvis allerrede baade af ham og Mad: Foorm:(s) Fuldmegtig var bleven fremsadt, hvor udinden h/an/d paastod Rettens Kiendelse.

Proc: Blegenberg Refererede sig til sit forrige, anmodede Retten at efterdi Sr: Preus nu her fremviser dend af Sl: Mandrup Funch førte Ting Protocol, at da og det som Sl: Mandrup Fundh d: 30 Maj 1710 udj sam/m/e Protocol haver Skrevet ved ting holdelse paa Liuse Closters hoved gaard, maa og ligeledes som de af Comparenten fremlagde Funches paateigninger Confronteres med hans paateigning paa den omtvistede Jacob Widings obligation, samt ligeledes for de indstefnte Vidner vorde anviist, og om de meere skal Kunde [be]negte Mandrup Funches paateigning paa forbem:te obligation at være hans egenhendige Skrift, end som det h/an/d same dag udj Protocollen haver Skrevet.

Forafskeediget.

De af Procurator Bart og Procurator Preus fremsadte Exceptioner imod {de af} Hr: Assessor Hansens Stefnemaal og de af ham indstefnte Vidner, Passer sig iche \i denne Rettergang og Sag/ til nogen Hinder at ioe Vidnerne baade maa føres og til Ædlig Forklaring antages. Og som saavel Mag:r Widing som Mad: Foormand

1731: 6b

og saa mange som Sagen er paagieldende Lovlig er Stefnt, og Kaldet de indstefnte Vidner at anhøre, Saa bliver de og til Æedlig forklaring admiterede.
Derpaa blef Æeden for de tilstædeværende Vidner af Lovbogen oplæst og een hver i Særdeles formanet at vidne sin Sandhed.
Proc: Preus paastoed at Vidnerne maatte Separeres, som Retten Consenterede, og Efter at de andre Vidner var udviist, fremstoed
Elling Leqven og med opragte ved fingrer aflagde sin Æed at ville vidne sin Sandhed i denne Sag saa vit hand Kand Erindre, og intet Dølge deraf. Derpaa blef dend omtvistede obligation Vidnet forelæst, og dernest tilspurdt om hand nogensinde har hørt denne obligation til tinge Publiceret, hvor til hand Svarede Ney. 2: om hand Kand Erindre hvad Aar og dag Mandrup Funch holdt det sidste ting paa Liuse Closters gaard, Vidnet Svarede: at Efter hans beste minde skal det være over 20 aar siden, men egentlig hvor mange Aar eller hvad dag {og} Erindrer hand iche. 3die om hand iche Kand Erindre at Sorenskriver Mandrup Funch var Svag paa et Ting som holdtes med Liuse Closters Almue paa Liuse Closters gaard, der til Svarede Vidnet: at hand Kand Erindre at et ting som hand var Lavrettes Mand, og aparte hafde at tale med Sorenskriver Funch om et Værgemaal som hannem var paalagt og igien bleven fri for, fandt hand Sorenskriveren liggende paa sin Seng paa Liuse Closters gaard, og som hand iche Rettere veed var svag, men enten det var et Høste eller Sommer ting, eller hvad aar det var, Kunde hand iche Erindre; 4de Svarede Vidnet paa tilspørgelse at hand iche \ K/an/d / Erindre enten Sorenskriveren sam/m/e tiid sad Retten eller ey. 5te om hand Kand negte at dend ham nu forreleste obligation samme tiid blev tingliust, dertil h/an/d Svarede at hand hverchen Kand negte eller tilstaa at dend blev Publiceret, saasom det er ham efter saa lang tidz forløb umuelig at Erindre. 6te om hand Kunde Erindre sig at Sorenskriver Funch samme \tid/ Tingliuste nogle andre Documenter, der til h/an/d Svarede: at hand iche Kand Erindre hvad enten Sorenskriver Funch ved det Ting udrettede noget eller indtet, langt mindre at hand paa det ting Skrev noget i Protocollen. Paa tilspørgelse for det 7de om hand Kand Læse eller Skrive, Svarede Vidnet Ney. 8de Paa tilspørgelse om Sorenskriver Funch foer Svag eller Frick fra det omvundne ting, Svarede hand: at hand iche Kand Erindre enten da Sorenskriveren Kom til tinget eller Reiste derfra, iche heller hvorhen hand Reiste da hand foer der fra, Efter at Parterne var tilspurdt om de hafde noget videre at qvestionere dette Vidne, og de Svarede Ney; blev Vidnet
Omund Leqven indkaldet, som med opragte Fingre aflagde sin Æed Sandhed at vidne. Derpaa blev dend omtvistede obligation ligeledes for hannem oplæst. til dend 1ste og 2den qvestion Svarede dette Vidne ligesom det forrige. til dend 3de qvestion Svarede Vidnet at hand iche Saag Sorenskriver Mandrup Funch paa det ting at være

1731: 7

Svag, men da ting holdtes, saa hand at Sorenskriver Mandrup Funch sad ved bordet og Skrev i sin Protocol; 4de qvestion finder sin besvarelse udj Vidnets Forklaring til nest forrige Spørsmaal, sagde ellers paa tilspørgelse at hand sad ud paa aftenen ved ting bordet og Skrev i Protocollen; til 5te qvestion svarede hand ligesom forrige Vidne; til den 6te qvestion ligesaa, Paa tilspørgelse for det 7de om hand Kand Læse og Skrive, eller om hand Kiender det at være Mandrup Funches Skrift som paa obligationen, der blef ham foreviist, findes teignet, Svarede hand: at hand iche Kand Skrive, men Læse saa meget at h/an/d Kand see hvad i hans Skatte bog bliver afskreven, Men hvad enten det er Mandrup Funches paaskrift paa obligationen eller ey, viste hand iche at give nogen opliusning om. til 8de qvestion blev af Vidnet Svaret ligesom det forrige Vidne udsagde, for det 9de blev Vidnet tilspurdt om

Mag:r Johan Widing var paa dette ting, Svarede derpaa at Mag:r Widing var paa dette af ham omvundne ting, og Efter at Parterne paa tilspørgelse declarerede at de indtet videre hafde at qvestionere dette Vidne, blev Vidnet

Christopher Bøe indkaldet, Som med opragte Fingre efter Loven aflagde sin Æed at vidne sin Sandhed i denne Sag og indtet dølge der af. Derpaa blev Vidnet Christopher Bøe forresadt samme qvestioner som det 1ste Vidne Elling Leqveen; til dend 1ste og 2den qvestion Svarede dette Vidne ligesom det Første; til dend 3de qvestion Svarede Vidnet at hand hverchen Kand Erindre hvad tiid h/an/d i Mandrup Funches tid var Lavrettes Mand, eller at Mandrup Funch paa noget ting var Svag. til de øvrige Vidnet forresadte Spørsmaal, viste hand indtet enten til eller fra at siige eller forklare, og som da Parterne indtet videre hafde hannem at tilspørge, blev Vidnet

Ole Moberg indkaldet, som med opragte Fingre aflagde sin Æed at ville vidne sin Sandhed i Sagen saavit hand Kand Erindre, og indtet dølge. Derpaa blev Vidnet tilspurdt alt hvad de forrige Vidner er bleven qvestioneret, Men viiste iche til nogen post at Svare enten fra eller til, eller til det mindste enten at benegte eller aprobere hvad hannem blev tilspurdt, Parterne declarede paa tilspørgelse at de iche videre hafde at qvestionere dette Vidne;

For Fogden Sr: Lem Mødte Lensmand Ole Leqven, som i Rette lagde bemelte Foeget Sr: Jens Lems Skriftlige Vidnesbyrd i Sagen, dateret Hordvigen d: 24 Novbr: 1731, som blev oplæst.

bemelte Ole Leqveen mødte og for Sorenskriver de Fiine og i Rette lagde bemelte de Fiines Skriftlige Vidnesbyrd, dateret BrudeKnappen d: 28 Novbr: 1731: som blev oplæst.

Endnu blev ved Lensmand Ole Leqven fremlagt Hr: Hendrich á Mønnechens Skriftlig Vidnesbyrd, dateret Sunds Prestegrd: d: 3de November 1731: som iligemaade blev oplæst.

Proc: Blegenberg paa Cit:(s) vegne Sagde: at som hand haver fornummet

1731: 7b

at de indstefnte Vidner som ved tings holdelse paa Liuse Closters hovedgaard haver været Lavrettes Mend dend omstefnte 30te Maj 1710 ey har Kundet Erindre sig at forklare noget enten betreffende dend omtvistede Jacob Vidings obligation eller om andre breve som (indkom) dend tid eller andre tider, af Mandrup Funch sam/m/e Stedz skal være bleven Publicerede, saa haver hand ey heller Kundet besverge bemelte Vidners Samvittighed med nogen nøyere Examination betreffende Mandrup Funches paateigning, men paa dend bem:te obligation, eller de fleere af Comparenten anviiste Papirer, altskiønt nu Hr: Hendrich á Mønnechen efter sin indsendte Skrift formeld og omstendighed iche haver forklaret noget om det paastefnte, Saa dog efterdi det iche er at formode, at hand meere Skulle Kunde forklare end som Fogden Sr: Jens Lem og Sorenskriveren Arnoldus de Fiine ved deres indsendte Æedlige forklaringer aflagt haver, Saa vilde og Comparenten ichun alleniste forlange tingsVidnet Slutted og Citanten beskreven meddeelt.

Proc: Preus Sagde: at hand vil nu iche udlade sig med at Raisonere om de førte og de andre fremkomne Vidners Forklaringer, men i sin tid og paa sit Sted skal alt saadant vel finde sig, Jmidlertid Reserverede hand hans Principal alle lovlige indsigelser, begierende at Tings Vidne(t), efter hvis Passeret er, hannem og maatte blive beskrefven meddeelt, og med samme vorde Extraderet det original Document, eller Extract af Ting og Pante Protocollerne som af Comparenten er lagt i Rette.

Forafskeediget

Parterne bevilges Tingsvidne efter hvis Passeret er, \som/ og skal dennem beskreven vorde meddeelt, Naar Rettens Gebyhr bliver betalt.

Og som da Dagen og Aftenen var forløben, saa blev med tinget udsadt til i Morgen Klochen 8 slet, da \de/ som agter at gaa i Rette igien haver at møde.

Dend 12 December om Morgenen Klochen 8 slet blev Retten igien sadt, og paaraabt om der var nogen der agtet at gaa i Rette, Nerværende Saavel Forvalteren Sr: Foorman som de forhen anteignede Lavrettes Mænd.

Forvalteren Sr: Hendrich Foorman hafde ved bøygde Lensmanden og medhafde Stefnevidner indstefnt Anne og Ingeborg Killen, som 1729 og 1730 tiente ham for budeier, at lide og undgielde for ulovlig omgang og \u/troskab i deres tieniste, item Jon i Holen og hans Kone Brite Holen, samt Tosten Spirevig og hans Kone Karen Alfs datter, som medvidere udj samme utroskab. til Vidne Lars og Mons Nordstrønen samt Peder med Buen.

De indstefnte Anne og Ingebor Kilen mødte, og paa tilspørgelse tilstod at de vare Lovlig Stefnt, bekiendte derhos godvillig, at de uden deres huusbondz og MadModers Videnskab haver taget af deres \Creaturs/ foder 2 halm vandler, som de gaf Britte Holen, 1 Vandel høe som de gaf Malene i Holen, hvorom hun hafde beedet dem; 1 Stroch med Dumbe, som de gaf til Jon i Holen, hvorom hans Kone

1731: 8

Britte Holen hafde bedet dem {om}, 1 halmvandel som {…} de gaf til Tosten Spirevigens Kone, 1 fad melch og Rømme har de taget (uden) nogens tilladelse {…} af Melche boden og bar i Jldhuuset, og da Folck Kom over samme Rømme, tog Ingebor Kilen og slog den igjennem et huul som er i ildhuuset, ned i Elven, uld haver de om For……. de Skulle Rue Souverne paa Stølen, taget uloves af et Sort Fior Lam som de hafde til byttes imellem sig.

Dend Jndstefnte Jon i Holen mødte for sig self og sin Kone Britte i Holen, og blef af Retten tilspurdt om hand og hustrue tilstod at have faaet de 2 vondler halm, som Anne og Ingebor Killen har forklaret at være dem givet, hvor til {de} hand Svare[de] Ja, og paa videre tilspørsel Sagde hand at hand iche Kunde negte at hans Kone io hafde bedet dem derom, {men} \og/ at det var deres huusbond og Madmoder uafvidende, ligeledes at hand haver bekommet dend Stroch med Dombe, og at hans Kone hafde bedet dem om Strochen til at samle Aske udj, men om Domben har ingen af dem bedet, om dend Vandel høe der er givet til hans tieniste pige Malene Holen sagde hand sig iche at være vidende.

Tosten Spirevigen mødte, og paa tilspørsel Sagde at dend Vandel halm som Anne og Ingebor Kilen har forklaret at være givet til hans Kone, haver hun bekommet, men hannem uafvidende.

Forvalteren Sr: Foorman declarerede, at som de indstefnte nu godvillig haver tilstaaet deres utroskab og hælerie med Utroeskab, saa agtet hand ufornøden at føre nogen Vidner, Men paastod Dom over dem efter Loven, Dog bad saavel hand som Almuen at Dommen nogenledes maatte Limiteres saavit Loven tilholder, at de der befindes i tyverie bør Straffes paa Kroppen.

De indstefnte Sagde paa tilspørgelse at de intet videre til deres befrielse hafde at fremføre.

Da blev her om Saaledes for Rett

Dømt og Afsagt.

Det er af Anne og Ingebor Killen for Retten godvillig tilstaaet at de haver begaaet Ringe tyverier udj deres tieniste hos Forpagteren Sr: Hendrich Foorman, Thi bør de følgelig Lovens 6te bogs 17de Capit: 40 art: \som tyve/ betale til velbemelte Sr: Foorman, først Vahrernes Verdi, og dernest Dobbelt saa meget, som er Jgield og tvigield, {og} \samt/ have deres hoved Lod til Liuse Closters herskab forbrut; belangende Jon i Holen og hans Kone Britte i Hollen, som Jligemaade for Retten har tilstaaet at være medvider udj deres begangne tyverie, og taget

imod de Staalne Koster, bør som tyve med videre at have deres hovedlod til Liuse Closters herskab forbrut; {Men} hvad sig angaar Tosten Spirevog!! (Spirevig), da som hannem iche er bleven overbeviist at være \nogen/ medvider i tyveriet, Saa bliver hand for Sr: Foormands tiltale fri Kiendt, Men hans hustrue Karen Alfs datter, som uden hendes Mandz Videnskab har imod taget det af Anne og Ingebor Killen uden forlov tagne Knippe halm, bør der for at bøde til Liuse Closters herskab 2 rd:r, alt at Efterkommes, udreedes og betales inden fembten dage under Nam og Execution efter Loven.

1731: 8b

Forvalteren Sr: Hendrich Foorman Stefnt Peder Olsen Buen \og Mons Nilsen Nord Strø(nen) for utroskab i deres tieniste hos hannem, til Vidne Jon i Holen og Willum Norstrømmen.

Dend indstefnte Peder Olsen Buen mødte og tilstod Lovlig at være Stefnt, bekjendte derpaa godvillig for Retten at om Foraaret 1728: da hand efter sin husbondz Hendrich Foormans befaling var udfahren at treche op de udsatte FiskeLiner, bemelte hans huusbond tilhørig, fich hand paa Liinerne Een HaaKierling, hvorudj var omtrent ½ tde: Lever; denne Lever førte hand og Mons Nilsen Nord Strønnen, som var med ham paa baad, i Land, og efter Sammenlagt Raad mellem hannem og Mons Nilsen, giemte de dend i een Lade Staaende paa Lysøen, hvor dend Stoed i nogle dager, og omtrent 3 ugers tiid der efter førte de Leveren til Sr: Foormans Søeboder, hvor de om aftenen ved afdags tider brente Leveren til tran, og fich deraf omtrent 6 Kander tran, noget af samme tran brugte de at Smørre deres Skind Klæder med, og Resten Sendte de til byen at Selges, som var 6 Kander, fich der for á Kanden 1 mrk:, hvilke penge de deelede imellem sig, af alt dette Sagde hand at hans husbond intet viste.

Mons Nilsen Nord Strønen mødte iche, ey heller nogen paa {nogen paa} hans veigne,

Stefne Vidnerne Knud Nordvigen og Nils Larsen Nordvigen med opragte Fingre afhiemlede at de hannem med Fiorten Dages varsel til dette ting og denne Sag Stefnt haver, og Stefnemaalet forkyndt for hans Kone i hans eget huus.

Forvalteren Sr: Foorman begierede at de indstefnte Vidner maatte tages i Æed og til forklaring.

Efter at da Æeden af Lovbogen for Vidnerne var oplæst, og de var formanet at vidne deres Sandhed, fremstod Vidnet

Jon i Holen, og med opragte fingre aflagde sin Æed, Sandhed at vidne, forklarede derpaa at udj aaret 1728 om Foraaret, da de var ude paa fiskerie, Saa hand at Sr: Foormans tienere \Peder og Mons/ hafde Eendeel Lever i deres baad, som efter hans beste tøche var omtrent ½ tde:, Men hvor de fich dend i baaden, eller hvor de da førte dend hen, det saa hand iche, iche heller saa hand enten da tranen deraf blev brendt, eller hvor tranen blev henført, Sr: Foorman hafde da iche videre at Spørge dette Vidne om;

Derpaa fremstod Vidnet Villum Nordstrønnen, og med opragte fingre aflagde Æed efter Loven, Sandhed at vidne. Forklarede derpaa at dend omvundne tiid var hand paa baad med Jon i Holen og ude paa fiskerie, og da Saa hand at Sr: Foormans tienere Peder Olsen Buen og Mons Nilsen Nordstrønnen hafde i deres baad Eendeel HaaKierlige Lever, Men hvor fra de hafde faaet dend, eller hvor de førte dend hen, veed heller Saa h/an/d iche, {giorde} J det øfrige giorde han samme forklaring som forrige Vidne, Videre hafde Citanten iche \at/ qvestionere Vidnet, Men begierede dom efter hvis Passeret er, dog bad saavel hand som Almuen, at dend indstefnte med Straf paa Kroppen maatte forskaanes. Erindrede Ellers om Lavdag for Mons Nilsen Nordstrønnen.

Da blef her om for Rett

Dømt og Afsagt

Peder Olsen Buen haver self for Retten godvillig tilstaaet at hand haver været med at bortstiele dend Lever som var hans hosbund Sr: Foormand tilhørig, og at {have} hand og de andre som den

1731: 9

Stal har faaet, foruden det de self brugte deraf, for dend S(olgte) tran 1 rd:, Thi Dømmes for Rett at Peder Olsen Bue, som (nu) 1ste gang er befunden udj Ringe tyverie, \bør/ betale til Sr: Foorman først Verdien af hvis hand Staalet haver, og dernest Dobbelt saa meget, samt efter Lovens 6te bogs 17de Capit: 40 art: at have sin hovet lod til Liuse Closters herskab forbrudt, alt at Efterkommes, udredes og betales \inden 15 dage/ under Nam og Execution efter Loven. Mons Olsen Nordstrønnen, som iche møder og dog befindes Lovlig at være Stefnt , forrelegges Lavdag til neste ting at møde og til Sagen at Svare, da videre angaaende hannem skal Kiendes hvis Ret er.

Forvalteren Sr: Foormand tilspurdte Lavretted og dend tilstædeværende Almue om det iche er dem vel bekiendt at hoved gaarden Liuse Closteret med de der under liggende Sex Rydnings pladzer skyldende Aarlig Landskyld 7 L: 1 pd: 15 mrk: Smør 16 skil: penge 6 ½ huud og 3 giedskind, af ham self som medEier til Liuse Closters godz bruges og beboes. item om Bachen i Strandwigs Skibrede skyldende 2 Løb:r Smør 1 huud, {og E} og som ligger under Liuse Closters Jurisdiction, iche Eies, bruges og beboes af Leilendingerne Stephen og Steen, og Endelig, om iche Alf Schaar self Eier, bruger og beboer den 1 Løb Smør i bemelte Schaar, som ligger under Liuse Closters Jurisdiction, hvortil de eenstemmig Svarede; at det er dem i Gudz Sandhed vel bekiendt at det sig Saaledes i Sandhed forholder, hvorpaa Sr: Foorman til hans Reigenskabs allerunderd:ste beleg var tings vidne begierende, som iche Kunde negtes, men under Rettens forseigling blev udsted.

Ydermeere tilspurdte Forvalteren Sr: Foorman og tilstædeværende Almue om dennem er Vitterligt at paa Liuse Closters godz i dette tinglaug findes nogen huusmænd som bruger handtvercher, Strandsiddere som bruger Øltapperie eller Anden Næring, eller bønder Sønner som Handler med Slagter Fæ eller andre vahrer og for indeværende aar burde eller Kunde Svare nogen Skat til deres Kongl: Mai:t, hvor til de Eenstemmig Svarede: at ingen slige Persohner i dette eller omliggende tinglauger, saavit Liuse Closters godz sig Strecher, findes.

Dernest, om af dette tinglaug er bleven uden Rigs ført nogen arf, hvor af 6te og 10de Penge burde betales, item om noget arveløs godz er forrefalden, hvor til de Svarede Ney.

For det 3die, om de \er/ vidende nogen Rydningspladzer paa Liuse Closters godz som Kunde legges i Skat, hvor til de ligeledes Svarede Ney.

Endelig, for det 4de, om de er vidende at paa Liuse Closters godz i dette tinglaug findes nogen Saug, hvor paa Skieres bord, Resp: Ney,

og for det 5de, om her i tinglauget findes nogen Qverner eller Laxe vaager, Liuse Closters godz tilhørig, som Kunde Svare Skat, der til de iligemaade Svarede Ney, at slige ting iche findes.

hvorpaa Sr: Foorman iligemaade tings vidne var begierende, som iche Kunde negtes, men under Rettens forseigling blev ustæd.

1731: 9b

End nu blev dend efterstaaende Restance Paa Skatterne af dette tinglaug for Almuen oplæst, opløbende til dend Summa 80 rd: 1 mrk: 11 s:, hvorimod ingen hafde noget at siige, men

tilstoed dend i alle maader Rigtig at være, thi blev dend efter forlangende under Rettens Forseigling attesteret og Sr: Foorman tilbageleveret.

Og efter at der var paaraabt om der var nogen fleere der agtet at gaa i Rette, og ingen sig indfandt, blev til slutning opnefnt Lawrettes Mend som Retten for tilkommende Aar skal betiene Neml: Michel Kiesmul, Morten Yttre Hisdal, Johannes Hisdal, Tommes Tøsland, Steen Bache, og Lars Olsen Gierevigen, item de 2de unge Mend Mons Jarland og Ole Andersen Houg, som ey tilforen har betiendt Retten, hvorfor de inden ting holdes haver at aflægge deres Lavrettes Mends Æed.

Og som da intet videre var at forrette, blef Retten for dette tinglaug og denne sinde ophævet.

Anno 1731 d: 14de December, blef holden, **Almindelig Høste Skatte og Sagefaldz ting med Liuse Closters Almue af Nordhorlehns Foegderie paa Gaarden Tvedt i Schioldz Skibrede**, Nerværende paa Forvalteren og medEieren til Liuse Closter Gaard og Godz Sr: Hendrich Hansen Foormans Veigne, hans Fuldmegtig Monsr: Wollert Foorman tillige med bøygde Lensmanden Arne Hatlestad og de 8te Lavrettes Mend Nafnlige; Poul Hatlestad, Carl Walle, Mons Jndre Hamre, Niels Houland, Stephen Øfre Bircheland, Størch Smaadalen, Jon Oustevold, og Peder Øfre Sandveen, Tillige med fleere tingsøgende Almue.

Og efter at Retten i Deres Mai:ts høye Nafn var sadt, er Passeret som følger
Publiceret deres Kongl: Mai:ts allernaad:ste Forordning om Skatternes Paabud i Norge for aar 1732: dateret Friderichsborg d: 19de Octbr: 1731:
Ligeledes allerund:st Publiceret Deres Kongl: Mai:ts allernaad:ste Placat angaaende Kongsberger Sølfverch at Selges eller bortforpagtes, dat: Fredensborg d: 17 Aug: 1731: som forhen fol: 1: er extraheret.
Ligesaa Cammer Collegii Placat angaaende Lagen af Croner som i Told bør betales, dateret Rente Cammeret d: 7de April 1731, som ligeledes forhen er Extraheret paa fol: 1:
Noch Publiceret Søe Etatens General Commissariats udstædde Placat af 9de Junj 1731: som forhen fol: 1 er Extraheret.
Ligeledes høyædle og Velbaarne Hr: Stift befalings manden Wilhelm August von der Ostens Messive til Forvalteren Sr: Foorman angaaende Skoug hugster, dateret Bergen d: 21 Septbr: 1731, som forhen fol: 2 er Extraheret.
Ligeledes Stift befalings mandens Constitution til Singr: Andreas Heyberg udj Soprenskriver Fabricii Svaghed, daterit 8te Novembr: 1731. som forhen folio 1 er Extraheret.

Publiceret Forvalteren Sr: Hendrich Hansen Foormans udstædde bøxel

1731: 10

bref til Mons Simensen Lille Lindaas paa 9 mrk: Smør ¼ faar 1/16 deel tønde Korn i bemelte Lille Lindaas, som Jacob Jacobsens Enche for ham opsagt haver, Dateret Liuse Closters gaard d: 5 Novbr: 1731, desligeste Leilendingens Revers af samme dato blef oplæst, og begge paateignet tilbageleveret.
Publiceret Forvalteren Sr: Foormans udstædde bøxel bref til Ole ….sen Øfre Sandween paa 2 pd: 6 mrk: Smør ¼ huuds Landschyld udj bemelte gaard Øfre Sandween Liuse Closter tilhørig, som hans wærfader Ole Sandween for hannem opsagt haver, dateret Liuse Closters gaard d: 14 Decbr: 1731, desligeste Leilendingens Revers af samme dato.

Ligeledes Forvalteren Sr: Foormans udstædde bøxel bref til Johannes Knudsen Lille Lindaas, paa 9 mrk:r Smør ¼ Faar og 1/16 td: Korn i bemelte Lille Lindaas, som Faderen Knud Jacobsen af sin bøxlede gaard for hannem opsadt!! (opsagt) haver, dateret 5te November 1731, ligesaa Leilendingens Revers af samme dato.
Endelig blev Publiceret Forvalteren Sr: Foormans udstædde bøxel bref til Ole Erichsen Romsloe [paa] 18 mrk:r Smør ¼ Faars Landschyld udj bemelte Romsloe, som Nils Michelsens Enche, dend hand har taget til ægte, forhen brugte, dateret Liuse Closters gaard d: 6 November 1731, ligeledes blev Leilendingens Revers af samme dato Publiceret, og begge paateignet tilbageleveret.

Forvalteren Sr: Foormans Fuldmegtig Monsr: Wollert Foorman tilspurdte Lavretted og dend tilstædeværende Almue, om dennem er Vitterligt at paa Liuse Closters godz i Nordhorlehns Foegderie findes nogen huusmend som bruger handtvercher, Strandsiddere som bruger Øltapperie eller anden Næring, eller bønder Sønner som bruger Kiøbmandskab med Slagter Fæ eller Andre Vahrer, og for indeværende aar efter Skatte forordningen bør eller Kand Svare nogen Skat til deres Kongl: Mai:t. Hvortil de Eenstemmig Svarede: at ingen Slige Persohner paa Liuse Closters godz i Nordhorlehns Foegderie findes.
Dernest om af dette tinglaug er bleven uden Rigs ført nogen arf, hvor af 6te og 10de Penge burde betales; eller om dette aar noget arveløs godz paa Liuse Closters godz er forrefalden, hvortil de alle Svarede Ney, at iche noget Sligt i dette aar er forrefalden;
Ydermeere tilspurdte hand dennem om der er nogen Rydningspladzer paa Liuse Closters Godz i Nordhorlehns Foegderie som Kunde legges for Skat, Respond: Nej.
Endnu tilspurdte hand dennem om de er vidende, at paa Liuse Closters Godz i Nordhorlehns Fogderie findes nogen Saug, hvor paa Saug-tømmer bliver Skaaren, dertil de Jligemaade Svarede Ney.
Endelig blef Lavretted og dend tilstæde værende Almue tilspurdt, om der findes nogen Qverner eller Laxevaager som Kunde legges i Skat, dertil de ligeledes Svarede Ney.
Paa alt forskrefne var Monsr: Foorman til hans Principals Reigenskabs beleg tingsvidne begierende, som iche Kunde Negtes, Men under Rettens forseigling blev udsted.

Der nest blev Restancen paa de Kongl: Skatter for Samtlig Almue oplæst, hvis beløb 19 rd:r 5 mrk: blev tilstaaet i alle maader Rigtig at være, thi blev dend efter Sr: Foormans forlangende under Rettens forseigling attesteret.

1731: 10b

Efter at der da var bleven paaraabt om nogen fleere agtet at gaa i Rette, og ingen sig indfandt, blef til Slutning opnefnt Lavrettes Mend som Retten for tilkommende aar 1732 skal betiene, Nemlig Lars Øfre Bircheland, Niels Hougland, Carl Walle, Mons Jndre Hamre, Størch Smaadahlen, Jon Oustevold, Peder Øfre Sandveen, Og Nils Monsen Tvedt, som ey tilforn har betient Retten, hvorfor hand blev tilholdt for Laugmanden at aflegge sin Lavrettes Mandz Æed forinden ting bliver holdt.

Og som da indtet videre var at forrette, blev Retten for dette tinglaug og denne sinde ophævet.

1731
……..
1732

(1732: 10b)

Anno 1732 den 27de Martj blev **Almindelig Waar, Skatte og Sage Ting holden paa Boelstad Øren for Wadtzvær Tinglaug i Wosse Fougderie**, nerværende Kongl: May:ts Constituerede Fouget Sr: Andreas Heiberg, samt Lehns Manden Niels Horvei, samt Laugrettes mænd Haldor Horvei, Knud Øfstedall og Halvor ibiden, Ole Føre, Niels Jonsen Horvei, Odde Brunborg, Knud Brechhuus, Ole Runtzeberg.

Og blev da, efter at Tinget i Deris Maj:ts Høje Naf/n var sat, passeret som følger:
Deris Kongel: Maj:ts Allernaadigste Forordning om Skatternes paaburd i Norge for Aar 1732, dateret Friderichsborg dend 19de Octobr; Ao: 1731, blev Allerunderdanigst læst.
Allerhøyst bemelte Deris Maj:ts Allernaadigste Forordning om pro Forma wexlers afskaffelse udj Dannemarck og Norge, saa og hvorledes viidere med wexler skal forholdes, dateret Friderichsbergs Slot dend 26de November 1731, blev og Allerunderdanigst publiceret.
Jligemaade Allerunderdanigst læst Patentet om Høyeste Ret i Danmark for Aar 1732, daterit Friderichsborg dend 6te Octobr: Ao: 1732!! (1731).
Sammeledes Allerunderd:t læst Deris Maj:ts Allernaad:te Placat, angaaende Kongsbergs Sølv-værk til Participanterne at afstaae endten til Forpagtning eller Ejendom, daterit Fredensborg dend 17de Augustj 1731.
Stift befalings mand Wilhelm August von der Ostens Skrivelse til afgangen foged Sal: Jens Lem af 8de December 1731, som beordrer, hvem Deris Maj:t allernaadigst har beskikket at være StadtHolder i Norge, Nemlig: Deres Excellence Hr: Christian, Greve af Rantzou, Kongl: Maj:ts Geheime Conference Raad, at bekiendtgiøre, blev læst.
Det Høy Kongl: Cammer Collegj Skrivelse til bemelte Sl: foged Jens Lem af dato Rendte Cammeret dend 27de Octobr: 1731, om, hvor Deris Maj:t ved Allernaadigst Resolution af 10de dito, haver befalet, Lejermaale, som begaaes af de Militairsche, skal angives, blev og læst.
Stifts befalings mand Wilhelm August von der Ostens Ordre udj Skrivelse til Sorenskriver Sr: Jens Fabricius af dato 29de (Decembr:) 1732!! (1731), som tilholder at bekiendtgiøre, det deris Kongl:

1732: 11

Maj:t unde,!! er til welbemelte Stift befalings mand (von Ostens) befaling, have allernaadigst Resolveret, (ikke at) …… …l: noget Moratorium eller (Protectorio) …….. skulle være af noge/n Kraft, eller (beskierme) de(nnem) som deslige haver erhvervet for deris Creditorers Krav og lovlige tiltale, blev iligemaade oplæst.
Dend Committerede Stifts befalings mand, Hr: Justice Raad og Præsident Christia/n Petter Krogs skriftlige ordre til Den Constituerede Foget Andreas Heiberg af 14 Martj 1732, at bekiendt giøre, det welbemelte Hr: Justice Raad ad interim var beskikket Stifts befalings mandens Vi…. at forestaae og betiene, blev ligesaa læst.
Landsdommer og Laugmand Niels Knagenhielms Copie Reqvisition til Stifts befalings mand von der Osten dat: 6te Sept: 1731 med bemelte Herres derpaa fuldte Resolution af 15de Octobr: nest efter, om hvorledes med Laugrettetz Aarlige Opnæfnelse forholdes skal, blev læst.
Od Brumborg og Anders Fannæs, deres Memorial til Stifts befalings mand von der Osten af 18de Maj 1731. med Fogden Sl: Jens Lems Ærklæring af 5te Julj nestefter, samt Velbem:te Herres Resolution af 27de Octobr: dito Aar, som tillader benefnte Reqvirenter og de fleere Fieldmænd udi Teigdalen, til ee/n Veye Broes Opbyggelse i stæde/n for dend forfaldne

Fondnæs-broe, at nyde af Almuen udj Wosse fougderje pro Persona 4 siger fire schilling, hvilke Fogde/n paa førstholdende Ting, Nemlig Høste tingene hos Almuen skal indkræve og til Reqvirenterne imod bevis at levere. Denne Resolution tilholdes og Nordhords Almue, til denne indbem:te broes i stand sættelse at komme Wosse fougderietz Almue til hielp med Toe schilling pro Persona, etc: blev oplæst.
Lieutenant Phillip Nicols Memorial til dend Committerede Stifts befalings mand Hr: Justiceraad Krog, af 19de Martj dette Aar, med paateignet Resolution af 22de dito, betræffende hans tilhørende Andeel \i Leedingen/ i Appostels Godset, og det wedhørende Sagefald paa Woss beliggende, samt at hand paa ege/n og MedEieres Vegne maatte forvalte indkomsterne; og ellers at hans Adkomster til indbem:te Ejendom schulle inde/n Tinge kundgiøres, blev læst.

Hr: Obrister ved det Nordre Bergenhuusische Regiment, Welbaarne Coucherons Skiøde til Phillip Nicol og Arvinger paa Velbem:te Hr: Obristens Kieriste, frue Henricha Anthonetta Lillienschiolds Andeel, Nemlig 41 Rd:r 87 43/70 s:; Item hendes Jomfrue Søster Anna Sophia Lillienschiolds tilfaldne Andeel, som iligemaade er 41 Rd:r 87 43/70 s:, Alt udj Leedinge/n af Apostels Goedset paa Woss beliggende; daterit Berge/n dend 4de Martj 1732, og underskrevet til witterlighed af Regiment qvarteer mesterne Johan Schnell og Friderich Lorentz M(udsvit?), blev publiceret.

1732: 11b

(Eilev?) Olsen Lurens Pante Obligation til Warner Hossewinchel (i) Bergen paa Capital 28 siger Tiuge og Otte Rixdaler, til underPandt Debitors tilhørende og paaboende Gaard (Luren), der skylder et halft Pund Smørs Leje, beliggende udj Evanger Kirkke!! Sogn paa Woss, jtem Ee/n Kaaber Kiedel af ee/n halv tøndes størrelse, og Trende Melke Kiør, dateret d: 31te Octobr: 1731. Og paa hvilke/n Obligation fandtes afskreven paa Capitalen, dend 2de Novembr: bemelte Aar, at være betalt, blev publiceret og paa tinget.
Warner Hossewinchels Skiøde af dato 3de Novembr: 1731, som af samme med egen Haand var underskrevet og forseiglet, samt … underteignet med Marie Sl: Johannes Hofdes Enckes bomerke, ved hvilket de skiøder og bebrever til Sl: Ole Endresen (Gie)tles efterlatte Encke Barbro Hellies datter, det dennem, i Skiftet efter hendes Sl: Mand, for deris gotgiorte foerdringer givne Udlæg, Nemlig benefnte Warner Hossewinchel udi Gaarde/n Gietle udlagde 1 Løeb 18 mrk: Smørs Leje, og Sl: Johannes Hofde udlagde 2 pund 22 7/12 mrk: Smør, saasom ermelte Enkhe!! (Encke) Barbro Hellies datter dennem begge med Reede penge havde udløst, og Udlægget altsaa indfriet, blev publiceret.
Anna Stephens datter og Laugwærge Svend Hofde, samt Askild Mæstads Skiøde, daterit Boelstad Øren dend 27de Martj 1732, udgiven til Anders Bærstad, paa efterskrevne Jorde parter udj Gaarden Bærstad, beliggende i Evanger Kirkke!! Sogn, Nemlig, Anna Stephens datter 12 mrk: Smør, og Askild Mæstad paa hans Huustrues Marita Knuds datters Vegne 6 mrk: Smør, som dennem Arvelig efter et skiftebrev af dato 18de Maj 1731, schal være tilfalden, blev publiceret.

Stift Amtmand von der Ostens bevilgning til Under Officere/n Pouel Knudsen Weche, at vedlige holde Giæstgiveriet paa Evanger, blev læst, og \var/ daterit dend 22de Octobr: 1731.
Sogne Præsten til Wosse Præstegield Mag:r Jørgen Harboes dend 10de December 1730 til Haldor Jonsen Qvileqval udgivne bøxel og fæste brev paa 2 Pund 9 mrk: Smør i bem:te Gaard Qvileqval, blev læst: Og som ved samme bøxel-brev, blev fremlagt benefnte Haldor Qvileqvals Revers til ermelte Mag:r Harboe, af forbemelte dato, men paa ..: stemplet papir, da

blev samme Revers tilligemed bøxel brevet af dend Constituerede Foget Sr: Andreas Heiberg til Confiscations paatale anholden.

Endelig blef Publiceret Høyædle og Velbaarne Hr: Stift befallings manden Wilhelm August von der Ostens udstædde Constitution til til!! Sr: Jacob Preus dateret 9de Febr: 1732: hvor efter bemelte Preus er Constitueret udj Sorenskriver Fabricii Svaghed at forrette Sorenskriver Embedet i Hardanger, Woss og Liuse Closters Sorenskriverie.

Til denne Ret og dette \Ting/ havde Knud Siursen Styve ladet indstefne de tvende Danne mænd Jon Wehle og Anders Fannæs, Æedlig at bære Deris widnesbyrd, om hvor nær hand, Nemlig Citanten var i byrd og Slægtskab, med Anna Jacobs datter, af Evanger

1732: 12

Sogn udjWosse Præste gield, med hvem han agtede sig (at gaa i) Ægteskab, efter deris Kongel: Maj:ts dertil Allernaadigst udgivne bevilling, af dato 22de Junj 1731, som Citanten for Retten in Originale anviiste.

Jon Wehle fremstod for Retten, og efter at hand med opragte fingre havde aflagt hans Corporlige Æed, forklarede: at Citanten Knud Siursen Styve har tilforn været i Ægteskab med afdøde Mario Ols datter, som var virkelig Sødskende barn med Anna Jacobs datter, hvem Citanten nu agter at træde i Ægteskab med, saa at begge disse qvindes Persohner vare aflede af ee/n hver sin Broder: Og nermere end Sødskinde barn \og …. …./ vare de hin Anden ikke beslægtiget.

Det Andet widne Anders Fannæs aflagde sin Corporlig Æed Sandhed at widne, og forklarede hand da i alle maader om forbemelte afgangne Mario Ols datter og Anna Jacobs datters byrd og slægtskab, ligesom meerbenefnte Jon Wehle Vundet haver.

Citanten Knud Styve begierede derpaa Tings Vidne beskreven efter hvis passeret, som Retten bevilgede.

Ole Pedersen Aarhuus havde indstefnt Ole og Jacob Styve at lide Dom følgelig ee/n imellem dennem og ham dend 14de Maj 1730 ergangen Dom, at Skiøde ham 1!! (seinar nemnd 2) pund og 21 Marker Smør udj Gaarden Aarhuus, samt at betale ham forrige processes Omkostninger ved samme Rettergang, og denne ham ibragte processes bekostninger. til Vidne var indkaldet Siur Lien, Johannes Langeland, Ole Evanger og Aschild Wæhle, efter Skriftlig Stefnemaal, som blev oplæst.

Stevne Vidnerne Lehns Manden Niels Horvej og Anders Fannæs Ædlig afhiemblede, at de samtlige indstefnte til dette Ting haver Stefnt med Lovlig 14 dages Varsel;

Ole Styve blev paaraabt, men møtte ikke. Jacob Styve Comparerede for Retten og tilstoed Lovlig Varsel.

Citanten Ole Pedersen Aarhuus producerede dend i Stefnemaalet paaberaabte Aasteds Dom, afsagt dend 14 Junj 1730. hvor efter Ole Olsen Styve er tildømt, at tage Penge hos Ole Aarhuus for 2 pund 16 ½ mrk: udj Gaarden Aarhuus 40 rd:r 3 mrk:, og at betale Ole Aarhuus udj Processens Omkostning 12 Rd:r, og hvor efter Jacob Styve \ligesaa/ er tildømt at tage imod Penge, hos Ole Aarhuus for 4 ½ mrk: Smør i bemelte Aarhuus 4 rd:r 3 mrk:, samt at betale i processes Omkostninger 1 rd:r, Og med denne Dom beviste Citanten, at Ole og Jacob Styve er tildømt

1732: 12b

mod Pengernes Annammelse at Skiøde og bebreve ham forommelte Gaarde parter. At Citanten nu haver udtælt Penge til Ole Styve efter Dommens indhold, og at Ole Styve har nægtet at give Skiøde, der om er det at hand agter at føre de indstefnte widner, hvilke hand forlangede maatte tages til Æedlig forklaring, da hand nermere vil fremsætte sin Eedelige forklaring og paastand. Ellers tilspurte Citanten Jacob Styve om hand kunde nægte at være tilbuden Pengene efter Dommen, og hvilcke Penge hannem endnu blev enpræsenteret, og tilspurt om hand ville dem Annamme, og derimod give sit Skiøde.

Jacob Styve sagde at hand ikke kunde nægte, jo at have været af Citanten forhen tilbuden de omtrettende Penge, hand negtede og ikke nu at imod tage Pengene eller Skiøde at udgive: men til neste ting vilde hand Contra Stefne Citanten, hvortil hand begierede tid.

Æedens \forklaring/ blev af Lov-bogen for widnerne lydelig oplæst: hvor efter

Widnet Siur Lien for Retten fremstod, og efter Rettens formaning om at widne Sandhed, aflagde sin Æed, forklarede, at forleden Aar, omtrent ved disse tider, var Ole Styve af AtteStanten begierende, at hand ville hengaae til Ole Pedersen Aarhuus, og annamme af hannem de penge som Citanten var tildømt til Ole Styve at betale, men dog bad Ole Styve ham, nemlig Attestanten, at hand ikke skulle gaae til Ole Aarhuus, forinden at hand af benefnte Ole Aarhuus blev sendt bud. Noget derefter fik Attestanten bud fra Ole Aarhuus at komme til sig for Pengene at annamme, og da gik Attestanten og fik Pengene af Ole Aarhuus i overværelse af Hellie Aarhuus og Ole Brynildsen Brechhuus, men som Ole Styves begiering til Attestanten havde været, at Attestanten hos sig skulle beholde og bevare Pengene indtil Ole Styve, om at annamme Pengene, nermere havde betænkt sig, saa beholdt Johannes Langeland, som var i Attestantens følge, Pengene: Men om Ole Styve siden, dend tid haver annam/m/et Pengene af Ole Aarhuus, eller Johannes Langeland, sagde Attestanten sig ikke at være viidende.

Ole Ewanger efter aflagde Æed, vidnede, at nestleden Høst, eet Aar siden, havde Knud Steene paa sin Faders Ole Aarhuuses Vegne forlanget af Deponenten at hand skulle følge ham til Ole Styve med de Penge, som bemelte Ole Styve efter Aasteds dommen skulle have hos Ole Aarhuus for de 2 pund 16 ½ mrk: Smørs leje udj Gaarden Aarhuus, Og

1732: 13

gik da Vidnet tilligemed det Andet indstefnte Vidne Askild Wæle udj følge af Knud Steene til Ole Styve, og da de der ankom, satte Knud Steene ee/n pung (Penge) paa Ole Styves bord, hvilcke hand tilbød Ole Styve, som de fandt i Stuen, at tiltælle for dend omtvistende Gaardepart. Ole Styve svarede derpaa, at de skulle ikkun forvare Pengene en tid lang som deris egne Penge, saasom hand da icke i Vindens og Aanndens tider, kunde dem annamme, og som hand da ikke vilde imodtage pengene, maatte de gaae derfra med Uforrettet Ærinde.

Askild Wæle fremstod, aflagde Æed at vidne Sandhed i denne Sag, og derefter forklarede hand eenstemmig og i alle maader ligesom Ole Evanger her nest foran haver udsagt og Vunden.

Da dette var passeret, fremstod Jacob Styve for Retten, og declarerede, at hand nu hafde betænkt sig, og vilde tage imod Penge efter dom/m/en for hans 4 ½ mrk: Smør udj Aarhuus, og der for, naar forlanges, meddeele Ole Aarhuus Skiøde, i formodning, at om hand hafde noget at søge paa sin Ret, at have sig forbeholden. Og derpaa blev Jacob Styve her for Retten af Ole Aarhuus tilleveret Contant 3 rd:r 3 mrk: og dend Eene Rixdaler kortet for idømte processes omkostninger, efter titbemelte Aasteds dom, hvor imod titbenefnte Jacob Styve var fornøyet. Citanten proponerede og paastod, at som hand med widnet Siur Lien har beviisliggiort, at hand, efter Ole Styves egen forlangende haver udtælt til bemelte Vidne Siur Lien de 28 rd:r og 3 mrk:, og naar der til lægges de 12 Rd:r, som Ole Styve er tildømt at betale Citanten i processes omkostninger, giør det tilsammen de 40 rd: 3 mrk:, som Ole Styve

efter dommen skulle have for de 1!! (2?) pund 16 ½ mrk: udj Aarhuus, item, at som hand med de 2de Vidner Ole Evanger og Askild Wæle haver beviisliggiort, at hand nemlig Citanten, desforuden tilforne har tilbuden Ole Styve pengene, de hand da icke ville imodtage, saa formodede hand Retten uden videre udsættelse tildømmer Ole Styve, følgelig dend Usvækkede Aasteds dom, at Skiøde og bebreve Citanten, de Eet Pund 16 ½ mrk: i Aarhuus, eller og, at Retten hannem samme Skiøde meddeeles, i fald Ole Styve dertil skulle findes Veierlig: Endelig paastod hand tilstrekkelig erstatning for denne ham ivolte process.

Afsagt.

Som Ole Styve lovlig er stefnt, og dog ikke møder eller lader møde for sig, saa følgelig Loven forelægges hannem, Nemlig Ole Styve, Lavdag, til neste Ting, da hand forrelægges at komme i Rette, med hans svar i Sagen og hvad hand maatte formeene sig til forsvar at have.

1732: 13b

Ole Pedersen Aarhuus hafde indstefnt Siur Olsen Aarhuus at lide Dom at frafløtte de 2 pund 6 mrk: Smørs brug udi Gaarden Aarhuus, som benefnte Citant efter Aasteds Dom af 15!! (14 i forrige sak) Junj Ao: 1730 er til dømt, som neste Odels berettiget at have Oddels Løsnings Ret til, og Ole Styve med Jacob Styve og Askild Wæle er tildømt at skiøde og bebreve ham imod de i Dommen mentionerede penges betaling, som hand dennem Vidnesfast havde tilbuden, saa var og indkaldet Johannes Langeland, Siur Lien, Hellie Aarhuus, Knud Brechuus og Lehns mand Niels Horwej, at bære Vidne, at Siur Olsen Aarhuus var bleven tilsagt ovenbenefnte Gaarde parts brug at frafløtte, alt efter Skriftlig Stefning af 6te Martj passato, som Citanten fremlagde og blev oplæst. Citanten proponerede, at omendskiønt indstefnte Siur Olsen haver opgivet at bruge noget i Jorden, saa har hand dog icke efter opsigelse villet udfløtte af Gaardens Huuse, men deraf modvillig tilholdt sig til beboelse 1 boed og 1 loft, og derforuden holder Svin paa Gaarden, ja forleden Sommer Creaturer i \Citantens/ Udmarker, gandske U-løves, og derforuden i andre maader er dennem til fortrængsel, Altsaa er Citanten foraarsaget, saaledes at proseqvere denne Sag, at hand kand faae bemelte Siur Olsen gandske af Gaarden udrøddet; At hand derom lovlig har været tilsagt og paamint, det skal Retten kunde fornemme af de indstefnte Vidner, som hand paastaar maatte blive ført.

Siur Olsen blev paaraabt, men møtte icke.

Warsels mændene Lensmanden Niels Horvej og Hellie Aarhuus møtte for Retten og med Æed afhiemlede, at de har Stefnt Siur Olsen til dette ting med meere end 14 dages Varsel, og talt med ham Selv.

Lehnsmand Niels Horvej, som indstefnt Vidne i denne Sag, aflagde sin Corporlig Æed, Sandhed at vidne, og derpaa forklarede at nestleden Aar dend 25de Junj, var hand, i følge af Sal: foget Jens Lems Missive til ham af dato 19de Junj 1731 /: dend Deponenten i rette lagde :/ tillige med de tvende Mænd Hellie Aarhuus og Knud Brechhuus, hos Siur Olsen Aarhuus, og icke alleene for hannem oplæste forbemelte Ordre fra fougden, men end og tilsagde ham, at frafløtte Gaarden med sine bæster, og giøre Huusene røddig; men Siur Olsen gav dertil indtet reelt Svar. Den 30 Augustj nest efter, forklarede Deponenten, efter at have været hos Siur Olsen med de tvende Mænd Hellie Aarhuus og Johannes Langeland, og forkyndt for Siur Olsen dend ergangne Aasteds doms afsigt af 14 Junj 1730, Og svarede Siur Olsen da, at som hand hverken havde Høe eller Korn, saa vidste hand, at hand maatte fløtte. Videre forklarede Deponenten, at dend 18de Januarj indeværende Aar, har hand atter været hos

1732: 14

Siur Olsen med de tvende Mænd Siur Lien og Johannes Langeland, og forelæste ham bem:te Sl: Fogetz …….. til ……ten af 31 Decembr: 1731, hvilcke hand i rette lagde, og derhos ydermeere warskuede ham at fløtte af Gaarden: og hvorpaa Siur Olsen svarede, at hand hafde icke nogle …… Kiørler, og kand icke formeene Fogden at komme, sam/m/e at udkaste, om hand sig der til ville umage: men Deponenten begierede da, at Siur Olsen ville giøre Loftet røddig, Og der til svarede Siur Olsen til Citanten, at der og til hannem var Rom nok.

Hellie Aarhuus aflagde sin Æed og forklarede, at saavit hand dend 25de Junj 1731, var med Lehns Manden \Niels Horvei/ hos Siur Aarhuus, forholdt det sig i alle Maader, som Lens manden her foran om …….. haver forklaret, og ligesaa, da hand d: 30te Augustj, var i følge med Lehns manden at forkynde dommen, passerede det hos Siur Aarhuus som af Lehns manden er udsagt.

Knud Brechhuus møtte, og, efter aflagde Æed, Sandhed at vidne, forklarede, om hvis dend 25de Junj, da hand med Lehns manden var hos Siur Olsen, i alle maader ligesom bemelte Lehns mand.

Siur Lien fremstod, aflagde sin Æed, og, om hvis dend 18de Januarj passato hos Siur Olsen passerede, forklarede lige som Lehns manden Niels Horvej wundet haver.

Citanten forlangede icke Johannes Langelands Vidne.

Paa tilspørgelse til Vidnerne Hellie Aarhuus og Knud Brechhuus, forklarede de, at Siur Olsen havde Creaturer gaaendes i Aarhuuses Udmark indtil Høsten, hvilke Creature bestoed af 2de Hæste, nogle Kiør og eendel andet ungt Fæe, noget af hvert Slag.

Citanten proponerede, at Retten, af dend i Sagen, mod Ole Styve producerede Aasteds Dom afsagt dend 15 Junj 1730ve, noksom kand fornemme, at hand, nemlig Citanten, er berettiget, at bruge og beboe de 2 pund 6 mrk: i Aarhuus, og ingen Anden: Og af de førte widner kand Retten fornemme, at Siur Olsen har været og er modvillig at affløtte Gaarden og giøre dends Huuse røddige; thi paastoed Citanten at bemelte Siur Olsen ikke alleene maatte blive tildømt, straxen at frafløtte, saavel sin egen Person, som hans havende boeskab fra Gaarden, men end og at straffen for modvillighed efter Loven, Refererede sig ellers om processens omkostnings erstatning til Stefnemaalet.

Afsagt:

Siur Olsen gives Lavdag til nestholdende Ting, da hand til samme tid alvorlig forelægges til Sagen og Citantens prætention og paastand at svare, saafremt dom ej da efter hvis passeret er skal blive afsagt.

Retten, i henseende til at Dagen var forløben, blev ophævet og udsat til i Morgen førstkom/m/ende:

Morgenen derefter, dend 28de Martj blev Retten igien sat og administrered med forbenefnte Laug Ret, i overværelse

1732: 14b

af dend Constituerede Foeget Sr: Heiberg: og blev da publiceret

Bottild Siurs datters Laugværge Lars Jørenvigens (Jørnevigens) \..... Magne Simensen Aldahlens/ til Ole Andersen Haarvigen dend 27de Martj 1732, udgivne Skiøde paa 9 Marker Smørs Leje udj dend Gaard Lille Wiken i Evanger Kircke Sogn beliggende.

Publiceret Barbra Hellies datter Gietle Sal: Ole Endresens Efterleverskes Skiøde til hendes Søn Hellie Olsen Gietle, af dato 28 Martj 1732, paa 2 pund 20 mrk: Smør Jordskyld, og 1 pund 10 mrk: Smør Elveskyld, tilsammen 1 Løeb 1 pund 6 mrk: Smør udj Gaarden Gietle, underskrevet til witterlighed af Laværgen Haldor Horvei og Halvor Øfstedahl.

Ole Fannæs hafde paa hans Søn Henrich Olsens Vegne for Retten ladet indstefne Jacob Styve, at lide Dom, fordj hand skulle have udsagt af Boel Niels datter at have hørt sige det Citantens Søn var kommen med een børre Røget Kiød bærende paa sin Ryg, og hvilket kiød efter bøygde Røgte skulle være frakommen Anders Ellie; og som saadan paasagn efter Citantens formeening var urigtig, og hans Søn derudj aldeeles uskyldig, saa, deels at faae hans Søn saadan paasagn lovlig fralagt, og wed Retten frikiendt, havde hand vel villet stefnt Vidner om Jacob Styves Ord til dette ting, men tiden har dertil faldet ham for knap: dog sagde hand at Jacob Styve haver faaed lovlig warsel.

Jacob Styve møtte ikke; men Boel Niels datter, fra hvem dette bygde Røgte skal være kommen, møtte, og godvillig tog til gienmæle i Sagen, og forklarede: at omtrendt 1 aar siden om waaren, kom hun gaaende fra Evanger, agtende sig til sit hiem, som er paa Mæstad, og under weigs begiegnede Citantens Søn Henrich Olsen hende, bærende paa Ryggen een børre Røget Kiød; Hun sagde, ikke at have talt til ham sam/m/e tid, og heller ikke spurt ham hvor hand kom fra eller faaet dette kiød, men kunde ikke nægte for, at have udført og udsprædet udj bøgden, at benefnte Henrich Olsen var kommen hende i møde med dette kiød, og deraf, \dog/ ikke \sagt noget/ førend nogen tid, efter at det var bleven røgtbar, at Anders Ellie een deel Kiød var fratagen. Widere sagde Boel Niels datter at hun ikke haver seet eller veed at Niels!! (Henrich) Olsen haver frataget Anders Ellie noget Kiød.

Henrich Olsen møtte Selv, og sagde at som hand gandske i denne Sag og paasagn er Uskyldig, saa skal og saadant hannem ikke lovlig kunde overtydes; men som denne ham iførte og paakastede blame fornemmelig er udkommen af og formedelst Boel Niels datter; hvis nu giorde udsigende at hand af hende er mødt og begiegnet med noget Kiød, hand aldeeles begiegnede, som, efterdj hun har godvillig taget til gienmæle i Sagen og dog ikke formaar, at gotgiøre saadan hendes løse og ugrundede paasagn, paastod

1732: 15

Henrich Olsen tillige med faderen Ole Fannæs at hand neml: Henrich Olsen for beskyldning og dette \der om/ u…. og udsprædde bøygde røgte \at vorde/ frikiendt; og at Boel Niels datter, foruden at sættes til rette med nogen taalelig mulct, at erstatte ham processens bekostning.

Afsagt.

Som Boedel Niels datter Selv for retten haver tilstaaen, at det bøygde Røgte, som er omløbet, at det Anders Ellies frakomne Kiød, formedelst at hun skulle have mødt Citantens Søn med een deel røget Kiød, fornemmelig er udstrød af hende, og formedelst Hende haft sit Ophav, og Hun dog der tvert imod hverken har bevist, endten, at have begiegnet Citantens Søn med noget Kiød, langt mindre, at Citantens Søn er skyldig udj at Anders Ellie noget kiød er frakommen; Saa dømmes for Ret, at Citantens Søn Henrich Olsen bør være fri for dette om hannem udspræde Røgte og paasagn, og at samme bør være død og magtesløs, og ikke at komme Henrich Olsen paa Ære og Lempe i nogen maade til præjudice og forkleinelse. Og tilfindes Boel Niels datter, fornemmelig for at tage sig vare en anden gang og herefterdags ikke at udlade sig med deslige og andre løse udsigende, at erstatte Citanten Ole Fannæs denne processes omkostning med 5 mrk: 4 s:, og det inden 15ten dage under Nam efter Loven.

Dend Constituerede Fouget Sr: Andreas Heiberg fremstod for retten og angaaende Skydsens betaling til disse Waarting, eskede et lovligt Tings widne alt efter hans skriftlige begiering af 27de Martj sidstleden, som hand producerede og forlangede i Acten inddragen. Derpaa blev da, saavel Laug Rettet, som dend tilstæde værende Almue tilspurt 1:o hvor mange Miile dend Constituerede Foget haver haft fra sit hiem til dette Tingstæd paa Boelstad Øren? Dertil Laug rettet tillige med Almuen eenstemmig svarede: at det er fuldkommen 6 Miile. 2:o tilspurt hvor mange Mand der haver Skydset ham til dette Ting? hvor til de svarede at hand

uforbigiengelig har maatted bruge Een baad med 6 Roers Karle. 3:o Om hand sig med mindre Skyds har kundet behielpe? der til svarede De: at formedelst indfaldende Uvejr var det U:muelig, at hand med mindre Skyds kunde fremkomme. 4:o tilspurte dend Constituerede Foget, saavel Laug Rettet som dend tilstæde værende Almue, hvor mange Miile Sorenskriveren har haft fra sit hiem til dette Ting? hvor til de svarede: at Sorenskriverens Rejse til dette Ting er falden saaledes, og at hand U:omgiengelig har behøvet og brugt følgende Skyds fra Sorenskriverens Gaard Hesthammer til Graven i Hardanger, som er 1 Miil \.....eds Een baad og ? Karle/ og der fra over Ejene ½ Miil til lands 4re Hæste. Over Gravens wand 4re Karle og 1 baad. derfra, Nemlig WadsEnden, til Wosse Vangen 2 ½ Miil til lands 4re hæster

1732: 15b

…… Evanger til lands 2 ½ Miil 4re hæste. Og over Evanger wandet ½ Miil 1 baad med 4re Karle, og endelig derfra til Boelstad Øren over land ½ Miil 4re Hæste, og der for sig sin tiener og pagage. Endelig for det (5:o) Om icke een hver som har Skydset, saavel Fogden som Sorenskriveren til dette Tingstæd, er bleven betalt af dend Constituerede Foget for hver Miil 4re Skilling Danske, saavel for hver Mand som hver Hest? Der til Laug Rettet og Almuen svarede: At Skydsen saaledes rigtig er bleven betalt. Paa alt foranførte var dend Constituerede Fouget Sr: Heiberg Tingsvidne begierende, som af Retten ikke kunde nægtes. Welbemelte Constituerede Foget Sr: Heiberg forlangede Videre til et Tings widnes erholdelse, Laug rettetz og dend tilstæde værende Almue deres Sandfærdige forklaring og tilstaaelse om ikke afgangen Foget Jens Lem, i hans leve-tid, for sig og Destrictets Sorenskriver haver maattet betale Skydsen fra og til disse Tingstæder, for een hver Roers Karl 4re skilling Danske, og for en hver hæst ligesaa 4re Skilling: samt om bem:te Sl: Foget Lem tilligemed Sorenskriveren, nogen tid, formedelst farlige Søe, og Land Veje haver kundet hielpe sig, og fremkomme med mindre end 8te Rors Karle til wands, og til Lands med 8te Hæster; Item om icke Sorenskriveren for sig, sin tiener og pagage, efterdj hand til disse Tingstæder fra Sl: Fogden Lem var vit og langt boende, haver maatte tage og forsiufne sig med Separat Skyds, Og Sal: Fogden ligesaa for sig, tienere og pagage. hertil svarede og forklarede Laugrettet med meenige Ting søgende Almue enstemmig: At dennem ikke alleeniste i Guds Sandhed er bekiendt, at Sal: Fogden Lem rigtig haver betalt en hver der haver skydset ham eller Sorenskriveren til Tingene for hver Miil 4re schil: danscke, Og at Sorenskriveren og Fogden, hver for sig, haver undertiden formedelst slemme fører og wejr til og fra dette Tingstæd maatt bruge 8te á 9 Mand til Siøs saa vel til Vands over Jisen, som til Lands udj ont føere med Hæste; Jtem at det er dem bekiendt at naar Fogden og Sorenskriveren skulle søge dette Tingstæd, har de aldrig kundet fare tilsammen paa een baad, saasom deris hiem og boepæl hvor fra de skulle reise, var langt fra hin anden Separerede. Dend Constituerede Foged paa forbem:te afgangen Foget Lems Stærfboes vegne paastoed Tings Vidne beskreven efter hvis passeret og forklaret er, som Retten bevilgede.

Og som ingen fleere indfandt sig at gaae i Rette, Saa blev Tinget og Retten i dette Ting Lav, for denne Sinde ophævet.

Anno 1732 dend 31te Martj blev **Ordinaire Waar- Skatte- og Sage-Ting holden og Administreret paa Wangen i Wosse Præstegield for Wangens tinglaug**, nerværende Kongel: Maj:ts Constituered

1732: 16

Foget Sr: Andreas Heiberg, Lehnsmanden Vicking Tvilde, samt Laug Rettet Elling Øfsthuus, Ma…. …….., David Store Souve, Johannes Fladequal, ….. ……. Rochne, Ole Mørqve, Lars Biørche, og R(ognalde) Tveiten

Og efter at Retten altsaa var sat, blev forrettet som følger.
Deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Forordning om Skatternes paabud i Norge for Aar 1732 af 19 Octobr: 1731. og Patentet om …….. samt Placat ang: Kongsbergs Sølv wærck, item Forordningen om pro Forma wexlers afskaffelse, som her foran Folio 10 er extraheret, blev allerunderdanigst læst.
dernest Stiftamtmandens ordre af 8de Decembr: 1731, Cammer Collegi Skrivelse af 27de Octob: 1731, og bem:te Stift befalings mands ordre til Sorenskriver Fabricius af 29de Dec: 1731, extraheret Fol: 10, publiceret.
jligemaade dend Constituerede Stifts befalings mands ordre af 14 Martj 1732. Stiftamtmandens Resolution af 6te Septembr: 1731 til Laugmand Knagenhielm, dito Resolution ang: Fannes broes opbyggelse, af 27de Octobr: dito Aar. Den Constituerede Stifts befalings mands Resolution paa Lieutenant Nicols Memorial, dat: 19 Martj bem:te Aar. Obrister Coucherons Skiøde til benefnte Nicol, af dato 4de Martj 1732. Stift amt mandens bevilgning til Pouel Knudsen Wæche ang: Ewangers Giestgiverie, af 22de Octobr: 1731. Og Stift amt mandens Constitution til Jacob Reus om at administrere og betiene Sorenskriver Jens Fabricii Embeds forretninger i hans Svagheds forfald, dat: 9de Febr: 1732. alt tilforne extraheret Fol: 11te, lydelig Kundgiort.

Wiidere publiceret Margaretha Risbrich Sl: Major Andreas Johan Storms til Lieutenant Philip Nicol udgifne Skiøde [paa] hendes forhen tilhørende Anpart udj Leedingen af det her [i] Woss beliggende Apostels Goeds til 1112 rd:r 5 mrk: 8 s:, daterit Bergen dend 28 Septembnr: Ao: 1731.
Publiceret Sorenskriver over Nordhorlehn Arnoldus de Fines dend 30te Junj 1730 til Lieutenant Phillip Nicol udstede Extract af Sal: Welb:r Valqvard Risbrichs Skifte brev, saavit Jomfrue Else Marie von Hattens fæderne Arv 437 rd:r 11 s:, at samme Capital er vorden hende udlagt udj Ledingen paa Woss; bem:te Extract var underskrevet af ermelte Sorenskriver de Fine og ved hans Signet forseiglet.
Niels Knudsen Bøe, hans udgifne Skiøde til Borgilde Ols datter Lu(nde?) paa 13 Marker Smør med bøxel udj Gaarden Ousgier i Bøer Otting, dateret 31te Martj 1732, blev læst.
Knud Jonsen Lunde, Holger Ullestad paa Elling Jonsens Vegne, og paa bem:te Holgers huustrues vegne, Størch Lunde for Anders Jonsen, og paa Ingeborg Jons datters Vegne, David Jonsen Mølster for Niels Jonsen, deres udgifne Skiøde til David Jonsen Mølster paa Toe Pund 12 mrk: Smørs Lanschyld, foruden 12 mrk: S: som hannem Selv arvelig er tilfalden, tilsam/m/en 1 Løeb, taxeret dend 21de Aprilis 1731. blev læst.
Od Tormosen, Niels Dychesten, Erich Biørche, Iver Qvarmo, Lars Gafle, Niels Lille Hondve, deres Skiøde af 31 Martj 173(2) paa 2 pund 15 mrk: Smør, hvor udj hans egne 17 mrk: er indlem/m/et, udj (Gaarden) …..land i Bordahls Otting beliggende, blev publiceret.

1732: 16b

…….. Skiøde fra Anfind Schulestad paa een Qværne (Sted?) med hosstaaende Qværnhuus, Qværn og tilbehør, beliggende …….. Schulestad i Borstrands Otting paa Woss, dateret 26 Aprilis 1731, blev læst.

Lars Nielsen Flætre, Anders Pedersen Bergo, Ole Knudsen Rockne, Knud Nielsen Dychesten, og Stephen Jonsen Giøesten, deris Skiøde \dat: 31 Martj 1732/ til ….. Ambiørnsen Flætre paa 1 pund 15 2/13 Mark:r Smørs Landschyld udj Gaarden Flætre i Borstrands Otting, blev læst.

Marithe Torgers datter Hofdes med Laugværge Pouel Wæche og Anders Larsen Westrems Skiøde til Lars Andersen Westrem Paa 1 Løeb Smørs Landschyld udj Gaarden Hofde i Dyrvedahls Otting, dateret 12 November 1731, blev læst.

Saa blev og publiceret en Contract, sluttet imellem Marrite Torgers datter Hofde og Anders Larsen Westrem, dateret 4de Nov: 1730, angaaende at Marite Torgiers datter hendes Lives tid hos Anders Westrem skulle have nødtørftig Underholdning og Ophold, men som ermelte Anders Westrem hafde ved ovenbe:te Skiøde afstaaet Gaarden Hofde for hans Søn Lars Andersen: saa var under dito Lars Andersens boemerke og Wicking Tvilde Lehnsmands Seigl skriftlig teignet paa denne Contract, og indgaaed, at Sønnen Lars Andersen i hans faders stæd, denne Contract i alle maader skulle efterleve og fyllistgiøre.

Hr: Morten Ruusis Skiøde til Hr: Lieutenant Jens Nordahl paa 18 mrk: Smør uden bøxel i Gaarden Leqve, dateret dend 24 Aprilis 1731. blev publiceret.

Wiching Knudsens Grouves Pandte Obligation \til Lieutenant Jens Nordahl/ paa Capital 108 rd:r, til underpandt 1 Løeb 2 pund 6 Marker Smør med Bøxel og herlighed udj Debitors ejende Gaard Grouve kaldet, dateret Øvre Groue paa Woss den 2den Januarj 1732, blev publiceret.

Henrich Giertzen Miltzous udgifne fæste og bøxel brev til Stephen Jonsen Soldat paa 1 Løb 1 pd: og 3 mrk: udj Gaarden Giøsten, dateret Graven i Hardanger dend 11te Decembr: 1731, tilligemed Stephen Jonsens Revers af samme dato følgelig forordningen, blev læst.

Hr: Hans Edvardsen Mejer Sognepræst til Mangers Præstegield, hans bøxel brev til Torgier Torgiersen Bryen paa 2 ½ Pund Smør udj Gaarden Æen i Borstrands Otting, dateret Manger Præstegaard d: 21 Martj 1732. blev læst.

Anders Andersen Nedre Hyldens Skiøde til Commerce Assessor Jan von der Lippe paa 2 pund 4 marcker Smør udj Gaarden Store Rochne udj Bordahls Otting, daterit Bergen dend 6te Novembr: 1731, blev publiceret. Og hvor paa Brynnild Store Rochne for Retten fremstoed, protesterede imod dette Skiøde og detz tingliusning, declarerede derhos, at hand til dise 2 pund 4 mrk: Smørs Leje er nermest Oddels berettiget, og fremfor nogen anden at have Ret efter Loven til detz Løsning, …….. forlængst haver erbudet sig, samme, som …….. at indløse; saa har hand og siden været Villig

1732: 17

indbemelte Gods følgelig Loven sig at indløse ……. Anders Andersen i Mindelighed og ……. haver wæret at formaa, saa haver hand …… Store Rochne allereede for …….. Anders Andersen paa Aastedet … hans lovlige …… Retz indtale, som hand i alle lovlige tilfælde vil have sig forbeholden.

Og som Dagen og Aftenen var forløeben, saa blev med Tinget udsat til i Morgen Klokken 9 slet, da de som agter at gaae i Rette, haver at møde.

Dend 1ste April blev Retten igien Administreret med forbenefnte Laug Ret, nerværende Kongl: Maj:ts Constituerede Foged Sr: Heiberg, og Lehns mand Wiching Tvilde. Og blev da publiceret,

Mogens Sylfæstesens Skiøde til Halvor Nielsen paa 12 mrk: Smørs Landschyld udj Gaarden Eggereid i Bøer Otting og Wangens hoved Sogn, daterit 31 Martj 1732.

dito Mogens Sylfæstsens Skiøde af benefnte dato til Anfind Knudsen Reipaal, ligesaa for 12 mrk: Smør, udj be:te Gaard Eggereid,
blev og læst Mag:r Jørgen Harboes bøxel brev til Kield Larsen paa ½ Løeb Smør udj Gaarden Lie i Rundahlen, tilligemed Kield Larsens Revers, begge af dato 31 Martj 1732. blev læst.
Peder Giersqvals til Ole Erichsen udgifne bøxel brev paa 1 Løb 22 ½ mrk: Smør med bøxel udj Gaarden Giersqval i Borstrands Otting, med Ole Erichsens Revers af 31 Martj 1732 blev publiceret.
Ragnild Tvedtes bøxel brev til Brynild Larsen paa 1 pund 18 mrk: Smør i gaarden Røde, med Leilendingens Revers af 31 Martj 1732, blev læst.
Hr: Hans Edvardsen Meyer, Sogne Præst til Mangers Præstegield, hans bøxsel brev til Knud Olsen Støb paa 2 pund 3 mrk: Smør udj Gaarden Æen i Borstrands Otting, daterit Manger dend 11te Januar 1732. blev læst.

Og saasom ingen indfandt [sig med] videre at gaae i Rette, og Citanterne til de indstefnte Sager heller icke var ankommen, blev Retten og Tinget til i Morgen Klokken 9 slet forfløttet.

Dend 2den Aprilis blev da Retten igien Administreret med forbenefnte Laug Ret, undtagen Brynild Rochne, som var i forfald, og i hans Stæd blev taget Siur Wiiche. Overværende til Rettens betiening Kongl: Maj:ts Constituerede Foged Sr: Heiberg og Lehns mand Wiching Tvilde. og blev da lydelig publiceret
Henrich Giertzen Miltzous Skiøde til Biødne Andersen Nedre Herre paa 2 pund 18 mrk: Smørs Landskyld med Bøxel og Overbøxel paa 6 mrk: Smør Wangens Præstebord tilhørig, udj Gaarden Nedre Herre udj Bordahls Otting paa Woss, dateret Graven d: 17de Decembr: 1731.
Lars Jacobsen Lille Rochne og Ole Lille Rochne samt Torgier Tronsen Olde, deris Skiøde til Helge Jonsen Olde paa 1 pund 2 ¾ Marker med bøxel, samt Overbøxel paa 2 ½ mrk: Wangens Kirkke tilhørig udj Gaarden Olde i Bordalls Otting og Wangens Sogn, dateret Hesthammer dend 16 Novembr: 1731. blev læst.
jligemaade Biørne Nedre Hære og Ole Lille Rochne deris Skiøde til Torgier Tronsen, i alt paa 1 Løeb 18 ¼ Mrk: Smør, indberegnet 20 mrk: Smør som dito Torgier Tronsen Selv schal have Arvet, med bøxel og 7 ½ mrk: Smørs overbøxel Wangs Kirke tilhørende, udj Gaarden Olde i Bordahls Otting og Wangs Sogn, daterit Hesthammer d: 16de Novembr: 1731. blev læst.

1732: 17b

(Lars) Hage og (Tollef) Ommundsen Jelle, deris mellom hin andens …. og ……. Mage-skifte-brev paa Gaarden Hage udj Holbøyder Otting paa Woss, skyldende aarlig 1 pund 3 mrk: Smør gl: Landschyld med bøxel, samt overbøxel efter andeel udj ½ pund Smør Præsteboels goeds, hvilken bem:te Lars Hage altsaa haver Mage skiftet til dito Tollef Om/m/undsen mod 6 Mrk: Smørs Landskyld med bøxel udj Gaarden Jellen i Holbøygd Otting, men bem:te Tollef Ommundsen forhen tilhørig, og hvilken sidste Mand Sc:!! (dvs./altså) Tollef Jellen, ihenseende til, at Hage befindes meere i Landskyld end Gaarden Jelle, for at jefne og fyllist giøre Mageskiftet, haver betalt Lars Larsen Hage Reede penger 62 Rd:r, Daterit Hesthammer dend 29 Novembr: 1731. blev læst.
Isach Leerhuuses bøxel Seddel til Torgier Tronsen paa 1 Spand Smør i Gaarden Olde, tillige med Torgier Tronsens Revers, begge af dato 31te Martj 1732. blev læst, og med alt foranførte paaskreven.

Hr: Vice Biscop Consistorial Assessor og Stifts Provst Peter Mathias Thanches bøxel brev til Iver Andersen paa 1 Løeb 18 mrk: Smør udj Gaarden Nedre Røchie i Winnie Otting og Wangs Sogn, daterit d: 17de Nov: 1731, blev forkyndet.

Hr: Morten Ruus lod ved Monsr: Jens Møinichen anviise welbemelte Hr: Ruuses under dato 20de Julj 1729 til hans FarModer Madm: Karen Schreuder Sl: Hr: Christen Weinwichs udgifne Pandte Obligation paa Capital 100 Rd:r Courant, publiceret dend 31 Octobr: 1729 her for Wangens Tinglaug, og udj dend da holte Protocoll folio 235 extraheret; Og som samme Obligations Capital 100 rd:r med resterende Rendter for ½ Aar med 2 rd: 3 mrk: til Creditor af meer welbemelte Hr: Ruus var betalt og erlagt, efter hendes paa Obligationen \teignede/ egenhændige qvitering; saa forlangede Comparenten at (betalingen), som saaledes nu var skeed, maatte for Retten bekjentgiøres og \Obligationen/ af protocollen udslettes, med Rettens attest derom paa Obligationen, hvilket saaledes at skee, Retten bevilgede.

Lehnsmanden Wiching Tvilde \paa Kongl: Maj:ts Fogeds Vegne/ havde til dette Ting indstefnt Ragnilde Ols datter paa Opqvitne i Boerstrands Otting for begangen Leiermaal med Niels Nielsen, efter hendes angivelse, og hvilket Lejermaal \paa Neqvitne, som er Finne gods/, Anno 1730 er begaaet.

Stefne vidnerne Iver Nielsen Fliseram og Tollef Aamundsen Hage møtte og med Corporlig Æed afhiemblede, at de til dette Ting havde Stefnt Ragnild Ols datter med lovlig warsel, og talt med hende Selv, da Hun og svared dem at ville møde.

Ragnild Ols datter blev paaraabt, men møtte icke.

Niels Nielsen fremstod for Retten og sagde at have faaed lovlig warsel, forklared ellers, at hand gandscke benægter og imodsiger at være bem:te Ragnilde Ols datters barnefader, saasom hand og aldrig haver haft med hende legamlig Omgiengelse, Og om begge deele paa spørsmaal af Retten, sagde hand at trøster sig til sin Corporlig Æed at aflægge, dend hand og nu erbød sig at præstere.

Dend Constituered Foged Sr: Heiberg paastod Laugdags forrelæggelse for indstefnte udeblivende Ragnild Ols datter til neste Sommer ting.

Afsagt.

Jndstefnte Ragnild Ols datter gives Lavdag til neste ting, da hun paalægges at erklære sig til dend, af Niels Nielsen, angaaende hendes angivelse, at hand skal være hendes aflede Uægte barns fader,

1732: 18

nu fremsatte benægtelse; til hvilken tid Niels Nielsen forrelægges for Retten igien at møede.

Brynnild Pedersen Finne hafde til dette Ting ladet indstefne (Lars Hoele) for skyldig værende 4 rd:, som Citantens …….. paa Stefnet efter hendes moeder Sigvor (Siurs?) datter ……. arvelig er tilfalden: Og Citant… …… Appol: Halvors datter d: 17 Maj 1730 er udlagt, …… ham processens Omkostning.

Citanten møtte og anviiste forbemelte Skiftebreve, som bleve efterseed, og … hans …… kom overeens.

Jndstefnte Lars Hoele blev paaraabt, men møtte ikke.

Warsels mændene Iver Nielsen Fliseram og Tollef Aamundsen Hage ved Eed afhiemblede at de Lars Hoele med lovlig 14 dages Varsel til dette Ting og for denne Sag havde Stefnt, og talt med ham Selv, sagde derhos at hand Gielden, som paastefnt er, med tiden ville betale.

Citanten erindrede om Lavdag.

Afsagt

Lars Hoele gives Lavdag til neste Sommer ting til Sagen og Cit: forderligst at svare.

Mag:r Jørgen Harboe havde med mundtlig Varsel ladet Stefne Sølffæst (Siursen) Arnetvedt, fordj hand Uløves haver til sig taget et Træ som til (Præste) Stuen ved Winnie Kirkke nestleden Aar skulle henføres. Sagen forklarede Cit: at være af følgende beskaffenhed, at ermelte Aar ved disse tiider Resolverede Citant: at opsette en logement Stue for sig ved Winnie Kirkke, til hvilken ende hand formaade adskillige af hans Sogne folck, at hugge og føre Tømmeret til samme Stue af Præstegaardens Skouge Føere kaldet,hvor ibland og dend indstefnte Sølffæst Siursen var; men i stæden for at hand skulle Huugge træe i Føere Skoug, har hand uden Cit:[s] willje hugget et Træ i (Afdals) Skougen, som og er Præsteboelet tilhørende, tog det tykkeste og beste af Træet til sig, og føerte ikkun Skattet deraf til Stædet hvor Stuen skulle opsættes. Og for saadant haver Cit: været foraarsaget at indstefne Sølffæst Siursen til Strafs lidelse med processens omkostning:

til Vidne i denne Sag var indstefnt Ole Bidne og Haldor Lille Thun.

Sølfæst Siursen efter paaraabelse møtte ikke, ej heller nogen paa hans Vegne.

Stefne Vidnerne Iver Nielsen Fliseram og og!! Tollef Aamundsen Hage vandt ved Æed, at de Sølfæst Siursen hafde stefnt med lovlig fiorten dages Varsel. Men de Stefne Vidner som de indkaldede Vidner havde indciteret, møtte ikke.

Citant: Mag:r Harboe erindrede om Lavdag for dend indstefnte, Reserverede sig at indkalde formelte Vidner lovlig til Sommer tinget, og tillige dend indstefnte, deris forklaring at anhøre.

Afsagt;

Sølffæst Siursen, som haver faaed lovlig Varsel og dog icke møeder, gives Lavdag til neste Sommer ting, da hand haver at møede og til Sagen sig erklære.

Anders Carlsen Øgres Skiøde til Mons Biørnesen Bakethun paa 18 mrk: Smørs Landskyld udj Gaarden Bachethun i Bøer Otting og Wangens Sogn, daterit 2de Aprilis 1732. blev læst.

Brynnild Anfindsen og Størch Jacobsen, deris Skiøde til Størch Brynnildsen paa 2 pund 18 mrk: Smørs Leje uden bøxel i Gaarden Wæte udj Dyrvedahls Otting og Wangens Kirkke Sogn, daterit 2de April 1732. blev publiceret.

Hr: Lieutenant Jens Nordahl, Ole Tollefsen Ullestad og Siur Tollefsen Schieldahl, deris Skiøde til Oleif Tolleifsen Grimestad paa 2 pund 7 2/3 mrk: Smør, foruden 3 mrk:, som til diverse Creditorer er udlagt paa Skifted efter Sl: Tolleif Grimestad, og af Oleif Tolleifsen indfriet, samt 13 1/3 mrk: Oleif Tollefsen efter sin Stifader arvelig er tilfalden, udj Gaarden Grimestad i Wiger Otting og Wangs Sogn, daterit 2de April 1732. blev læst.

Og som dagen var forløeben, og de andre Sager af tinglauget ….. stefnt førend til i Morgen kommende: da blev Retten til dend tid udsatt.

1732: 18b

Dend 3de Aprilis blev Retten igien administreret med forbenefnte Laug Ret, ……, Brynnild Rochne, som igaar var i forfald, …….. den Constituerede Foget Sr: Heiberg med Lehns manden Wicking Tvilde for Retten tilstæde. Og blev da publiceret

Mag:r Jørgen Harboes tilkiendegivelse og forklaring, om hvad huuse og biugninger paa Wangens Præstegaard bestaaende, som af hannem deels er kiøbt og deels opbygget, og ellers hannem, og ikke Almuen eller Præstegaarden tilhøerig, hvilken Velbemelte Mag:r Harboe forlangede ikke alleene lydelig for dend tilstædeværende Almue maatte oplæses, men end og at dend Novaliter her i Protocollen maatte vorde indført, og hannem siden, med Rettens

paaskrift tilbage leveret, samme Hr: Mag:r Harboes skriftlige forklaring er af følgende formeld:
? . ? . C 6tus Sex Skilling 1732. No: 12761.

De Ædle og Welviise Rettens betiente,
forønskes Guds Naade, med ald Velsignelse.

Begierer Venligst at maa Ting liuses de Huuse biugninger mig og mine, om Gud dem af waade bevarer, ere tilhørende, og ej Almuen eller Præstegaarden er Vedkom/m/ende, Nemlig: No: 1: Rødstuen!! (Røg-) med Gangen og Arken der over staaende, alt lige i Ende, af dend saa kaldede Biespe Stue. 2: Store Kiøkkenet med Bager ovn og indmuuret Brøger Kiedel /: udj hvilken, nemlig: \brøger/ Kiedelen, er 10 rd:r Værd, som hør Jnventarium til :/ Saa og Svalen omkring samme store Kiøkken. 3: Dend biugning neden, tvert over gaarden fra Gamle-Stuen over til bøndernis Borgestue, som den staar. 4: De tvende Boe Huuser udj Baggaarden under een Tækning. Naar for disse og No: 3 wiises Almuens Qvitering, dem at være betalt 16 Rd:r. 5: Portens bygning for Præstegaarden imellem Herre-Cammeret og dend Daglige Vaaning opført. 6: Præstestuen paa Winnje, saasom dend staar paa egen omkostning opbygt, uden nogen Almuens tilskud, af Jørgen Harboe.
Wangens Præstegaard paa Woss dend 3de Aprilis Anno 1732. q

q (står i venstre marg) P:t: Nock(?) Stave Nøstet(?) neden ved Præstegaarden staaende, og er Kiøpt af Præsten(?). Jørgen Harboe

Iver Andersen Nedre Qvitnes Skiøde til Lars Nielsen Øfre Himble paa fiire og en Halv Mark Smørs gammel Landskyld udj Gaarden Mæringen, daterit 2de April 1732. blev læst.

Christen Jacobsen Schiples Skiøde til Ole Olsen Bratager paa 18 Mrk: Smør, uden bøxel i dend Gaard Søgnebærde, udj Rundahlen, daterit dend 2de April 1732. blev læst.

Wiching Knudsen Øfre Growes oprettede og sluttede Contract og Vilkaars brev, angaaende hans wærmoders Subsistence og Underholdning hendes Leves tid hos hannem at nyde, daterit 31 Martj 1732, blev oplæst.

Afgangne Biscop Sal: Marcus Mullers dend 4de Septembr: 1731 til Ole Brynielsen udstæde Bøxel-brev paa Eet pund Smør udj gaarden Østre Grove, dat: 4de Sept: 1731, blev læst.

Dend Constituerede Foged Sr: Anders!! (Andreas) Heiberg havde til dette Ting ladet indstefne Torgier Olsen og Brita Tormoes datter for fortiilig Sammenleje: passeret paa Wosse-Wangen, som er Finne godz, for ungefær 5 á 6 aar siden, derom at udstaae dom efter Loven.

indstefnte Torgier Olsen og Britta Tormoeds datter møtte iche.

Kalds mændene Jørgen Nedre Grouve og Tollef Stephensen møtte og med Æed afhiemblede at de med lovlig

1732: 19

Varsel have stefnt de udeblivende …….. haver deris op…. og …….. loved dem, at indberette de indstefnte ……

Sr: Heiberg, erjndrede om Lavdags forrelæggelse til neste Sommer ting.

Afsagt.

de udeblivende forrelægges til neste ting Personlig at møde til Sagen at svare.

Dito Foged Sr: Heiberg havde og efter forrige tiltale ladet indstefne Gudmund Aamundsen Sove for Slagsmaal …….. imod sin egen Husbonde Tollef Øfre Grove, til (Vidner i

Sagen) indkaldet Johanne Halvors datter, Apellone Johans datter, Peder Knudsen Øfre Grove og Ole Gietlesen (ibidem)

Lehns mand Wiching Tvilde og Samson Larsen, som ware (Kals) mænd i denne Sag, ædlig afhiemblede at de med lovlig 14 dages varsel havde Stefnt dend skyldige Gudmund Aamundsen (til dette Ting), Angaaende de indstefnte widner samt Tollef Øfre Grove fremstoed Jørgen Nedre Grove og Tollef Stephensen, og med Æed forklarede at de ligesaa med Lovlig Kald og warsel til dette ting havde indstefnt Tollef Øfre Grove, samt Widnerne, undtagen Appolione Johans datter, som tilforne her for Retten sin forklaring schal have aflagt.

Gudmund Aamundsen Sove møtte ikke, ej heller af Vidnerne Johanne Halvors datter og Peder Knudsen Grove.

Widnet Ole Gietlesen møtte for Retten, og efter at Æeden af Lovbogen for hannem var oplæst, og hand derpaa med opragte fingre sin Æed hafde aflagt, Sandhed i denne Sag, at widne, forklarede, at omtrent sidstleden Høst for 4re Aar siden, som hand ikke rettere mindes, en Morgen tiilig, som hand kom fra sit Qværne huus, og satte sig ned for at aftrække sig sine Vaade Hoeser, og hafde allereede faaed den eene hose af sig, hørte hand et raab af Tollef Øfre Groves tieniste tøs, som Kaldede Vidnet, at komme til hendes Hosbonde: og da hand hørte saadant schrig, tenckende, noget ont at have været paa færde, løeb hand med dend eene foed bar eller nøgen op i Tollefs Huus, hvor Tollef sad og hafde sit barn paa det eene Knæ, Og da Vidnet, halv vred af dend forskrekkelse de hannem hafde paaført, spurte hand paa færde var, svarede Tollef See! hvor ieg seer ud, og hvorledes min dreng haver faret med mig og tilreed mig, men Drengen, som da ikke var i Stuen, saae hand ikke; derpaa forreviiste Tollef Øfre Grove Deponenten sin haand, som var blodig, desligeste sit høyre Kind been, som og var noget blodig, hvilket Tollev, for ham forklarede, at hands dreng Gudmund havde giort, hand hørte ellers af de tilstæde værende qvindfolk sige, at dersom det ikke vil blive (bedre) med drengen Gudmund, bliver de aarsaget at rømme Huuset, jmedens Deponenten saaledes hørte paa dette Kiæremaal, kom drengen Gudmund Aamunds: med en anden dreng indgaaendes i Tollevs Stue, Og da Deponenten tilspurte drengen Gudmund; om og hvorfore hand saaledes havde faret og tilreed hans Hosbonde, svarede Gudmund, det veed ieg indtet af, og ikke mindes det, Paa spørsmaal svarede Vidnet, at af dette Clammerje indtet haver seet, eller viidere derom vide at forklare, uden at Peder Grove var i Stuen tilstæde, da endeel, af hvis Deponenten nu forklaret haver, passerede.

Fogden Heiberg paastoed forrelæggelse saavel for de udeblivende Vidner som Gudmund Sove.

Afsagt.

de udeblivende Widner Johanne Halvors datter og Peder Knudsen Grove forrelægges til først holdende Sommer Ting, under 20 Lod Sølvs bøeder her for at møde, deris Ædlige forklaring i Sagen at aflægge, til hvilken tid Gudmund Sove paalægges til Sagen at svare.

1732: 19b

……., hvorunder det ……. Wiching Tvilde til ……. Colben Michelsen Øfre Lemme og ……. i Wnnie Otting, hvilke Personer med (hver andre ere beslægtiget) i Andet Leed, for begangen Lejermaal …….. paa Gaarden Lemme, Appostels Goeds, sidstleden aar 1731, derom at lide dom til Straf og lidelse efter Loven.

Colben Michelsen møtte med hans fader og forsvar Michel Colbensen Øfre Lemme, og paa Rettens tilspørgelse svarede at hand (ikke nægtede) jo at være fader til det barn som af Britta Aamunds datter er fød, hvilket og Britta Aamunds datter, som for Retten ….. var tilstæde, tilstoed, og ligesaa at de hin anden som Sødskende børn, eller i Andet Leed vare beslægtiget:

Ellers gav dend indstefntes fader Michel Colbensen til kiende, at denne hans Søn, som haver begaaed saadan Synd og Gierning, er et wanvittigt Menniske, hvorom ikke alleene det gandske bøygde lav kand være widne, men hand haver og her for Retten tilstæde tvende Mænd, Nafnlig Anders og Brynnild Kytte, som derom, saafremt det af Retten blev bevilget, kand aflægge Ædelig forklaring. Paa Rettens tilspørgelse om og hvad tid hand haver gaaed til Guds bord svarede Colben Michelsen at ved Alle helgens tider sidstleden Aar var hand sidst til Herrens bord, \Men begge for denne deres forseelse allereede staaed Aabenbare Skrift/

Fogden Heiberg paa Justitziens Vegne tilspurte Colben Michelsen, om hand ikke baade widste hvad Sacramentet betyder, og om hand icke vidste at det Lejermaal hand haver begaaet var og stor Synd: der til Colben Michelsen svarede: at hand noksom vidste at have begaaed stor Synd med dette Lejermaal, men hand angrer det inderlig og af hiertet. Paa bem:te Foegedz tilspørgelse til hans fader, svarede hand Sc: Michel Colbensen; at hand af Fornuft haver alletider været før son nu, og nu som før, men gemenl: og alle tiider som en Taasse: men Fogden formeente, at Colben Michelsen ikke kunde ansees som en wanvittig, sær efterdj hand haver været antagen til Altarens Sacramente, saasom og hans fader paa ydermeere tilspørgelse tilstoed at hand aldrig af hannem haver fornummen noget Raserje og Gallindskab.

Hr: Lieutenant Philip Nicol paa egen og medEjeris wegne til Sigt og Sagefaldet af Apostels goedset compareerede for retten, og indloed Sagen til dommerens paakiendelse, efter Lovens 6te bogs 13de Capit: 13 Articul, og afvartede dom.

De tvende indkaldede widner Anders og Brynnild Kytte fremstod og under Æeds aflæggelse forklarede, meget vel at Kiende Colben Michelsen, og det fra hans Ungdom af, men hand haver alle tider forekommet dem af en synderlig Eenfoldighed og ligesom Taasagtig, hvor fore hand, Nemlig Colben Mickels: heller ikke endten for General Munstringen eller Sessioner er vorden anseet for nogen wittig og duelig Karl, beqvem andten til Kongens eller andres tieniste, hvilke dend tilstæde værende Almue og gestændigede saaledes at forholde sig.

\Afs:/

Sagen optages, og skal i Morgen, da Retten igien worder Administreret, endelig dom afsiges, til hvilken tid Parterne her for Retten haver at møde.

Den Constituerede Foged Sr: Heiberg paa Justitiens Vegne hafde ved Lehnsmanden Wiching Tvilde ladet indstefne Ole Brynnildsen Groves Enkke og Arvinger(s) neste frender Jon Fannestøel og Johannes

1732: 20

Fladeqval, baade til at anhøre widner …….. Ole Brynnildsen Groves …… paaberaabte wanvittighed og Raserje samt …… Melancolie, og endelig, at anhøre dom, hvorledes med (hans liig) og efterlatte bør(n) skal forholdes: …… at dend Constituerede Foget sagde sig at være anlediget deraf at Sigt og Sagefalds Ejerne for Apostels goedset, paa hvilken (Gaards) ….. drab er skeed, efter saa lang tids forløeb …. haver ……. derpaa, da dog slig Sag straxen til Justitiens be(handling) burde været talt derpaa, ja, da de … … til dette Ting havde derpaa ladet stefne.

De udj denne Sag indstefnte widner, forklarede dend Constituerede Foged at være efterskrefne Randvei Lille Growe, Brita Ols datter Store Growe, Lars Olsen Qvaale, Størch Tveiten, \Od Grove/, Brynnild Grove, Anna Growe, Ole Hillestveidt, Jørgen Nedre Grouve og Wiching Øfre Growe, Og hvilke Vidner Fogden paastoed, maatte, saa mange som møder, tages til Æed og forklaring, og at derefter en Endelig Dom i denne Sag maatte vorde paafuldt, jmidlertid ville hand overlevere til dem nu tilstæde værende Sigt og Sagefalds Med-Ejer for Apostel godsetz Sagefald, Sagens nøye examination og alt hvad hand deri kunde have at sige

til skyndigste expedition, Reserverede sig ellers denne lange Ophold (udj) Justitien, og denne Sag for sin Allernaadigste Konge at andrage.

Af de indstefnte møtte for Retten Ole Brynnildsen Groves Enche Britta Knuds datter med hendes antagne Laugværge Lars ….sen Øfre Schutle, og paa hendes medArvinger eller \Umyndige/ børns Vegne deris neste frænder, Nafnlig Jon Fannestøl, og Johannes Fladeqval.

Af Vidnerne møtte Randwei Lille Grove, Britta Ols datter, Lars Olsen Qvaale, Størk Tveite, \Od Grove/, Ole HillesTveidt, Jørgen Nedre Growe og Wiching Øfre Growe; men Brynnild og Anna Grove, som ere aldrende folck, møtte ikke, dog var for dennem tilstæde Tollef Bøe og Ole Qvaale, som efter Fogdens Ordre, dennem, om Sagen, haver afhørt og taget deris forklaring.

Hr: Lieutenant Nicol, som med-Ejer udj Sagefaldet af Apostels goedset, indfandt sig, og forrestillede at som hand maa fornemme, det itzige Kongl: Constituerede Foget Hr: Andreas Heiberg ved Lehnsmanden, o? haver ladet indstefne Ole Brynnildsen Groves Arvinger, samt fleere Vidner, for at aflægge deris forklaring, om hvorledes det sig haver tildraget med bemelte Ole Growe, da hand sig Selv med en Knif haver ombragt, og skaaret sin Strube sidstleden, 2de Januarj, er hand, Sc: Nicol, foraarsaget for Retten at tilkiendegive, endskiønt det nocksom er bekiendt, at hand paa egen, og Med-Ejeres Vegne, …. Deris Kongl: Maj:ts Allernaad:te Skiøde, er berettiget i denne Sag at tale, og, efter Loven at indkalde de til Sagens Opliusning behøvende Widner med Viidere, hvilket hand beklager (ey) til denne Rettes dag at have kundet giort, af Aarsage, at h/an/d sine Adkomster og fuldmagt fra de med han/nem interesserede ej førend paa dette Ting haver faaet for Retten publiceret, Og efter som denne Sags beskaffenhed udfordrer nøye efterforskelse og betydelig Oplysning, saa vil h/an/d hermed, ifald

1732: 20b

…….. tilstækkelig skulle være indstefnt, …… at have sig det øvrige Reserveret og forbeholde; i Det øvrige paastaaer hand, at maatte her inden Retten, gives tilkiende hvad tid, dend ombragte Ole Grove udj Wangens Kirkegaard er bleven nedsat.

Fogden Sagde, at som hand fornemmer, {at ……}, at Hr: Lieutenant Nicol, endnu agter at faae Sagen udsat, saa ville hand formoede, at Retten desuagtet dend …….., optager til forhør og forklaring alle de nu indstefnte, som ogsaa haver taget til Gienmæhle udj Sagen.

Enkkens Laugværge Lars Schutle fremlagde Deris Welbrhd: Hr: Stifts befalings mandens von der Ostens af 16 Januarj udstædde Resolution paa Enckens Memorial af 12te dito, som bevilger afdøde Ole Groves Legeme, dog uden Ceremonie, i Christen jord maa begraves, samme Memorial og paafuldte Resolution begierede Laugværgen for Retten at oplæses og i Acten inddragen.

Paa Hr: Lieutenant Nicols Spørsmaal, om hvad tid Ole Grove i Wangens Kirkke gaard blev nedsat og begraven; svarede de tilstæde værende indstefnte, at det skeede dend 24de Januarj, dog uden jords paakastelse og videre Ceremonie, følgelig Stift Amtmandens Resolution.

Dommeren antog de indstefnte og nu for Retten mødende Vidner til Æedlig forklaring, efter at Æedens forklaring af Lovbogen for dennem var oplæst og der efter formaning giort til een hver i sær, deris Sandhed at vidne og udsige; Ellers blev widnerne, efter Hr: Lieutenant Nicols paastand og Rettens forgotbefindende Separerede, imedens een hvers forklaring blev examineret og aflagt.

Randwei Lille Grove, opholdende sig paa benefnte Gaard, Aflagde sin Corporlige Æed med opragte fingre, og forklarede, at Dagen efter Nye Aar sidstleden om Morgenen, blev der ved tvende afgange Ole Groves smaa Sønner skikket bud til Deponenten fra bem:te Ole Grove, at Hun vilde komme til ham, Og som hun tøvede noget formedelst hendes Huus Arbejde, kom Ole Groves gamle Moder til Deponenten, siigende til hende: hvj dwæler du saa længe og ikke

kommer til min Søn, thi nu er hand meget svarmoedig, tungsindet og ……tet, og der fore gik ieg nu fort at hendte dig? Og som Attestanten saadant fornam, gik Hun med benefnte Ole Groves Moder Anna Grove, kommende til gaarden og gik ind i Jldhuuset, hvor Attestanten fandt Ole Grove siddende, som og strax tiltalede Attestanten, hvorfore hun ikke kom straxen efter hands budskikkelse, og efter at Attestanten havde spurt ham Sc: Ole Grove hvad hannem \nu/ feilede, eftersom hand hafde haft saadane jilsomme bud efter hende, gav Ole Grove hende saadant giensvar: jo, efterdj jeg har nu faaed Ont i mit hoved, at ieg ikke veed at styre mig Selv, der for vil ieg bede dig at du skal bede for mig til Gud, at jeg Ma/a/tte faae Roelighed, og at mit Sands ikke skulle gaae fra mig. du er skyldig mig 2 mrk: paa een Sølv Ring, og denne vil ieg give dig tilbage, og lægge dig saa meget til, at det kand fylde en Rixdr:, thi du er en fattig Enkke, og dine bønner Kand trænge ind til Gud i himmelen, at ieg kand faae min helbred, Sands og rørlighed igien, og der er end en fattig dreng, dend vil ieg give ligesaa Een Rixdaler, om det maatte

1732: 21

bedres med mig, saa vil ieg og give til Hos(pitalet naar ieg) kommer til byen, Een Koe, at ieg maatte …….. og nyde mine rette tanker. Og som Ole Groves qvinde …… udtaget Ringen til ham, saa leverede hand Ringen til Deponenten, og sagde: Du skal have dend, og bede got for mig. Og som Deponenten nocksom fornam at Ole Grove var meere …… brængstet og wankelmodig, tog hun sig paa at trøste ham saa meget hun formaaede, forsikkrede ham ikke at (undlade) at tilbede Gud for ham til Sundhedz erholdelse, men hand udbragte der paa med saadan væmodig Graad at Deponenten og hans Hustrue Selv der over og med ham maatte græde. siden bad Ole Grove hans qvinde at fylde dend daler som hand havde tilsagd Attestanten, men som hun stoed der imod befalede hand hans qvinde at betale dend, og fik Deponenten derpaa 1 Sletdaler, med hvilken hun omsider gik til sit hiem. jmod Aftenen same dag gik Deponenten atter til Ole Groves huus, og ligeledes fandt ham udj Jldhuuset siddende, jamrede og beklagede sig, givende ellers paa Deponentens spørsmaal, saadant svar: at om hand skulle lægge sig ned eller gaae til Sængs, maatte hand Kovnes eller miste Aanden, saasom hand hafde ondt for brøstet og hovedet, som medst havde hold ved siden hand faldt af hæsten anden Juule dag, derefter bad hand Deponenten at hendes Søn maatte følge ham til Nedre Groue til hans Søster, sagde hand ikke fandt nogen roelighed hiemme, menende der ved at afs(laae) tankkerne. Og da Attestanten spurte ham, hvor til det skulle tiene, svarede hand: jo, fordj at de skal wiide min Elendighed, men \som/ Attestanten vilde ikke tilstæde ham det, loed hand sig det og gefalde: men derpaa sagde: at hand ville tage Ole Gietlesen Øfre Groue og Deponentens Søn med sig, og fare ned til Wangen for at faae Kirkke Nøgelen, at indgaae med dem i Kirken og giøre sin bøn, at hans Onde maatte viige fra ham, og at hand maatte faae Sandz og forstand igien: men siden, da hand noget havde siddet stille for sig Selv, sagde hand til sin Hustrue Britta: Nej, Britta, lad nu blive, i Morgen er det Søndag, og da vil Vj til kirke og gaae til Altars; og da hans Hustrue sagde til ham, at hand Rasede og talede i Hovedet, sagde hand, dog sagtmoedelig: Er det saa (ringe?) tænkt at det havde været Søndag i Morgen: der paa begierede (hand) Sc: Ole Growe at gaae af Stuen, hvor dette sidste omvundne passerede, ind i en liden glas stue ved samme stue, men det blev ham ikke tilstæd, efterdj baade Deponenten og hans Hustrue noksom saae og fornam hans store svarmoedighed og brængstelse, men da hand dermed ikke fik sin Villje, og Aarsagen blef spurt hvorfore hand icke ville blive i dend stue hand var \de ville have b…. efter folck og hans ….. ……/ sagde hand: ja, de kand tidsnok faae vide at ieg er Rasende: Lidet derefter, sagde Ole Grove, Gud Naade og bedre mig, bliver ieg nu Rasende i denne Nat, ….. haver indtet folk hiemme, da forstyrrer ieg min gamle far og Mor, og min stille Kone og smaa børn, jeg haver nu ikke Sovet i Sex Nætter, og er saa forstyrret i mit hoved, at Gud maa

(raade) for hvorledes Jeg faar roelighed, jeg vil bede Gud om sin Naade, at hand vil hielpe mig, gik derpaa ud med sin Kone i den liden Stue

1732: 21b

…… (boe), og da hand der fra igien udkom, sagde hand til Deponenten …. det …… gang ieg i dag haver giort bøn til Gud …….. fristelse og Tungsindighed, som er paa mig, maatte (overgaae). siden saae Attestanten at Ole Grove atter indgick i det bemelte huus for at nedlægge sig, og hans Kone fuldtes med ham, og erbød Deponenten sig at blive der i huuset om Natten, men Ole Grove vilde ikke, sigende: du schal icke blive her i Nat, thj da skulle folck mærke at ieg var Rasendse, da tilbød dog Vidnet sig at ville gaae hen og malke hans Creature, ……. hand svarede: Nej, min Kone skal gaa, og du skal blive hos mig, og da Vidnet svarede, at hun ikke torde blive alleene hos ham, thi hand var for meget Rasende, og saae ud i Ansigtet meget Underlig, bleeg, og at sveeden stak ud af ham, ligesom at hand var tvettet i Krud-wand, sagde h/an/d til sin Kone: saa Raab da de smaa gutterne mine ind; da blev Vidnet med de toe smaae drenger hos ham og hans Kone gik hen at malke Creaturene. jmidlertid begyndte hand at læse en aftens bøn, som de gemeenlig plejede at læse om Aftenen naar de skulle gaa hen at lægge sig, men da hand kom mit i bønnen, holt hand op, tog paa at synge; Min Gud …….., og da h/an/d hafde sunget deraf de to første wers, begyndte h/an/d paa det sidste wers; hand begyndte atter paa andre Psalme at siunge, Neml: Hvo sig fortrøste …. og fleere; men hand sange ikke ret, mimrede nu her nu der, saa at der ingen samling var derudj: og over hvilken hans Raserje Attestanten blev meget forskrekket: og dend tid Konen Kom hiem fra Creaturene, sagde Vidnet til hende: Wj tør ikke være alleene med din Mand i Nat, Vj faar have bud til folck; hvor paa qvinden svarede: ja, Gud bedre os, ieg er bange at h/an/d bliver saa rasende, at Vj icke kand styre ham, og her er ikke andre end U-mage og unge drenge tilstæde; thj de øvrige {baade af gaardens folck og andre} af Naboerne vare bortreiste til et Beele-vætle paa Lie, omtrent ¼ Miil fra Grove. Paa Hr: Lieut: Nicols spørsmaal, om der ikke var ellers nogen paa Gaarden til dend Alder at de havde gaaed til Guds bord, svarede Vidnet, at paa dend Gaard Neml: hos Ole Grove, var slet ingen andre end Umyndige børn og Ole Groves gamle og udlevede forældre; men paa neste gaar[d] var ikkun Attestantens Søn, som ikke Kunde forlade gaarden, efterdj de andre gaardens folck var hengaaed til forhen omvundne Beele-wætle. Wiidere forklarede Vidnet, at da de skulle gaae til Sengs, Nemlig Vidnet med Ole qvinde, tieniste pigen og børnene /: thj Manden Ole Grove hafde Hans Huustrue faaed til Sengs, førend hun gick hen at malke Creaturene :/ sagde Vidnet til Oles qvinde, at Vidnet med pige ville gaa i Stuen at passe paa børnene dend Nat, saa Konen kunde ligge alleene med ham i lille Stuen, at hand kunde faae des bedre roelighed: Og som Ole Grove svor paa at de ikke skulle blive der om Natten, sagde Vidnet til Konen, at dersom Hun fornam at Ole Grove

1732: 22

ikke fik Søvn om Natten, skulle hun varskue Deponenten, ……. gik Deponent: fra Ole Grove, og …….. lagde sig, gick hun i sit Huus til sin Søn og dend i Huuset værende Huusmand, og befalede dem at Klæde sig i (Klæde), om der kom noget paa om Natten, og da fortalte hun dem hvor Rasende Ole Grove var: blev saa hiemme, dog i Klæderne, Da det nu leed, efter hendes beste minde, noget over Midnat, kom Tieniste pigen fra Ole Groves gaard til Deponenten, lukkede op døren, og raabte, at de skulle komme at hielpe, … … Ole Grove gandske Rasende; og sprang da Vidnet strax, og hendes Søn med Huusmanden, kom bag efter; men da Vidnet kom til Ole Groves store Stues dør, kom tieniste pigen imod hende, slog med begge hænder i væjret og sagde; de kommer nu forseent: Og da

falt samme Piige uden for stuen i daanelse, derpaa gik Vidnet ind i stuen, som var Store stuen, hvor hand hafde byttet Seng siden hun skiltes med dem om aftenen; og da hun der ind kom, laae Ole Grove død paa gulved ved Røg Ovnen, Nøgen, j den bare skiorte, som var sønder reven, men hvorledes hand var der hen kommen, eller paa hvad maade hand ombragte sig, det saae Vidnet ikke. Ellers saae hun at Liiged var bloedig, og at blodet udløeb af hans hals. Hun, neml: Vidnet, forklarede og, at da hun indkom i Stuen, saae Hun baade de gamle Ole Groves forældre saavelsom hans qvinde liggende paa Gulved, aldeeles i daanelse og besvimelse, saa Vidnet havde nok at giøre at faae dem til rette igien. Paa Rettens tilspørgelse, om Hun ikke havde fornummen at Ole Grove, tilforn, og førend denne af widnet omvundne tid, ikke haver været betynget med Sindetz U-roelighed eller Melancolie, og om hand ikke paa nogen tid haver holdet sig fra ald samqvem, og moxen bleven hos sig selv, som hand noget Kunde have at ancke eller pønske paa. Widnet svarede, at siden h/an/d fik det omvundne Slag i Hovudet, haver hun ikke meget haft omgiengelse med ham, men h/an/d haver dog, naar de fantes, klaget over det fald hand havde faaed, og ellers ikke var dend Mand af noget saa frejdig gemytt som hand tilforne havde været. Widere forklarede Widnet paa spørsmaal, at i ald dend [tid] Hun haver Kiendt afgaml: Ole Grove, haver hand ført et stille og skikkelig liv og levnet med ald Guds frøgt: men naar hand Kunde have faaet et Ruus paa, da var hand noget U-regierlig, dog vidste hun ikke at hand der med nogen havde fortørnet. Lieut: Nicol tilspurte Vidnet, hvor udj dend U-roelighed bestoed, som hun har vundet om, at Ole Grove var med behæftet, at hun der for frøgtede at blive hos hannem. Widnet svarede, at hun kunde ikke andet fornemme end Ole Grove var Rasende baade i hans Ord og fagte, og at hand fornemmelig derfore og formedelst hans brængstelse skulle løebe paa hougen. Widere paa Nicols spørsmaal svarede Vidnet, at Ole Grove havde find…(?) (funden?) hans børn et støkke over bøen med et Høe læs, som børnen Kiørte; og sagde widnet ellers at have hørt af børne som Kiørte dette læs, at Ole Grove, efter hvert at Hæsten standsede for at udpuste, faldt Ole Grove paa Knæ med huen af hovedet, i haanden ligesom hand vilde giøre bøn. til slutning sagde Vidnet, at hun til afdøde

1732: 22b

Ole Grove aldeelis ikke var i slægt og svogerskab. Og widere hafde Retten dette Vidne ikke at tilspørge.

Det andet Vidne Britta Ols datter, tienende hos afdøde Ole Groves Forældre paa bem:te Gaard Grove, aflagde sin Æed, sandhed at Vidne, og derpaa forklarede: at Nye aars dag nestleden, om Morgenen, da Vidnet var opstaaed af sit leje i fiøsen, og kom op i stuen hvor Ole Grove laae, sagde Ole Grove til hende: Jkke haver ieg faaed nogen Søvn i Nat, derpaa Vidnet svarede: Du skulle forsøge at Klæde i op og arbejde dig træt, eller med disse Ord udtalt: prøve Ole du var god at mase dig trødt, saa tordte du faae nogen Søvn. Ole svarede derpaa, ja, det er saa, og derpaa Klæde hand sig, og førend Vidnet havde Klæd paa sine fødder, var Ole Grove allereede paaKlæd og udgaaen, saa at, da hun kom bag efter paa Gaarden, stod Ole Grove der og kastede sammen nogen wehd, som Creaturene havde afbreckt. Siden gik Deponenten, som en tiener paa sit Arbejde, og ikke talede med ham førend om aftenen, da de hafde Stjed!! (Stied), og Hun igien kom i Stuen hos sin Hosbonde, og som Ole Grove dog ogsaa var der, siger hand til de i Stuen Værende, Nemlig Deponenten, hans qvinde og forældre: faar ieg nu ikke Sove i Nat, da Veed Gud, hvordan det vil blive med mig, da svarede Vidnet derpaa: du var nu styg i dag i dine Øjne, ieg fæledes ved, da ieg saa dig i Øynene. Wiidere denne Sag angaaende, blev ikke af Ole Grove dend Aften talt, førend Vidnet gik at lægge sig i fiøsen: Men om Morgenen, da hun igien kom op i stuen, Kiærede hand sig for, at hand heller ikke havde faaed Søvn den Nat: Men endten hun spurte ham om hand hafde faaed roelighed, eller hand af sig selv talte derom, kand Vidnet nu ikke erjndre:

Og da tilspurte Ole Grove Vidnet: Om hand end i dag saae ligesaa styg ud i Øynene som i gaar, efterdj Vidnet saadant til ham havde udsagt, men endskiønt at Vidnet efter sit tøkke da siufntes at Ole Grove, saae end slettere ud, end forrige dag, saa dog, da hun merkede at det ….de eller Uroeligheden tog til med ham, vilde hun icke fæle ham, men sagde imod sig Selv til ham, at hand saae noget bedre ud. Derefter gick widnet igien paa sit arbejde: men da det leed ud imod aftenen siger Oles Huustrue til Vidnet: Nu veed ieg ikke hvor det vil gaae til med Ole i Nat, naar hand kunde faae ligge i Roe, saa græder eller knurre dog barnet, og saa bliver det lige eens med ham: Mig siufnes best, at du passer paa Barnet i Nat, paa det at hand kunde faae Roe. Da tog Vidnet barnet til sig, og Ole med hans Huustrue gik til sin lille-Stue: siden talte Vidnet ikke med Ole Grove Eller hans Kone, før end de alle vare lagde til Sengs. Men lyset brændte dog hos Vidnet, som passede paa Barnet. Nogen stund derefter, da et

1732: 23

lidet omtrendt til hælften var f……. …….. igien i stuen ……, ….det spurte ……. ham igien. Og saa fort der paa kom …….. ind i stuem hvor Deponenten laae, og nedlagde sig i den Seng, som de der havde i stuen, ……. da indtet at tale: Og da de vare nedlagde og havde taget Barnet ved Sengen hos sig, gick Deponenten til fiøsen, hvor hendes rette lejestæd var, for at lægge sig, men da hun hafde ved sin Seng, og siunget imod toe wærs af en Psalme, kom Oles gamle Fader løebendes til Deponent: bad, at hun ville komme op i Stuen igien at see til børnene, thi nu var Ole udgaaen igien af Stuen, efterdj hand ikke fik nogen roelighed der, men ville Kovne: Og da Vidnet kom op i Stuen, var Ole med hans Hustrue udgaaen i Lille Stuen. En liden stund lagde da Vidnet sig i Ole Groves Seng med børnene, og da kom Ole Grove med hans Huustrue atter ind i denne Stue, som kaltes Storestuen. Og da spurte Vidnet ham, og sagde: Ole, har du endnu ikke faaed soved: derpaa svarede Ole Grove: Jeg er endnu lige U-viis, men skyndede sig til Senge stokken, saa at Vidnet neppe var kom/m/en af Sengen førend Ole Grove satte sig paa Sengen, sigende: Mon nu har ieg noget at fortælle Eder: Jeg hafde ikke gaaed ind igien, hafde det ikke været for dend Aarsag, at ieg vilde fortælle Eder det, at ieg haver hørt en Røst i luften, at der er opskriven hvad et Menniske giør, i fra den tid at det er tolv aar gl: hvad endten det er ont eller got, og det er nu optegnet og har faret i Hallingedahlen, Indre(?), og Udland, ald Rundahlen, og nu er det kommen i Bøegden: Og hvem som nu ikke holder hands ord som er skrevet i Loven og andre bøger, hand er Klaar. Da Vidnet hørte Ole Grove saa underlig og Rasende tale, blev hun forskrekket, og sagde: jo, Gud er Naadig, og kand hielpe alligevel; dog som Widnet med hans Huustrue og forældre fornam at hand gandske var Uroelig og forstyrret, talede de adskillige trøstelige Guds Ord til ham. Paa Rettens tilspørgelse forklarede widnet, at Hun (virkelig) kunde see og fornemme, at Ole Grove da var fra ald god Sands og fornuft, og det deraf, at hand snart brugte mange sælvsome!! (sælsome?) udtaler, snart ikke paa et stæd blivende, men af Stue i Stue og af seng i Seng, og ellers derunder meget Svarmoedig, tungsindet og brængstet, jamrede sig, og bad Gud trøste og bedre sig, og det ofte og mange gange, saa at de nerværende ikke uden stor medynk og jammer maatte s…… saadan hans elendige tilstand: Widere forklarede Widnet, at i og under dette hans galskab, begyndte hand at siunge paa en Psalme, som efter hendes beste erjndring var denne: Mit hierte! hvj gremmer du dig etc: men hand hverken begyndte sam/m/e Psalme eller endte dend med sidste wers: siden for hand til at læse bønner, men endten det var ret eller rangt, kunde Vidnet icke wiide eller fandt sig udj, og da hand opholdt at læse: siger hand til sin Huustrue: Britha! læg dig, nu tør ieg vel faae Roe, og derpaa lagde de sig i dend Stue hvor de gamle forældre og Deponenten laae, som og lagde sig hvor de kunde

1732: 23b

…… saa at Deponenten kunde see til ham …… eller ikke, hvilket Hun med de andre og vel paapasse… ……. da Ole Grove med sin Huustrue en …… qvæpper Ole Grove op ……. og det saa saart at det Knagede i (Sengen) og …….. Ole Groves Huustrue begyndte at ……, …… mig ……..; thi hendes Spæde Vugg… ……. deris Seng ved fødderne, og hvorpaa Deponenten ….g af sit leje, tager barnet til sig, men af forskrekkelse ikke viste hvor hun giorde af det: og hørte hun da at hende blev befalet at gaae til Lille Grove, som ligger nermest der hos, ungefehr et Steen kast derfra, at hendte hielp, men hvem hende dette befalede, endten Oles Kone eller forældre, erjndrede hun ikke; hun hørte ellers at Oles Huustrue talede til sin Mand, da hand laae saa Uroelig i Sengen og spendte og sparkede i Sengen, sigende: Kiere min Ole, besinde dig, betænk dig, og bed Gud bevare dig: og (nu) gik Deponenten, som hun var befalet, til Lille Grove at hendte hielp det skyndigste hun kunde: Oplukkede Dørren hos Randvei Niels datter Grove, spurte om de vare ……., og bad dem komme til hielp, de vidste før hvad som feiglede i Olle Groves huus: Og da hun det havde sagt, og de havde loved at komme, sprang hun tilbage igen, og da Vidnet kom i Stuen, saae Hun Ole Grove liggende ved Røg-Ovnen nest dørren i sin bare Skiorte, blodig, og erindrede hun sig ikke, at hun da saae liv i ham, thi hun var forskrekket: ej heller erjndrer hun hvad hende af Ole Groves forældre blev tiltalt, undtagen disse Ord, som Ole Groves Moder sagde: Gud trøste nu os barn. Og af da indfaldende forskrekkelse, mindes hun ikke hvad da videre passerede, eller hvad endten hun gik ud eller ind, førend længe derefter, og da vare de tilkomne som hun skulle hendte til hielp fra Lille Grove: Og da saae Hun, at afdøde Ole Grove havde sin skade og bane-Saar i Halsen. Paa Spørsmaal svarede widnet, at da hun gick til Lille Grove at hendte hielp, var det noget over Mid-nat. Wiidere sagde widnet, at tilforne, naar hand var ædrue, var hand af et let Sind, men omtrendt siden, sidstleden Høst, har hand gemeenlig været af et tungsindet houmeur eller Sindelav, \og/ besynderlig siden 2de Jule dag sidst afvigt, da hand var falden af en hæst, ikke været ved roelig Sind. ellers sagde Vidnet, at saa længe hun haver kiendt Ole Grove i dend tid hand hafde sin fulde og sunde Sands, har hand ført et godt og Gudeligt levnet, men, naar det kunde have hændet sig at hand var bleven beskienket, da var hand meere U-regielig end andre, men i denne hands sidste Svaghed fornam Vidnet aldeeles indtet drukkenskab af ham. til Sr: Nicols Spørsmaal svarede Vidnet, at hun samme Dag, som denne Ulykke om Natten passerede, omtrendt ved Middags tider, var med tvende hans børn, som hiem kiørede et læs Høe over Bøen, men hun vidste

1732: 24

indtet viidere, om hvad der under var passeret at forklare. Paa tilspørgelse ……. af hæsten var sig tildraget, svarede …… fra Kirken kom h/an/d tredie Jule dag hiem ……, og da hørte hun at hand beklagede sig over det fald af hæsten, og da hun hafde været hiemme om Natten tillige med (Olle Grove) og Størch Tveten \og Od ibd:!! (Grove?/Tvete?)/, som ogsaa laae der paa gaarden om Natten, hørte Vidnet fierde dag Juel, da Størch og Od Tveten forlangede at Ole Grove skulle følge dem hiem, at Ole Grove bad dem lade sig være forskaanet der for, saasom hand var Svag og meere Elendig end de kunde troe: jkke desto mindre Reiste Ole Grove omsider med dem til Tveten, som er fuldkommen 1 1/? Miil fra Grove, hvor hand, det Vidnet icke rettere veed, forblev til Nye-Aars Aften, da hand kom hiem, og siden hans hiemkomst, som efter hun saae ham, Klagede hand sig at være Siug, og fandt hun ham jefnlig Svar-moedig og tungsindet. Paa viidere Sr: Nicols Spørsmaal, om Vidnet kunde forklare, at have seet eller fornum/m/et afdøde Ole Grove førend dend nu af hende omVundne tid at have været wankelmoedig eller Rasende,

Sagde Vidnet, at hun derom indtet viidere kunde udsige end hvad hun allereede forklaret haver. Parterne Erklærede sig, at de dette Vidne indtet meere havde at qvæstionere.
Og som dagen og aftenen indtil Klokken 10 slet var forløeben, saa kunde de andre Vidner ej foretages til examination og afhørelse, men Sagen blev udsat til i Morgen formiddag, da de øvrige Vidner med Parterne for Retten bør møde, til Sagens nermere afgiørelse.

Dend 4de Aprilis, efter Rettens seeneste forafskeedigelse, blev Retten atter igien sat og administreret, med forbemelte Laug Ret, og i blant dem udj Johannes Fladeqvals stæd Michel Lemme, overværende dend Constituerede Foget Sr: Heiberg og Lehns mand Wiching Tvilde:
Og blev da, Udj dend af Interessenterne udj Sagefaldet for Apostels godset, Contra Lejermaals begiengerne Colben Michelsen og Britta Aamunds datter indstefnt og til doms optagne Sag, Saaledes

Dømt og Afsagt.

Foruden dend forklaring som af de indstefnte tvende Mænd Anders og Brynild Kytte, tillige med dend tingsøgende Almue, her i Retten, om indstefnte Colben Michelsens Taasse wurnhed!!, haver deponeret, haver Retten, under Sagens examination fornummen, at benefnte Colben Michelsen er et meget Simpel og Eenfoldig ja taabelig Menniske. Ikke destomindre, som det dog, saa vel af hannem, som hans besvangrede Brita Aamunds datter, der ere hin anden i Andet Leed beslægtede, for Retten, er tilstaaed, at de i løsagtighed haver afled barn sammen; Saa, ihenseende til hans, Nemlig Colbeen Michelsens befundene slette tilstand, dømmes for Ret, at hand, Colben Michelsen, for saadan hans begangne Syndige forseelse, foruden at hand derfor allereede haver staaed Aabenbare Skrift, bør Straffes paa sin yderste formue, som Sagefalds Ejerne af Apostels Goedset hiemfalder; Men angaaende Qvinde Mennisket Brita Aamunds datter, da efterdj hun, som et aldeeles

1732: 24b

……. have forre…… ……. sadan U-tiidig og Syndige løsagtig Omgiengelse … …… havde taget begyndelse eller fremgang, (saa dømmes) Hun Britta Aamunds datter, efter Lovens 6te bogs 13de Capitul 13de Articul, foruden dend allereede udstandene Kirkens diciplin, paa sin yderste formue at straffes, (hvilke)t, om hun ellers nogen formue haver, tilfalder forbemelte Apostels goedsets Ejere, og derforuden forderligst at begive sig paa Fiske lejerne Norden fields, og der i T(rej?) Aar at arbeide. Alt at efterkomes inden 4re Uger efter denne doms lovlige forkyndelse.

Der efter blev i Rette foerdret og forretaget, dend i Gaar udsatte Sag Angaaende Ole Brynnildsen Groves paa sig Selv begangne Drab, og var Michel Lemme i steden for Johannes Fladeqval udmældet i denne Sag, med de fleere benefnte Laugrettes-mænd, Retten som Med-doms-mænd at betiene. Dend Constituerede Foged Heiberg, til Justitiens i agt tagelse var for Retten tilstæde. Hr: Lieutenant Phillip Nicol paa egen og interessenteris udj Sagefaldet ved Apostels godset deris Vegne indfandt sig, og sagde, at hand endnu som Actor antager sig Sagen til overhørelse og paastand til paafølgende dom. Saa møtte og Lars Schutle paa Encken Britta Knuds datters Vegne som hendes Laug Værge, og ligesaa Johannes Fladeqval, Jon Fannestøll, og Ole Gietlesen, som børnenes næste frænder.
Det Tredje Widne Lars Olsen Qvaale møtte, og med opragte fingre sin Æed aflagde, Sandhed at vidne, og derpaa wandt hand, at nestleden Jule aften, da Deponenten stod paa Gaarden Grove, hos afdøde Ole Grove, hvor Deponenten tiente til hælften, raabte hans neste Grande Asle Lille Grove til hannem (dvs. Ole), at hand ville komme til ham og drikke en schaal Øel med ham; hvorpaa \Ole Grove spurte/ Deponenten om hand skulle gaa der hen, da Deponenten svarede ham: Du kand giøre som du vil. Og derpaa gik Ole Grove til be:te Asle

Lille Grove, men omtrendt (1/2?) times tid derefter kom hand tilbage og sagde til Deponenten: Gud bedre mig Lars, ieg haver icke meget got af dend skaal Øel ieg fik, thi min mave sætter sig op for brøsted, saa ieg ved ikke andet end ieg vil Kovne; reev op sin schiorte og bad Deponenten kiende paa sit brøst, hvilket hand og giorde, og befandt at hans Mave, som havde sat sig op for Brøstet, var saa haard som der havde ligget een steen hælde. Dend aften talede de ikke viidere med hin anden, men en hver i huuset gik til Sængs at sove. Jule dag og dends aften passerede indtet, Vidnet wiiden[d]e, denne Sag vedkommende, saasom h/an/d var i andre Gaarde der omkring i Jule-besøg. Anden Jule dags Morgen, da de vare opstaaen og skulle lave sig til at rejse til Kirkke her paa Wangen, som fra gaarden Grove omtrent er 1 ½ Miil, siger Ole Grove til sin Huustrue: Jeg troer icke, at ieg er goed for at fare til Kirkke; hvorpaa

1732: 25

Hans: Huustrue svarede: ja du faaer …….. god for at fare, men Ole Grove svarede Nej, ……. siug: Jeg troer icke at ieg kand fare ……. Deponentens og fleeres følgeskab …… ungefær er trej fierdinger …… op til Øfre Grove i Bøer Otting, hvor de bleve …… en schaal Øel, men Ole Grove vilde lidet eller indtet drikke der af, men skyndte paa at ville rejse, men paa rejsen var Ole Groven Usædvanlig stille og Ulystig, og da de vare komne ¼ Miils Vej fra be:te Øfre Grove, snovede!! (snaavede) hæsten med Ole Grove, efterdj der var jis og glat i Vejen, saa at Ole Grove falt af hæsten og blev hængende med dend eene foed i Stjgbøygelen, men hæsten, efter at dend kom op, gik og slæbede Ole Grove efter Stigbøyglen indtil Vidnet kom og løsede Vidnet!! (Ole Grove) der fra, og da Vidnet spurte ham om hand hafde slaget sig, svarede Ole Grove ja, og reiste de …. hovedet, hvilket Ole Grove sagde at have faaed Slaget, hvilket Slag Deponenten og saae at Ole Grove fik, men wid… ….. Ole Grove igien paa Hæsten, da de og tilsammen er, …….. Kirkken. Da Prædikken var til ende reiste Deponenten og Ole Grove tilbage igien, og da de kom … Mid-Vejs paa Vejen, ….. til Bøe i Bøer Otting, maatte de hviile, thj Ole Grove kiærede sig at hand var Svag og Aarkede ikke længere at rejse. Deponenten skiltes da ved Ole Grove, som gik ind i en, og Deponenten i en anden stue, men om Morgenen hørte Deponenten af Anders Bøe, som Ole Grove havde logeret hos, at Ole Grove dend aften ikke hafde formaaed og været god fore det allerringeste at tære, hverken Ædendes eller drikkendes, men ikkun hafde forlanget en Seng at ligge paa. Og da Deponenten fandt Ole Grove om Morgenen paaklæd, og spurte ham om h/an/d nu ville Rejse, svarede hand ja! Vj vil prøve hvor langt Vj kand komme. Og derpaa tog de sin Vej derfra hiem efter; men da de kom til wejen som gik til Øfre Grove, gik Deponenten til samme Gaard, og Afdøde Ole Grove skulle bje i Vej ved Nedre Grove, men Ole Gietlesen Øfre Grove, som havde afdøde Ole Groves Søster til ægte, sendte bud til ham ved sin Søn, at h/an/d (en)delig skulle komme til ham, thj hans Søster var Siug, og da fuldte Ole Grove buddet hiem, og hørte da Deponenten at Ole Grove klagede sig for hans Svoger at være Siug, men hans Svoger Ole Øfre Grove giorde sig færdig at rejse hiem med dend afdøde Ole Grove, og imedens de saa lavede sig til Rejsen, satt Ole Øfre Grove Mad frem paa bordet, og bøed Ole Grove og Deponenten at faae dem Mad, men Ole Grove undskylte sig, at h/an/d ikke var god for at spise, ikke desmindre, efterdj hans Svoger svoer paa, at h/an/d skulle gaae til boerds, gik hand dog til bordet, men om hand spiisede noget erjndrede Deponenten ikke; Men imedens de andre fik sig Mad, gik hand fra bordet hen til Sengen, hvor hans Søster laae siug, og talede med hende. Og efter at de havde spiset, reiste de, Neml: Deponenten, Ole Øfre Grove og dend afdøde hiem efter til Grove, men paa Vejen begiegnede dennem Størch og Od Tveithe, som kom fra dend afdødes Huus, hvor de hafde vildet besøge Ole Grove, men fandt hannem icke hiemme, hvilke Mænd Ole Grove formaade, at vende tilbage, og Rejse med sig hiem, som og

skeede, saa, de alle i Eet følge kom hiem til dend afdødes Huus Tredje Juule \dag/ aften. Og da de saa var hiem kommen

1732: 25b

……. og bad dem at de ……. de hand ikke hverken at æde eller drikke, men …….. ….ende eller holdende sit hoved ned paa …….. stund omtrent en timmes tiid, da hand maatte …….., thj hand klagede sig at have ondt …….. hafde faaet under weigs. Og da gick …… de vilde, gik de og ogsaa til Sengs; …… da Deponenten og de omvundne giæster var op(st)aaen, klagede dend afdøde hans onde eller svaghed for dem, som tilforne, og samme Dag reiste Deponenten fra denne Gaard hen til Qvaalen (Qvaale), hvor hans Sc: Vidnetz forældre boede, og der tiente til hæften, og fra dend tid fandt hand aldrig Ole Grove i levende live. Paa Hr: Lieutenant Nicols tilspørgelse, om Vidnet fornam, da hand hialp Ole Grove løes af Stigbøyglen med hans fasthængende foed, at Ole Grove hafde faaed nogen skade i (hoved)et, enten Saar eller blaa slagen: svarede widnet, at hand det ikke forfarede, og derfore derom indtet veed at svare: Og paa viidere spørsmaal erklærede Vidnet sig, at …… viisede ham hvor hand hafde faaed skaden. Viidere paa Hr: Nicols spørsmaal svarede Vidnet, at siden sidste Høst da hand hiemkom fra Udland, har hand fornummet, at Ole Grove (var) meere sturende end tilforne, og sielden talede til nogen, uden de talede til ham, da hand dog tilforne var en meget lystig Mand: men Raserje og galenschab fornam hand aldrig af ham, og veed Vidnet indtet andet paa dend afdøde at sige, end at hand alle tider haver været en schikkelig og Gudfrøgtig Mand. Wiidere havde Hr: Lieutenanten eller Laug værgen indtet at qvæstionere dette Vidne, uden hvorvidt Vidnet var dend afdøde i byrd og slægt, hvor til widnet Svarede: at hand var dend afdødes Sødskende barn.

Det 4de Widne Størch Tveite fremstoed for Retten, og efter aflagde Æed, forklarede: at noget før sidstleden Juule Helliget, blev Deponenten anmoedet og budet af dend afdøde Ole Grove, at hand udj Juulen vilde besøke ham, hvilket og Vidnet ham tilsagde, med forord, at be:te Ole Grove skulle giøre lige skiel med Deponenten, Og derpaa Anden Juule dag (henimod) eller ud paa aftenen, tog Deponenten fra sit hiem med hans Stif-Søn Od Tvedte, og kom til Ole Groves Huus, men fant Ole Grove ikke hiemme, dog blev Deponenten med Od Tvedte der om Natten og Dagen derefter Jndtil eftermiddags billet!! (bilet), da Deponenten og Od Tveite tog afsted med Ole Groves qvinde og rejste der fra, og da de vare kommen et got støkke fra Ole Groves gaard, begiegnede Deponenten og Od Tveite, dend afdøde Ole Grove, samt Lars Olsen Qvaale, Ole Gietlesen Øfre Grove og Wiching Davehougen, og efterat de havde hilset hin anden, formaaede Ole Grove, at Deponenten schulle følge med ham hiem, hvilket og skeed, med forord, at Ole Grove igien skulle gaae med Deponenten til sit hiem, om Ole Grove var god for det. Og efter at de samtlige vare komne i Ole Groves Huus, blev der sat Mad og drikke for dem paa bordet, hvilket Ole begierede af dem, at de deraf noget ville nyde, og sad Ole Grove undertiden hos dem ved bordet, og undertiden ikke, men imedens hand blev siddende ved bordet, sad hand og Knude med hovedet paa begge sine hænder, men hand talede saare lidet, og lidet eller indtet spisede hand, dog saa Vidnet, at hand vel havde drikke-Øsen for munden, men om hand drak noget Øel der av, sagde Vidnet ikke at kunde forklare. Under denne tid hørte Deponenten, at afgangne Ole Grove ….. talte, men at hand under Veigs til kirkke hafde falden af hæsten og

1732: 26

slaget sig, saa at hand deraf haver ……. siddende hos dem nogen tid …….. erindrer sig, om Ole Grove gik af …… hans følge var

hengaaet at hviile sig. Og …….. og indkommen udj Ole Groves Stue, ……. opstoed, og blev (blive?) der da dekket bord for …….. Deponenten gik med de andre til bords, …….. hvor lenge hand sad ved bordet, eller om hand …… vidste Deponenten ikke at forklare om, og da de ……. Deponenten og hans følge sig færdig at rejse derfra, og da Deponenten bad Ole Grove, at hand efter hans løfte wilde (ham siden) følge, bad Ole Grove for sig, at Deponenten der for vilde forskaane ham, thj, forklarede Vidnet, at Ole Grove sagde, Jeg er saa Siug, at ieg gierne vilde bede dig at du ville skaane mig denne gang, men en anden gang vil ieg gierne gaae med dig: Omsider, med mange Deponentens gode ord, blev hand Sc: Ole Grove formaaed at gaae med Deponenten, og hvorpaa Deponent:, Ole Grove og Od Tvete begav sig paa Rejsen til gaarden Tveidt, omtrent 1 ½ Miil fra gaarden Grove, men underVeigs saae Deponenten at Ole Grove falt tvende gange af hæsten, og maatte Deponenten og hans Stifsøn hielpe ham paa hæsten, men Vidnet paa Rettens spørsmaal sagde, at hand (ey?) vidste eller kunde fornemme om Ole Grove var drukken, og da de kom imod Deponentens Huuse, var Ole Grove kommen af hæsten, men hvorledes h/an/d kom af dend vidste Deponenten ikke. Men Deponenten maatte da tage Ole Grove under armen og lede ham hiem, saasom hand ikke var god for selv og uden hielp at gaae. Og da de omsidder vare komne ind i Deponentens Stue, og der i blandt dem som var tilstæde var drukket een Øese med Øel af, og Deponenten ville atter faae dend Anden itappet, begierede Ole Grove at faae Seng at lægge sig, efterdj Ole Grove klagede sig ikke at kunde være oppe eller faae mad, saasom hand befandt sig meget Svag: Og derpaa blev seng ham tilreed, hvor hand lagde sig, og laae indtil om Morgenen da Deponentens Huustrue tilbød ham een Kling, og nødde ham at spise, efter som hand aftenen tilforn indtet Spisede: men om Ole Grove deraf noget spisede eller ikke, vidste Attestanten ikke, dog saae hand at Ole lagde Klingen ved hovegierdet, og der blev dend siden funden efter ham. Wiidere forklarede widnet, at Ole Grove blev og tilbaaret drikke da h/an/d laae i Sengen, men Ole Grove undskyldte sig, beklagende, at hand hverken var god for at æde eller drikke, saa svag var hand. Ole Grove var vel liggende, sagde Vidnet, en tid paa formiddagen, da stod hand op, men maatte dog til Sengs igien; Og da hand atter Kierede sig at være svag, spurte Deponenten og h/an/ds Huustrue hannem, hvor h/an/d befandt sig at være Siug, og da svarede Ole Grove, at hand befandt sig Svag for sin bringe og udj hovedet, og derefter tog Ole fat paa qvitelen og bredde dend over hovedet, og imidlertid hand saaledes henlaae dend dag, gick Deponenten fra og til ham for at see ham til gode, og under dend tid forklarede Ole Grove for Deponenten, at hand, formedelst det fald hand fik Anden Jule dag af hæsten da hand skulle til Kirkke, er bleven slagen i sit hoved og for sin bringe, at det da var ligesom hand skulle Kovne og qvæles, imod aftens maaltidet var Ole opstaaen, og med andre, som Vidnet hos sig hafde indbudet, gik til bords, men hand merkede ikke at hand noget spisede, thj Ole Grove sad og ludede med hovedet ned paa sine arme paa bordet, og endda Klagede sig at have saa ondt i hovedet og for brøsted, at hand, som Vidnet ydermeere forklarede, lagde sig ned paa bencken hvor hand sad, og lod beenene være uden for bencken paa gulvet. Og da hand en tid saaledes havde været beliggende, rejste h/an/d sig derfra, og ikke!! (gik?) til Sengs hvor h/an/d sidst hafde ligget, og nedlagde sig: og der laae hand dend Nat og dagen derefter, da hand undertiden stoed op, men til det meste var liggende, bredde dekket over hovedet, og naar Deponenten eller …..

1732: 26b

…….., da Ole Groves Wærmoder, som er Deponentens (Huustrue) tilsagde Ole Grove, og sagde: Hvad i Guds Nafn feigler dig, du er nu saa ……. du ….. at være …g frøgter for dette bliver …….., svarede Ole Grove: Gud ved det. Paa Hr: Nicols spørsmaal svarede Widnet at de vel bar baade Mad og

drikke til ham, bad ham spiise, (hvortil) h/an/d Klagede sig at h/an/d ikke var god for at nyde noget deraf. ……., Ole Grove aad eller drak noget deraf, kunde Vidnet nu ikke erjndre. endelig gik de da alle til sengs om aftenen: og paa spørsmaal svarede Vidnet at h/an/d ikke veed om Ole Grove sov eller ej, men Deponenten hafde god roe for ham. Om dagen derefter, (som?) var d/en tredje dag, da Deponenten siufntes at hand Sc: Ole Grove var noget svag at rejse hiem, bad h/an/d hannem at h/an/d ville blive hos sig (een) dag over, h/an/d ….. da blive noget friskere at rejse; men der paa gav h/an/d Ole Grove, widnet til giensvar: Nej! Gud give ieg kunde komme hiem til mit huus og min gode Kone, da kunde hun paa nogen maade trøste mig. Endelig tog Ole Grove paa hiem rejsen, og fuldte Od Tveite ham et støkke, og Deponentens dreng Holger Mogensen fuldte ham, det widnet icke bedre ved ¼ Miil nær til sit Ole Groves hiem. widere vidste da Vidnet ikke meere at forklare, uden dette, at da Ole Grove, skulle rejse fra gaarden Tvedt, (til)bød Deponenten strax, at h/an/d ville lade baade drengen og h/an/ds Stifsøn Od Tvedte følge med ham, efterdj hand saae at h/an/d var svag, og frøgtede for, at hand icke skulle komme (vel hiem), men Ole svarede der indtet paa. Deponenten bød ham og drikke førend hand rejste, men Ole svarede: at h/an/d torde icke dricke om h/an/d skulle komme vel hiem: hvorpaa Deponentens huustrue leverede ham een skaal Melck at drikke, dend Ole Grove vel bar til Munden, men Vidnet vidste ikke at forklare om h/an/d deraf drak eller icke. paa Hr: Nicols spørsmaal om hvorfore Deponenten nødde Ole Grove at rejse med sig, efterdj Ole Grove \...../ var svag, svarede Vidnet, at efterdj Ole Grove tilforne havde loved ham det, og det var længe siden h/an/d havde været i hans Huus, ville hand gierne have ham til sig, (troedende), at omendschiønt hand var noget svag, kunde det dog gaae over, og vor Herre kunde lætte ham naar hand kom i samqvem. Atter tilspurt om Deponenten med Ole Grove var nogen steds inde underVejs, og om forinden de rejste fra Ole Grove, om der blev drukket noget, eller anden steds, Widnet svarede: at hvad andten Ole Grove drak noget eller indtet førend hand rejste hiem/m/e fra, eller at h/an/d var ædrue eller icke, kand hand ikke mindes, saasom Deponenten dend tid var noget lidet beskienkket, dog ikke meere end hand kunde besinde sig baade hvad der skeede og hvad der blev talet. UnderVeigs sagde Vidnet, at Ole Grove med dennem vare inde paa Tundall, hvor Manden Lars Tundal og huustruen vare hiemme, og blev de samtlige skiencket af eet Tin-Kruus, som var Øel udj, og da det var uddrukket gik Lars Tundall ud at tappe meere i Kruuset igien, og da h/an/d dermed var indkom/m/en og noget var drukket af kruset, drog Ole Grove og Od Tvedt paa dør for at rejse og ville icke blive der længer, men Attestanten blev tilbage og med Verten uddrakk øelet, da h/an/d gick og naaede dem igien paa Vejen, end sagde Vidnet, at paa gaarden Opland vare de inde hos Deponentens broder Henrich Opland, hvor og Niels Jstad og Lars Biercke vare nærværende, men om afdøde Ole Grove drak noget der, saae Attestanten ikke, men vel at h/an/d sad paa Krakken og ludede med hovedet paa hænderne. Wiidere tilspurt om Vidnet saae Ole Grove beskadiget af det omvundne fald, hvortil widnet svarede, at hand hverken saae eller blev forevist nogen skade i Ole Groves hoved, Men hand beklagede sig, at have, som melt er, ondt i hovedet og brøsted, hvilket sidste Deponenten widste de, da hand Kom til sit Huus med noget brendeVed. ydermeere sagde Vidnet, at hand ikke haver fornummet noget raserie og galindskab af dend afdøde tilforne, thj h/an/d haver ikke meget havt samqvem med ham i hans Svaghed, uden i de dage paa hans gaar[d], som omvundet er. paa viidere spørsmaal sagde Vidnet, at i de dage dend afdøde var hos ham, saae h/an/d vel, at undertiden da Ole Grove blev tilbaaret Øel Øsen, bar hand dend for munden, men veed icke om og hvor meget h/an/d drak, og heller icke hvad hand aad. Og forklarede Vidnet ellers paa Nicols viidere spørsmaal, at i de forrige tider, naar Ole Grove haver Kundet havt et Ruus paa, fornam h/an/d ikke, at hand derefter hafde nogen Øel-qvie.

det 5te Widne Od Grove!! (Tvedte), blev for Retten fremkaldet, som og møtte, og efter at hand sin Æed hafde aflagt forklarede om passagien, om hvilket

1732: 27

nest forrige Vidne …….. sidstleden til dend tid at Ole Grove …….. kom i merbemelte Størch Tvedtes gaard, (ligesom atter) …… ….. Tvedte vundet haver, undtagen dette, som Vidnet ellers ……. at dend 1ste dag de kom til Grove med afdøde Ole Grove, og de vare kommet til bordz, sad Ole Grove og ludte sig med brøsted og hænderne over bordet, og naar Ole Grove skulle hoste, maatte hand holde haanden for brøstet. Jtem at dette Vidne gik til Sengs i en anden stue førend Ole Grove var gaaen til Sengs. Samt, da de rejste fra Grove til Tvedte, var \Vidnet …/ de…. Drucken, ej heller Kunde hand forstaae at Oele Grove var drucken da h/an/d faldt af hæsten tvende gange, men efter widnets beste tøcke var Ole Groves Hænder og fødder liigesom laame: Og Ole Grove, som Vidnet forklarede, sagde selv: Hvor i Guds Nafn er det fat, at ieg icke aarker sidde paa hæsten. Endel: Aarsagen, at Ole Grove dend 3die gang kom af hæsten, sagde Vidnet, at være dend dybe Snee som hæsten træde udj naar h/an/d kom af wejen; og aarsagen hvorfor Størch Tvedte lede Ole Grove ned til gaarden, forklarede dette Vidne at være Ole Groves Svaghed, at h/an/d ikke var god for eene at gaae: Og da dette Vidne saaledes var med de andre kom/m/en til gaarden Tvedt, gick Vidnet for at lucke sin hæst ind i stalden, og forføyede sig derpaa hen til sin egen stue, men Ole Grove gik i Størch Tvedtes stue. Widnet sagde og at dend aften ikke kom meere i Samqvem med Ole Grove. Om Morgenen kom Deponenten ind i Størch Tvedtes Stue, hvor Ole Grove endda [var]? paa bordet, hvor hans Seng var opreed, liggende, bar ham en skaal drikke til, af hvilken Ole Grove drak et par gange. Men Vidnet hørte og at Ole Grove da ogsaa klagede sig for at have Ont for hovedet og i brøstet; og da Ole Grove hafde drucket, lagde Ole Grove sig ned og bredde Aaklædet eller en Qvittel over sit hoved: og da gick Deponenten til sit huus igien: Om aften, da Vidnet havde faaed bud at kom/m/e igien til Størch Grove!! (Tvedte), hvor Ole Grove var, og de kom til bords, hvor ogsaa Olle Hillistvedt og {….} Tosten ….. var nerværende, og de hafde siddet en stund, klagede Ole Grove sig, at h/an/d ikke kunde sidde længere, men h/an/d maatte lægge sig, og da \tiden/ var efter Vidnetz beste Viidende ½ qvælsæde: og lagde Ole Grove sig i Bencken udj høy-Sædet. De tilstæde værende ville haft ham paa bordet i hans Seng, men de kunde icke faae han/nem der hen. Widnet kunde og icke see at Ole Grove var drukken, men meget stille, siden gick Vidnet derfra til sit hiem; ellers hørte Vidnet derefter sige, at der kom fleere folck dertil. Dend Anden Morgen derefter kom Vidnet igien til Ole Grove, og fandt ham i hans Seng paa bordet, og saae hand at Ole Grove da var saa Sveedt i hans Ansigt, som hand kunde haft dug paa sig, eller som Tankke-draaber: og klagede Ole Grove sig samme tid over hans Svagh/e/d end ydermere, og at h/an/d var Syg for sit hovid (hoved) og brøst. Derefter gick Deponenten fra Ole Grove og kom icke igien til ham førend dend og sidste Morgen h/an/d var paa Tveidte: og da var Ole Grove oppe. Attestanten spurte ham om h/an/d agtede at rejse hiem, og da Ole Grove sagde ja der til, siger Attestanten til ham: Jeg tøckes at du seer icke ud dertil: men Ole Grove svarede: at hand maatte prøve paa om hand aarkede, men da Deponenten tilbøed sig tillige med en dreng paa gaarden Nafnl: Holger Mogens: svarede Ole Grove, at det kunde være nock at Holger fuldte ham; jkke des mindre fuldte dog Vidnet ham ungefær 3 á 4 børseskud paa Vejen. Men Drengen Holger fuldte ham, saavit Vidnet veed, til Rafte ljen ¼ Vejs fra Grove. siden dend tid saa Vidnet ikke Ole Grove i live. Widnet paa Spørsmaal svarede at Raserje og galensskab fornam hand dend tid ikke af Ole Grove, men stille og tungsindet var hand i ald denne omvundne tid. hand saae ikke eller blev foreviist nogen skade i Ole Groves hoved. Paa Tundal bar vel Ole Øel-Øesen til munden, men Vidnet veed ikke om og hvormeget hand drak da, dog fornam han at Ole Grove icke

1732: 27b

……. Tveidte. End tilspurte Lieutenant Nicoll om ikke Ole Grove i hans huus drak dem til og (s)at med dem. Vidnet svarede: at naar Ole Grove sad ved bordet med dem, drack hand dem til og drak med dem, men hand vidste icke hvad hand drak og hvor meget. Ellers sagde Vidnet at være afdøde Ole Groves Kones broder. Widere havde Lieut: Nicol og Laug værge indtet at tilspørge Vidnet, som ellers paa Dommerens spørsmaal svarede: at hand ikke førend denne nu omvundne tid haver hørt eller fornum/m/et noget til og om dend afdøde Ole Groves tungsindighed og svarmoedighed, men i ald sin tid kiendt ham, og merket af ham baade Guds frøgt og ald søm/m/elig skikkelighed.

Det 6te Widne Ole Hillestvedt møtte og efter aflagde Æed Vandt, at nestleden 5te dag Juul, om aftenen, kom Vidnet paa gaarden Tvedt, hvor Ole Grove laae paa bordet, og da Depon:t hilsede til ham temmelig højt 1 á 2 gange, og Ole Grove icke svarede, sagde Widnet til Størk Tveidt, i hvis Huus hand var, hvor staar til med hand Nafne!!, haver hand saa ilde: der paa svarede Størk Tveidt, Gud bedre mig at ieg bad ham til mig, Vj faar ham hverken til at æde eller drikke, nogen stund derefter, rejste Ole Grove sig op af Sengen, kom paa Gulvet, og da lejede de ham ud om Dørren: Og da hand kom ind igien, bokkede og bød folckene i huuset ham til at gaae til bords, og da hand der sad med de Andre, siger Vidnet til ham: hvor er det worre(?) med dig Nafne!!, du plejer være saadan løstig en Mand, Og nu er du saa stil: Er du Siug? derpaa svarede Ole Grove og ankede sig, sigende: da ieg skulle riide til Kirkke Anden Jule dag, for hæsten fremstubendes med mig, og ud over mig, med Sael og donter, og brød mig handske Sønder, og derfore er ieg saa skrøbelig; Og da Vidnet trøstede ham at hand var en Ung Mand, og kunde snart blive frisk igien, svarede hand indtet derpaa. Men da Ole Grove knap en times tid sad ved bordet, lagde h/an/d sig ned i benkken, og da de vilde have ham i sin Seng paa bordet, bad hand dem, at h/an/d maatte blive liggende. Noget derefter, da det led ud paa aftenen, rejste h/an/d sig op af benkken, efter Vidnets tøkke meget tunglig, men folket i huuset passede paa at følge ham ud om dørren: Og da h/an/d kom ind igien, lagde hand sig i sin Seng paa bordet, imedens de andre som vare i huuset, sad ved bordet og giorde sig løstig, saaledes blev hand liggende indtil langt ud paa Natten, da Deponenten gik der fra til sit hiem. Og som hand saae at Ole Grove var saa ilde faren, vilde hand ikke viidere tiltale ham. Widnet saae, at Ole Grove vilde icke nyde noget af Spisen, og naar Drikke Øsen kom til ham, holdt hand dend til Munden, men hvad hand drack der af vidste h/an/d ikke. Widnet Kunde og icke sige at Ole Grove var drukken. Men h/an/d forundrede sig over, at Ole Grove, som alle tider plejede at være en lystig Mand, var saa tungsindet og Stil. paa tilspørgelse sagde Vidnet

1732:28

at hand icke saae nogen skade paa ham af det fald hand havde faaed af hæsten, saasom h/an/d og …….. …..viist, og kunde Vidnet heller icke see noget Raserie og galskab af ham. Ellers sagde Widnet at hand icke er endten i Slegt eller Svogerskab med dend afdøde eller hans Encke: men saalenge hand haver kiendt ham, har h/an/d Neml: Ole Grove skikket sig E(rl)ig og …..

Det 7de Widne Jørgen Nedre Grove aflagde sin Æed, sandhed at widne, og derpaa wandt hand, at Anden Jule dag, som Ole Grove kom ridende fra sit hiem og vilde til Kircke, kom Attest: i Selskab med Ole Grove: Og da de vare komne ned under gaarden Røche paa flad Mark, størs (størtede) hæsten med Ole Grove, som og faldt af hæsten og blev hængende med dend eene food i Stig bøyglen. Og spurte da Ole Groves dreng Lars Olsen Qvaale, som hialp hans fooden løs af Stig bøyglen, hannem ad, om h/an/d, Ole Grove, slog sig: men Vidnet hørte [ikke]? hvad Ole Grove svarede derpaa: men drengen hialp ham igien paa hæsten. hvor efter Ole Grove fore til Kirkken. Viidere om hans Svaghed og denne Uløkkelige hendelse vidste dette Vidne icke at udsige, uden at Ole Grove, dend tid var U-sædvanlig stille. paa spørsmaal, sagde Vidnet at h/an/d ikke haver seet ham Vanckelmoedig eller Rasende, men

Vidnet sagde sig meget vel at være bekiendt, at Ole Grove, alletider haver haver!! ført et got og skikkelig levnet.
Det 8de Vidne Wiching Øfre Growe, efter at h/an/d havde aflagt sin Æed forklarede, at nestl: Anden Juule dag kom Ole Grove Riidendes til Deponentens paaboende gaard Øfre Grove, og agtede sig til Wangs Kirkke, da bød Deponenten ham gaae ind hos sig at faae en gang dricke, hvilket udj Ole Grove veigrede sig for, men blev dog af Deponenten dertil formaaed, alskiønt Ole Grove gav Vidnet tilkiende, at hand icke var saaledes som h/an/d plejede at være, endelig gick Ole Grove ind med ham Attestanten, og Attest: bragte En skaal dricke frem, hvor af Ole Grove drack gandske lidet, derefter begav de sig begge paa Vejen til Kirkke, og red Ole Grove for i vejen: men Deponent: med Ole Groves dreng Lars Qvaale paa en hæst sam/m/en bag efter ham. Ole Grove reed ganske stille frem, og hørte de ikke et Ord af ham paa Vejen: Men da de kom ned under Gaarden Ryche, falt Hæsten med Ole Grove, og hand da af hæsten imod marcken, hængende efter Stigbøyglen, og saaledes blev liggende, indtil at drengen kom springende at løse ham Stigbøyglen af og hialp ham paa hæsten, og da hans Dreng spurte ham, om h/an/d havde slaget sig, svarede Ole Grove: det staar icke stort paa. Og hialp drengen Ole Grove paa hæsten og reed til sam/m/en til Kirken. Paa tilspørgelse, om h/an/d vidste noget om Ole Groves

1732: 28b

……, svarede Vidnet Nej, men at h/an/d …….. ham meget sæl(vsom) og stil, frem … hand ……
Lieutenant Nicol proponerede og protesterede imod disse …… dend afdødes fader og moders forklaring, som nu de tvende Mænd Tollef Bøe og Ole Ellingsen Qvaale skulle føre i Rette, allerhelst udj saadan høy betydelig Sag, hvor at bemelte afdødes fader og moeder selv Personlig burde Comparere for Retten, og efter Eedelig forklaring, til de spørsmaale, som til Sagens opliusning af Retten kunde fornødiges at tilsvare, og derpaa vendtede bem:te Lieut: Nicol Rettens Kiendelse.
Domeren tilspurte Tollef Bøe og Ole Ellings: om dend afdødes forældres Vidnes byrd, skulle føres i rette, om bemelte Personer Nafnl: Brynild og Anna Grove, var sengeliggende, eller saa frisk at de Selv her for Retten kunde møde. Tollef Bøe og Ole Ellingsen svarede, at Qvinden Anna Grove var Sengeliggende og Siug da de rejste fra hende: Og for Manden Brynild Olsen Grove, som og er een gamel svag mand, sagde de, at det var Umuelig for ham nu til tinget at komme fornemmelig i dette Uføere: Og derom sagde de, saadan disse gamle folkes forfald, med Æed at kunde gestændige. Derpaa antog Dommeren, til Sagen og Sandheds desto nermere oplysning, fornefnte Tollef Bøe og Ole Qvaales forklaring, dog uden Eed, om hvad de, efter Fogdens \befaling paa ……. haver/ forrett(nin)g hos fornefnte Brynnild og Anna Grove, og hvad deris udsigende om deris Søn Ole Groves Siugdom, Raserje og drab paa sig Selv, for dennem haver været.
Tollef Bøe derpaa forklarede, at sidstleden tiisdag, var hand, efter Fogden Hr: Andreas Heibergs befaling hos Brynnild og An/n/a Bøe, for at tage deris forklaring om Ole Groves Siugdom, Raserje og drab \paa sig Selv/, og forklarede da Brynild Grove for attestanten, at hans Søn Ole Grove ikke haver været frisk siden sidstleden Høst da h/an/d kom fra Udland i Sogns Fogderje, men dag fra dag forandret sig til stilhed og traurighed, hvormed hand fremturede indtil dend sidste Nat, da hand giorde U:lykke paa sig Selv, og samme Nat byttede Ole Grove Leje fra Stue i Stue fiire gange, saa at dend sidste gang fornemmelig \da Ole Grove igien kom ind udj Stuen/ hørte Brynild Grove at hans Søn rasede, da hand og iblant andet talede om dend Røst hand havde hørt i Skyerne, og hafde Ole Grove sagt til faderen Brynnild Olsen: at hand, neml: Ole Grove (ikke) da igien havde gaaed ind i Stuen, dersom hand ikke havde hørt samme Røst: Men nu vilde hand fortæle ham noget; begynder der paa at

sige, Nu er det opskrevet hvad et Menniske haver giort fra dend tid at det er 12te Aar \...../ ….. ….digt; Nu haver det faret over ald Hallingdahl og Udland, Og …… her Jndre(?), og ald Rundahlen, og nu er det Kommen til (Woss), og hvem som icke holder alle de bogstaver som er

1732: 29

skreven og andre bøger, de…. ……. Brynnild Grove, (sagt), at Ole Grove …….. og laae stil, saa at faderen icke vidste …… og da lagde og dend gl: Mand sig ned …… og saa best, som Brynild saaledes laae, …… h/an/d var sovnet eller icke, hørte hand En Larm i Sengen hvor Ole Grove laae, thj sprang dend gamle Mand til døren, og holdt dend igien, saasom h/an/d var bange at Ole Grove vilde springe til døren og skulle komme ud for dem, men da hand saae sig tilbage, saae hand Ole Grove at staae i Sengen, men Sengen var i støcker dend tid, og hands Kone holdt ham, og da gick dend gamle til Ole Grove og vildet ogsaa holde ham, fick fat i hans Skiorte, men Ole Grove sprang over hoved-gierdet og Skiorten gick i st/øcke/r, og i samme løeb kom hand løebende til Skabet ved høy-Sædet; de sprang vel efter ham, for at holde ham, thj de tenckte at h/an/d vilde løebe ud, men da de saae til, og Ole Grove imidlertid ludede sig ned med bordet, (hafde?) og, da \de/ vilde løfte ham opigien, havde hand alt med en Kniv beskadiget sig i halsen. Angaaende dend gamle Anna Groves udsigende for bemelte Tollef Bøe, da forklarede Tollef Bøe, at Anna græd om hendes Søns upasselighed og forandring i Sindet fra dend tid hand kom fra Udland, og fremdeles var lige som hendes Mand hafde forklaret dend: og wiidere vidste hun icke, uden, at da Ole Grove hafde talet til hans fader om dend syn og Røst i Luften, siger Ole Grove til sin Moder: Du har altid været saa god med de fattige, og du tør vel blive bønhørt hos Gud, bed nu for mig til Gud at ieg Kunde faae nogen roelighed, og svarede Moderen Anna Grove, ja mænd skal ieg bede for dig barn, meere vidste hun icke at forklare, ej heller om Uløkkens tildragelighed, thj af dend store Alarm i stuen blev hun meget ængstet, bange og forskrekket.

Ole Qvaale fremstoed for Retten, og angaaende Brynnild Olsen Grove og hans qvinde Anne Groves forklaring til dem, sagde og giorde i alle maader saadan forklaring som forbem:te Tollef Bøe haver udsagt, aldeeles eensstemmig.

Enckens Laugværge Lars Schutle forestillede, at saasom det nu med de førte Vidner noksom er beviist at afdøde Ole Brynildsen Grove har begaaed dette paastefnte drab paa sig Selv i Siugdom og Raserje, saa ville Lars Schutle paa Encken og de umyndige Arvingers Vegne ikke alleene paastaae, at nu en Endelig dom i Sagen bliver afsagt, paa det Sterfboens Midler icke til de Umyndiges al for store skade, længere skal henstaae uliqvideret, men end og at det døde Legeme, samt Encken og Arvingerne, følgelig de førte Widners forklaring, samt Stift befalings mandens Resolution, som beraaber sig paa Sogne Præstens og Capellanens Attest, maatte saa vel for Fogdens tiltale paa Justitiens Vegne, som for Sigt og Sagefalds Ejernes tiltale i alle maader vorde frikiendt.

Hr: Lieutenant Nicol formeente at dend af welbem:te Hr: Stifts befalings manden udvirkede Resolution icke kunde hindre eller være hans formeenende til forfang i denne afdødes Sterfboe efter Loven. hvad sig ellers dend paaberaabte ophold, som Laugværgen haver forestillet, da er det noget, som haver hviilet hos bem:te eller dend antagne Laugværge, thi hand burde straxens

1732: 29b

……. …..des Ole Groves død have giort paa ved……. stæder bekiendt …… (til et Extra-ting) til Vidnernes overhørelse i det …… Hr: Lieutenant Nicol hans

formeenende Ret i denne Sag: og om Stifts befalings mandens Resolution er grundet paa en Attest udstæd af Stædetz Sogne Præst, af Magister Harboe og Hr: Morten Ruus, saa forstaaes og begieres at forme:te Attest enten in Originale eller vidimeret Copie udj Retten maatte leveres, at læses og udj Acterne indføres, alt til Sagens opliusning og lovlige drift.
Parterne sagde at de ikke havde viidere at i Rette føre.

Afsagt.

Sagen optages til eftersiufn, og skal Rettens Kiendelse i morgen blive afsagt, da Parterne igien haver at møde.

Lehnsmanden Wiching Tvilde paa Fougdens Vegne havde og til dette ting ladet indstefne efter forrige tiltale Anders Hylle for Ustyrighed og Uskikkelighed for Retten, til Vidne var og indkaldet Biørne Mølstre, Iver Helleved, Niels Middthun, Ambiørn Grææ og Iver Soue.
Anders Hylle møtte og tilstod lovlig varsel; sagde ellers at naar Sigtelsen ham overbeviises, da faar h/an/d undgielde, imidlertid benægtede hand dend.
Iver Hellewed, møtte, og aflagde sin Æed, Sandhed at vidne, og derpaa forklarede at nu denne Vaar, 2 aar siden, da Ting her paa Wosse Vangen blev holdt, og Vidnet som Laug rettes mand betiendte Retten: saae hand, at Anders Hylle kom drukken ind i Tingstuen, og førte nogen allarm idet hand inden Retten talede med sin Contrapart, da deris mellemværende Sag var foretagen, og hørte da Vidnet og, at Rettens betient bad og formaaede ham at være stille og rolig for Retten, men da hand blev (ved med) larmen, var der andre folck paa gulved som førte ham paa døren. Vidnet sagde ellers paa tilspørgelse, at hand ikke kand erindre at Anders Hylle gav nogle andre ord, til Ø[v]righeden: og meere vidste Vidnet icke at forklare.
Ambiørn Græe møtte og forklarede, at dend paastefnte og omvundne tid var hand hvercken Laug rettes mand eller paa tinget, og i saadan Lejlighed forlangede Fogden icke hans Æeds Aflæggelse.
Johannes Fladeqval og Elling Giere, som Varsels mænd, ædlig afhiemblede at de haver Stefnt Iver Souve til dette ting med lovlig varsel, og talt med ham selv, men h/an/d var Svag, og endnu ikke vel tilpass.
Ang: Biørne Mølster, da forklarede Lehnsmanden at hand havde advaret ham at møde, og var bem:te Biørne Mølster efter Laugrettetz beretning her ved tinget i gaar, men nu bortgangen.

Afsagt.

Biørne Mølster, som tilforne haver faaed lovlig varsel, og siden advaret til dette ting at møde, forelægges tillige med Iver Souve til førstkommende Sommer ting at bære deris Ædlige forklaring om det paastefnte, til hvilcken tid Anders Hylle for Retten haver at møde.

Sigt og Sagefaldz Ejerne ved interesænten Hr: Lieut: Phillip Nicol Neml:; Ved Apostels godset, hafde ladet indstefne Peder Rykke at lide og undgielde fordj hand med en Knif skal have skaaret Herman Qvaale i brøstet, i Panden og udj Nacken, samt skaaret hans Klæder Sønder. til Vedermæle var Lars Qvaale indkaldet, som og møtte, forklarede, at h/an/d for sin part har eftergivet S(agen?), efterdj h/an/d vil vidse at hos dend indstefnte Peder Ryke

1732: 30

(Mrkn: Eit stort ope hol i teksten oppe i høgre hjørne)
indtet var at faae …… ….. Melwe, Wiching ……. ……Bøe.
Pe(der) ……. …… Stephen M(elwe) ……. forklarede
…….. Grander til s…. …….. kommen med
…….. aftenen; som d… ……. h/an/d Peder Ryke og
…….. havde sin Haand i haaret ……. Peder Ryke, sige(nde) …….. hvor

liiges du dette. Vidnet svarede, hand …….., men Herman Qvaale sagde: Jeg holder dend ……., som Deponent: saae at Herman Qvaale var blodig, Vid(net) …….. han/nem under Armed, og sagde: Kom Grande! og lad os gaa ……. Herman Qvaale, Peder Ryke, og fuldte Deponent: …… (Depo)nent: kom uden for døren, da saae hand i brysted p(aa Herman) Qvaale, at hand der var s(aar?) giort og bløede, hvor…. ……. til de andre folch i stuen var, tog vare paa den (Kniv som) …. er: thj Herman Qvaale haver faaed sckaden, men Deponenten saae icke, da Peder Ryke giorde den/n/e schade. Herman Qvaale, som var inden for døren, falt ned, og da de havde bred ……. og over ham, gick Deponent: ned i stuen og tog …….. Peder Ryke, samme Nat sendte Vidnet bud til Lehnsmanden at h/an/d schulle komme tilstæde, i fald Ulykken skulle være for stor, da og Lehnsmdn: Wiching Tvilde (kom) der tilstæde, og examinerede Peder Ryke om hand hafde giort denne Gierning, hvor da widnet hørte, at Peder Ryke tilstoed Gierningen, og sagde: jo, jeg haver giort det: slip mig ud til ham saa schal hand faae meere; Gud give hand var død: og er hand ikke død, saa schal hand blive død, om ieg slipper til ham. ellers sagde \vidnet at/ Peder Ryke, som kom u-buden til dette deris værschab, var meget drucken.

Wiching Øyre møtte og aflagde sin Æed, og forklarede, at dend af det forrige Vidne omvundne tid, som Vidnet sad og var i Stuen hos hans Søn Stephen Melwe, og var temmelig beskiencket, og endten vilde gaa ud, eller ud af døren, kunde hand icke rettelig erindre sig, blev hand vaer, at Herman Qvaale og Peder Ryke stoed paa gulved og Kramsede sammen; men saae ikke at Peder Ryke hafde nogen Knif ude, eller giorde der med nogen schade: thj Vidnetz Søn Stephen Melwe kom da ind, schilte dem ad og tog Herman Qvaale ud, men noged derefter saae h/an/d Herman Qvaale at ligge uden for dørren og var schaaren i brøsted, ved Øye brynene, samt at hans Klæder var sønderskaarne, hvad da viidere passerte Kand hand icke erjndre at forklare om: men da Lehnsmanden var kommen, hørte Vidnet at Peder Ryke tilstoed for Lehnsmanden at have giort denne Skade paa Herman Qvaale, men Vidnet hørte icke at Peder Ryke gav trudsler om meere schade paa Herman Qvaale at øve, saavit h/an/d sig nu erjndre kand. Og viidere vidste hand icke her om at udsige.

Lehns mand Wiching Tvilde, efter Ædens aflæggelse, wandt, at en Nat, sidstled: Som/m/er, da hand laae paa sin Seng, Kom Skyds skafferen Michel Endeved og Anders Helleved til ham, og begierede at h/an/d strax ville komme med dem til Melwe, thj der var scheed en (schade), og strax fuldte hand med dem derfor: der kommende fandt h/an/d Herman Qvaale liggende uden for døren, som hand besaae, og fandt at være ilde schaaren i brøsted, ved Øyen brynene og i Nacken beskadiget, saa der ogsaa var aabet saar. Derpaa gick Deponenten ind i stuen, og examinerede Sagen, da de tilstæde værende og leverede Peder Ryke i Deponentens hænder: Og da Lehnsmanden forkyndede Peder Ryke at h/an/d maatte blive under hans forvaring ….

1732: 30b

(Mrkn: Eit stort ope hol i teksten oppe i venstre hjørne)
…….. ej, og …….. Peder Ryke …… alle disse ……noget føre, …….. at Peder (Ryke) …….. …..ig slipper ud …….. Vaagne op. …… (han)d var overstadig (beskienket) …….. og fleere gange ……. …..ntlig formaned ham at ……. …..le saa daarlig, thi h/an/d hafde giort Uløkke nock …… (saa)dane Ord, at hand Sc: Peder Ryke ville ud, og ……. Herman Qvaale, hvilcket hand af de tilstæde værende ……, hand, Sc: Vidnet, hørte og, Peder Ryke ud(sige) disse ord: Jeg schal tage livet af ham om ieg (und)….. efter ham i trej Aar. Omsidder da Vidnet havde faaed tvende ædrue Mænd Ole Helleved og Størch Bøe til sig, tog h/an/d Peder Ryke med sig for at have ham under Arrest til Sagens uddrag, men da h/an/d kom med ham paa Vejen til sin Gaard

omtrendt ½ fierdings Veigs, da brast Peder Ryke i graad, og (sagde) Gud bedre mig, naar min Kone nu faar at høre dette: men Vidnet og hans medhafte mænd førte ham da til sit eget huus, hvor hand siden forblev.

Hr: Lieut: Nicol forlangede ikke fleere Vidner afhørt, saasom hand formeente at Sagen med de allereede afhørte Vidner var tydelig nock bleven oplyst, men hand erindrede om Lavdag, og ellers forbeholdt sig sin i Rette settelse.

Afsagt.

Peder Ryke, som nu, efter lovlig given Kald og Varsel, ikke møder eller ved nogen lader svare for sig, forelægges til nest holdende Som/m/erting, at erklære sig til de nu afhørte Vidner(s) aflagde forklaringer, og ellers Sagen at tilsvare, saafremt ej samme tid, dom, efter det passerede, skal blive afsagt.

Niels Tollefsen Bryn havde iligemaade ladet Stefne Lars Tachle, at udstaae Dom, fordj hand hafde overfaldet Citanten dend 2de Pindsedag sidstleden Aar paa hans wej fra Wangs Kirkke, da Citanten var kommen tet ved Sogne Præstens udgaard, og agted sig til sin Broder, som dog var Vejen til Citantens hiem, samt at erstatte Citanten ivolte Processis omkostninger, til Vidner var indstefnt Knud Bottelsen, Raads mand paa Præstegaarden, Iver Odskile, Lars Schutle, og Wiching Øfre Grouve. Jtem Ole Øgrej, Stephen Melve og Knud Erichsen, end Iver Knudsen Schutle.

Lars Tachle møtte for retten, og aldeeles benægtede Citantens Sigtelse, hvilken hand og formoedede at Citanten icke skulle lovlig kunde got giøre, hand sagde og, icke førend nu Eegentlig ikke at have vidst hvorfore Citanten hannem haver stefnt, saasom hand og langt mindre er stefnt eller faaed lovlig Varsel nogen af de nu Nafn gifne Vidners forklaring at anhøre, hvorfore hand, nemlig Lars Tachle, ej heller vilde tage til gienmæle udjnden deris udsigende, førend hand efter loven faaer lovlig Varsel og sigtelse, dog for at Sagen Kunde gribe ende Resolverede hand nu at paahøre Vidnernes forklaring og tage til gienmæle.

Knud Bottelsen, efter at hand hafde aflagt sin Æed, at vidne sandhed, udsagde: at sidstleden Aars 2de Pindse dag efter Prædikken imod aftens Klokken 9 slet, da Vidnet kom af Marken, hvor h/an/d hafde været hengaaed at see til sine hæste, og vilde gaae hiem, møtte hand Lars Tachle og Niels Bryn, som

1732: 31

kom gaaende tilsammen …….. paa Præstegaardens Grund, og gick de dend (almindinge) ….. …. og rette Vej til Lars Tachles (hiem), og Vejen for Niels Bryn gick til hans broder, dend Niels Bryn nu for Retten sagde at hand agtede sig til. Og da Vidnet saaledes begiegnede dem paa Vejen, tog Niels Bryn op sit Snus huus og gav widnet der af en Snytt, og ligesaa fik de andre deraf, og da de havde taltes nogle ord sammen, fuldtes de Vejen frem, og Vidnet gick (til sit hiem). Paa tilspørgelse svarede Vidnet, at hand ikke hørte at der medens blev talt nogle onde ord mellem dem, men hvad der blev talt var i venlighed. Og viidere og meere sagde Vidnet, indtet at kunde forklare.

Iver Odskile efter aflagde Æed vandt at nestl: Anden Pindse dags aften, som Attest: var kommen i huuset med broen, for der at tage logemente om Natten, kom Niels Bryn samme sted, \beklagende sig/ at hand aarkede icke at gaae længere, de maatte derfore lade ham faae logemente om Natten: Og da fortalte Niels Bryn, at Lars Tachle paa Vejen fra Wangen og der op hafde slaget hilsen af ham, revet hans haar af ham, og kunde Attestanten see at haaret var reevet af hans hoved, og at Niels Bryn var blodig baade i Ansigtet og paa halsen, men h/an/d saae icke hvem som dette haver giort, eller veed derom haver givet anden opliusning end dend Niels Bryn selv haver fortalt ham.

Lars Schutle efter aflagde Æed vandt, at hand \2de/ Pindsedags aften var kommen op hos Knud med Broen, og som h/an/d der sad, kom Niels Bryn dertil og satte sig ned gandske stil, men Vidnet blev ham ikke var, da h/an/d kom. Men da Vidnet blev ham, Niels Bryn, vaer; sagde Vidnet til ham: hvj seer du saa ilde ud? da svarede [Niels] Bryn, at Lars Tachle havde giort det. Widnet saae vel at Bryn havde været ilde medhandlet, hvilcket Bryn fortaalte, med Udsagen at Lars Tachle skulle have slaget hannem strax uden for Utre-Grinnen, og at der blev hans Hat og wætter liggendes Efter ham, men Deponenten, som vidste at Lars Tachle holdt ham for hans Avindz-mand, ville ikke inqvirere derom, men sagde: her er saa mange andre, som maae vidne om denne Sag; thj skal nu 2 af dem gaae ned til dend stæd du haver omtalt, og see om det forholder sig s/om/ d/u/ ha/ver/ sagt. Derpaa gick da Wiching Growe, og Ole Øger ned til d/en/ stæd hvor Niels Bryn hafde fortaalt for dem at have faaed huug, slag og haardrag af Lars Tachle, hvilcke tvende Mænd Kom tilbage, og sagde at de hafde funden N: Bryns hat og wætter paa det stæd, N: Bryn hafde sagdt dem.

Wiching Øfre Groue aflagde sin Æed og forklarede: at ligesom Lars Schutle forklaret haver, og det saaledes i alle maader tilgaaed, Hatten fandt hand paa dend eene Side og vætterne paa den anden af wejen og det stæd som Niels Bryn for ham og de andre hafde forklaret. Og meere vidste icke Deponenten om Slagsmaalet at forklare.

Ole Øgrej efter aflagde Æed, wandt i alle maader lige som nest forrige Vidne havde forklaret, og meere vidste hand icke at forklare.

Stephen Melve efter aflagde Æed vandt om denne passagie, saavit 2 pindse dags aften i Knud med Stuens huus passerede, som Vidnet Iver Odskile her forhen med Lars Schutle forklaret haver. Men som Vidnet og blev liggende udj Knud med Broens Huus om Natten, gick Vidnet Tredje Pindse dags Morgen, anlediget af Niels Bryns begiering, sam/m/e tid, og efter(dj) Niels Bryn samme Morgen ikke alleene Klagede sig om, men end og u(dsagde at)

1732: 31b

…. … hand skulle d(øe?) i det samme, Kl(agede) …. Lars Tachle at (være) sin b(ane?) Mand. Og som Vidnet da kom til Lars Tachle, og havde med sig Anders Lie og en dreng Nafnl: Ole Svendsen, værende paa be:te Lie, tilspurte Vidnet Lars Tachle hvor det kom til at h/an/d hafde faret saa ilde med Niels Bryn, Men Lars Tachle svarede derpaa: dette veed ieg slet indtet om, Jeg var saa drucken i aftes at ieg indtet veed derom. Viidere efter N: Bryns begiering forlangede Vidnet af Lars Tachle, at h/an/d skulle følge ham ned til Niels Bryn, Men Lars Tachle gav til giensvar, at h/an/d var saa Siug at hand icke kunde gaae ned med, hvorpaa Deponent: med uforettet Ærinde maatte gaae tilbage, og declarerede ellers at hand indtet viidere til denne Sags opliusning vidste at forklare.

Knud Erichsen ligesaa efter aflagde Æed, vandt i alle maader om denne Sag ligesom Iver Odskile og Lars Schutle forklaret haver. Viidere vidste hand icke at forklare.

det sidste Vidne Iver Knudsen Schutle blev fremkaldet, men som Retten fornam at hans forklaring ville udgaae paa ord som Lars Tachles huustrue skulle have udsagt forleden høst, da hand med Knud Erichs: Stefnede Lars Tachle for denne Sag til Høste tinget, saa ihenseende til at Lars Tachles Huustrue ikke var kaldet til processen, admitterede heller ikke dom/m/eren dette Vidne derom til forklaring.

Citanten Niels Bryn derpaa forrestillede Retten, at omendskiønt de nu førte Vidner ikke haver kundet forklare noget om det overfald paa hannem af Lars Tachle er øvet, saa dog, at een deel af Vidnerne haver seed hannem nemlig Citanten med Lars Takle gaaende paa en Vej, og ingen anden med dem: og deels, at Niels Bryn, efter at hand var bleven overlastet og slagen af Lars Tachle, strax haver ancket og klaget paa og over denne imod hannem øvede overlast, og det tillige er fornum/m/en af Vidnerne, at hans Hat og wandter er bleven funden paa det stæd, hvor overfaldet efter hands da giorde til kiende givelse skeede; og her altsaa er

viss formoedning, at Lars Tachle i det paastefnte overfald ikke er U-skyldig, hvor om Citanten erbyder sig sin Æed til dessen bekræftelse at aflægge, saa dog sagde Citanten, at dersom Lars Tachle for denne Citantens sigtelse Kand og vil med frelst Samvittighed værge sig med sin Æed, da vil hand Nemlig Citanten have tabt Sagen og sin Ret.

Lars Tachle svarede dertil, at dend omvundne tid var hand en drukken Mand og vidste lidet hvad hand da giorde: hand Nemlig Lars Takle mindes lige saa lidet at hand sam/m/e tid var i følgeskab med Citanten dend tid, som hand hannem haver overfalden og slaget, og formoedede hand, at Retten ikke tillader Citantens paastand til \ham/ Lars Tachles benægtelses Æeds aflæggelse, om de ting, som Citanten ikke haver været goed fore med hans indstefnte widner hannem lovlig at overbeviise, ellers vedblev Lars Tachle hans forhen fremsatte benægtelse, og indstillede

1732: 32

altsaa Sagen under dom. Citanten Refererede sig til sit forrige, Og afvartede Rettens Kiendelse ……..

Afsagt.

Af de i denne Sag (mødte?) og afhørte Vidners edlige disposition, og anden Sagens beskaffenhed, finder Retten ……. at indstefnte Lars Tachle ikke alleene i Sagen og Citantens Sigtelse og beskyldning til hannem er u-skyldig, thi paalægges bemelte Lars Tachle, ihenseende og dertil at Citanten haver overlat ham sin benægtelses Æed at giøre, nu her inden Retten, om hand sig dertil med en frelst samvittighed trøster, med Æed at benægte, at hand Nemlig Lars Tachle ikke mindes eller er viidende, hvad hand dend omvundne tid Nemlig Anden Pindse dags aften, da hand var i følge og omgiengelse med Citanten, giorde og øvede mod hannem, Og naar det er scheed, eller Lars Tachle sig hertil Erklæret haver, da schal viidere gaaes i Sagen hvis Ret er.

Lars Tachle Erklærede sig; at hand icke kand fyllistgiøre Rettens Kiendelse, med denne hannem nu paalagte Æed, saasom hand var drucken og overstadig beskiencket, dend tid, som der siges, at hand skulle have overfaldet Citanten.

Dend Constituerede Foged Sr: Anders Heiberg, satte i Rette, at som Lars Tachle, ikke efter Rettens Kiendelse kand med Eed frie Sig for andten at mindes eller at have begaaed, dend woldsom adfærd med Niels Bryn paa hans lovlige wej, som bem:te Niels Bryn haver paastefnt, at be:te Lars Tachle da bliver ved endelig dom Straffet efter Lovens pag: 949: 24 art: samt dends foregaaende 22 og 17 art: pag: 946 og 948. Item Lovens pag: 930 art: 8.

Citanten paastoed dom, ved hvilken, foruden dend Straff Lars Tachle kunde vorde idømt, hand paastoed erstatning for Læge løn. Smerte og piine, Kost og tæring, samt denne Processis bekostnings erstatning.

Lars Tachle paastoed, at saa vel Fogdens, som hans Contra partes meget haarde i rette settelse og paastand, ikke, til nogen deel, hannem til belastelse og fortrængsel, kom/m/er i betragtning \og/ overvejelse, men hand wendtede, efterdj han formen sig aldeeles i Sagen og sigtelsen at være Uskyldig, frikendelse dom, paa hvilken hand protesterede imod refusion for ibragte rettergang.

Ellers fremstillede sig for Retten Hr: Lieutenant Phillip Nicol, som en MedEjer til Apostels goedset med vedhørende uviise Sage fald, og sagde, at hand ikke rettere veed, end det Stæd, hvor dette Overfald schal være scheed og passeret, er Apostels-Goeds, og om saa er, formen hand at de af denne Sag flydende bøeder, bør følge hannem og medEjere, sær efterdj Lars Tachle er boende paa Apostels-goedset.

Dend Constituerede Foget Sr: Heiberg Replicerede, at dommeren nok fornemmer af de førte Vidner, at denne Gierning er øvet og passeret paa Præste gaardens Grund, som ingenlunde

ligger paa Apostels Goedset, men hvis Sigt og Sage fald i slige Sager er hans Majestet forbeholden, thj agtede hand unøedig noget viidere imod Hr:

1732: 32b

Lieutenant Nicols proposition at svare.

Afsagt

J Morgen, da Retten her igien bliver administreret til dom i denne Sag blive afsagt: thj paalægges Parterne til samme tid at møede, dom at anhøre.

Henrich Weinvichs Skiøde til Hr: Lieutenant Adam Otto Henrich Du Wahl udgifne {Skiøde} paa benefnte Henrich Weinvichs forhen tilhørende Giestgiverje og her paa Wangen bestaaende Huuse med underliggende Kielder, samt een deel meer benefnte Weinvigs tilhørte Jndboe, efter een Special fortegnelse, begge af dato 20de Februarj 1732, blev læst og paaskreven.

Lieutenant Adam Otto Henrich de Wahls Pandte Obligation til Commerce Assessor Jan von der Lippe paa 500 rd:r, til Underpant hans sig af Henrich Weinwich tilkiøbte Giestgiverje samt waanhuus paa Wangen, med Anden Debitores boehave, daterit d: 28de Februarj 1732. blev iligemaade publiceret.

Retten blev da, henseende at det Leed ud paa Natten, udsat til Morgenen derefter.

Dend 5te Aprilis nest efter blev Retten igien administreret i overværelse af Fogden Sr: Heiberg, og Laug Rettes mænd Elling Øfsthuus, Mathias Store Ringheim, David Store Soue for Brynild Store Rochne, \Knud Knudsen/, Ole Mørqve, Lars Biørche, Rognild Tveite, og Michel Lemme.

blev da i dend Sag, angaaende det paaStefnte Ole Brynildsen Groves drab paa sig Selv, af Dommeren og Laug rettet, som hans Med-doms mænd,

for Ret Kiendt, Dømt og Afsagt, saaledes

Det fornemmes omstændelig og Klarlig, af alle de i denne Sag, om afdøde Ole Brynildsen Groves, paa sig Selv begangne drab og Ombringelse, afhørte widners aflagde Æedlige forklaringer, at benefnte Ole Brynildsen Grove, ikke alleene udi nogle dage, førend denne Uløkkelige Gierning skeede, haver været Svag, mend end og, at samme Svaghed hannem, Nemlig Ole Brynildsen, saa jilsom og haart haver angreben, at hand dend sidste Dag, førend Gierningen skeede, men i særdeeleshed om aftenen, da Gierningen siden om Natten passerede, er falden i et sterk Raserie, og om hvilket Raserje de tvende U:partiske og Lov-faste Vidner Randwey Lille Grove og Britta Olsdatter, ved deris ædlige deposition og forklaring /: dend Retten agter ufornøden her at explicere :/ i særdeeleshed giver fuldkommen Opliusning. Dend irettelagde Hr: Stifts befalings mand Wilhelm August von der Ostens udgifne Resolution, formedelst hvilcken Ole Brynildsen Groves døde Legeme er tilladt at hensettes i Christen Kirkkegaard, og hvilken Resolution beraaber sig paa Præsterne udj Wosse Præstegield, deris Attester, ikke alleene om afdøde Ole Brynildsen Groves Liv, levnet og skikkelige forhold, men end og om hands Nemlig Ole Brynildsen Groves endeligt og ombringelse i Siugdommens Raserje, bestørker og dend samme: Saa (Retten) …cten og ald anden Sagens medførende beskaffenhed,

1732: 33

ikke ander(leedes?) …..der, end, at dette Uløkkelige Drab af Ole Brynildsen paa sig Selv, virkelig er skeed i Siugdoms Raserie. Og som Retten da desforuden af alle omstændigheder ikke heller andet kand fornumme, end at Ole Grove i levende live, og førend denne sidste svaghed hannem paafaldt, haver levet og opført sig udj Meenigheden som en skikkelig Mand og et Christen Mennische ….. og anstaar; Saa dømmes for Ret, ikke alleene at Ole Brynildsen Groves efterlatte Sterfboed og Arvinger saavel for Fogdens, som Sigt og Sage falds Ejernis paa- og til-tale bør i alle maader frj at være. Og Sterfboeds midler, at \hiemfalde og følge/ Enkken Britta Knuds datter og Ole Brynildsen Groves Arvinger til Mellom deeling efter Loven: Men end og, at Ole Brynildsen Groves døde Legeme, bør nyde dend Christen Jord hvorudj dend er nedsat.

Niels Bryn Contra Lars Tachle. Udj samme Sag blev Saaledes for Ret

Dømt og Afsagt.

Lars Tachle, som ikke haver trøstet sig til Rettens Kiendelse med hans benægtelse, det hand ikke mindes eller er viidende, hvad hand anden Pindse dags aften, da hand var i følgeskab med Citanten Niels Bryn, at fyllistgiøre; men der ved saa meget des meere giort sig skyldig i Sagen og det paastefnte Clammerje. Dømmes skyldig til deris Kongl: Maj:ts Sagefalds Cassa, efter Lovens 6te bogs 3de Capituls 1ste articul, og efterfølgende 9de Capit: 22 articul at bøede og udreede for hellig brøde 3 Lod Sølv, samt følgelig forbemelte Lovens allegerede bogs 7de Capit: 8de Articul 3de 6 Lod Sølv, og endelig refundere Citanten Niels Bryn Kost og Tæring, jtem denne ham ivolte Processis bekostning, i alt med 3 Rd:r alt at efterkommes inden 15ten Dage under Execution efter Loven.

Derefter fremstoed Hr: Lieutenant Phillip Nicol for Retten, og gav til kiende, at hans Kieriste Else Marie von Hatten er nermeste Oddels berettiget til Gaarden Mit-Fende, beliggende udj Bøer Otting i Wangens hoved Sogn; og der fore ville Comparenten nu have Retten ombedet, at hans, Sc: Hr: Lieutenant Nicols Penge mangel maatte offentlig lyses og bekiendt giøres, saasom hand dend samme nu og hermed vil have ikke alleene for Vedkommende, men end og de (tin)gst(yre)nde kundgiort. Ellers sagde velbemelte Hr: Lieutenant Nicol, at hand, ifølge og …… af Loven forbeholder sig hans \Odels/ Løsnings Ret til og i forbemelte Gaard Mit-Fenne, i alle Lov-gyldige tilfælde.

Brita Knuds datters Contract, og wilkaars-brev imellom hende og hendes Værforældre Brynild Jonsen og Anna Olsdatter, daterit 5te Aprilis 1732 blev læst.

Knud Hefte Stefnt Opsidderne paa Lyrhuus, og Lofthuus \Opsiddere/, fordj de med deris Creature beidter hans Støls hafner for nær.

Lyrhuuses opsiddere Isach, Knud og Siur \møtte/, Jtem af Lofthuus Opsiddere, som er Johannes alleene, møtte ingen.

Lehnsmanden declarerede at omendskiønt Cit: havde forlanget af

1732: 33b

ham at Stefne Johannes Lofthuus tillige med de …..e, saa har h/an/d Neml: Lehnsmanden, dog for(gie)ttet at Stefne ham. til Vidner i denne Sag er indstefnt Ole og Erich Tvinde, som Personlig møtte for Retten.

Lyrhuuses opsiddere formeente at hvor deres Creaturer beiter er fælletz baade for dem og Citanten, og at de aldrig veed at der bliver beitet med deris Creaturer hvor dem ikke tilkom/m/er, thj udj Citant:[s] Lje beiter, hvorudi de ingen Part har, veed de aldrig at deris Creaturer kommer.

Citanten proponerede, at hand ikke kand viide at de indstefnte haver nogen Ejendom rundt omkring hans Støel, saa vitløftig som de lader bejte, thj derved fornermer de hans ejendeele til en anden hvorudj de ingen Lod haver:

de indstefnte formeente nu som før at dersom Dommeren kom paa stæden og saae hvorledes at de med deres Creature beitede, skulle det aldrig befindes at de beiter viidere omkring med deris qvæg, end deris Gaard paa sin Lod tilkommer.

Afsagt.

Denne Sag, som dependerer af Udmarker, Støels beiter og fælletz fæe bejte, hvorudj begge Parter formeener at have fællitz frihed, og ikke kand her for Retten skiønes om hvor en hvers Skiel og merke skiller dem ad, henviises til lovlig paatale til Aastedet, saafremt nogen af dennem maatte formeene sig at være fornermed. Og naar det scheer schal dennem Dømmes imellom saaledes som Lov og Ret medfører.

Knud Uhre paa Sogne-Strand i Sogns Fougderje hafde Stefnt Endre Afdahl med mundtlig Varsel, at beviise om hand haver bøxlet de tvende Jordeparter i hans brugende Gaard Afdahl, som hans Umyndige Wær-Søstre Halbiør og Giertru Lars døttre vare ejende, og hvor af Cit: haver indløst hans Vær-Søster Halbiørs andeel. Men hans anden Vær-Søster Giertrud Larsdatter, hendes andeel ejer hun endnu Selv: og for hende er Knud Ringheim, som hendes halvbroder, formynder, men som hun er i Huuset hos Citanten og under hans forsvar, saa haver hand fundet sig anlediget derpaa at tale.

Endre Afdahl møtte, og producerede 2de bøxel-Sedler: dend eene daterit 27de Martj 1718. hvorefter hand Neml: Endre Afdahl, er tilbøxlet udj hans brugende Gaard Afdahl af Od Bottels: Fladeqval og Brynild Schutle paa deris da værende Myndling Halbiør Lars datters Vegne 9 mrk: Smør, og af Siur Berrje paa egne Vegne 9 mrk: Smør, Og paa hans Myndling Giertrud Lars datters Vegne 9 mrk: Smør tils: 27 mrk: Smør. Og lyder samme bøxel Seddel, at Endre Afdahl bemelte 27 mrk: Smør sin Lives tid maa bruge saalenge hand holder de derudj indførte og udj bøxel Sedler sædvanlig brugende Conditioner, jtem at hand for disse 27 mrk: Smør haver betalt til dem udj bøxel 3 rd:r 4 mrk: 8 s: Dend Anden bøxel-Seddel udgiven af Knud

1732: 34

Uhrne dend 16 …. 1720 ……. Endre Afdahl …….. bøxel 2 rd:r, dend første bøxel seddel fandtes paateignet at være publ: til Tinge dend 21 Junj 1718 af Sorenskriveren Sl: Jesper SchwartzKopf, men dend Anden icke, hvilcken dog Knud Urne tilstoed at have udgivet, endelig producerede Endre Afdahl, en fornyelses bøxel-Seddel, forfattet ifølge forordningen af 23 Januarj 1719 paa …. forstr….. Jorde parter, som tilsammen er ½ Løb Smør, hvilcken bøxelseddel, som saaledes er bleven fornyet, fandtes paateignet af Hr: Sorenskr: Jens Fabricius at være anviist i Retten paa Wangens Vaar ting 4de Junj 1722. Og som hand saaledes lovlig haver tilbøxlet sig Sin gandsche brugende Gaard, og der for efter Knud Urnes forlangende fremlagt tilstrekkelig beviis, saa paastoed hand [sig] for Knud Urnes viidere tiltale frj kiendt.

Knud Urnes producerede i Retten et af Mandrup Funch udstæde Skifte brev \efter Lars Knudsen Ringheim/ af dato 10 Maj 1697, hvor med hand beviiser at dend ½ Løeb som gaarden Afdahl skylder, saavit Endre beboer, er bleven udlagt til Brita Larsdtr:, som er Citantens huustrue, Halbiør Lars datter, og Giertrud Lars datter, hver 12 mrk: Smør: og formeente Citanten, altsaa at de 9 mrk: Smør, som Siur Berrje efter bøxel Seddelen 1718 haver tilbøxlet Endre Afdahl paa hans egne Vegne, icke var hannem tilhørig, og altsaa icke heller hafde magt, der paa at udgifve nogen bøxel-Seddel, hand formeente og, at om Endre Afdahl end haver betalt bøxe[le]n af disse 9 mrk: til Siur Berrje, saa er det dog scheed til en

U-ret mand som ingen lod eller deel i gaarden ejede, hvorfor hand paastod, at Endre Afdahl endnu burde betale bøxel deraf til ham og hans vær-søster, som rette Ejere dertil. Og som Endre Afdahl sig icke dertil i mindelighed haver villet beqvem/m/e, men Citanten haver været foraarsaget, hannem derom til doms lidelse for denne Ret at indkalde, saa paastod h/an/d og at nyde tilstreckelig erstatning for processens omkostning.

Endre Afdahl forklarede, at omendskiønt det af Knud Uhre irettelagde Skiftebrev indeholder at dend 1/2ve Løeb Smør i gaarden Afdahl, som Comparenten bruger, er tilfalden Knud Uhrens huustrue og tvende søstre, saa er dog de 9 mrk: Smør deraf, Neml: 3 mrk: af hvers lod, siden ved dom dennem bleven fravunden og tildømt Siur Bierge, hvilcke 9 mrk: Smør siden, da Siur Berge ved døden var afgaaen, er kommen til Skifte og deeling imellom Siur Bierges Arvinger. Og saaledes formeente hand at have bøxlet sin brugende gaard af de rette Ejermænd. Ellers efterdj h/an/d nu icke haver ved haanden endten dend paaberaabte dom, som hos Sorenskriver Fabricius schal være beroende, eller Skiftebrevet efter Siur Bierge, som beroer paa Arve-tompten, Saa begierede hand Sagens udsettelse til neste Ting, da hand samme ville i rette føre. Reserverede sig ellers sin ydermeere Demonstration og paastand

1732: 34b

at aflægge.

Knud Uhre Reserverede sig og (sin) ydermeere paastand.

Afsagt

Efter Endre Afdahls (begier) udsettes Sagen til neste Sommer ting, da hand bør producerede de paaberaabte documenter, da viidere i Sagen skal gaaes hvis ret er.

Jon Kytte efter forrige tiltale var Stefnt af Formynderne Herlof Øfsthuus, Ole Groue og Johannes Fladeqval, at giøre leverance for deris Myndling Joron Herlows datters resterende Arvemidler,

dend indstefnte Jon Kyte møtte.

Johannes Fladeqval paa Rettens tilspørgelse svarede: at hand ikke kunde nægte at hand jo hørte af Sorenskriver Fabricius, i Præstens Rode stue Høste tinget efter Skiftet var holdt, og før dend U:løkkelige Jlde brand overgick Jon Kyttes huus, at hand med de andre Var sat til formynder, og at Sorenskriveren befalede Lehns manden at føre dend Umyndiges midler til formynderen dersom de icke med det gode ville tage imod dem. Men Johannes Fladeqval bad for sig efterdj hand var sat for et stort Værgemaal for denne hans Myndling tilforne, men Sorenskriveren tilstoed det icke.

Jon Kytte anviiste i Retten, endeel, efter Jlde branden, udj asken fundne Penger, og erbøed sig, deraf at levere til formynderne, i dend stand de nu er, 25 rd: 3 mrk: 8 s:, som dend Umyndige i Reede penge var tilfalden, hand viiste og en Klump Smeltet Sølv som var funden i Asken, hvilcket teignede sig til det Sølv Signet som Myndlingen er udlagt, hvilcket hand og tilbød formynderne. Sagde ellers paa tilspørgelse at hand med en god og frelst Samvittighed Kunde med Eed bekræfte at dend Umyndiges Udlæg baade i Reede penge og løsøre var /: undtagen dend Sorte Vættrings Oxe :/ i det huus som dend Uløkkelige Jldebrand overgick, og at icke noget deraf, undtagen de nu i Retten anviiste penge bleve bierget, men alt af Jlden fortæret. Jtem at hand ikke noget af hans eget goeds som var i sam/m/e huus, fik bierget, og hvilken Æed dommeren hannem bevilgede: dend hand og for Retten aflagde.

Derpaa blev i denne Sag

dømt og afsagt.

Formynderne Herlof Øfsthuus, Ole Grove og Johannes Fladeqval, tilfindes at imod tage de nu af Jon Kytte \dem/ tilbudne Penge, samt det støkke Sølv af Signetet, og i det øfrige frifindes Jon Kytte for deris tiltale i denne Sag og for viidere ansvar for den Umyndiges ved ilden

fortærede Udlæg. processens Omkostning ophæves paa begge sider. Efterat Saaledes var afsagt, blev Formynderne tilleveret ikke allene forommelte 25 rd:r 3 mrk: 8 s: udj Croner, men end og over 13 rd:r i Andre brendte penge, som vare biergede, hvilcke Jon Kyte den/nem/ godvillig tillagde, saa de for det gandske Udlæg fik fyllist og fuld Værd.

Constitueret Foget tilspurte Saavel Laugrettet, som dend tilstæde værende Almue 1: hvor mange miile der ere fra Wadswærens tingstæd og hertil Wangens Sting!! (Ting) Stæd. derpaa Laugrettet og

1732: 35

Almuen svarede at det er 3de Miil. 2:o Om de fick …… hand paa denne Vej t(il) Sorenskriveren sig Selv og sin …… ….gage maatte have over Jisen, som er ½ Miil, og uforbjgiengelig til dette sted, maatte føres over, 4re baade med 15 Mænd til at træcke og bryde baadene igiennem jisen førend hand kunde frem komme, og om icke Fogden og Sorenskriveren nødvendig behøvede til lands til dette tinget 8te hæste. (viidere) Om icke hver som saaledes skydsede til landz og wandz blev betalt 4re schilling for hver Miil, der til svarede Laugrettet og den tilstæde værende [Almue], at det sig saaledes forholder. 3:o Om icke Fogden nu maae samme Vej tilbage, naar h/an/d schal holde ting med Schiolds Skibr: wed Bergen, og om icke Sorenskriveren samme Vej til sit hiem fra dette tingstæd, som da h/an/d kom til Wadswærens tinglav. derpaa blev og ligeledes svaret ja. Tings Vidne blev derpaa af Fogden forlanget under Rettens forseigling beskreven, som af Retten blev bevilget.
Wiidere tilspurte dend Const: Foget Laugrettet og dend tilstæde værende Almue: Om dennem icke er bekiendt, at Sl: Foged Jens Lem, alletider haver betalt, saavel sin som Sorenskriverens Skydz til og fra dette Ting, jtem om det icke haver været dem umueligt at frem og tilbage komme med mindre end 4re hæste til Land, og fire Karle til wandz for en hver af den/nem/. Der til Laugrettet med dend gandske Almue enstemmig svarede ja, at det sig saaledes forholder.
Endelig blev Restancerne saa vel for sidst afvigte Aar 1731, som indeværende Aars 1te Termin for Retten lydelig oplæst. Og hvorimod Laugrettet og de tilstædeværende sagde sig indtet at have at erjndre: thj blev dend af Retten og Laugrettet attesteret og forseylet.

Og altsaa blev Retten paa dette stæd og for denne gang slutted og ophævet.

Anno 1732, dend 21de Aprilis, blev **Ordinaire Waar- Skatte- og Sage Ting holdet paa Gaarden Lutzand med Hardanger og Strandebarms Tinglav, saavit Liuse Closters Gotzet er vedkommende.** Laugrettes mændene som Retten samme tiid betiente vare Asbiørn Helleland, Christopher Giødnou!! (Djønne?), Michel Pouelsen Oppedahl, Lars Knudsen Oppedal, Gunder Bleje, Eilef Ulgenæs, Knud Lutzand og Aamund Oppedall. og atter ved Retten fuldmægtig Monsr: Wollert Forman, samt Lehns Manden Peder Endresen Urim:

Og blev da lydelig oplæst Deris Kongl: Maj:ts allernaadigste
forordning om Skatternis paabud i Norge for Aar 1732 daterit 19de Octobr: 1732.
Stift amtmand von der Ostens befaling til Sorenskriver Jens Fabricius ang: deris Maj:ts Allernaadigste Villje, belangende Moratorier og protectorier, vide fol: 10 til 16.
Dito Stifts befalingsmand von der Ostens Resolution af dato 11te Octobr: 1731, tømret paa Forvalteren Sr: Henrich Hansen Formans Memorial af dato 13 Augustj nest tilforne blev læst.

Dernest blev lydelig læst Sr: Jacob Preyes(?) (Preuses) Const(itution udstedt af) Stift befalings mand von der Ostem, af 9de …… 173? ……. Sorenskriver Jens (Fabricius)

1732: 35b

(Mrkn: Dei 3 øverste linjene uleseleg)

Forvalteren over Liuse Closters Godz Sr: Henrich Hansen Formans udstædde bøxel brev til Swend Larsen paa 1 Løeb og ½ Huuds Landskyld udj Gaarden Seim, dateret 5te Nov: 1731. blev læst.
dito Forvalter Sr: Formans bøxel brev til Ole Rasmusen paa Een halv Løeb Smør og Een fierde deel Huuds Landskyld udj Gaarden Sæbøe, dat: 5te Novembr: 1731. blev iligemaade læst.

Sr: Henrich Forman havde ved Lehns mand Peder Urim ladet indstefne Hans Sandwen for løsagtig Sam/m/en leje med Gurj Ols datter.
bemelte Hans Sandwen, forklarede Lehns manden Peder Urim, … være gift Mand, boende og brugende 1 Løeb i bem:te Gaard Urim!! (Sandwen?), som tilhører Liuse Closters Goeds.
Stefne Vidnerne Arne Sexe og Lars Trappetun møtte for Retten, og ved Æed afhiemblede at de havde med lovlig Varsel til dette Ting Stefnt Hans Sandwen, som der efter blev paaraabt, men ej ved sig selv eller nogen paa hans Vegne møtte,
Monsr: Wollert Forman paa Citantens Vegne paastoed forelæggelse til neste Sommerting.

Afsagt.

Jndstefnte Hans Asbiørnsen Sandven, som i denne ham tillagde Sigtelse, haver faaed lovlig Varsel, og dog icke Selv eller ved nogen anden lader svare for sig, gives Lavdag til neste Sommer ting at møde til Sagen og beskyldningen at svare. Og bør Citanten, benefnte beskylte, denne Rettens forelæggelse Lov-formelig hannem at lade ankyndige.

Forvalteren Sr: Henrich Formans fuldmægtig Wollert Forman fremstoed for Retten og tilspurte Laug rettet og dend tilstæde værende Almue, om det ikke er dennem vel bekiendt, at: Angaaende Gaarden Egeland; Een Mand ved Nafn Jens Ejer Selv i forbemelte Gaard Egeland ½ Løeb og ½ huud Smørlig, \og/ om dend anden Mand paa samme Gaard Nafnlig Ole, og icke er Ejer for ¾ Løeb Smør og ¾ huud; Jtem: om icke Lars Egeland haver beboet sin Selv ejende og Arvelig tilfalden Anpart i meer bemelte Gaard. Dertil Laug rettet tillige med dend ting søgende Almue svarede: At det er dennem meget vel bekiendt og Vitterligt at forbenefnte Trende Personer Ejer og bruger de her foran bemelte Parter i denne Gaard, som i alt giør 2 Løeber Smør. Ydermeere tilspurte Wollert Forman paa hans principalens Vegne: 1:o Om ikke Gaarden Oppeim Ejes og bruges af besidderne og Selv-Ejerne Nafnlig Hans og Poul. 2:o Gaarden Tvedt, af Ejeren Lars: 3:o gaarden Hildal af Selv Ejeren Anvedt, og 4:o Sandwen Een Løb af Torgier Sandwens efterlatte Encke Gunnilde Jørgens dattr: Hertil svarede da Laug rettet med meenige Almue, at det saaledes i alle maader forholder, og, at fornefnte Ejere

1732: 36

ere dette oft berørte Gods Ejende og nu haver (det taged i) brug og besiddelse, og Endelig Eskede Forvalterens Fuldmægtig af Laug rettet og Almuen deris widne, om og icke Gaarden Hiorteland bruges af Selv Ejeren Nafnlig Lars, Og der til svarede de, Neml: Laug rettet og

Almuen, at Lars Hiorteland alleene og ingen anden er Ejer til samme brug, som er 1 pund og 12 mrk: Forvalterens fuldmægtig paastoed Tings Vidne efter hvis passeret er, som Retten bevilgede.

Forbemelte Forvalters fuldmægtig Wollert Forman tilspurte Laug rettes Mændene, med dend tilstæde værende Almue, om dennem er Vitterlige, at paa Liuse Closters Gods i dette Tinglav findes nogen Huusmænd, som bruger hantværck, Strandsiddere, som bruger handtverck, Strandsiddere som bruger Øeltapperj eller anden Næring, eller Bønder sønner, som handler med Slagter fæ eller andre Wahre, og forbjgangne Aar 1731, burde eller Kunde svare nogen skatt til Deris Ko: Maj:t, hvortil de eenstemmig svarede, at ingen slige Personer i dette Ting laug saavit Liuse Closters Goeds sig strecker findes. Dernest tilspurte h/an/d dennem, om af dette Tinglav er bleven uden Rigs ført nogen Arv, hvoraf 6te og 10de penge burde svares. Jtem, om i forløeben Aar 1731, noget Arveløs Godz er forfalden, hvortil de alle svarede Nej! at icke noget Sligt i ovenskrevne Aar er forfalden. Ydermeere tilspurte hand dem om de er Viidende nogen Rydnings Pladser paa Liuse Closter Goeds som Kunde lægges i Skatter, hvortil de iligemaade svarede Nej! Endnu tilspurte h/an/d dennem, om de Ere Viidende, at paa Liuse Closters Godz i dette Ting-Lav findes nogen Saug, hvorpaa Saug Tømmer bliver skaaren, dertil de ligeledes svarede Nej, undtagen Biotvedt-Saugen, som bliver Aarlig Sauget 200de bord [paa], hvorpaa betales til Kongen 10 schilling Aarlig. Endelig blev Laug rettet og d: tilstæde værende Almue tilspurt, om her i Ting lavet findes nogen Qværner eller Laxse waager, som kunde lægges i skatt, hvortil de Eenstemmig svarede at ingen af deelene er udj dette Tinglav paa Liuse Closters Goedz findes. Paa alt forskrevne var Forvalterens fuldmægtig til h/an/ds princip:[s] Allerund:t Reg/n/skabs belæg Tings Vidne begierende, som icke kunde nægtes.

Derefter blev paaraabt, om nogen til nogen!! (dette Ting) hafde [nogen] Sag og vilde gaae i Retten, men, som ingen indfandt sig; Saa blev til førstkommende Sommer ting, som Laug-Rettes mænd udmældet efterskrevne: Aad Aarhuus, Michel Aamunds: Opdal, Anders Endresen, Hellje Baars: Opdall, Samson Brynæs!! (Brimnes i Eidfjord?), Lars Trappetun, Jacob …….., og Ole Ellings: og hvilcke Sidste, saasom de tilforne icke haver aflagt deris Lav-rettes mænds Æed, bliver tilholte efter Loven paa sit Stæd, deris Lav-rettes mændz Æd, at aflægge.

Og som indtet Viidere var at forrette, blev Retten for dette Ting laug og nerværende Tid sluttet og Ophævet.

1732: 36b

Anno 1732 dend 28de Aprilis blev **Almindelig Vaar- Skatte- og Sage Ting holden paa dend Gaard Bakke udj Jondahls Skibrede med bemelte Jondahls Skibredes Almue udj Hardanger Fougderje**, nerværende Kongl: Maj:ts Constituerede Fouget Sr: Ananias Christopher Harberg, Lehns manden Lars Drage, og Laug rettes mænd Lars Iversen Sambland Nedre Thun, Johannes Olsen Sambland, Lars Larsen Traae for Aamund Michelsen Tvedt, dend Danne mand Lars Guttormsen Hougen, Tosten Sølffæstsen Fladebøe, Lars Larsen Houen, Børrie Effindsen Watzell, og Lars Iversen Sambland Øfre Thun.

Og blev da for Retten passerit som følger,

Deris Kongel: Maj:ts Allernaadigste befaling, angaaende allerhøystbemelte deris Kongl: Maj:ts forehavende Rejse her til Norges Riige, saavit det National infanterie Regimentz

underholdning til Munstring, med 16ten dages udreedning, halv in Natura, og halv med Penge af Lægderne at forsiufnes; og for dend øvrige tid at vorde forseet af meste Magazin. daterit Fredrichsberg Slot dend 28de Martj 1732, blev allerunderdanigst publicered.

Jlige Maade Allerunderdanigst læst meer aller høyst bemelte Deris Kongl: Maj:ts allernaadigste befaling af 28de Martj 1732, Angd: Skydsen til Deris Maj:ts og med havende P..te Rejse til Norge.

Stifts befalingsmand von der Ostens Ordre til Sorenskriver Jens Fabricius, om at bekiendtgiøre deris Kongl: Maj:ts allernaadigste befaling af 7de December 1731, angd: at alle Moratoria og Protectoria herefter aldeeles skal være uden kraft etc:, dat: 29de Dec: 1731, blev læst.

bemelte Hr: Stifts befalings mand von der Ostens Constitution til Sr: Ananias Christopher Harberg, ad interim at betiene og forestaae Fogde Embedet udj Sundhordlehns og Hardanger Fougderier udj dend Removerede Foged Adam Levin Ohnsorgs Stæd; tilligemed dend be:te Constituerede Foged Sr: Harbergs meddeelte Instrux, begge under dato 4de Februarj 1732. blev læst.

Saa blef og publiceret Hr: Stift befalings [mand] von der Ostens Constitution til Sr: Jacob Prois!! (Preus), at betiene og forrette Sorenskriveren Sr: Jens Fabricius Embedz forretninger udj hans svaghedz forfald, dateret 9 Febr: 1732.

Peder Salamonsen og Lars Pedersen, deris Skiøde til Johannes Torstensen Tofte paa en halv Løeb Smør og ½ Huud gammel Landskyld udj Gaarden Tofte i Jondahls Sogn, daterit 25de Septembr: 1731, blev læst.

Johannes Torstensen Toftes bøxel-brev til Lars Pedersen paa halvAndet Spand Smørs Landskyld udj Gaarden Tofte, med Lejlendingens Revers, begge af dato 25de Septembr: 1731, blev læst.

Magr: Ole Gierdrums bøxel-Seddel til Sifver Nielsen paa ½ Løeb Smør og ¼ Huud udj Gaarden Qvale, dat: 4de Februarj 1732, blev læst.

(Siur) Espelands bøxel brev til hans Søn Lars Siursen paa ½ Løeb Smør

1732: 37

udj Gaarden Espeland, tillige med Lejlendingens Revers, begge dateret 28de April 1732, blev læst.

Børge Larsen hafde til dette Ting ladet indkalde for Retten de Tvende Dannemænd Lars Guttormsen Houge og Siur Larsen Espeland, Æedlig at forklare hvor nær bemelte Citant Børge Larsen er Boel Jons datter beslægtet, til et Tings vidnes erholdelse, saasom hand, Nemlig Børge Larsen, allerunderdanigst havde erhverved deris Kongl: Maj:ts allernaadigste bevilgning, at hand meere bemelte Boel Jons datter maatte Ægte; og hvilcken allernaadigste bevilgning, Citanten, som for Retten fremstoed, Anviiste, af dato Friderichs-berg Slot dend 22de Februarj indeværende Aar.

De indstefnte widner møtte for Retten, og aflagde Vidnet Lars Guttormsen sin Corporlig Æed, Sandhed at vidne, og derpaa forklarede: at Citanten Børge Larsen og Boel Jons datter af Iverhuus i Strandebarms Præstegield, ere hin anden udj Tredje og Tredje Leed beslægtet, og nærmere ikke. det Andet widne Siur Larsen Espeland aflagde iligemaade sin Corporlige Æed, og wandt, om forbemelte Personers Slægtskab og byrd med hin Anden, i alle maader ligesom Lars Guttormsen vundet haver.

Citanten begierede derefter Tingsvidne beskreven under Rettens forseigling, som blev bevilget.

Siur Ingelsen Swaasand fremstillede sig for Retten og tilkiendegav, at omendskiønt Johannes Nielsen Wiig, i itzige Tid og Ejer for 1 Løeb Smørs Landskyld udj Gaarden Wiig, beliggende i Jondal Sogn, og Siur Baartvedt ligesaa 1 Løeb Smør udj samme Gaard, og begge disse 2de Løeber Smør tillige bruges af benefnte Johan/n/es Nielsen Viig, saa er dog Comparenten, som afdøde Johannes Larsen Wiigs Ælste Datter Sl: Gurj Wiigs efterlatte Sønne-Søn, nermest Oddels berettiget til meer forbemelte 2 Løeber Smørs Landskyld. Og altsaa, efter Loven haver Oddels Løsnings Ret, hvilket og Comparentens (itzige) Penge Mangel til dette Goedses indløsning, hand ellers forklarede tilforne, omtrendt for 10 aar siden her for Retten haver bekiendt giort, jkke desmindre vilde Comparenten Siur Ingelsen Swaasand endnu have igientaget hvad hand tilforne angaaende indbemelte hans Oddels Løsnings Ret haver bekiendtgiort, med ydermeere begier, at Retten, efterdj hand endnu lader lyse og kundgiøre hans Penge-mangel, saadant offentlig for Retten ville publicere, og ellers bevilge ham, om denne hans Penge-mangel Lysning, ville meddeele ham Tingsvidne under Rettens forseigling, saasom hand og imidlertid forbeholder sig, følgelig Loven, hans Oddels Rettes \fo…/…d og paatale. Og hvilke Comparentens begier af Retten blev efterkom/m/et og bevilget.

Lars Arnesen Eicken fremstoed og for Retten anviiste Eet Skiftebrev, som dend 12te, 13 og 14 Decembr: 1723 er forrettet paa dend Gaard Eicken, efter afgangen Ingebret Arnesen, som var Comparentens Fader-Fader Sl: Ommund Arnesens Kiødelige Ældste broder, med hvilket Skiftebrev hand ville beviise, at be:te Sal: Ingebret Arnesen haver Ejet dend Gaard Eiken, Skyldende 1 Løeb Smør, efter Skiøderne af datis 13de Novembr: 1782 og 9 April 1683, som hans rette Oddels og Aasæde Goedz, men endskiønt at Comparenten Lars Arnesen Eicken, som Ælste SønneSøn af Aamund Arnes:, er nermest Oddels berettiget til indbem:te Gaard Eiken, og det frem for dend Anden og yngre Sl: Ingebret Arnesens broder afg: Askild Arnesens efterlatte tvende Sønner, Nafnlig Torchild og Arne Askildsønner. Saa skal dog be:te Torchild og Arne Aschildsønner, efter ovenbemelte Skifte brevs udviis

1732: 37b

Paa deris efter Sl: Ingebret Arnesens tilfalden Arve lod, være bleven udlagt indbemelte Een Løeb Smør udj Gaarden Eichen, Nemlig dend første deraf 34, og dend Anden 38 mrk: Smør. Men Comparenten, som formeen sig at være dend rette og Sande Oddels Løsnings mand til oft berørte Gaard Eicken, vilde nu faae sig forbeholden hans Løsnings Ret, i Kraft og følge af Loven, og til dend Ende vilde hand og nu hermed have Lyst og Kundgiort for Retten hans Penge-Mangel, med begier, ikke alleene angaaende hans forbeholdenhed om hans Løsnings Ret, men end og paa saadan hans nu derom giorde Pengemangels Lysning, at maatte af Retten under Rettens forseigling meddeeles et Lov-skikket Tingsvidne, som alt af Retten blev bevilget og efterkommet.

Kongl: Maj:ts Fouget Sr: Adam Levin Ohnsorg ved hans fuldmægtig Mr: Hans Christopher Ohnsorg fremstoed for Retten, og æskede til et lovskikket Tings widnes erholdelse Laug rettets, saavels: dend tilstæde værende Almues sandfærdige Erklæring og Svar til efterskrevne Poster: 1:o Om her udj Ting lauget findes nogen nye opdagede Pladser som endten har givet Skat eller Skatte bør. 2:o Om her i Ting lauget betales nogen Skat af Qværner. 3:o Om udj Ting lauget eller Sognet findes fleere Sauger, end Reglementet, efter Vedkommende Ejeres Attester udviiser. 4:o Om her befindes nogen Strandsiddere, bønder-Sønner, Peber-Svenner, Huusmænd eller andre, som bruger handel, hvor af Skattes bør. 5:o Om Siette og Tiende Penge, for Uden Rigs afførte Midler, forbrutte Oddels-Goeds, Arveløs Gods, forbrutte boes Lodder, Trende 40ve Lod Sølvs bøder. 6:o Strandet Skib og Goeds. 7:o Om Aftags Gaardene efter affældning, ved oprødninger eller i andre Maader, er bleven forbedret til de

Kongl: Skatters svarelse. 8:o Om her udj Tinglavet er falden nogen forlovs penge. Og forbenefnte Poster forklarede fuldmægtigen at Consernere sidst afvigte Aar 1731, som Fogden til hans allerunderdanigste Regnskabs belæg for samme Aar behøvede. Laugrettet tillige med dend samtlige tingsøgende Almue svarede eenstemmig til 1. Post, at her ikke er nogen Opdagede Nye Pladser, som har givet Skat eller bør skatte af. til 2. Post, at her ingen Qværner er, hvoraf Skat betales. til 3de Post, ang: Saugerne heri Sognet, at ingen fleere er end efter Reglementet. til 4de Post, at ingen deslige Personer \har været eller/ findes i dette tinglaug sig at opholde eller driver nogen Handel. \til/ 6te!! \Post/ at ingen 6te og 10de Penge udj forgangen Aar 1731 er falden, og heller ikke nogen slags af de under samme Post benefnte Sorter; til 7de Post, At ingen af de aftagne Gaarder i nogen maade er bleven forbedret, til Skatters Ansvar. Og til dend 8de Post, at heller ikke nogen forlovs Penge sidst afvigte Aar her i Ting lauget er falden; Monsr: Ohnsorg paastoed Tings Vidne under Rettens forseigling beskreven meddeelt, hvilket af Retten blev bevilget.

Bemelte Foged Ohnsorgs fuldmægtig fremlagde i Retten et forfattet Special Mandtal over Alle Oddels og Selv-Ejere Bønders paaboende Gaarder, som udj Jondalls Sogn befindes, hvilket inden Retten blev oplæst og examineret conform med Vedkommendes Skiøder og Adkomster rigtig at være anført, der opløeber til dend Summa Smør 32 Løeber 7 ½ mrk:, Salt 1 tønde 3 ¼ Løeb, Huuder 14 ¾ stk:!!, bokskind 1 stk:, Giedskind 7 ¾ stk:, faarskind 1 ¼ stk:, Kalfskind ¼ stk:, Og begierede Monsr: Ohnsorg at hans Principal samme under Rettens bekræftning maatte blive meddeelt, som ikke heller kunde benægtes.

Viidere blev af Monsr: Ohnsorg paa Fogden Ohnsorgs Vegne i Retten fremlagt et forfattet Special Mandtal over alt det udj dette Sogn

1732: 38

adskilligt beliggende Benificerede Goeds, som udj samme Mandtal Mentioneres, hvilket inden Retten blev oplæst og examineret Conform med (dend) ved Hardanger Fougderj værende Matricul, samt Vedkommende bøxel-breve rigtig anført, der opløeber til dend Sum/m/a Smør 15 Løeb 17 8/11 mrk:, Salt 2 td: 1/3 Løeb, Huuder 5 stk:, Giedschind 2 stk:, Og des angaaende eskede Monsr: Ohnsorg tingsvidne beskreven, som og ikke kunde benægtes.

Og som Dagen var forløeben, saa blev Retten udfløttet til i Morgen kommende.

Tiisdagen dend 29de Aprilis nestefter blev Retten igien sat og administreret i Overværelse af dend Constituerede Foget Sr: Harberg med forbemelte Laug Rettes mænd. Og blev da passeret som følger:

Hr: Major af Jnfanteriet og General Wejmester Nordenfields Charles Æmilius von Lutzous til dend Constituerede Foget Sr: Ananias Christopher Harberg paa Capital 350 Rd:r udgifne Pandte forskrivelse under dato Bergen dend 11te Septembr: 1731, til forsikring Debitors Wejmester gage for indeværende Aar 1732 af Sundhord og Hardanger Fougderie, som er 100 Rd:r, Sund- og Nordfiord 125 rd:r, Yttre og Indre Sogn 65 rd:r, som giør tilsammen 353 rd:, samt andre Debitors effecter, de hand nu besidder og besiddende vorder, blev for Retten lydelig publiceret. Ellers var udj indbemelte Obligation iblandt den af Debitors pantsatte Gage til forsikkring tillige benefnt og begreben dend halve deel af Debitors Gage udj Nordhordlehns og Wosse Fougderjer udj fornefnte aar 1732, som skal bedrage sig 65 Rd:r.

Dend Constituerede Foget Sr: Harberg, i anledning af Stifts amtmandens Ordre, erindrede til Examination og undersøgelse, dend af Fogden Adam Levin Ohnsorg paa seeniste holte Høste

ting Ao: 1731 tagne Restance over de Kongel: Oppebørseler udj dette tinglaug. Og blev da forbem:te Restance foretagen til examination, og Rigtig befunden, og derefter oppebaaret af forbemelte 1731 aars efterstaaende Restancer af Lehnetz Goedz 5 rd:r 2 mrk: 5 s: dog blev observerit at 1 mrk: var misregnet, som giør Restancens anførte Summa.
Dernest er for samme Aar, tagen Restance Register, angaaende Landskyld, Leeding og Tiende af Halsnøe Closters Goedz, som ligeledes befandtes rigtig, og at af dend anførte Restance paa tinget af dend Const: Foget blev oppebaaret 4 rd: 4 s: Og til Restance endnu 3 mrk: 11 s:
hvorom alt Tingsvidne af Retten blev begieret, som blev bevilget og udstæd.

Monsr: Hans Christopher Ohnsorg fremstoed paa Fogden Adam Levin Ohnsorgs Vegne, og tilspurte Laug rettet og dend ting søgende Almue af dette Ting laug, om dennem er Vitterligt at nogen første bøxel paa Halsnøe Closters underliggende Jorde goedz, afvigte Aar 1731 her er falden. Dertil Laugrettet med Almuen eenstemmig svarede Nej! at ingen første bøxel af det her i Sognet beliggende Halsnøe Closters goeds bem:te Aar er falden. Dernest tilspurt: Om ikke Skydsen Otte Mand til og fra de almindelige Tinge afvigte Aar 1731 for Fogden og Sorenskriveren, efter deris Ko: Maj:ts allernaad:t udgangne Skatte forordning Almuen udj dette Tinglav er betalt Pr: Mand 4 s: danske for hver Miil. Laug retten tilligemed Almuen eenstemmig svarede, at Fogden {haver} udj sidstleden Aar 1731, for hans, Nemlig Fougdens og Sorenskr:[s] Skyds til og fra Tingstædet, virkelig haver betalt hver Mand 4 sch: d/anske/ for hver Miil.
Derpaa forlangede Monsr: Ohnsorg Tings Vidne beskreven, som af Retten blev bevilget.

Og som da ingen, efter paaraabelse, indfandt sig, noget viidere for Retten at have at fremføre og erjndre, saa blev Retten for dette Tinglav sluttet og ophævet.

Dend 30te Aprilis 1732 blev **Almindelig Waar- Skatte- og Sage Ting sat og holden paa Gaarden Moe, Nemlig Steensdahls Moe, udj Østensøe Skibbrede og Hardangers Fougderie, med bem:te Østensøe Skibb: Almue**, nerværende

1732: 38b

Kongl: Maj:ts Constituerede Fouged over Sundhords og Hardanger Fougderje, Seign: Annanias Christopher Harberg, Lehns mand Ole Berve, samt Laug Rettes mænd Nafnlig Jan Scheje, Tron Bærstad, Biørne Røche, Lars Øfsthuus, Lars Scheje, Hover Moe, Ole Schaare, Ole (Siursen) Axnæs,

Og blev da passerit som følger:
Alle de Kongelig Ordres og befalinger, tillige med dend Constituerede Foget Sr: Harbergs Constitution, samt dend Constituerede Sorenskriver Preuses, Jtem de fleere foranstaltninger og breve som her foran paa folio 36 ere Specificerede, bleve alle underdanigst og wedbørlig lydelig publiceret og kundgiort.

saa blev og Hr: General VejMester Major Lutzous Pandte Obligation af dato 11te Septembr: 1731, som \ellers paa dette/ folio er anført, tinglyst.
Hans Johansen Herrestveds Skiøde til hans Ældste Søn Johannes Hansen paa 1 pund 5 mrk: Smørs Landskyld af Udgiveren eller Skiøderens Ejende og paaboende Gaard Herrestvedt, samme dateret 30te April 1732, blev publiceret.

Ligeledes for Retten læst
Niels Knudsen Yttre Aalvigen hans paa egen og Umyndige børn Knud, Jørgen, Guro, Anna og Pernille, som deres Formynders Vegne udgifne Skiøde til hans Ældste Søn Hans Nielsen paa 1 Løeb ½ huud og ½ Giedschind udj Gaarden Aalwigen, daterit 30te April 1732.

Fougden Sr: Adam Levin Ohnsorgs fuldmægtig fremstod for Retten og tilspurte Laug rettet og Almuen, alle de Spørsmaale som her foran er anført og for Jondals Sogns Almue fol: 37, er fremsat, om dette Skibbredes Laugret og Almue, og var bekiendt at nogen af deslige Specificerede Sorter her i dette Skibbr: sidstavigte Aar 1731 er vorden forefunden, sig opholdende og befindende, hvor af nogen Skat deris Ko: Maj:t udj samme Aar 1731, endten haver været, er og bør hiemfalde; hvortil sig ærklærede Laugrettet med dend gandsche Almue, at aldeeles ingen af de benefnte Poster haver været befunden udj dette Skibbr: bem:te Aar, og af deslige heller ingen Skat svaret. Og hvad Sauger er angaaende, da sagde de eenstemmig, at og ingen Sauger i Skibbr: findes. Derpaa blev tingsvidne efter Monsr: Ohnsorgs begier bevilget og udstæd.
Angaaende Skyds til og fra dette Tingstæd sidstleden Aar 1731, Erklærede Laugrettet og Almuen paa Monsr: Ohnsorgs spørsmaal, at Fogden Ad: Levin Ohnsorg udj aaret 1731 for Sorenskriverens og Fogdens Skyds haver betalt hver mand 4 s: danske Pr: Miil. betragtende, om nogen første bøxel paa Halsnøe Closters underliggende Jor\de/goedz 1731 i dette Skiftebrev!! (Skibbrede) er falden, blev paa spørsmaal af Laugrettet og Almuen svaret ligesom paa Jondahls Tingstæd blev svaret. Paa begge deeler Tingsvidne udstæd.
belangende Aftags gaardene i dette Skibbr: svarede de paa Spørsmaal [at] Aftags Gaardene ej i nogen maade til det allerringeste er bleven forbedret til de Kongl: Skatter og Rettigheders svarelse. Videre paa Spørsmaal, efter en fremlagt beregning over Aftags Gaardene i Hardanger, blev svaret og tilstaaet af Vedkommende Ejere og Opsiddere, i dette Skibbr:, at de for det affælte Gods alle Skatter, saavel af Skatte som Landschyld Specierne udj Aaret 1731, af Fogden Sr: Ohnsorg haver været U-Krævet og befriet, saa deraf ej det ringeste til deris Ko: Maj:ts Skatters formeerelse bliver at beregne. Tingsvidne blev derom paa begier udfærdiget.
Skatte Restancen for 1731 blev der efter foretagen til examination, og befandtes der paa til Sr: Harber[g] inden Retten betalt 16 rd: 5 mrk: 1 s: til Rest endnu 9 rd: 5 mrk: 12 s: Leeding, Landschylds og thiende Restantz for sam/m/e Aar blev befunden til Sr: Harberg [betalt]? 18 rd: 2 mrk: 8 s: og til Restance 14 rd: 3 mrk: 8 s:

(Siur) Olsen Steene, Brigt Ellingsen, Elling Brigtsen, Lars Brigtsen og Ole Torstensens oprettede forEening af 30te April 1732, blev publiceret.

1732: 39

Erich Nielsen Schaars Skiøde til hans Søn Niels Erichsen paa gaarden Schaar, Schyld af 1 ½ pund Smør og 1 bockschinds Leje med bøxel og herlighed, blev læst.

Og som efter paaRaabelse ingen indfant sig at gaae i rette, blev Retten for denne tid og dette Tinglav sluttet.

Anno 1732 dend 5te Maj blev **Almindelig Waar- Skatte- og Sage Ting sat og administreret i!! (paa) Eide for Gravens, Ulvigs og Eidfiords Sogners Almue i Hardanger Fougderje**, overværende dend Constituerede Foget Sr: Annanias Christopher

Harberg, Lehnsmand Anders Hansen [Aandeland] og Laugrettesmænd Hellie Legrey, Peder Larsen Spilde, Gunder Wiig, Peder Saaqvitne, Anders Fl(.øne?), Lars Larsen Øfre \...../ dahlen, Anders Lione og Lars Wambeim,

Og blev da for Retten følgende passeret, saasom
De Kongl: Ordres og befalinger, samt de fleere Documenter, og deriblandt dend Constituerede Foged Harbergs og Constituerede Sorenskriver Preusis Constitutioner, med viidere alt Specificeret Folio 36, blev lydelig læst og kundgiort.

Ole Holven og Brynild Housnæs, deris Skiøde til Johannes Larsen Welche paa 1 Løeb 9 mrk: Smør udj Gaarden Welche i Gravens Kircke Sogn, indberegnet 2 pund 2 mrk: Smør, som dito Johannes Larsen er ejer [af], daterit dend 5te Maj 1732, blev læst.

Hr: Ba[r]tholomeus Worm havde til dette Ting ladet indstefne Johannes Tronsen Haaeim udj Ulvigs Sogn, fordj at hand haver nægtet bem:te Citant fløtning af det Citanten allernaad:t benificerede mensal goeds, skyldende af Gaarden Haaeim 1 bockschind og ½ Løeb Salt, friherskabbetz Rosendahls tilhørende Landskyld, som dog Præsteboerdet er bøxel Raadig, og det for 4re Aar, at Citanten haver betiendt og forestaaet det hannem allernaadigst forundte Præste Embede her i Gravens Præste gield. Jtem og, foruden at ansees for saadan modvillighed, at erstatte Citanten processens omkostning, alt skadesløes.
Poul Siursen Spaaheim og Aamund Berge møtte for Retten som Stefne vidner, og forklarede, at de med lovlig 14 dagers warsel haver Stefnt Johannes Tronsen i denne Sag og til dette ting at møde, og talte med ham Selv, da ermelte Johannes Tronsen til Søgemaalet erklærede sig, at dersom Citanten havde hannem noget at søge for, maatte hand søge Monsr: Dahl, som forvalter af Rosenthals goeds, og forjnden, saasom dito Dahl saadant hannem havde befalet, agted hand ikke at tage til gienmæle.
dend indstefnte Johannes Tronsen Haaeim blev paaraabt, men møtte icke, ej heller nogen paa hans wegne.
Citanten Hr: Pastor Worm forestillede, at omendskiønt at friherschabbet for Rosenthals Goeds er Ejer af dend indstefntes brugende part, saa er dog Gravens Præste-bord derover bøxel Raadig, og i dend hendseende, som og, at dend indstefnte er inden ting lauget, og her holder dug og disch, formeente Citanten at dend indstefnte til dette ting bør møede og for denne Ret, udstaae dom udjnden Citantens Prætention, hvorom, fornemmelig, at Citanten er bøxel Raadig for dend indstefntes paaboende og brugende Part i gaarden Haaeim, blev af Citanten fremviist Jorde bogen over Præste-bordetz tillagde Jordegoeds, og derfore Paastoed nu Cit: Lavdags forelæggelse for dend indstefnte, under Reservation af hans Viidere tarv i Sagen.

Afsagt.

Indstefnte Johannes Tronsen Haaeim, som ikke møeder eller for sig møde lade, endschiønt hand, efter Stefne vidnernes ædlige afhiembling, i denne Sag haver faaed lovlig warsel, forelægges til neste Sommer ting til Sagen og Citantens Søgemaal at svare, til hvilken tid Citanten Hr: Worm Specialiter bør forklare hvad det er, at hand, i dend paastefnte fløtning, aarlig formeen hos dend indstefnte at komme til gode. Og i det øfrige paalægges Citanten denne Rettens Laugdags forelæggelse til forbenefnte tid, for oftbemelte indstefnte Johannes Tronsen at lade forkynde.

1732: 39b

Hr: Bartholomeus Worm fremstoed for Retten og forestillede, at finde sig foranlediget, at endschiønt at hand sidstleden Aars Sommer ting haver udvirket Tings widne af denne Ret, om, at det fornemmelig til lættelse for Almuen, og til desto bedre og sckyndigere expeditioner i de udj hans allernaadigst anfortroede Præste Embedets \...../ forretninger, var høyst fornøeden, at hand, Nemlig Hr: Worm, havde sit boepæl og tilhold paa hans nu paaboende Gaard Nedre Hagestad Kaldet, som ellers er Præste boerdetz tillagde Goeds, og midt i Præstegieldet beliggende, og icke paa dend Gaard Store Graven i Gravens Sogn beliggende, der egentlig er forundet Gravens Præste gields Sognepræst, til hans Residence at nyde og bruge /: og hvorpaa Almuen som Tinget da søgte med Laugrettet som Retten betiendte Eenstemmig tilstoed, at deres formedelst de lange og farlige Søe Vejer, ja, naar det ikke over Søen er roer- eller Seigle-bør, ofteste maa tage Land vejen over farlige og høye fielde, kunde det ikke andet, (En?)d rettelig, til Almuens beste og Guds tienistes frem/m/else beqvem/m/e sig, at hand, Nemlig Sogne Præsten, besad dend af hannem nu paasiddende og brugende Gaard :/ maatte hand, Nemlig Worm, atter have igientaget samme Spørsmaal til Laugrettet og Almuen, for derpaa ydermeere at faae deris Sande og paalidelige Widnesbyrd, til et tings Vidnes erholdelse under Rettens forseyling beskreven meddelt. Laug rettet tillige med dend tingsøgte Almue paa Sogne Præstens her foran førte Spørsmaal svarede, at til Guds tienistes forretnings \forfremmelse/ i dette Præstegield, er for Præsten, endten dend, som nu er i Kaldet, eller hans efter kom/m/ere, det beqvem/m/eligste Stæd, i betragtning til Præstegieldetz witløftighed og de forefaldene svare og tunge Siøe- og field-rejser, at boe paa, som hand nu paaboer, og hvilcket af hans formænd i temmelig rom tid haver været brugt og besiddet; Men, om Præsten schulle Selv dyrke og besidde dend Præstegieldet allernaadigst for Sogne Præsten tillagte gaard Store Graven, da var Kirkke Vejene ikke alleene des længere og besværligere, men end og i winter – vaar – og høste-tider, fast saaledes, at Guds tieniste i Kirken, og ellers hos Sogne folckene hos de Syge og sengeliggende maatte safnes.

Endelig tilspurte Sogne Præsten dend meenige Almue, om de med nogen Guds Sandhed haver paa hannem noget at Kiære og Ancke, og om hand ikke i hans anbetroede Præstelige Embede i liv og lærdom haver opført sig som en ret og Gud-schikket Præstemand ejgner og anstaaer. Der til erklærede Laugrettet og Almuen sig eenstemmig, at Sogne Præsten Hr: B: Worm i ald dend tid hand, som deris Sognepræst, haver forestaaed og betiendt Gravens Præstegield, haver som en retsindig Præst og Guds Mand schikked og forholdet sig i levnet og lærdom, og andet veed de ikke om ham at sige, men altsaa er med ham i alle maader vel fornøyet, takkende ham for hans gode, Gudfrygtige og opbyggelige Omgiengelse i alle maader.

Hr: Pastor Worm forlangede derpaa Tingsvidne efter hvis passeret er, som retten ikke vidste hannem at kunde veigre.

Og som ingen indfandt sig i Dag at gaae i rette, men de i dette Præstegields Sogner til dette Ting paastefnte Sager i Morgen kom/m/ende forfalt i Rette, efter dend om samme Sager giorde forkyndelse, saa blev Retten til samme tid udfløttet og udsat.

1732: 40

Dend 6te Maj blev Retten igien sat og betiendt med forbenefnte Laug rett, overværende Fogden Sr: Harberg, Lehnsmand Anders Hansen og meenige ting søgende Almue.

Lehns manden Anders Hansen fremstoed for Retten og sagde sig at have Ordre fra Peder Heltberg af Schaanevigs Præstegield, Retten og dend tingsøgende Almue at bekiendt giøre, at som hand, bem:te Peder Heltberg, formeener sig at være Oddels berettiget til dend Gaard

Hause her i Gravens Sogn beliggende; og hand icke, førend nu, formedelst at hand i nogle Aar haver været uden Riiget, haver endten kundet lyse hans Penge mangel, eller indtale hans formeenende Oddels-løsnings ret, saa vilde Comparenten paa ermelte Peder Helbergs Vegne nu her med have lyst og kundgiort hans Penge mangel i følge af Lovens 5te bogs 3die Capit: dessen biudende, med reservation, i beleilig tid, hans Oddels-løsnings Ret til ovenbemelte Gaard House, saavit hans Fader Sal: Elias Eliasen, af samme Gaard haver soldt og bortskiødet, paa lovlig maade at indtale. Og herom, at saadant for Retten er passerit, forlangede Comparenten paa titbem:te Peder Helbergs Vegne tingsvidne, som af Retten blev bevilget.

Johannes Espelands Skiøde til hans ældste Søn Absalon Johan/n/esen paa 20 ¼ mrk: Smør udj gaarden Espeland, daterit 6te Maj 1732, blev publiceret.
Dend Constituerede Foget Annanias Christopher Harbergs bøxelbrev til Johannes Larsen Paa 1 ½ Spand Smør, 1 giedskind, 1 faarschind i Gaarden Eide, som hand selv er Ejer for og Halsnøe Closter er bøxel Raadig over, daterit 6te Maj 1732, blev læst.
Haaver Olsen Teigdalen, hans Afkald til Siur Følckedahl for Anna Tollefs datters fæderne Arv, som han/nem var leveret, daterit 26de Octobr: 1731, blev læst.

Christopher Aamundsen Ødven og Sivert Gundersen ibid:, som efter deris Kongl: Maj:ts allernaadigste Skiøde paa Gravens, Ulvigs og Eidfiords Kirkker af dato Fredensborgs Slot dend 26de Aprilis 1725 til benefnte Trende Kirkker ere Ejere \møtte og sagde, at de/ havde til dette ting \Villet/ ladet indkalde for Retten eendeel af Almuen til forklaring om benefnte Kirkkers slette og brøstfældige tilstand i dend tid, at hand derpaa hafde faaed deris Kongl: Maj:ts allernaadigste Skiøde, og, om hand, Nemlig Chr: Ødven, tilligemed hans medEjer Sivert Ødven, ikke haver ladet oppebygge Gravens Kirkke af Nye, saasom dend af Ælde og forraadnelse, sær, som dend var een Ældgammel Stave Kirkke, og det paa hans \og medEjers/ egen bekostning, uden til eendeel af Almuens hielp med Tømmeretz hugster og dessen Kiørsel, samt at ermelte Kirkke-Ejere haver forsiufnet Ulvigs Kirkke, som før hans tid var uden Pandetag, baade med forsvarlig Sue-tags forbedring, som og med Pandetag og lægter, og ellers i andre maader forseet disse Kirkker i alle tienlige tilfælde. Endelig at og Eidfiords Kirkke, som af Muur er opbygget, upaa-anket, af meerbem:te Kirkke Ejere er forseed baade inden og uden til, dog, at det haver Kostet dennem anseelige Penge, efterdj Kirkkerne i almindelighed vare i slet og forfalden tilstand, da de dennem efter det Kongl: Skiøde overtog til Ejendom. Men som tit ovenbenefnte Kirkke Ejere nu fornam, at dend fleste deel af alle trej Sogners Almue som møtte og var for Retten, vilde de Simpliciter af Laugrettet og dend gandsche tingsøgende Almue, have udesket \deris Svar til forebemelte/ deris Spørsmaal, og \derudinden deris/ paalidelige Sandheds Vidnesbyrd saaledes som de det for Gud og Øvrigheden vil være gestændig \fornemmelig/ om ermelte Gravens Præstegields Kirkkes tilstand førend deris Ejendoms tid, og ellers siden til nerværende tid, alt til et lov-schikket tingsvidnes erholdelse under Rettens forseyling.
Laug rettet med Almuen som

1732: 40b

Var tilstæde svarede, at saavit Gravens Kirkke angaar, da var dend, førend Christopher og Sivert Ødven fik dend efter Kongens Allernaadigste Skiøde til Ejendom, een Stave Kirkke, gammel og temmelig forfalden, da at ofteste naar Guds tieniste der var forrettet, var der frøgt for, da Storm-væir indfaldt, at Kirkken skulle tage schade ved nedfald eller og indfald, og der ved beskadige baade Præsten og Almuen, dog kunde Kirkken saaledes mange Aar ikke blive bestaaende, uden al for store utaalelig, ja, fast utienlig bekostning, hvorfore Kirkke Ejerne i

Aaret 1726 om Sommeren foretog sig denne Kirkke af Nye og fra Grunden at opbygge, og Tømmeret dertil blev \hugget og/ taget af Kirkkens tillagde og ejende Skouge, og dessen Hugster og Kiørsel scheede af Almuen, som ellers indtet, til Kirkkens opbyggelse og i stand settelse, ydede, uden een dags wærk, at røddig giøre Kirkke Toften, men resten af Kirkkens bygning og i stand settelse, Arbeidsløn, bord, Pander, Spiger og ald øvrig tilbehør, blev af Kirkke Ejerne forskaffet og forsiufnet, uden af dend gamle nedrevne Kirkke at have andet til hielp, end nogle faae Trele eller bord her og der at forbedre Kirkke Gangen og Gulved med. Og denne Kirkkes opbyggelse sagde Lav rettet og Almuen, at være skeed af Kirkke Ejerne til Anseelig bekostning og Udgift.

Kirkke Ejerne producerede forrige Sogne Præst her i Gieldet, Hr: Henrich á Møinikens Attest om denne Kirkkes tilstand af dato 10de Sept: 1728, som de begierede i denne Act inddragen.

betreffende Ulvigs Kirkke, da forklarede Laug rettet og Almuen, at de ikke kand have aarsage at ankke og klage over, saavel forrige \benefnte/ som denne Kirkkes gode og forsvarlige wedlige holdelse, saasom og denne Kirkke omtrendt for 7 Aar siden i alle maader vel blev forsiufnet med Tiære brædning, og endelig lægter og Pander, hvilket sidste, denne Kirkke, førend at Christopher og Sivert Ødven efter Kongens Skiøde, derpaa fik Ejendom, ikke haver haft, og hvilket, saa vit dessen bekostning angick Kirkke Ejerne, i beleilig tid, og paa sit stæd, forbeholt sig at andrage.

Endelig, belangende Eidfiords Kirkke, da Erklærede Laugrettet og Almuen sig eenstem/m/ig, at da Kirkke Ejerne antog sig Kirkken, var dend i maadelig tilstand saavit Taget angick, men Muuren var temmelig brøstfældig, og kunde det ikke andet være end at dend maatte vorde Repareret, saafremt dend ellers schulle blive bestandig, hvilket Almuen og Laugrettet forklarede med Kalck og Sten inden og uden til, samt winduer og ellers paa Taget og … sidene paa Kirkken med Kiøllen og Vindskeeder saaledes er forseet og forbedret, at det i alle maader er U-paaklagelig og forsvarlig.

Endelig paa Kierkke Ejernes Spørsmaal svarede Laugrettet og Almuen, at dend nu af Kirkke Ejerne opbygte Nye Kirkke her i Graven er meget større end dend forhen staaende gamle Kirkke, baade i længden og bredden er dend fast over en Tredje Part større og bredere, og ellers bedre indrettet og byggd.

Kirkke Ejerne, som ellers agtede at tage besigtelse paa Kirkkerne …… eller nogen af dem i særdelished, saasom de og

1732: 41

over Gravens \gamle/ Kirkkes tilstand haver taget besigtelse førend de tog dend i possession, forlangede for denne tid Tingsvidne beschreven efter hvis passeret er, som Retten bevilgede.

Henrich Giertsen Miltzou havde og til dette Ting ladet indstefne paa egne og Huustrues Vegne Marthe Ods datter for Ærrørige og U-..ændige Skieldz Ord, øvet til og mod hans Huustrue Mad: Miltzou. til Vidne var indstefnt Ingeborg Ivers datter Midnæs og Brite Ivers datter Moe, saa var og indkaldet dend indstefnte Marthe Ods datters hosbonde Jon Guttormsen, ikke i Sagen til wædermæle, men til Æedlig forklaring om Ord og Overfald af hans Huustrue Marthe Ods datter paa Citantens huustrue i hendes Senge Cammer, efter Skriftlig Stefning, som for Retten blev oplæst.

Stefne-Vidnerne Snare og Johannes Espeland møtte for Retten og med Æed afhiemblede at [de] alle indbemelte indstefnte Personer med lovlig fiorten dagers warsel til dette Ting og denne tid have Stefnt.

ingen af de indstefnte widner møtte, men Jon Guttormsen møtte paa egen og hans Huustrues Vegne og aldeeles nægtede og imod sagde Citanten Sr: Miltzous hands tillagde sigtelse, og

angaaende hvilken hand vel havde stefnt Contra; men som Parterne om Sagen blev forEenet, saaledes: at indstefnte Jon Guttormsen paa hans Huustrues Vegne bad Citanten Sr: Henrich Miltzou, angaaende de af hende imod Citantens Huustrue i ubesindig hastighed udsagde og ubeqvems Ord og paasagn, om forladelse, og hvilken Deprecution Citanten imodtog, saasom dend offentlig for Retten af Jon Guttormsen blev præsteret, saa at samme U-nøttige Ord og schielden ikke schulle komme Citantens hustrue paa Ære og Lempe til mindste forklæjnelse men død og magtesløes.

Altsaa blev af Retten

Kiendt for Ret saaledes.

Som Jon Guttormsen, der haver taget til Gienmæle i denne Sag paa hans Huustrues Vegne, for Retten haver tilstaaet, at hans Huustrue i ubesindig hastighed, uden anledning haver udøst imod Citantens Huustrue de paastefnte nærgaaende og hendes Ære og Lempe til præjudice udsagde Ord, og hvilken forseelse Citanten, imod at Jon Guttormsen saavel paa egen som hands Huustrues Vegne her for Retten haver giort Citanten offentlig afbigt, og de altsaa udjnden denne Sag ere blevne foreente, saa at ikke alleene Jon Guttormsen, men end og hans Huustrue herefterdags, ligesom de tilforne \ikke/ haver haft eller have kand paa Sr: Miltzou og hans Huustrue, at sige, andet, end alt hvis Ærlige og Ærekiere folck ret eigner og anstaaer, og hvor med denne tvistighed i alle maader er ophævet, saa kiendes for Ret, at de, af Jon Guttormsens huustrue Marthe Ods datter mod Citantens huustrue Madame Miltzou udsagde og nu paastefnte Ord bør være død og magtesløs og ikke komme hende paa Ærlige og gode Nafn og røgte til præjudice og forklejnelse i nogen maader. Og advares hermed Jon Guttorms:[s] huustrue Marte Ods datter, herefterdags at endtholde sig fra saadan slemagtig og Unøttig Skielden, saafremt hun ikke vil vendte sig anseet under dend Straf, som Loven i saa fald allernaadigst dicterer; Og som hand \Jon Guttormsen/ her inden retten haver betalt de paa denne Sag af Citanten ydende bekostninger, saa forbliver det derved.

Niels Torbiørnsen Leqve hafde og Stefnt til dette Ting med Skriftlig Varsel

1732: 41b

ladet indstefne Christopher Ødven, at lide dom for et Smidje Stæd eller Ambolt, til hvilken Citanten formeente sig berettiget frem for indstefnte Christopher Ødven, samme Stefning blev for Retten lydelig oplæst.

indstefnte Christopher Ødven møtte for Rette, og tilstoed lovlig at være stefnt, og Sagde at hand haver Contra Stefnt Niels Torbiørnsen til dette Ting og for denne Ret, at anhøre hans, Nemlig Christ: Ødvens beviisligheder, saasom Contra Citanten formen sig med rette, og efter erhverfvet Dom at eje dend paastefnte Ambolt eller Smidie Sted, hvorom for det første anviiste Maren Paasches qvittering af 3de Martj 1704, og der af ligeliudende Copie producerede paa vedbørlig Stemplet papir, som med originalen blev Confereret og befunden rigtig. Comparenten Christopher Ødven sagde ellers at dend dom som om denne Smidie Stæd er falden, haver hand af Retten ikke faaed beskreven, endschiønt dend er bestilt, og som hand med samme agter at beviise sin Ret i denne Sag, saa, om Citanten ikke nu lader dend lægge i rette, efter som det er fornummen at hand dend haver erholdet beskreven, vilde hand Reservere sig til neste Sommer ting at producere dend, og imidlertid haver sig forbeholden hans viidere Tarv i Sagen. hand, Nemlig Contra Citranten, sagde ellers tillige med mundtlig Varsel at have stefnt til Vidne i denne Sag Citantens Moeder Sirj Ivers datter, Daniel Olsen Klyve og Iver Børsen, samt Anfind og Ørjens Torbiørnsen og Ole Gundersen Hagestad, Endelig Ole Magnusen Leqve, Anfind Nielsen Syssen og Britta Aschilds datter Qvale.

Citanten Niels Torbiørnsen fremlagde een Attest af Maren Paasche udgiven, betreffende indbemelte paastefnte Ambolt af dato Bergen d: 15de Januarj 1731, som for Retten blev

oplæst, hand producerede og hans schriftlige Jndlæg og paastand i denne Sag, som ligesaa blev læst.
Stefne Vidnerne Anders Johansen Frøsten og Aamund Torbiørnsen Berge møtte og med Æed afhiemblede, at de haver Stefnt Sirj Ivers datter, Daniel Olsen, Anfind og Øriens Torbiørnsen, Ole Hagestad, Ole Magnusen, saavelsom hoved Citanten Niels Torbiørnsen, alle til dette ting, med lovlig Varsel. Angaaende Iver Børsen, Anfind Sysen og Brita Aschils datter, som ligeledes til Vidne var indstefnt.
Fremstoed Pouel Siursen Sponheim \og/ Aamund Torbiørnsen Berge, og sammeledes med Æed forklarede, at de dennem med lovlig fiorten dages Varsel have Stefnt, alle at forklare under Æed hvad dennem er viidende om Christ: Ødvens formeenende Rett til denne Omtrettende Smidje Stæd, og haver de og med lovlig varsel Stefnt hoved Citanten samme Vidners forklaring at anhøre, hvilcket og hoved Citanten for Retten tilstoed.
hoved Citanten \blev/ tilspurt af Retten, om det var ham ikke bekiendt, at der forleden Aar 1731, var falden dom i denne Sag og ang: denne Smidje Stæd imellem Citantens broder Anfind Torbiørnsen og Contra Citanten, og om hand dend ikke haver taget beskreven og nu vil i rette lægge. Niels Torbiørnsen derpaa svarede: at dend omspurte dom haver hand faaed beskreven, men hand forbeholder sig dend at i rette lægge, imidlertid protesterede hand imod de af

1732: 42

Christopher Ødven nu indstefnte Vidner, og formoedede at de ikke, som, efter hans formeening, vare sancke Vidner, af Retten bliver admitteret og antagen til nogen forklaring.
Christopher Ødven paastoed sine Vidner, som nu er indkaldet og maatte møede, af Retten taget til Ædlig forklaring.
Samtlige indstefnte widner blev paaraabt, men ingen af dennem møtte, uden Iver Børsen, som, efter at hand hafde aflagt hans Corporlige Æed, Sandhed at vidne, forklarede, at hand ikke veed [andet] om denne paastefnte Smidje Stæd eller Ambolt at forklare, end, at hand haver hørt af Citanten Niels Torbiørnsens fader Torbiørn Anfindsen sige, for omtrendt Tolv Aar siden, efter hans beste Viidende, at hand, Nemlig Sl: Torbiørn Anfindsen, haver betalt og i dend tid betalte til Christopher Ødven Leje af denne Ambolt, formedelst og fordj at hand hafde dend af Christopher Ødven til Laans, og til at bruge forundet, hvad leje Christopher Ødven af Sl: Torbiørn Anfindsen fik eller schulle nyde, vidste Deponenten icke, og af Sl: Torbiørn Anfindsen heller icke blev nefnt, men Deponenten vidste med god Sandhed at forklare, at Smidje stædet paa Sl: Torbiørn Anfindse[n]s da paaboende Gaard Leqve, saasom hand hafde frafløtt gaarden Sewerstvedt, var beroende. paa Spørsmaal af hoved Citanten svarede Vidnet: At Aarsagen hvorfore hand kom i tale med Citantens fader om dette Smidje Stæd, var fordj, at Citantens fader Torbiørn Anfindsen Kiærede og fortrød paa at Contra Citanten Ch: Ødven dend tid hafde hændtet Smidje stædet fra Torbiørn Anfindsen til sit Eeget brug, da dog Ch: Ødven der for af hannem, Neml: Torbiørn, nød Leje. Viidere paa hoved Citant:[s] Spørsmaal svarede Vidnet, at hand erjndrer sig icke, at nogen eller hvem der var overværende, da denne samtale imellom Citant:s fader og Deponenten scheede, eller og om h/an/d, angaaende denne Materie blev schødt og eschet til widne. Viidere hafde Parterne ikke at qvæstionere Vidnet.
Citanten Niels Torbiørnsen paastoed dom i Sagen.
Contra Citant: Christopher Ødven paastoed ikke alleene forelæggelse for de udeblivende hans indstefnte widner til neste ting, under straf efter Loven, men end og at hoved Citant: efter hans Stefnemaals Anledning, til sam/m/e tid maa i retten fremlægge dend derudj allegerede dom, da det der af schal udfindes, at hoved Citanten aldeles ingen ret og adgang

haver til hans Søgemaal, hvorudjnden hand i alle maader til sit forsvar og sin ret, vil have sig forbeholden alle lov-gyldige forbeholdenheder.

Afsagt.

Hoved Citanten haver i sin for Sagen udtagne Stefning beraabt sig paa en dom, som tilforen af denne Ret, om dend paasøgte og omtrettende Ambolt er falden, og sam/m/e dom haver hand for Retten tilstaaet at have under Rettens forseigling faaet beskreven. Thj paalægges hoved Citanten, samme dom til Rettens og Sagens Opliusning at producere til først holdende Sommerting, til hvilchen tid Contra Citantens indstefnte og udeblivende Vidner forelægges Laugdag, og da deres Ædlige forklaring under 20ve Lod Sølvs bøder at aflægge. Siden skal Sagen gaaes og Kiendes hvis Ret er.

1732: 42b

Lehnsmand Anders Hansen paa dend Constituerede Fogetz Vegne havde indstefnt Britta Swens datter Hougen til Straf for begangen Lejermaal med Siur Koldenæs Soldat.

hun blev paaraabt, men møtte ikke;

Stefne Vidnerne Johannes Espeland og Snare ibidem Vandt, med Æed at de med lovlig Varsel hende hafde Stefnt til dette ting.

Citanten paastoed dom til bøedernes betaling;

Afsagt.

Britta Swens datter dømmes skyldig at betale hendes Lejermaals bøeder efter Lovens 6te bogs 13de Articuls!! (Capituls) 1ste Articul med 6 rd:r, eller i mangel af betaling, at lide paa Kroppen i fiire dage udj Fengsel {med} paa Vand og brød; alt at efterkom/m/es inden 15ten dage under execution efter Loven.

Dito Lensmand Stefnt Dorthe Røstad fordj at Hun haver stødt og slaget Tora Anders datter paa Kirkke baaden, omtrendt sidstleden Høst, da de een Søndag kom fra Ulvigs Kirkke og skulle rejse til deris hiem, derom til Straf at lide Dom.

Dorthe Rødstad møtte for Retten, og svarede til sigtelsen at hun ikke haver slaget dend indstefnte Tora Anders datter; men vel haver kommet hende nær med haanden paa hendes Kind, fordj at Tora Anders datter samme tid hafde udførmet hende med Unøttige Ord.

Tora Anders datter møtte icke, og sagde Lehnsmanden at det var forseet af ham at kalde hende til wedermaals ting.

Widnerne som i denne Sag vare indstefnte, nemlig Hans Wallerwig og Swencke Michelsen ibidem møtte for Retten og sagde sig til dette ting og i denne Sag at bære Vidne, vare lovlig Stefnte.

Hans Wallerwig aflagde sin Æed, Sandhed at vidne, og derpaa forklarede; at omtrendt ved Korsmisse tider om Høsten sidstleden Aar, var Dorthe Rødstad og Tora Anders datter een Søndag, da de tog fra Ulvigs Kirkke og schulle rejse til deris hiem, paa Deponentens baad med hannem og Swenke Michelsen, da blev Deponenten vaer, at Toften, hvor paa Tora Anders datter sam/m/e tid Sad, gik under hende, men hand saae ikke hvorledes det med gik til, uden at hand just i det sam/m/e saae at Dorthe Rødstad med hendes høyre haand slog til Tora Anders datter under Øret, og saaledes gav hende et Ørebask; førend dette passerede, saae og fornam Vidnet, at der var mund-strid imellem dem, og at Dorthe Rødstad var meget ifrig og Vred, saa at det omvundne Slag af Dorthe paa Toras Kind, efter Deponentens beste Vidende var af Vred Hue. Attestanten saae og hørte ikke at Tora i nogen maade begiegnede Dorte ilde i Ord eller gierninger, men da hun blev formanet ikke at yppe noget saadant Uschiel igien, blev hun og i roelighed.

Det andet Vidne Swerche Michelsen møtte og efter aflagd Æed vandt i alle maader om passagien og dette paastefnte Klam/m/erje imellem Dorte og Tora ligesom forrige Vidne Hans Wallerwig vundet haver.
Dend Constituerede Foget paastoed dom til Straff over Dorthe Rødstad saavel for Slagsmaals bøeder som helligdags brøde efter Loven.
Dorthe Rødstad med hendes Mand og Værge Torgiels Nielsen Rødstad, som for Retten var tilstæde, vedblev deris, eller hans Huustrues forhen giorde forestillelse, og imodsagde Vidnernes forklaring, med paastand, at som hun, Dorthe Rødstad, formen sig

1732: 43

i Sagen at være aldeeles U-schyldig, vendtede de ikke andet end frikiendelses dom.

Afsagt.

Dog er Dorthe Rødstad med tvende eenstemmige Vidner lovlig overbeviist, at Hun med wred hue haver Slaget Tora Anders datter under Øret med sin haand, da dog be:te Tora Anders datter efter Vidnernis forklaring, dertil ikke, endten i Ord eller gierninger haver givet nogen Aarsag og anledning, Thj dømmes for Ret, at bemelte Dorthe Rødstad, til deris Kongl: Maj:ts Sagefalds Casse efter Lovens 6te bogs 7de Capituls 8 Art: bør bøede Trende Sex Lod Sølv, inden 15ten dage under Nam efter Loven.

Bemelte Lehnsmand haver og Stefnt Lars Knudsen Hagestad og hans Hustrue Anna Ols datter for Slagsmaal paa Soldaten Niels Torbiørnsen Leqve forleden Aar 1731, der for at lide dom til Straf; til Vidne, var indkaldet Lars Iversen og Ole Johansen Haaeim.
Stefne Vidnerne Pouel Spaa[n]eim og Aamund Bærge ædlig afhiemblede at de haver Stefnt med lovlig Varsel saa vel Lars Hagestad og hans huustrue, som de benefnte widner.
Niels Torbiørnsen Leqve møtte for Retten, og sagde at hand søger ikke paa Sagen, men lader det ankom/m/e paa Vedkommendes paatale.
Paa Fougdens tilspørgelse svarede Niels Torbiørnsen, at hand vel dend paastefnte tid, havde Ord med hans Contrapart i et bryllup paa Haaeim, og der blev hand af de indstefnte uden brøde overwældet.
de indstefnte møtte ikke, og heller ikke Vidnerne, thi paastod Fougden Laug dags forelæggelse for dennem.

Afsagt

Jndstefnte Lars Hagestad og huustrue Anne Ols datter forrelægges Laug dag i Sagen til neste Som/m/erting, til hvilcken tid widnerne Lars og Ole Haaeim paalægges under 20 Lod Sølvs bøder for Retten at møde, deris Æedlige forklaring i Sagen at aflægge.

Knud Tronsen Housnæs, Brynnild Knudsen ibid: og Jørgen Olsen ibd: fremstoed for Retten, og sagde, at have indkaldet eendeel af Almuen, Nemlig Arne Saaqvitne, Johannes Espeland, Ole Iversen Eie, Christian Kollenæs, Johannes Næsbøe og Elling House, Ædlig at forklare om deris Gaard, som er Deris Kongl: Maj:ts eget Goeds, under Halsnøe Closter beliggende, kaldet Housnæs, skyldende Aarlig Landschyld 1 ½ Løeb, dens tilstand, for saavit, at samme benefnte gaards opsiddere til samme deris paasiddende og brugende Parter nu, og i temmelig lang tid her tilforne, ikke haver og haver haft nogen Udmark, Skoug, Tey, Udslotte eller brende fang, og ellers noget deris Creature at hielpe og fremføde med, uden dend blotte og bare Bøe af Ager og Eng, som de haver haft og endnu haver under dyrkning og brug, og hvilcken til deris og faae qvægs underholdning og fremførsel, fornemmelig i høst og foraars tiider, ligger saa indschrenkket, at der indtet andet til disse 1 ½ Løeb Jords brug haves end dend indhægnede bøe, og af samme bøe maa tages baade brende til fornødenhed, som ellers nu er saa ringe, og ellers hvad andet til husenes Reparation og Vedligeholdelse maatte

fornødiges, ja, end det som Creaturene foraars tid maatte fremfødes med; thi Gaarden, som disse Comparenter besidder, haver Rundten om sig Trende Gaarde, oven for denne deris gaard beliggende, Nemlig Præstegaarden Øfre Graven, Windahl og House, som gandsche og aldeeles tilegner sig ald Udmark, Schoug og Anden herlighed, \og/ hvorfore Comparentens besiddende gaard, som inden for og midt under ovenbe:te gaarder er beliggende, og saa got som yderst imod Gravens Vand, er i saadan slet tilstand med dennem, at de hart ad maa forlade deris Jorde brug i denne Gaard, saafremt Kongen og Øfrigheden ikke derpaa ville raade boed og Allernaad:t af de ovenliggende Skouge og Udmarck kom/m/e den/nem til hielp. Altsaa var nu disse Comparenter begierende at Retten ville tage disse indstefnte herom i alt til Edlig forklaring til et tingsvidnes erholdelse, paa det de derefter paa behørige Stæder Kunde søge om deres tarv og trang

1732: 43b

i denne deris betrøgte tilstand.
Samtlige indstefnte Vidner blev fremkaldet for Retten, og efter at Eden for dennem af Lovbogen var oplæst, fremstoed
Arne Saaqvitne, og forklarede \under aflagde Æed/ om fornæfnte Housnæses opsiddere og deris gaards slette tilstand med fattelse af Udmark og Schoug og her(om) viidere til besiddernes brug gaardens i stand settelse og wedligeholdelse, samt qvægets fremføedning i waartiden, i alle maader ligesom opsidderne paa oftbemelte gaard Housnæs her foranført haver forklaret, og at det sig saaledes i alle tilfælde forholder. Videre sagde Vidnet, som var 61 Aar gl:, at det er hannem meget vel bekiendt og viidende, at der for mange Aar siden, omtrendt imod 40 Aar, haver ligget til Housnæsis Opsidderis brugende Parter og deris fæe bejte, en Støel Nye Støel kaldet, som denne gaard havde i forrige tider havde til fællitz brug med Lille Graven, som var samme Støels rette Ejer, men derimod havde Lille Gravens besiddere fælletz fæe bejte i og med en Enge Tey, Housnæs-Tæigen Kaldet, hvilcken Tey Housnæs eegentlig tilkom og sig tileignede, (og?) af dennem blev brugt saavel udjnden deris qvægs græsgang og udmark, som Skoug hugster, men for nogle Aar siden er dend icke af Housnæs besiddere været brugt, men af Lille Gravens itzige ejer Henrich Miltzou bleven tilegnet og endnu tages i Ejendom og besiddelse. Saadan disse fattige Lejlendingers tilstand udjnden indbem:te deris brugende gaards Parter, samt dends afgang udj denne omvundne Teig, sagde widnet sig at være bekiendt for forrige Forvaltere og Fogden, der haver forestaaet Halsnøe Klosters goeds, er bleven andraget, som og vel derpaa haver lovet at see dem i deris rett assisterit, men som een efter anden af dem er fra og til kom/m/en, er indtet derved bleven giort eller udrettet.
Det andet Vidne Johannes Espeland. 62 Aar gam/m/el, og Ole Iversen Eie, 68 Aar, Christian Kollesnæs, 70 Aar gl:, Johanes Næsbøe, 54 Aar gl:, og Elling House, 54 Aar, møtte for Retten, og en hver for sig med opragte fingre aldeeles og i alle maader want om denne Gaard og Opsidderes tilstand, som det første Vidne Arne Saaqvitne Vundet haver,
hvor efter Housnæs Opsiddere forlangede tings Vidne beskreven efter hvis passerit er, som af Retten blev bevilget.

Retten blev ellers udsat til i Morgen førstkom/m/ende, efterdj denne dag allereede var forløben.

Dend 7de Maj nestefter blev Retten atter igien sat og administreret med forbenefnte Laug Ret, nerværende Fogden Sr: Harberg, og Lehnsmand Anders Hansen, samt meenige Almue som tinget søgte.

Lehnsmand Anders Hansen havde Stefnt Wigleich Torstensen Herrej for modvillighed og udeblivelse at aflægge hans Laug rettes Eed, der om at lide dom efter Loven til vedbørlig Straf.

Wigleich Herrej møtte for Retten og tilstoed lovlig at være Stefnt til dette ting, sagde derhos at hand ikke nogen tid haver veigret sig hans Laug-rettes Æed at aflægge efter tilsigelse, men det haver icke faldet sig for ham Æeden for Laug manden at kunde aflægge førend sidstleden høst dend 19de November, da det og scheede for Hr: Justitz Raad og Præsident i Bergen Christian Peter Krog udj Laugmand Knagenhielms fraværelse, og hvorom hand for Retten an(viiste) Velbemelte Hr: Justitz Raad Krogs egenhendige hannem

1732: 44

meddelte Attest af forbemelte 19 November 1731, formeenende altsa for Citantens tiltale i denne Sag at være og blive frje.

Lehnsmanden forklarede, at efter at indstefnte Wigleich Herrej, her af Retten haver været udmældet til Laug rettes mand, ….. tilholdet der om at aflægge sin Æed, haver hand dog ikke beqvemmet sig efter nogle ganges givede erjindringer samme at præstere, men Citanten haver desformedelst udj sidstleden Aar maattet see Retten forsiufnet med en Anden Mand i hans stæd til Rettens betiening, hvis belønning Lehnsmanden ellers tilstoed, at Wiching!! (Wigleich) Herrej nu haver fornøyet, og som det med 1730ve Aars holte protocoll schal udfindes at Wigleich Herrej, samme Aars høste ting af Retten blev udnæfnt til Laug rettes mand for og i det nest følgende Aar 1731, og Wichleig Herrej ikke beviiser at have aflagt hans Laug rettes mands Æed førend sidst afvigte høst, nemlig dend 19de Novemb: 1731, da dog samme Aars høste ting in Octobrj var holden og overstaaed, saa formeente Citanten at Wiglich Herrej ikke for dend straf, som Loven dicterer i saadan Sag, kand og bør frifindes, thi paastoed hand dom.

Afsagt

Citanten paalægges til neste ting at forsiufne sig med extract af Ting protocolen under dommerens Haand, om at indstefnte Wichleich Herrej i Aaret 1730 til Laug rettes mand \af Retten/ er vorden udmældet, og tilholdet for Laug manden [sin] Laug rettes mands Æed at aflægge, og dend sam/m/e til Rettes og Sagens opliusning at producere, Og naar det er scheed schal kiendes i Sagen hvis ret er.

Hans Johansen Giestgiver hafde Stefnt Niels Aslagsen og Wigleich Herrej at lide dom til betaling, for deris pligtige tinghold for Aar 1727, da holte Som/m/er ting her paa Ejde hos bemelte Citant, dend første, Nemlig Niels Aslachsen 3 mrk: dansche, og Wigleich Herrej efter sit brug 1 rd:r 3 mrk: til vedermæle var indkaldet forrige Lehnsmand Siur Olsen Leiqven.

Citanten møtte og producerede bem:te Siur Olsen Leqvens Attest, at benefnte indstefnte Personer rester dend paastefnte tinghold.

Wiglech Herrej møtte og tilstoed lovlig Varsel, og sagde, at som det vel tilkom ham samme Som/m/er ting efter sit paasiddende brug at holde med fleere af Almuen som da vare med hannem tilsagde, saa haver hand og her til tinget dend bemelte tid medbragt sig alt hvad hans Huus og formue formaaede til Tingetz holdelse, men som Citanten, efter Øfrighedens foranstaltning, holte tinget, saa maatte hand see paa, at hans til tinget medbragte mad og drikkende vahre blev forsmaaed, da det dog kunde have været een lættelse for hannem, om de ellers hafde bleven imod tagen og til Rettens betienteris forflægning og nødtørft været fortæret, thi Kunde hand ikke tilstaae Citanten dend prætenderende betaling, men paastoed der for og!! (for)? hans Søgemaal friKiendt.

Niels Aslachsen møtte icke.

Stefne Vidnerne Gunder Wig og Hellie Legrej møtte og med Æed afhiemblede at de hannem med lovlig 14 dagers varsel haver Stefnt.
Siur Olsen Leiqven møtte og ikke.
Stefne Mændene for ham var Pouel Sponheim og Aamund Sponheim, af hvem Pouel Sponheim møtte og med Eed afhiemblede, at hand og bem:te Aamund Sponheim haver Stefnt Siur Leiqven til dette ting og i denne Sag med lovlig 14 dagers Varsel.
Citanten paastoed forrelæggelse

1732: 44b

for [de] udeblivende Niels Aslachsen, og Siur Olsen Leqven, og forbeholdt sig hans indsigelse og s… til hvis Wigleich Herrej nu til Sagen haver svaret.

[Afsagt]?

Citanten bør give Siur Olsen lovlig Varsel, om hand i denne hans paastefnte prætention formeen sig nogen tiltale til hannem at have; og gives Niels Aslachsen Sæbøe, som haver nødt lovlig varsel og dog ikke møder eller lader møde for sig, Lavdag til førstholdende Som/m/erting, at erklære sig til Citantens Søgning, til hvilcken tid Wiglech Herrej her igien for Retten haver at møde.

Corporal Arne Mogensen fremstoed for Retten, og gav tilkiende, at hand til dette Ting hafde ladet indstefne Giestgiveren Hans Johansen at udstaae fornyelse dom, over Een her for Retten dend 9de Maj 1729, imellom hannem paa dend eene og bemelte Hans Johans: falden dom, angaaende ½ ankker Hamborger brendevin, for hvilket ermelte Hans Johansen skulle betale til Citanten 2 rd:r 2 mrk:, hvilke, og heller icke brende Viinet, Citanten, siden forbemelte dom falt, i mindelighed haver bekom/m/et. Jtem og at betale dom/m/ens indløsning med processens omkostning schadesløs. Men som Comparenten nu maa safne sine i denne Sag og til dette ting brugte Stefne Vidner Snare Espeland og Johannes Torbiørnsen ibid:, og heller icke haver faaed tilbage fra dennem det for Sagen udstæde Skriftl: Stefnemaal, saa vilde nu Corporal Arne Mogensen ikke forlange andet for denne gang end denne hans Sag for saavit anhængiggiort, og reserverede sig til neste Sommer ting at begiegne dend i mod hans Contraparter og vedkommende med lovlig Stefning og varsel, til hvilcken ende bem:te Arne Mogens: nu for Retten anviiste dend til fornyelse paastefnte dom, in Originale under Rettens forseigling beskreven.

Afsagt

Agter Citanten Arne Mogensen over dend fremviiste imellom hannem og Hans Johansen dend 9de Maj 1729 passerede dom, at erhverve fornyelse dom, og tillige indtale hvad prætention hand i samme Sag maatte formeene sig til bem:te Hans Johansen at have, da bør det schee efter Loven og \foregaaende/ lovlig warsel til Hans Johansen, da \og/ der udjnden, naar saadan er scheed, schal dømmes Parterne imellom hvad Lov gemæs er.

Lehnsmanden paa Fogdens Vegne hafde Stefnt Swend Sæbøe for Retten at møde og frem viise hans Adkomster, for 6 Marker Smør i Gaarden Sæbøe, som bem:te Swend Sæbøe bruger og paaboer som SelvEjer, samt og at frem viise hvad Qvitteringer hand maatte have for Oddels og Rostieniste Skatterne, og endelig til doms lidelse at anhøre nermere Pa[a]stand i hoved Sagen, og processens omkostning.
Lasse Røise, som dend indstefntes SvigerSøn, møtte for Retten paa hans wær-faders Vegne, og tilstoed at hans wærfader til dette ting og i denne Sag er Lovlig Stefnt, men som hans wærfader er en gam/m/el Mand og nu for Svagheds skyld er i forfald, saa bad Comparenten at Sagen til neste Som/m/er ting maatte udsættes, da hans til- og for-svar i Sagen schal blive fremført.

Lehnsmanden indstillede dend indstefntes begier til Retten.

Afsagt.

Sagen udsettes til neste Sommer ting, efter Swend Sæbøes begier. Og forrelægges bem:te Swend Sæbøe til samme tid i Retten at fremkomme med hans formeenende til- og for-svar i Sagen, saafremt ikke Dom i Sagen schal afsiges efter hvis allereede passerit er.

1732: 45

Eermelte Lehnsmand Anders Hansen havde endelig stefnt til dette Ting Asbiørn Pedersen Muursetter for et (Reens)dyr, som hand i dend forbudne (tid?) efter Kongl: forordning af 2de Martj 1730, haver solt til (Anfin.) …….., der om at lide dom til Straf efter …… forordnings allernaadigste biudende, og udjnden denne Sag sagde Lehnmanden sig Selv at være angiver, under for(enin)g at blive deelagtig i de af denne Sag flydende bøeder, samt at vorde erstattet processens omkostning.

Dend indstefnte møtte icke, ej heller nogen paa hans Vegne.

Hellie Legrej og Gunder Wiig som Stefne vidner møtte og Æedlig afhiemblede at de med lovlig varsel haver Stefnt Assbiørn Muursetter til dette ting og i denne Sag.

Citanten erindrede om Laug dag.

Afsagt.

Asbiørn Pedersen Muursetter forrelægges Laug dag til neste Som/m/er ting, da hand til Søgemaalet haver at svare.

Christopher Aamundsen Ødven og Siver Gundersen ibidem, som ved Kongelig allernaadigste Skiøde af dato Fredensborgs Slott dend 26de Aprilis 1725 er bleven Ejer til Eidfiords Kirkke i Gravens Præstegield beliggende, tillige med Wiglich Torstensen Herrej, Lars Systedahl!! (Sysendal), Jacob A(rne)sen Tvedt, Hals[t]en Jonsen Høel i bem:te Systedahl udj Eidfiords Kirkes Sogn boende, samt Peder Muursetter, Niels Pedersen, Morten Wardberg, og Knud Tvedt, vaanhaftig og Gaard brugende Lejlendinger i fornefnte Sogn, fremstillede sig for retten \paa egen og Eidfiords Kirkkes Vegnes Almue/ og androg deris slette tilstand, formedelst at det, efter deris Kongel: Maj:tse allernaadigste udgangne forordning af 2de Martj 1730, allernaadigst er forbudet dem \og dend øfrige deel/ af Almuen at skyde det i samme Eidfiords Sogen faldende Vildt, saa at de nu umuelig er goed fore, endten deris Maj:ts allernaadigste Paabudne Skatter og andre jorddrottelig rettigheder af deris paaboende og besiddende gaarde, af hvilcke, fornem/m/elig udj Syssendahlen ere en stor deel, som deris Kongel: Maj:t selv tilhører, at svare og betale, men \end/ desforuden, saasom dette Sogn og denne bygd haver fast hvert Aar aldformeget trang, nød og fattelse paa Sæd og Aufl, saasom det er høyt til fields og meget Snee-rigt, maa vendte sig at geraade i yderligere Armoed og Elendighed, og endelig, deris paaboende gaarder aldeeles forlade, om ellers icke deris Kongel: Maj:t allernaadigst ville forbarme sig over dem og allernaadigst, uagtet samme høy Kongel: forordning, tillade dem \herefter/ som tilforne, til deris Skatters og andre paabudne udgifters svarelse, samt underholdning, frit og ubehindret Skytterje at nyde, hvorom de allerunderd:t agtede til meer allerhøystbem:te \Stædets Øfrighed og ……/ deris Maj:t med deris allerunderd:t Suppliqve at indløbe, og derved deris trang og tarv viidere forestille,

til hvilcken Ende, for dessen tyderligere denne fattige Almues tilstand her udjnden at beviisliggiøre, havde nu forbenefnte Comparenter for Retten ladet indkalde til et lov-skikket Tings Vidnes Erholdelse de tvende dannemænd \af Gravens Sogn/ <Nafnl:> Jørgen Torcheldsen Traa, og Brynnild Knudsen Hougnæs, af Uldwigs Sogn Pouel Siursen Spaanheim og Andwe Torstensen Lione, og af \Eidfiords Sogn/ Wiglich Torstensen Herrej

og Jacob Arnesen Tvedt, {Æedelig} her om at udsige deris Sandfærdige forklaring, med begier at de maatte tages til forklaring.
bemelte Jørgen Torchildsen Traa, Brynild Knudsen Hougsnæs, Pouel Spaanheim, Andwe Lione, Wiglich Herrej, og Jacob Tvedt møtte for Retten og eenstemmig tillige med dend Øfrige tingsøgende Almue og Laugrettet forklarede, at Els Dyr er ikke her i Hardanger og dette Præstegields Sogner at see og finde, eller i nogen deris tid været at see og finde, og ligesaa fornem/m/es nu ikke til nogen hiorter, men \er/ af Udyr for mange Aar siden ødelagt, men Reens dyr er her dog i Eidfiords Kirke Sogn, som dog ikkun paa visse tiider om Aaret lader sig tilsiufne, men snart der, og snart imod de Trundhiemsche og Østerlandsche grendser og falder sig, saa det er U-viis, at paa dend tid af Aaret, som forordningen dicterer, noget Menniske kand have nøtte af Rens dyrene, til med de som søger sin Næring, af dette Sogns bønder, ved Reensdyrs skytterje maa

1732: 45b

Ofteste gaae efter Reensdyrene 6 – 8 og fleere Miile udj Vildende Snee fielde paa Skje!! (Skytterje), og end sla[a]e fejl at indtet Dyr for dend paa Skytterjet udgaaende Person, er at faae og faaes Kand, schiønt Mange Reensdyr i flok[k]e tal Kand sees, og dog ikke at deraf faaes eller treffes schud paa. forbenefnte Deponenter med Laug rettet og Almuen forklarede ellers at udj Eidfiords Sogen falder vel andet Wildt af Harer og fugle, men besværligheden \at/ faae dem Skutte er ikke mindre for Almuen end angaaende Reens dyrene. Og som det er dennem og en hver her i Hardanger Fougderje bekient at Eidfiords \Sogns/ Opsiddere og \de/ der boende Jorde mænd og fleere sig opholdende, deris paaboende og brugende Jordeparter er saare Ringe til Sæd og Aufl, ja, paa endeel stæder indted høster dend Korn Sæd, som om foraaret saaes, samt og, at de Pladser som til Fields udj Syssedahlen i Eidfiord er beliggende, og paa sidste Matriculering blev lagt udj Skatte schyld, aldrig Kand saaes eller afles en haandfuld Korn, men dette Sogns meenige Almue eller gaardenes opsiddere haver haft deris eeniste og beste hielp til deris ydende Skatter og ellers deris Livs Ophold deraf og i det at de har kundet schyde saa mange Reens dyr og andet vilt, som Gud dem vilde forunde, men siden dend udgangne forordnings forkyndelse, da de tilforne til deris nødtørftige underhold/ning/ haver haft deris hielp og biergning, er det dennem vel bekiendt og ret viidende, at mange af Almuen er kom/m/en udj Armoed og nu sidder i temmelig forarmed tilstand, og de udj Syssedall i Eidfiord hart ad gaaer med betle staven, og herefterdags det Kiere brød sig maa tilbetle, og deris Jorder aldeelis forlade, saas/om/ de sam/m/e fattige folck U-muelig kand bestaae, mindre blive god fore uden ved dyre og andet wildt schytterje, Gaarden at beboe, og sig derved, saa højt til fields og i vild Snee fielde, med fattige familier at opholde og ernære, men reent ud faar og maa forlade sit forbemelte deres Jorder Øede og uden viidere nøtte endten for Kongen, landet eller dem.
Om alt forbemelte Sagde Deponent/erne/ at Kunde aflægge deris Sandheds Æed, naar forlanges. Derpaa blev Tings Vidnet bevilget.

Monsr: Ohnsorg paa Fogden Ohnsorgs vegne tilspurte Laugrettet og dend Tingsøgende Almue, alle de forindførte og paa Jondalls Tingstæd fremsatte Spørsmaale, vide fol: 37, hvortil Almuen med Laugrettet ærklærede sig, at aldeeles ingen af de benefnte Poster haver været befunden i dette Skibbr: benefnte Aar 1731, og af deslige heller ingen schat svaret. thi blev derom, efter begier Tingsvidne udstæd.
Angaaende Fogden Ohnsorgs og Sorenskriverens schyds til og fra Tingstæderne be:te Aar 1731, svarede Laugrettet og Almuen paa Monsr: Ohnsorgs Spørsmaal, at Fogden bem:te Aar for sig og Sorenskriveren for Skydsen haver hver mand for en hver miil betalt 4 s: danske. Videre paa Monsr: Ohnsorgs Spørsmaal, om Laugrettet og Almuen var bekiendt og viidende,

at fleere første bøxler 1731 af Halsnøe Closters underliggende Jordegoeds afvigte Aar 1731 i dette Tinglaug er falden, end, af S…… Arnesen for ½ Løeb i Saaqvitne 5 rd:r, Bottelf Torstensen for 18 mrk: Smør 1/3 huud ½ giedschind, som til Smør Reducerit 1 pd: 10 ½ mrk: Smør, imod 4 rd:r 76 s: første bøxel, Kield Danielsen udj Bagne 2 pd: 6 mrk: Smør ¾ huud imod bøxel 11 rd:r 24 s:, hvortil enstem/m/ig blev svaret, at ingen fleere Løeber eller Marke godse og anden schyld paa Kongens Halsnøe Closters goeds udj dette Tinglaug er falden end som ovennefnt findes anført. Og blev, efter Ohnsorgs Paastand herom Tings Vidne udfærdiget.

(Andgaae)nde 1731 aars Restance, som blev foretaget til examination, da befandtes der af til Fogden Ohnsorg betalt (ope rum) , nu til dend Constit: Foget paa tinget leveret (ope rum) , og til endelig Rest

1732: 46

Af Leding, Landschyld og Tiende for 1731 befunden af Fogden Ohnsorg oppebaaret (ope rum) , af dend Const: Foget (ope rum)

Anno 1728!! (1732), dend 8de Maj blev **Ting og Retten sat og holden paa Gaarden Jaastad i Ullensvang Sogn med Kintzervigs Schibbredes og Præste gields Almue i Hardanger Fougderje**, overværende dend Constituerede Foget Sr: Harberg, Lehnsmand Torgield Larsen House, som Laugrettes mænd, Nafnlig Johannes Agge, Dag Aachre, Isach Røgsaa, Samson Langesetter, Lars Agge, Christen Børwe, Niels Schiølsdaas og Peder Jaastad.

Og blev da lydelig publiceret Alle de Kongl: befalinger og fleere Ordres og Documenter med Fogden Harbergs og Jacob Preusis Constitutioner med viidere paa folio 36 findes Specificeret og extraheret.

Capit: Ulrich Frid: Møllerups Skiøde til Aamund Torstensen paa Kongsthu\n/et udj dend gaard Øfre Berven udj Ullensvangs Sogn, som skylder aarl: 1 Løeb Smør, og derforuden i Christen Øfre Bervens Jordebrug 10 ½ mrk: Salt, hvilcke Landskylder medfølger bøxel, og dertil med overbøxel til dend ½ Løeb bondegoeds som hører til de 3 Spand som Samson Knudsøn i Øfre Berven bruger og blev tilbøxlet d: 26de Martj 1700, daterit 5te Maj 1732, blev læst.

Ole Jaraldsen og Peder Iversen Mælands Skiøde til Østen Aamundsen Indre Mæland paa 28 3/5 Mrk: Smør gl: Landskyld udj Indre Mæland, dat: 8de Maj 1732. blev læst.

Jorans Arnesen Yttre Mælands gave brev til hans Søn Ole Joransen paa 1 Løeb Smørs Landskyld med bøxel og herlighed udj gaarden Yttre Mæland, daterit 8 Maj 1732, blev og læst.

Greb Blejes Skiøde til hans Søn Ole Grebsen paa 1 pund 4 mrk: Smør med bøxel, og overbøxel udj gaarden Bleje, dat: 8 Maj 1732. blev læst.

Joseph Haastabbes schiøde til Peder Erichsen Nøstvig paa 5 mrk: Smør udj gaarden Nøstwig, dat: 8 Maj 1732, blev læst.

Jacob Hofland, Ole Oppedal, Lars Asbiørnsen Age og Johan/n/es Bleje samt Jon Age, deris Contract med Christen Helliesen Børven, ang: 22 Mrk: Smør udj Tøssedahl, som de og derved haver afstaaed til han/nem deris dertil hafte Oddels ret, dat: 8 Maj 1732, blev læst.

Johan Schreuders Skiøde til Ole Torbiørnsen Lotte paa ½ Løeb ½ huuds Odelsgoeds udj Lotte, dat: Bergen d: 17 April 1732, blev læst.

Ole Bergesen Age paa hans Myndlinger Berge og Eli deris vegne, samt Od Olsen Qvæstad, Hellie Olsen ibid: deris schiøde til Jon Olsen Age paa 33 mrk: Smør udj gaarden Age, dat: 8 Maj 1732, blev læst.
Tron Grønsdahl, Erich ibid:, Jacob Freim, Torsten Maachestad, Jens Bleje, Magne Giertvedt, Aamund Bleje, Arne Maakestad, Aslach Ourdahl, Knud Kraagewig, deris Skiøde til Od Olsen Qvæstad paa 2 pd: 5 mrk: Smør udj Qvæstad, dat: 8 Maj 1732: blev læst.
Hans Nielsen Nedste Sexe, hands Pandte Obligation til Niels Ellingsen Schieldaas paa Capitall 66 rd:r med paaløebende Renter, til Underpant Debitors Ejende og brugende Trej Spand Smørs Leje udj Gaarden Nedste Sexe, dat: 8 Maj 1732, blev ligesaa læst.

Og som ingen indfandt sig viidere at gaae i Rette, da blev Retten udsatt til Løverdagen førstkommende.

Dend 10de Maj nestefter blev Retten igien sat i overværelse af bemelte Foget, Lehnsmand og forskrevne Laugret, og blev da for Retten passeret som følger
Anders Johannesen Frøsten og Peder Siursen Bue, deris bøxel brev til Knud Gundersen paa en halv Løeb Smør udj Gaarden Limvig!! (Lindvig) i Ullensvangs Sogn beliggende, daterit 30te April 1732, blev læst.
Magr: Jørgen Jensen Broses bøxelbrev til Michel Asbiørnsen paa trej Spand Smørs Leje udj Gaarden Tvisme, daterit Ullensvangs Præstegaard d: 23de Decembr: 1729, blev ligesaa publicerit.

1732: 46b

Lars Torbiørnsen Yttre Alsagers gave brev til sin Søn Torbiørn Lars: paa 1 Løeb Smør 1 ½ giedskind med bøxel og herlighed, samt overbøxel til 2 Løeber 2 pund og 10 mrk: Smør, andre Ejere tilhørende, daterit 8de Maj 1732, blev læst.
Knud Andersen Ho(rd?)es schiøde til Arne Aamundsen paa 1 Løeb Smør med bøxel og herlighed udj gaarden Horre yttre Thun, af dato Indre Jaastad dend 8de Maj 1732, blev læst.
Magr: Jørgen Brosess Skiøde, tillige schiødet og underteignet af Haldor Espeland, udgiven til Jacob Christensen Eitrem paa 2 pund og 6 mrk: Smør udj gaarden Eitrem i Odde Kirkke Sogn, daterit 8de Maj 1732, blev læst. udj Samme Skiøde var og benefnt Lars Samsonsen Qvitne, som til be:te Jacob Eitrem i bemelte gaard Eitrem havde solt 1 Spand Smør.
Aamund Salomonsen Jordahls Skiøde til Guttorm Tronsen paa 13 ½ mrk: Smør udj gaarden Buer, daterit 8de Maj 1732, blev læst.
Baar Michelsen Bustethun, hans Skiøde til Siur Torbiørnsen paa Eet Spand Smørs Landskyld udj Bustethun, datr: 19de Decembr: 1731, blev læst.
Torgield Arnesen Jaastads Pandte forskrivelse til Knud Svendsen Helleland for laante penge 36 rd:r, til underpandt 1 pund Smør og 1/3 huud udj gaarden Yttre Jaastad, daterit 8de Maj [1732], blev læst.

Her Capitain Lieutenant Ulrich Friderich Grove havde til dette Ting ladet indstefne Lars Asbiørnsen Age for Een Hoppe, som hos hannem var sat paa fodster, og imedens er bleven ved lyde og sprængt, der for efter bemelte Citantis nermere Paastand at lide dom til ansvar, og processens Omkostning at erstatte.
Lars Asbiørnsen Age møtte for Retten og tilstoed lovlig i denne Sag at være Stefnt, og sagde at have lige saa med muntlig Varsel Contra Stefnt Capitain Lieutenanten at anhøre hans formeening til befrielse for Søgemaalet, til hvilcken ende hand iligemaade havde indkaldet Jacob Espeland, som dend paastefnte Hoppe, førend Contra Citanten fik dend under sit opsiufn og forflægning, haver haft paa fodster, og hos han/nem efter Contra Citantens

formeening, faaet dend paastefnte lyde, at tilsvare og Repondere Capitain Lieutenanten den/n/ne prætention hand paasøger for tit bem:te hoppe, og Refundere ham processens omkostning, til widner i denne Sag hafde Cont: Cit: ladet indstefne Capit: des Armes Thomas von Krog, Lars Olsen Age, Johannes ibid:,

Hr: Lieutenant, Welædle Nicolaj Rodtvedt, møtte paa hoved Citantens Vegne, og nest at hand havde tilstaaet, for hoved Citanten, imod Contra Citantens Stefnemaal, at tage til gienmæle, producerede hans, Nemlig Comparentens, schriftl: forsæt og paastand, som for Retten blev oplæst. her nest Hr: Lieutenant Rodtvedt forestillede, at hand tillige hafde indstefnt ved Lehnsmanden tvende widner Jon Aakre og Isach Rogde.

Jacob Espeland møtte og tilstoed at være lovlig Stefnt, og til Contra Stefningen svarede, at hand aldeeles var Uskyldig i Sagen, og vidste hand ikke at sige eller Kunde forklare endten dend paastfnte hoppe var med eller uden lyde da dend kom fra hans og i Lars Ages hænder og under hans opagt og fodster, men efter hans beste vidende var de ingen feigl paa hoppen dend tid dend kom fra ham. Hoppen, da dend kom til Lars Age, var omtrendt 1 ½ aar, og imedens hand hafde dend hos sig, havde hand ikke brugt dend eller Kiørt med dend meere og

1732: 47

widere end 5 á 6 Las Møeg eller giødning paa hans Ager, samt 4re stokker i tvende las, og deraf vidste hand nochsom og med Æed kunde bekræfte, samt ellers schaffe Vidnes byrd om, at hoppen \desformedelst/ ikke tog eller havde faaet nogen lyde og Skade.

hoved Cit:[s] indstefnte widne Jon Aachre møtte for Retten, og efter at hand med opragte fingre hafde aflagt hans Corporlig Æed Sandhed at vidne, forklarede, at sidstleden høst efter Hr: Lieutenant Rodtvets begier paa hoved Cit:[s] Vegne, var hand med Isach Rogde, paa gaarden Hestham/m/er, hvor tinget da holtes, og besaae eller tog dend omtvistede hoppe i Øyesiufn, og var Lars Age der tilstæde og med sig hafde hoppen, og befandt de samme tid, at hoppen var forslit og sprængt: men dend tid saae de ikke at Hoppen paa bogene var haarende!! (haarene?) afgnavede, eller saaledes som hoppen i dag af dennem er bleven beseet at være tilred og medfaren. Lars Age, forklarede Vidnet, samme tid at have sagt til dem, det hand vel noget lidet til sit brug hafde brugt hoppen, men aldeles ikke saaledes at Hoppen schulle have faaet dend schade som nu anckes paa.

Det Andet widne Isach Rogde møtte, og efter aflagde Æed forklarede enstemmig ligesom det forrige Vidne Jon Aachre forklaret haver.

Parterne forklarede sig indtet videre desse Vidner havde at qvæstionere.

[Af] Contra Citantens Vidner møtte Lars og Johannes Age, og paa Capitain des Armes Vegne fremstoed Skyds Skafferen Ole Larsen Lothe og producerede hans schriftlige Ædlige Vidne, som for Retten blev oplæst.

Lars Olsen Age aflagde sin Corporlige Æed i denne sag at vidne Sandhed, og derpaa forklarede, at for toe Aar siden om Høsten, da dend omtvistede Hoppe kom fra Jacob Espeland til Contra Citantens gaard, var Contra Cit: ikke hiemme, men paa en Rejse til Stavanger, og saae hand da, at Hoppen, førend dend tid, at Hun nogen tid Kom i Contra Citantens eller folcks hænder, hafde lyde og \ansaae ligesom hund/ var sprængt, eller i saadan tilstand, som dend nu i dag af ham er bleven seet og befunden, ja, endschiønt det dend tid var om høsten, og hoppen ikke kunde haft mangel paa foeder, saa slet og ilde udseende og skikket, som hun neppe schulle have Kundet Komme sig igien til rette, og forklarede Vidnet ydermeere, at Cont: Citantens fader Asbiørn Larsen og drengen Ingebregt Aachre, da de tog imod hoppen, anckede meget paa, at dend saae saa meget slet og ilde ud.

Johannes Larsen Age wandt ved Corporlig aflagde Æed, i alle maader ligesom bem:te Lars Age wundet haver, og forklarede begge Vidnerne eenstem/m/ig paa Contra Citantens spørsmaal, at de boer paa gaarden Age og ere Contra Citantens naboer, men aldrig i dend tid

at Contra Citanten haver haft hoppen under opagt og forster, haver seet og fornum/m/en, at Contra Citanten haver brugt hoppen til noget besværlig brug, at dend Kunde have faaed nogen lyde, og heller ikke, at lyden!! (lydet) af Lars Age i nogen maade er bleven foraarsaget.
Jacob Espeland sagde at hand med Vidner ville beviise sig Uskyldig i denne Sag, og, at hoppen ikke hos hannem eller ved hannem hafver faaet dend paastefnte Skade og Lyde, thi vilde hand til neste ting tage Stefning i Sagen og derved føre i rette hans havende Vidner, og der fore begierede Sagen udsat til neste Som/m/erting.
Hoved Citantens fuldmægtig protesterede imod dend begierte opsettelse og paastoed dom, efter hans schriftlige Paastand.
Contra Citanten sagde at som hoppen nu er fremføed, og hand med Vidner haver gotgiort

1732: 47b

at hand ikke i nogen maade er schyldig i Hoppens Skade, saa vilde hand ikke alleene formode for hoved Citantens Søgemaal at blive befriet, men end og at hand nyder dend hannem for et Aar til gode kommende forsterleje, for hvilcken hand nu ikkun ville prætendere 1 rd:r 3 mrk:, samt, at hand bliver Hoppen aldeeles endtlediget og qvit, saasom hand nu frasiger sig dends an- og tilsvar, og endelig, at hand, efter dom/m/erens gotfindende nyder erstatning for ibragte process.
Jacob Espeland svarede og paastoed ikke af Retten at blive overjilet, men at hand nyder frist, til at i rette føre hans forsvar.

Afsagt.

Haver indstefnte Jacob Espeland noget at frem føre til sit forsvar i denne Sag, da bør det schee til neste ting, saa fremt da ikke dom, efter hvis allereede passeret er, schal blive afsagt, til hvilcken tid Parterne igien haver at møede, imidlertid forbliver dend paastefnte Hoppe hos Contra Cit: Lars Asbiørnsen Age, og schal det ved endelig dom blive observeret, om og hvor vit be:te Lars Asbiørnsen Age til forsterlejen er berettiget, og hos hvem hand dend bør nyde.

Samson Brattebøe af Jondalls Sogn paa egen og hans brødre Børgie og Otte Brattebøe, Stefner Ole Bergesen Age med mundtlig varsel for Eet Løeb Smørs Leje udj Age, som bem:te Ole Bergesen Age haver Mageskiftet med Citanternis fader Sl: Lars Børgesen Brattebøe, imod 1 Løeb Smør med bøxel udj Schiøllingstad i Ryfylche Fougderje og Torvestad Sogn, samt 5 1/7 mrk: Smør i gaarden Brattebøe i Jondalls Sogn, og der om at fremviise hans Adkomster, Oddels brev og Mageskifte brev, samt at anhøre deris paastand til doms lidelse, at som dette goeds nemlig dend paastefnte Løeb Smør udj Age, er Citanternes Ældgamle Oddels Goeds, og de til Godset ere Oddels berettiget, det da ved dom, uagted det oprettede Mageskifte brev schal følge dem, imod at det i Ryfylke beliggende Goedse, samt de 5 1/7 mrk: Smør i Brattebøe, schal følge hannem, Jtem, som Citanterne var Oddels berettiget til 1 ½ Løeb Smør i Age, saa hafde Cit: og stefnt han/nem, Ole Bergesen Age, at fremlægge hans schiøder og adkomster til samme Goeds, hvilcket de altsaa nu agter at løse, og om alt at have og faae dom med processens omkostningers erstatning. Citanten anviiste Original Mage schifte brevet af dato Jondahls tingsted dend 14de Novbr: 1717, og publ: d: 17de Martj 1721, som hand Reserverede i beleilig tid at producere for at lade i Acten blive inddragen.
Ole Bergesen Age, efter paaraabelse møtte ikke, ej heller nogen paa hans Vegne.
Lars Torgielsen House og Erich Larsen Helleland, som Stefne Vidner, Ædelig afhiemblede at de haver med lovlig 14 dagers Varsel stefnt Ole Bergesen, og talt med hans søn Jon Olsen.
Citanten erindrede om Laugdag.

Afsagt

Ole Bergesen forrelægges Laugdag til neste Sommer ting, da hand paalægges at føre i Rette de paastefnte i hans Værge beroende Adkomster saavel til Gaarden Age, som dend anden gaard Brattebøe. Siden schal gaaes og Kiendes i Sagen hvis Ret er.

(Knud Aa)mundsen Maakestad hafde Stefnt Hellie Knudsen Qvæstad for et

1732: 48

Svin som tilh(ører Citanten, men var kommen udj) ……, hvor af det blev b(iærg?)et af en Mand Nafnlig (Erich?) Asbiørnsen Moe, og siden blev taget af Erich!! (Hellie) Knudsen Qvæstad, som endnu haver det hos sig siden sidstleden høst, og derfor at lide dom til Svinetz betaling med processens omkostning.

Hellie Knudsen Qvæstad lod møde for sig ved hans Svoger Ole Olsen Qvæstad, og forestillede at hands wærfader ikke med noget uschiellig forsæt haver taget sig dette paastefnte Svin til, men alleene under dend formeening at sviinet, efter hans Naboers forklaring, skulle være et dem!! han/nem tilhørte. Sviinet, da det blev funden og af Comparentens værfader bragt til hans hiem, sagde Comparenten at være dødt i Elven, og som hand meente at det tilhørte ham, slagtede og salte og røgede hand det. Og som hand derefter kom i erfaring, at Sviinet tilhørte Citanten, da haver hand nogle gange tilbudet ham Sviinet, saaledes som det nu er fly.. at ville tilbage levere, og erbyder hand sig endnu, samme Sviine-schinkker uden process og lovmaal at tillevere. Og som det ikke schal beviises af Citanten, at Comparentens Værfader, paa Anden og U-lovligere maade, men af en blot forseelse og mistagelse haver faaet det i sine hænder, saa formeente hand for Citantens tiltale at være frifunden. Og, at Citanten bør lade sig lide med Svine schinkerne, som hand nu er villig at vil levere.

Citanten sagde, at det tilkom Hellie Qvæstad ikke at befatte sig med noget, som hannem ikke med rette tilkom, men som hand desuagtet haver bemægtiget sig Sviinet, saa paastoed hand nu at hand bør med Penge betale detz wærd, og derom paastoed hand dom.

Afsagt.

Det overtydes ikke Hellie Knudsen Qvæstad, at hand Ulovlig, men af forseelse er kommen til det paastefnte i Kaldaaen død fundne Svin, thj kand hand, Nemlig Hellie Qvæstad, des mindre bepligtiges, for samme bortdøde Svin noget at betale; men som Hellie Knudsen Qvæstad haver erbudet sig og endnu erbiuder at levere Citanten det døde Svins saltede og Røgede Skinker uden viidere Lovmaal, hvilken første erbydelse Citanten icke haver imod sagt, men heller imodstaaed, Saa Kiendes for Ret, at Hellie Knudsen, imod at hand under betaling for Saltet som er \til/gaaed paa det omtvistende Svins Skinkker, samt røgningen og hans dermed hafte Umage, med 1 mrk: 4 s:, bør levere forberørte Svins Skinkker \til Citanten/, eller i fattelse deraf betale des værd med 4 mrk: danske, alt inden 15 dage under execution efter Loven, processens omkostning ophæves paa begge sider.

Lehnsmand Torgiels House havde Stefnt Anfind Gundersen Lofthuus for Øved Slagsmaal med Aamund Erichs: ibidem sidstleden Juel, der for at lide dom efter Loven.

Anfind Lofthuus møtte icke.

Kalsmændene Lars Torgieldsen House og Erich Larsen Helleland afhiemblede ved Æed at de ham med Lovlig Varsel havde stefnt til denne tid og i denne Sag. Saa var og tillige indstefnt til Vedermæle om dette Slagsmaal Lars Dyrenæs, Endre Oppedahl, hvilcke møtte for Retten og vedtog lovlig varsel og deris Sandhed i Sagen at udsige.

det eene Vidne Lars Dyrenæs, efter aflagde Æed forklarede, sidstleden Juel var Deponenten udj et Jule-gilde paa Lofthuus hos Jørgen Aamunds:, og som der da blev drukket noget, saae hand at

1732: 48b

(Anfind og Aamund) Lofthuus var sammen …. …..des med hin anden, og skildte Deponenten tillige med de fleere tilstædeværende, som var efter hans beste viidende Endre Oppedall, Aamunds qvinde og Andfinds Huustrue, men Deponenten saae, hørte og fornam icke hvem af dem til dette Clam/m/erje var ophav eller gav anledning. Og heller ikke saae hand nogen af disse indstefnte blodig eller slagen, efter at de saaledes vare blevne schilte ad, dog saae hand at de indstefnte af vred hue hafde hin anden fat, og i det de brødedes sammen, begge kom i gulvet at ligge.

Endre Oppedal efter aflagde Æed forklarede eenstemmig lige som det forrige Vidne vundet haver; Og ydermeere sagde Vidnerne at da disse Personer vare bleven schilte ad, fik de dennem af Stuen, og en hver paa sit Stæd henført, paa det de ikke viidere schulle komme tilsam/m/en.

Fogden erjndrede om Laug[dag] for Anfind Lofthuus, og Reserverede sig at lade indkalde Ommund Lofthuus, efter Sagens beskaffenhed til processen.

Afsagt

Anfind Lofthuus gives Lavdag til neste Som/m/er-Ting at møde for Retten og til Sagen at svare, til hvilcken tid Om/m/und Lofthuus lovlig vil Kaldes til processen.

Lars Torbiørnsen Alsager hafde Stefnt til dette Ting Olle Odsen, Gunde Larsen, Østen Larsen, Sylfæst Helliesen, Torgier Asbiørns:, og Lars Gundersen, alle at lide Dom fordj at de udj hans Marke-Skoug schal have Huugget 50 stk: bierker, 4re furrer, og flækket Næver af 30ve bierker, derom at lide Dom efter Loven og Cit:[s] nermere Paastand, til Vidne var \ingen/ indstefnt.

de indstefnte møtte, undtagen Gunder og Lars.

Stefne vidnerne Ole Larsen og Sven Jacobsen vandt med Æed at de havde indstefnt sam(me?) indstefnte Personer med Lovlig 14 dages Varsel.

Torgiel Aalsager!! (Alsager), Sylfæst, Ole og Østen ibid: møtte, og en hver for sig eenstemmig svarede, at naar Citanten Lovlig overbeviiser Sigtelsen, da bliver det først tid for dem at fremkom/m/e med deris forsvar, jmidlertid benægter de aldeeles Citantens sigtelse, og forbeholdt sig for ubevislig beskyldning at tage Contra Stefning til Satisfactions erholdelse.

Citanten paastoed forelæggelse for de udeblivende.

Afsagt

Som Gunder og Lars Indre Alsager, der haver faaed Lovlig Varsel, icke møeder, saa gives dem Lavdag til neste Som/m/er ting, til hvilcken tid de Personlig bør møede og til Sagen at svare. Og staar det de indstefnte frit for til sam/m/e tid at udtage Contra Stefning, om de det fornøeden schulle eragte.

Torgield Asbiørnsen Alsager hafde Stefnt Lars Gundersen Indre Alsager at lide Dom til at betale ham 2 rd:r, som Citanten paa de efter tvende dend indstefntes Huustruer holdte Skifter, for en Hæst er udlagt, hvilcket de beskrevne givne Skiftebreve, som ellers hos dend indstefnte er beroende, nermere schal Deducere og beviise, samt processens omkostning at erstatte.

Lars Gundersen møtte icke.

Kalds mændene Ole Larsen og Swend Jacobsen ved Æed forklarede at de hannem med Lovlig 14 dages Varsel haver Stefnt.

Citanten paastod forelæggelse for dend indstefnte.

Afsagt

Som det tilkom/m/er Citanten hans Søgemaal at Deducere, saa paalægges hand fra dommeren at udtage extract af de, efter Lars Gundersens Huustru(er)

om hans nu paastefnte udlæg, passerede Skiftebreve paa vedbørlig Stemplet papir, og med samme til Rettens opliusning at i rettelægge førstholdende Som/m/er ting, til hvilcken tid meerbem:te Lars Gundersen gives Lavdag.

Jørgen Knudsen Jolles (Jølles) Obligation til Siur Torstens: Aass for 41 rd:r, til underpandt toe Spd: Smørs Landschyld udj gaarden Jolla (Jølle), dat: 26 Octobr: 1729, blev publicerit.
Jacob Espelands bøxel Seddel til Haldor Espeland paa 1 Løeb 1 pd: 9 mrk: Smør udj Espeland, dat: 8de Maj 1732, blev læst.
Dend Constituerede Foget Harbergs bøxel brev til Olle Olsen paa ½ Løb Smør og 1 bokschind i gaarden Lothe, dat: 8 Maj 1732, blev læst.
Lars Salomonsen og Niels Asbiørnsen Schare deris imellom hinanden indgaaede Contract af 8de Maj 1732, blev læst.

Fogden Ohnsorgs fuldmægtig Monsr: H: Christoph: Ohnsorg, blev angaaende Skydsen for Fogden og Sorenschriveren sidstl: Aar, paa spørsmaal, af Laug rettet og dend meenige tingsøgende Almue svaret, at be:te Foged sidstleden aar haver betalt ting Skydsen til hver mand fire schilling for hver Miil, og derpaa blev tings Vidne udfærdiget.
Paa bem:te fuldmægtig Ohnsorgs viidere Spørsmaal betreffende de affældte gaarders Skatter sidstleden aar 1731, svarede Laug rettet og Almuen at de for det affælte goeds, alle Skatter, saavel af Skatte som Landschylds Specierne be:te aar af Fogden Ohnsorg har været ukrævet og befrjet, saa deraf ej det ringeste til Deris Maj:ts Skatters for …..else er bleven betalt, hvorom Tingsvidne under Rettens bekræftelse blev udstæd.
Anlangende aftags gaardene Erklærede Laugrettet og Almuen at ingen aftags gaarder i dette tinglaug ej i nogen maade, det ringeste er bleven forbedret, til de Kongelige Skatter og Rettigheders svarelse.
Paa Spørsmaalet af Fogdens fuldmægtig til de 2de gaarder Lutrom og Baches opsiddere, svarede de, at de af Fogden gandske og aldeeles har været u-Krævet og befrjet for det affælte udi sam/m/e gaarder, saavit Jorde bogens rettighed udj dend bereigning af Landschyld Specierne forklarer.
Fogdens fuldmægtig fremlagde et forfattet Special Mandtal over alle Oddels og Selv Ejere Bønders paaboende gaarder, som udj dette tinglaug befindes, og hvilcket inden retten blev læst og examineret, Conform med Vedkom/m/endes Skiøder og Adkomster rigtig at være ansat, der opløeber til dend Sum/m/a udj Ullensvangs Sogn 70 Løeb 1 pd: Smør og 20 mrk: dito, Salt 5 td: 2 Løeb:r, Huuder 38 67/72 stk:, bockschind 3 stk:, giedschind 6 2/3 stk:, faarschd: 7 stk:, Kalvschd: 1 stk: Udj Kintzervig Smør 42 Løeb 10 1/14 mrk:, Salt 2 td: 4 23/24 Løeb, Huuder 25 ¾ stk:, Giedschd: 5 ¾ stk:, faarschd: 9 stk:, Kalvschd: 2 stk: Odde Sogn 33 Løeb 2 pd: 21 ½ mrk:, Salt 1 td:, huuder 10 11/12 stk:, buckschd: 1 stk:, giedschd: 15 stk:, faarschd: 12 stk:, Kalvschd: 2 ¼ stk: udj Røldahls Sogn 15 Løeb:r 22 ½ mrk:, og desang: blev tingsvidne efter begier udfærdiget.
End fremlagt En anden forklaring om det beneficerede goeds i dette Ting laug, som blev læst og examineret, Conform med dend ved Hard: Fogderje værende Matricul med vedkom/m/ende bøxel breve, der opløeber til d: Sum/m/a udj Ullensvang Sogn [Smør] 12 Løeb:r 15 ½ mrk:, Salt 2 td:, Huuder 5 1/? (1/9?/1/4?) stk:, giedschd: 1 stk:, faarschd: 2 stk:, Kalvschd: 1 stk: Kintzervig 10 Løeb 2 pd: 13 mrk: Smør, 5 huuder, 2 td: ½ L: Salt, 1 bockschd:, 5 ½ stk: giedschd:, 3 stk: faarschd: udj Odde Sogn 10 L: 2 pd: 13 mrk: Smør, 2 huuder, 4 ½ giedschd:, 1 ¾ stk: Kalvschd: og udj Rørdahl 1 pd: 12 mrk: Smør. derpaa ligesaa tingsvidne udstæd.

Derefter blev afvigte Aars Skatte Penge, som efter Restancerne til dend Constituerede Foget Harberg var bleven betalt, og befindes af alle Hardangers Fogderies Skibbreder paa sam/m/e Restance i alt erlagt dend Summa 248 rd: 1 mrk: 7 s: betalt, som af dom/m/eren, Lehnsmanden og Peder Jaastad blev taalte og med deris Signeter forseigled.

1732: 49b

… de qvæstioner …… fremsat, Erklærede Laugrettet og Almuen ……. blev svaret vide.
Endelig paa Spørsmaal blev svaret og forklaret, at dennem ikke var bekiendt at fleere første bøxler paa Halsnøe Closters goeds i dette ting lav 1731 er falden, end af Sylfæst Asbiørns: udj Hougstvedt 9 mrk: Smør ½ (Løb?) Salt, samt bøxel efter opsidderne til Selv Ejer Godset 12 mrk: Smør ½ Løb Salt mod bøxelens betaling 8 rd:r 52 s: og derom blev ligesaa Tings vidne paa begier udfærdiget.

Og som ingen fleere indfandt sig viidere at gaae i Rette, Saa blev Retten for denne sinde ophævet og sluttet.

Anno 1732 dend 16de Maj blev Extra Ordinaire Ret sat, holden og administreret paa Gaarden Indre Leqve udj Wosse Præstegield og Wangens Kirke Sogn med efterskrevne Laug rettes mænd af Kongl: Maj:ts Foget opnæfnt efter Loven, nemlig Torbiørn Ne….., Niels Bøe, Anfind Giere, Wiching Gielde, Arne Nedre Ringheim, og Iver Osgier, udj een Aasteds og Ejendoms uddeelings og udsteenings Sag imellom bemelte Gaard Nedre Leqves Mark og Præstegaarden, i hvilcken Nedre Leqves Ejer Hr: Lieutenant Nordahl prætenderer sig med Rette at tilkomme 3 Spand Smørs Landskyld, alt efter bemelte Hr: Lieutenantens for Sagen udstæde Stefning, hvilcken hand producerede og for Retten blev oplæst. Dernest fremlagde Citanten hans udvirkede Continuations Stefning af 20de Martj indeværende Aar, som ligesaa for Retten blev oplæst, og var formedelst sam/m/e Stefnemaal indstefnt Sogne Præsten Magr: Jørgen Harboe, som dessen lovlige forkyndelse for hannem, selv havde paaskreven under hans Haand. Saa fandtes og teignet paa Continuations Stefningen at dend for dend Constituerede Foget Sr: Andreas Heiberg var anviist, og det under bem:te Heibergs haand og paaschrift Endelig var indkaldet. Angaaende de omtrettende Trej Spand Smørs Ejendom at bære Vidne, Nemlig Børge Larsen Ullestad, Johannes Øfre Lij, \og/ Lars Apelthun, og til Vedermæle deris forklaring at anhøre Sogne Præsten Magr: Jørgen Harboe.
Magr: Jørgen Harboe møtte ikke Selv, men ved Wiching Gielde loed indlevere i Retten et forseiglet Brev fra sig til dom/m/eren, som blev aabnet og derudj funden hans schriftlige forsæt, af denne dags dato, som blev oplæst, samt en af ham videmerit Copie af forrige Stifts befalings mand von der Ostens Resolution af 5te Octobr: 1731, som ligesaa blev læst.
Hr: Lieutenant Nordal replicerede, at det er nu dend 5te gang, som denne Aasteds forretning af Stedetz Sorenskriver er bleven berammet, hvortil Magr: Harboe og hver gang er bleven varslet, hvoriblandt dend eene af de ansatte tider udj Wangens Præstegaard forretningen til i dag udj Magr: Harboes nerværelse er beram/m/et, af itzige Constituerede Dom/m/er Preus, og vedtaget af dend Constituerede Foget Sr: Andreas Heiberg, og derfore Kand Citanten ingen viidere opsættelse tilstaae, men imod Magr: Harboes \begierte/ opsettelse aldeeles protesterer, allerhelst, at Hr: Lieutenant Nordal

1732: 50

ikke haver forlanget …… paastefnt noget …… deris eget til(hørende) ……. Ejer …….. de Trej Spands Landschyld, som hand formeen sig med rette til hans Ejende og brugende Gaard Leqve, at tilkom/m/e, og \...../ udj Præstegaardens Mark og Jord er beliggende, thi paastoed hand at Retten nu foretager udskiftningen efter at de indstefnte Vidner er vorden afhørte.

Ellers til Sagens og Rettens opliusning producerede Citanten hans Reqvisition til forrige Stifts befalings mand von der Osten af dato 10de Aug: 1731, med hos føyede bjlage, samt Velbemelte Hr: Stifts befalings mandens derpaa \.... ……/ tegnede Resolution af 25de dito sam/m/e Aar, som et efter andet lydelig blev oplæst. Dernest anviiste Citanten Sal: og Høylovlig Konge, Kong Fredrick dend Tredies Original allernaadigst udgifne \..../ Skiøde paa endeel gaarder her i Wosse Præstegield beliggende, til afgangen Commissarius udj Amsterdam, Gabriell Marcellius, af dato Kiøbenhafn Slot dend 15de Augustj 1657, tillige med dito Marcellj Søns dend 1ste Maj 1664 Overdragelse, og hvor i blant, Neml: det bortsolte Specificerede Goeds, Gaarden Leqve, var anført af Halv-tredje Løeb Smørs Landschyld. Widere producerede Citanten et Tings vidne erhverfvet for Bergen Byetings ret dend 22de Septembr: 1710, som hand forlangede ej allene deraf for Retten oplæst, de da førte Vidners forklaring, men end og at samme Document i Acten maatte vorde inddragen. ydermeere producerede Citanten Boye Rafnsdorffs original Skiøde til Sl: Hr: Niels Weinwick paa gaarden Leqve 18 mrk: Smør, som da brugtes under Wangens Præstegaard, daterit Bergen dend 5te Novemb: 1714, og publicerit for Wangens ting laugs Almue dend 15de Maj 1715, som ligesaa blev læst, og Endelig, i rette lagde Citanten Hr: Morten Ruuses dend 24de Aprilis 1731 til Citanten udstæde Skiøde paa forbem:te 18 Mrk: Smørs Leje uden bøxel, som fandtes tingliust paa Wangens tingstæd dend 31 Martj 1732. i det øvrige ville Citanten /: nest at erjndre Retten at indbemelte 18 mrk: Smørs Leje udj Leqve, er det samme, som udj hans Stefnemaal Kaldes Alle helgen eller Axel-Spandet, hvilcket Spands Ejendom hand efter Stefnemaaletz anledning og tilhold vil forvendte at Retten tager i øyesiufn til udschifte og deeling :/ have sig Refererit til sit Stefnemaal og nu giorde paastand, udjnden hvilchen hand afvartede Rettens eragtning.

Og blev da forafskeediget.

Widnerne, som indstefnte ere, admitteres og antages til forklaring om det paastefnte, og efter derpaa giørende anviisning, samme deris udsigende at Æedfæste, al…. …… saavel Magr: Harboes, som dend Constituerede Foget Anderas Heibergs teignede paaschrift paa Stefningen, udviiser at ……. Vidnernis udsigende, at anhøre, Lovlig ere Stefnte, …. og …… det er scheed, schal viidere udjnden Magr: Harboes for(meenende? blive) Kiendt og eragtet hvad ret er.

Derpaa blev Æedens \forklaring/ for de mødende widner, som vare tilstæde, lydelig oplæst og formanet deris Sandhed at udsige og forklare.

Widnet Børge Larsen Ullestad møtte for Retten og sagde sig at være 46 aar gam/m/el, og boer som Huusmand paa gaarden Ullestad, og derefter forklarede, at hand haver hørt at hans gamle endnu i live værende fader Lars Olsen Ullestad, som nu er 86 aar gammel, sige og forklare, \at/ af \...../ Leqves (har? schattet?) .. …..

1732: 50b

…… \Præstegaardens brug/ ……. gaarden Leqve, …….. bemelte Øfre Tørling i alt eller (hal)ft der af, eller hvor meget, vidste bemelte hans gamle fader ikke at Kunde giøre endten anviisning eller forklaring om. Angaaende Engen, som Citanten paa de omtrettende Trej spand prætendere, forklarede Deponenten, ofte at have hørt af bemelte hans fader at sige, at de ved gaarden Leqve nest omliggende Teiger, schal tilhøre gaarden Leqve, men paa samme Teiger haver Deponentens fader sagt, icke at kunde endten give Nafn eller anviisning,

og sagde Deponenten at det er over 20de aar siden som hans fader først fortaalte ham det omvundne, og ellers mange gange siden igientaget og sagt det samme. Wiidere sagde Vidnet, saavit Leqves forSkot er angaaende, at Kunde giøre anviisning efter hans faders for ham giorde forklaring, og ligesaa hvor Øfre Torlingen er beliggende, men, hvad de af Leqve tilkom/m/er, icke. Viidere havde Citanten icke at tilspørge widnet.

Det Andet widne Johannes Øvre Lie møtte for Retten og sagde sig at være 74 aar gammel, og beboer gaarden Øfre Lie, hvor nest hand forklarede, at have hørt af hans fader Sl: Erich Rogne sige, da der blev talt om Præste gaardens og Leqves sam/m/en stødende Marker, at Ageren Kaldet forskott tilhørte Leqve gaard, og i samme forschot det støkke Ager, Leir-Ager Kaldet, men angaaende Ageren Tørlingen haver hand ikke hørt sige, endten dend tilhørte Leqve i alt eller nogen deel deraf, Paa det om Leqves forschott af Deponenten omvundne, forklarede Vidnet, saa vit hand Kand erindre sig af hans fader til ham er bleven udsagt, at Kunde giøre anviisning. Betreffende dend prætenderende Eng til de omtrettende Trej Spand sagde Vidnet paa Spørsmaal ikke at Kunde forklare andet af hans fader at have hørt, end saavit et støkke Engemark, tilforne kaldet Leqves-Hagen, men nu Kaldes Schoug-teigen, angaar, at samme Enge-Mark, Leqves-Hagen, schulle tilhøre gaarden Leqve, men hvor meget deraf vidste Deponenten ikke, nu efter saa lang tids forløb at erindre sig, nogen forklaring at giøre, og paa dette støkke Enge mark, nu Schougs Teigen kaldet, sagde Vidnet at kunde giøre anviisning, hvor dend er beliggende.

Det Tredje Vidne Lars Appelthun møtte og forklarede at være 80 aar gam/m/el, og boer paa Appelthun, og at hand engang omtrent for 60 aar siden, da hans Sal: fader Lars Olsen, som i hans levetid haver wæret Raasmand paa Leqve, var i samtale med Størcher Mølster, som var Lehns mand her paa Woss, af bem:te hans Sl: fader …… forklar… disse ord til ermelte Størch Mølster /: som da (var) …..e Vidnes fader, at der var tem/m/elig meget Eng og Ager ……. Præstegaarden :/ at det var vidstnock, at der var meget …… under Præstegaarden af \Leqves/ Ager-marck, saasom Leqves forschot og Øfre Tørlingen, som tilhørde Leqve gaard, men hvor meget af …….. Ageren Tørlingen, forklarede Vidnet ikke at have hørt noget af dennem forklare. Men belangende Engen som Leqve schal tilkom/m/e, sagde Vidnet indtet at have hørt. Retten tilspurte Citanten om hand viidere hafde dette Vidne, at tilspørge, men som hand svarede Nej,

begav Dommeren og

1732: 51

Laug rettet sig med de afhørte Vidner til de omvundne Agre, og d(er) anviiste da Vidnerne Leqves forschot med hos liggende Aggerstøkke Leir Ager Kaldet, saa blev og af Vidnerne anviist Ageren Øfre Tørlingen, men, efter deris forhen giorde forklaring kunde de ingen Skiel og Skifte giøre eller anviise, endten hvad Prestegaarden derudj, eller og gaarden Leqve med rette tilkom. Endelig blev og af Vidnet Lars Appelthun giort anviisning paa dend af ham omvundne Leqves Hagen, eller nu Kaldet Schougs teigen, og saavit Leqve eller Præstegaarden derudj med Rette tilkom/m/er, igientog hand sit aflagde Vidnes biurd, {saa} at hand derom ingen anden Opliusning haver eller veed at give end hvad hand forklaret haver.

Derefter blev det første Vidne Børge Larsen Ullestad for Retten fremkaldet, og aflagde hand hans Corporlige Æed med opragte fingre, at hand icke rettere og sandere weed om de paastefnte 3 spand Smørs Landschyld, som Citanten schal tilkomme af Prestegaardens Ager og Eng, end hvad hand, som forhen melt udsagt og forklaret haver.

Det andet Vidne Johannes Øfre Lie, tillige med det tredje Vidne Lars Appelthun, aflagde deris Æed een hver for sig med opragte fingre, at de ikke rettere veed om det paastefnte at vidne og forklare end hvad de allereede vundet haver og anviist.

Citanten Hr: Lieutenant \Nordahl/ forklarede, at hand end ydermere vil have igientaget hans forrige forestillelse og paastand, udj hvilcken hand ikke vendtede andet end Rettens bjefaldelige expedition med uddeling og udstening, og at ingen hinder der udj, formedelst Magr: Harboes (in)dkom/m/ene indvending, vorder giort, saasom h/an/d og endnu der jmoed, og ald anden udflugt og ophold protesterer. Ellers forklarede Hr: Lieutenant Nordall til Rettens og Vedkommendes erjndring og overvejelse, at om endschiønt Sogne Præsten eller Præstegaarden tillige med Leqves Ejer haver fælletz beite udj Berget, og Præstegaardens forrige besiddere haver, under det brug af de omtrettende 3 Spand, brugt, det der staaende eller værende Sæls tofter \Schior K…let/, som dog er Citantens Ejendom, saa, og fordj Præste gaardens Sæl-tofte er Hauger, og Citanten nu vendter og paastaar sig uddelt hans ejende og paastefnte 3 spand, er Citantens formeening, at samme Sæls tofte i Schior bør følge og bruges af ham, Neml: Citant:, som hans Ejendom, og ingen Anden. Og som Retten fortøvede til imod Aftenen i formoedning at dend Constituerede Foget Sr: Andreas Heiberg sig til forretningen og for Retten, efter Stifts befalings mandens Ordre, til Præstegaardens tilliggende herlighed og Ejendom, dessen forsvar, schulle indfinde, men forgieves,

saa blev af Retten Eragtet og Afsagt saaledes:

Retten haver efter Citantens Stefnemaal (deter?)mineret afhørt og i Æed taget de, angaaende de omtrettende 3 Spand Smør, af Citanten indstefn[t]e widner. Og hvis forklaring, ved Sagens nermere fremgang, dend

1732: 51b

paafølgende dom schal blive i agt taget, hvor \vit/ tilstrekkelig og til Sagens Opliusning eragtes kand; jmidlertid, som Magr: Jørgen Harboe udj hans i Retten indkommene forsæt exciperer at tage til gienmæle i Sagen forinden Kongens Foget, som er tillagt Stifts befalings mandens befaling, at forsvare Præstegaardens rettighed, saavit forsvarlig og lovmessig er, og bemelte Foget nu ikke møder eller ved nogen lader møede for sig, da dog hand haver paateignet Stefningen at dend hannem lovlig er forkyndt, Saa Eragter Retten, i een deel ….., at det Consernerer Deris Kongl: Maj:ts (tieniste) at Præstegaarden vedbørlig bliver maintineret og forsvaret, og i en anden deel, at ikke, endten Kongens Foget eller Sogne Præsten schal Klage sig med Retten overjilet, at udfløtte Sagen til en saa belejlig tid som baade Parterne og Retten, til Sagens viidere afhandling og endelig afgiørelse kand være tiendt med; Og i saadan henseende gives da Sagen Rom til først anstundende Som/m/er tinge her i Wosse Præstegield er vorden holden og overstanden, da Vedkommende parter betimmelig og efter Lovens maade en hver i sær schal blive bekiendtgiort, hvad Dag Retten igien bliver sat og holden. Og paalægges derfore saavel Kongens Foget som og Magr: Jørgen Harboe til dend tid som Retten da determinerer og dennem bliver bekiendt giort, for Retten her paa Leqve Personlig at møede og til Rettens \opliusning/ og deris Sags tarv og forsvar at med sig have og føre i rette alt hvis de monne eragte fornøeden til Prestegaardens Ejendom og herligheds beschiermelse at have. Siden schal gaaes og dømmes i Sagen lovgemæss.

Anno 1732 dend 20de Maj blev Retten sat og administreret paa Gaarden Store Rochne udj Bordahls Otting og Wosse Præste gield, udj een Oddels Løsnings Trette imellom Brynild Store Rochne og Anders Andersen Hylde, angaaende 2 pund 4 mrk: Smørs Landschyld udj bemelte gaard Store Rochne, som Brynild Store Rochnes Moder Torbiør Rasmus datter /: der nu haver Anders Andersen Hylde til Ægte :/ paa hendes Arve Lod efter hendes fader Sal: Rasmus Brynildsen, og siden efter hendes Moder Dordj Johans datter, var udlagt og tilfalden, og hvilcke 2 pund 4 mrk: Smør Brynild Store Rochne, som formeen sig dertil at være rette Odels Mand, søger fra hans Stiffader lovlig at indløse. Og blev Retten da i denne Sag

betiendt med efterskrevne Laug rettes og Meddoms Mænd, efter dend Kongl: Constituerede Foget Andreas Heibergs udnæfnelse af dato 31 Martj indeværende Aar, som Lehnsmanden Wiching Tvilde, der var tilstæde for Retten, frem-

1732: 52

lagde, Nemlig Størch Reqve, Wiching Jelle, Siur ibidem, Anbiørn Græ, Anfind Giære, Iver Ousgier, Siur Wichie, og Torbiørn Nedere Qvitne.

Citanten Brynild Store Rochne møtte for Retten og fremlagde hans for Sagen udstæde schriftlige Stefning af dato 19de Decembr: 1731, til indstefnte Anders Andersen Hylde, hvis tægtedag ere næfnte sidst afvigte første Tiisdag efter Paasche, dend 22de April 1732, men af Dom/m/eren, formedelst mellom faldene Kongl: og andre Embeds da beram/m/ede forretninger udfløttet til i dag, og samme Stefning blev for Retten lydelig oplæst.

Anders Andersen Hylde, efter trende ganges paaraabelse møtte ikke, ej heller nogen paa hans wegne.

Stefne widnerne Lehns mand Wiching Tvilde og Ole Knudsen Store Rochne møtte for Retten og Æedlig afhiemblede at de haver Stefnt Anders Andersen efter Citantens Stefnemaal Torsdagen efter sidstleden Paasche, for hans boepæl Hylde, og ikke allene forkyndet Stefnemaalet for hans Stiff-Søn Johannes Torgiersen, men end og overleveeret ham til hans Stiffaders \Verneting/ Rigtig Copie af Stefnemaalet. Efter samme Stefning var og indkaldet til widne Stephen og Siur Rondwe, som for Retten møtte og tilstoed lovlig varsel: Anders Anders: Hylde var og indkaldet at anhøre bemelte widners Ædlig udsigende, og at hand dertil lovlig var stefnt bekræftede og afhiemblede wed Æed de tvende Mænd Ole Knudsen Store Rochne og Godschalk Store Rochne, samme omvundne dag, Nemlig Torsdagen d: 17de April nestleden.

Citanten Brynild Rochne forestillede, at omendschiønt indstefnte Anders Andersen Hylde, som haver nødt lovlig varsel i denne Sag, ikke møeder for at svare til Sagen og hans paastefnte prætention, saa formeente hand at det hverken kunde hemme eller betage ham hands Vidners førelse eller \Endelig/ dom i Sagen efter Lovens 5te bogs 13de Capituls 13de Articul, thj paastoed hand for det første hans indstefnte Vidner til Ædlig forklaring maatte antages; og naar deris forklaring er aflagt, vil hans!! (hand) videre fremsette hvad hand til hans Rettes forsvar og Sags tarv, maatte eragte tienlig at være.

Widnerne Stephen Wichingsen Rondwe og Siur Jonsen ibidem fremstoed for Retten, og som melt sagde at de af Citanten lovlig ere stefnte at bære Vidne i denne Sag. Og blev da Æedens forklaring af Lovbogen lydelig oplæst, og Vidnerne vedbørlig formanet deres Sandhed i denne Sag at udsige, hvorpaa widnet

Stephen Wichingsen Rondwe fremstoed for Retten og med opragte fingre aflagde sin Æed, Sandhed at widne, og derpaa forklarede, at fiorten dage før sidstleden Juel var hand, nemlig Vidnet, tillige med Siur Jonsen Rondwe, efter Citanten Brynild Rochnes begier udsendt til Anders Andersen Hylde med Reede Penge 52 rd:r at tilbiude ham for de nu paastefnte 2 pund 4 mrk: Smør udj Store Rochne, hvilcke Citanten, som formeente og paastoed sig Rette og Sande Oddels mand \at være,/ imod samme Penge, sig ville tilløse, og forklarede Vidnet, at hand med Siur Jonsen benefnte omvundne tid Kom til gaarden Hylde og fandt Anders Andersen hiemme,

1732: 52b

og efter at deris Ærende for Anders Hylde var kundgiort, og Pengene, som de med hafde, han/nem var forewiist, tilspurte Brynild Rochne, som var i følgeskab med dem og nærværende, Anders Andersen Hylde, om hand vilde imodtage Pengene, de omvundne 52

rd:r, og derimod paa forbem:te 2 pd: 4 mrk: Smør udj Gaarden Store Rochne, meddeele ham Skiøde efter Loven. men Anders Andersen svarede omsider Nej, og at hand de tilbudne Penge ikke vilde imodtage, eller derimod Skiøde til Brynild Rogne meddeele; Citanten havde dette Vidne ikke meere at tilspørge.

Det Andet Vidne Siur Jonsen aflagde sin Corporlige Æed, at Vidne Sandhed i denne Sag, og derpaa forklarede og udsagde om passagien, angaaende Citantens tilbiudelse at indløse de paastefnte 2 pund 4 mrk: Smør, dend forhen omvundne tid, Nemlig: fiorten dage for sidstleden Juel, i alle maader som det forrige widne Stephen Wichingsen Rondwe vundet haver.

Citanten derpaa forestillede Retten, at de schifte breve som ere holte efter hans MorFader og MorModer er udj indstefnte Anders Hyldes hænder, tillige med de andre gamle adkomster paa de paastefnte 2 pd: og 4 mrk:, samt det meere udj gaarden Store Rochne som ved schifte er uddeelet. Og som samme Skifte breve og Adkomster noksom schal beviise Citantens ret, saa bad hand, henseende til, at indstefnte Anders Andersen nu icke møeder eller vil svare for sig, det Retten ville udsette sagen til nest kommende Mandag her paa Gaarden Store Rochne, og til samme tid, endschiønt det, efter Loven, var U:nøedig, ikke alleene forelægge Anders Andersen Lav dag, men end og, efter Lovens tilhold paalægge ham at producere Citantens MorFaders og MorModers Skiftebreve med de gamle Adkomster paa det goeds, alt til en lovmæssig og endelig doms erholdelse, Og sagde Citanten, at som hand formoeder at Retten bjefalder hans begiering, saa, for at opliuse Sagen des nermere, vil hand indstefne til samme tid indstefne!! Knud Nyre og Ole Rochne og Od Sondwe, at forklare, det de paastefnte 2 pund 4 mrk: Smør med det meere udj Gaarden Rochne er Citantens ModerFaders rette og Sande Oddels goeds, og til hvilche Vidners anhørelse hand ligesaa vill Kalde Anders Andersen at møede til widermæle!! (wedermæle), ellers forbeholdt Citanten sig til ovenmelte tid at fremsette i Retten hans yderligere formeening og paastand i Sagen. Øfrigens anviiste Citanten for Retten reede penge til de paastefnte 2 pd: og 4 mrk: Godses Løsning efter Stefnemaalet.

Derpaa blev af Retten Eragtet og Afsagt.

Efter Citantens begier udsættes Sagen til først kommende Mandag den 26de Maj først kom/m/ende, til hvilken tid indstefnte Anders Andersen Hylde forelægges Lavdag. Og paalægges bem:te Anders Andersen Hylde til samme tid her paa Gaarden Store Rochne Personlig at møede, eller og ved en lovgyldig Mand at lade møede for sig til Sagen at svare, og tillige i Retten fremlægge de af Citanten paastefnte Skiftebreve holden efter hans afdøde ModerFader og ModerModer, samt de fleere Adkomster, det paastefnte Jordegoeds betreffende, og hvad viidere hand, i denne Sag, maatte have til forsvar, saafremt ej dom, efter hvis passeret og fremlagt er samme tid schal blive afsagt. Skulle Citanten have

1732: 53

fleere og andre Widner i Sagen at føre, da bør det schee til samme tid, og dem at anhøre Anders Hylde Kaldet til wædermæle. Og naar det er scheed, schal saavel angaaende hoved Sagen, som processens omkostning blive Kiendt og dømt hvis ret er.

Fredagen dend 23de Maj nest efter blev Retten sat paa dend Gaard Mossefind udj Wangs Hoved Sogn og Wiiger Otting paa Woss, og betient af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus med efterskrevne Laugrettes mænd, som af dend Constituerede Foget Sr: Andreas Heiberg blef schriftlig dend 5te April nest tilforne havde opnæfnt, hvilcken Opnæfnelse Lehns manden Wiching Tvilde, som for Retten og ved forretningen var tilstæde, fremlagde, Nemlig de Dannemænd Størch Reqve, Peder Biørche, Niels (Dychesten), Niels Knudsen Mittun,

Torben Neqvitne, og Isaach ……, udj een besigtelses og grandsknings Sag, angaaende Gaarden Mossefind og dends Depertinentier med viidere, imellom Ole Knudsen Mossefind og Claus Knudsen, efter benefnte Ole Knudsens for Sagen udstæde schriftlige Stefning, hvilcke hand i Retten producerede og for Retten blev oplæst.

Claus Knudsen Finne møtte Personlig for Retten, tilstoed lovlig at være Stefnt; og derpaa indgav i Retten hans Skriftlige Contra Stefning, som ligeledes blev læst.

Hoved Citanten, som til Contra Stefningen vedtog lovlig Varsel, producerede hans Skriftlige forsæt i denne Sag, som sammeledes blev læst, dernest een hans beskikkelse til Contra Citanten af 22de Augustj 1731, passerit, efter Sl: Fogden Lems paateignede ordre til Lehnsmand Wiching Tvilde, ved dito Lehns mand og de tvende Mænd Od Breche og Johannes Opheim. Wiidere fremlagde hoved Cit: Ole Knudsen eet Skiøde til ham udgiven af Sl: Kirstine Miltzou dend 15de Maj 1715. tillige underschrevet af hendes Curator Lauritz Miltzou og hendes Søster Christence Miltzou, og dernest i rette lagde hand Ditlew Henrichsen Miltzous og hoved Citantens indgaaede og oprettede Mage schifte brev af dato 12te Augustj 1718, samt Henrich Baltzer Miltzous Skiøde og Transport paa hans Oddels Ret udj Mossefind af 22 Febr: 1726. Ydermeere anviiste hoved Citanten i Retten een her paa Aastædet af Dom/m/eren Jens Fabricius imellem ham og hans Contra part angaaende tit forbem:te Gaard Mossefind dend 19de November 1726 afsagt dom, tillige med en Lavtings dom afsagt dend 22de Octobr: 1728, hvis Sentence og slutning hoved Citanten begierede oplæst og udj Acten inddragen. Endelig fremlagde hoved Citanten et schiøde udgivet af Torgiuls Tronsen Tostensruud til bem:te hoved Cit: af dato 28de Sept: 1717.

Contra Citanten Claus Knudsen producerede for ommelte allegerede Laugtings dom af 22de Octobr: 1728, til hvis indhold bem:te Contra Cit: sig referede, og ellers ikke tilstaaer Ole Mossefind for Gaarden Mossefind \meere?/ end følgelig Kirsten Miltzous dend 15de Maj 1715 til Ole Mossefind meddelte Skiøde 600 rd:r, hvor imod Ole Mossefind bør tilfindes efter hans Contra Stefning, at levere ham, Nemlig Contra Citanten, Gaarden Mossefind med dens tilliggende og tilhørende. Contra Citanten fremlagde ellers Een doms Act passerit paa Gaarden Houg udj Aals hoved Sogn i Hallingdahl af Sorenskriver Anders Jordstad dend 13de September 1721, af hvilchen act hand begierede i denne act inddragen, det indførte Skiøde af Jacob Bertelsen til Torgius Tronsen Torstensruud paa Trej Løebers Goeds i Gaarden Houg i Lewælle bøyden, udgiven dend 19de Septembr: 1684 fra pag: 37 til 38, samt et Andet Skiøde inddraget

1732: 53b

i b(emelte) Doms act paa pag: 48 til 52, udgiven til Asle Erichsen Dyb(sjord?) af forbemelte Torgius Tronsen, af dato 1ste Decembr: 1697, med hvilcke Documenter hand ville gotgiøre, at dend gaard Ho(ug..), som schal (have gaaed?) udj Mageskifte mod gaarden Mossefind, (efter) det af Ole Mossefind fremlagde og af ham og Ditlew Henrichsen oprettede Document, dat: 12te Aug: 1718, ikke haver vært Ole Mossefinds Odel, og hvilcken Ole Mossefind prætenderede og formeende Odel hand des mindre endten med Skifte brev eller andet lovgyldig Document, haver legitimeret og beviist. Endelig irettelagde Contra Citanten hans Reqvisition til forrige Stifts befalings mand Wilhelm August von der Osten af dato 3de Novemb: 1731, med welbemelte welbaarne herres derpaa teignede Resolution af 7de dito, som for Retten blev læst. Og i det øfrige indloed hand Sagens viidere behandling til Retten og dends paadømmende.

Begge Parter paastoed, een hver deris indstefnte og tilstæde værende Vidner, til følge af deris Stefnemaale taget i Æed og afhørte.

Samtlige indstefnte Widner møtte for Retten, og efter at Eedens forklaring for dennem var oplæst og de formaaned derefter deris Sandheds Vidne i denne Sag at bære og udsige, frem Stoed af hoved Citantens indkaldede Widner, det første Vidne,

Ole Jørgensen Dagestad, som ilige maade efter Contra Citantens Stefnemaal var indstefnt at vidne, og efter at hand med opragte fingre havde aflagt sin Æed, Sandhed at Vidne, Wandt \og/ forklarede: at det nu omtrendt, efter hans nøyeste og beste erjndring, er 17de Aar siden Ole Knudsen kom at besidde og beboe Mossefind, og i dend tid var Deponenten i tieniste hos nu afdøde Kirsten Miltzou, som gaarden Mossefind til Ole Knudsen overdrog: Og erindrer hand sig til Visse, at Waanhuuset paa gaarden Mossefind af bygning og indrettelse i alle maader var liges/om/ det nu findes, undtagen, at da Ole Mossefind foromvundne tid tog gaarden an, var dette Waanhuus uden til ikke bord-tægt eller med bræder beklæd. Angaaende samme Vaanhuuses tag, da forklarede Vidnet at det ikke var draabe frit og tædt, da Ole Mossefind antog det til beboelse, men det veed hand, at Ole Mossefind siden hand Kom til gaarden, maatte, formedelst huusetz saadan slette tilstand, rive taget af, og det sam/m/e igien oprette med Næver og det Viidere tilbehør, hvad tid dette scheede sagde Vidnet ikke rettelig og til Visse at Kunde erjndre, men hand meente, at tiden naar det passerit er, findes merket paa Vindscheederne. betreffende Kielderen under Vaanhuuset, da forklarede Vidnet, at dend i Kirsten Miltzous tid, og da Ole Knudsen Mossefind antog Gaarden, var i slet tilstand, og var under bielkerne fra neden af støttet med bielcker, dog, som Vidnet nu haver taget samme Kielder i Øyesiufn, siufntes hand at Kielderen i dend tid ikke var \i/ saa slet tilstand, som hand nu finder dend. belangende Borgestuen, da sagde Vidnet at dend var saare Slet i Kirsten Miltzous tid, da Ole Knuds: som melt tog sig gaarden,

1732: 54

thj dend øvre side af borstue væggen var aldeeles (raadden), og …… vare med denne i saadan stand, at Ole Mossefind …… ….son, sagde Vidnet var hans ……, at Ole Mossefind maatte aldeeles nedrive borgestuen i grund, og med Nyt tømmer, som h/an/d loed afhænte og faae fra Rundahlen, opbygge dend for….lig dend Øfre Side af dito Stue, og var ellers det gamle tøm/m/er til hielp paa de andre trende sider, Og blev titbemelte borgestue forsiufnet med nyt Næver tag, til hvilcket tag og blev taget saa meget af det gamle som nøttig og tienlig var. Af Jldhuuset, sagde Vidnet, tog Ole Knudsen Mossefind Een Gl: Svil, og i stæden lagde en Nye Svild, Sambt forsiufned Jldhuuset med de da forefundene nødVendige Torvalle, Vindscheeder, og ellers taget i sig Selv forbedrede: Ellers forklarede Vidnet, at dend Kielder som før var i Jldhuuset, var inden i og neden i Jorden ombygget og Klæd med Tøm/m/er, som var aldeeles raadde[n]t, da Ole Knudsen Kom til gaarden, men Ole Knudsen har siden aftaget dette forraadnede tøm/m/er værk og ladet Kielderen paa alle sider op- og om-mure med Steen, og blev samme tid de gamle raadne bord eller dæler aftaget, og igien over denne Kielder lagt nye \Aaser og/ dæler {og} \eller/ bord dobbelt paa hin anden. Det øvre Stabbuur sagde Vidnet at erindre sig i dend for omvundne Kirsten Miltzous tid, at være gandsche slet holden, og at det paa dend indre side var paa hald, og desformedelst støttet med schorer, og sagde widnet, at som Naavene af sam/m/e Stabur var afraadnet paa begge Ender, saa foretog Ole Knudsen sig at rive dette Stabur, og først lod sætte derunder Nye Stolper, dernest een Nye Ramme; og blev formedelst Naavernis forraadnelse, de Naaver paa Staburetz længde afsavede, og saaledes bragt i stand igien, saa vel med Næver og Spærre tags forbedring, hvad som nøttes og bruges Kunde af det gamle, sagde Vidnet, at det blev taget til titbemelte Stabuurs hielp. Videre forklarede Vidnet, at hand selv var med da Kielderen udj Jldhuuset blev revet og opbygt igien af Steen, og ligesaa var hand med, da Ole Knudsen Mossefind loed tække Høe-Laden, og hvis tag før var brøstfældig og icke uden draab, dog, som Vidnet sagde, blev det taget af det gamle som tienligt var, at hielpe med til det \da/ nye oplagde. Hæste-

stalden angaaende, da sagde Vidnet at Ole Knudsen ligesaa maatte lade dend til grunde ned rive og igien opsætte dend, af hvilcken dend eene Væg imod floren gandsche var forraadnet og uduelig, og \dend/ med nyt tømmer igien opsætte, de andre sider blev tildeels oparbeidet med det nedtagne dueligste, men ellers behiulpet og forbedret med andet Nyt og tienlig tøm/m/er. Taget blev og forseet og forbedret med nyt Næver og videre tilbehør. Af den Nedre Floren \Kaldet Store floren/ sagde Vidnet at viide og erjndre sig, at Ole Knudsen Mossefind udtog 3 Træe-Sviller, og en lang-svilde, og ellers icke allene hafde dito fleere i grund, men frischet og forbedret med i alle tilfælde neden og oven til. Ydermeere forklarede Vidnet at i Kirsten Miltzous tid var et forfalden vehde eller brende Vehds schiul, men hand veed at Ole Knudsen maatte for dets Ælde schyld nedtage sam/m/e, og det samme paa detz fo(rige?) Toft, aldeeles af Nye opbygge. Paa hoved Citantens Spørsmaal (svarede)

1732: 54b

Vidnet, at i ald dend tid hand ikke haver været udj Kongens tieniste, hvilcken hand dog ikke meere end et Aar var her fra stædet, har hand været jefnlig Aar for Aar i Ole Knudsens Ager og jords dørkning, og da veed Vidnet at Ole Knudsen sam…. \...../ samme de tvende Agre Kaldet Skarre-Skaaren og Qvæd.. huus sa….saae i et, og udjnden dend forrige disse agers mellomvej, lagde en hoel-wejte, og derover Sten, siden med muld, saa at begge agrene nu er i et, og hvilket Arbejde, Vidnet sagde, at Ole Knudsen haver giort temmelig omkostning paa, og var Vidnet med dennem som dette Arbeide fuldførte. End forklarede Vidnet at hand veed at Ole Mossefind haver uddraget til større begreb dend Ager Kaldet Kø.. Ageren, og ligesaa lagt et støkke til en anden Ager Kaldet Stabur teigen. betreffende Humble Gaardene ved denne gaard, da vandt Vidnet, at i Kirsten Miltzous tid, og da Ole Knudsen som melt antog gaarden, vare de til deels forfaldne, men i itzige tiid, efter hands beste tøkke ere de i bedre stand end tilforne. hoved Citanten sagde sig indtet viidere at have dette Vidne at tilspørge. Paa Contra Citantens Spørsmaal sagde Vidnet at hand ikke erindrer sig hvor mange eller faae Ruuder der vare ude i Vaan huusetz winduer da Ole Knudsen antog gaarden; men hand vidste at forklare, at Ole Knudsen haver haft Glas mæster paa gaarden at forbedre Vinduerne i hans tid. Vidnet sagde og paa spørsmaal, at hand erjndrer sig icke om der var hoel-Vejte i Kielderen eller ikke da Ole Knudsen Kom til gaarden, men, saavit hand nu seer og erjndrer sig udj nerværende i mod dend før omvundne tid, da er Vaanhuuset, forinden dend fremste og største stue oven dend omvundne Kielder meget nedseegen; Aarsagen vidste Vidnet ikke dertil at sige, uden at det maatte Komme endten af ælde eller grundens svigtelse. Paa yderligere Spørsmaal svarede Vidnet, at Ole Knudsen, saa vidt Vidnet veed og haver været været!! med i hans Arbejde, de toe første Aar som Ole besad denne gaard, Kiørte Muld af og fra Agre rejnene op paa Ageren, men i dend øfrige tid haver Vidnet ikke været med i dette Arbejde, og derfore indtet Kunde forklare, endten noget lidet eller meget fra dend Nederste til øverste Ager Ende er fløttet, Kiørt og opkom/m/en. Viidere sagde Contra Cit: ikke at have dette Vidne at qvæstionere.

Det Andet Vidne Lars Westrim blev fremkaldet, som og med opragte fingre aflagde sin Corporlige Æed at vidne Sandhed, og derpaa forklarede: at hand ikke veed at sige, hvad endten gaarden Mossefinds waanhuuse nu Er i verre eller bedre stand end tilforne førend Ole Knudsen tog dem i possesion, dog erjindrer hand sig, at i forrige tid var der bord eller bræde tag paa dend fremste side, men meget gammel, og Er det ham ellers bekiendt, at Ole Knudsen haver beklæd waanhuuset med det bordtag eller Klædning, som huusene nu haver. Og vandt Vidnet, at dend Øfre floer paa denne gaard var aldeeles brøstfældig, og omtrendt 3 Aar efterat Ole Knudsen var kom/m/en til gaarden, da floeren og fantes støttet med Skorer, blev sam/m/e floer, formedelst dends forraadnelse og brøstfældighed, efter Ole Knudsens begier, gandsche nedtaget i grund, og var widnet selv med i Arbejdet som en lejet Arbejds Mand, og da det var

scheed, opsatte Olle Knudsen Mossefind ved Vidnet og Ole Grimestad en anden floer, deels med det forrige gamle, og deels af Nyt, ligesom det Kunde falde sig,

1732: 55

Og blev denne floer altsaa af dem sat i god og forsvarlig tilstand. Widnet sagde og at hand efter Ole Knudsens begier omvølede Smidien, som blev ned taget i grund, og til dends i standsettelse blev brugt noget som tienlig var af det forrige og gamle, resten var Nyt, som Ole Knudsen forskaffede, og blev hand, Neml: Vidnet, for hans Arbejde betalt af Ole Knudsen Efter deris \derom/ giorde forEening. Paa tilspørgelse svarede Vidnet, at i ald dend tid hand hafde boed med Ole Knudsen som hans Grande eller Gienboe, har hand seet og fornum/men at Ole Knudsen jefnlig haver bøedet og bedret paa gaardens huuse, og viidere Vidste Vidnet ikke at forklare, og heller icke havde Parterne ham meere at tilspørge.

Det Tredje Vidne Brynild Eimstad aflagde sin Corporlig Æed at Vidne Sandhed og der efter forklarede, at hand veed ikke om gaardens Huusers tilstand i itzige tid imod dend forrige tid, før Ole Knudsen Kom til denne gaard, noget at udsige og forklare andet, end, at hand mange og adschillige gange efter hoved Citantens begier og forlangende, haver været med at tække og omvøele gaardens huuse, og ellers hiulpet med at Kiøre tøm/m/er her til gaarden, som Vidnet sagde sig til visse at viide at være Kommen gaardens huuse til nøtte og forbedring. Parterne havde og dette Vidne icke viidere at spørge om.

Det fierde Widne Lars Uqvitne aflagde sin Æed og Vandt at hand icke veed at erindre sig hvad Stand Nareim, som ligger under gaarden Mossefind, var udj, da dend kom i Ole Knudsens Eje, og heller ikke Kand hand saa lige sige hvorledes dend i værende tid maatte findes, men dette veed hand under hans aflagde Æed at forklare, at omtrendt 4re Aar efter at Ole Knudsen Kom til Mossefind, foretog dend paa sam/m/e Plads Nareim boende Huusmand, Nafnl: Endre, sig at nedtage Nøede-floren i grund, og opbyggede dend af det gamle og Nye saa meget hand formaaede, dog var det Vidnet ubekiendt hvad enten dend Kom op aldeeles af Nye, eller i hvad som helst forsvarlig Stand, bem:te Endre, sagde Vidnet, at nogen tid derefter, tægte Smale-floren Og Øege eller hæste huuset, sagde Vidnet at være bekiendt at det er omvølt og forbedret siden Ole Mossefind Kom til denne gaard at boe. Ellers forklarede Vidnet, at der i Ole Knudsens tid er opsatte paa denne plads et nyt Kalve huus.

Det femte Widne Haaver Schieldahl efter aflagde Æed, vandt j alle maader angaaende Pladset Nareim ligesom det forrige Vidne Lars Uqvitne vundet haver, dog lagde widnet dette dertil, at i Ole Knudsens tid er og En Madboe bleven tæcket. Paa Spørsmaal svarede Vidnet, at Ole Knudsen haver faaed tøm/m/er hos ham, hvilchet er bragt til Pladset Nareim og der paa detz huuse oplagt og forbedret.

Det Siette Vidne Anders Andersen Nareim blev fremkaldet, og efter aflagde Eed vidnede, at hand haver brugt og besiddet Pladset Nareim udj 3 Aar i Ole Knudsens tiid, og er det nu paa det fierde Aar hand for Leje haver boed derpaa, og Kom hand efter dend foromvundne Mand, Nafnlig Endre, Huusene angaaende, da forklarede Vidnet, at de efter Øyesiufn for en hver ere meget brøstfældige og neppe draabe frj, floeren er maadelig god, deels Nye Stokker udj, og deels halv Skiøtte, men Smale huuset er dog bedre, fattendes indtet heller end nogle draaber at udtage, hæste Stallen er i te(mmelig) god Stand og draabe frj. Ellers sagde Vidnet at Madboen var

1732: 55b

nu fornemmelig sidste Vindter meget ilde tilred af dend paa dette Sted faldende overflødige Snee, saa at dend hart ad er til nedfalds. Kalve huuset angaaende, da forklarede Vidnet at det var efter hans tøcke, i temmelig god Stand. Og er der ellers efter Ole Knudsens og Vidnetz

mellom hin anden giorde slutning, paa dette pladses toft, i stæden for et gammelt Jldhuus opsat et Nyt Jldhuus, til hvilcket Ole Knudsen schaffede Tømmeret, men Vidnet fuldkom/m/ede detz Arbejde, og derfore schulle Ole Knudsen af dend Afgift som Vidnet til ham for Pladsetz besiddelse schulle give, Korte ham ½ rd:r Aarlig, som for 3 Aar er 9 mrk:, hvilcke og Vidnet er Kom/m/en til gode. Wiidere havde Parterne dette Vidne indtet at tilspørge.

Contra Citantens Vidner bleve derefter fremkaldede, og fremstoed Vidnet

Arne Winsand, og efter aflagde Æed forklarede at hand haver tiendt Sl: Kirsten Miltzou i det aar da hun afstoed gaarden \Mossefind/ foer Ole Knudsen, dog var hand fra hendes tieniste og gaarden dend tid Ole Knudsen tiltræde dend, og erindrer hand sig meget vel, at Gaardens Vaanhuuses biugning, var indrettet og dannet ligesom de nu forefindes, men dend fremste og Store Stue over Kielderen, var langt i fra icke saa meget nedseegen og schiøt som dend nu sees at være. Kielderen blev brugt, sagde Vidnet, i be:te Kirsten Miltzous tid, men dend var støttet under bielckerne med bielcker \eller/ stolper, og som Vidnet ikke gik i Kielderen, saa vidste hand ikke at forklare hvad endten der var Vand i Kielderen, eller om der var nogen hoel-Veite hvor igien/n/em Vandet havde sit udflod eller fald. paa dend fremste side af Vaanhuuset, forklarede Vidnet, war i fordum tid et gammelt forfalden bordtag: men Ole Knudsen, sagde Vidnet, haver med bord eller bræder tækket og Klæd det rundt om. Angaaende Vinduerne vidste Vidnet ikke at erjndre sig andet end der til deels Kunde være spruck udj en deel, men udj fremstuen var der ruuder udslaen, men hvor mange erjndrede Vidnet sig icke, hvad de øvrige gaardens huuse angaar, da sagde Vidnet at hand nu ikke derom kunde forklare andet end at de vare gode, men hand vidste icke efter saa lang tids forløeb at giøre nogen greede og reede for disses da værende tilstand, imod dend, som de nu kunde findes udj.

Willum Skielde møtte, og efter at hand hafde aflagt sin Æed forklarede. at omtrendt til en Toe Aars tid førend Ole Knudsen Kom til at boe paa Mossefind, var hand paa Mossefind i tieniste hos Sl: Kirsten Miltzou, og da var denne gaards Vaanhuuse bygget og indrettet ligesom de nu findes, paa dend dend!! fre\m/ste huusetz Siide var der en meget gam/m/el Klædning \af bord/, som nu er borte, og veed Vidnet, at Ole Mossefind haver Klæd Huuset i hands tid med de nu paaslagne bræder. Huuset seer hand over Kielderen at være nedseegen Een stoer deel, som i dend tid ikke var at fornem/m/e, og Kielderen under dend store stue og til deels viidere under huuset var støttet under bielckerne med stolper, Aarsagen til dette al huuset var sæncket vidste Vidnet ikke at forklare, borgestuen, sagde Vidnet, var forfalden paa dend øfre side, og begge floerene vare meget gl: og brøstfældige: Og ere disse trende biugninger nu efter Vidnetz nu beste schiøn bedre end de i dend tid vare. Det Øvre Stabur, forklarede Vidnet, at det var før Ole Knudsens tid meget skrøbelig og forfalden, og at grunden der under var under sægen, men …….. Vidnet at dito Stabur udj Tømmer og Stolper er

1732: 56

meget i bedre stand, end dend tid hand ……. som melt i Sl: Kirsten Miltzous tieniste, og da hand , Citanten, fick Jorden at beboe.

Oluf Grimestad, efter aflagd Æed vandt at Waanhuuset er nu af indrettelse og biugning lige som forend Ole Knudsen fick den: men Vidnet siufntes nu at huuset ere seegen et temmelig støkke ned, men aarsagen dertil vidste Vidnet icke at sige. Kielderen, sagde Vidnet, blev i forrige tid brugt af den paaboende, men dend var under bielckerne støttet med stolper. Huusene, forklarede Vidnet, var med gamle bord Klæd frem til, som nu ikke ere til, men hand veed at Olle Knudsen haver Klæd Huusene med bord og nye bræder rundt omkring. borgestuen var brøstfældig, fornem/m/elig dend (frem) væg som var raaden, og er nu ikke denne borgestue efter Vidnetz schiøn og Viidende icke i saa slet tilstand som dend var da Ole

Knudsen fick dend, floerene haver Ole Knudsen, som Vidnet forklarede, haft ned i grund og opsat dem igien i god Stand, og derudjnden til nogen deel betiendt sig af det gamle af disse f[l]oere nedrevne, og sagde Vidnet at hand Selv var med at opbygge dend Øvre floer. Det Øvre Stabur, forklarede Vidnet, i Kirsten Miltzous tid da Ole Knudsen fick gaarden, var gandsche til nedfalds, men er af dito Ole Knudsen revet formedelst detz store brøstfældighed, og igien opsæt til dend største deel af nyt, dog vidste hand icke hvad tilgaaed er, eller hvad der blev brugt af det gamle. Weed-Skiulet, sagde Vidnet, var forgaaed, om icke aldeeles forraadnet, og ved hand at Ole Knudsen haver af grunden opsat det saaledes som det nu findes. Høe Laden er og af Ole Knudsen tægt, efterdj, sagde Vidnet, dend var ufri for draaber og forfalden da Kirsten Miltzou forloed gaarden. Wiidere forklarede Vidnet at Ole Knudsen haver forbedret en Sætter boe (paa) Flødevig, og forschaffede Ole Knudsen Selv tøm/m/eret dertil. Ellers forklarede Vidnet at hand var med Ole Knudsen og tækkede paa en Lade paa Pladset Nareim.

Michel Torgiersen fremstoed, og efter aflagde Æed forklarede, at, hand haver omtrendt i toe Aar tiendt Sl: Kirsten Miltzou for gietle dreng, og fra dend tid af vidste hand at erjndre sig, at Waanhuuset i hans tid var saa nedseegen som det nu findes, borgestue-Sviller paa Øfre Siden mindes hand var Raaden, og videre om dends tilstand vidste hand ikke at udsige, floer og lade Kunde hand nu icke erjndre sig i hvad tilstand de vare da Ole Knudsen Kom at besidde denne gaard, men det øfre Stabur mindes hand vel var til nedfalds og hældede paa dend eene side, Og finder hand, Neml: Vidnet, nu, at be:te Stabur er opsat og staaende i meget bedre stand med Nye Stolper og andet detz tilbehør end det i hans tieniste tid befandtes, weed-schiulet er og nu anderledes og i meget bedre stand, saasom det forrige var forfalden. Qvæget, i dend tid, svarede Vidnet, var forsvarlig, saavit hand nu Kand erindre sig, men hvormeget qvæg, stort eller lidet Ole Knudsen fick af Kirsten Miltzou, vidste Vidnet ikke at forklare.

Marite Olsdatter for Retten fremstoed, og efter aflagde Æed forklarede, at angaaende gaardens Huuse og biugninger vidste hun indtet viidere at forklare, end at Kielderen under Vaanhuuset var støttet i Kirsten Miltzous tid med støtter som derunder var sat, dog er nu huuset meere nedseegen end tilforne, dend Øfre floer og Øvre Stabur var i Kirsten Miltzous tiid meget forfalden og med støtter omsat, qvæget angaaende, da var det blending, deels gam/m/ele, deels unge [i] alder, og ellers i dend stand, som Vidnet nu siden hun kom til Aastædet

1732: 56b

haver seet, og taget i Øyesiufn de Creature, hvilcke Ole Knudsen til Claus Knudsen Finne ellereede schal have giort leverantze paa. Wiidere havde Parterne icke at qvæstionere Widnerne.

Og siden dagen var forløben, saa blev Sagen og denne forretning udsat til i Morgen kommende Klocken 7 Slet, da viidere schal schrides og gaaes i Sagen hvis ret er.

Løverdagen dend 24de Maj nest efter blev Retten atter igien sat og denne Sag foretaget.

Hovet og Contra Citanterne vare for Retten tilstæde, og paastoed Contra Citanten at Retten vilde tage i Øyesiufn og besigtelse, saavel de Huuse herpaa gaarden Mossefind som Ole Knudsen haver Repareret, som og de, der ingen Reparation og forbedring haver faaed, samt og at dend underliggende Pladz Nareim ligeledes maatte besigtiges;

og begav da Retten sig at tage Huuse biugningerne i Øyesiufn for saavit dens Reparation angaaer, som Ole Knuds: i hans tid derpaa kand have giort og anvendt; Og efter Ole Knudsens Anviisning blev først i Parternis nerværels

[1:] Borgestuen taget i øyesiufn, hvilcken i Aaret 1716 af Ole Knudsen er nedrevet og igien opbygget, efter som dend da var forfalden og forraadnet: og befandtes denne borgestue,

som er Røgstue, 12 alen lang og 11 al: breev!! (breed) af Skoug-maal. Derpaa 6 omfar wægge-stocker af furre-tømmer, og 3de Nye stocker i Brøstet, som og 3 Kimminger og 2 beedscheer \med/ Stafleer og Næver tag, hvilcket alt dommeren med hans meddoms mænd ansaae udj ArbeidsLøn og bekostning i det mindste at have Kostet Ole Knudsen Wold 10 rd:r.

2: Jldhuuset efter Anviisning blev og taget i Øyesiufn, og befindes repareret med en Nye Sviil-Stock, 2 Nye beeter, 10ve Spærer, med Næver tag oplagt. Og anseet i det mindste at have Kostet Ole Knudsen, indberegnet Kielderen, som med Steen rundt om er bebygget og opmuret, 4re Rd:r.

3: Staburet paa gaardens Øfre side fandtes tilschøttet af Ole Knudsen 7 Nye Vægge Stokker af 10 allens længde, med 10 stolper og 2de Under Sviiler, samt bordtag til jndgangen og Næver til taget, og hvilcket i alt med Arbeidslønnen ansees at have Kostet Ole Knudsen i det mindste 7 rd:r.

4: Dend Nye Wehd-Skygge som af Ole Knudsen er opbygt af 4re stokker, med Stav lejer, 10 Spærrer, saa og Aaser, bande staver og Næver, har efter nøyeste schøn af dom/m/eren og mændene, Ole Knudsen til det mindste Kostet 2 rd:r.

5: Det Væstre braat paa Løen, med en Nye skygge neden under, som omtrendt for 8te aar siden af Ole Knudsen er opsat, blev besigtiget og befunden, foruden at nyt tag derpaa er lagt, er og Skyggen mesten Nye bygt og med Torvaller, Sviller og Vindskeder forsiufnet, hvilcket til det mindste har Kostet Ole Knudsen 4 rd:r.

6: Een Hæste-Stald af 7 al: længde befandtes fra grunden opbygget, og indlagt dend eene væg med 5 vægge Stokker, Spærre-lægge og Sex Nye Spærer med Taget, som blev anseet at have Kostet i ringeste 2 rd:r.

7: Floren, som er 16 al: lang og 10 al: bred, befandtes og at have været (revet?) fra grunden af og nye opbygget, da dend og er bleven forbedret med 9 Vægge Stokker over alt, og 22 Nye Spærre …….. med …… og Arbeidsløn til det nøyeste og ringeste blev

1732: 57

taxerit og anseet at have Kostet Ole Knudsen ? rd:r.

8: Og dend Anden floer paa 22 al: i længde og 11 allen i bredden, blev iligemaade taget i Øyesiufn, og besigtet at dend var forbedrit med 4re Nye Sviler, 1 Nye l(ang)stock, 2de Nye beeter, som alt med Taget i det mindste have Kostet Ole Knudsen 6 rd:r.

9: Angaaende de herpaa gaarden Mossefind staaende K…st.. Waanhuuse, da bleve de iligemaade efterseede, og er dette Huus af dobbelt Høyde, neden under er en …….., der nest hos en Stue, og der ved et andet Kammer med Jern Kakkelovn udj, der (nest udj) er \et/ Kiøkkendt!! (Kiøkken), og er disse værelser overstrøgen med gammel d(ags?) maling, og sammeledes gamle vinduer, som for (før) Ole Knudsens tid haver været, hvilcket huus og er i længde 16 al: og ligesaa mange al: i bredden, hos dette Huus fandtes og et andet Huus af dobbelt Høyde med lem, hvor under en liden Stue malet inden til og en Jern Wind-Ovn udj, og (ere) begge disse huuse Vaaninger omKlæd med bord, og som Ole Knudsen ikke gotgiorde at hand meere end det store Waanhuus \...../ havde bord Klæd, saa blev samme Klædning taget i siufn og overvæielse og udgrandschet at dertil af Ole Knudsen er bekostet og medgaaed 13 Tylter og 7 bord, hvilcket med disses Arbeide blev taxerit for Tylten 3 mrk: er 6 rd:r 4 mrk: 8 s:, og som \til/ Taget paa det store Vaanhuus der til visse medgaaed 30ve Vaager Næver, saa blev til nøyeste og mindste udregnet at næveren med tagetz oplæggelse og detz Arbeide haver Kostet Ole Knudsen 5 rd:r 12 s:, tilsam/m/en 11 rd:r 5 mrk: 4 s:

Ydermeere blev Smiddien paa gaarden taget i Øyesiufn, og befunden at dend af Ole Knudsen er Repareret og forbedret, saa at samme Reparation i det mindste have Kostet ham 1 rd:r.

Derefter tilkiendegav Hovid Citanten, at som Pladset Nareim, nu ikke kand formedelst Vejens besværlighed eftersees hvad forbedring hand derpaa Kand have giort, saa loed hand det derudjnden for denne tid bevende og beroe, dog forbeholdt hand sig i belejlig tid at indtale dend ret, som hand i følge af dend producerede Laugtings dom kunde have at søge for dend bem:te af ham giorde forbedring paa dette bemelte Plads, som og det Nye Sæl eller Sætter boel som hand haver opsat paa Flødewig. Ellers tilkiendegav hoved Citanten at hand paa Gaarden Mossefind, imod dends tiltrædelse af Claus Knudsen Finne, hvilcken tiltrædelse scheede i dette foraar, haver paa dend Summa, som Kirsten Miltzous dend 15de Maj 1725 udgifne Skiøde omformælder, haver annammet Contant 555 rd:r siger femb Hundrede fembtj og femb Rixdr:, saa at hannem endnu forend sam/m/e Skiødes indhold completeris, hvilcket er 600 rd:r, rester 45 rd:r, og hvilcke førgetiuge og femb Rd:r Claus Knudsen Finne tilstoed for retten at Ole Knudsen endnu hos hannem Kommer til gode. for det Øvrige vilde Ole Knudsen have sig Referet til sit forrige, med ydermeere paastand, at hand af denne Ret, maatte schee og vederfares schiel og ret efter Laugtings dom/m/en, i hvilcken forhaabning hand og, efter hans schriftlige indlæg, fremlagde et Skiøde udgiven dend 12te Augustj 1718ten af Ditlew Henrich[sen] Miltzou til Torgils Tronsen paa de 2 Lovboel goeds i dend Gaard Houg i Aals Præstegield og Hallingdall beliggende, med hvilcket hand ville beviise, at be:te Ditlew Henrich[sen] for dette goeds, hvilcket var Ole Knudsens Oddel, og af ham, Nemlig Ole Knudsen, til oftbem:te Ditlew Henrich[sen] Miltzou overdraget for hans Odels ret til og i gaarden Mossefind, som Sl: Claus Henrichsen Miltzous ældste Sønne-Søn, haver faaed, 30 rd:r, hvilcke Penge Ole Knudsen nu paastoed sig af Claus Knuds: med de fleere, hans pr(ætention)

1732: 57b

erstattet. Endelig (ind)gav hoved Citanten Ole Knudsen dend Specifikation over Jnventarium som hannem med Sl: Kirsten Miltzous Skiøde blev overleveret, hvilcket blev oplæst, og tilstoed da Claus Knudsen Finne at hand af de anførte 24 Kiør ickun haver faaed af Ole Knudsen 20 stk: samt 1 gr(a) Oxe, og vedstoed Ole Knudsen at Claus Knudsen endnu tilkom/m/er de resterende 4 stk: Kiør, hvilcke hand vilde betale, ellers dend hos Claus Knuds: til gode kommende Summa lade sig decourtere, i lighed og efter værdi, som der, hvilcke allereede ere Claus Knudsen tilleveret.

…. Claus Knudsen paastoed at Ole Knudsen bør betale en hver af disse resterende Kiør med 4 rd:r. De anførte 6 Kalve tilstoed Claus Knudsen at have faaet, og af faar og giedder 52 stk:, og paastoed hand endnu 4re støcker, men Ole Knudsen imodsagde denne prætention, efterdj det icke schal gotgiøres \at/ hand fleere \faar og gedder/ af Kirsten Miltzou haver været tilleveret end hand nu til Claus Knudsen haver leveret. De tvende hopper er efter Parternis forklaring (icke?) leveret, men Claus Knuds: sagde at hand derpaa, eller disses værd, haver annam/m/et 1 hæst for 4re rd:r, og prætenderede hand endnu sig tillagt 4 rd:r, men Ole Knudsen tilstoed Claus Knudsen icke meere end 2 rd:r, saasom hand icke, formedelst sam/m/e hoppers ælde, haver faaed meere end 6 rd:r da de bleve solte. Hæsten, som Specificationen Kalder en jelch paa Siuf Aar, sagde Ole Knudsen at dend var halt og fordocket da hand fik dend sig tilleveret, og derfore maatte hand schilde sig af med dend, og fik ikke meere for dend af Lars L.. /: som for Retten var tilstæde, og samme tilstoed :/ end 2 rd:r, Men Claus Knudsen paastoed erstatning for denne hæst eller jelck med 7 rd:r. Sæde Kornet Korn!! tilstoed Claus Finne at have faaet af Ole Knudsen 12 td: opmaalet med dend ….e, som hannem tillige af Ole Knuds: er leveret. Dend 1/2ve td: Ruug, sagde Claus Knuds: og at have faaed jligemaade 50 stk: Melcke-Koller, 2 stk: Plove med Plov jern. 4re Fleime giøringer, 6 Nafrer, 3 Øxer, 1 Nye Ambolt, 1 Tang og 3 hamrer, 5 stk: børrer, 2 Meel Kister, 1 stor Eege Kiste, 1 brød-bord i Staburet, 3 hæste Seeler, 3 Kløv Saler med mejser. Af Ovnene \i

Vaanhuuset/ rester, og nu ikke er tilstæde 1 Jern Kakkel ovn, som Ole Knuds: sagde at have Solt, og faaet for dend 6 rd:r, ellers havde Mændene taget denne Kackel ovn, førend de Kom her paa Aastædet, efter dommerens eragtning i Øyesiufn, og befandtes dend nederste –aand(?) gandske i støcker, og saae de Aartallet paa dend at være 1657 rd:r!!. Men Claus Knudsen paastoed at Ole Knudsen bør i det mindste lægge fra sig for Ovnen 10 rd:r. Dend Tredje Vin[d] Ovn findes herpaa gaarden udj det andet huus. 1 Oste Kiedel af Kaaber, tilstoed Claus Knuds: at have faaet in Natura, men som Ole Knuds: haver havt dend 17 Aar …ing, saa paastoed hand Aaboed paa dend, 1 Stor og 1 Liden gryde, sagde Claus Knuds: og at have faaet, men som dend \..../ var stødt paa Kandterne, saa paastoed hand dens (Aaboed), … hæste bieller med Claver, 1 Koe bielle med Clave, 2 Smaale bieller og 1 Clave, 3 jern Pikker og 2 mindre dito, haver hand faaed, men hand paastoed ellers sig leveret 1 Jern Stour, 3 scheringer, 1 (bagste) helle, 2 Kar, 2 Kagger, 11 stk: Liaa[e]r, 4 Sigder, \Een/ Jld (tang) og ……, og angaaende hvilcke sidste 9 prætenderede …… af Retten blev

Kiendt og Eragtet,

at som ingen deslige

1732: 58

Sorter nefnis udj dend fremlagde Specification at være Ole Knudsen iblandt det opteignede inventarium tilleveret, saa Kand Retten heller icke følge og bjefalde Claus Knudsens paastand dennesinde, men Ole Knudsen friKiendes der for i alle maader for Claus Knudsens prætention.

De sidst benefnte Sorter udj Specificationen, (saasom) 1 stort Eegebord, og 3de Andre bord, 1 K…..schab og 2de andre smaa schaber i Seng Kam/m/eret, samt tieniste folckenes Senge Klæder, Erklærede og tilstoed Claus Knudsen at være hannem til fuldkom/m/enhed og nøyagtig leveret. ydermeere paastoed Claus Knuds:, at som Specificationen formælder at der iblandt huuse biugninger nefnes En Nye Stolpe boed, saa paastoed hand derefter en i saadan tilstand som dend da var, og ligesaa et Nyt Spis Cam/m/er, eller i lige stand for det da befandtes, Waan huuset ligesaa got som det var i forrige tid da Ole Knuds: tiltræde gaarden.

Sluttelig sagde Claus Knudsen at hand Refererede sig til alt hvis hand haver lagt i rette, forestillet og paastaaed, og derefter paastoed dom.

Ole Knudsen Eschede og rettens Kiendelse efter hvis hand forhen haver paastaaed og i rette lagt.

Og blev da i denne Sag for Ret

Kiendt, Dømt og Afsagt saaledes

Dend af begge Parter for denne Ret fremlagde Laugtings dom afsagt dend 22 Octobr: 1728, ved hvilcken Claus Knudsen {Mosse} Finde haver vundet Odels Løsnings retten til Gaarden Mossefind, tilfindes Ole Knudsen Wold, fra sig at afstaae og levere til bem:te Claus Knudsen Finne 2 ½ Løeb Smørs Landschyld med bøxel, og ½ Løeb Smørs overbøxel udj bem:te gaard Mossefind, og hvor imod Claus Knudsen Finde schal betale benefnte Ole Knudsen Wold for meerbemelte gaard Mossefind, Efter brever og adkomster, ej allene hvad hand, Neml: Ole Knudsen Wold, udlagt haver, og det schadesløs, men end og erstatte Ole Knudsen hvis hand paa gaarden beviislig Kand have Repareret og forbedret, alt efter Dom/m/erens og Uvillige Mænds sigelse, Og bepligter forbemelte Laugtings dom Ole Knuds: Wold ydermeere, denne gaard Mossefinds inventarium, følgelig en, saa(som) for Hiemtinget som Laugtingsretten, og ellers nu for de(nne) Ret producerit Specification, til Claus Knudsen Finne, in Natura at extradere og overlevere, eller, om derpaa noget schulle mangle, det manglende da, efter Uvillige mænds taxation, til forbemelte Claus Knudsen Finne at erstatte og betale. Som nu oftbemelte Parter, saavel angaaende gaarden Mossefinds betaling i sig selv, og dends derpaa af Ole Knudsen Wold paaberaabte giorde Reparation, samt og

betreffende dend Leverantze paa denne gaard og dessen inventario /: hvilcken gaard og inventarium[s] \Leverance/ Claus Knudsen Finne formeen at schee i saadan tilstand som i den tid, da Ole Knudsen sam/m/e til besiddelse og brug antog :/ ikke, til følge af dend i rette komne Stifts befalings mandens Resolution i mindelighed haver været at bringe til forliig og foreening, Saa haver begge Parter ved schriftlige Stefnemaale Stefnt hin anden her til Aastædet, og prætenderer og paasta(aer) Ole Knudsen Wold, hos Claus Knudsen Finne i Kraft og følge af end forberørte Laugtings doms tilhold, først at blive skadesløs betalt af Claus Knuds: Finne, alt hvad hand for gaarden Mossefind efter hans i retten producerede breve og adkomster udl(agt) og betalt haver, der nest dend Reparation og forbedring som hand, Neml: Ole Knudsen Wold, paa oftbemelte gaard Mossefinds huuse giort og anvendt haver, med meere efter

1732: 58b

efter!! hans Stefning og inden retten giorde irette settelse formælder, og endelig, at erstatte hannem denne processis bekostning. Men derimod indtaler Contra Citanten Claus Knudsen Finne ved sin udstæde Contra Stefning, hans formeenende Contra prætention til og hos Ole Knudsen Wold, Nemlig, at Ole Knuds: Wold schal levere ham det Jventarium, som Ole Knudsen annammede paa gaarden Mossefin, ligesaa godt og forsvarlig, som Ole Knuds: det schal have antaget; og af hvilcket Jnventarium be:te Contra Citant dog inden retten haver tilstaaed allereede at have bekom/m/et og annam/m/et til dend største deel det som Specificationen nafngiver: men det, som støkke viis (støkkeviis) ikke er Specificeret vil hand paastaae af Ole Knudsen Wold forklaret, og ham af Ole Knudsen erstatte, og angaaende gaardens Huuses Reparation, da, som Claus Knudsen Finne formeen, at Huusene tillige med Jorden, ikke er bedre nu, end dend var, da Ole Knudsen Wold antog dend til brug og besiddelse, men heller i forfalden og meget slettere tilstand, Saa formeener hand at dend Reparation som Kunde være scheed paa denne gaards huuse, imeedens Ole Knudsen dend beboed haver, bør være for Ole Knudsen Wolds, og icke hans, Nemlig Claus Knudsen Finnes regning: og, at Ole Knudsen bør schaffe Claus Knudsen saavel jorden som alle dens paastaaende biugninger i Lov-føer stand, eller i det mindste, som gaarden og huusene vare, da gaarden og huusene som melt er, af Ole Knudsen, efter afgang: Kirsten Miltzous schøde, blev taget til brug og besiddelse, meed viidere Parternis her i acten indførte og imellom hværende tvistighed. Og haver da denne Ret, i Anledning og følge af dend Allegerede og Usvekkede Laugtings dom, og de af Parterne for denne Sag udstæde Stefnemaale antaget, examineret og afhørt de af begge Parter indkaldede Vidner, og med Æedlig giorde Deposition og udsigende, det Klar og fornemmes, at de Reparationer og forbedringer paa gaarden Mossefins Huuse, som Ole Knuds: sig paaberaabt haver, og hvilcke denne Ret saavel derefter, som Parternis paastand haver taget i Øyesiufn, og som Acten udviiser nøye overvejet og grandschet at bedrage sig til dend Summa 53 rd:r 5 mrk: 4 s:, er sceed, anvendt og bekostet af Ole Knudsen Wold, efter dend tid, hand antog denne gaard Mossefind, og medens hand dend i possesion haft haver. Og ligesom, under Parternis ventilerende Despute er det fornum/m/en, at Ole Knuds: Wold paa dend Summa, som afgangen Kirsten Miltzous udstædde Skiøde formælder, ikke haver faaed sig af Claus Knuds: meere betalt end 555 rd:r Courant, saa at Ole Knudsen Wold derpaa endnu schal reste 45 rd:r, hvilcke Penge Claus Knudsen Finne, for Retten haver tilstaaed, udj hans Hænder endnu er beroende, Men hvad Gaardens Jnventarium efter dend i rettelagde Specification angaaer, da, er efter Claus Knudsens egen tilstaaelse, derpaa i alt, af Ole Knudsen Wold 900 rd:r Leverance, undtagen først 4re Kiør, og (angaaende) samme manglende Kiør, denne Ret

eragter, og

1732: 59

Kiender for Ret

at som Ole Knudsen Wold haver Erklæret sig, icke at Kunde levere …. til Claus Knudsen Finne in Natura, da bør hand , Nemlig Ole Knudsen Wold, med reede penge for de 2de Kiør til Claus Knudsen Finne at betale 8 rd:r, og for de andre tvende Kiør 6 rd:r, som er 14 Rixdr: Dernest det, som mangler paa de i Specificationen anførte tvende Horse angaaende, hvilcke rest denne Ret icke kand bjefalde Claus Knudsens paastand, men h/an/d vorder gotgiort, og Ole Knudsen Wold tilfindes til Claus Knuds: at betale det som paa berørte tvende hors[er] eragtes at manqvere med 2 rd:r. Jligemaade, som det befindes, at dend udj Specificationen opførte 7 aars gam/m/el gielck, formedelst udueligheid er solt, saa Kiendes Ole Knudsen Wold pligtig at erstatte Claus Knudsen Finne samme gielckes wærd med 4 rd:r. Endelig, saavit dend Manqverende Jern Kackel ovn angaar, da finder og denne Ret for billigt at Ole Knudsen Wold bør betale dends værd til Claus Knudsen Finne med 8 rd:r. Og saaledes bedrager sig det, som paa Jnventario Manqverer, tilsammen 28 Rd:r. … vil vel Ole Knuds: Wold, /: i Anledning af et imellom hannem og Ditlew Henrich!! (Henrichsen) Miltzou indgaaede, saa Kaldet Mageschifte brev af dato 12te Augustj 1718, samt et Skiøde af samme dato, som dito Ditlew Henrich!! (Henrichsen) Miltzou til En Mand, ved Nafn Torgiels Tronsen haver udgivet paa 2 Lov-boels Goeds i en gaard Houg kaldet udj A[a]ls Præstegield og Hallingdahl beliggende, samt et andet Transport-brev, udstæd af Henrich Baltzer Miltzou dend 22de Dec: 1726, paa deris formeenende Odels Ret udj denne Gaard Mossefind :/ formeene og paastaae at Claus Knudsen Finne, foruden de 600 rd:r som Sal: Kirsten Miltzou efter oftberørte hendes udstæde Skiødes fornæld, for gaarden Mossefind og dens inventario har vel oppebaaret og af Ole Knudsen Wold annam/m/et, bør betale \...../ ham, Neml: Ole Knuds: Wold, 34 rd:r, og derforuden 12 rd:r som hand til afg: Lars Miltzou og Christentze Sl: Hans Mogensens haver betalt for deris Odels prætentioner til nock forbem:te gaard Mossefind, Jtem 4 rd:r, som, efter hiemtings dom/m/en imellom disse Parter, var tildømt Ole Knuds: Vold hos Claus Knuds: Finne i processis omkostninger at nyde, men Angaaende dend første Post, da kand denne Ret icke bjefalde Ole Knudsens paastand, eller ansee de derom fremlagde breve, saa Autentiqve, tilstrekelig, og Claus Knuds: Finde forbindelig, at betale og erstatte Ole Knuds: Wold noget, af hvis, hand, Neml: Ole Knudsen, til oven bemelte Personer Ditlew Henrich!! og Henrich Baltzer Miltzou for deris formeente Oddels rett til denne gaard Mossefind schulle maatte have betalt, eller af sit eget, saa Kaldet Odels Goeds, imod dette Gods i Mossefind, overdraget, Men Claus Knudsen frj findes for Ole Knudsens paastand herudjnden, og forbeholdes Ole Knudsen Wold hans tiltale og prætention til forermelte Ditlew Henrich!! og Henrich Baltzer Miltzou, paa dend maade hand best veed og lovlig skee kand, Og betreffende nu dend Anden post, da st….

1732: 59b

det i rette lagde afg: Kirsten Miltzous (udstædde) schiøde (udviser), at det saavel af hende, som afg: Lars Miltzou og Christentze Sl: Hans Mogensens egen hændig er underschreven, og (dog) derudj indtet meldet for nogen af de ……. alle Trej for gaarden Mossefind og dens inventario at have udfærdiget samme Skiøde imod 600 rd:rs betaling, saa finder denne Ret heller ikke at Kunde (accordere?) Ole Knudsen Volds prætention derudjnden, og heller icke dend sidste Post belangende de efter Hiemtings dom/m/en Claus Knuds: Finne ifundene 4re Rixdalers processes Omkostninger, thj som sam/m/e dom saavit hoved Sagen angaar, af Over Retten er svækket og under Kiendt, saa er og Omkostningerne efter Over Rettens dom paa alle sider aldeeles ophævet, Men udjnden Ole Knudsens nu for denne Ret paasøgende prætention, som efter Laugtings dom/m/en er, først de Penge, hvilcke

hand hos Claus Knudsen Finne bør have og nyde for gaarden Mossefind og Jnventario, dessen fraviigelse og overdragelse, da følges oftberørte afg: Kirsten Miltzous Skiøde af dato 15 Maj 1715, der indbefatter for gaarden Mossefind og dens Jnventario i alt 600 rd:r, paa hvilcke Summa Ole Knudsen Wold (allereede) efter egen og Klaus Knudsen Finnes her inden Retten giorde tilstaaelse, haver oppebaaret og annam/m/et saameget at hand (nu) derpaa ikke rester og tilgode kom/m/er meere end 45 rd:r, og hvortil kommer de af Ole Knudsen, som meldt, paa Gaardens Huuse og bygninger giorde Reparation og forbedring, som efter taxationen er 53 rd:r 5 mrk: 4 s:, og giør tilsam/m/en 98 rd:r 5 mrk: 4 s:, fra hvilcken Summa afgaar det som paa Jnventario Manqverer, og er 28 rd:r, Og bliver saa igien 70 rd:r 5 mrk: 4 s: hvilcke halv fierde sinds tiuge Rd:r 5 mrk: 4 s: Claus Knuds: Finne døm/m/es schyldig til Ole Knudsen Wold at betale inden femten dage under Execution efter Loven. Processens Omkostning angaaende, og hvilcken, efter Kongl: allernaad:t forordning og Reglement til dom/m/eren er for 2de dages forretning 3 rd:r, for hans rejse fra sit hiem her til Aastedet 1 ½ Miil til Vands med 3de Roers Karle á 12 s:, og til Lands med 3 hæste 3 ½ Miil á 1 mrk: 12 s:, ligesaa Vejen hiem igien, og i det mindste for 2de rejse dage á 4 mrk:, desforuden Laug rettet hver Mand 2 mrk: dansche, og Lehns manden for sin Umage 3 mrk:, foruden denne doms og forretnings beschrivelse med Stemplet pappir og forseiglings penge efter Loven, da tildøm/m/es hoved Citanten Ole Knudsen Wold der af at betale dend 1/2ve part, og den anden 1/2ve part betaler Claus Knuds: Finne inden forbem:te tid og under adfærd, som forbemelt.

Mandagen dend 26de Maj nest efter blev Retten atter sat og administreret paa gaarden Store Rochne i dend imellom Citanten Brynild Store Rochne og Anders Hylde paastefnte Oddels Løsnings trette ang: 2 pund 4 mrk: Smørs Landskyld i bem:te gaard Store Rochne, som ermelte Brynild Store Rochne formeen sig Oddels berettiget til, og betiendtes Retten med forbenefnte

1732: 60

Laugrettes mænd Størch Reqve, Wiching Jelle, Siur ibidem, Anbiørn Græ, Anfind Giere, Iver Ousgier, Siur Wichie, og Torbiørn Nedre Qvitne, Lehns manden Wiching Tvilde var og for Retten tilstæde.

Citanten Brynild Rochne fremlagde hands udstæde hoved Stefning, med Rettens seeniste Kiendelse der paa teignet af 20de Maj, og sagde at hand samme Kiendelse ved Lehns mand Wiching Tvilde og Ole Knudsen Store Rochne sidstleden Onsdag dend 21de Maj for Anders Hylde havde ladet forkynde. bemelte Citant fremlagde og hans udstæde Continuations Stefning af bemelte 20de Maj sidstafvigt til Anders Hylde, og ved hvilcken Knud Nyre, Od Rochne og Od Sondve tillige er indkaldet, at bære deris Æedlige Vidne, om ikke de paastefnte 2 pd: og 4 mrk: Smør udj Store Rochne haver været og er Citantens ModerFader og Moder-Moders Oddels goeds, og hvilchen Continuations Stefning Cit: ligesaa forklarede at være ved de forberørte Stefne vidner [for] Vedkommende indstefnte lovlig forkyndt, fornefnte Rettens Eragtning med Continuations Stefningen blev for Retten oplæst,

og fremstoed derefter Lehns mand Wiching Tvilde og Ole Knuds: Store Rockne som Stefne widner for Retten, og med Æed afhiemblede, at Rettens Kiendelse teignet paa Citantens hoved Stefning, tillige med Citantens nu i rettelagde og oplæste Continuations Stefning haver de nest afvigte Onsdag dend 21de Maj forkyndt for indstefnte Anders Hyldes boepæl udj hans tienistepige Randwei Størchs datters paahør, sam/m/eledes haver de bemelte dag forkyndt Stefningen for de til i dag indkaldede Vidner.

Anders Andersen Hylde møtte for Retten og sagde at hand vedtager icke Citantens hovid Stefning, saasom dend ikke er indrettet efter Loven, og heller icke for hannem lovlig forkyndt, og ligesaa tager hand ikke til gienmæle imod dend saakaldede Continuations Stefning, men

naar Citanten indretter hands formeenende Søgning til dend paastefnte Jorde part udj Store Rochne, som Comparentens huustrue Torbiør Rasmus datter efter hendes Salige forældre Arvelig ere tilfalden, dessen indløsning, om ellers be:te Brynild Rockne der til Kunde og maatte have ret og nogen lovlig Adgang, da schal Comparenten viide, at møede ham, og kom/m/e i rette, med det som Comparenten eragtede at gielde til hans forsvar, og forinden saadant scheer, sagde titbe:te Comparent Anders Hylde ikke ikke!! at tage til gienmæle i Sagen. Og heller icke vilde for denne Ret producere de paastefnte Skifte breve og andre Adkomster, saasom de og nu icke heller ere tilstæde, men naar det falder ham belejlig, schal de for Vedkommende Retter vorde frem schiunet. Ellers sagde Anders Andersen Hylde, som hand og bad maatte vorde ført i Protocollen, at hand vel er bekiendt og vidende, at hand imod Loven haver Solt de paastefnte 2 pund 4 mrk: Smørs Landskyld udj gaarden Store Rochne fra dend der til rette Oddels berettiget, Nemlig Citanten, Brynild Rochne, som er hans, nemlig Comparentens, Huustrues Ældste Søn aflet med Torgield Siursen Hylde, og til en frem/m/et mand, Nemlig Commerce Raad Jan von der Lippe udj Bergen. Men Aarsagen der til haver deels været hans nøed og trang til hans gields betaling, og deels hans huuses Svaghed; thj f(ore)stillede Comparenten til det sidste, at hans gamle qvinde haver moxen i fire Aar og endnu holdet ved Sengen, og nu findes

1732: 60b

saa got som st……, saa at hun umuelig er god for til mindste deel at hielpe sig Selv, mindre redde sig om, det Gud forbiude, nogen uløkke paa gaarden schulle kom/m/e. D(og) sagde Cpmparenten derhos, at førend hand disse omtrettende 2 pund 4 mrk: Smør udj Store Rochne til bemelte frem/m/ede Mand Assessor von der Lippe solte, haver hand først tilbiudet Citanten Brynild Rochne goedset at indløse, og det omtrendt for toe Aar siden ved de tvende Mænd Niels Winnie og Jon Hylde, siden haver hand atter Kyndelsmisse tider 1731, ved andre tvende Mænd Niels Backetun og Størch (Sove?), tilbudet Citanten Brynild Rochne gaarden at indløse fra han/nem. Ydermeere forestillede Anders Hylde, at Kort tid før St: Hans tider bemelte Aar 1731, haver hand ved schriftlig Seddel og brev offentlig paa Kircke- eller Heste bakken ved Wangs hoved Kircke tilkiende givet og Kundgiort, at hand vilde Selge tit forbemelte hans ejende 2 pd: og 4re Marcker Smør udi gaarden Store Rochne, og saaledes derved efter Loven Kaldet de rette Odels berettiget sam/m/e fra hannem at løse. Og fordj da, at ingen af de formeenende rette Oddels berettigede sig hos ham til at af og fra løse og Sig tilløst dette jorde goeds, saa haver hand været høyst foraarsaget og nødtvungen, sær, som hand i de tider meget hart og strengelig blev forfuldt af hans mange Creditorer til deres gields og fordringers betaling, som melt, at bort selge oft berørte 2 pd: og 4 mrk: Smør, til andre og fremmede. Endelig forestillede Anders Hylde, at i alle disse trende ganges opbydelse da hand tilspurte Cit: hvad endten hand vilde gaae fra eller til dette ham anbudne Kiøb, og hvor om hand eskede af Citanten, hans endelig efterretlige meening og svar, værdigede Citanten hannem ikke at giøre noget svar endten fra eller til, uden at hand omsider udloed sig dermed, det hand da icke var ved Penge; Og sagde Anders Hylde til slutning, at hand i denne Sag ikke havde meere at føre til Protocollation, men hand paastaaer ved Retten at blive frikiendt for Citanten Brynild Rochnes tiltale i denne Sag.

Citanten Brynild Rochne derimod svarede, at Anders Hylde, efter Loven ikke haver Stefnt ham som Oddels berettiget til dette goeds, til Tinge at udløse han/nem derfra, og heller icke naar Anders Hyldes nu for retten selv og fri-Villige giorde tilstaaelse overvejes og betragtes, er det, som Loven ellers foresiger, Aar og dag siden \at/ hand, efter hans nu giorde beretning, schal have Kundgiort paa Heste bakken, at hand det omtvistende Jordegoeds vilde fra sig hænde og sælge; thj formeente Citanten, at alt hvad Anders Hylde nu haver fremført, i ingen maade kand eller bør kom/m/e i betænkning, allerhelst som hand og nu for Retten selv haver

tilstaaed, at hand, Neml: Citanten, er Oddels berettiget til godset, og ingen anden, og at Anders Hylde imod Loven haver soldt det fra ham, Nemlig Citanten, og til andre. Og for nu at beviise, uden for Anders Hylde, saadan giorde beKiendelse at Citanten Brynild Rochne er rette og sande Oddels berettiget

1732: 61

til de 2 pund 4 mrk: Smørs Landschyld udj Rochne, saa producerede hand, efterdj Anders Hylde ikke beqvem/m/er sig at kom/m/e i rette med Original Skifte brevet efter hans, Neml: Citantens, ModerFader Sl: Rasmus Brynilsen et udtog af samme Skifte brev under Sorenschriver Jens Fabriciusis haand og Seigl, paa wedbørlig Stemplet papir, som hand begierede læst og i acten inddragen, og deraf Kand det nocksom, efter Citantens formeening sees og fornemmes at dette jorde goeds var hans ModerFaders Oddel, og Conseqventer nu hand, Neml: Citanten, at have der til retmæssig Oddels Løsnings ret, angaaende hvilcken Odels Løsnings ret, som nu paastefnt er, Citanten producerede hans schriftlige forsæt af denne dags dato, som blev oplæst, i det øvrige, for at viise Retten hvor ilde grundet Anders Hylde er i hans nu for Retten giorde forestillelse, og at dette goeds er solt meget førend Aar og dag, som Loven siger, var udrunden, efter dend af Anders Hylde paaberaabte opbydelse paa Kirkke backen, da fremlagde hand en Copie af et Skiøde udgiven til Assessor Jan von der Lippe af Anders Anders: paa disse omtrettende 2 pund 4 mrk: Smør, daterit 6te Nov:r 1731, og tingliust den 31te Martj indeværende Aar, som hand og bad maatte føres iblandt det meere i denne act, og at hand, da dette Skiøde for Retten blev Kundgiort, for Retten sam/m/e tid haver giort sin paastand og protest, derom producerede hand en extract af protocollen under dom/m/erens haand, Endelig anviiste Brynild Rochne reede penge for dette goedses indløsning, Nemlig 1 rd:r for hver Marck, som for 52 Marcker er 52 rd:r, og hvilcke 52 rd:r bemelte Brynild Rochne nu for Retten tilbøed indstefnte Anders Anders: Hylde for dette jorde goeds, følgelig dend wurdering udj de passerede Skifter er holte; at imod tage og annam/m/e, imod lovgyldig Skiødes udgivelse af ham, og med Vidner Stadfæstet.

Og blev samme Anviiste og Anders And: tilbudne Penge af Retten efterseet, og hvorefter Anders Andersen dertil svarede at Brynild Rochne Kom/m/er nu med disse hans Penge meget forseent, og derfore kunde og vilde hand icke imodtage dem, men hand refererede sig til sit forrige, og i Kraftigste maade paastoed fri Kiendelse dom, som og at Brynild Rochne aldeeles med dette hands U-lov-formelige Søgemaale fra Retten vorden afviist; og at hand tilfindes for U-schellig process at give ham, Neml: Anders Hylde, Kost og tæring Efter Loven,

Brynild Rochne sagde til slutning, at som hans Oddels Ret til Rochne er beviist og opliust nu med Anders Andersens her for Retten giorde tilstaaelse, og nu med det i rette lagde Udtoog af Arve protocollen, saa forlangede hand icke de, formedelst hans Continuations Stefning, indstefnte Widner førte, men hand protesterede paa endelig dom efter hvis hand haver fremlagt.

Derefter blev følgende …. over denne processis omkostninger giort, som er: til Sorenschriveren efter Kongl: Allernaadigste Reglement for Tvende dages forretning 3 rd:r, for hans Rejse fra sit hiem hertil Aastædet 1 ½ Miil til Vands med 3de Roers Karle á 12 s:, og til Lands med 3 hæste 3 ½ Miil á 1 mrk: 12 s: hæsten, ligesaameget vejen hiem igien, og ellers 3de dages rejse á 4 (mrk:),

1732: 61b

desforuden en hver af Laugrettes mændene 2 mrk: dansche, og Lehnsmanden for hans umage ved Retten at være tilstæde i tvende dage, samt at tilsige Laug rettet og varsels penge for vedkom/m/ende indstefnte 1 rd:r 2 mrk:, tilsam/m/en 11 rd:r 3 mrk:, foruden denne doms

beskrivelse og forseiglings Penge med Stemplet papir efter Loven, og hvilcke penge Citanten udlagde og betalte.

Og blev derpaa i denne Sag af Dommeren og hans Meddoms mænd for ret

Kiendt, Dømt og Afsagt saaledes.

Lovens 5te Bogs 3de Capituls 1ste Articul befaller allernaad:t dend, som Oddels-jord haver i Eje, og samme Oddels-jord fra sig agter at sælge og afhænde, først til Tinge at stefne alle dennem som til samme Goeds wiides at være Oddels berettiget, og da, for Retten lydelig tilkiendegive, at hand saadan sin Oddels jord vil sælge, og dennem, inden Aar og dags forløeb, til Kiøbs for Reede penge tilbiuden: Og hvilcket, for Retten, lydelig schal vorde Anteignet. Dernest, at dend, som saadan Odelsjord agter at sælge, schal være tilforpligtet, efter at forbem:te foregaaende lovlig Anbydelse paa Tinge og inden Retten er scheed og giort, ved Kirkken, eller paa Kirkke- eller Hæste-gaarden schal ud-raabe eller udraabe lade, at hand sin ejende Odelsjord vil sælge, og, at hand dend, til saadan ende, alle sine frænder, som dertil ere Oddels baarne saaledes tilbiuder. Men i denne Sag, som Citanten Brynild Torgildsen Store Rochne imod hans Stiffader Anders Andersen Hylde haver rejst, angaaende 2 pund og 4 mrk: Smørs Landschyld udj Gaarden Store Rochne, beliggende i Wosse Præstegield og Bordahls Otting, hvilke 2 pund 4 mrk: Smør forbemelte Brynild Rochnes Moder Torbiør Rasmus datter, efter hendes afgangne Fader og Moder, Nafnlig Rasmus Brynildsen og Dordey Johannes datter, Arvelig er udlagt og tilfalden, og hvilcke 2 pund 4 mrk: Smør bemelte Brynild Rochne, efterdj hand, som fornefnte afgangene Rasmus Brynildsen og Dordey Johans datters efterlatte Ældste datter Torbiør Rasmus datters Ældste Søn, formeen sig dertil at have Odels Løsnings ret, og, efter at hand var kommen udj erfaring, af fornefnte hans Stiffader Anders Andersen Hylde, indbemelte Goeds, siiden lovlig opbiudelse til hannem som rette Løsnings-mand, til en fremmet hafde Solt, ved Retten indtaler sig tilløst og vunden, finder denne Ret ikke, at Anders Andersen Hylde, allerhøyst bemelte Lovens Allegerede anorning og befaling i mindste maade at have fuldt, efterkommet og fyllist giort, men heller, efter Anders Andersen Hyldes nu, inden Retten giorde bekiendelse, forklaring og tilstaaelse, samt af dend Gienpart af et Skiøde, som Anders Andersen Hylde paa dette omtvistende Jorde goeds til Commerce Assessor Jan von der Lippe udj (Retten?) schal have udgivet, og imod hvilcket Skøde og detz publication, Brynild Store Rochne for Retten haver protesteret, At Anders Andersen Hylde der tverdt jmod meget mindre end et halft Aar, efter at dend, af Anders Andersen Hylde paaberaabte, saa Kaldet Udraabelse paa Hæste gaarden schal være scheed, haver solt og overdraget tit forbemelte 2 pund 4 mrk: Smørs Landschyld udj Store

1732: 62

Rochne til en frem/m/et og uvedkom/m/ende. Nu nægter Anders Andersen Hylde icke, at Citanten Brynild Torgildsen Rochne joe er rette Oddels Løsnings mand til de omtrettende 2 pund 4 mrk: Smør udj Store Rochne, men Anders Andersen haver for Retten tilstaaet at have gaaed og handlet imod Loven, i det, at hand til een fremmet, og icke dend Sande Oddels Løsnings mand Brynild Torgildsen dette goeds haver overdraget og bortsolt; Og foruden forbemelte af Anders Andersen om Brynild Torgielsens Odelsret giorde Vedgaaelse, saa haver Retten [erfaret], af det udtog af Arve proto[collen], at Brynild Torgieldsen virkelig og u-imodsigelig er berettiget til Oddelen og dens Løsning udj oftberørte paastefnte 2 pund og 4 mrk: Smørs Landschyld i gaarden Store Rochne: Og hvilcket Oddels goeds fra Anders Andersen Hylde at faa indløst, Brynild Torgieldsen, med de af hannem førte widner, haver godt giordt, at Anders Anders: Hylde, derom er bleven erindret og anmoedet; Thj tilkiendes og tildømmes Citanten Brynild Torgieldsen Store Rochne, Odels Løsnings Retten til og udj de paastefnte 2 pund og 4 mrk: Smørs Landschyld i gaarden Store Rochne, og samme 2 pund 4 mrk: Smør hannem og hans Arvinger, som Sand og rette Oddels mand til u-igienkaldelig

Oddel og ejendom at følge, og af hannem bruges og beboes. hvor imod Brynild Torgieldsen Store Rochne dømmes pligtig for tit foromrørte og hannem ..d tilfundene 2 pund 4 mrk: Smør at betale Anders Andersen Hylde, imod Lov-gyldig Skiøde og de gamle Skifte breve, Skiøders og Adkomsters extradion og overleverelse, for en hver Mark Smør af dette jorde goeds 1 rd:r, som er tilsam/m/en 52 rd:r, alt paa begge sider at efterkommes inden 15ten dage under execution og adfærd efter Loven. Processens Omkostning angaaende, da tilfindes Anders Andersen Hylde, efter dend beregning, som i Acten er forklaret, at erstatte og betale dend til Citanten Brynild Torgielsen Store Rochne med 11 rd:r 3 mrk:, inden lige tid og under adfærd som meldt er.

Anno 1732 dend 28 Maj blev Retten sat paa Gravens Præstegaard i Hardanger fougderje, og betiendt af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, og, efter dend Constituerede foget over Sundhordlehns og Hardanger fougderje, Sr: Annanias Christopher Harberg[s] opnæfnelse af 6te Maj nest tilforn, som Lehnsmanden Anders Hansen fremlagde, med efterskrevne Laugrettes mænd, Erich Iversen Midnæs, Lars Iversen ibidem, Mads Sølfæstsen Wiiche, Siur Tronsen Østaas, Peder Samsonsen Saaqvitne, og Jørgen Torchildsen Traa, udj en besigtelses forretning, som Christopher Aamundsen Ødven og Siver Gundersen ibidem, hvilcke ere Gravens, Uldwigs og Eidfiords Kirker i Hardanger nu værende Ejere, efter Deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde af dato Fredensborgs Slott dend 26de Aprilis 1725, hafde forlanget over bemelte Gravens Hovid-Kirkke, hvilcken Kirkke bemelte Christopher Ødwen og Siver Aamundsen!! (Gundersen), formedelst dends slette og brøstfældige tilstand, maatte nedrive, og en Nye Kirkke igien udj Aaret 1726, opbygget; hvorfore Siver Gundersen Ødven paa egen og hans Svigerfaders Vegne møtte for Retten, og ydermeere var begierende, at Sorenskriveren \med mændene/ ville tage denne af dennem

1732: 62b

Nye opbiugte Kirkke i Øyesiufn, og efter hans Anviisning, samt hvad hand viidere maatte have at fremlægge til Opliusning, giøre en sluttelig beregning, hvad samme Kirkke at opbygge og bringe i dend Stand, som udfindes, dennem Kostet haver, til hvilcken ende bem:te Siver Gundersen først fremlagde deris Kongel: Maj:ts hannem og hans Svigerfader paa forbem:te Gravens Præstegields trende Kirkker meddeelte Allernaadigste Skiøde, dernest en forretning, som over dend gamle Kirkke her i Graven er vorden holden, samt hans ungefærlig giorde beregning over denne Kirkkes bekostning, med hosføyede tvende beviiser, som alt blev læst.

derefter forføyede Sorenskriveren og Mændene sig til Kirken /: hvilcken ellers blev forklaret, tilforne, at have været en Stave Kirke med Taarn :/ og befunden, at dend af Ejerne Christopher Aamundsen og Siur Gundersen, fra Grunden af en Nye opbygget af Tømmer, og hvilcket efter Siur Gundersens tilstaaelse var hugget og taget af Kirkens tilhørende Teig, Kirkke Tejgen Kaldet, men detz Kiørsel og tilførsel paa Kirkke Toften er giort af Almuen og ved deris hielp. Denne Nye Opbygte Kirkke blev ellers befunden i sig Selv, foruden Coret og waabenhuuset, at være 22 al: lang, 13 ¾ al: bred, og Coret af 12 al: længde og 11ve allen i bredden, Waabenhuuset ved Kirkkens Vedstre brøst 5 ½ allen lang og 5 ¼ allen breed. Og er Kirkken af Tømmeret 19ten stockers Omgang, Coret 18ten Omfarer, og Waabenhuuset 11ve Omfarer tøm/m/er stokker, indberegnet detz Stavlejer. Udj Coret er 9 bielcker paa begge sider understøttet med 6 oplænings Knæ, og udj hvert Knæ 3 jern-ringe bolter og 2de Hage bolter; sammeledes fandtes Kirken oven til at være belagt med 16 bielcker og 10 Oplænnings Knæ, jligemaade med 3 jern ringe bolter og 2 Hage bolter udj et hvert Knæ. Kirkkens Høyde fra Bielckerne til gulvet er 7 ½ al:, og Coretz Høyde ligesaa fra bielckerne til gulvet 7 al: Loftet i

Coret befandtes at være lagt af dend gamle Kirkkes bord: men Loftet i Kirkken var lagt med nye bord. Alteret med Tafle, \foruden/ og Trale værck neden til, er endnu det som forhen haver staaet, og ligesaa Skrifte stoelen paa dend wæstre Side af Kirkken, samt og Prædikke stoelen. Men Præstestoelen i Coret, og Stoelen, hvor Klockeren er ordineret og sidde udj med b(ru)de-bencken og 8te Stoele ere opsatte af Nye bord, dog fandtes dertil nogle bræder af det forrige gamle, som \til/ det Nye er indarbeidet: udj Kirkken, indberegnet Officerenis og Øfrighedens Stoel, er 31 Stoele, alle af Nye opbygget, men paa \dend side af/ qvindfolckenes stoele var dend 3de Stoel fra Coret en Nye opbygget Stoel med Snidkerverck, bekostet af Sr: Henrich Miltzou og hans Huustrue, og var alle disse Stoele med Nye dørre forsiufnet, og i alt med 29 par hængsler, indberegnet hængslerne til døren for fundten, hvilcken tildeels med Nye bord var forbedret, men Tralerne omkring fundten vare det gamle, som forhen i fundten været haver, ellers Ere fundten oventil med nye udschaaren løv-værk af Træ prydet. Gulvet, saavel i Coret som Kircken, befandtes af dend forrige Kirkkes bræder. Lemmen, som er opsat i Kirckens væstre ende, er bygget tvert over Kirkken med 5 lange støcker Tøm/m/er i høyden, og under lagt med 4re lange bielcker, støttet med 2de Stø(tt?)er og dessen underslag. Ellers var forbem:te waabenhuus belagt med ? Nye bielcker. Spærrene baade paa Kircken og Coret fandtes at

1732: 63

være af Nyet tømmer, og ligeledes var Sue-taget aldeeles Nyt. bord Klædningen om Kircken og Coret paa dend Søndre Side befandtes af dend forrige gamle Kirkkes bord Klædning, dog i alle maader godt og forsvarlig, Men paa Nordre Side af Coret og Kirkken fandtes Klædningen af Nye bord. Og som det af dend forrige besigtelses forretning blev udfunden, saavelsom een deel af Almuen, som ved denne fantes nerværende, deris tilstaaelse, at dend gamle Kirkke ikke hafde noget pande tag paa sig oplagt, men alleene tækket med bræder, og derimod denne Nye Kirkke oplagt baade Nyt og forsvarlig Sue tag, som er tierebræd, som og derpaa slaget lægter, og vel forseet over alt med Røede Pande steen, saa blev alt forbem:te taget i eftersiufn, og Pandene eftertalt paa Kirkken at være oplagt 3484 stk:, paa Coret 1788 stk:, og paa Vaabenhuset 432 stk:, tils: 5704 stk: Pander. Een Nye Kiøl paa Kirckens og Koretz Sue-tag blev befunden at være oplagt, og iligemaade en anden Nye Kiøl Kiøl!! over Pande taget, samt 30ve stk: Recker under Kirckens Pandetag, og 18ten paa Coret, foruden vedhørende og dertil forbrugte lægter, med Vindscheeder og jern beslag eller hæftelse derover, samt Jern-Anckere over Kiølerne. Endelig blev befunden efter Anviisning udj Coret indsat et Nyt windue, og udj Kirkken 8te Vinduer, bekostet som alt forbenefnte af Kircke-Ejerne, samt og Jern bolter i Spærrelaget rundt omkring Kirkken og Coret paa begge sider, foruden Spiger som tilgaaed baade til Kircken og pande taget.

Saaledes som forbemelt er denne af Kircke Ejerne paa Gravens Kircke toft Nye opbygte Kircke forefunden, og derpaa haver Denne Rett taget i overvejelse hvad \til/ samme i alt med billighed er medgaaet og bekostet, thj hvad Tømmeret til Kirkken er angaaende, da som det er Hugget i Kirkkens Teig, og derfra ved Almuen kiørt og nedbragt til Kirkkens Toft: saa gaaes dend Post forbj, saasom og samme ikke haver været Kirkke Ejerne til nogen udgift og bekostning; Men for det 1te, betreffende Kirkke Ejernes, udj deres her i Acten indførte Regning, giorde betalinger fra 9de Maj 1726 til 8 Julj nestefter, til diverse Personer for deris dags Arbejde med at tilhugge Tømmeret, Steene til Kirckens Grundvold og dend derpaa satte Muur at fremskaffe, Kiørsel med oplænger, Knæer, og viidere Tøm/m/er til og fra Saugen til de derpaa schaarne Bord og lægter med viidere: og dernest for det 2det, hvad forbemelte regning viidere Specificerer af Eege Nagler at tilschiære og betale, de anførte 75 tylter bord, 4 td: Tiære, og betaling til 4re Mænd, som i trej dage brædede Kirkkens Nye oplagde Sue-tag, samt de 2de Nye Touge, s:!! (som) under Arbeidet paa indbemelte Kirkke er vorden Opslidt.

og, for det 3die dend opførte Løn til Kirkke Byggerne, for denne Kirkke fra Grunden Nye at opbygge, med Stærs opsættelse og Sue-tagetz paalæggelse med 135 rd:r, som og er uden for det beregnede Arbejde og dageswærk med dend gl: Kirkkes nedrivelse, Grundens røddiggiørelse, samt Tømmeretz og detz tilfangstis Ruue og tilhuggelse; Da eragte Dom/m/eren med Mændene, at de der for anførte udgifter og betalinger, ere i aller nøyeste og billigste maade vorden betinget og giort, og Wj icke rettere

1732: 63b

og bedre skiønne Kand, end at alt forbemelte ikke for mindre Priis kunde have været betinget og til veje bragt, saa det i alle maader uden afkortning, med Kirkke Ejernis Regning forbliver; Men angaaende for det 4de Panderne som paa dend Nye Kirkke, Coret og Vaabenhuuset ere oplagte, da som der nu efter nøyeste eftersiufn og udregning icke findes meere over alt at være oplagt end 5704 stk:, saa kand Kirkke Ejernis Anførsel i regningen icke følges, uden til forbemelte 5704 stk: at tillægge saa mange at tallet i alt bliver 5800 stk:, saasom det er at formoede og ikke u-rimelig, at eendeel, under fløtningen og Arbeidet kunde være Kommen til schade, og andre siden, formedelst uvejr nedblæse, og altsaa af de udj Regningen anførte 6000, anseer Vj icke at Kunde approbere Kirkke Ejerne meere end for 5800 stk: Pander, hver 1000de for 10 rd:r, som giør tilsammen 58 rd:r. For det 4de!! finde Vj, formedelst Wejens længde og besværlighed, icke med billighed, at erjndre noget imod dend opførte betaling for ovenmelte Pander at føre fra Bergen til denne Kirkke, samt at bringe paa Land og udj Panderne Spiger-holler at borre, men sam/m/e i alt vorder forblivende med Kirkke Ejernis regning: Og sammeledes de efterfølgende 3de Poster for Tømmeret til lægter, lægter og oplænger at bringe fra Kirkke teigen til Saugen, og ellers derfra igien til Kirkken. Jligemaade betalingen som er scheed til dend Eene Mand, som haver hiulpet til at oplange Panderne paa taget. for det 5te belangende de 36 Tylter lange bord til Lemmen over Kirkken, pulpituret og Stoelene; da som de, efter nøye udforschning, ere medgaaede og for Arbejdet, og, formedelst disse bords u:sædvanlige længde imod 8te al:, Eragter wi, at de icke for mindrte Priis Pr: Tylt haver været fra Saugen at bekomme end Kirkke Ejerne dennem anført haver, hvor fore det og derved forbliver; 6te Og som det er bekiendt, at een føye ringe deel Jern er kommen af dend nedrevne gamle Kirkke, men nu befunden, at dend Nye opbygte Kirkke, ind- og udvendig forsvarlig er forsiufnet og fæstet med gode og dygtige Hage- og Splinte-bolter, Fe..e Spiger, winckeljern og dobbelte Anckere over Kiølerne, samt lægte, Skorings og Pandespigere, Saa kand wj ikke schiønne andet, end dertil i alt er medgaaed alt hvad Kirkke-Ejerne desangaaende i alt, og for saavel det Nye som gamle Jerns forarbejdelse, haver opført; saa det og dermed haver sit forblivende. for det 7de: for Kirckens beklædning med Pandetagetz oplæggelse 34 rd:, og de 2 rd:r, som ellers til en Mand der haver været ved dette Arbejde, er betalt, anseer Vj ligeledes, i mindste og billigste maade at være af Kirkke Ejerne betinget og betalt: og finder Vj ellers icke med schiel at kunde …bbtere noget for Stoele hængslerne, samt de 9 Nye og de øvrige gamle Vinduers bekostelse. 8de Er det og under denne forretning befunden, at denne Nye Kirkke over alt paa Nye er Tiære bræd, saa at de opførte 4 ½ rd: Tiære Øyensiunlig der til er anvendt og Medgaaed, Saa viide Vj heller icke med

1732: 64

føye at kunde Korte Kirkke Ejerne, endten udj Tallet eller Priisen paa samme forbrugte td:r Tiære, og icke heller dend derpaa anvendte Arbeids og brednings Løn. Endelig angaaende de tvende sidste Poster udj Kirkke Ejernes regning, da som Vj og haver undersøgt, at samme medfører rigtighed efter opteignelsen, saa bliver det og derved.

Saaledes er da Dommeren og Mændenes Grandschning og Skiøn over tit forberørte Nye opbygte Gravens hovid Kirkke, og bliver da dessen forbenefnte bekostning af os udregnet, og der om i almindelighed for billig eragtet at have Kosted Kirkke Ejerne Christopher Omundsen Ødwen og Sivert Gundersen ibid: tilsam/m/en dend Summa (ope rum), uberegnet deris hafte besvær, umage, tids og nærings spilde, samt denne forretnings bekostning, som de Rettens betiendter paa Aastedet fornøyede.

Anno 1732 dend 12te Junj blev Retten sat og administreret paa dend gaard Ernæs udj Kintzerwigs Præstegield, Ullenswangs Sogn og Hardanger Fougderje beliggende, tilhørende Liuse Closteret og detz under og tilliggende goeds, overværende paa Forwalteren Sr: Henrich Formand, som MedEjer til Liuse Closteret, hans Wegne Monsr: Wollert Formand, samt Lehns mand Torgiels House, som fremlagde Lehnetz Constituerede foget Sr: Annanias Christopher Harbergs dend 8de Maj 1732 udstæde opnæfnelse til Laug rettet, som denne Sag skulle betiene, Nemlig: Jacob Swendsen Huuse, Halgier Sølfæstsen Mæland, Hellie Monsen Hougse, Siur Larsen Tvete, Knud Jensen Indre Jaastad, og Johannes Larsen Age, hvilcke og vare tilstæde og Retten betienede.

Hvorda blev oplæst opsidderne paa gaarden Ernæs, Nafnlig Jacob Nielsen og Niels Nielsen, deris schriftlige Reqvisition til Stiftsbefalings manden, af dato Ernæs dend 5te April 1732, med welbemelte herre Stiftsbefalings mandens Committerede Welbiurdige Hr: Justice Raad og Præsident udj Bergen, Christian Petter Krogs derpaa teignede Resolution af 11te April nestefter, som tilholder, at Sorenskriveren med U-partisck Laugrett, schal tage forbemelte gaard Ernæs i besigtelse og dessen itzige tilstand og bonitè at eftersee og taxere: Og hvilcken meer welb: Hr: Stiftsbefalings mandens Resolution for Retten blev oplæst.

Derefter fremstoed for Retten Jacob og Niels Nielsøner Ernæs, og fremlagde deris udstæde warsel-Seddel til deris itzige Ejer Sr: Henrich Forman, af dato 3de Maj passato, hvilcken fandtes paateignet under bem:te Sr: Formans haand at være ham forkyndt, og hvilcken med samme sin paateignelse ligeledes blev læst. Dernest producerede fornefnte Jacob og Niels Ernæs Copie af en besigtelses og aftags forretning paa denne gaard, passeret dend 5te Sept: 1709, verificeret af atter velbemelte Hr: Stifts befalings mandens Committerit Hr: Justitz Raad og Præsident Krog under dato 23 Maj 1732. som sammeledes blev læst.

Monsr: Wollert Forman paa forbemelte hans Principals vegne anviiste for Retten Det Høj Kongel: Cammer Collegj ved Rendteskriver Peder Roche under dato 21 April 1731, udfærdigede Anteignelser udj Liuse Closters Ejer Madame Karen Sl: Hans Formans ved hendes Søn, tit forbem:te Henrich Forman, allerunderd:t aflagde Regnschab for samme Goedses Kongelige Contributioner pr: Anno 1730, med hvilken bem:te Wollert form(en) paa hans Pricipals Vegne [at] ville gotgiøre at høybem:te Kongl: Rendte Cammer haver slaget hans Principal og medEjer i Liuse Closters goeds til mangel Skatterne af denne Een Løeb Smør, som denne gaard Ernes, ved sidst holdene Matricul imod dend i rette lagde i Aaret 1709 forrettede aftags forretning, er bleven forhøyet \og/ paalagt, desligeste og 2de Cammer Collegj beregninger over Decisions Posterne i dito Henrich Formans aller(underd:te)

1732: 64b

Regnskaber for Aaringer 1724, 25, og 1726, dat: Rendte Cam/m/eret dend 1?de Octob: 1729, under Rendte schriver Roches haand, med paateignede qvitering af itzige Stift amt schriver Jesper Heiberg, de dato 11 Jan: 1730, at de deciderede Penge, som Aarlig er anseet til 4 rd:r 2 ½ s:, Continuerende per Annis 1724, 25, 26, og 27, udj Stift amt stuen af Hr: Forman, imod Regress til Lejlendingerne, er vorden betalt; og efter dend anden Decisions beregning for 1728, dat: 5te Aug: 1730, til Stiftamtschriver Heiberg dend 30te Augustj bem:te Aar betalt 4

rd: 5 ½ s:, indberegnet 3 s: som udj 1729 Aars Regnschab for Munderings penge af de øfrige 18 mrk: Smørs aftag er mislig beregnet. Og var derpaa Monsr: Wollert Forman begierende at Dommeren Med Mændene nøye ville tage Gaarden og dends tilføyede schade i Øyesiufn, og derefter overveje og schiønne om ikke gaarden kand og bør staae, saa vel i Skatte schyld, som Landskyld, som dend ved seenist holdene Matricul er vorden anseet for.

Dommeren med Mændene begav sig derpaa at besigtige og tage i Øyesiufn denne gaards schade, som følgelig forbemelte i Aaret 1709. passerede forretning er overgaaen: Og forefandtes da, at Steen skreen, som efter Laug rettetz og dend tilstæde værende Almues forklaring, samt saa vit af dend producerede Aftags-Act kunde fornem/m/es, er skeed Vindters tide og hen imod i Julen i Aaret 1708, er løsnet eller brut løes høyest mit i Lien paa Fieldet, hvor Skoug og Kratt begyndes, og hvilcken skreede er løebet ned efter, bredt og dybt, ikke alleene gandsche ned igiennem gaardens Skoug og Marck, men end og Gaardens bæste Fæe beiter, saa at det Øyensiufnlig fornemmes og befindes Kand, at, i (de) tider, Kunde, formedelst saadan Van-lokkelige udfald og Sten schreede, indtet andet være tilbage end det blotte og haarde field, med Sand og gruus efterfuldt og over skyldt, saasom det og endnu er til siufne, at forbemelte wand- og Steen-schrede, ved detz nedløeb haver borttaget dend beste deel af gaardens Ager og Eng, foruden mange Huuse med qvæg og bæster, som, foruden at Tofterne endnu viiser sig, endnu er i Laug rettetz og mange andres minde: Og icke mindre viiser denne nedgaaende field- og wand-schreede, at kunde til-woxe større schade paa Jorden og dends Huuse, formedelst et stort field og andre diverse udbrødne store Steene som icke haver fæstelse, men ved stor og sterck Vand løeb meget lættelig Kand løsnes fra sit stæd, og saaledes forvolde baade Jorden og Huusenes totale og ubøedelige schade, Ja! det Gud dog Naadelig forbiuder! at Huusene icke aldeeles blev borttaget i grunden og i dend blotte Søe nedført, sær som Huusene tilforne har været og nu er bestaaende neden under for ommelte udbrutte Steen- og wand-schreede: Og af hvilcken Toft, gaardens Huuse efter Domme[ren]s og Mændenes schiøn og grandschning icke haver Kundet været eller vil blive at forfløtte, saasom gaarden inden gierds til dend medste deel er temmelig trang og indKnæben, Myret, og af saare liden Enge-land, dog alligevel, endschiønt, som melt, endnu er befunden at oft berørte Steen- og wand-skreeden er nedkommen af øverste field imod gaardens Huuser, og omkring gaarden udsprædt sig paa begge sider af Huusene, og ellers udtaget dend beste deel af Ager og Eng neden for Huusene, som, saa vit Ageren angaar, for en stor deel ikke haver været eller neppelig vil blive, formedelst de store nedfaldne Steene, at bringe eller oprydde til ager igien,

1732: 65

men til deels derpaa sat nogle fornøedne h…se til gaardens brug, og det øvrige uden Lejlendingernes nøtte at ligge Øede, saa er nu den nerværende tid Jorden udj Ager og Eng, bleven befunden nogen lunde at være oprøddet og forbedret, hvilcket, som Laug rettet og dend tilstæde værende Almue forklarede umuelig havde Kundet være scheed saafremt, opsidderne icke havde faaet hielp og undsætning af Almuen, efterdj de selv ere uformuende formedelst dend skade Jorden og deris Ejedele wed oft berørte wand- og Steen løeb have taget.

Derefter foretog Dom/m/eren og Mændene sig at examinere 1st Gaardens Skat og Landschylds Specier, efter dend gamle Matricul og Vedkommendes schiøder og adkomster, angaaende hvilcket sidste Liuse Closters Ejere Madame Formands og medEjere, efter lovlige Skiøder ere tilberettiget; men saavit gaardens Ernæsis Skyld er angaaende, da efterdj Matricullen som Monsr: Wollert Danckers for Retten tillige med Lejlendingernis Skatte-bøger anviiste, haver gaarden Ernæs forhen, og førend det bemelte field- og wand-schreede udbrøed, været sat og staaed i Skatte-Skyld for 2 Løeber Smør, og til de da værende Ejere er bleven given Landskyld af 1 Løeb 18 mrk: Smør og Een Huud, Og udfindes af dend producerede

Aftags Act daterit 1709 dend 5te Septembr:, at der af denne Gaard er aftaget udj Skatteskyld 1 Løeb 18 mrk: og af Landskylden, naar dend beregnede Eene Huud til Smør Reduceres, 1 Løeb, saa at indbemelte Ernæs gaards da ansatte Skyld blev i Skatte Skyld 2 pund 6 mrk: Smør, og Landskyld 2 pund 6 mrk: 2:o haver denne Ret nu \befunden/ /: som ellers udviises af dend forrige affældings forretning :/ at itzige besidderis Fader, Nafnlig Niels Pedersen, som for nogen tid siden ved døden er afgangen, Eene brugte denne Jord, da nock forbemelte field- og wandskreede overgick Jorden, men nu besiddes og bruges dend af hans tvende efterlevende Sønner, Nafnlig Jacob Nielsen og Niels Nielsen, efter deris af forige Ejer og forvalter, afg: Jacob Widings bøxel-breve de datis 8de Decembr: 1710 og 4de Novembr: \og 18de Xbr:/ 1720, publiceret inden tinge dend 8de December 1710 og 26de Augustj 1721, een hver for sin halve deel af Gaarden, baade udj Skatte- og Land-skylden, i brug, lodtagen og skiftet, hvilcket de altsaa haver brugt og bruger en hver for sig Selv.

Efterat Parterne, paa tilspørgelse, indtet viidere havde at fremføre, blev af Dommeren og Laug rettet, som Med-doms mænd efter Samvittigheds Overvejende Skiønnet og Overvejet, Nemlig,

Denne Ret haver nøye taget denne Jord, Ernæs Kaldet, og dends i Aaret 1708, efter dend, Aaret der efter 1709 dend 5te Septembr: passerede affældings og aftags forretning, tilføyede og overgangene store Steen- og wand-skreedes Skade i Øyesiufn: Og befunden, at samme forberørte Steen- og wand-schreedes Skade at være af dend beskaffenhed, som Acten omstændelig udviiser. Det er og befunden, at itzige Lejlendingers afdøde Fader Niels Pedersen, icke, formedelst sin Egen, men Almuens god dedige hielp, til een føye deel, haver udarbejdet nogen af dend ved indbemelte wand-fald nedfaldne Steen-schrede, paa det, at denne Jord, derved igien kunde bringes i saadan Stand, at dend, baade i hans og Efterkommeres tiid kunde vorde ved forrige brug, og dend Skatte- og Land-schyld, som da blev ydet; og ligesaa haver hans efterlevende tvende Sønner, Nafnlig Jacob og Niels, hvilcke nu haver under brug og besiddelse, Een hver sin halve Part af denne Jord \Een og Een halv Spand Smør/ /: saavit erfares Kunde :/ icke efterlat, paa Jorden at anvende ald fliid og arbejde for /: om mueligt :/ at see denne Jord, i forrige lov-førlig

1732: 65b

og brugelig Stand: Men endskiønt at meer indbemelte Gaard, fra Øverste udbrutte Field-Lje og ned efter i Ager og Eng, vel er bleven afrøddet nogen af dend nedfaldene fieldsteene, og anden formedelst wandet følgende Steen og Sandgruus, hvilket alt dend beste Eng, tillige med Jordens Ager haver Overskyllet og til dend største deel opfyldet, Saa, efterdj at titforberørte Jord Ernæs, i Ager og Eng, efter samtlig Vores paa Rettens Vegne gode Samvittigheds schiøn \efter Field-schredet, nu og/ herefterdags, icke ydermeere schal kunde {……. og ……} staae til oprydning og forbedring meere end dend nu findes at være, /: thj om Gaarden, det Gud afvænde! skulle antreffe dend meget farlige schade, som betegnes, sær ved stor wand-fald fornem/m/elig paa det løse field{-K……} og Steene, kunde, og maatte icke andet deraf andstaa og udflyde, end Gaardens, om icke besiddernis og det faae qvægs, aldeeles fordervelse og undergang; [:/]? finder Wj icke rettere, schielligere og Sandere at eragte og OverVeje, saasom og hermed

Kiendes for Ret,

at oft benefnte Jord Ernæs, Efter itzige og nu befundene slette tilstand i Ager og Eng, schoug og Marck med viidere dessen tilliggende, ikke kand ansees og settes, \heller herefter staae/ for meere, end 1 Løeb Smør i Skatte-Skyld til Kongen, og ligesaa meget i Landskyld til Ejeren, Saa sluttes og afsiges \paa høy Øfrigheds Naadigste befaling/ at af denne Jord, ikke kunde gives Leding meere end Smør 5 1/3 mrk: og 1 ¼ faarskind: {Og} \Men/ hvad Tienden er angaaende, da, som dette, efter foranførte beskaffenhed {ikke} kand udfindes, efter hvad

Saaes eller \som/ høstes kand, saa betaler Lejlendingerne Tienden efter Natura lige som \Gud/ dend Aarlig \giver at/ afles Kand; Og hvilcket alt forbemelte Dommer og Laug rettes mændene Allerunderd:t indstiller til Deris Kongel: Maj:ts Allernaadigste Approbation, til benaadning for disse fattige og Nød trengende Lejlendingers tarv og Consrvation.

Mandagen dend 16de Junj 1732, blev Retten sat og administreret paa gaarden Huuse i Kintzerwigs Sogen og Hardanger fougderje, imellom bemelte gaard Huuses nu værende besiddere, Nafnlig Jacob Swendsen og Torsten Gundersen Huuse, nerværende Lehns manden Torgiels Larrsen!!, og Laug rettes mænd, Johannes Age, Haaver Svartvedt, Knud Jaastad, Peder Jaastad, Siur Tvedt og Lars Asbiørnsen Age.

Citanten Jacob Swensen fremstoed for Retten og fremlagde hans for Sagen udstæde skriftlige Stefning, som blev oplæst.

Torsten Huus tillige med hans broder Jon Gundersen Aackre tilstoed lovlig Varsel, og med Hovid Citanten Jacob Huus var tilfreds at de efter Stefningen indkaldede widner, blev tagen i forklaring.

Til samme tid og Stæd havde Torsten Huus

1732: 66

med mundtlig Varsel Stefnt Jacob Huus iligemaade til schiel og schifte deris Ejende og besiddende Jord imellom, og til Vidne derom indkaldet Gunder Olsen Huus, Apelone Lars datter, Rasmus Nielsen, Jens Tommesen Wig og Magdelie Tommes datter.

Derpaa, efter at Hovid Citanten Jacob Huus ligeledes havde tilstaaed lovlig varsel, og de indkaldede Vidner sig for Retten havde fremstillet, blev Æedens forklaring af Lov bogen oplæst, og de tilstæde værende Vidner formanet deris Sandheds widnes byrd at udsige og forklare: Og fremkom for Retten af Hovid Citantens indstefnte Vidner

Magdelie Thommes datter, som sagde sig at være 82 aar gammel og til dend medste tid af 62 aar haver opholdet sig paa Huuse, hvor Hun endnu som Huus-Kone paa Jacob Huuses Grund sig opholder. og forklarede, at skifte imellom Jacob og Torsten Huus, har af gammel tid, saavit hun haver hørt af Jacob Larsen Huus og Zacharias Torsten!!, som haver beboed gaarden Huus førend widnets fader Tommes Larsen kom at beboe denne gaard, været indengierds neden fra Qvile og op i Asken, der fra igien op udj en birk, siden igien op udj en Tue, og derefter op i en Ask, hvor fra byttet gik op imod en Ager, hvilcken nu er meere udlagt end dend tilforne i Widnetz forældres tid var. Wiidere forklarede Vidnet, at Sønden paa Gaarden Huuse, var skifte og skiel i en \liden Nov og en/ stor Steen, hvor fra schifted gaar noget Kroget op efter, men omsidder sluttes byttet i en Ager op efter. Østen paa gaarden Huuse gik byttet i Stor Houg, og der fra Gaards enden, saa at ende-byttet gik i Graa-volden. Viidere hafde Parterne ikke at tilspørge dette Vidne, uden hvor Skiftet gick imellom Øvre og Nedre Tunet, og derpaa svarede Vidnet, at Skiftet gick fra Torsten Huusis floer og i bekken, og der paa i en Kaald-grov, som var ende mercket.

det andet Vidne Rasmus Nielsen fremstoed og sagde at være 80 aar gam/m/el, og er Huusmand her paa Gaarden, og efter at hand var formanet at udsige sin Sandhed i denne Sag, wandt hand i alle maader lige som bem:te Magdelie Thommæs datter wundet og forklaret haver.

det tredje Vidne Jens Thomesen vandt og forklarede i alle maader ligesom fornefnte Magdelie Thommes datter og Rasmus Nielsen vundet og forklaret haver.

det 4de Vidne Apelone Lars datter, 70 aar gl:, boende her paa gaarden Huuse, forklarede, at byttet og skifte neden fra gik fra dend gamle Kiørsel vej, som nu er tilgrod, og op efter til en stor birk, siden udj en Tue, og derefter i en gam/m/el Kløven Ask, af hvilcken nu er indtet til

uden roden, der fra i Skolde bergs ende paa Søre Side, og igien!! (igiennom?) Thunet til Torstens Flor, og siden i hiørnet paa Ageren, hvorfra Skiftet gick udj en stoer Sten paa Søre Side, og f(orbj) et Ager braad udj en anden stor Steen, der fra i Sønden til en stor Helde, og Siden igien til Stor Hougen i høyeste Skor …l.. Ellers forklarede Vidnet, at Sønden for gaarden gick schifte fra Tænningen ved floeren i en Stor Steen ved Jacob Huuses Smaleshuus, og siden i en Stor steen, men der fra ned i Jacob Huuses Ager hiørne.

Det 5te Vidne Gunder Olsen, ?? aar gamel, boende paa Huuse, forklarede i alle maader ligesom Apelone Lars datter haver wundet.

Og derefter sagde Parterne

1732: 66b

ikke at have viidere at tilspørge Vidnerne.

Hvorefter Dom/m/eren med Laugrettet i overværelse af Lehnsmanden og begge Parter begav sig inden Gierds at tage i Øyesiufn dend gandsche Marck og Eng, [/:]? thj hvad Agerne angaar, da som Parterne des angaaende ikke fører nogen tvistighed, men een hver, efter deris Erklæring, findes tilfreds, med hvis de nu er Ejende og fra Alders tid, dennem haver fuldt, saa haver det og dermed sit forblivende, og følger en hver herefterdags til Ejendom og brug, det som af dennem nu bruges og er vorden dørket :/ med havende samtlige af de indstefnte Vidner, som deris forklaring her nest foran haver aflagt, hvilke Vidner, vel, til een deel, giorde anwiisning paa de af dennem omvundene Merker og Skifte-stæder, Men som de, Nemlig Vidnerne, til een stor deel blev befunden u:efter:retlige, i det deris udsigende hverken stem/m/ede overEens med deris anviisning, og heller icke i sig Selv havde nogen tilforladelig sam/m/en stem/m/else, saa at deres forklaringer icke kunde være nogen følge for Dom/m/eren og Mændene, at udsteene og schifte Parterne imellom, een hver deris rette Andeel af Enge-Marker \og Skougen/, saa, for ikke at besvære Vidnernis Samvittighed, bleve begge Parter Eenige og tilfreds, at widnerne ikke Æedfæstede deris giorde udsigende, men at samme kunde staa i sit værd; Og omsidder, efter nogen ventilation og mellom tage af Parterne, bleve de, efter at Retten igien var sat, for Retten forligte og forEenede saaledes: at Dom/m/eren med mændene, efter denne Jords nu befindende Skoug og Marks wilkaar og tilstand, følgelig en hver af Parternis nu ejende og tilhørende Jord-skyld, ville foretage \og/ til fuldkom/m/en slutning og endskab fuldbringe udsteeningen og Skifte, saa vel inden som uden Gierds, og ellers over alt i denne Jords tilliggende Skoug. Og eftersom da Parterne frj villig beqvem/m/ede sig til mellom deeling uden viidere dispute og Process, Saa begav Dom/m/eren med mændene, samt Lehnsmanden og begge Parter sig atter over alt udj Marken inden gierds, for paa nye, ald Jorden med alt hvad der af dependerer at tage i Siufn og overvejelse, hvorefter da først blev foretaget udskiftingen aller nederst af Jordens Bøe eller Enge slette, og udj en Jordfast Steen ved Brovels Lehdet eller Qviile Kaldet, hugget et X, viisende Øster, Op til en Nye, nu nedsat Marke-steen, der fra lige op efter til en anden Marke steen, og atter der fra igien til dend 3die Marke steen, hvilken sidste Marcke steen widner hen til en stor Steen, hvor udj ligeledes Et X, blev indhugget: Samme sidste X viiser igien hen op efter,

1732: 67

til en Steen som med sine Vidner blev nedsat, og sam/m/eledes i Syd-Ost til en anden Marke-Steen; hvor fra endnu op efter ligesaa i Sydost viises til en tvende Marcke Steene i lige Linje, hvilcken sidste widner til een Marke Steen længere op og omtrendt i Ost-Syd-Ost til en anden Mærke-Steen, hvor fra henviises til en Marke-steen øverst i Backen imod bekke braadet, som er Ende-Merket fra det første indhuggene X udj Steenen ved Brovels Lehdet eller Qviile kaldet, Og tilkommer efter Dommerens og Mændenes schiøn og Eragtning Jacob Swendsen

Huus, ald dend Skoug, Eng og Mark som nu er og befindes paa dend Søndre side af alle disse foranførte Merker og nedsatte merckesteene, men Torsten Gundersen Huus tilkom/m/er og bør følge ald dend Nordre Sides Skouge, Eng og Mark som er og findes af og ved indbenefnte Merker. Wiidere imod det sidste benefnte Merke Steen blev hugget et X udj en stor Jordfast Steen, liggende paa Søre Side ved for bemelte Bæk, hvilcket X Vidner Øst og op efter til en nu nedsat Marckesten og atter 2de Andre Marke steene i lige Linie op efter dend sidste Steen tedt under Scholde bierget, Og saavit disse Merker angaar, da eragtes at Jacob Swendsen Huuse bør tilkom/m/e ald Mark og Eng paa Søndre Side, men Torsten Gundersen der jmod beholder dend Anden Mark paa Nordre Side af disse sidste bemelte Mærker og Mærkes-steene.

Og som tiden og dagen var forløeben, beroede med forretningen til Morgenen derefter, Nemlig

dend 17de Maj, hvor da Dommeren med mændene forføyede sig \igien/ at udschifte det øvrige af Parternis tilhørende Enge mark, i nerværelse af Parterne samt Lehnsmanden Torgiels Larsen,

og blev da foretagen at Hugge et X i forbemelte Scholdebierg paa Østre Side i Linie tverdt imod dend sidste i gaard paa dette biergs Wæstre Side nedsatte Marke steen, hvilcket X viiser hen til en Marke steen tedt ved dend forrige og gamle Kiørsel Vej paa dend eene Side, og Kold-graven paa dend Østre Side, Og samme Merke steen viiser igien hen igiennem Thunet til en Anden Merke sten nedsat paa hiørnet lige ved Torsten Huuses Loft, hvilken Merke steen atter viiser hen i et X Hugget udj en Stor steen, liggende ved Torsten Huuses fæe-Huus-hiørne, Saa at Jacob Swendsen altsaa bør Eje og tilkomme paa dend Wæstre Side af disse Merker, men Torsten Gundersen der af at tilkom/m/e paa Østre Side. forbemelte sidste X udj Steenen ved fæ Huus hiørnet, giver henviisning fra sig til en Mercke steen nedsat ved dend Nordre Kandt eller Enden paa Flor-Ageren, Jacob Huus tilhørende, og der fra, et lidet støkke op af ..ren i en stor Steen hugget et X, viisende Østen op paa bøen til en der nedsat Markesteen, hvilken ligeledes giør henviisning paa en Anden stor Steen, liggende (wed?)

1732: 67b

Dend Nordre ende paa Hovers Ageren, hvorudj paa sam/m/e Steens Søndre Ende ligesaa blev hugget et X, hvilket wiiser til et andet X udj et bierge-Skarv liggende oven og Østen for benefnte Hovers Ager, og hvilcket sidste mercke atter giver henviisning til een nu nedsat Merkesteen under Houg-Ageren, Saa at Jacob Svendsen Huus nu bør Eje Wæsten, og Torsten Gundersens Enges Slette at blive oven og Østen for disse berørte Mercker. Jkke desmindre giør sidst bemelte Merkesteen henviisning til een anden Marcke steen imod Stor-Hogen, hvor sammesteds udj een stor Jordfast Sten er indhugget et X, og der oven for i Bakken under Stor Hougen paa Wæstre Side nedsat een Mercke steen, hvilken Op ad paa Hougen Vidner til et indhugget X udj Stor Houge Kolden, og hvilcket X atter giør henviisning paa Nordre Side i Stor Hougs bierge-Knulten ved gaards-enden i et indhugget X, som derfra viiser og vidner viidere hen til een nu nedsat Marke Steen i Dybeste Dahl, hvilken Marcke Steen ydermeere fra sig giør anviisning til et i Jotten kaldet Hugget X; Og tilfindes altsaa Torsten Gundersen Huus paa dend Nordre Side af alle disse sidstbemelte Mærker at Eje og tilkomme, men derimod Jacob Svendsen at følge dend Søre Side af Merkerne som hans Ejendom. Wiidere betreffende Swartham/m/er, da er begyndt paa dend Nordre Side af dito Svarthammer, og udj een Tver-wæg indhugget et X, der fra i dend Synderste Swarthammer bergs Ende nedsat 2de Mercker Steene, hvilke Vidner i Søer og til et X, og ellers lige i Jotten; da det eragtes at Jacob Swendsen Huusis Part er og bliver Østen for Swartham/m/er, og Torsten Gundersens Andeel under paa Bierget eller paa dend Wæstre Side. Ydermeere blev

derefter forretaget dend Øvrige deel af Bøen og Enge sletten Half-fierdingen kaldet, at udsteene, og er altsaa Østen for de store Agre vorden nedsat 1 Marke steen i hiørnet paa Stor Ageren, som viiser hen til en stor Steen, hvor udj Et X, blev Hugget, og oven for samme X Huggede Steen nedsat 1 Markesten, wiisende sig Østlig hen til en Anden Mercke-steen, og denne igien imod en Anden dito, som Vidner Wæstlig til en Anden nedsat Steen i Wæst, der og ligesaa viiser i Wæst til en Merkesteen, og der fra i Sydwæst til en Mercke steen, alle nu nedsatte med sine vedhavende Vidner, og dend sidste af disse Mercke Steene viiser til Slutning paa Ende-Marcke steenen nedsat i dend gamle gaards Muuren, Og tilkiendes Torsten Gundersen den Wæstre bøe og Enge slette af Half-fierdingen inden for alle disse Mærcker indtil Agerne … ellers lige ned ad Soue Ageren paa Wæstre Side, alt til en

1732: 68

nu nedsat Merke steen i Ager Enden, samt et X nu tillige indhugget udj en Jordfast Steen, liggende tvert derover; Men Jacob Swendsen Huus bør at Eje og tilkom/m/e alt Østen for disse Nedsatte Steene Mercker og op imod Gierdet Skougen og fieldene tager begyndelse. Ellers fra forbemelte tvende sidste Merker tager Jacob Swensen sin Eng og Marck og følger ham altsaa Westlig neden under.

Wiidere, formedelst at dagen var forløeben, kunde indtet viidere forrettes, men forretningen blev atter udsat til dagen derefter, som var dend

18de Maj, hvor da Dom/m/eren og Mændene i Parternis bjeværelse tillige med Lehnsmanden forføyede sig \i/ Skoug og Mark uden gierdes at besigtige og udskifte.

Og som Parterne ikke mindre om Skoug og Udmarck end hiem/m/e bøen kom i god forEening, saa, efter deris egen Vedtægt og Anviisning, blev det første Markeskiel steenet med sine vedbørlige Vidner udj Nedre Lee, dernest en X udj En stor Steen: og der fra er 4re Marcke Steene nedsatte udj lige Linnje efter hin Anden, hvilcke viiser hen til et andet X udj en stor og Jordfast Steen, og derefter lige hen udj Siurs Hougen i en Steen, som Vidner i fra dend første fra Nord og til Søer. Og saa vit dette Skifte angaar, Saa bør Jacob Swendsen at tilkomme dend Østre, og Torsten Gundersen dend Wæstre deel af alle disse nedsatte og indhugne Mercker. Det 2det Merckeskeel (Sten) blev der nest sat i Siurs houg paa dend Søre Side, og Vidner i Brunene, og der imellom sat 2de Mercke steene, hvor fra schal følges Brunene lige igiennom og til Wædwæ Posen, hvor af Jacob Swendsens Part bliver iligemaade paa dend Østre, og Torsten Gundersens paa Wæstre Side, alt som melt \lige/ frem igiennem og efter disse mercker. For det 3die begyndtes ved dend Wæstre Side af Hyldosen, som er fra Sydwæst til Nordost og til et X, og igien der fra til Spranget i bierge Novet i et hugget X, hvor fra findes nedsat 3de Marcke steene som Vidner lige til Renne bergs Enden og i et hvidt bleeg i fieldet. Og tilfindes Jacob Swendsen at Eje og beholde paa dend Søre, men Torsten Gundersen paa dend Nordre Side af disse Merker. For det fierde blev foretaget og ned hugget et X i Sellje-Klev, hvilcket Vidner op i Novet, hvor sammeledes blev hugget et andet X, som Vidner op i Rusten udj Een nedsat Marke-Steen, og der fra op igien i et berg Huggen det Tredje X, som endelig viiser op i Øverste field. Og tilkommer Jacob Swendsen paa Nordre Siide af disse Merker, men Torsten Gundersen paa dend Søndre Side. Wiidere for det 5te blev Hugget et X i et stort Berg mit for Fossen, hvilcket wiiser til en Mercke Steen nedsat inden for Rodebrech Hælderen, og der fra i et X, som Viiser op i høyeste field, hvor samme steds Torsten Gundersen bør Eje og tilkomme Skouge Teigen paa Nordre Side, og ellers nyder hand, Nemlig Torsten Gundersen, med Jacob Swendsen fællet

1732: 68b

brug paa Søre Side, Kaldet No….esøe Marken. End fremdeles blev nedsat 1 Marke-Steen i Elve-Kricken paa Tvete, Viisende lige Op til 2de Andre Marcke-Steene, og dend sidste øverste Marke Steen giør henviisning til et Hugget X i Tvete fieldet. Og tilkiendes Torsten Gundersen at tilkomme paa Wæstre, men Jacob Swends: paa Østre Side af samme Mercker. Noch blev sat paa Tvedte 1 Marke steen i Kold-graven, som viiser til en anden nesthos staaende Markesteen, hvilken sidste Vidner i et X, der endelig giør Anviisning høyest op efter udj Diuvet. Og bør Jacob Swendsens andeel her af være paa Wæstre, men Torsten Gundersens paa Østre Siide af disse Merker. Og som Tveite-field-bechen giør deeling fra Oven af fieldet lige ned efter, saa tilfalder Torsten Gundersen paa dend Wæstre Side af Fieldet, men Jacob Swendsen bør følge og tilhøre dend Østre Side, som er Tvedte-Hougen. Sam/m/eledes bør Jacob Swendsen at tilkomme paa Wæstre Side af Furrenæs bekken, og Torsten Gundersen paa dend Østre Siide. Sluttelig er i Skougen Hugget udj een Stor Steen ved Lehdet i Studs gierd et X, som viiser hen til en Marke-Steen, og derfra følger Vejen lige efter til en anden Marke steen, begge i Sydwæst, der fra til dend 3die Markesteen, som Vidner lige i Elven. Og er det indbyrdes imellom Parterne afgiort og sluttet, at Torsten Huus schal have til Ejendom og brug dend Østre Part af Skoug og Mark, men Jacob Swendsen dend Nordre deel, alt af og efter forbemelte Udsteening og giorde Mercker.

Begge Parter blev derefter tilspurt om de noget viidere havde at føre i rette, Men som de dertil svarede Nej: Og med udsteening og Merke-skiel, som melt er kommen til een endelig slutning, med hvilken bem:te Parter een hver for sig erklærede og vedstoed aldeeles at være tilfreds og fornøyet.

Saa blev følgende beregning giort over Omkostningerne, som er til Dommeren for 3 Dagers forretning efter dens Vitløftighed og besværlighed med at omgaae de mange field Teige baade inden og uden gierds 6 rd:r, samt tvende dagers rejse til og fra Aastædet á 4 mrk:, som er [ialt] 7 rd:r 2 mrk: Til Lehnsmanden Torgiels Larsen, baade for Vedkom/m/ende at Stefne, saavelsom hans rejse og tids-spilde at bjevaane forretningen 1 rd:r, Og endelig een hvær af Med-doms mændene, efter dend besværlighed de haver haft med Merkerne at nedsette og Hugge, samt deris eget brugs sinkelse 4re Marck danske, hvilcket alt giør tilsam/m/en 12 Rd:r 2 mrk:, foruden denne Doms beskrivelse med Stemplet papir, som Parterne i sær betaler, saafremt de agter dend at indløse, og det efter Loven.

Derefter,

1732: 69

Som Parterne til slutning paastoed Rettens endelige Eragtning, om en hver deris … ud- og til-deelede Anparter i titbemelte deris Ejende og brugende Gaard Huuse kaldet, da blev omsidder Saaledes

Kiendt og Afsagt.

Som denne Ret, efter at begge Parter indbyrdes og i Mindelighed vare blevne forEenede, at Skiel og Skifter dennem imellom udj deris ejende og paaboende Gaard Huuse kaldet i Kintzerviigs Hovid Sogn beliggende, uden nogen Vitløftig Stridighed af Retten at vorde foretaget og til ende bragt, nøye og med ald flid haver taget i Øyesiufn og overwejelse, ikke alleene ald denne Jords Mark og Eng, som inden gierds er vorden forefunden og indhægnet, men end og dend gandsche Jords Skoug og Marck, samt alle andre Skouge- og Slotte-Teiger som uden gierds er beroende og meerbem:te Jord tilhørende, og dend samme saavel i særdeeleshed som almindelighed, efter nøyeste og beste Skiøn, steenet og udmerket saaledes, som Acten omstendelig udviiser og forklarer, Saa bliver hermed for Ret dømt og afsagt, at dend Andeel, som altsaa nu saavel udj Enge Mark og Skougen inden-gierds, som og udj Skoug{en} og Mark uden Gierdet, er merket og uddeelt til Jacob Swendsen paa det brug, som hand efter ihænde havende brever og adkomster tilhører, bør, med alle sine vedhørende Lotter

og Lunder fra fields til fiere, indtet undtagen i nogen maade følge hannem, Nemlig Jacob Swendsen og hans Arvinger som hans og deris rette og Sande Ejendom ubehindret og uden præjudice endten af Hans Grande Torsten Gundersen eller nogen anden, saa at titbenefnte Jacob Swendsen og hans Arvinger, herefterdags giør sig indbemelte hans tildeelede Ejendom og brug udj Huuse saa nøttig og gavnlig som hand og de best wiide og Lovligt skee kand. Derimod og iligemaade tildømmes Torsten Gundersen dend Part af Gaarden Huuse, hvilken hand ellers med rette, efter sine Adkomster tilhører, og hvilcken Part, /: indberegnet det som hans Broder Jon Gundersen Aackre der af formeen sig at tilkomme, hvor om hand, ved Aparte Stefnemaal og Rettergang, attraar, sin Ret at indtale :/ nu følgelig denne Act og dens nermeere udviis, fra Jacob Swendsen er skildt, Steenet og udmerket, saa at benefnte Torsten Gundersen og hans Arvinger, u:formeent af Jacob Swendsen eller uden aller mindste endten hans eller nogen andens irring, skade og nackdeel, maa og bør have, nyde og beholde, saadan hans og Arvingers med rette Ejende Anpart i Jorden Huuse, være sig Skoug, Eng og Marck, Lotter og Lunder, inden og uden gierds fra field og til fiere, indted af aldt der er tillagt og følge bør til Evindelig Ejendom, og sam/m/e i alt, sig og Sine Arvinger til bes(t at) udbringe eller til nøtte føre, som hand og de maatte

1732: 69b

formaae paa lovlig maade at afstæd komme; Og som en hver af Parterne er tilfreds med det Ager-bytte, som af dennem indbyrdes er giort og nu haves i dyrkning og brug, Saa eragtes at samme Ager bytte bør haves i minde, og saaledes som nu er, fremdeeles og i tilkom/m/ende tid have sit forblivende, hvad Processens Omkostning er angaaende, da betaler een hver af ovenbenefnte Parter, efter dend i Acten formerede beregning, sin halve deel med 6 rd:r 1 mrk: Alt at efterkommes, fuldbyrdes og ubrødelig imellem tit fornefnte Parter holdes schal, under Adfærd efter Loven.

Torsdagen dend 19de Junj blev Retten sat og administreret paa Gaarden Huuse i Kintzerwigs Hovid Sogn og Hardanger fougderie beliggende, udj en Sag imellem Jon Gundersen Aachre og hans Broder Torsten Gundersen Huuse, angaaende 2 Spand Smørs Landschyld, som benefnte Jon Gundersen Aachre prætenderer sig at tilkomme efter ihænde havende Adkomst og gave brev af hans fader Sl: Gunder Torstensen udj forbem:te gaard Huuse, og hvilcke 2 Spand Smøer hand, Nemlig Jon Gundersen Aachre, vil formeene sig nu ved Retten at vorde tildeelt, steenet og udmercket, Og betientes Retten af efterskrevne Laug rettes mænd, som tillige Meddoms mænd i denne Sag, efter fogden Sr: Annanias Christopher Harbergs schriftlige opnæfnelse, af dato Indre Jaastad dend 10de Maj sidst afvigte, Nafnlig: Lars og Johannes Age, Knud og Peder Jaastad, Siur Tvedt og Ha[a]ver Svarttvedt, overværende Lehns manden Torgiels Larsen.

Citanten Jon Gundersen Aachre fremstoed for Retten og fremlagde sin schriftlig udstæde Stefning, som blev oplæst.

Af de indstefnte møtte for Retten Torsten Gundersen Huuse, som tilstoed at være lovlig Stefnt, og forbeholdt sig sit Svar udj Sagen, naar hand faaer at see hvad hans Broder, som hans Contrapart, viidere maatte have at i rette lægge og paastaae.

Jacob Swendsen Huus fremstillede sig for Retten, og sagde at hand ingen lunde kand begribe hvorfore Citanten haver Kaldet ham til dend tvistighed som maatte svæve imellom hannem og hans Broder Torsten Gunders:, thj foruden at deris Dispute er hannem, Nemlig Comparenten, aldeeles u:vedkommende, saa er allereede dend part og andeel af gaarden Huuse, hvilcken Comparenten, med rette, tilkommer, saa vel inden som uden gierds, fra Torsten Gundersen og Jon A[a]chres formeenende Anpart deelt og udskiftet, hvor med Comparenten sagde sig at

være tilfreds med, i formoedning at hands Grande Torsten Huus tillige med sin broder Jon Aachre efter deris indbyrdes giorde vedtægt og forEening dermed ligeledes er fornøyet, og som Comparenten ikke agtede at befatte sig med deris Dispute, som altsaa bliver uden for ham, saa wil hand lade det ankom/m/e paa disse tvistende brødre hvorledes de, som hand ellers gierne ønskede, paa beste maade kunde vorde omforEenede, og viidere agtede hand ikke til Sagen at svare.

Gunder Olsen Huus, Lejlending her paa gaarden, fremstoed for Retten og sagde, icke (at) Kunde nægte, efter Citanten Jon Gunders: Aackres nu i rette Komne Stefnemaal til denne tid og stæd lovlig at være Stefnt, forklarede (eller)s, at hand, efter lovlig bøxel breve, besidder og bruger 1 ½ Løeb Smørs Landschyld udj gaarden Huuse, hannem tilbøxlet først af Hr: Otto ……. dend 10de Augustj 1710, dernest efter Torsten Gundersens (fornyede) bøxel brev de dato 16de Novembr: 1720, hvilcke benefnte

1732: 70

Gunder Olsen for Retten anviiste, og hvilcke af Retten blev paateignet. hvornest benefnte Gunder Olsen forestillede, at omendskiønt dend sidste hans bøxel Seddel er udgiven af Torsten Gundersen Huus, saa har hand lang tid tilforen og freemdeeles, ja, nu en tid af 26 Aar svaret, erlagt og betalt til Jon Gundersen Aackre ald Jorddraatlig[e] rettigheder, hvilcket hand, nemlig Comparenten, formoedede, saa vit de 2 Spand Smør, hvor af, som melt, ald Landskyld og rettighed til John Gundersen er vorden ydet, maatte være angaaende, at John Gundersen ikke kunde benægte og fragaae hvad dend øvrige Eene Løeb Smørs Leje udj Huuse angaar, som efter de anviste bøxel breve, fornem/m/elig det sidste af Torsten Gundersen udgivne, Comparenten er vorden fæsted, da som dend er Torsten Gunderse[n]s eget Ejendom, saa, fra dend tid af, at benefnte Torsten fick samme med meere her i gaarden at Eje, haver Comparenten iligemaade til Torsten Gundersen Huus svaret og erlagt de Rettigheder som svares burde deraf. Ydermeere forklarede Gunder Olsen, at de 1 ½ Løeb Smør som hand haver haft i brug og besiddelse, aldrig haver været deelt og udskiftet fra det brug som Torsten Gundersen for sig Selv haver dyrket og besiddet, Men sam/m/e i alt, som er 3 Løeber Smørs Landschyld, haver frem og frem!! været i og et og det sam/m/e brug, saa at hans Ejere Torsten Huus med hannem Aarlig Aars haver omfaret dend af dennem brugende Jord, at naar dend eene af dem, brugede og slog Eng og Jordens Teiger et Aar, \og/ da \igien/ schiftedes dend anden dertil et andet paafølgende Aar, saa de ikke en hver for sig haver haft noget wist og Aarlig Enge og Teige slot, Men hvad Agerne er betreffende, da ere de deelt fra hin anden, og en hver haver giødnet og brugt, hvad paa en hvers Andeel, haver været, efter gam/m/el viis og brug, udviist. Wiidere sagde Comparenten ikke at have Retten at forestille, men hand formeenede og paastoed, at hand, som en Lejlending, icke burde trenges fra hans brugende Anpart i gaarden Huus, men at hand sam/m/e, følgelig hans bøxel breve, og Lovens tilhold, bør nyde og beholde.

Citanten Jon Gundersen Aackre producerede et gave brev udgiven til hannem af hans Sl: fader Gunder Torstensen, dateret Helleland dend 17de Julj A/nn/o 1706, og til Tinge publiceret dend 2de Nov: bemelte Aar, hvorved hannem, neml: Jon Gundersen Aackre, af forbenefnte h/an/ds Sl: fader er vorden schiencket og givet iblandt andet 2 Spand Smør udj gaarden Huuse med bøxel og Herlighed, som for Retten blev læst. Derefter proponerede bemelte Citant Jon Gundersen Aackre, nest, at referere sig til sin for Sagen udstæde Stefning, wilde hand formoede at schifte scheer imellom ham og indstefnte hans broder, saavit hand, med rette, efter Dom/m/erens og hans Med-doms-Mænd for got befundende, for hans tilhørende halve Løeb her i gaarden Huuse, maatte tilkomme i Skoug og Mark, Ager og Eng, baade inden og uden gierds, saasom hand agter selv at dørkke og beboe denne sin Part i gaarden, sær som hand, paa hans nu besiddende og Ejende Gaarde Part i gaarden Aackre,

haver fattelse og lider trængsel fornem/m/elig paa Skoug og anden brende til sit Huuses fornøedene Op…. og brug.
jndstefnte Torsten Gundersen derimod fremlagde afgangen Johan Frimans til hannem udgifne Skiøde, af dato B(ergen) dend 3die Januarj 1694, paa 1 Løeb Smør og 1 huud i ovenbem:te gaard Huuse, der nest et af hans Svoger dend 3die Julj 170? ligeledes til hannem udfærdigede Skiøde, Nemlig af Lars Knudsen

1732: 70b

Mouge, med hvilcke tvende Skiøder hand vilde beviislig giøre i denne Gaard Huuse retmessig at eje og tilkomme 1 Løeb 3 Spand Smør og 1 ½ Huuds Landskyld med bøxel og Herlighed; og deraf er Gunder Olsen af hannem tilbøxlet 1 Løeb Smør, foruden de 2 Spand Smør, som hand tilstoed at tilhøre hans broder Jon Gundersen Aackre efter det af hannem i rettelagde af begges deris fader Sl: Gunder Torstensen den 17 Julj A/nn/o 1706 udstæde Gave-brev. Der nest forestillede Torsten Gundersen, at hand forhen icke haver imod sagt eller nogen tid sat sig imod, at joe hans Broder John Gundersen Aackre, af Skougen maatte benøtte sig, saa meget som paa hans part af ½ Løeb eller 2 Spand med schiel og billighed kunde og burde tilkomme; og endnu vil hand ikke være derimod, at bem:te hans broder, om broderen ellers icke vil lade sig nøyes og liide med det som hand med freed og god Eenighed hannem paa hans Anpart vil udviise eller giøre Anviisning paa, ved Dom/m/eren og hans Meddoms Mænd \vorde/ tilkiendet \fra/ ham \hvad hand/, Nemlig hans Broder, af dend allereede ud-merckede Skoug, paa en ½ Løeb Jords Ejendeel bør tilkomme; Men hvad Ager og Eng inden gierds er angaaende, da formeente Torsten Gundersen, at som samme haver været og endnu er under hands og Lejlendingen Gunder Olsens fællitz brug, samme da ikke kunde og burde for saavit hans broders mindste deel af 2 Spand Smør udsteenes og udmærkes, men at det som af alders tid haver været udj og under et brug, bør fremdeeles saaledes at forblive, og at hans broder, som forhen er scheed, /: foruden at hand nyder godt af hans Andeel Skoug, hvilchen hand endnu tilstaar at maatte udviises og udmerkes fra det som hannem, Neml: Torsten Huuse, maatte tilhøre :/ af Lejlendingen for ½ Løeb Smørs Landskyld nyder ald Jorddrotlig Rettighed, thj foruden at samme halve Løeb Smør er bort bøxlet, saa er og nu ikke hans broder Jon Gunders: Aackre boe[s]lids mand, men paa gaarden Aachre, foruden een Part i Espe Vel forsiufnet, og meere vorder hand hiulpet, naar hans Broder efter dette hans frivillige tilbud, faar af denne gaard Huuses Skoug tildeelet hvis paa hans halve Løeb med ret og billighed bør følge, Og i saadan Lejlighed protesterede Torsten Gundersen paa at ingen udsteening vorder foretaget paa hans gaards Ager og Eng, hannem og Lejlendingen Gunder Olsen til fortrængsel og schades lidelse, hvor om Torsten Olsen!! (Gundersen) udbad sig Rettens Eragtning og Kiendelse.
Citanten Jon Gundersen derimod forestillede, at det saa vit er vel at hans broder nu ikke vil være imod at hans Andeel Skoug hannem bliver udsteenet og udmerket, hvilket hand og paastoed at Retten, til hans Ret og Tarv der udjnden seer fremmet og fortsat efter hans Stefnings indhold, men angaaende det øvrige af hans Broders forestillelse, da paastoed hand at sam/m/e ikke til nogen deel kommer i betragtning til bjefald, thj det er u:modsigelig vidst, at hand paa hans paaboende gaard Aachre lider nøed for Skouge Hugster, saasom aldeeles (indtet) deslige Skoug og Krattevehd er at finde, til med er det

1732: 71

ikkun 3 Spand Smør som hand haver i brug paa gaarden Aachre, og hvad dend af hans broder omtalte Part i Espe er anbelangende, da som det ere Pandte-goeds og i Pandt været sat til hans Sl: fader, siden til en deel af ham indløst, saa er det for en hver bekiendt, at hand lidet eller

indtet Kand af denne paaberaabte Part føre sig og sit andet ringe brug til fordeel og nøtte. altsaa vilde Citanten have sit Stefnemaals formeld igientaget, og ydermeere paastoed at Retten derefter fortfarer med dend paastefnte udsteening.

Derpaa blev af Retten saaledes

forafskeediget

Foruden at det icke imod siges af indstefnte Torsten Gundersen Huuse, at hans broder Jon Gundersen Aachre udj gaarden Huuse er tilhørende 2 Spand Smørs Landskyld med bøxel og Herlighed: Saa er det af benefnte Jon Gundersen Aachre med det i rettelagde hans Sl: fader Gunder Torstensens til hannem dend 17de Julj A/nn/o 1706 udgifne gave brev, hvilcket ellers af bemelte Torsten Gundersen til witterlighed er underskrevet, ydermeere beviislig giort at forbenefnte 2 Spand Smør er Jon Gundersen Aachres Ejendom: Og hvilcke 2 Spand Smør, /: som ellers ikke benægtes endten af begge Parter eller Gunder Olsen, hvem indbem:te halve Løeb er tilbøxlet, og tillige med een anden Løeb Smør, nu tilhørende Torsten Gundersen, efter fornefnte Gunder Olsens i Retten anviiste bøxel breve, imod 55 Aars tid, som Lejlending haver brugt, og, saa vit endnu af Acten fornem/m/es udj fællitzskab med Torsten Gundersen nu bruger og besidder :/ Jon Gundersen Aachre fra Aaret 1706 haver oppebaaret dend Rettighed, som Loven, En Jord-drot, tillader. Nu er Torsten Gundersen Huuse ikke imod, at hans broder Jon Gundersen Aachre, af Skougen, som allereede, for 3 Løeber Smørs Landskyld, indberegnet de nu omtrettende 2 Spd: Smør, fra Jacob Swendsen Huus er steenet og udmerket, faar udviist, saameget som paa meerbenefnte 2 Spd: med rette komme kunde, paa det at Jon Gundersen, som efter sin i retten giorde forestillelse icke ydermeere skulle lide fattelse paa noget af hvis til hans brug og paaboende gaard Aachre maatte fornøediges: og haver Torsten Gundersen ellers Selv inden retten vedtaget, for icke, i denne Sag at lade tee nogen strid med hans broder, hannem at udviise saa meget af dend forberørte udmerkede Skoug, det hand, Nemlig Jon Gundersen Aachre, efter Torsten Gundersens formeening kunde være tilfreds med og uden Ankke: dog forestiller Torsten Gundersen derhos, at saafremt hans broder Jon Gundersen icke finder sig nøyet, med dend anviisning, hand agter at giøre, vil hand alligevel, for at undgaae Kieremaal, lade udviisningen foretages og skee af Dom/m/eren og Mændene, saa vit Skougen angaar; men angaaende (Ager) og Eng indengierds, dessen udskiftning og udsteening, (da) Torsten Gundersen i ingen maade at vorde for……,

1732: 71b

formeenende, at samme bør at forblive, som af gammel tid været haver, under hans og Gunder Olsens brug, dog at Jon Gundersen Aachre, af hans ejende 2 Spand Smør ligesom tilforne nyder Rettigheden, hvilcken en Jord-drott efter Loven tillades at niude. Som da begge sides Parter ikke imod siger Skougens ud- og til-deeling og udsteening udengierds, men, efter deris fremsatte forestillelser haver funden sig fornøyet, at Skougens udmerkning vorder foretaget og fuldført, da Eragter denne Ret, at saafremt Torsten Gundersen efter sit Tilbud, ikke anviiser af Skougen udenGierds saameget som Citanten Jon Gundersen Aachre paa hans tilhørende 2de Spand Smør maatte, med schiel og billighed tilkomme, ved hvilcken anviisning og Retten agter at være overværende, schal ud-deeling og udmerkning schee ved Retten i begge Parters ner- og bje-værelse; Og saa snart dette paa Skougen er vorden giort, og til endebragt, da schal wiidere gaaes, og, om Parternis wiidere dispute, tillige med denne processis Omkostning blive Kiendt og Dømt, hvis ret er.

Derpaa forføyede Dom/m/eren med Meddoms mændene sig hen til Skougen, i følge af begge Parter, samt Lehnsmand Torgiels House, for dend overalt at besee: Og efter at Skougen var taget i Øyesiufn, giorde Torsten Gundersen først anviisning paa Kleveløeb Teigen, af hvilken hand sagde, at ville tilstaae hans Broder Jon Gundersen Aachre paa hans part af 2 spand eller ½ Løeb Smør, ald dend paa Nordre Side til Elven nu befindende Furre og

Løv-skoug, og, om hans Broder Jon Aachre dermed ville være tilfreds, vilde hand forvendte udsteening foretagen, saa at denne nu af hannem anviiste Part fra hans Ejendom kunde vorde adskilt. Jon Gundersen Aakre Erklærede sig med dette hans broders tilbud at være vel fornøyet, naar hand ellers paa noget meere fick an- og ud-viisning; thj foretog Retten sig denne anviiste Teig at udsteene og udmerke, og blev derpaa efter Parternis forEening, først Hugget et X i et hvit Skarv, som Vidner og Viiser lige i Søer efter, til en nedsat Marcke-Steen i samme Linnje, derfra til et andet X hugget udj een Jordfast Klippe, sammeledes i lige Linje, som Viiser Wæst efter til et andet X i dito Linje, hugget i et Bierge-Nov, viisende ligesaa Wæst efter til en Mercke Sten nedsat tedt under Rendebergs Vejen, hvilcken Viiser til et X i een stor Steen iligemaade i samme Linnje, og derfra udj en Marke steen nedsat ved Elve braadet; hvilcken lige ned i Elven er Ende-Mercke-Steenen.

Efter at forbemelte var passerit og forrettet, begav Dommeren og Mændene sig efter anviisning til Moen kaldet, af hvilcken Teig Torsten Gundersen tilbøed broderen Jon Gundersen Aachre (udj de)nd paastaaende Skoug af Furre og birck med anden ….. Skoug paa Siden af Syd wæst, hvor med Jon Gundersen

1732: 72

Aachre sagde sig, vel at være tilfreds med, dog med Vilckaar, som Torsten Gundersen icke imodsagde, men lod det anckom/m/e paa bemelte hans broder, at Lejlendingen Gunder Olsen i hans Leve tid, nøtter sig ickun Løv-skougen og indtet viidere deraf, end, som en Lejlending, efter Loven er tilladt, Men efter hans, Gunder Olsens død, at Løv-schougen bør at staae i hans, Neml: Jon Gundersens, egen Vold og willje. Thj blev da, efter saadan Parternis indgaaede forEening og deris villig-giorde anviisning paa indbemelte Moen-Teig, først nedsat Een Merke-steen i Vejen, lige fra Jacob Swendsen Huusis skiel og bytte, widnende Søer efter til en Merkesten i samme Linje og til et X hugged i en stor Nøbbe-steen, hvorfra til en nedsat merckesten viisende hen til et X huggende ligeledes i en stor Sten, hvilken viiser hen til et andet X iligemaade i en stor Steen hugget, og hvilcket mercke wiiser Søer efter til een Merckesten, nedsat i Elve-braadet, som til Slutning viiser hen i Elven, samt til et derudj beliggende bierg.

Og eftersom det skred hen imod Natten, saa blev hviilet med forretningen til Morgenen.

Dend 20de Junj nest efter,

da Dom/m/eren og Meddoms-mændene, i Parternes og Lehnsmandens følge, atter begav sig efter anviisning udj Kal hage Teigen, af hvilken Torsten Gundersen tilbøed sin broder Jon Gundersen at udsteenes lige saa til sin Ejendom og brug dend nederste Part, indtil Steen skreeden, og ydermeere til det indhugne X udj en Jord fast Steen ved Browels-Lehdet eller Qvile Kaldet: Og som Jon Gundersen Aachre imodtog og blev forEenet om sam/m/e hans broders tilbud, da blev udj forbem:te Kalhage Teig, først hugget et X udj udj!! en stor Sten, nest ved Steen skreden, viisende derfra til et andet X i en Steen, og begge fra Nord til Sydwæst, hvor fra til een nedsat Merckesteen: og end der fra til en anden, som til slutning af denne Teig, giør henviisning til og imod Jacob Swendsen Huuses udbyttede Ejendom, og ellers i høygden lige op til Juttels Hovden.

Saaledes, som forskrevet staar, er og bliver Skougens udsteening og Mercker paa Jon Gundersen Aachres Anpart, efter begge Parters, samtøkke, forEening og frjvillig indgaaede forliig, af Dom/m/eren og Med-doms-Mændene bliver til ende ført.

Men derefter, og foruden alt foregaaende, bleve begge Parter omforEenede, at Jon Gunders:, naar som helst Torsten Gundersen skulle maatte Hugge Furre-Trær, og lade flekke Næver udj dend øvrige Udmarck, endten i Rode breche eller Nøcherøe Marker, og ellers anden denne Jordepart tilligende Skoug og Marck, da skal Jon Gundersen Aachre deraf niude sin Siette

Part, og dertil Ved-tog Torsten Gundersen at blive ermelte hans broder Jon Gundersen ….lig, saa at benefnte Jon Gundersen derudjnden (kand)

1732: 72b

blive uden skades lidelse.
Derefter paastoed Citanten Jon Gundersen Sagens viidere fremgang, efter hans forrige paastand, hvor til hand sig Refererede.
Torsten Gundersen derimod, igientog sit forrige, og ellers forestillede, at u:beqvemt maatte det nu være paa denne tid at udsteene af Ager og Eng, dend Lod som paa hans broder Jon Gundersens halve Løeb Smør kunde kom/m/e, saasom Ager og Eng i almindelighed staar i sin beste Vext, hvilcket, om schee skulle, ville foraarsage saa vel hannem, som hans Lejlending Gunder Olsen uboedelig skade, og icke mindre uligt og fornermeligt vilde det være og blive at skille denne Jon Gundersens mindste Lod fra det meere og større, som af Alders tid under et brug haver ligget, og, efter Comparentens formeening fremdeeles under et u:adskilt brug bør følge, saa som hans Lejlending Gunder Olsens bøxel brev icke lyder paa længere end hans Leve-tid, hvorefter Comparenten agter Selv, for sig og sine, at tage sin ejende og ermelte Gunder Olsens nu brugende Part i possesion og dyrkelse: thj, efter Comparentens formeening schal det befindes, at disse 3 Løeber Smørs Landskyld, som nu er under hans og tit bem:te Gunder Olsens brug, umuelig formaar at taale meere, end at de sam/m/e af een Mand vorder dørket, uagted at hand Selv icke meere haver brugt end 1 ½ Løeb, som er dend halve deel af bruget, men Aarsagen dertil haver været tit fornefnte Lejlending Gunder Olsens Alderdom, i hvilcken, til yderlig fattigdom for hannem og Hustrue med børn, hand ikke haver Villet hannem indbem:te hans brug fratrænge, Og altsaa vilde Torsten Gundersen fremdeeles paastaae at hans broders halve Løeb Smørs Leje udj Ager og Eng, /: thj sagde Torsten Gundersen, at som hans broder forestiller at have fattelse paa Skoug og anden Krat-Ved til dend Gaard hand haver part udj og nu beboer, saa vil hand ikke bekymre sig om, eller være imod, hvorledes hand nu, dend ham udviiste Skoug, agtede sig at bevare :/ herefterdags bliver under forrige og det samme brug som af alders tid haver været, i det øvrige paastoed hand Dom, og frikiendelse for Omkostningers tilsvar.
Og som Parterne, paa Rettens tilspørgelse Erklærede sig indtet at have viidere i denne Sag at fremføre og i rette lægge, men begge Eskede Rettens Eragtning og Kiendelse. Da blev i Sagen saaledes

Dømt og Afsagt.

(Af den)d i Gaar af Retten ergangne og afsagde Interlocu(tori Ki)endelse, er Parternes paastefnte og imellem svævende

1732: 73

Dispute omstendelig forklaret; Og som Parterne derefter, om Skougens uddeeling, saavit paa Citanten Jon Gundersen Aachres tilhørende halve Løeb Smørs Landskyld her i Jorden Huuse, med Rette kunde tilkom/m/e, i mindelig og i Kierlighed ere blevne foreenede: Og Retten derpaa, følgelig deris egen giorde anviisning, haver fortfaret med at ud-merke og ud-steene meer benefnte Citant Jon Gundersens Andeel af Skougen, alt som Acten nermere og tydeligere forklarer, saa dend Post saaledes haver naaed sin rigtighed. Saa Kiendes da hermed for Ret, at oftbenefnte Jon Gundersen Aachre, i Kraft og følge af dend med hans broder Torsten Gundersen Huuse indgaaede Accord og forEening, til dend forommelte halve Løeb Smørs Landskyld, som hannem, efter hans Fader, Sl: Gunder Torstensens u-svekkede Gave-brev, udj Gaarden Huuse tilhører, bør følge, tilkomme og Eje, først dend udviiste Furre og anden Løv- eller Krat-skoug udj Kleveløeb Teigen paa Nordre Side til Elven, alt fra det i

Acten forklarede første, og indtil sidste Mercke, u:forkrencket og ubehindret af hans Broder Torsten Gundersen, hvis Ejendom i forbenefnte Kleveløeb-Teigen hermed Kiendes og hann/em tilfindes at være og blive paa dend Søre Side, og Øverst i meer bemelte Teig. Saa bør og Citanten Jon Gundersen Aachre, til for ommelte hans ejende Halve Løeb Smør i Huuse herefter eje og tilkomme ald dend paastefnte Skoug af Furrer og bierk med Viidere, som nu findes og her efter vorder funden staaende og opvoxer paa Teigen, Moen Kaldet, dends Sydwæstlige Side, alt jefnt og lige efter de Merke- og Skiel-steene, som Acten nermere forklarer, og hvilcke Merker adskiller denne hans Part fra Broderen Torsten Gundersens, som er og herefter bliver paa denne Teigs Nordre Side. Dog, som Citanten Jon Gundersen haver Vedtaget, at Lejlendingen Gunder Olsen, medens hand Lever, eller bliver ved hans tilbøxlede Part i Huuse, til sin fornøedne brug skal og maa benøtte sig af denne Moens Teigs forefindende Løv-skoug: saa eragter Retten icke alleene, at samme derved bør forblive, men end og, at ermelte Lejlending Gunder Olsen /: hvilcket hannem og hermed vorder foreholdet og advaret :/ fornefnte Løv-skoug i Moe-Teigen icke til upligt forhugge eller forhugge lade, men derudjnden at følge Lovens tilhold; Og efter Gunder Olsens død, eller og, naar hand sin nu brugende Jorde part icke maatte agte længer at besidde, staar det Jon Gundersen Aachre frit for, ad…d, Moe-Teig, med alt hvad deraf dependerer, at …….

1732: 73b

saaledes til nøtte som hand best veed og kand. Ydermeere tilkiendes oftbem:te Jon Gundersen Aachre, det, som hannem af Kalhage-Teigen er vorden wiist og udmerket, hvilket og følgelig denne Acts nermere forklaring bliver dend neederste Part, alt til dend store Skreede, og ellers viidere hen, til det indhugne Mercke udj en Steen ved Brovels Lehdet eller Qviile kaldet, og saaledes inden og Norden for de forhen opsatte Mercke-Steene, som skiller Jacob Swendsen Huusis Marck og Ejendom fra denne og dend øvrige Torsten Gundersens ejende brug. Endelig Stad-fæstes det forligelsemaal, som til slutning imellom disse tit fornefnte Parter, om dend Øvrige Udmarck er giort, saa at Jon Gundersen Aakre hermed tildøm/m/es dend Siette Part saavel af de Furrer, som Torsten Gundersen udi Udmarcken, endten udj Rodebrecke eller Nøchel søe marken herefterdags maatte nedfælde, som og Siette Parten af ald dend Næfver som sammestæds bliver flaad og flekket: Og ellers af dend øvrige Marke skoug, saa meget som paa hans Siette Part kunde komme; hvormed hand, Nemlig Jon Gundersen Aakre, i alt bør lade sig nøye; og, efterdj hand saaledes, efter Rettens skiøn og Eragtning for sin Part, temmelig vel er vorden forsiufnet og aflagt i Skougen, bør hand indtet ydermeere, af Skoug, i hvad Nafn det end haves kand, have Ret, fra hans Broder Torsten Gundersen, at prætendere og paastaae, Men alt forbemelte, som hannem nu er vorden udlagt og tilvunden, skal følge hannem, Neml: Jon Gundersen Aakre, som hans rette og sande Ejendom. Hvad nu Citanten Jon Gundersen Aakres Viidere paastand, om hans tilhørende halve Løeb Smørs Leje inden Gierds i Ager og Eng, dessen uddeeling og udsteening, fra hans Broder Torsten Gundersens Ejende 2 ½ Løeb Smør, angaar, da, ihenseende, at det ikke er beviist, at denne halve Løeb Smør i Ager og Eng, fra det brug, som Torsten Gundersen Ejer, og tildeels bruger og besidder, nogen tid haver været Separeret og adskilt, men alleene fuldt under og til Een Mands brug, af hvilcket \brug/ Torsten Gundersen \deels/ i Anledning, at Gunder Olsen haver haft sig sit brug af 1 ½ Løeb, tilbøxlet mange Aar førend endten Torsten Gundersen blev ejer til merbemelte sine 2 ½ Løeb, eller Jon Gundersen blev overdraget dend omtrettende halve Løeb, som hand og nu ….. haver formeret tiltale paa, og deels for-

1732: 74

medelst meerbenefnte Gunder Olsens Alderdom, h(annem), Nemlig Gunder Olsen, haver villet \af/trænge og frastøde, men vel agter indbemelte hans brug, efter hannem, selv at dørke og bruge, og ellers i betragtning, at saavel Ager som Eng paa denne tid af Aaret staar i sin beste og ypperligste flor og grøde, hvilcket baade til Torsten Gundersen Huusis og Lejlendingen Gunder Olsens meeget fornermelige skade skulle geraade om ellers nogen udsteening skulle vorde an- og fore-taget, finder Retten ikke, endten at kunde følge og bjefalde Citantens paastand herudjnden: Og heller icke, saa lenge Lejlendingen Gunder Olsen, efter hans bøxel-breve /: hvilcke icke af Citanten Jon Gundersen Aachre er imodsagde eller denne Rett i nogen maade kand tilsidesætte :/ forbliver ved det hannem tilbøxlede brug, dend paastefnte Ager og Engs udsteening og udskifte at accordere, men sam/m/e at blive Citanten forbeholden. jmidlertid, som Citanten tilstaar, at hand, for oftberørte halve Løeb Smør udj Jorden Huuse, af Lejlendingen Gunder Olsen, fra dend tid af, at hans fader Sl: Gunder Torstensen til hannem udgav sit Gave-brev, haver Annam/m/et og Oppebaaret alle Jord-drotlige Rettigheder, Saa bør samme Rettigheder ermelte Jon Gundersen Aachre, som Jorddrot at følge, tillige med bøxelRet og herlighed af tit omrørte halve Løeb Smør, hvilken halve Løeb Smør, saavit Ager og Eng angaar, denne Ret kiender for Ret, ikke at bør adskilles fra det Brug, som Torsten Gundersen Huus Ejer og til deels af hannem besiddes og bruges.
Denne forretnings bekostning svarer og betaler begge Parter, en hver sin halve deel, som er efter Kongl: Allernaadigste Reglement for 2de dages forretning, efter dends Vitløftighed og Umage med Skougens besigtelse og udsteening 5 rd:r, for tvende dages rejse \og/ fortæring til og fra Aastedet á 4 mrk: Er [ialt] 6 rd:r 2 mrk: samt til hver af mændene 48 s:, og Lehns manden for hans besværing og tids forsømmelse 4 mrk: danske, Alt under Adfærd under!! (efter) Loven.

Anno 1732, dend 28de Julj blev **almindelig Sommer- Skatte- og Sage-Ting sat og administreret paa dend Gaard Tveit i Hærang!! (Hærand) og Jondahls Skibbrede beliggende i Hardanger fougderje**, hvor som helst Retten blev betiendt af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, samt Laugrettet, Nafnlig Lars Samland, Giert Bache, Johannes Samland, Lars Traa, Lars Houge, Torsten Fladebøe, Berge ……., og Lars Iversen Samland Øfre-Thun, overværende Kongl: Maj:ts Constituerede Foged Sr: Ananias Christopher Harberg

1732: 74b

som Retten præsiderede, samt Bonde Lehnsmanden Lars Tormoedsen Drage, samt meenige Almue som Tinget søgte.

Derefter blev af Retten for dend tingsøgende Almue bekiendt giort
deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Patent, angaaende Disertøren tilbage Kaldelse.
2:o Om de unge Karles tilstædeblivelse i lægderne.
3:o sammeledes Angaaende Rigtig Tønde-maal.

Lehns manden Lars Tormoedsen Drage hafde til dette Ting ladet indstefne Siovat Olsen, Peder Nilsen, Torgier Endresen, Niels Olsen og Salomon Pedersen, alle boende paa gaarden Ouestad, fordj, at bemelte Personer havde imod Loven taget sig brug paa Citantens Lejeboel og Ejendom udj en holme Drags-holmen Kaldet, derom efter Loven at lide Dom efter nermere paastand med processens Omkostning, om hvilcket alt Citanten forbeholt sig hans nermere indsigelse.

Stefne Vidnerne Niels Bergie og Johannes Tofte ædlig afhiemblede, at de indbenefnte indstefnte Personer til dette Ting, med lovlig 14ten dagers Warsel mundtlig haver Stefnt, og talt med dennem samtlig, da de og svarede dennem, at de ikke vilde møde førend de hafde faaed Trej Stefninger:
ingen af de indstefnte møtte efter paaraabelse.
Citanten sagde, at hand, efterdj de indstefnte ikke møder og svarer til Sagen, vilde til neste ting føre Vidner om dette paastefnte, til hvilcken ende hand begierede at de maatte forelægges Laugdag.

Afsagt.

De indstefnte, som ikke møder eller lade[r] svare for sig, forrelægges Laug dag til neste Høste ting at svare til Sagen: jmidlertid bør Citanten \til samme tid forsiufne sig/ at føre i Rette de beviisligheder, som hand agter sin Sag at forsvare med.

….. Svaasands Skiøde til Johannes Omundsen Handegaard paa 1 pund 6 mrk: Smør med bøxel og Herlighed i gaarden Handegaard i Jondahls Kirkke-Sogn, i hvilken Gaard bemelte Johannes Omundsen, følgelig samme Skiøde, foruden fornefnte 1 pund 6 mrk: Smør, er Selv-Ejer for ½ Løeb 6 mrk:, saa at hans, Nemlig Johannes Omundsen Handegaard[s] Ejendom efter forbemelte Skiøde er 1 Løeb Smørs Landskyld, samme Skiøde var daterit 28 Julj 1732.

fougden Sr: Adam Levin Ohnsorg fremstillede sig for Retten, og til hans allerunderd:ste Regnskab for 1728, dessen belæg, forlangede Tings Vidne, Angaaende første bøxeler af Hans Kongl: Maj:ts beholdne Goeds i Jondahls Schibbr: og Hardanger fougderje, om nogen deslige bøxeler i forbem:te Aar er falden: og hvorpaa welbem:te Hr: foget endbem:te qvæstion for Laug rettet og dend ting søgende Almue fremsatte. Laug rettet tillige med Almuen enstemmig forklarede, at Deris Maj:t, saa vit dennem er bekiendt, indtet Goeds er ejende i Jondahls Schibbr:, (min)dre, at nogen første bøxel er falden, som deris (Kongl: Maj:)t til Jndtegt Kunde beregnes. fogden Ohnsorg (begiere)de derpaa Tings widne, som Retten bevilgede.
(fogden) Ohnsorg forlangede Tings vidne angaaende Deris (Kongl: Maj:ts) Goeds af Halsnøe Closter, om nogen første bøxel

1732: 75

er falden i Aaret 1728. Og efter at forbemelte Spørsmaal for Laug rettet med meenige Almue var fremsat, forklarede Laugrettet med Almuen enstemmig, at af Halsnøe Closters Goeds som i Jondalls Kirkke-Sogn er beliggende, er ingen første bøxel i Aaret 1728 falden, som Deris Maj:t til Jndtegt beregnes Kunde. Derpaa forlangede welb:te foget Tingsvidne, som Retten icke Kunde benægte.

Capellanen til Kors-Kirkken Hr: Christen Thunboes bøxel brev til (Salomon?) Pedersen paa 2 ½ Spand Smør og ¼ td: Salt udj Gaarden Ougestad, daterit Bergen dend 23de Augustj 1729, blev læst.
Dito Hr: Thunboes bøxel brev til Niels Olsen paa 2 ½ Spand Smør og et qvarter Saltz Leje i gaarden Ougestad, daterit 20 Martj 1732, blev iligemaade publicerit.

Og som ingen indfandt sig at gaae i Rette, blev Retten for denne gang Ophævet.

Onsdagen dend 30te Julj 1732, blev **Retten sat og holden paa Gaarden Utne for Kintzervigs Præstegields Almue**, overværende Kongl: Maj:ts Constituerede foget Sr: Ananias Christopher Harberg og Lehnsmand Torgields Hougse; Og betiendtes da Retten af efterskrevne Laug rettes mænd, Nafnlig: Johannes Age, Dage Aachre, Samson Langesætter, Peder Jaastad, Jacob Rogde, Jacob Eitrim, Lars Age, og Niels Schieldaas,

hvor somhelst for Retten blev Kundgiort de Høy-Kongelige Ordres som paa neste side er forklaret og paa Jondahls Tingstæd var bleven oplæst.

jligemaade publicerit
Ole Bergesen Ages Skiøde til hans Søn Jon Olsen dend yngre, paa Trej Spand Smørs Leje udj Gaarden Age, i Ullisvangs!! (Ullensvangs) Sogn beliggende, daterit dend 21de Martj 1732.
Torbiørn Johansen, boende udj Strandebarm paa Gaarden Fo(sse), hans Skiøde til Johannes Johannesen Børsem paa 2 pund 17 mrk: Smør udj Gaarden Qvæstad, beliggende i Ullisvangs Sogn, blev iligemaade publicerit. samme Skiøde war daterit, Hesthammer dend 19de Julj 1732.

Lehnsmand Torgields Hougse Contra Anfind Gundersen Lofthuus for Slagsmaal med Aamund Erichsen efter forrige tiltale og Rettens Kiendelse, afsagt sidst holdene Waar ting.
Warsels mændene Lars Salomonsen og Lars Torgieldsen møtte for Retten og forklarede, at de til dette Ting ha(fde Stefnt) Anfind Gundersen Lofthuus, efter Rettens Kiendelse, (lige)saa, at de med lovlig Varsel haver stefnt Aamund Erichsen Lofthuus, som og møtte for Retten, og, efter at hand for Retten hafde tilstaaed lovlig at være stefnt, sagde: At hand ikke kand nægte for, at hand sidstleden Juel, var, efter indbydelse til giest hos hans Grande Jørgen Aamundsen, som med hannem bo…. i en Stue og et huus tilsammen: Og var indstefnte Anfind Gundersen der samme tid, og efter at de havde siddet (der) nogen stund ud paa Aftenen, da det ellers var mørkt i Stuen, blev hand, Nemlig Comparenten, uformoe(det) slaget, \og/ i det samme at hand fik slaget, for……. (hand) samme var scheed og øvet af Anfind Gundersen ……..,

1732: 75b

og for at frje sig for viidere overfald, Comparenten maatte rejse sig fra sædet og tage imod be:te Anfind Gundersen, imod hvem hand dog indtet havde brødet, eller til dette mod ham øvede Clam/m/erje givet mindste Anledning og Aarsag, hvad Vidnerne ellers havde forklaret om at hand med meerbem:te Anfind Gundersen havde brødet saaledes, at de omsidder kom at ligge i gulvet, imodsagde Comparenten aldeeles. Og som hand ellers er uden skyld og Sag, saa paastoed hand for dend rejste beskyldning og paastand aldeeles \at blive/ frj Kiendt.
Lehns manden Torgiels Hougse paa fogdens Vegne paastoed, at som det med Vidnerne er overtydet begge indstefnte, at de haver været i Clam/m/erje tilsam/m/en, hvilcket og Aamund Erichsen nu selv for Retten ikke haver kundet benægte, men vel vil have sig Selv undschyldet, ikke til samme øvede Clam/m/erje at have givet Aarsag, saa vilde hand have Sagen til Rettens paaKiendelse, efter dends beskaffenhed indstillet, at og, om Retten skulle finde Sagen af dend tilstand, det Aamund Erichsen var Uskyldig. Anfind Gundersen, som efter Vidnernis forklaring haver øved Clam/m/erjet, og nu ikke frembringer noget derimod til sit forsvar, vorder tilfunden at betale Slagsmaals bøder, efter Loven, og derom vilde hand forvendte Dom.
Anfind Gundersen, efter paaraabelse, møtte ikke, ej heller nogen paa hans Vegne til Sagen at svare.

Afsagt.
førend Retten bliver sluttet \om Anfind Lofthuus imidlertid sig icke for Retten indfinder/ skal Dom i denne Sag blive afsagt.

Østen Halversen Odland af Røeldahls Sogn, hans Skiøde til hans Wær-Søn Ole Ormsen og Huustrue Britta Østens datter paa ½ Løeb og 6 mrk: Smør i Gaarden Odland, beliggende i Røldahls Kirkke Sogn, daterit 30te Julj 1732: blev publicerit.

Dend 31te Julj nest efter, blev Retten atter igien sat og administreret, med forbenefnte Laug rettes mænd, overværende dend Constituerede foget Sr: Harberg, og Lehns mand Torgiels House.

Daniel Bastiansens skriftlige tilkiendegivelse om hans og …….des formeenende Oddels Løsnings Ret til og udj Gaarden ……im i Odde Sogn beliggende, samt deris penge-mangel …….den, daterit Bergen dend 20de Augustj 1721, hvilken tilforne paa Høste-Tinget dend 15de Octobr: bem:te Aar 1721, er vorden publicerit, blev og nu for Retten lydelig oplæst og kundgiort, samt ellers paateignet vedkommende extraderit.
…greta Bastians bøxel brev til Jacob Christensen Eitrim paa ½ Løeb og 1 mrk: Smør udj Gaarden Eitrim, daterit 26de …arj 1732, blev iligemaade publicerit.

……. Kirsten Gierdrum, Sal: Mag: Jørgen Brohses, hafde til dette …….. ting ladet indstefne Erich Asbiørnsen Naae, at lide (Dom til a)t betale hende hvad hand hende er pligtig, Nemlig

1732: 76

først 2 rd:r, som hand hos hende høste tider 1730 hafde bekommed, 2:o dend 28 Martj 1731 for bekomne 4 rd:r (lige)saa laante penge. 3:o dend 7de Octob: 1731 jligemaade 8 rd:r, og samme tid til Soldater Kost hannem medforstragt 2 mrk:, Jtem 1 Kalveskind for 1731 4 s:, og Endelig Præste- Kirkke- og Engesætters Landskyld sidstmelte Aar 3 mrk: 13 s: tilsammen 15 rd:r 1 s: Og sluttelig at Refundere hende processens bekostning, efterdj dend indstefnte paa Anmoedning, forbemelte hendes fordring ikke mindelig haver betalt og fornøyet, da dog Citantjnden, saafremt hand havde villet funden sig, uden Lovmaal, hende at afbetale, hafde villet lade falde hendes prætention til ham saaledes at hand ikke meere end 14 rd:r skulle erlægge.
Monsr: Hans Høgh paa Citantjndens wegne møtte for Retten, og sagde, at det er nu ramt et Maanet tid siden at indstefnte Erich Asbiørnsen Naae i mindelighed blev advaret om betalingen, men til forgiæves: og derfore har Citantjnden været foraarsaget ved Retten at indtale denne hendes prætention, hvilken Hun vil lade blive med 14 rd:r i alt, dog, at Omkostninger paa processen tilstrekkelig bliver hende hos dend schyldige tilfunden.
Erich Asbiørnsen Naae efter paaraabelse møtte ikke.
Kalds mændene Jon Aakre og Dag ibiden afhiemblede med Æed at de benefnte Erich Asbiørnsen Naae med lovlig 14ten dages varsel til dette Ting og i denne Sag hafde Stefnt.
Monsr: Høgh paastoed, efterdj dend indstefnte ikke møder at svare til sagen, at hannem efter Loven maatte forelægges Laugdag til neste Høste ting: Reserverende yderligere paastand.
Afsagt.
formedelst Kalds mændenes Ædlige aflagde forklaring er det godtgiort, at indstefnte Erich Asbiørnsen Naae i denne Sag lovlig er stefnt; men som hand ikke møder eller ved nogen lader svare for sig; da gives hannem, efter Loven, Laug dag til neste Høste-ting: Og forrelægges

hannem til samme tid til det paastefnte Søgemaal at svare, saafremt da ikke Dom, efter hvis passerit er schal blive Afsagt.

Thomas Svendsen havde og ladet stefne med mundtlig Varsel hans wær-fader Wier Monsen Houstvedt, at lide Dom til at fuldbyrde sit Løfte som hand havde lovet og indgaaed med bemelte Citant udj Beele-Stefne eller Forlovelsen, da hand, Nemlig Citanten, til Ægte begierede hans daatter Ingerj Wiers datter, hvem h/an/d og til ægte haver bekommet. Samme Løfte var, efter Citantens forklaring, at hand vilde og skulle opsige et Spand Smørs Landschyld udj sin paaboende Gaard Houstvedt, som af Citanten skulle været brugt og besiddet: men dette Løfte haver hand icke villet holde, og endnu ikke mindelig beqvem/m/e sig dertil. Til Vidne herom indstefnt Johannes Pedersen Jaastad, og Peder Olsen ibid: Jtem Lars Svendsen Eidnes og Siur

1732: 76b

Sandersen House.
Wier Houstvæt blev paaraabt, men møtte ikke, ej heller nogen paa hans vegne.
Warsels mændene Lars Torgielsen Hougse og Torgiels Hougse møtte, og med Æed forklarede, at de haver stefnt forbem:te Wier Houstvedt med lovlig 14 dages Varsel.
Af Vidnerne møtte for Retten Johannes Pedersen Jaastad, Peder Olsen ibidem, og Lars Swendsen Eidnæs, \og Ole Svendsen ibid:/, men Siur Sandelsen!! (Sandersen) House møtte ikke.
Citanten Thomas Svendsen møtte og paastoed sine indkaldede Vidner, saa mange som nu maatte være tilstæde, taget i Æed og afhørt.
Det 1ste Vidne Johannes Pedersen Jaastad aflagde sin Corporlige Æed, Sandhed i denne Sag at vidne, og derpaa forklarede: at sidstleden Juel for Trej Aar siden, blev Citanten Tomas Svendsen forloved og af indstefnte Wier Haustvedt tilsagt Ægteskab med hans daatter Ingerj Wiers daatter, og samme tid lovede og tilsagde bemelte Wier Haustvedt Citanten at ville oplade for Citanten til hans og sin forlovede bruds brug og besiddelse Eet Spand Smørs Leje udj Gaarden Haustvedt: men naar Citanten bem:te belovede Spands Leje skulle tiltræde, blev ingen mellomtale samme tid giort: Og sagde Vidnet, paa spørsmaal, at det er hannem bekiendt, at Citanten (anden?) …… haver faaed tit bem:te paastefnte Spand Smørs Leje til besiddelse. Wiidere havde Citanten dette Vidne icke at spørge.
Det Andet Widne Peder Olsen Jaastad aflagde sin Æed at udsige Sandhed, og derpaa vandt; at da hand, forbemelte, det første Vidne, omvundne tid, var med Ole Svendsen Eidnæs hos Wier Houstvedt, at begiere hans Daatter til Citanten, blev der iblandt andet omhandlet, at Citanten, førend hand skulle blive forlægen for Jord at beboe, skulle faae af Wier Houstvedt overladt og afstaaet en Part af det brug udj Houstvedt som hand bruger: men samme tid blev ikke sagt eller talt om hvor meget af gaarden for Citanten skulle vorde afstaaed. Nogen tid derefter, da forlovelsen skeede, var Deponenten og med fleere tilstæde, og da hørte hand at der af Wier Houstvedt fastelig tilstoed og opsagde for Citantens og hans forlovedes brug og besiddelse Eet Spand i gaarden Hougstvedt; og sagde Vidnet ydermeere at Wier Hougstvedt, med hans huustrue og fleere tilstæde værende Vidner, med dette sluttede forløfte i alle maader var tilfreds og vel fornøyet: men, tit omvundne forløfte Vidste Deponenten, at Citanten endnu icke haver nødt godt ad.
Det 3die Vidne Lars Swendsen Eidnæs efter aflagde Æed, vandt i alle maader ligesom det første Vidne Johannes Pedersen Jaastad haver forklaret.
Det 4de Vidne Ole Svendsen ibidem, efter at hand havde aflagt sin Æed at vidne Sandhed, forklarede: at da hand første gang med Peder Olsen Jaastad var hos Wier Houstvedt, for at begiere hans daatter til Citantens Huustrue, da passerede der, angaaende dette paastefnte

forløfte af Wier til Citanten, i alle maader ligesom (forbe)melte Peder Jaastad under Æed haver udsagt; men om …… da forlovelsen skeede, vidste dette Vidne, aldeeles

1732: 77

indtet at forklare.
Citanten havde forbem:te Vidne(r) (indtet) ydermeere at qvæstionere: og heller icke forlanger hand for denne tid at føre Siur Sandersen Houses Vidnes byrd; men hand paastoed forelæggelse for hans wærfader til neste Høste ting, da hand ville fremsette sin nermere paastand udi Sagen.

Afsagt.

Jndstefnte Wier Houstvedt, som, efter lovlig given warsel icke møeder, forelægges til nestkommende Høste ting, saavel til Citantens Søgning, som de afhørte Vidners aflagde forklaringer, sig at erklære, hvorefter da udj Sagen schal gaaes hvad ret er.

Lars Torgieldsen Alsager, efter forrige tiltale og Rettens Kiendelse, havde indstefnt Lars Gundersen Jndre Alsager til betaling for da paastefnte prætention.
Citanten Torgield Asbiørnsen møtte for Retten, og til hans prætentions afbeviislighed fremlagde en extract af Skifte brevet holden efter dend indstefntes Sl: Huustrue Anna Knuds datter dend 16de Novembr: 1730, som for Retten blev læst. derefter paastoed hand dom til betaling for det paastefnte med processens Omkostning.
Lars Gundersen Alsager møtte og sagde, at hand imodsiger icke Citantens fordring, hvilcken endnu er hannem ubetalt, men hand haver tilforen ikke nægtet hannem samme at fornøye: og endnu vil fornøye ham de paastefnte 2 rd:r, naar Citanten der med for alt vil være fornøyet.
Citanten erindrede om dom, og at Omkostningerne tilstrekkelig maatte erstattes.
Derpaa blev

Dømt og Afsagt.

Som indstefnte Lars Gundersen Indre Jaastad!! (Alsager) ikke fremfører nogen lovlig indsigelse og benegtesle imod Citantens paastefnte fordring, hvilken ellers er legitimerit med Extract af Skifte brevet, som efter hans Huustrue Anna Knuds datter er vorden holdet: Og heller icke beviiser hand, at hand det, paa samme Skifte Citanten, givne udlog, mindelig haver villet indfrje og betale førend Citanten der paa haver ladet stefne; thj Dømmes for Ret, at meer bem:te Lars Gundersen Indre Alsager bør betale til Citanten de paastefnte 2 rd:r, samt erstatte hannem denne ham ibragte processis Omkostning med 7 mrk: 8 s:, alt inden 15ten dage under execution efter Loven.

Lars Torbiørnsen Alsager, hafde Stefnt efter forrige tiltale og Rettens Kiendelse fol: 48, følgende Personer Ole Odsen, Gunder Larsen, Østen Larsen, Sylfæst Helliesen, Torgier Asbiørnsen og Lars Gundersen, Og til Vidne indkaldet Niels Aamundsen Lothe og Siur Yttre Qvalwigen \samt og Iver Arnesen, Soldat/
Samtlige indstefnte møtte og sagde at de til dette ting vare lovlig Stefnte, hvornest de eenstemmig erklærede sig, at aldeeles indtet haver Hugget udj Citantens schoug, og heller icke formaaet nogen anden dertil, samt og at det er dem uviidende, om nogen haver hugget noget i Skougen, eller og hvad hugget er: Og om nogen, dennem ubekiendt, og dennem wedkom/m/elig haver formastet sig, at hugge i Skougen, formente de at de saa lidet derfor burde paaføres Rettergang, som de Kand blive anseede, for nogen frem/m/eds forseelse og gierning at lide.
Citanten møtte og paastoed sine indstefnte Vidner førte og afhørte.
Vidnet Niels Aa-

1732: 77b

mundsen Lotte aflagde sin Æed, Sandhed at vidne, og derpaa forklarede at sidste Høste ting, paa gaarden Hesthammer, var hand der tilstæde og søgte tinget; og da fornam hand at Lars Torbiørnsen Alsager havde stefnt paa denne Sag: men førend tinget blev sat, eller og under dend tid at retten blev holdet, hørte hand, at Lars Torbiørnsen Alsager hafde tale med Sylfæst Hellies:, Lars Gundersen \og/ Ole Odsen, om denne Sag og handel, at de med fleere deris Grander schulle have fornermet ham i hans Skoug med ulovlig Hugster med viidere: Og derpaa svarede forbemelte Sylfæst Helliesen, Lars Gundersen og Ole Odsen: at de ville lade deris tienere gaae med Brynild Swartvedt og Deponenten i Skougen for at see hvad Hugget var: Og schulle samme deris tienere sige hvad de maatte have hugget, og naar det var saaledes udfunden, skulle de, ligesom det af deris tienere var hugget, fornøye Citanten en hver efter Anpart: Gunder Larsen og Østen Larsen var samme tid ikke tilstæde da denne samtale faldt, men efter at imellom forbem:te Sylfæst, Lars, og Ole Odsen samt Citanten var aftalt, at de vilde betale ham, ikke allene hvad schade hand hafde lidt i sin Skoug om dend af deris tienere hannem var tilføyet, men end og Omkostningerne paa processen, saa vidste Deponenten nu at erjndre sig, at Citanten dend tid ophævede sin Sag. Nogen tid derefter var Deponenten med Siur Qwalvig i Skougen, i følgeschab med Gunder Larsen, Ole Odsen og Lars Gundersen, samt Citanten Selv, og da befandt Vidnet at der var hugget, saavit hand nu kand erindre, omtrent 50 stuer af birk, osp og adschillig anden Marcke Skougs træer, hand befandt og at Næver var flækket, men aldeeles ingen Nye flækning: Og ellers saae hand at 4re favner vare nedfældte, og vandt Vidnet, at bem:te Gunder Larsen, Ole Odsen og Lars Gundersen, imodsagde og aldeeles fragick at samme Skoug-hugst var skeed af dennem, og dem ellers uviidende at være giort af deris tienere, men dersom deris tienere saadant havde giort, vilde de een hver deris Anpart og saavit paa en hver Kunde Kom/m/e gierne betale. Wiidere forklarede Vidnet, at hand een anden gang var i denne omtrettende schoug med Brynild Swartvedt, og Østen Larsens Søn, samt Lars Gundersens Søn, dend første af Nafn Od, nu omtrendt imellom 14 og 15 aar, dend sidste af Nafn Torgiell, til 15 eller 16 aar; og var Citantens Søn Thomas Larsen med dem: Og fornam da Vidnet at der indtet meere og viidere i Skougen var hugget End der var, da hand første gang med Siur Qvaltveidt!! (Qvalvig) tog Skougen i Øyesiufn, Og erjndrede Vidnet sig, at Østen Larsens Søn Od Østensen, og Lars Gundersens Søn Torgiel vedgik at de hafde hugget hver tvende smaa Espe-træ, ikke større, end naar de vare hugne til weed, kunde de bære det i deris Armer; Men disse børns forældre, da det blev dem bekiendt, tilstoed ikke samme tid, at det var scheed med deris Villje, minde og samtøkke.

det andet Vidne Siur Qvalwig efter aflagde Æed forklarede i alle maader ligesom Niels Aamundsen Lote haver vidnet, baade angaaende Parternes samtale om denne Sag paa gaarden Hesthammer, som og hvad første gang passerede, da hand var \med/ at besee Skougen. Og Viidere havde Citanten dette Vidne ikke at tilspørge.

Derefter frem-

1732: 78

stoed Brynild Svartvedt, og sagde, at som hand haver været med Niels Aamundsen Lotte dend Anden gang hand var i Skougen, saa, endschiønt hand icke til dette ting haver faaet lovlig varsel, vilde hand vel nu udsige sit sandheds Vidne om parterne (dermed) var tilfreds. Citanten, saavelsom Vederparterne begierede, for at foreKomme unøedig omkostning, at dette Vidne maatte tages til forklaring, hvilcket af Retten blev bevilget, og hvorpaa bem:te Brynild Swartvedt, efter aflagde Æed vandt, at dend sidste gang, som Niels Lotte haver forklaret, at have været i dend omvundne Skoug, var hand, efter begier af Citanten, med dito Niels Lotte i

Skougen, og Kunde hand nu ikke rettere erjndre sig end at der blev funden omtrendt 50 stk: Birche (Træer) og anden slags Marcke-schougs-træer fældet i denne schoug, samt 4 stk: furre træer, Næver var og flækket af træer, men sam/m/e var icke nyelig flækket. Østen Larsen og Lars Gundersens Sønner Od og Torgild vare med Vidnet, som og Viisede dem hvad de havde hugget i Marcke skougen, som ikke var meere end 4 smaa Espe træ, af saare liden værdj, Og hørte Vidnet, at disse Børns forældre Erklærede sig, om denne deris øvede hugster at være uvidende, og, at børnene ellers sagde, at det var scheed uden deris forældres minde. Vidnet sagde indtet viidere herom at være viidende, uden nogen stund derefter, gik hand, efter Citantens forlangende, til Gunder Larsen, for at tilsige ham at møede paa indeværende Aars Waarting, og da svarede Gunder Larsen Deponenten, at hand har en voxen dreng som schal have hugget en halv børre Kippe Maarcke-[Veed]?, men samme hans dreng forsvarer det vel selv: Ole Odsen, sagde Vidnet, (Nemlig) Deponenten, da hand af hannem \blev/ tiltaled, at hand gierne schulle see at det Kom paa dend skyldige det som Citanten søger at være forurettet i.

Citanten sagde, ikke at have at tilspørge Vidnerne meere.

Iver Arnesen møtte for Retten, sigende sig at være (Soldat), og nu tiener hos Gunder Larsen Alsager, og, omendschiønt hand veed sig indtet skyldig i denne Sag meere, end hand, uviidende at det var sched i Citantens Mark, haver hugget et halvt børre Kippe Rogne træ, saa er samme af saa ringe værdj, at hand undrede sig over at Citanten derpaa vil tale, sær eftersom hand, for Citanten tilforne have forklaret, og endnu med Æed Kand forklare, at hand i dend tid, da denne ringe hugst scheede, som og var i høyeste Vindters tid og Marken overklæd med tykkeste Snee, ikke bedre vidste, end, samme var hugget paa hans hosbondes tilhørende Andeel i Skougen. Og som Citanten ikke beviiser ham noget ydermeere over, saa formeente hand at hand bør findes uden Sag.

Citanten producerede, sin schriftlige formeening og paastand, som blev oplæst.

Samtlige de indstefnte derimod sagde, at Naar det bliver dem overbeviist at de i Sagen ere skyldige, da er det først tid for dem at undgielde, men nu indtet er dem overtydet, formendte de fri Kiendelse Dom.

Afsagt.

J Morgen kand Parterne Møede, Dom i Sagen at anhøre.

Dend 1te Augustj blev Retten igien sat og betiendt med forbemelte Laug rettes mænd, nerværende dend Constituerede Foget Sr: Harberg, og Lehns mand Torgiels House,

(hvor helst) blev da foretaget dend seeniste Høste ting udsatte Sag stefnt af Hr: Capitain Lieutenant Ulrich Friderich (Grove Contra) Lars Asbiørnsen Age og Jacob Espeland, vide Fol: (46)

(Paa) Citantens Hr: Capitain Lieutenantens Vegne møtte (Mr: Hans Nagel), som sagde, at fordj welbemelte Hr: Capit: Lieut: nu (icke er tilstæde)

1732: 78b

Er Comparenten ved hans Skrivelse, som hand for Retten Anviiste, begieret for ham i denne Sag at gaae i Rette: Og som Retten formoedentlig saadan Citantens begier accorderer, saa er det nu at Comparenten for det første vil afvarte hvad Jacob Espeland, efter hans seeniste giorde paastand, nu maatte have at forsvare sig med; imidlertid vilde Comparenten have Citanten forbeholden hans endelige paastand til paafølgende Dom.

Lars Asbiørnsen Age møtte for Retten, som sagde sig atter til nerværende ting i denne Sag af Citanten at være Stefnt af Jacob Espeland; men hand formeente, at saa liden føye som Citanten haver haft at rejse Sag imod ham, dend Omtrettende Hoppe angaaende, saa ringe

skiel haver og nu Jacob Espeland, at vende paa han/nem dend skyld og aarsag til Hoppens lyde, som Comparenten aldeeles ikke haver forvoldet: Ellers, som det tilforne her i Retten er udfunden, at hand ubeføyet er draget i denne process, saa, nest at referere sig til de førte Vidners forklaring og dend af han/nem fremsatte paastand, vilde hand fastelig formoede, ved dend forvendtende Dom at blive Kiendt Sagesløes: erjndrede til slutning, baade om hvor hand skal vendte sig at faae forster løn for Hoppen, og, at hos hvem hand schal nyde erstatning for ibragte rettergang.

Jacob Eitrim, som sagde sig at være i forvandtskab med Jacob Espelands Huustrue, møtte paa benefnte Jacob Espelands Vegne, og forklarede, at ligesom Lars Asbiørnsen forhen og nu har villet forklare sig Uskyldig i denne Sag, saa er og Jacob Espeland uden skyld og aarsag, at Hoppen haver faaed og endnu maatte befindes med Lyde; saadan sin, Nemlig Jacob Espelands, Uskyldighed, haver hand nu med Vidner, som til dette ting ere indstefnte, Nemlig Haldor Haldorsen Espeland og Peder Olsen, (Villet) godt giøre; Og paastode saa Comparenten derfore, at samme Vidner maatte admiteris til Æedlig forklaring.

Mr: Hans Nagel paa Citantens Vegne protesterede imod disse indstefnte Vidner, som ere Jacob Espeland beslægtiget.

Paa Rettens tilspørgelse forklarede Jacob Eitrim, at det eene Vidne Haldor Haldorsen er Jacob Espelands Søster-Søn, det Andet Vidne ligesaa at være Jacob Espelands Huustrues Sødskinde barn.

Afsagt.

De af Jacob Espeland indstefnte widner antages til forklaring, og skal det ved endelig Dom blive observerit, hvorvit deris forklaring kand blive anseet.

Widnet Haldor Haldorsen fremstoed for Retten, og efter aflagde Æed med opragte fingre forklarede, at det er nu omtrendt 3 Aar siden, at denne omtrettende Hoppe kom til (Jacob Es)peland paa forster: Og var Deponenten samme tid (hos Jac)ob Espeland og tog imod Hoppen, da dend til Jacob (blev) ført, og blev da hoppen af dennem henbragt til garden, (og blev) der forstret omtrendt eet Aar. Dend tid Hoppen …….. ……et, saa dend slet og tynd ud, men Vidnet kunde …….. (icke) fornemme at Hoppen samme tid havde dend ……. (Lyde) som er paastefnt; thj Vidnet sagde sig, dend

1732: 79

tid at være ung, og havde liden forstand paa hvad enten Hoppen var ond eller god, eller og med lyde eller icke, men imidlertid at Hoppen var hos Jacob Espeland, veed hand til vist at dend blev med foeder vel forsiufnet og tilseet; dog under dend tid /: da og Deponenten var i Jacob Espelands tieniste :/ blev der tvende gange, eller paa 2de dage, noget lidet Kiørt med Hoppen, noget Tømmer, og een anden dag derefter eendeel Møeg eller Giødning paa Agerne. Tøm/m/eret, som blev Kiørt, vidste Vidnet ikke at forklare hvor mange stokker det var, men det var dog ikkun 4 á 5 bords stokker, af hvilcke til deels blev paalagt 1 og 2 stk:r at Kiøres. Og sagde widnet, saa vit hand kunde fornem/m/e, at hoppen af dend omvundne Kiørsel ikke fik nogen schade, til hvilcken hand heller icke haver fornum/m/en eller er bekiendt, at være Hoppen tilføyet i dend tid at dend var til forster hos Jacob Espeland, Paa hovid Citantens fuldmægtiges Spørsmaal, svarede Vidnet, at da Hoppen blev leveret fra Jacob Espeland og henført til Lars Asbiørnsen Age, var ingen begieret af Jacob Espeland at tage i Øyesiufn hvad tilstand Hoppen da var udj, og heller ikke var Deponenten tilstæde da Jacob Espeland schiltes med Hoppen.

Det andet Vidne Peder Olsen, efter aflagde Æed wandt, forklarede i alle maader om Hoppens annam/m/else af Jacob Espeland, samt tiden at dend var paa fordster hos hannem, og ellers om Kiørselen, som Jacob Espeland med hoppen haver brugt, ligesom det forrige Vidne

Hald: Haldsors: haver forklaret. Men om hoppens tilstand, da dend Kom fra Jacob Espeland, sagde Vidnet indtet at vide at forklare, saasom hand samme tid ikke var paa Espeland.
Paa Dommerens Spørsmaal forklarede begge Vidnerne, at da Hoppen kom til Jacob Espeland, hørte de ikke, at Jacob Espeland endten sagde eller anckede sig over at Hoppen havde nogen Lyde, eller, at dend, som nu siges at være, var sprængt, men Hoppen, efter deris beste erjndring, var i Andet Aar da dend kom paa forster hos Jacob Espeland, da dend ellers saae ud, som dend icke var vel fremføed.
Jacob Eitrim paa Jacob Espelands Vegne igientog sin forrige formeening; og, som disse nu afhørte Vidner haver vundet, at hand til Hoppens Skade ikke haver givet Anledning og Aarsag, paastoed hand, at Jacob Espeland for Hovid \og Contra/ Citantens prætention bliver friKiendt.
Lars Asbiørns: vedblev sit forrige, og ellers, at blive schildt med hoppen, som hand endnu frasiger ikke længere at ville have hos sig: men at hand, foruden at nyde sin tilkommende forster Løn, som til denne tid er 1 rd:r 3 mrk:, worder tillagt erstatning baade for omkostning, nu trende gang, at bringe Hoppen til tingstædet, som og for denne ham ibragte process.
Hovid Citantens fuldmægtig paastoed endelig Dom, efter forrige schriftlige og mundtlige paastand.

Afsagt.

førend Retten i Dag sluttes, skal endelig Dom vorde afsagt.

Johannes Larsen Age havde til nerværende tid Stefnt (Ole) Berjesen Age, fordj hand haver ført og sæt udj fællidtz (Fæe-)bædte 6 Øger eller Hæste paa sin part, som hand …….. er ejende, da hand dog derimod skal overtyde h(annem om, at) endschiønt hand haver ligesaa stort brug udj Jo(rden), …….. ikkun haver paa sin deel 3de brugs Øger, saa ……

1732: 79b

at være uskielligt; og som bem:te Ole Beriesen Age desforuden for nogen tid siden haver Kiørt 10 – 12 Øger paa og over Citantens beste bøe eller Eng, og derved giort hannem virkelig schade, saa vendter Citanten, at meerbemelte Ole Bergiesen Age, derfor i alt af Retten ved Dom tilstrekelig skal vorde anseed, og ellers oprette ham dend tilføyede schade, samt processens skadesløse Omkostning, efter nermere paastand, som Citanten ville have sig forbeholden. til Vidne herom var indstefnt Jon Aakre og Lars Asbiørnsen Age.
jndstefnte Ole Beriesen Age blev paaraabt, men ikke selv møtte, eller ved nogen loed svare for sig.
Warsels mændene Lars Torgieldsen Hougse og Lars Salomonsen Hellelan[d] fremstoed for Retten, og med Æed forklarede og afhiemlede, at de i denne Sag og til dette Ting havde Stefnt Ole Beriesen Age med lovlig fiorten dages Varsel.
Widnerne, som vare indstefnte, møtte og vedtog lovlig varsel, samt af!! (at) giøre deris forklaring for Retten om det paastefnte, saameget som de derom er viidende og sig Kand erjndre, Og hvor efter
Widnet Jon Aakre, efter aflagde Æed, forklarede: at for nogle Aar siden, hvad Aar det eigentlig var, kunde Vidnet sig ikke nu erjndre, saae hand, at Citantens bøe og Eng u:sædvanlig var overtraad med eendeel Øger, som geraadede Citanten til temmelig schade, men hand saae og fornam ikke hvem det havde været, som havde ført eller bragt disse Øger over bøen, dog, efter sigelse, skulle det have været indstefnte Ole Beriesen Age; til denne Citantens Eng og Marks nedtraadelse, war Deponenten, efter hans udsigende Kaldet af Johannes Age, at tage i Øyesiufn, og var Lars Asbiørnsen med samme tid, og da stoed Engen i sin ypperste stand og floer, som efter Vidnetz skiøn ikke kunde være (uden?) Citantens skade.

Det Andet Vidne Lars Asbiørnsen Age med opragte fingre aflagde sin Æed at Vidne sin Sandhed, og derpaa udsagde og wandt, at indeværende Aar har Ole Beriesen Age haft paa sin part, i dend Opsidderne paa gaarden Age til fællis brug havende Houge!! (Hage), haft 6 Øger, sam/m/e tid paa beidte, da dog Citanten derjmod icke haver haft meere i samme Houge end Een Øg og 2de smaa foeler; og weed Deponenten, at Ole Beriesen, ofte er bleven advaret, mindelig at afskafe fire Øger, og ej fleere der i Hougen at beite, end paa hans part og i lighed med Citanten og de fleere interesserede, kunde komme, men Ole Berjesen haver nægtet saadant, under undskyldning, at det var paa de tider at hand sine Øger til Markedet agtede at henføre. Wiidere forklarede Vidnet, at hand for nogle Aar siden har fornummet Citantens bøe og beste Eng, da dend stoed i god stand at slaa og høstes, blev, formedelst eendeel Hæste, som derover blev driven, var nedtraad; og (formeente) Vidnet, at det var Ole Bergiesens Øger, som samme tid (blev) dreven over bøen, da hand og sam/m/e tid med disse sine Øger (tillige med) andet h/an/d hafde at føre med sig, rejste til Kongsberg; ……. Depenenten, at hand, efter Citantens begier, var med ……. at besee Engens nedtraadelse, og da befandt hand, …… ……de var u:sædvanligt, thj, det var anden og dend

1732: 80

sædvanlig Vej for Ole Berjesen, til denne hans drift og rejse, saa og var indbemelte Øgers førsel over Citantens Eng, Cit: til temmelig fornermelse og schade.

Citanten paastoed Laug dags forelæggelse for Ole Berges:, eftersom hand nu icke møder.

Afsagt.

Ole Bergies:, som nu icke møeder at svare til Sagen, paalægges til førstholdende Høste-ting, at fremføre hvad hand sig til forsvar maatte formeene i Sagen at have.

Derefter blev efterfølgende Domme afsagt:

1. Lehnsmand Torgiels House Contra Andfind Gunders:
og Aamund Erichsen Lofthuus.

Wel er det af de indstefnte og afhørte Vidner forklaret, at Anfind Gundersen og Aamund Erichsen Lofthuus, da de sidstleeden Juel var indbuden hos Jørgen Omundsen Lofthuus, og, efter at de der noget havde drukket, omsidder ere komne tilsammen, og med hin anden i Armkast omtomlet, at de begge derved kom i Gulvet at ligge: Men disse Vidner haver dog icke kundet forklare, at benefnte indstefnte, hverken før eller siden de igien fra Gulvet opkom, og saaledes bragt fra hin anden, udtalte og skiftede imod hin anden nogen slags vredagtig og fornermelige Ord, saa at deraf kunde udfindes, at dend omvundne sammenbrydelse imod hin anden var øvet og skeed til ondskab; saasom det og heller icke af Acten udfindes, eller af Citanten gotgiøres, at meer benefnte Anfind og Aamund Lofthuus hin Anden, under denne deris Tommel, med Næve- \og/ Staves Hug eller deslige overlast, haver begiegnet: thj kand Retten ikke bjefald Citantens paastand, i at finde oftbemelte Anfind og Aamund Lofthuus skyldig, til Slagsmaals bøeder at udreede; Men nok ermelte Anfind og Aamund Lofthuus, en hver for sig frikiendes for Citantens tiltale og paastand i alle maader.

2. Capit: Lieutenant Ulrich Friderich Grove Contra
Lars Asbiørnsen Age og Jacob Espeland.

Lars Asbiørnsen Age, haver med Æedfæstede Vidner gotgiort at dend paastefnte Hoppe, Citanten Capitain Lieutenant Ulrich Friderich Grove tilhørende, da dend paa foster fra Jacob Espeland kom til Lars Asbiørnsen, var sprængt, og hafde dend Lyde, som Retten ellers haver erfaret, at dend nu er medbehæftet: Og derforuden er det beviist /: som ellers ikke af Lars Asbiørnsens Vederparter anderledes hannem er overtydet :/ at hand, Nemlig Lars Asbiørnsen,

i de tvende Aar og til nerværende tid (dend) indbem:te paastefnte Hoppe haver været hos hannem (udj) forster, aldeeles icke haver haft Hoppen til sin e(gen eller) andens brug. Derimod haver Jacob Espeland …… ….maaet at beviise, at forberørte Hoppe, va(r) …….. og i dend tilstand, da hand, Nemlig Jacob Espeland, fra Capitain Lieutenant Grove, annam/m/ede (Hoppen som)

1732: 80b

dend nu er; Men de af Jacob Espeland førte Vidner, haver forklaret at hand Hoppen, til sit agtet brug haver brugt og Kiørt med, skiønt at Hoppen ikke var meere end i Andet Aar, og saaledes al for Ung og Klæk til saadant omvundne Arbejde at bruge: Og til hvilcket brug Jacob Espeland ikke haver gotgiort at have haft Ejermanden Capitain Lieutenant Groves tilladelse og samtøkke; Thj dømmes for Ret, at Jacob Espeland bør beholde dend omtrettende Hoppe, at giøre sig dend saa nøttig, som hand best veed og kand: Men derimod bør Jacob Espeland betale til Citanten Capitain Lieutenant Ulrich Friderich Grove 8 Rixdr:, som Retten anseer Hoppen at kunde have været værd da oftbenefnte Jacob Espeland antog dend at opfoerstres. Saa tilfindes og meer bemelte Jacob Espeland at erstatte Contra Citanten Lars Asbiørnsen Age, dend hannem, for Hoppen /: hvilken Hoppe Lars Asbiørnsen Age paa egen bekostning besørger til Jacob Espeland henført og leveret :/ resteerende forster løn med 1 rd:r 3 mrk: Og ellers at refundere Hovid Citanten Capit: Lieut: Grove, til nogenledes erstatning for denne processis bekostning 1 rd:r, alt af Jacob Espeland at efterkommes og udreedes inden 15ten dage under Nam efter Loven.

3. Lars Torbiørnsen Alsager Contra Ole Odsen, Gunder Larsen og fleere.

Endskiønt Citanten Lars Torbiørnsen Alsager med de førte Vidner ikke haver kundet beviisliggiøre, at indstefnte Ole Odsen, Gunder Larsen, Østen Larsen, Sylfæst Helliesen, Torgier Asbiørnsen og Lars Gunders: er funden og attraperit, i hans, Nemlig Citantens, Marke-Skoug udj hans paastefnte tilhørende Gaard, at nedfælde de Marke-Skougs-træer og dend Næver-flækning, som bemelte Citant haver paastefnt og for Retten viidere forklaret, hannem, til fornærmelse og Skade er bleven tilføyet: Saa dog, i eendeel, efterdj at de indstefnte, ikke haver kundet benægte, at Citanten, da hand første gang talede paa denne hans forurettelse, jo, formedelst mellom kommen sam(tale) og de indstefntes forløfte, om at fremskaffe (grandsk)nings mænden til indbemelte ulovlig Skoug-(Hugster,) og, om det blev udfunden, at samme …… af, endten, deris børn eller Tiuende!! (Tyende/tienere), at vor(de) …... …..ntlig da, dend forvolte Skade \af/ dennem …….. (er)stattet, haver ladet sit Søgemaal derudjnden

1732: 81

indtil viidere beroe, og i een anden deel, at det med Vidnernis forklaring er gotgiort, at Østen Larsens Søn Od Østensen, samt Lars Gundersens Søn Thomas Larsen, og hans tieniste dreng Iver Arnesen, mod Citantens minde og willje, haver Hugget i og af Citantens ejende Skouge Marck, hvilcket og bem:te Østen Larsen og Lars Gundersen tillige med \Iver/ Arnes: her for Retten ikke reel haver kundet fragaae, eller deris forseelse der udjnden anderledes besmykke, end med deris børns ungdom, samt børnenes og drengens uviidenhed, at denne af dem øvede hugst er skeed i Citantens ejendom: da det dog tilkom saa vel Østen Larsen som Lars Gundersen, hvilcket og ikke er uden for de fleere indstefntes pligt, at have indseende og tilsiufn med deris børn og tiuende!! (tyende), og ikke tillade, at de Anden Mands Ejendeel, uden tilladelse, angriber; finder Retten, at Citanten Lars Torbiørnsen, til denne af ham rejste Rettergang, ikke haver været ubeføyet, saasom hand og, efter Actens udviis der ved ikke

haver søgt andet, end saavel at faa dend Sandskyldige Giernings-mand til tit forbem:te uskiellige Skouge-hugst bragt for Lyset, og Citantens skadegield derudjnden hannem erstattet, som og, hans Ejendom for sig og til sin nøtte, vedbørlig beskiermet. Og som det da vel ikke er overtydet Ole Odsen, Gunder Larsen, Sylfæst Helliesen, og Torgier Asbiørnsen, at de noget udj det paastefnte egentlig haver mis handlet: Men Østen Larsen og Lars Gundersen alleene, endschiønt for en ringe deel, formedelst deris børns \og tieners/ forhold, ikke haver ladet Citantens Skouge-Mark, være U:rørt; da Eragter Retten baade i Almindelighed, som og i særdeelished, samtlige indstefnte \alvorlig/ at advare, at de, herefterdags, ikke alleene sig Selv, men end og deres børn og Tiuende, Citantens paastefnte tilhørende Ejendom- og Marke-schoug, af hvad Nafn det haves kand, at endt- og fra-holde, saafremt /: om de nogen tid maatte findes og antreffes udj Cit:[s] Skoug, nogenslags Ulovlig Hugst og fornermelse, at have tilføyet :/ de vil undgaae dend Straf, som Loven i saa fald Dicterer. Processens omkostning angaaende; i hendseende til Sagens beskaffenhed, og formedelst Østen Larsen og \Lars/ Gundersens børns og tieners befunden indgreb og uskiellig Hugst udj Citantens Marke schoug, Døm/m/es ermelte Østen Larsen og Lars Gundersen pligtig at erstatte Cit: Lars Torbiørnsen Alsager sam/m/e Omkostning

1732: 81b

Een hver for sig med 1 rd:r 3 mrk:, og hannem samme at betale inden 15ten dage under Nam, efter Loven.

Anno 1732, dend 4de Augustj blev **Retten sat og administreret paa Eide med Gravens, Ulwigs og Eidfiords Sogners Almue udj Hardanger fougderje til det almindelige Sommer ting[s] holdelse**, overværende dend Constituerede foget Sr: Annanias Christopher Harberg, samt Lensmanden Anders Hansen Ondeland; Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenschriver Jacob Preus, tillige med følgende Laug rettes mænd, Neml: Anders Larsen Wambeim, Erich Næstaas, Hellie Legrej, Peder Spilden, Gunder Wiig, Wigleich Tveidte, Peder Saaqvitne og Anders Pedersen Herrej.

Thj blev da Deris Kongel: Maj:ts allernaadigste befalinger, som her forhen paa Johndahls Tingstæd bleve oplæste, vide folio 74, ligeledes paa dette Ting lydelig Kundgiort.

Niels Nielsen Folchedahls udgifne Skiøde til hans Svoger Jens Olsen Nestaas paa et pund Smør udj gaarden Nestaas, i hvilcken gaard bemelte Jens Olsen med sin Huustrue Brita Erichs datter arvelig er tilfalden 1 pund Smør, saa at hand altsaa i samme Gaard er ejende To pund Smør, daterit 4de Augustj 1732, blev lydelig publicerit.
Kie(ti)l Danielsen Bagne, Torkel Diøne, Christopher Aasem, Halsten Bagne, Ole Bue, Lars Indre Alsager deris schiøde til Asbiørn Erichsen Nessem, paa 2 Spand 3 4/5 mrk: Smør med bøxel og herlighed, indberegnet 18 4/5 mrk: Smør, som hannem, Neml: Kiøberen, Arvelig er tilfalden, alt udj gaarden Nessem i Ulvigs Kirkke Sogn, daterit 4de Augustj 1732, blev og læst.

Dend 5te Augustj nest efter blev Retten atter igien sat og administreret med forbemelte Laugret i overværelse af dend Constituerede foged Sr: Harberg og Lehns mand Anders Hansen, og blev da følgende passeret.

Bertel Worms forskrivelse til Hans Povelsen Oppeim paa Capital 57 rd:r, hvorpaa var afskreven 4 rd:r at være betalt, daterit dend 9de Junj 1732, til underpandt velbem:te Hr: Bertel Worms Rettighed udj Eidfiord, saa meget af Tiende Kiste hold, Tiende Lam og Kalve skind, som kand beløebe sig halvdeelen af Capitalen, som er 28 rd:r 3 mrk: og hvilken Capital, efter samme forskrivelse, skal betales til anstundende Aar 1733, etc: blev læst og paaskreven.
Siur Olsen Øfre Leqves Skiøde til Lars Siursen paa et Pund Smør og 1/3 hud, uden bøxel i Gaarden Øfre Hagestad i Ulvigs Kirkke Sogn, daterit 4de Augustj 1732, blev læst.
Mons Olsen Mehuusis udgifne Pandte Obligation til Ole Baarsen Spaanum paa Capital 22 siger Tiuge og Toe rd:r, til underpandt Eet Spand Smør med bøxel og Herlighed i gaarden Mehuus, daterit 5te Augustj 1732, blev iligemaade læst.

Niels Torbiørnsen Leqve Contra Christopher Ødven, og bem:te Christopher Ødven Contra Niels Torbiørnsen Leqve, efter forrige tiltale, og Rettens Kiendelse fol: 42.
Hovid Citanten Niels Torbiørnsen Leqve møtte for Retten og sagde at hand …. af Contra Citanten er indvarslet at anhøre de widner (som) hand haver indstefnt; men derimod indleverede hand

1732: 82

i Retten hans skriftlige formeening af 2de Augustj passato, som blev læst, bemelte Hovid Citant fremlagde og een af denne Ret dend 7de Augustj 1731, afsagt Dom imellom hans Contrapart Christopher Ødven og Comparentens broder Anfind Leqve, denne omtrettende Smidje Steen eller Ambolt vedkom/m/ende: Og som hans, Nemlig hovid Citanten, formedelst samme Dom er forbeholden hans formeenende Ret til samme Smidje Steen, og hand altsaa nu lovlig haver indtalt dend, saa refererede hand sig til sit forrige, og viidere igientog hans protestation imod de af Contra Citanten føerende Vidner.
Contra Citanten Christopher Ødven fremstoed for Retten og forestillede, at hand, efter Rettens seeniste Kiendelse haver indstefnt til nerværende ting, de seeniste udeblivende Vidner, Neml: Sirj Ivers datter, Daniel Olsen Leqve, Anfind og Øriens Torbiørnsen, Ole Gundersen Hagestad, Ole Magnus: Leqve, Anfind Nielsen Syssen og Britta Aschilds datter Qvale. Og som Sirj Ivers datter formedelst Svaghed ikke var god for at møede for Retten, saa, efterdj Contra Citanten, foruden dend hende givne Varsel, tvende gange hende om hendes (Ædl:) forklaring hafde beskikket med de dannemænd Pouel Lindebrekke og Siur Lione samt Ommund Berge og Pouel Spaaneim, havde hand og indkaldet forbemelte fire Personer for Retten at frembære under Æed dend forklaring som meerbem:te Sirj Ivers datter for dennem hafde aflagt: Og paastoed derfore Contra Cit: at samme hans Vidner, følgelig rettens Kiendelse, maatte admitteres til Ædlig forklaring.
sam(me) indstefnte møtte, undtagen Siri Ivers datter og Britta Askilds datter.
Kaldsmændene Siur Olsen Leqve og Aamund Torbiørnsen Store Berge ædlig afhiemblede at de haver stefnt Sirj Ivers datter og Britta Askilds datter med lovlig 14ten dages Varsel.
Daniel Olsen Leqve møtte og efter aflagde Æed med opragte fingre forklarede, at for nogle Aar siden, førend Torbiørn Anfindsen Severtvedt ved døden afgik, h(ørte) hand af bem:te Torbiørn Anfindsen, som var hovid Citanten Niels Torbiørnsen Leqves fader, sige, at dend omtrettende Smidje Steen, maatte hand, Neml: Torbiørn Anfindsen, give Leje for til Contra Citanten Christopher Ødven; og meere eller viidere vidste Vidnet ikke at forklare, endschiønt adschillige Spørsmaale af Parterne til hannem blev fremsat; men dog sagde Vidnet, at da disse Ord af Torbiørn Anfinds: blev udsagt, var Christopher Ødven ikke tilstæde, og heller icke var nogen tilstæde paa Christopher Ødvens Vegne, som om Ordene schiød til Vidne.

Anfind Torbiørnsen, møtte og sagde at hand er Corporal ved Capit: Mullerups Compagnie, og derfore formeente, at om Citanten agter at høre hans Vidne, han da bør søge hannem for hans foro, og saaledes exciperede hand for denne Ret at bære sit Vidne.

1732: 82b

Afsagt.

Som Anfind Torbiørnsen exciperer for denne Ret, at giøre sin forklaring om det paastefnte, saa, om Citanten Ch: Ødven agter at benøtte sig af hans forklaring i denne Sag, bør hand samme for Anfind Torbiørnsens forum paa lovlig maade at søge.

Det Andet Vidne Øriens Torbiørnsen, som er Hovid Citantens broder, aflagde sin Eed at Vidne Sandhed: og derpaa forklarede: at hannem er indtet bekiendt om denne Smidje Stæd, at dend skulle tilhøre Christopher Ødven, uden at Christopher Ødven, efter hans fader var døed, selv sagde at Smidje-Steenen hannem schulle tilhøre; paa spørsmaal sagde Vidnet, at hand ikke veed at hans Sl: fader haver givet leje af Smidje Steenen til Christopher Ødven.

Det 3die Vidne Ole Gundersen Hagestad møtte og efter aflagde Æed vandt at for mange Aar siden, dog imedens Torbiørn Anfindsen var i levende Live, hørte hand sige af bem:te Torbiørn Anfindsen, at dend Smidje Stæd, som nu tvistes om, hafde hand af Christoph: Ødven til leje, og hannem lejen betalt. Aarsagen til denne Samtale jmellom Deponenten og dito Torbiørn Anfinds:, forklarede Vidnet, var denne, at Vidnet i de tiider trængede selv om en saadan eller denne Smidje Stæd at ville haft til sit brug og at faae dend af Christopher Ødven lejet; men som hand altsaa formærkede at dend til Torbiørn var bort lejet, vilde hand ikke derudj være ham til fortrængsel. Viidere sagde Vidnet ikke at kunde forklare.

det 4de Vidne Ole Magnusen Leqve, efter aflagde Æed forklarede: at for nogle Aar siden, tiiden erindrede hand sig nu ikke, haver hand hørt sige, af hvem, sagde Vidnet, heller ikke at Kunde ihue kom/m/e, det Christopher Ødven skulle tilhøre det omtvistende Smidje Stæd, og at hand for samme skal have udlagt og betalt penge; men hand veed ikke, uden efter folckes sigende, at afg: Torbiørn Anfindsen hafde Smidje Stædet af Christopher Ødven til leje.

Det 5te Vidne Anfind Nielsen Syssen aflagde sin Æed at Vidne Sandhed, og derpaa forklarede: at for mange Aar siden kom hand til afg: Torbiørn Anfindsen Leqve, da hand boede paa bem:te Leqve, og i det hand stoed med bem:te Torbiørn Anfindsen i hans Smidje og taledes ved, sagde Torbiørn Anfinds: til Deponenten saaledes: End Christopher Ødven, som nu vil tage Smidje-Stædet fra mig, Deponenten svarede ham derpaa: hvor Kommer det til? Torbiørn gav ham derpaa til giensvar; jo! fordj hand, Neml: Christopher Ødven, vil Kanne sig Smidje Stædet til, men hvad endten, at Christopher Ødven eller afg: Torbiørn Anfindsen ejede Smidje Stedet, eller hvem af dennem havde (re)t til dend, vidste Deponenten icke at forlare; dog vidste

1732: 83

Deponenten at forklare, at Christopher Ødven eengang hafde dette Smidje Stæd, hos sig paa Ødven at arbejde og Smidje en Salt-Kiedel.

Pouel Lindebreche møtte for Retten, efter aflagde Æed forklarede: at forleden Aar Sommer tide, var hand med Siur Lione, efter Christopher Ødvens begier, beskikkelse viis hos hovid Citantens Moder Sirj Ivers datter for at anhøre hendes forklaring og tilstaaelse om det omtrættende Ambolt eller smidje Stæd: og da sagde bem:te Sirj Ivers datter til Deponenten, at Christopher Ødven hafde betalt til Maren Paaske, forhen boende paa Torblaa, for dend Smidje stæd, som nu trettes om, 4 ½ eller 5 rd:r, og at hendes Mand, afg: Torbiørn Anfindsen, gav Christopher Ødven leje for sam/m/e Smidje stæd at bruge. hvad hendes Ord viidere var, sagde Vidnet nu ikke at Kunde mindes.

Siur Lione, efter aflagde Æed, vandt, i alle maader ligesom Pouel Lindebreche vundet haver.
Aamund Torbiørnsen Berge forklarede ved Æed, at da hand med Pouel Sponneim baade før Vaartinget og nu dette ting var hos Sirj Ivers datter for at stefne hende til denne Sag, hørte hand begge gange sige af hende; at hendes Sl: Mand betalte leje til Christopher Ødven for oftbem:te Smidje Stæd.
Pouel Sponneim efter aflagde Æed forklarede, at hvad der passerede hos Siri Ivers datter, da hand forleden foraar var hos hende med Aamund Berge, kand hand sig nu ikke erjndre.
Hovid Citanten derefter proponerede {Hovid Citanten} at hand haver Stefnt tvende Vidner, Neml: Lehnsmand Anders Hansen og Pouel Sponeim, at vidne om Maren Paasches Ord ang: denne oftberørte Smidje Stæd, at h(un) ikke af Christopher Ødven haver faaet betaling for (det) samme Smidje Stæd.
Christopher Ødven sagde, at (saasom) hand icke haver faaed lovlig varsel, disse widner at anhøre, saa tager hand heller icke imod deris forklaring til gienmæle, men protesterede paa, at (de aldee)les bøer afviises.

Afsagt.

Som Christopher Ødven icke er lovlig kaldet, de af Hovid Citanten paaberaabte Vidner at anhøre, saa Kand retten ikke imod Loven antage dem til forklaring: Og foruden det, saa er Maren Paasche af Sagens første begyndelse ikke kaldet til Sagen, hvorfore Retten anseer Sagen af dend beskaffenhed at dend er hende uvedkom/m/ende og ikke paagieldende; thj forrelægges nu begge parter at slutte deris sag med endelig paastand til paafølgende Dom.
Hovid Citanten derpaa Refererede sig til sit forrige, og paastoed Dom.
Contra Citanten, nest at referere sig \til/ dend producerede qvitering for Smidje Stædet, samt hans førte widner, og endelig, dend af hans Contrapart fremlagde dom, som i alt legitimerer hans ret til Smidje stædet, (paa)stoed ligeledes dom, at Smidje Stædet bør følge ham som

1732: 83b

hans Ejendom, samt og at hand nyder erstatning for processens Omkostning.
Og blev da i Sagen for Ret

Dømt og Afsagt.

Dend Attest som Hovid Citanten Niels Torbiørnsen Leqve haver i rette lagt, udgiven af Maren Paaske, og med hvilken hand haver villet godtgiøre sin formeening {….} til dend omtrettende Smidje Stæd, kand retten ikke ansee af dend kraft og gyldighed, som kunde betage Contra Citanten Christopher Ødvens Ejendoms ret til forbemelte Smidje Stæd, thj forbem:te Hovid Citant haver ellers ikke beviist at fornefnte Smidje Stæd var hans fader, afgang: Torbiørn Anfindsen tilhørende, og langt mindre, at dend hannem eller nogen hans Sødskende efter samme deris fader i Arv eller i anden maade tilfalden: Men derimod haver Contra Citanten Christopher Ødven, foruden {….} forbenefnte Maren Paaskes qvitering af 3de Martj 1704, som aldeeles ikke er imodsagt, men de af hannem førte Vidner, gotgiort baade at hand haver tilkiøbt sig meer berørte Smidje Stæd, som og at Hovid-Citantens fader, benefnte Torbiørn Anfindsen, af Christopher Ødven haver haft dend til leje, og lejen til hannem betalt, Og uagtet dette, er det med dend af Hovid Citanten producerede Dom afsagt dend 7de Augustj 1731 \Som endnu er u:svækket/ beviisliggiort, at Oftbem:te Smidje Stæd Contra Cit: er \vorden/ tildømt; Thj Kiendes for Ret at tit be:te Smidje Stæd bør følge Contra Citanten Christopher Ødven, som hans rettmæssige Ejendom, og dend sam/m/e hannem, af Niels Torbiørnsen Leqve in Natura (som) u:schad \at/ blive tilleveret; Og som meerbemelte (Nie)ls Asbiørnsen!! (Torbiørnsen) ubeføyet haver formerit denne (Stevn)ing imod Christopher Ødven; saa tilfindes Niels (Torbi)ørnsen, at refundere Christopher Ødven denne processes Omkostning med 1 rd:r 4 mrk: Alt at efterkommes og udreedes inden 15ten Dage under Nam efter Loven.

Lars Taaning, Borger og Jndvaaner udj Bergen, hafde og til dette Ting ladet indstefne Sl: Niels Nielsen Hallangers efterlatte Arvinger, Neml: Anders Frøsten som formynder for Sønnen Pouel Nielsen, og Jon Westrim, formynder for Niels Nielsen, at betale ham det som rester paa det hannem gifne udlæg paa schiftet efter dito Niels Hallanger, som er 15 rd:r 3 mrk: 8 s:, hvorom Lehnsmanden Anders Hansen, som møtte paa Citantens \Vegne/, fremlagde Citantens Skrivelse og fuldmagt til hannem af dato 20de Martj sidstl:, som blev oplæst.
Anders Frøsten møtte for Retten og tilstoed lovlig Varsel, og derhos sagde, at hand paa egen og Jon Westrims Vegne vil betale Citanten uden Lovmaal (dend hal)ve part af Søgemaalet, men resten bør Cit:

1732: 84

at søge hos Encken, som haver beholdet og arved den 1/2ve boed.
Jon Westrem møtte icke; Kalds mændene Pouel Spaanim og Aamund Store Berge ædlig afhiemblede at de med lovlig Varsel haver Stefnt be:te Jon Westrem.
Citantens fuldmægtig paastoed at Jon Westrim bør forelægges at møede Personlig for Retten til Sagen at svare; i det øvrige forbeholdt hand sig sin paastand.
Og som Parterne for denne tid indtet viidere hafde at fremføre, blev saaledes
forafskeediget.
Sagen gives rom til neste Høste ting, til hvilcken tid indstefnte Jon Westrim forrelægges at møde til Sagen og Citantens fordring at svare: til hvilcken tid Anders Frøsten her for Retten haver at møede; Og bør Citanten til samme tid lovlig kalde Afg: Niels Nielsen Hallangers Encke til processen.

Richold Larsen Tvedtos Skiøde til Corporal Anfind Torbiørnsen paa ½ Løeb Smør uden bøxel og herlighed i Nedre Leqve i Uldvigs Sogn, daterit 24 Octobr: 1731. blev læst.

Urban Gietzman hafde og Stefnt Endre Hallanger til Doms lidelse for 1 Steen Kakkelovn 5 mrk: 8 s:, bekom/m/et dend 14 J(an:) 1730, for 1 mrk: laante penge, og 2 mrk: Tobak for 12 s:, bekom/m/et dend 28de …., tilsam/m/en 1 rd:r 1 mrk: 4 s:, samt processens omckost: at erstatte.
Elling!! (Endre) Hallanger møtte icke.
Kalds mændene Pouel Spaanem og Aamund Store Berge ædlig afjiemblede at de ham med 14 dages Varsel havde stefnt, og talt med ham selv, da hand og svarede dem, at hand Gielden mindelig ville betale.
Lehns mand Anders Hansen paastoed Lavdags forelæggelse.
Afsagt
Endre Hallanger forrelægges Laug dag i Sagen til neste Høsteting, da hand til Søgemaalet sig bør erklære.

Hr: Bertel Worm efter forrige tiltale Contra Johannes Haaeim, vide fol: 39, hafde atter indvarslet dito Johannes Haaeim til Doms lidelse med processens omkostning:
Lehns manden Anders Hansen møtte paa Citantens Vegne:
og paa Johannes Haaeims Vegne fremstoed Corporal Anfind Leqve, \og sagde/ at hans, Nemlig Johannes Haaeims Herre Mathias Dahl, haver befalet ham, at hand ikke for denne Ret endten schal møede eller betale nogen fløtning til Citanten, og har ellers Mathias Dahl viidere befalet ham at sige Citanten, det Citanten skulle kalde Mathias Dahl til denne Sag, og icke hannem, efterdj det goeds som dend indstefnte besidder, haver fuldt Baroniet Rosenthal over Hundrede Aar. Og saaledes formoedede dend indstefnte at Retten holder ham frj for viidere

Rettergang, og at tilsvare Citantens fordring, saasom hand icke taaler saadanne og deslige store tyngsler.
Citantens fuldmægtig paastoed Dom, med formeening, at som bøxelen følger Præste boelet, saa bør og ald anden Rettighed vedblive Præsten som bøxel-raadig, hvorom h/an/d viidere Refererede sig til (hvad) tilforne er paastaaed, med erindring om processens Omkostningers erstatning.

Afsagt

Retten(s) …… seeniste Kiendelse bør Citanten efter leve til nest (kommende)

1732: 84b

Høste ting, da indstefnte Johannes Haaeim forrelægges igien at møde: og naar det er scheed, skal viidere gaaes i Sagen hvad Ret er.

……g Hansens Enkke Zidselle Nagel havde iligemaade ladet indstefne Indre Gundersen og Jacob Arnesen \samt Torchild Tronsen/ alle boende paa Gaarden Øvre Tvedt, fordj de ikke haver indfunden sig, mindelig (hos) hende at betale en Rest af dend sumMa!!, som hendes Sl: Mand udlovede og betalte for dem for Gaarden Øfre Tvedt, som var Deris Maj:ts beholdne Strøegoeds, og som hendes Mands Nafn paa deris Vegne er skrevet og taget for Kiøbet, saa er hun og nu under Militair execution ikke allene bleven søgt for hovid-Summen, men end og Rendter samt Omkostninger til Skiødetz indløsning, for hvilcket alt hun paastaar at blive holden skadesløes af bem:te indstefnte, og derom, med processens Omkostning ville hun forvendte Dom.
Monsr: Annanias Christopher Harberg paa Citantjindens Vegne anviiste dend hannem af Encken givne fuldmagt til denne Sags udfør.
Indre Gundersen, Jacob Arnesen og Torkild Tronsen møtte ikke selv, eller nogen paa deris Vegne.
Kalds mændene Hellie Aamundsen Legrej og Gunder Thommesen Wig Æedlig afhiemblede, at de benefnte trende indstefnte med lovlig 14 dages Varsel til dette ting hafde stefnt.
Monsr: Harberg paa Citantjindens Vegne erjndrede om Laug dag for samtlige indstefnte, med reservation af!! (at) forklare og deducere Citantjndens prætention.

Afsagt.

Jndstefnte Indre Gundersen, Jacob Arnesen og Torkild Tronsen gives Lov dag til neste Høste ting, og paalægges de da til Sagen og Citantjndens prætention at svare, saafremt ikke Dom, efter hvis passerit er skal blive afsagt.

Almuens Memorial til Høyædle og welbaarne Hr: Admiral og Stift befalings mand Ulrich Kaas, af dato 20de Junj 1732, angaaende at det maatte tillades dem frit og ubehindret Skytterje her i Hardanger, uagtet Deris Kongl: Maj:ts derom allernaad:te forordning, daterit 2de Martj 1730; Med welbemelte Høyædelbaarne Herres derpaa givne Resolution af 11te Julj indeværende Aar, ved hvilcke Almuen er tilladt, uden Viidere Ansvar og Straf, at skyde stort og smaat wildt; rettende sig i alt efter Norsk Lovs bydende udj 5te bogs ?0 Capitul, blev lydelig publicerit og kundgiort.

Anno 1732 dend 7de Augustj: blev A**lmindelig Sommer Skatte- og Sage ting administreret med Wigørs Præstegields og Østensøe Skibbr:[s] Almue udj Hardanger fougderje**, Overværende Kongl: Maj:ts Constituerede foget Sr: Annanias Christopher Harberg, samt Lehns mand Ole Larsen Børven; Og betiendtes

1732: 85

Da Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, samt Laugrettes Mænd, Nafnlig Jan Scheje, Tron Bærstad, Giermund Berje, Lars Øfsthuus, Lars Scheje, Biørne Røche, Ole Schaare \og/ Ole Axnæs.

Derefter blev publicerit, de Kongl: Allernaadigste befalinger, som paa Jondahls Tingstæd, vide fol: 74, blev oplæst.

Deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde til Hr: Capit: Lieutenant Ulrich Frid: Grove paa 18 mrk: Smør og 1 Giedskind Landskyld uden bøxel udj Gaarden Axnæs i Østensøe Schibr: og Hardanger fougderje, daterit Fredens-borg Slot dend 12te Octobr: 1731. blev allerunderdanigst publicerit.

Læst og publicerit allerhøystbem:te Deris Kongl: Maj:ts allernaad:te Skiøde til Tron Larsen paa 7 ½ mrk: Smørs Landskyld uden bøxel udj Gaarden Indre Aalvig i Østensøe Schibr: og Hard:r fougderje, dat: 12 Octobr: 1731.

Ole Ha[a]gensen, Niels Christophersen, Jacob Arnesen, Torsten Halversen og Baar Erichsen, samtlig Opsiddere paa gaarden Sandven, havde til dette Ting ladet indstefne Kaldestads Opsiddere, Nafnlig Torsten Arnesen, Siur Olsen, Lars Olsen og Ole Olsen, for at lade dem beholde det brug, som af arrilds tid haver tilligget deris paaboende gaard udj dend Elv kaldet Kaldestad Elven; hvilcket brug er og haver været, at de udj bem:te Elv haver haft staaende tvende Qværne Huuse; og til det at beviise, saavelsom at det er deris lovlige brug og Ejendom, havde de til dette ting indstefnt til Vidne Lars Torstensen Nesthuus, Ole Johansen Bierckeland, Niels Moe, Ole Fosse, Omund Moe og Brigt Steene, hvilcke Vidner, efter Citanternes formeening, ved Æed skulle kunde forklare, at samtlige Opsiddere paa Sandven alletider haver haft som en saakaldet Tver går opmuret af Steen, liggende i Skraat over Elven, for at faae Vandet wejtet til deris Qværners brug og deris nøtte. Ellers havde de og Stefnt forbem:te Kaldahls!! (Kaldestads) Opsiddere, at tilsvare dend Skade, som de dem haver tilføyet, i det at de haver nedrevet og Kastet deris ovenbem:te Steen-går ud, for en stor foss, saa at dend nu er dennem til liden og ingen nøtte: og til sam/m/e at beviise havde de ligeledes indstefnt de 3de Mænd, som var at besee skaden og de indstefntes Gierning derudj, Nemnlig Lehns mand Ole Berven, Haaver Røche og Lars Øfsthuus, Jtem og at erstatte processens omkostning.

Af de indstefnte møtte Torsten Arnesen og Siur Olsen, som tilstoed lovlig Varsel, og forklarede, at som deris Ejer Hans Torgielsen Giøen haver befalet dem icke at svare til Sagen førend hand af Citanten bliver Kaldet der til, saa agtet de nu icke at tage til gienmæle i Sagen.

Lehnsmanden Ole Larsen Børven og Skafferen Jachob Knudsen som Stefne Vidner Æedlig afhiemblede, at de haver Stefnt Ole Larsen!! (Lars Olsen?) og Ole Olsen med lovlig fiorten dages varsel. Widnerne, som er Kaldede, sagde bem:te Kalds mænd

1732: 85b

at de ikke haver Stefnt, men samme indstefnte Vidner møtte og vedtog godvillig at ville aflægge deris forklaring om det paastefnte, saavit dennem er bekiendt og vidende, og derjmod havde Con\tra/parterne indtet at erjndre, hvorpaa, efter Citanternis paastand Æedens forklaring af Lov-bogen blev oplæst. og derefter fremstoed

Lars Torstensen Nesthuus og sagde at være 80 aar gam/m/el, og efter aflagde Eed med opragte fingre, forklarede, at hans fader Torsten Isaksen, som for nogle Aar siden ved Døden

er afgangen, haver hand ofte hørt sige, at Opsidderne paa gaarden Sandven, var ved Dom tildømt Anpart udj Kallestads Elven til tvende Qverne huuses brug og deris nøtte, ubehindret af gaarden Kallestads Ejere besiddere, som tillige med Sandvens Opsiddere af Elven hafde deris Qværne-brug og nøtte. samme Citanternis tilkiendte brug, vidste Vidnet, at Citanterne langsom/m/elig tid haver haft: men for nogen tid siden, sagde Vidnet, haver Kaldestads Opsiddere, ikke alleene nægtet dennem, denne Elve- og Qværne- brug i Kallestads Elven, men end og sidstleden Sommer, nedrevet og aldeeles i Grund nedlagt og bort ført, Vandfaldet og Wand-Renden til Citanternes Qværne huuse, saa at Citanternis Qværne huuse, om Elven aldrig var saa stor som dend ellers er, at baade Citanterne og de indstefnte, uden nogen hin andens schade eller hem/m/else, kunde have nøtte og brug nok, i nerværende tid er gandsche øede og for Citanterne til ingen nøtte. Paa spørsmaal sagde Vidnet, at dend i Stefnemaalet Kaldede Tvergår i Elven af Steen opmuret, ved hvilcken Vandet blev leedet til Citanternis Qværne huuse, er gandsche nedrevet af de indstefnte, og udi Elven henKast, formedelst hvilcket, Vandet nu er Vejtet af de indstefnte till deris qværner og de indstefntis brug.

Det andet Vidne Ole Johansen Birkeland vandt med Corporlig Æed, at hand efter hans beste Viidende nu schal være imod 70 aar gam/m/el, og haver hand hørt adskillige gange sige af Haagen Sandven, som for rom tid siden ved Døden er afgangen, at udj Kaldestads Elven stoed en Saug; men, naar Opsidderne paa Sandwen til deris brug ville benøtte sig wandet til deris Qværne huuse og der lade Mahle, maatte Saugen, som tilhørte Hagestads!! (Kaldestads) besiddere, staae stille besynderlig, naar Elven var liden og med lidet Vand; Videre, hvad rettighed dend eene af disse Parter til Elven Kunde have fremfor den Anden, vidste Vidnet icke at Kunde forklare noget om: og heller havde parterne Widnet indtet meere at tilspørge.

Niels Siurs: Moe aflagde sin Corporlig Æed at vidne Sandhed, og derpaa forklarede at være 70 aar gl:, og i ald dend tid veed (hand) at Citanterne haver brugt Kallestads Elven til deris (Qværne) huuses brug og nøtte, men forleden Aar er Citanterne

1732: 86

saadan deris brug af Kallestads Opsiddere bleven betagen, i det øvrige var hans forklaring overEens stem/m/ende med Lars Nesthuusis Vidnesbiurd.

Ole Fosse møtte, og efter aflagde Æed forklarede, at omtrendt i 70 aar, som Deponenten sagde at være hans Alder, veed hand at Sandwens besiddere til deris Qværne-brug haver haft Kallestads Elven ubehindret af Kallestads Opsiddere, som, naar de til deris qværne hafde lidet vand, maatte laane og faae ledet vandet, med Sandvens Ejeres tilladelse, fra Sandvens qværne huusse, til deris lejestæd.

Ommund Moe, 83 aar gl:, møtte og efter aflagde Æd forklarede, ligesom nest forige Vidne wundet haver.

Brigt Steene møtte for retten, men som Retten ansaae ham beskiencket, blev hand icke denne sinde admitteret til forklaring.

Lehns mand Ole Berven tillige med Hover Røche og Lars Øfsthuus møtte for Retten, og forklarede uden Æed, at de efter fougden Sr: Harbergs {….} befaling haver været at besigtige dend schade og fornermelse, som Citanterne er tilføyet og nu er paastefnt, og haver de befunden, at tvergaren som udj Elven var opbygget af Citanterne og deris formænd, er aldeeles Ruineret og henkast i Elvens største foss, saa at wandet nu gandsche er ledet fra Citanternis qværne huse og til de indstefntes, og at Citanterne aldeeles ingen nøtte til deris brug og Qværne huuse nu haver, eller Kand vendte sig, uden med gandsche stor bekostning.

Citanterne begierede forelæggelse for Lars Olsen og Ole Olsen til neste Høste ting.

Afsagt.

Som Lars Olsen og Ole Olsen efter lovlig given Varsel ikke møder eller ved nogen lader møde for sig til Sagen at svare, saa gives dennem Laug dag til neste Høste ting, til hvilcken

tid de forelægges til Citanternis Søgning sig at erklære, da og Torsten Arnesen og Siur Olesen for Retten haver at møde.

Berge Lie, paa sin Myndling Niels Torkelsens Vegne, hafde og ladet indstefne Encken Brita Østens datter til at lide Dom for at overlade ham 22 mrk: Smørs Landschyld udj Gaarden Herrestvedt, som Hun, efter hendes Mand Sl: Lars Torkildsen Hæverstvedt!! (Herrestvedt) Arvelig er tilfalden, til hvilcke 22 mrk: Smørs Leje Citanten formeen, at be:te hans Myndling er nermest til at indløse og besidde Aastædet, saasom bem:te afdøde Lars Torkildsen ingen børn med denne sin efterlatte qvinde haver i live: og altsaa vil Citanten formoede paa sin Myndlings Vegne, som nu Elste broder, titbemeldte gods at blive tildømt, Derom efter nermere paastand at lide Dom med processens omkostning.
Brita Østens datter møtte med Peder Øfre Wig, som i Laug værges stæd, og producerede hendes skriftlige forsæt, som blev oplæst.
Citanten møtte, og sagde

1732: 86b

at hand paa hans Myndlings Vegne erbyder nu Encken reede penge for godset som paastefnt er, og derom anviiste hand en pung, forklarende der udj at være 22 rd:r, som saaledes skulde være 1 rd:r for Marcken, men Comparenten sagde, af samme Penge ikke er myndlingens meere end 4 rd:r, som Myndlingens Moder haver Kom/m/et hannem til hielp med, og resten havde Comparenten af sin egen formue Myndlingen forskudt. i det øvrige igientog hand sit Stefnemaal, og ville afvarte Dom.

Afsagt

Sagen henviises til Aastædet; og naar Citanten paa lovlig maade der indtaler hans, paa hans Myndlings Vegne, formeenende Oddels Løsnings ret til og udj Gaarden Herrestvedt, da skal gaaes og Kiendes i Sagen hvad ret er; jmidlertid bør indstefnte Brita Østens datter besidde, bruge og beboe hendes tilhørende og brugende Anpart i forbem:te Gaard Herrestvedt, ubehindret af Citanten eller hans Myndling, i hvis Nafn denne Sag af hannem er vorden rejst.

Isach Nielsen, Ole Jonsen og Christj Olsdatter Botnen, deris Memorial til forrige Stifts befalings mand Wilhelm August von der Osten, af dato 6te Novembr: 1731, med welbemelte Hr: Stift befalings mandens derpaa fuldte Resolution af 30te dito, blev læst.

A(rne?) Sellesetters Skiøde til Henrich Endresen paa 12 Mrk: Smørs leje udj Gaarden Scheye, daterit 7de Augustj 1732, blev læst.
Ole Larsen Nedre Axnæsis indgaaede og sluttede Contract med hans faderbroder Lars Olsen Nedre Axnes, daterit 7de Augustj 1732, blev læst.
Lars Larsen, Siur Larsen Wangdahl, Lars Nedre Axnæs, Iver Torwigen, Bertel Nedre Axnæs, Lars Nesthuus og Lars Sambland, deris udgifne Skiøde til Ole Larsen Nedre Axnæs, paa 2 pund 15 mrk: Smør udj Gaarden Axnæs, indberegnet 2 ½ mrk:, som Kiøberen selv Arvbelig er tilfalden, daterit 7de Augustj 1732, blev iligemaade læst.

Dend Constituerede foget Sr: Annanias Christopher Harberg hafde og til nerværende Ting, ved Lehns manden ladet indstefne Gulbrand Siursen Fixe, at lide Dom efter Loven for begangne Lejermaal udi sit Ægteskab, med Kirstj Torstens datter, som og til Strafs lidelse tillige var indstefnt.
Gulbrand Torstensen møtte for Retten, og sagde, at hand ikke kand fragaae, at have i sit Ægteskab og imedens hans Huustrue, nu afgangen Gyrj Jons datter levede, begaaed det

paastefnte Lejermaal med indstefnte Kirstj Torstens datter: og beklagede hand nu, saadan sin forseelse, for hvilcken hand sagde

1732: 87

endnu ikke at have udstaaed Kirkkens Disciplin.
Paa Kirstj Torstens datters Vegne fremstoed Torsten Bertelsen, og sagde at hun nu icke er i dend tilstand selv at Kunde møede for Retten, men Hun fragaar icke at have haft legemlig Omgiengelse med Gulbrand Torstensen, og med hannem bleven frugtsom/m/elig, dog have Hun endnu icke giort barsel.
Fogden paastoed Dom over begge indstefnte efter Loven. og blev da i Sagen saaledes

Dømt og Afsagt.

Guldbrand Torstensen Fixe, som for Retten haver tilstaaed udj sit Ægteskab i løsagtighed at have beligget Kirstj Torstens datter, og saaledes aflet børn med hende, bør, efter Lovens 6te bogs 17 Capituls 25de Articul, for saadan hans forseelse lide og undgielde paa hans goeds og Penge, efter hans yderste formue, og hans beholdne Hoved Lod altsaa til Kongens fiscum vere hiemfalden. Angaaende Kirstj Torstens datter; da dømmes hun schyldig hendes Lejermaals bøder, efter Allegerede Lovens bog og Capituls 1ste Articul at udreede, alt under Nam og excecution efter Loven.

Peder Bessesen, Lars Tronsen Røche og Jørgen Larsen Po(rsmyer?), deris schiøde til Asgout Bessesen, paa 9 Marcker Smørs Landskyld udj dend Skouge teig Svarthammer Kaldet, beliggende i Fixe Sundet i Hardanger fougderje, dat: 7de Augustj 1732, blev publicerit.
Siur Olsen Steene, Ole Torstensen ibid, deris Skiøde til Elling Brigtsen paa 2 pund 2 mrk: Smørs Landschyld udj Gaarden Steene, daterit 7de Aug: 1732. ligeledes lydelig forkyndt.
Brigt Ellingsen Steenes Skiøde til Siur Olsen Steene paa 1 pund 1 mrk: Smør med bøxel og herlighed udj Gaarden Steene, dat: 7de Aug: 1732, blev og læst.
Baar Johansens Steenes bøxelbrev til Anders Sverkesen paa 1 Løeb Smørs Leje udj Gaarden Steene, dat: 15de Julj 1732, blev læst, tillige med Anders Swerkesens Revers af samme dato.

Fogden Adam Levin Ohnsorg fremstod for Retten og tilspurte Laug rettet med dend tingsøgende Almue, om icke Opsidderen Lars Hagtorsen, boende paa dend Gaard Øfre Axnæs under No: 50 i dette Skibbr: beliggende, haver til Ægte Ingeborg Siurs datter, og med hende Arveligen tilfalden, efter et hosfuldte verificeret Skifte brevs udviis 9 mrk: Smør og ½ Løb Salt, hvilcket bem:te Opsidder Selv virckelig bruger og beboer. Dend tilstæde værende Almue og Laug rettet for Retten i opsidderens nerværelse, som og tillige med svarede og tilstoed, at be:te Lars Hagtorsen Øfre Axnæs, Virckelig selv bruger og beboer de med hans Huustrue Ingeborg Siurs datter Arvelig tilfaldne 9 mrk: Smør ½ Løb Salt, udj ermelte gaard, hvorfor Oddelschat til fogden Sr: Ohnsorg i Anledning Skatte forordningen har været U:Krævet.

1732: 87b

Derpaa fogden Ohnsorg begierede tingsvidne, som af Retten blev bevilget.

Adrian Gielmeydens Skiøde til hans broder Hr: Christopher Gielmeyden, pastor til Wigørs Præstegield, paa et pund og Tolv Marcker Smørs Landskyld udj Gaarden Nedre Wiig, som Sælgeren efter hans Salig fader Arvelig er tilfalden: Nock 5 ½ mrk: Smør udj bem:te gaard, som dito Selger efter hans Søster Sl: Karen Gielmeyden ligesaa var tilfalden. daterit Bergen dend 13de Novembr: 1730. blev publicerit.

Dito Adrian Gielmeydens schiøde til hans broder Hr: Christopher Gielmeyden paa Eet pund Smør udj dend Gaard Tole i Wigørs Præstegield beliggende, som Sælgeren efter hans Søster: Sal: Karen Gielmeyden Arvelig er tilfalden, daterit dend 27de Novemb: 1730: blev iligemaade publicerit.

Anno 1732 dend 11te Augustj blev **almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden og administreret paa Gaarden Lusand for Liuse Closters under og tilliggende Goeds udj Kintzerwigs Schibbrede og Hardanger fougderje:** og betientes retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, med det tilforordnede Laugret, Nafnlig: Od Aarhuus, Jon Langesetter, Jacob Røe, Simon Ringøen, Erich (Uhr)im, Michel Oppedahl, Hellie Baarsen ibidem, og Engiel Ringøen. Overværende paa forwalteren, som MedEjer i Liuse Closters Godz, Sr: Henrich Hansen Formans Vegne, Hans fuldmægtig Wollert Forman, og Lehns mand Peder (Uhr)im, samt meenige Almue som Tinget søgte; hvor efter følgende for Retten passerede.

Forvalteren Henrich Hansen Formans bøxel brev udgiven dend 3de Novembr: 1731 til Ole Olsen paa Een Huudz Landskyld udj dend Gaard Koltvedt i Strandebarms Skibbrede beliggende, blev læst og paaskreven.

(Madame) Christina Gierdrum Sal: Mag: Jørgen Brohses havde til dette Ting ladet indstefne Baar Oppedahl, Hellie Baarsen, Lars …….., Michel Pouelsen, Johannes, og Aamund, med dito Aamunds (Søn Jachob), samt Endre Nielsen, Michel Aamundsen, Østen Asbiørns:, Ole og Lars Østensøn, Anders Endresen og Anders Haagensen, Hellie Pedersen, samtlig Lejlendinger paa gaarden Oppedall, og Endelig af gaarden Aarhuuses Opsiddere, Nafnlig Od Mathiasen og Sønnen Knud Odsen, jtem af Frøenæs besiddere, Nafnlig Samson, hans Søn Mathias, og det fordj, at de ulovlig udj Ullisvangs!! (Ullensvangs) Præstegaards tilliggende Skoug skal have flækket Næver og borck, til Skougens og Præstegaardens store fornermelse, til Vidne herom var indstevnt Dag Aakre og Lars Svendsen Endnæs, Agatha Halgærs datter ……, som Citantjinden havde ladet taget schougen i Øyesiufn af (gode) Mænd, Nafnlig Jacob Huus, Haagen Biørnsen i Wigen, …… Tvedt, saa vare de og indkaldte til forklaring om hvorledes de Skougen haver forefunden.
Samtlige indstefnte af Kaldsmændene Niels Nielsen Ernæs og Asbiørn Helleland, som møtte for Retten, blev forklaret og med Corporlig Æed af(hiemlet) at være lovlig Stefnte med 14 dages mundtlig Kald

1732: 88

og Varsel, \og/ Stefnt i forbemelte Sag og til dette Ting, for een hver deris boepæl.
indstefnte Hellie Baarsen møtte for Retten og sagde at være lovlig stefnt i denne Sag: hvor efter hand fo(restillede), at hand vel haver været i Skougen som nu paastefnes, og der seet efter Næver, som hand til sit brug og fornødenhed kunde faae flekket; Og haver hand da flaaed eller flekket ikke meere end hand kunde bære paa hans Ryg, som Comparenten til sit hiem henbragte: men aldeeles uviidende at samme ringe Næver flækking var scheed paa (Andens? grund?) og schoug, end dend som hans brugende Jordepart tilhører.
Ommund Oppedal møtte for sig og (Søn Jacob, som) aldeeles benægtede sigtelsen for sig og sam/m/e sin Søn Jacob (Ommunds:), hvilchen hand formoedede aldeeles icke schulle blive ham overtydet.

Michel Aamundsen Oppedal indfandt sig her for Retten og sagde, at ikke meere end Hellie Baarsen, og paa en gang udj et følgeskab haver været i dend paastefnte schoug, og der flækket nogen ringe deel Næver, saa meeget, som hand kunde bære paa Ryggen: Og var det ham i dend tid aldeeles ubekiendt at det var scheed paa Præstegaardens Ejendom, men siden, da Citantjnden ved Hans Nagel, loed inqvirere derom, har hand erfaret, at det var paa u:ret stæd, og icke paa hans brugende Jordepartz Ejendeele.

Ole og Lars Østensen møtte og tilstoed at … \.../ (paa en tid) haver været i denne schoug, og, i dend faste tancke at see det hvor de var hengaaen at flække, tilhørte deris brugende gaarde parter, haver foretaget sig nogen liden Næver flækking, dog icke meere end imod en vaag, men de ere nu komne i erfaring, at saadant icke tilkom dem, thj meente de for u:viidenheds schyld at blive undskyldet og frj for Citantjindens tiltale.

Od Mathiesen og hans Søn Knud Odsen møtte og benægtede Sigtelsen i alle maader.

De andre efter paaraabelse møtte ikke, ej heller nogen paa deris Vegne til denne Sag at svare.

Hans Høgh paa Citantens Vegne indstillede Sagen til Dommerens skiønsomhed, og, om ikke Sagen til Aastædet maatte henviises, deels til schougens besigtelse, deels til de befindende skyldiges afstraffelse, og Endelig denne Sags Endelig paakiendelse saavel i hovid-Sagen som processens Omkostning, i hvilchet alt, og hvad af denne Sag dependerer, bem:te Hans Høgh paa Citantjndens Vegne Vilde have sig alle Lovens beneficia forbeholden.

Og blev da i denne Sag saaledes

Afsagt

Citantjnden Madame Christine Sal: Mag: Jørgen Brohses efterleverske, saafremt hun formeen sig, nogen lovlig tiltale at have til samtlige indstefnte, bør, følgelig Loven, ikke alle indkaldte bemelte indstefnte Personer til Aastedet, men end og deris Ejere, og der hendes lovlige søgning og paastand saaledes incaminere og paatale, som Lands Loven er gemæss: Naar det er sckeed, da, schal gaaes i Sagen hvad ret er.

Forvalteren Sr: Henrich Hansen Forman havde ladet indkalde efter-

1732: 88b

skrevne Lejlendinger som besidder og beboer Liuse Closters Ejende og underliggende Gaarder, Nemblig: Krogevigs Opsiddere Tollef, Lars og Siur, samt Villure Gaards besiddere Ole og Jacob, Aakre Gaards Opsidder, Nafnl: Asbiørn, Ernæs opsiddere Niels og Jacob, og Ringøens Opsiddere, Engel, Lars, Simen, Aamund og Siur, om de ikke alle og en hver for sig, af hannem, nemlig forvalteren, fra Aaret 1726 og til 1731 Aars udgang, blev gotgiort saavel i Skatte som Landskyld, samt Oddels og Rostieniste schatten, følgelig de derom passerede Aftags forretninger, det som meerbem:te forvalter udj hans Speciale Mandtal og beregning pro A/nn/o 1731 haver beregnet og anført: Og hvorom Citanten nu, ved hans fuldmægtig Wollert Forman, som forbem:te hans …….. Original beregning af dato 28de Nov: 1731 under hans Haand og Seigl, som af Retten blev paa(skreven), …….., begierede de tilstæde værende Opsidderes (fork)laring med Laugrettetz og dend øvrige Tingsøgende Almue(s forkl)aring til et Tings vidnes Erholdelse.

…… forbemelte Speciale Mandtalls og beregnings examination, forklarede Wollert Forman, vel at schulle have været scheed sidstleden Waarting, men som Opsidderne da icke til Tinge og for Retten møtte, var det dend tid for hans principal ugiørlig; thj wendtet hand, at samme nu samtlige indstefnte møeder, vorder expiderit, med begier at beregningen for en hver i sær bliver oplæst og med deris Skatte og Landskylds bøger Confererit.

Og blev derpaa meer forbemelte Manthal og beregning oplæst, og blev Confronteret med en hver af de indstefntes Skatte og Landskylds bøger, da og en hver af de indstefnte for en

siddende Ret, eenstemmig forklarede, at dend (an)førsel, som forvalteren derudj hafde affattet og beregnet, (for dennem) rigtig og upaaklagelig til 1731 Aars udgang gotgiort og dennem afkortet, hvilcket, foruden at det (saale)des befandt sig i bøgerne afschreven, Laugrettet med dend tingsøgende Almue, eenstemmig gestændigede saaledes og i Sandhed sig at forholde.
Derpaa begierede Wollert Forman paa hans principals Vegne Tingsvidne, som hannem af Retten ikke kunde benægtes.

Anno 1732 dend 13de Augustj blev **Almindelig Sommer, Skatte og Sage Ting holden paa Boelstads Øren, med Wads-wærens Tinglaugs Almue**, overværende Kongel: Maj:ts foged Sr: Andreas Jessen, samt Lehns Manden Niels Olsen Horvey. Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, med efterskrefne Laug rettes mænd, Nafnlig: Halvor Øfste dahl, Knud ibid:, Haldor og Niels Horvej, Ole (Føere?), Od Brunborg, Ole Runseberg og Knud Brechhuus,

og blev da efterfølgende for en Siddende Ret passerit

1732: 89

Deris Kongel: Maj:ts Allernaadigste Bestalnings brev til fogden Sr: Anders!! (Andreas) Jessen at forestaae og betiene Nordhordlens og Wosse fougderje, daterit Friderichsberg Slot dend 12te Februarj 1732, blev Allerunderdanigst publicerit.
Allerhøystbe:te Deres Maj:ts General Pardon for (alle) Deserteurerne, og de, som endten fra Hans Maj:ts eget, (eller) Proprietairenis Goeds ere undvigede, daterit Friderichsberg Slot dend 16de April 1732. blev iligemaade Allerunderdanigst læst.
Meer-Allerhøystbe:te Deris Maj:ts Allernaad:te Andordning om det, som herefter Aarlig schal betales til det Kongl: Universitet i Kiøbenhafn, dat: 18de Martj 1732. blev og Allerunderd:t forkyndet.
General Weymester Charles Æmilius von Liitzous af deris Maj:t paa wejmester Embedet Norden fields, allernaadigst givne Confirmation, daterit Friderichsbergs Slot dend 28de Augustj 1731, blev og læst.
Høybaarne Hr: Statholder Rantzous Naadigste Ordre angaaende den som sig af Landet til fremmede stæder ud(practicerer?) etc: daterit 12te April 1732, blev læst.

Major Segelken og Capit: Lieutenant Groves Skiøde til Hr: Jonas Leyrdahl, Sogne [Præst]? til Lerdahls Præstegield i Sogns Proustie, deris Skiøde af dato 22de Junj 1731, paa afgangen Obrister Carl Phillip du Wahls forhen tilhørende og efterlatte Gaard Boelstad, skyldende 3 Løeber 2 pund 18 mrk: Smør, tillige med underliggende Giestgiverje Øren Kaldet, blev publicerit.
Hr: Jonas Leyrdalls bøxelbrev in triplo, udgiven dend 22de Martj 1732, til Torgier Bottelsen, Ingebret Larsen og Peder Halstensen, paa 4re Løeber Smør udj Gaarden Boelstad, blev iligemaade læst.

Derefter blev følgende Sag foretaget; og som dend eene Laugrettes mand, Nafnlig Od Brunborg i samme Sag var interesserit, saa antog Retten Ole Pedersen Aarhuus til Rettens og denne Sags betiening i hans stæd.
Og androg da bemelte Od Brunborg tillige med Askild Merstad!! (Mæstad?), Ole Flansaas, Jon Axelberg, at som de tillige med Almuen i Wadswærens Tinglaug er retmæssig Ejere til en

Almending her i Wadswærens Tinglaug beliggende ved Evanger Kirkke, og Almuen er kommen i Erfaring, at Gullich og Siur Schorve, som selv haver Skoug til deris paasiddende Gaard, have anmasset sig denne Almending med Ulovlig Skoug hugst og Næver flækning, da det allene tilkom Citanterne og Andre Almues mænd, som ikke til deris Gaarde med Skoug og Anden schouge mark ere forsiufnede, sig alleene, og uden præjudice og fortrængsel af fremmede og U:vedkommende at benøtte, bruge og beholde, Saa havde forbem:te Comparenter til dette ting ladet indstefne forbemelte Gullik og Siur Schorve at lide og undgielde efter Loven for saadan deris formentlig ulovlig og Utilbørlige omgang og handling med forbemelte deris Ejendom, samt at erstatte processens Omkostning, hvorom meer forbem:te Citantere forbeholt sig deris yderligere paastand.

Af de indstefnte møtte Siur Larsen Schorve, som sagde at hand haver icke til hans paasiddende Jorde part saadan schoug til hans nøtte og brug, som Citanterne vil forklare, og derfore haver hand vel søgt i Almindings Skougen om nogle træer til hans fornødenhed, hvilke hand ikke haver nedfældet, Almuen til schade og fortrængsel, saasom hand lige med dennem er Lodtagen i samme Alminding, Og det som hand haver nedhugget er omtrendt 16 trær af furre til 8, 9 á 10 alen,

1732: 89b

af hvilke hand forklarede nogle at have solt, og resten brugt til hans Gaards Huuse. Angaaende Næver flækningen, da tilstoed Comparenten der af indtet at have foretaget sig uden til 2 á 3 Kipper, og som hand formeente at samme icke var meere end paa hans Andeel kunde kom/m/e, saa formoedede hand og at Citanterne uschiellig talede derpaa.

Gullich Schorve blev paaraabt, men hand selv eller nogen paa hans vegne indfandt sig icke.

Stefne Vidnerne Niels Horvej og Knud Styve Æedelig afhiemblede, at de med lovlig Varsel til dette ting haver stefnt Gullick Schorve.

Fougden Sr: Andreas Jessen fremstoed for Retten og sagde, at som hand af denne Sag fornem/m/er at i dend omtrettende Almindings schoug af de indstefnte er foretaget U:lovlig Skoug hugst og Næver flækning, saa, foruden at hand endnu ikke kunde viide hvad Ret Almuen haver til denne Alminding, Vilde hand ikke allene om Almindingen have sig Reserveret hvad hand derom kunde have at erindre, men end og de(nd Brøst), som vedkom/m/ende, der haver angrebet og forhugget Skougen, efter Loven, bør lide, i beleilig tid at giøre sin i rette settelse;

Afsagt

Som Citanterne i Nafn af sig Selv og Almuen i Wadswæers Tinglaug tilegner sig dend paastefnte Almindings Skoug i bemelte Wadswærs Tinglaug beliggende, og, efter det afhiemblede mundtlige Stefnemaal, tiltaler indstefnte Gullich og Siur Schorve, at de udj samme Almindings schoug schal have foretaget sig og Øvet Ulovlig Skoug-hugst: Da som Sagen, i følge af Loven, paa Aastedet bør tracteris og Ordeeles; Saa bliver og denne Sag til Aastedet henviist; Og naar de formeenende Ejere til indbem:te Ejere fra Kongens foged haver udvirket opnæfnelse til et U:partisch (Laug?)ret i denne Sag til Rettens betiening, og derefter paa Lovens maade indkaldet, deris formeenende ind- og paa-tale til de indstefnte; da schal angaaende Hovid Sagen og processens omkostning gaaes og Kiendes hvis Ret: jmidlertid bliver Kongens fogets paastand, efter giorde forestillelse, hannem i alle maader forbeholden.

Peder Beyer fremstillede sig for Retten paa Jens Ryelands Vegne, boesiddende Mand udj Herløe Skibbr:, som hafde ladet stefne Ole Pedersen Horvig, fordj hand haver solt et Huus, som be:te Citant til dend indstefnte hafde givet haandpenge paa, imellom 3 á 4 mrk:, hvilcket i det øvrige dend indstefntes b(rev) schal gotgiøre, jtem at erstatte processens omkostning.

bemelte Beyer producerede Ole Peders: Horvigs brev til Cit: af 13 Martj indeværende Aar, og paa(stoed) hand tilstrekkelig Satisfaction, og som melt omkostningers erstatning.
jndstefnte Ole Pedersen Horwig møtte for Retten, og tilstoed lovlig i denne Sag at være stefnt, (der)efter sagde at hand har af Citanten Jens Ryeland

1732: 90

paa et Huus som med dennem var giort og indgaaed aftale om, at Citanten hos hannem skulle bekomme til haandpenge bekomme!! 3 mrk:, men samme tid blev ingen forEening giort imellom dennem om Kiøbet, eller hvad Citanten for dito Huus skulle betale; thj Huusetz Tømmer var da ikke Hugget dend tid aftalen skede; men efter at Huuset var opsat og Citanten var kom/m/en at besee det, vilde Citanten det ikke beholde, men anckede derpaa at det ikke beqvem/m/ede ham, saasom det var et omfar Tøm/m/er for lidet; Og som da Citanten ikke var fornøyet med huuset, saa solte hand det til andre, og haandpengene betalte hand til Citantens Kiøb…. i byen ved en Mand der sam/m/esteds, Nafnlig Tønnes Pettersen.
Peder Beyer paa Citantens Vegne vilde formeene at dend indstefntes forebringende icke medfører nogen rigtighed, thj dend indstefnte beviiser ikke noget deraf: Og paastoed hand derfore at hand bør nafngive hvad widnesbyrd hand dertil kunde have at fremføre.
Ole Pedersen dertil svarede, at det tilkom/m/er icke ham at beviise Kiøbet, men Citanten, dog vil hand icke fragaa at hand med Citanten om huusetz længde og brede hafde haft aftale, men om høyden aldeeles icke, længden schulle være 7 alen og bredden 8 al:, jkke desmindre, da Huuset var bygget og Citanten saae det, var det 8 omfare Tøm/m/er, men Citanten vilde haft dend 9de omfar til, og derfore vilde Citanten icke give meere end 8 rd:r, som dend indstefnte ikke ville modtage, saasom hand hos andre kunde faae 9 rd:r, hvilcke Tønnes Pettersen hannem siden betalte. Ellers sagde Comparenten med Vidner at ville beviise at accorden ikke anderledes er giort imellom dem end som hand haver forklaret, samt at Citanten, da hannem var budet leverantze paa huuset, slog vrag paa huuset, og det icke ville beholde, thj begierede hand sagen udsat til neste Høste ting, for sine Vidner at føre.
thj blev derpaa

forafschediget

Agter Ole Pedersen Horvig, med Vidner eller i andre maader, at \beviise det/ accorden om det paastefnte Huus ikke er scheed efter Citantens paastand, samt at Huuset forsvarlig, følgelig dend imellom dennem sluttede Accord, var bygget og indrettet, og Citanten det dog ikke, imod Kiøbe Summen ville beholde; saa bør saadant schee til neste Høste ting; thj ellers bliver da Dom, efter hvis allerede passeret er, afsagt.

Ole Pedersen Aarhuus efter forrige tiltale vide fol: 12, havde til dette Sommerting ladet indstefne Ole og Jacob Styve, at anhøre hans endelige paastand til dom udj hoved Sagen med processens omkostninger. Citanten møtte for Retten og producerede et Tingsvidne passerit dend 21de Augustj 1730, som hand begierede i denne Act inddragen.
Jacob Styve møtte for Retten, og sagde, at om Citanten icke vil holde sit løfte i denne Sag, saa agter hand icke heller at vedblive sit.
Ole Styve møtte og sagde at hand agter paa dend i …..lade (i rettelagde?) Dom at søge Kongl: oprejsning til dens appelation, thj bad hand om tid til neste Høste ting.
Citanten

1732: 90b

paastoed Dom efter sit Stefnemaal og hans i rette giorde paastand.

Afsagt.

J Morgen formiddag kand Parterne møede, Kiendelse i Sagen at anhøre.

Ole Pedersen Aarhuus Contra Siur Olsen, efter forrige tiltale Angaaende 2 pund 6 mrk: Smørs Leje i gaarden Aarhuus, efter ergangne Dom at frafløtte etc:
dend indstefnte møtte og tilstoed at hand nu Anden gang lovlig er Stefnt i denne Sag: Og vilde hand nu ickun tilkiende give, at hand agter at søge Kongel: Oprejsning paa dend ergangne Dom: Og i dend henseende forlangede hand en billig frist og tid. Og viidere agtede han for denne gang ikke at svare.
Citanten prod: \Aasteds/ Dom/m/en, og i Sagen \..... ……./ men viidere opsettelse.

Afsagt.

Parterne kand møede i Morgen formiddag, for i denne Sag at anhøre Dom.

Dend 14de [Augustj] blev Retten atter sat og Administreret med forskrevne Laugret, og i fogden Sr: Anders Jessens Overværelse; Og blev da følgende Domme Afsagt.

1. Ole Pedersen Aarhuus Contra Ole og Jacob Styve.

Efter Aasteds Dom afsagt dend 15de Junj 1730, er Citanten Ole Pedersen Aarhuus, som nermeste og retteste Oddels-Mand, tildømt først 1 pund 16 ½ mrk: Smørs Leje udj Gaarden Aarhuus imod reede penge 40 rd:r 3 mrk:s betaling til Ole Olsen Styve at erlægge: Og 4 ½ mrk: Smør for 4 rd:r 3 mrk:, til Jacob Styve. dernest udj processens Omkostning hos dend første at nyde 12 rd:r, og hos dend sidste 1 rd:r, Men samme Dom haver benefnte Ole og Jacob Styve icke fyllistgiort; og hvorfore Citanten nu atter haver rejst denne sag, og paastaar, imod de tildømte pengers betaling, hvorudj de dennem ifundene Omkostninger burde kordtes, at give og meddeele hannem vedbørlig og lov-gyldig Skiøde, samt at erstatte hannem processens omkostninger. Nu haver Jacob Styve under Rettergangen taget imod de hannem tilkiendte penge, og lovet ellers, at efterleve Dommen, og Citanten med Skiøde at forsiufne: men det er dog icke til denne tid skeed; og heller icke haver Ole Olsen Styve for sin deel villet rette for sig, efter Dommen. Som da de Jndstefnte indtet i denne Sag og imod dend ergangne Dom, som endnu er usvecket, haver haft at fremføre; Saa Døm/m/es for Ret at Ole Olsen Styve, under 3de Lod Sølvs bøeder bør annam/m/e de hannem tildømte Penge, efter at Citantens tilfundene Omkostninger deraf er dicourterit og kortet: Og Citanten med Lovformelig Skiøde forsiufne. Og som Jacob Styve {Jacob Styve} under Sagens drift haver taget imod sine tilkiente penge: saa forbliver det derved: men hand tilfindes og under lige straf, paa de hannem fravundene 4 ½ mrk: Smør, Citanten et Lov-gyldig Skiøde at give. hvad processens Omkostning ved denne Rettergang angaar: Da dømmes

1732: 91

Ole Olsen Styve for sin part at erstatte Citanten dem, med 2 rd:r, og Jacob Styve 1 rd:r, Alt at efterkommes og udreedes inden 15 dage under Nam og execution efter Loven.

2. Ole Pedersen Aarhuus Contra Siur Olsen.

Dend 15de Junj 1730, er Aasteds Dom falden imellom Citanten Ole Pedersen Aarhuus og indstefnte Siur Olsens fader Ole Olsen Styve, og Jacob Styve, og hvilcken Dom tilfinder bemelte Ole og Jacob Styve at tage imod Løsning og Penger af Citanten Ole Pedersen Aarhuus, som rette Oddels løsnings mand til 2 pund og 6 mrk: Smørs bøxel og bøxel-løes Goeds i Gaarden Aarhuus, hvilke fornefnte Siur Olsen da besad og siden haver dyrket og beboed, Og som Siur Olsen udj mindelighed icke haver villet frafløtte fornefnte brug og gaarden, endskiønt hand, efter Actens udviis, og de førte Vidner, nogle gange følgelig fogdens Erindringer, derom er manet og tilsagt. Saa haver Citanten desangaaende stefnt fornefnte Siur Olsen for denne Ret, og paastaar, icke alleene Siur Olsens egen Person, men end og hans

havende boeskab fra Gaarden at fløtte, og gaarden altsaa Citanten indrømme og røddig giøre. Endskiønt nu Siur Olsen for sin Person nu haver nu!! haver!! undviiget Gaarden og dens brug, som Citanten for sig selv haver antaget, saa haver ermelte Siur Olsen ikke frafløttet sit gods, hvilcket Citanten altsaa schal være til fortrængsel; Thj dømmes for Ret at Siur Olsen, under 3 Lod Sølvs bøeder bør føre og fløtte sit gods fra tit ommelte gaard Aarhuus, og dends Huuser, hvor inden samme hans goeds er bestaaende, Wedbørlig røddig-giøre. Og som Siur Olsen haver givet anledning og Aarsag, saavel at \Citanten haver/ søget fogdens Assistence, for at faae sig, Nemlig Citanten, denne gaard indrømmet, som og denne Process at rejse, saa tilfindes \Siur/ Oles: at erstatte Citanten Ole Pedersen Aarhuus denne processis omkostning med 3 rd:r, alt at efterkommes og udreedes inden 15ten dage under Execution efter Loven.

Derefter fremstoed den forrige Constituerede foget Sr: Anders!! (Andreas) Heiberg, som Sl: fogden Jens Lems Sterfboes fuldmægtig, og tilspurte Laugrettet og dend tilstæde værende Almue. 1:o Om noget Vrag og Strandet Goeds i dette Wadswæhrens Tinglaug er tilfunden og bierget de Aaringer 1721 til 1731 Aars udgang. 2:o Om udj samme Aaringer i dette Tinglaug er falden nogen Forlovs penge for Arvs Afførsel. Til begge deele dend samtlige Almue og Laugret, eenstem/m/ig svarede, at det dennem i god Sandhed er vel bekiendt, at udj dette Tinglaug er i disse qvæstionerede Aaringer hvercken bleven bierget noget Strandet Goeds, ej heller falden nogen forlovs penge for Arvs afførsel; Sr: Heiberg begierede, at hannem derom Tings Vidne maatte meddeeles, som blev bevilget.

Og som ingen indfandt sig viidere at gaae i rette, eller for Retten noget hafde at bestille, saa blev Retten for denne sinde ophævet.

1732: 91b

Anno 1732 dend 15de Augustj blev **Almindelig Sommer, Skatte- og Sage-Ting paa i Waasse Præstegield, for dito Wangens Tinglaugs Almue**, sat og administreret, overværende ved Retten Kongel: Maj:ts foget Sr: Andreas Jessen og Lehns mand Wiching Tvilde, og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus med efterskrevne Laugrettes mænd, Nafnlig Anbiørn Gree, Mathias Ringheim, Elling Øfsthuus, David Store Souve, Johannes Fladeqval, Brynild Rochne, Ole Mørqve og Lars Biørche.

Og blev da følgende for Retten passerit, saasom, Først blev oplæst fogden Sr: Anders!! (Andreas) Jessens allernaadigst meddelte bestallings brev at wære foget over Nordhordlehn og Wass, samt alle de andre Høy Kongelige Anordninger, tillige med Høybaarne Hr: Stadtholder Rantsous befaling, som paa Wadzwæhrens Tingstæd blev publicerit, vide folio 89 extraherit.

Premier Lieutenant Jens Nordahls bøxel brev til Aamund Nielsen Winie paa 18 mrk: Smørs Leje udj Gaarden Nedre Winie i Winier Otting, daterit 2de Aug: 1732, blev og læst.
jlige maade publicerit
Henrich Miltzous bøxel brev til bem:te Aamund Niels: paa 1 pund 3 mrk: Smør i bem:te Jord. dat: 16 Junj 1732.
Deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde til Jon Knudsen og Knud Jonsen paa 2 pund 6 mrk: Smørs Landskyld uden bøxel udi Gaarden Qvale 1:ste Thun, i Wangens Sogn og Waasse fougderie, for 64 rd:r 12 s: Courant, blev allerunderdanigst publicerit og paaskreven, \daterit 23de Junj 1732./

ligesaa Else Sl: Morten Mogensens Skiøde til Karen Schreuder Sal: Hr: Christen Weinwichs paa et Huus paa Wangen, bestaaende af En Stue med jern Kakkel ovn, Eet Kiøkken, et Weede huus, med Videre, som nu befindes, dat: d: 22de April 1732. publ:t

Hr: Morten Ruusis Skiøde til Ole Knudsen Mossefind paa 3 Løeber og 18 mrk: Smør med bøxel og Herlighed, som paastaaende 1 Vaanhuuse med Creature og Andet meere, ligesom dend hannem overleverede Specification, udj gaarden Store Ringheim, Øfre Thun, daterit 12te Febr: 1732, blev lydelig læst.

Lars Nielsen Øfre Himbles Skiøde til Knud Nielsen Biørge paa fire og 1/? (1/2?) mrk: Smør udj gaarden Mæringen i Bøer Otting, daterit 21 Maj 1732, blev læst.

Og som ingen fleere denne dag indfandt sig, efter paaraabelse for Retten noget at have at forrette, blev tinget forfløttet til dagen derefter, som var

dend 16de Augustj nest efter, da Retten atter blev sat og holden med forbenefnte Laugret, overværende Kongl: Maj:ts foged Sr: Jessen og Lehnsmand Wiching Tvilde: Og blev da

(An)na Catharina Hiermands Pandte Obligation til Hr: Christopher Gelmuyden, Pastor til Wigørs Præstegield, paa 150 Rixdr: Courant, til underpandt og forsikkring, første prioritet udj Gaarden Bryen her paa Woss, som debitor efter

1732: 92

hendes fader Arvelig skal være tilfalden, tillige med Een Løeb udj samme gaard, kiøbt af Kongen, og til debitor Pandtsat, af Lieutenant Esaias Smed for 180, ydermeere Oddels retten, som debitor schal have udj dend Tredje Løeb i samme Gaard, hvilcken Obligation var daterit udj Bergen dend 1ste Augustj 1732, og underschreven og forseiglet af Debitor Selv, samt til Vitterlighed: at debitor efter Kongens Allernaad:te tilladelse er sin egen værge, af feldtskier ved det Syndre Bergenhuusiske Regiment J: O: Kleen, blev lydelig læst og paaskreven.

Henrich Miltzous bøxelbrev til Niels Stephensen Traa paa een Løeb Smør i Gaarden Traa i Bordstrands Otting, dat: 18 April 1732, blev læst.

Peder Knudsen og Tolleff Brynildsen Øfre Grouve, samt Ole Gietlesen og Wiching Knudsen ibidem, havde til dette Ting ladet indkalde Iver Erichsen og Haldor Colbensen, begge boende paa Kiønnegaard beliggende i Opheims Sogn, og Wosse Præstegield, at anhøre efterskrevne Vidner, Nemlig Anders Øfre Kløve og Huustrue Anna Guttorms datter, Jngeborg, til Huuse paa Birche-Moen, Gullich Tronsen paa Gierager, Stephen Schierve, Johannes Lie, Wiching Tvilde, Mons Tøen, Wiching Mossefind, Anders Nedre Grove, Britta Fagnestøel i Rundahlen, samtlig deris forklaring, om icke Citanterne, deris Creature paa fieldstøelen Langerenen kaldet, fra alders tid om Sommeren haver gaaed derpaa, berettiget frem for bem:te indstefnte og andre etc: efter Skriftlig Stefnemaal, til et tings vidnes erholdelse, og hvilken Skriftl: Stefning Citanterne, som møtte for Retten, fremlagde: og for Retten blev oplæst.

Iver Erichsen og Haldor Colbensen efter paaraabelse møtte ikke, ej heller nogen paa deris Vegne.

Lehnsmanden Wiching Tvilde samt Henrich Gullichsen Winie møtte for Retten som Kaldsmænd, at samtlige indstefnte med lovlig fiire Ugers Varsel til nerværende tid her for Retten er vorden stefnt.

de til Vidne indstefnte Personer blev paaraabt, og fremstoed de alle og en hver af dem, paa Rettens tilspørsel sagde, at have faaed lovlig varsel efter det oplæste stefnemaal, hvor efter de samtlig forestillelse!! (forestillede), at paa dend forklaring, som de kunde aflægge, kunde de ingen Anviisning giøre, med mindre det scheede paa Aastædet. Agtede dom/m/eren nu at tage

deris forklaring, da var de nu willig dend at aflægge, saavidt de haver hørt og er viidende om det paastefnte.
Citanterne fremstillede sig, og sagde, at de vil lade det ankom/m/e paa Rettens eragtning hvad endten de indstefnte Vidner, nu de ere indstefnte, og til hvis forklaring Iver og Haldor Kiønnegaard haver faaed lovlig warsel at anhøre, kand antages til forklaring, eller og, at deris udsigende schal schee og for Retten aflægges paa Aastedet. thj blev saaledes i denne Sag

Kiendt og forafscheediget.

Agter Citanterne om dend Paastefnte field støel Langerenen, at dend dennem til deris brugende Gaard haver fuldt og fremdeeles bør følge, samt hvad

1732: 92b

fornermelse Citanterne er tilføyet af indstefnte Iver Erichs: og Haldor Colbensen Kiønnegaard, at føre de indkaldede Vidner; da som Vidnerne samtlig ere af dette Tinglaug og Præstegield, i hvilcket Præstegield Iver og Erich Kiønnegaard ligesaa ere boende, Eragter Retten, at denne Sag paa Aastedet bør Ordeeles og afgiøres, hvorhen dend og henviises, Og naar Citantene altsaa, efter Lovens tilhold til Aastedet indkalder de Widner, som de Agter deris formeenende og allereede paaanckende Rett, at godtgiøre med, og til sam/m/e widnesbyrds udsigende, at anhøre, indvarsler forbemelte Iver og Haldor Kiøn\n/egaard, samt derefter lovformelig forfrem/m/er indbemelte deris Søgemaal, da schal gaaes i Sagen hvis Lov og Ret er gemæs.

Dend 18de Augustj blev Retten atter administreret med forbenefnte Laugret, overværende fougden Sr: Jessen med Lehns mand Wiching Tvilde, Og passerede da for Retten som følger:
Premier Lieutenant Jens Nordahls schiøde til Mons Olsen Sæve paa 2 pund 18 mrk: Smør med bøxel og overbøxel efter endeel udj dend gaard Hæve i Dyrvedahls Otting, daterit 17de April 1732, blev publicerit:
Mons Olsen Sæves Obligation til Lieutenant Jens Nordahl paa Capital 73 Rd:r, herrørende af laante penge, og derudj beregnet Creditors udlæg paa schifte efter Debitors huustrue, til forsikkring og underpandt 1 Løeb 12 Mrk: Smør med bøxel og overbøxel efter Andeel i Gaarden Hæve, daterit 17de April 1732, blev og forkyndt.
Lars Madtzen Welken, hans Skiøde til Michel Iversen, paa Een Løeb Smør med bøxel udj Gaarden Wibaas i Qvitler Otting, daterit 21 Maj 1732. blev iligemaade læst.

Pouel Knudsen, Huusmand paa Store Schiple, fremstoed for Retten og paa egen og Knud Ingebretsen Lille Hæggs Vegne, der er hans Huustrues Britte Knuds datters Søster-Søn, og forestillede, at som de formeen sig, efter Loven at være Rette og Sande Oddels Løsnings mænd til Eet Pund Smørs Landskyld udj Gaarden Lille Hægg, beliggende udj Rundahlen og Bøer Otting og Wosse Præstegield, hvilket Oddels goeds, imod Andet Oddels goeds, Nemlig: udj dend Gaard Seim i Hallingdahl og Aahls Præstegield beroende, Comparentens Huustrues nu afgangne fader Knud Pedersen er vorden Mageschiftet til; og hvilket Eene Pund Smørs Leje i benefnte Lille Hægg Comparentens Huustrues broder Evind Knudsen for nogle Aar siden, fra sig haver soldt og afhændet till Størch Monsen, som endnu er i Live, \og/ samme Eene Pund Smørs Leje haver i brug og besiddelse; thj vilde nu Comparenten saavel for sig Selv, som Knud Ingebrigtsen Lille Hægg her med have sig forbeholden, deris Lovlige Løsnings Ret til og udj tit bemelte Jorde part, at indtale, til hvilken ende Comparenten, følgelig Loven, her inden tinge

1732: 93

var begierende, at hans og Knud Ingebretsens Pengemangel maatte Lyses og Kundgiøres; hvilcket Retten bevilgede og offentlig Kundgiorde.

Brynild Pedersen Finne efter forrige tiltale havde atter ladet indstefne Lars Hoele til doms lidelse udj hans paastefnte prætention med Processens omkostning.
Lars Hoele blev paaraabt, men møtte ikke, ej heller nogen paa hans Vegne.
Kalds mændene Tollef Aamundsen Hage og Iwer Nielsen Fliserang!! (Fliseram) møtte og afhiemblede ved Æed at de haver Stefnt Lars Hoele med lovlig fiorten dages varsel og hannem Rettens seeniste Kiendelse vide fol: 18 for hans Søn Siur Larsen, som er boende paa Hoele, udj dend indstefntes boepæl forkyndt.
Citanten møtte for Retten og paastoed endelig dom til de paastefnte 4 rd:rs betaling med processens omkostning.

Og blev da i Sagen saaledes Dømt og Afsagt.

Som Citanten Brynild Pedersen med usvekket Skifte brev, holden og sluttet dend 17de Maj 1730, efter afdøde Appolone Halvors datter, haver deducerit og gotgiort hans paastefnte prætention til indstefnte Lars Hoele; og bemelte Lars Hoele dog icke efter Lovlig given Varsel og Laugdags forrelæggelse ikke haver mødt til Sagen at svare, eller imod Citantens fordring ladet frem føere nogen indsigelse; Saa Dømmes for Ret, at meerbenefnte Lars Hole bør betale Citanten Brynild Pedersen hans paastefnte prætention med 4 Rixdr: Courant, og hannem, Nemlig Citanten, denne Processes bekostning erstatte med 1 Rixdr:, inden fembten dage her nest efter under Execution efter Loven.

Brynild Pedersen Finne hafde til dette Ting ladet indkalde Halvor Peders: Sausjord, at lide og undgielde efter Loven, fordj hand haver fordult og forsvegen 9 ½ Rixdr: paa Skiftet efter hans forrige Huustrue Sigvord Siurs datter, som dend 21de Septembr: 1726 er bleven forrettet, og i hvilcket Skifte Citantens Huustrue, nu Sl: Appellone Halvors datter var Arving, og schal disse forsvegne 9 ½ Rixdr: beroe derudj, at Halvor Siursen!! (Pedersen) Sausjord, nogle Uger førend Skiftet blev holdet, forstragte Citantens Sal: Huustrues broder Erich Halvorsen indbem:te penge, og dog lagde dølsmaal paa dem, da schiftet blev holden, saa at de ikke er kom/m/en Arvingerne til mellomdeeling: Reserverende sin yderligere paastand saavel i hoved Citanten!! (Sagen?) som processens Omkostning.
Citanten møtte for Retten, og sagde, at som ikkun Een af Stefne Vidnerne nu er tilstæde for Retten, saa at afhiembling for dend indstefnte nu ikke kand schee, saa vilde hand til neste ting lade indstefne be:te Halvor Pedersen Sousjord, med lovlig Varsel, og tillige varsle Erich Halvorsen til Vedermæle; og hvorfore Comparenten bad, at Sagen til dend tid maatte forfløttes.

Afsagt.

Dersom Citanten agter at Vedblive dend tiltale til Halvor Pedersen Sousjord, som allereede imod hannem er formeret, da bør desangaaende med Varsel og dets afhiemling tracteris efter Loven: til hvilcken ende efter Citantens begier, Sagen udsættes, indtil derpaa lovlig Stefnes og Sagen derefter igien eskes i rette.

Knud Uhre af Sogne Strand i Sogns fougderje hafde efter forrige Tiltale og Rettens Kiendelse af 15de Aprilis indeværende Aar, vide fol: 34, til dette Ting atter ladet indkalde Endre Afdahl

1732: 93b

med mundtlig warsel. Citanten Knud Uhre møtte for Retten;
ligesaa møtte Endre Afdahl, som tilstoed lovlig at være Kaldet til Sagen ved Lehnsmand Wiching Tvilde og Endre Axdahl efter rettens Kiendelse, Og fremlagde derpaa Endre Afdahl

dend af hannem seeniste Rettes dag paaberaabte Dom, afsagt af forrige Sorenskriver Ma\n/derup Funch dend 15de Martj 1706, med hvilcken hand ville beviise at afgangen Siver Odsen; som var Comparentens broder, var bleven tildømt 9 mrk: Smør i dend omtvistende Gaard Afdahl med bøxel og herlighed, og, at bem:te Siver Odsen, strax efter at dom var falden, for samme 9 mrk: Smør haver betalt til Stephen Ringheim reede penger 6 rd:r. Dernest producerede bemelte Endre Afdahl et dend 7de Julj 1725 siger 1725 paa Gaarden Berge forrettet og udstædt Skifte brev, efter afg: Siur Odsen, imellom hans efterlatte Encke Brita Haldors datter, og deris fælletz børn Størch Siursen og Ole Siursen, samt Ragnilde Siurs datter, Ingeborg, Giertrud og Gurj Siurs datter, etc: med hvilcket Skifte brev Endre Afdahl for det første ville beviise, at bem:te afdøde Siur Odsen, i Kraft og følge af dend forbemelte fremlagde dom hafde efterlat sig 9 mrk: Smørs jordegoeds i gaarden Afdahl, som udj Skiftet er bleven anmældet, registeeret og udj Skiftebrevet boed til Jndtegt beregnet pagina 10. Dernest, at Encken Britta Haldors datter paa hendes tilfaldene Arvepart, var udlagt af samme 1/2ve spand Smør efter bem:te Skiftebrev folio 29, 3 mrk: Smør for 2 rd:r, Sønnen Størch Siursen 1 mrk: Smør for 4 mrk:; dend Anden Søn Ole ligesaa 1 mrk: Smør for 4 mrk:, og dend 3de Søn ligesaa 1 mrk: Smør for 4 mrk:, som er at fornemme af dito Skiftebrev pag: 30 og 31, og angaaende de øfrige 3 mrk: Smør, da ere de udlagte, følgelig meer bem:te Skiftebrev \fra/ pag: 12 til 16, til Knud Mit Ringheims paa hans halv Søster Giertrud Lars datters Vegne, paa hendes Arv, som da i Siur Odsens Sterfboed var beroende, for 2 rd:r. Og saaledes formeente Endre Afdahl, at Citanten Knud Uhre, saavit disse 9 mrk: Smør er angaaende, at de, endten hannem eller de, i hvis Nafn hand fører denne Sag, tager feigl.

Knud Uhre, som var tilstæde for Retten, blev og nu foreviist de 4 stk: bøxel breve, som Endre Afdahl sidstleden Rettes dage hafde producerit, og paa Rettens tilspørsel, vedblev hvad hand tilforne i Retten hafde forklaret, saa at hand ikke tilstaar at have udstæd anden og fleere bøxel breve end dend af dato 16de Febr: 1720 \uden/ publication, men de tvende!! (trende?) sidste, hvor under er sat hans boemerke, og for Retten paa Wangens tingstæd anviist d: 4de Junj 1722, tilstoed hand ikke med hans minde og Viidende at være udstæd, i det øvrige paastoed hand dom.

Endre Afdahl formeente, at hand i Kraft af Loven og efter de af hannem irettelagde lovlig erhvervede bøxel breve, bør vedblive hans brugende

1732: 94

Jorde part ubehindret af Citanten Knud Uhre eller nogen anden, der endnu ikke haver Kundet gotgiøre med scheel og Ret at have anledning og Aarsag hannem fra gaarden at frastøede, sær, som hans bøxelbreve ere indrettede efter Loven og til tinge lovlig læst og Kundgiort.

Afsagt.

J Morgen kand Parterne møede, Dom i Sagen at anhøre.

Endre Afdahl fremstoed for Retten og gav til Kiende, at hand er fader-broder til Størch, Olle og Siur Berge, som endnu ikke haver opnaaed deris fuldmyndige Aar efter Loven; og for dend Ældste af disse brødre, Nafnlig Størch Berge, er hand beskikket til formynder, og som hand paa samtlige disse hans broderbørns Vegne formeen at de efter Loven er nermest Oddels berettiget til ½ Løeb Smørs Landskyld udi Gaarden Afdahl i Bordstrands Otting og Wangens Tinglaug beliggende, hvilcken halve Løeb Comparenten som bøxelMand og Lejlending beboer og bruger, hannem og dennem endnu u:Viidende, med hvad Ret og efter hvilcke Lovgyldige Adkomster, saa vilde hand nu her for Retten have anmældet disse meerbem:te umyndiges formeentlige Oddels Løsnings ret, og dend samme i beleilig tid, efter Lovens maade at ind- og paa-tale. Og hvorfore Comparenten imidlertid vilde nu for Retten, i kraft af

Loven, lyse og kundgiøre samtlige deris Penge-mangel, som Comparenten forlangede af Retten at maatte skee; hvilket og Retten hannem bevilgede og lydelig lyste og Kundgiorde.

Endre Afdahl hafde til dette ting med Mundtlig Varsel Stefnt Knud Uhre at lide dom til undgieldelse fordj, at Hand, Nemlig Knud Uhre, haver beskyldet hannem, Sc: Citanten, i det hand u:rettelig og uden hans Minde hafde practiceret og faaed undersat Knud Uhres boe merker under de bøxel breve som Citanten, i en anden Sag, rejst af Knud Uhre imod Citanten, her for Retten haver producerit, samt at erstatte processens omkostning efter nermere paastand.

Knud Uhre fremstoed for retten, og sagde, at som Citanten har lystet at stefne ham i denne Sag, da hand dog ikke veed at have haft samtale med ham om deslige ting, men retten erfarer vel, hvad endten de paastefnte bøxel seddeler ere rigtige eller icke, thj vel kand hans boemerke vere efter schrevet, men aldrig med hans minde, saa vilde hand nu for denne Ret tage til gienmæle, og for det første fornem/m/e hvad beviis Endre Afdahl haver at godtgiøre det hand haver paastefnt, vilde ellers forbeholde sig sit videre til- og for-svar i Sagen.

Citanten sagde, at hand til neste Høste ting haver i sinde at stefne Vidner i Sagen, thj bad hand om Sagens udsættelse til neste ting.

Afsagt

Som Knud Uhre i denne Sag, for denne Ret, haver taget til gienmæle; og Citanten, til sin imod hannem formerede Sigtelses afbeviislighed, beraaber sig paa at føre Vidner. Saa gives Sagen til Saadan ende Rom til først anstundende Høste ting.

Herr Lieutenant Phillip Nicoll; som nu omtrent, som omtrent i nerværende Høst for 4re Aar siden er kommen i Ægteskab med

1732: 94b

nu afgangen Commissarius Folqvar Risbrichs Datter-Datter Elsa Maria von Hatten, fremstoed for Retten og tilkiendegav, at hand med Æed kand gestændige, det hand icke førend nu nu!! er kommen i erfaring, at benefnte Sl: Volqvar Risbrik haver været Oddels Ejer til dend gaard Houge i Bordals Otting og Wangens Tinglaug beliggende; og heller icke, at dend til dend Dannemand Ambiøn!! (Ambiørn) Gree, omtrendt for 26 Aar siden, af meer bem:te Sl: Volqvar Risbrich er vorden solt og afhændet. Men nu hand derom er kommen i wiss Kundschab, saa haver Comparenten ikke kundet undlade, at bekiendt giøre Retten, ikke alleene at hand paa hans Kieristes Vegne til samme Gaard Houge, der schal skylde Aarlig Landskyld 2 Løber, siger Toe Løeber, Smør, er Oddels Løsnings mand, Men end og at hand Reserverede sig i belejlig tiid, sin Oddels Løsnings Ret Lovlig at indtale, hvorfore hand, Sc: Phillip Nicoll, var begierende af Retten, at hans itzige Penge-mangel af Retten lydelig maatte lyses og publiceret, hvilcket Retten baade bevilgede og derpaa for samtlig ting søgende Almue Kundgiorde.

Dend 19de Augustj blev Retten atter igien administreret med for benefnte Laug rettes mænd, Overværende Kongl: Maj:ts foget Sr: Anders Jessen, og Lehnsmand Wiching Tvilde, med meenige Tingsøgende Almue, og passerede for Retten følgende

David Olsen Hiembæres Skiøde til Niels Wichingsen paa Een halv Løeb Smørs Landskyld udj dend Gaard Hiembære i Bøer Otting udj Rundahlen og Wangens Kirkke Sogn, daterit 27de Maj 1732, blev publicereit.

Mag:r Jørgen Harboe havde efter forrige tiltale vide fol: 18ten, atter ladet indkalde Sølfæst Siursen Arnetvedt. til Vidne var og indkaldet Erich Afdahl, Ole Bidne og Haldor Lille-Thun,

deris forklaring at udsige om hvad dennem er wiidende angaaende det paastefnte Træ, som indstefnte Sølfæst Siursen Arnetvedt schal have Hugget i Præstegaardens Skoug paa Afdahl beliggende.

Sølfæst Arnesen!! (Arnetvedt) møtte for Retten og tilstoed lovlig varsel, og sagde at hand vel haver Hugget i Afdahls Skougen et Træ, men til Sogne Præstens og ikke sit eget brug: og videre indgav dend indstefnte til denne Sag sit schriftlige Svar.

Lehnsmand Wiching Tvilde møtte for Retten paa Cit: Mag:r Jørgen Harboes Vegne, og indleverede velbem:te Mag:r Harboes schriftlige forsætt, af denne dags dato, som blev læst.

Æeden blev derpaa foreholdet de indstefnte, og deris forklaring af Lovbogen lydelig for dennem oplæst, hvorefter en hver blev formanet deris Sandheds widne at udsige. Og fremstoed derpaa

Erich Afdahl, som aflagde sin Æed, Sandhed i denne Sag at vidne; og derpaa forklarede, at det er ham bekiendt, hvilcket og nu Sylfæst Arnetvedt nu for Retten haver tilstaaed, at Sylfæst Arnetvedt haver hugget et stort træ i Afdahls schoug, som tilhører Wangens Præstegaard, Om Sylfæst Arnetvedt dertil haver haft Sogne Præstens minde og tilladelse, kunde Deponenten

1732: 95

ikke forklare, ej heller hvad Sylfæst Arnetvedt af det ned hugne træ sig til nøtte kand have antaget og hiemført, men som hand engang, efter at dette træ var nedfældet, kom i Afdahls schoug efter Sogne Præstens begier at hugge et træ til en Rende og Præstegaardens fornøedenhed, hvilcket hand og nedfælde, da som hand befandt at samme træ var utienlig, saae hand sin om og blev var ved det omtrettende træes Stuv, at ligge et støkke til trej allne, som efter hans schiøn var dend underste deel af samme Stuvs træ, hvilcket stk: Vidnet, efter dend ordre hand havde til at udsøge et træ til en Øel-rende, nedbragte til Præstegaarden, efter at det var f..et og tilhugget af hannem. Viidere vidste Vidnet paa spørsmaal indtet at forklare.

Ole Bidne møtte, og efter aflagde Æed at forklare sin Sandhed, wandt, at hand veed, at det omtrettende Træ er hugget af Sylfæst Arnetvedt i Afdahls Skoug, men om hand der til haver haft Præstens tilladelse, vidfste Vidnet icke, og sagde Vidnet at dend stok som Sylfæst Arnetvedt af dette ned hugne træ henkiørte til Winie Kirkke, var ickun Skattet, og hvilchen Vidnet sagde at have seet ved Vinnie Kirkke beliggende, omtrent af 10 allens længde, som kunde have tiendt til dend bygning som Sogne Preæsten forehafde at lade opsætte, dersom samme Skat-Stok ikke hafde været forhuggen, hvorfore dend og af bygnings mændene blev forskudt. Angaaende det støkke \af/ samme omvundne nedfælte træe, som Erich Afdahl haver forklaret, sagde Vidnet ikke at have nogen underretning og widenschab om; men Vidnet sagde at viide og have seet, det nederste støkke ved \Stub/ Roeden af tidt bem:te træ, at wære paa Gaarden Hoele, og der haver Sylfæst Arnesen!! (Arnetvedt) sam/m/e støkke træ, som er det nederste og tykkeste, Hugget til tvende store bord, hver 6 alen lang og 5 qvarter bredt, dog var det eene \bord/træ omtrendt 1 Tomme smalere end det andet, samme tvende bordtræ er endnu paa gaarden Hoele beliggende, og sagde Vidnet at hand har været begierende af Sogne Præsten, saavel det nederste støkke Roed-træ, som og Stok-schattet, som er ved Vinnie Kirkke beliggende, Jtem og Rod stuen at besee; og har Vidnet dertil med sig Haldor Lille Thun, der og med hannem befandt Skat-stokken paa Winnje af 10 allens længde, og Rod stuen udj bredden tverdt over 5 ½ qtr: bred. Viidere forklarede Vidnet at det er ham Viidende og selv haver hørt derpaa, at Sognepræsten i Aaret 1731 paa Winie Kirkke backe bad Winie Sogns Almue om, at de vilde hielpe ham, hver med en stok tøm/m/er frem til Winie af Førre Skoug, som ligger i Opheims Sogn og Sogns fougderje, men icke noget træ af Afdahls schoug at fælde og til Winie henføre, sagde derhos at bønderne paa Førre gaard, efter Sogne Præstens sigelse, skulle viise Almuen de træer som schulle Hugges, og hvilcke en hver af Almuen for sig schulle merke, baade det træ som blev hugget, og ligesaa dets roed-stue, hvilcket og

Vidnet Sagde at være ham bekiendt at en hver i sær af Almuen som huggede træer i Førre schoug bem:te tid, merkede det træ som blev huugget tillige med stuen. Viidere viidste Vidnet icke at forklare, end paa Rettens tilspørsel sagde, at saavit hand haver kundschab om desligge furre trær, da naar det stoed paa stubben uhugget, kunde det være værd 1 rd:r, som dog var det høyeste.

1732: 95b

Haldor Lille Thun aflagde sin Æed at Vidne Sandhed i denne Sag; og der efter forklarede i alle maader lige som det forrige Vidne Vundet haver; dog sagde hand derhos, at som hand icke haver forstand paa hvad et saadant som dette omtrettende træ kand være værd, naar det staar paa Stuen ufældet, saa kunde hand heller ikke der om give nogen tilforladelig betænkning og skiøn. Dette Vidne tillige med det Andet Vidne Ole Bidne, som igien for Retten blev frem kaldet, at de omvundne træer som til bord ere Hugne og endnu beroer paa Hoele, ere i Skatt-enden ikke en Siellands allen bred, dend eene dog lidet bredere end dend anden. Paa Sølfæst Arnetveds Spørsmaal, svarede begge Vidnerne, at de veed nock at Sølfæst Arnetvedt haver tilhugget det omvundne træ til tvende boerd, men de vidste ikke om hand haver hugget det sig Selv eller nogen anden til nøtte, og heller ikke at hand haver haft Sogne Præstens tilladelse dertil. Paa Rettens Spørsmaal sagde indstefnte Sølfæst Arnetvedt, at det øverste skatt-træ eller stok, kiørte hand Selv tillige med Gullick Hoele fra Afdahls Skoug til Vinnie Kirkke, og forinden havde de begge tilhugget det nederste Roed-træ til de tvende omvundne bord, og det fordj at stokken var for tung og al for besværlig at faae bort kiørt af Skougen; og da de havde Kiørt Skat-stokken med bordene forbje hans, Neml: Sylfæst Arnesens!! (Arnetvedts) Gaard og hen til Hoele Egn, lode de, de tilhugne boerd der blive beliggende, og alleene førte Skat-stokken til Winie; men hand kunde ikke sige andet, end at hand ikke havde Sogne Præstens Villje og Minde at hugge dette træ i Afdahls schoug, men som hand af andre havde ladet sig siige, at Winie Almue var begieret af Præsten at hugge til hans fornødenhed i Præste skougen, indbildte hand sig, og ikke rettere Vidste end at saadan Hugster skulle foretages og schee i Afdahls Skoug. ydermeere sagde Comparenten, at saasnart hand og Gullik Hoele med Skat-Stokken vare kom/m/en til Winie, gave de tvende Mænd, Nafnl: Ommund Winnie og en huusmand af nafn Colben tilkiende, at træet havde de hugget i tvende stokker, men førend Sogne Præsten Stefnte paa Sagen, haver hand ikke Selv givet ham til kiende, at hand endten havde hugget dette træ i Afdahls Skoug, og heller ikke at Skattet var ført til Winnie, eller at det nederste støkke var hugget til de tvende omvundene bord; dog er det bekiendt, og vel ikke af Sogne Præsten schal kunde imod siges, at jo Gullik Hoele hannem alt dette, efter Comparentens begier haver tilkiendegivet; i det øvrige formeente hand, at Retten finder ham Uskyldig i denne Sag, hvor om hand viidere ville have sig refereret til sin schriftlige forestillelse og paastand.

Afsagt.

Sagen optages til eftersiun, og schal i Morgen om (denne) Parternis tvistighed, endelig dom blive afsagt.

1732: 96

Capitain des Armes Johan Henrich Blomberg hafde med skriftlig Stefnemaal af 21de Julj indeværende Aar ladet indstefne Johanne Margaretha Weinwichs, fordj hun Citanten med nærgaaende og Ublue tiltale schal have begiegnet dend 17de Maj 1731, hvor om til Vidne var indkaldet Svend Enersen og Anders Helgesen, samt til Vedermæle dend indstefntes

Hosbonde og Værge Henrich Weinwich, alt efter be:te Stefnings Viidere formæld, som Citanten i Retten fremlagde og blev oplæst.
Johanne Margaretha Weinwichs og hendes Hosbonde Henrich Weinwich blev trende gange paaraabt, men ingen af dennem møtte, eller nogen paa deris wegne, til Sagen at Svare.
Stefne widnerne Lehns mand Wiching Tvilde og Henrich Winnie Æedlig afhiemblede, at de med meere end 14 dages varsel haver Stefnt Johanne Margareta og hendes Mand Henrich Weinwich, og sam/m/e tid forkyndte Stefnemaalet for Manden i hans boepæl.
Widnerne Svend Enersen og Anders Helgesen fremstoed for Retten og sagde sig af Citanten til at widne i denne Sag lovlig at være stefnt.
Citanten paastoed de indkaldede Vidner taget i Æed til forklaring om det paastefnte. Æedens forklaring blev derpaa af Lov bogen for Vidnerne lydelig oplæst, hvor efter Vidnerne bleve Separerede, Og fremstoed da for Retten det eene Vidne
Svend Enersen, som aflagde sin Corporlige Æed med opragte fingre Sin Sandhed i denne Sag at vidne, og hvorefter hand forklarede, at hand er Huusmand paa Grimestad her i Wangens Kirkke Sogn, og som hand nogen tid efter Sidstleden Paasche, Ugen og dagen kunde hand sig nu ikke erindre, førde nogen brende wehd i en baad over Wangs Vandet, og med dend var kommet til landet og sam/m/e opkast, kom Johanne Margaretha Weinwichs fra hendes Huus nedgaaende til Vandet hvor Deponenten opkastede Vehden, begierende af Citanten, at hand vilde overlade hende Een fafn wehd, og svarde Citanten hende derpaa, at hand ikke kunde overlade hende nogen brende, efterdj hand selv ikke havde faaed saameget som h/an/d havde nødig til sit huus. Over hvilcket svar, Anna!! (Johanne) Margareta blev fortrydelig, og tiltalede Citanten med schammelige Ord, sigende til Citanten: Du er en Tyv og haver Staalet brødet af min Mund: Citanten Svarede hende derpaa saaledes: Du skal være en Taske indtil du beviiser mig det over, og ikke læ\n/gere. Derpaa brød Johanne Margareta end viidere ud til Citanten med dette Spørsmaal, Nemlig "Om Citanten vidste hvorledes at hand var kom/m/en til Majoren og Regimentet, at Majoren haver kiøbt for en Lands-løber, Lands-stryger og en Skielm. Citanten, sagde Vidnet, svarede Johanne Margreta Weinwiks endda icke anderledes end som tilforne, dog i denne termini, At Hun schulle være en Hore og Taske indtil Hun hannem alt saadant beviisede, men ikke længere: Og derpaa gik Johanne Margreta Weinwichs fra Citanten, som blev ved hans brende Vehd, og hafde tilsyfn at dend fra vandet til hans huus blev henbragt: Paa Spørsmaal svarede Widnet, at hand hverken saae eller fornam at Citanten endten før eller siden gav Johanne Margreta Weinwiks mindste Anledning til dette omvundne schieldsmaal i Ord eller gierning. Og wiidere vidste Vidnet ikke at forklare, og Cit: havde hannem heller icke ydermeere at tilspørge.

1732: 96b

Det Andet Widne Anders Helgesen blev derefter for Retten fremkaldet: Og aflagde hand sin Corporlige Æed med opragte fingre, Sin Sandhed i denne Sag at udsige: hvorpaa hand forklarede: at nogen tid efter sidstleden Paasche var hand med forrige Vidne Svend Enersen at føre brende Vehd over Wangs-Wandet for Citanten, og da de kom til Lands med Vehde-baaden var Citanten i fiæren og tog imod dem: Og efter at nogen brende af baaden paa Landet var opkastet, kom Johanne Margreta Weinviks ned til dem, og bad Citanten at hand vilde overlade hende een fafn eller noget af sam/m/e Vehd, men Citanten gav hende til giensvar, at hand ikke kunde, saasom hand ikke havde faaed saa megen Vehd som hannem var lovet, derpaa udbrød Johanna Margr: Weinviks med onde og unøttige Ord til Citanten, og iblandt andet, som Vidnet nu Kunde erindre, sagde til ham: Du er en brød-Tyv, og haver staalet brødet at min Mund, mindes du vel hvad du var for en Karl da du kom til Majoren: Citant: svarde hende derpaa, at hand vel mindes det, dersom hun veed det bedre end hand, kunde hun sige det: Jo! Svarede Johanne Margaretha: Majoren Kiøbte dig for een Land-

stryger og for en schielm. Derpaa svarede Citanten hende saaledes: Det skal du have lyvet som en Hore og en Taske indtil du beviiser mig det, og ikke længere, Viidere hørte og fornam ikke Vidnet tale imellom dennem, thi Hun gik til sit hiem, og Citanten blev bestaaende hos brende Veden, indtil dend kom i hans Huus: Og forklarede Vidnet til Slutning, at hand hverken saae eller fornam at Citanten gav Johanne Margr: Weinvichs nogen Anledning og Aarsag til denne Mund Clammer. Paa Rettens Spørsmaal, svarede Vidnet: at hand er Huus-mand paa Lunde her i Wangs Præste gield.

Citanten erklærede sig at hand indtet viidere havde at qvæstionere dette Vidne, men som de indstefnte nu ikke møeder til Sagen at svare, saa erindrede hand om Laug dags [forelæggelse] for dem til neste Høste ting.

Forafskeediget

Jndstefnte Johanne Margareta Weinwichs tillige med hendes Hosbonde og Værge Henrich Weinwich, forelægges Laugdag til neste Høste ting, at Erklære sig til Sagen, og de derom allereede afhørte Vidners Edlig aflagde forklaringer.

Lars Einersen Graave, som Laugværge for Ragnilde Larsdatter, havde paa hendes Vegne til dette Ting ladet Jndstefne Knud Brynildsen Helleved at anhøre efterskrevne widner, om hans med Ragnild Lars datter indgaaed og sluttede Contract og wilkaar, som var, at imod Hun for hannem afstoed hendes tilbøxlede og \paa/boende gaarde part udj gaarden Graave, schulle Hun til hendes nødtørftige underholdning og ophold Aarlig Nyde hos ham, Nemlig: Een Koe og 3 Smaler at føde for hende, samt udj Ager et Maal-Sæd i dend saa kaldede Øgehuus Salt Saaet, som ikke skulle være af dend

1732: 97

værste og heller icke af dend beste Part, og hvilcket Maal udj Ager skulle steenes fra Ager Reenen og opad, og hvad endten Encken paa gaarden Graave agtede at opholde sig hos hannem eller andensteds, schulle hand, Sc: Knud Brynildsen, forskaffe hende Vilkaaret u:paaklagelig, undtagen Sæde kornet og malningen, hvilcket Ragnilde Lars datter sig selv skulle forsiufne.

Widnerne herom vare Knud Wiaas, Lars Schutle, Iver Winie og Knud Biørge.

alt til et Tings Vidnes erholdelse.

Citanten Lars Einersen Graave møtte for Retten og anviiste dend paa vedbørlig Stemplet papiir No: 1, Een halv Rixdr:, schreven Contract og Wilkaars brev, dat: 7de April Ao: 1732, underteignet af de indstefnte Vidner, men ikke af Knud Brynildsen Hellewed, som schal derimod have indvendet, at hand ikke kunde underteigne Vilkaars brevet, saasom hans Ejer til Jorden, Neml: Hr: Lieutenant Nordahl, hannem icke saadant vil tilstæde.

Knud Brynildsen Grove blev paaraabt, men møtte ikke.

Kalds mændene Wiching Tvilde og Henrich Winie Æedlig afhiemblede, at de hannem med meere End 14ten dages varsel haver Stefnt i denne Sag.

Widnet Knud Wiaas, efter aflagde Æed forklarede, at i nerværende \Aars/ foraar afvigt, var hand tilstæde i Ragnild Lars datters Stue paa gaarden Grove, da wilkaaret og forEeningen blev indgaaet og sluttet imellom Ragnild Lars datter og Knud Brynildsen, og var da tilstæde de andre trende indstefnte Vidner, hvor da /: efter at nogen samtale var falden dennem imellom om at Ragnild Lars datter schulle afstaae hendes brugende gaarde part i Graave, da der ikkun stoed dem imellom 1 faar meere at fremfødes for hende af Knud Brynildsen end de siden bleve omforeenede :/ Ragnild Lars datter omsidder afstoed hendes brugende jorde part for ham, dog imod denne ubrødelige aftale, forEening og Vilkaar, at Knud Brynildsen aarlig, saalænge Ragnild Lars datter levede, hvad endten hun opholdt sig hos ham eller hos andre, schulle føede hende Een Koe og Trej faar, Og saafremt hun skulle trænge til at forlade ham,

og sig til nogen anden at begive for at søge sit nødtørtige ophold, schulle hand være tilforpligtet at schaffe hende dette hans forløfte og tilsagn upaaklagelig i alle maader. Viidere forklarede Vidnet at sam/m/e tid, foruden forbem:te, forpligtede Knud Brynildsen sig til, at hun udj hendes leve-tid aarlig schulle nyde Et Maal-Sæd i Øgehuus Salt saae, dog ikke af dend beste og heller icke af dend værste, men saaledes at hun kunde være tiendt med, Og skulle Ragnild Lars datter selv schaffe Sæden til, men hand schulle Selv Spade eller pløye Ageren, tilsaae dend, og ellers høste denne part lige saa forsvarlig, som hand dørkede {sig} sin egen Anpart Ager, uden nogen hendes bekostning eller hans Vederlaug, og, om hun derudj skulle ville mistro ham, vilde hand gierne tilstæde at hun selv i alle tilfælde var med ham overværende, og dermed have tilsyfn. Men hvad Kornetz Malning var angaaende, da blev det vedtaget at Ragnild Lars datter sig Selv der udj skulle omsee, hannem uden bekostning og umage. Endelig sagde Vidnet, at Knud Brynildsen til slutning vedtog og lovede paa sin egen, og ikke Ragnild Lars datters, bekostning, at forschaffe Contracten og Vilkaars brevet paa Vedbørlig Stemplet papir

1732: 97b

indrettet, skrevet og tingliust. Og om alt forbemelte gave de hin anden haand paa, at det oprigtelig og uforkrenkket skulle holdes og efterkom/m/es imellom dennem.

de andre trende Vidner, Lars Schutle, Iver Winnie og Knud Biørge møtte for Retten, og efter at de een hver for sig havde aflagt deris Corporlige Æed at vidne deris Sandhed, wandt de een hver for sig Ord til Ord, og i alle maader ligesom det første Widne Knud Wiaas vundet, udsagt og forklaret haver.

Lars Einersen Graave var derpaa Tings Vidne begierende, som af Retten blev bevilget.

Lehnsmand Wiching Tvilde havde efter forrige tiltale ladet indkalde Lejermaals begiengeren Ragnild Ols datter, tillige med hendes angifne og beskyldte barne fader Niels Nielsen, til endelig dom.

jndstefnte Ragnild Ols datter møtte for Retten, og forklarede at hun ikke veed af anden fader til hendes uægtefødde barn kaldet Gunnilde, end indkaldede Niels Nielsen, som een Natte tid, da de laae tilsammen i floren paa gaarden U:qvitne, dog Hoved imod Hoved, som jefnlig paa bøygden skal være brugelig, kom Niels Nielsen til hende, og lokkede hende til at have legomlig Omgiengelse med hende, under løfte af adskillige ting, og at det ikke skulle endtstaae nogen fare af for hende, hvorpaa hun hannem saadant tilstæde, og der ved er hun med hannem og denne hans med hende hafte Omgiengelse bleven frugtsom/m/elig, og aflet det barn hun haver, og sagde Hun at Hun hverken før eller siden haver Vidst af Mand eller anden i saadan løsagtig omgiengelse end bem:te Niels Nielsen, hvilcket Hun sagde med sin Æed og een god samvittighed at kunde bekræfte.

Niels Nielsen fremstoed for Retten, og endnu som før benægtede Sigtelsen, og, at hand aldrig haver haft nogen legomlig Omgiengelse med Ragnild Ols datter, og at hand ikke er hendes barns fader, Og der om erbøed \hand sig/ med en frelst Samvittighed at aflægge hans Æed.

Fogden Sr: Anders Jessen paa deris Kongel: Maj:ts wegne indstillede Sagen til Retten, og, saafremt Niels Nielsen blev admitterit at giøre sin benægtelse Æed, vilde hand formoede at Retten tilholder Ragnild Olsdatter at nefne og udsige hendes rette og sande barne fader, saafremt hun ikke viidere vil lide og undgielde.

Og blev da af Retten saaledes forafskeediget.

Som Niels Nielsen for Retten haver imodsagt og benægtet at hand ikke er Ragnild Olsdatters barne fader, og derom erbyder sig der for med sin Æed at wærge; da i følge af Lovens 6te bogs 13de Capituls 5te Articul bliver hannem tilladt benægtelses Ed at aflægge, hvilcken Eed

hand saaledes bør præstere, at hand aldrig nogen sinde til utugt haver rørt ved Ragnild Ols datters Legome, eller nogen tid, Nat eller dag, seent eller tiilig, med hende i Løsagtighed haver haft legomlig Omgiengelse, og altsaa ikke er meer bemelte Ragnild Ols datters fødde Uægte barn Gunnilde kaldet, dets barne fader. Og naar det er scheed, og hand benægtelses Æeden saaledes her for Retten haver aflagt, da schal viidere gaaes i Sagen hvis ret er.

1732: 98

Derpaa, og efter at Eedens forklaring af Lov bogen for indstefnte Niels Nielsen tydelig og lydelig blev oplæst, og hand alvorlig formanet, at vogte sig for falsk Æed og for lættelig at sværge, til kiende gav hand endnu baade at ville og kunde med sin Eed fyllist giøre Rettens Kiendelse, og derefter fralægge sig denne Sag og Sigtelse. hvor efter Niels Nielsen fremstoed for Retten og med Corporlig Æed fralagde sig Sigtelsen lige efter forbem:te Rettens Kiendelse.

Ragnild Ols datter blev derpaa af Retten tilholdt at nafngive dend sande barne fader, efterdj nu Niels Nielsen der for haver værget sig med sin Æed. Men hun svarede, at hun umuelig kunde forklare anden barne fader end bemelte Niels Nielsen; Ellers sagde Hun \at/ have ladet sig beligge her i Gieldet og Tinglauget, som melt paa Uqvitne, men hun haver ligget i Barselseng paa gaarden Grindeland i Sogns fougderje, til hvis foget, Nemlig Sr: Taulou, hun haver betalt bøederne med 6 rd:r, og havde hun der for hans qvittering, men nu ikke hos sig tilstæde at frem viise.

fogden Jessen var begierende at Sagen maatte udsettes til neste Høste ting, for at erkyndige sig hvad sam/m/enhæng det maatte have med bøederne, og om de til fogden Taulou ere betalte.

Afsagt.

Som Niels Nielsen efter dend ergangne Rettens Kiendelse haver fralagt sig Lejermaals begiengeren Ragnild Olsdatters Sigtelse formedelst sin her for Retten aflagde Æed, saa frikiendes hand, Nemlig Niels Nielsen, saavel for Ragnild Olsdatters som fogdens tiltale udj denne Sag, i alle maader, hvad Ragnild Ols datter er angaaende, da bør hun til neste Høste [ting] møede her for Retten og fremviise dend af hende paaberaabte fougden Taulous qvitering for hendes bøeder, saa fremt hun ikke for denne Ret til hendes bøeders erlæggelse vil udstaae dom, til hvilken ende, og følgelig foegdens paastand Sagen til bemelte tid udsettes.

Lehnsmand Wiching Tvilde havde efter forrige tiltale atter indstefnt Gudmund Aamundsen for Slagsmaal og ilde medhandling imod sin Hosbonde Tollev Øfre Grove, efter Rettens Kiendelse fol: 19ten.

Gudmund Ommundsen Soue møtte for Retten, ligesaa Tollefv!! Øfre Groue, som for Retten fremviiste een deel Haar, som Gudmund Aamundsen dend paastefnte tid, da h/an/d hannem overfalt, rev af hans skieg, samt dend stok som hand blev slaget med.

De udeblivende Vidner efter forelæggelsen, som ere Peder Knudsen Øfre Groue, og Johanne Halvors datter, HusKone i Odda ved Rych..(?) Egnen, møtte og vedstoed lovlig Varsel.

Gudmund Aamundsen Soue fremstoed for Retten og i alt benægtede sigtelsen, hvilcken hand og ville formoede, at Tollef Øfre Groue hannem ikke schulle kunde overbeviise.

Peder Knuds: Øfre Groue med opragte fingre aflagde sin Corporlige Æed at vidne sin Sandhed, at omtrendt for 4re Aar siden, en Morgen om Høste tider, kom hand hiem fra sin Qværn, da og Tollefs Søn kom i hans faders ærinde til hannem, bedende at Deponenten ville komme til hans fader; og da Deponenten derpaa hengick, fandt hand Tollef siddende i sit Jldhuus paa en benck, og havde et lidet barn paa hand[s?] Skiød, hvorda Tollew sagde til Vidnet, see hvorledes Gudmund haver faret med mig og slaget mig: og da viisede Tollev

Vidnet en Dott haar, som Tollew sagde for ham at Gudmund af hans Skieg schulle have afreevet, og viidere anckede Tollef

1732: 98b

Sig over at bem:te Gudmund havde slaget ham med en stock; men Gudmund var dend tid ikke hos dem tilstæde; Vidnet sagde ellers at hand haver ikke seet at Gudmund haver Slaget sin hosbonde, ej heller siden at Gudmund saadant har tilstaaet, men nogen tid derefter, da Tollef opsagde Gudmund tienisten, har hand hørt, at Gudmund wilde haft forligelsemaal med Tollef, og at hand haver bedet ham om forladelse, om hand noget schulle have brudt imod ham. Videre sagde Vidnet, efter saa megen lang tids forløeb, icke at viide om denne passagie.

Johanne Halvors datter møtte, og efter aflagde Æed forklarede, at nu omtrendt paa 5te Aar siden, en Morgen stund om Høsten, da hun var i Tolleff Øfre Groues Jldhuus ved hendes Arbejde for Tolleff, og i hvilcket Jldhuus da, saavit hun nu kunde erindre sig ingen fleere var tilstæde, end Tollef, hans Dreng Gudmund, tieniste pigen Appellone Johansdr:, samt Deponenten, og som hun sad og bagede ved bagste fieldet!! (fielen), og Tolleff stod og Knødde Dejen i Dejne-trouet, hørte Hun Tollef skrige og raabe til hende om hielp: i det samme sprang hun fra bagste bordet til Tollef, og saae hand af Gudmund var angreben, og at Gudmund havde begge sine hænder fattet i Tollefs brøst eller bringe, og det saa fast at hun med magt maatte vriste Gudmunds hænder af Tollefs brøst, men hun mindes ikke om Gudmund i dette tag havde tillige fat i Tollefs Skieg, saasom hun og icke fornam til nogen Haar, men hun saae sam/m/e tid at Tollef var blodig paa haanden, og i det hun sprang fra bagste bordet, saae Hun at Gudmund slog Tolleif et slag med en stok, men hvor Tolleif fik Slaget, kunde hun formedelst forskrekkelse og dend lange tiid siden dette scheede, nu icke erindre, paa spørsmaal sagde Vidnet, at hun hørte icke onde og vredagtige Ord af Tollef til Gudmund førend dette Clammerje tog begyndelse, men siden ankkede Tollef sig at være noget slaget. Viidere Vidste Vidnet ikke at forklare.

Fogden forestillede, at som tilforne i denne Sag er ført Vidne, som formoedentlig med de som nu ere afhørte, schal overtyde dend indstefnte Gudmund Aadmundsen, at være skyldig i Sagen og det {imod ham} øvede Slagsmaal paa hans hosbonde, saa Var hand begierende Sagens forfløttelse til neste Høste ting, for at tage underretning om hvis passeret er.

Afsagt.

Sagen forfløttes til neste Høste ting efter fogdens begier, da Gudmund Aamundsen tillige med Tollef Øfre Grove paalægges her for Retten personlig at møede.

Lehnsmand Wiching Tvilde efter forrige tiltale hafde Stefnt Anders Hylde for uskikkelighed og u:styrlighed for Retten. til Vidne er her om indstefnt Iver Souve, Biørne Mølster og Niels Mithun.

Anders Hylde efter paaraabelse møtte icke.

Kaldsmændene Wiching Tvilde og Henrich Winnie møtte og afhiemblede ved Eed, at de Anders Hylde i denne Sag og til dette ting med lovlig 14 dages varsel haver stefnt.

Widnet Iver Souve møtte og aflagde sin Æed at Vidne sin Sandhed i denne Sag, og derpaa forklarede: at for toe Aar siden paa

1732: 99

Vaar tinget sad hand Retten som Laug rettes mand, og da fornam hand at Anders Hylde, da hand kom for Retten udj en Sag imod Od Brekke, var noget beskiencket, og omskiftedes der da nogle Ord dem imellem, hand!! (hvad) de vare, erindrede hand sig nu icke, og anden

balstyring og uskikkelighed, foruden at Anders Hylde som melt var drucken, fornam vidnet icke.

Biørne Mølster efter aflagde Æed vandt, at hand omvundne tid betiendte Retten i stæden for en anden Mand, og da observerede hand at Anders Hylde kom drucken for Retten, og blev hand taget derfra iblandt Almuen, men hand hørte og saae icke at hand viidere uskikkelig begiegnede sig, dog hørte hand at sorenskriveren schiød til Vidne at Anders Hylde kom beskiencket for Retten.

Niels Mitthun aflagde sin Æed og wandt i alle maader som nest forrige Vidner.

Fogden begierede Sagen udsat til neste Høste ting.

Afsagt

Sagen gives rom til neste ting, da Anders Hylde forrelægges at møede at svare til Sagen.

Dend 20de Augustj som var Dagen derefter, blev Retten atter administrerit med meer forbemelte Laugret, overværende Kongl: Maj:ts foget Sr: Jessen, samt Lehnsmanden Wiching Tvilde, og meenige tingsøgende Almue, hvor da følgende for Retten passerede.

Lehnsmand Wiching Tvilde havde Stefnt Niels Souve af Bordstrands Otting for Slagsmaal med Iver Souve, passeret Jule Aften 1730, hvorom til Vidne var stefnt Lars Simensen, Randvej Erichs datter, nu til Huus paa Løene, samt Anna Erichs datter Soue, og Aamund Soue. derom at lide Dom til Strafs lidelse.

Niels Souve møtte for Retten og tilstoed at være lovlig stefnt, og sagde at hand veed sig ikke skyldig i denne Sag; vel var hand dend paastefnte tid drukken, og om noget imod Iwer Souve er øvet af ham i en eller anden maade, hannem til fornermelse, da maa saadant være skeed i Drukkenskab, og aldeeles imod hans Villje: thj om Iver Souve er Comparentens Svoger og haver hans Huustrues Søster til Ægte, da efterdj Comparenten ikke veed eller vil viide med denne hans Svoger andet end hvad godt og Kierligt er, vil hans!! (hand) heller icke attraa andet end en god, Kierlig og broderlig forligelse.

Iver Souve der imod svarede, at det er saavit vel nock, at Niels Souve vil kiende sig Selv for hans Svoger, og at hand fremdeeles vil leve fredeligere og forligeligere med ham, end hand tilforne haver giort: men som Comparenten dend paastefnte tid, uden brøde, af Niels Souve er bleven begiegnet, saa kand hand ikke andet tilstaae ham for denne gang, end at Retten i denne Sag faar have sin gienge, saa lod hand det og paa Retten ankomme, wil Niels Souve siden og frem ad leve i fred med ham, da vil hand og Erviise imod Niels Souve sin pligt, som en Svoger.

det første Vidne Lars Simensen fremstoed for Retten, og efter aflagde Æed forklarede, at dend paastefnte Juule Aften 1730 var hand paa gaarden Souve, og om Aftenen noget silde var hand i begge de indstefntes fællitz Kielder for at opschoge Nogen Spis-Øel, og i det samme hørte hand, at der blev raabt at der var slagsmaal i Stuen, hvorfore hand Sprang i den Stuen, og møtte Niels Souve staaende mit ved Ovnen, men Siver!! (Iver) Souve fandt hand liggende paa gulvet, hvor fra hand oprejste ham og satt ham paa Krakken, og fornam hand, at Siver Souve var drukken, men kunde ikke viide om Niels var af samme tilstand, thj hand var just kommen fra Kirkken, udj Stuen, da Vidnet indkom, var Iwers Koene Britta, og en Syg Pige Nafnl: Anna Erichs datter, men Vidnet saae icke at Niels slog Iver Souve, ej heller at Iver Souve havde faaed nogen schade: og meere vidste Vidnet icke at forklare.

1732: 99b

Randwej Erichs datter møtte og aflagde sin Æed at vidne sandhed, og derpaa forklarede: at som hun dend paastefnte Juule Aften var paa Souve og stod udj Jldhuuset, hørte Hun Ivers lille barn græde; hvorpaa hun gik ind i Stuen, og da hun der indkom, saa hun at Iver og Niels

Souve laae paa gulvet, og med hænderne hafde fattet hin anden, dog var Niels oven paa Iver, men hun saae ikke, at endten af dennem slog hin anden, eller tiltalede hin anden med Vredagtige Ord, og derpaa gik hun ud af stuen, og saae ikke at Iver hafde faaet nogen schade, men \i/ Jule dagene viisede Iver Deponenten hans brøst, som hun befandt at være truden eller hofnet. Paa Spørsmaal sagde Vidnet at Iver var drukken dend omvundne tiid: men merket ikke om Niels ligesaa var beskiencket.

Anna Erichs datter møtte for Retten, og efter aflagde Æed forklarede, at for omvundne Juule aften, da hun Siuglig var Sengeliggende, var Iver og Niels Soue i samme stue, Iver sad paa Krakken da Niels indkom, og da hand var træd i stuen, hilsede hand, Nemlig Niels, og ønskede en god Aften: hvorpaa Iver tildrak Niels med en schaal Øel, bedende ham være velkom/m/en fra Kirkken: og efter at de noget havde drukket sam/m/en, tog Niels til Iver, og førte ham af Kirkken ned i Gulvet, da der dog tilforne og i samme stund ikke var talt og skiftet imellom dem noget U:nøttigt og fornermelig Ord, men Iver kom i Gulvet, og Niels kom oven paa ham, dog saae Vidnet at Niels Souve ikke slog Iver, endten med Haand eller Stok, ej heller saae Vidnet at Iver sam/m/e tid fik nogen skade, men Iver var overstadig Drucken, saa at hand neppe kunde gaae.

Ommund Soue, efter aflagde Æed forklarede, at hand ikke haver seet noget Slagsmaal imellom Iver og Niels Souve, og heller ikke veed noget i denne Sag at forklare.

Fogden indstillede Sagen til Retten, og paastoed Dom. Sagen optages.

Lehnsmand Wiching Tvilde efter Lovdags forelæggelse fol: 19. havde atter ladet stefne Torgier Olsen og Britta Tormoeds datter for fortiilig sam/m/enleje.

De indstefnte blev paaraabt, men møtte ikke.

Kaldsmændene Wiching Tvilde og Henrich Brynio, Ædlig afhiemblede at dennem lovlig til dette ting atter haver stefnt.

Fogden paastoed Dom.

Afsagt

Torgier Olsen og Britta Tormoeds datter, som indtet Svarer til Sagen, da de dog haver faaed lovlig varsel og lavdags forelæggelse, dømmes skyldig efter Lovens 6te bogs 13de Capituls 1te Articul, for deres begangne sam/m/enleje førend deris Ægteviielse, til deris Kongel: Maj:t at bøede, Nemlig Torgier Olsen 4 ½ Lod Sølv, og Britta Tormods datter 2 ¼ Lod Sølv, alt inden femten dage under Nam efter Loven. Skulle de ikke have formue bemelte bøeder at udreede og betale, da bør de med fengsel i 2 dage at lide paa Kroppen.

Sagefalds Ejerne ved Apostels Goedset havde ved medEjeren Hr: Lieutenant Phillip Nicoll efter forrige tiltale fol: 29 ladet indkalde Peder Rykken til endelig Dom.

Peder Rykken møtte og tilstoed lovlig varsel; og beklagede sig at være kom/m/en i denne U:lempe, af hvilcken hand vel noget kand mindes, men i og efter at denne overlast af ham schal være begaaet,

1732: 100

veed hand deraf indtet, at erindre, hand bad nu at baade Retten og Sagsøgeren vilde see til hans forarmelige slette tilstand, nu hand indtet ejer at bøde med, om hand ellers for samme sin forseelse noget bliver tilfunden at bøde: men aller medst, at det maatte overvejes til hans schrøbelighed, dend drukkenschab hand var geraadet i dend omvundne tid, da hand lidet eller indtet vidste af sig selv eller hvad hand foretog sig.

Citanten sagde, at som dend beskadigede Herman Qvaale for sin deel haver eftergivet Peder Kytte!! (Rykke) dend fornermelse og schade som hand imod ham haver øvet og begaaet, og der fore ingen prætention og tiltale haver til ham: Og Comparenten saavel af Laugrettet som

dend meenige Almue haver fornummen be:te Peder Rykkes meget slette og ringe tilstand: saa vilde hand indstille til Retten hvad dend skyldige Peder Kytte!! (Rykke) /: naar hands uformuenhed ellers skulle kunde komme i nogen Consideration :/ burde lide og undgielde.

Afsagt.

Sagen optages til paakiendelse.

Sagefalds Ejerne for Apostels godset havde Stefnt til dette ting med mundtlig varsel Elling Giære og Arne Hactorsen for Slagsmaal, men som Sagsøgerens fuldmægtig Lieutenant Phillip Nicol icke vilde betale Rettens Gebyhr, efter Deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Lov og forordning, saa agtede hand heller icke denne eller de fleere Sager at anhængiggiøre eller forfremme.

Knud Uhre og Brynild Schutle, deris schiøde til Størch Siursen paa 1 Spand Smørs Leje udj Gaarden Afdahl, beliggende i Opheims Sogn, dend 20de Augustj 1732 udgiven, blev læst.

Niels Olsen End!! (Æn), som er Olle Nielsen Ends Søn, havde til dette Ting ladet stefne Torgier Torgiersen Store Ringheim fordj at hand udj!! (uden?) hans faders {…….} minde haver bøxlet meer bem:te hans faders paaboende Jord af Ejern Hr: Hans Meyer, Sogne Præst til Mangers præstegaard i Bergens Stift. til wedermæle og forklaring var Citantens fader Ole Nielsen tillige indstefnt.

Torgier Torgiersen Store Ringheim møtte icke, ej heller nogen paa hans Vegne.

Lehns manden Wiching Tvilde og Henrich Ringo Æedlig afhiemblede at de hannem med lovlig warsel haver Stefnt.

Ole Nielsen møtte for Retten, og sagde, at hand med frelst Samvittighed ved Æed kand gestændige, naar og hvor det maatte paaeskes, at hand aldrig haver endten opladet eller opgivet og opsagt hans brugende Gaardepart i gaarden Ehne /: som er Mangers Præstebords beneficerede Gods :/ for indstefnte Torgier Torgiersen Store Ringheim, og heller icke om denne Materie talt med ham, uden for omtrent toe Aar siden, da der dog gandsche indtet om gaardens frafløttelse, imellom dennem blev sluttet, Comparenten sagde og, at hand ikke haver vidst af, at hans Ejer, som nu er dend Ærværdige Mand Hr: Hans Meyer, til fornefnte Torgier Torgiersen skulle have bortfæstet fra Comparenten hans jorde part, førend det blev røgtbar, at Ejerens til Torgier Torgiersen udgivne bøxelbrev her til sidstleden Vaarting blev publicerit, men nogen tid tilforne haver vel Torgier Torgiersen underfundig kom/m/et til ham med hans broder, for at faae fra Comparenten hans boe-Mercke, mueligens for derved at indbilde Ejeren, at Comparenten for Torgier Torgiersen schulle have opladet sin Gaard, men som hand tilforne icke havde tilstaaed ham nogen opsigelse og afstaaelse, saa vilde hand heller icke her udj føye ham, thj Comparenten tenckte Selv sin livds tid, efter hans i hændehavende bøxelbrev at beboe sin jord, og om hand nogensinde blev sindet at afstaae dend, da agtede hand at giøre det til \et af/ sine børn, af hvilcke dend ælste er Soldat og tiendt Kongen nu paa tiende Aar, saa at b….de derved kunde blive forfrem/m/et, og hand med hans huustrue

1732: 100b

i Alderdom/m/en have deris nødtørftige ophold og underholdning.

Citanten paastoed at Torgier Torgiersen maatte paalægges her for Retten til neste Høsteting, at gotgiøre og beviise naar og hvorledes hans fader Ole Nielsen for han/n/em haver opladt jorden.

Afsagt

Torgier Torgiersen Store Ringheim forrelægges til neste Høste ting at Erklære sig til Sagen, til hvilcken tid hannem gives Laugdag.

Dend 21de Augustj blev Retten atter igien med tit forbemelte Laugret administreret, overværende Kongel: Maj:ts foget Sr: Jessen, Lehnsmanden og dend ting søgende Almue.

Claus Knudsen Mossefinds Skiøde til Mons Olsen Sæve paa Eet Spand Smørs Landskyld udj gaarden Hæve i Dyrvedals Otting og Wangens Præstegield beliggende, daterit 20de Augustj 1732, blev publicerit.

Ole Gullichsen, boende paa Gaarden Evanger, som bruger og besidder bemelte Gaard Evanger, der er Wangs Præste boligs beneficerede Gods, og desforuden er Post-Bonde, saasom samme Gaard er Ordinerit til Post gaard, fremstillede sig for Retten og sagde, at i forrige tider, deels ihenseende til denne Gaards besiddere var bepligtiget til at føere Posten fra Evanger til Boelstad, som, naar dend paa visse tider, \Nemlig/ om Sommeren, føres over det saa kaldede Evanger wand, er omtrendt Een Miil Vejs, men paa andre tider om Høst og Waar, fornemmelig om Høyeste Vindter tid, da Posten maa føres over fieldet omtrendt 2 ½ Miile, naar dend schal til Byen: og naar Posten fra byen ankommer til Evanger, maa bringe og føre dend fra Evanger til gaarden Eye, som er Een Miil, og deels fordj at naar Almuen her af Wangens Tinglaug schulle til byen med deris Aufl og wahre, da maatte Opsidderne paa meerbemelte Gaard ikke alleene tage baade imod Almuen, deris føring og hæste, hvilcke Almuens hæste /: lige som endnu skeer :/ disse opsiddere maatte see paa og taale at de bejtede og græssede paa deris \Bøe og/ Enge-mark, dennem til merkelig schade; Da haver oftbemelte Gaard Evangers Opsiddere dend benaadning og frihed, icke alleene at vedlige holde og forestaae Giestgiveriet \paa Evanger/, som i itzige tid benøttes og bruges af Under-Officeren Pouel Knudsen Weche, men end og, at dend fløtning og føerenschab, som over Evanger Vandet, for Almuen og samtlige Rejsende om Aaret kunde forefalde …. ..om Evanger gaards opsidder, og var dennem tillagt og bevilget at \med Baade og folck/ vedlige holde og forskaffe, og hvilcket sidst bemelte Under Officer under Giestgiveriet …. saa haver antaget, og med Giestgiveriet sig tilegnende, vil have forestaaet. Men for det første \nu/ at

1732: 101

beviise hvad Comparenten baade om Giestgiveriet, og de rejsendes føering og fløtning nu haver forestillet, fremlagde hand i Retten forrige {…….} Amtmand over Bergens\huus/ Amt, afgangne Lars Lindenows Original Resolution af dato 23de Martj 1687, som hand begierede for Retten maatte læses og paaskrives; men for Resten, var hand begierende, til et Tings vidnes erholdelse, at Retten ville tilspørge Laugrettet og dend tilstædeværende tingsøgende Almue; om det ikke er dennem endnu i frisk minde, at baade Giestgiveriet, som og de frem/m/edes fløtning og føerenskab i almindelighed, mange Aar her tilforne haver tilligget og fuldt gaarden Evangers Opsiddere, og at samme for gandske faae Aar siden er dennem betagen, og der af indtet haft i nøtte og brug, endschiønt at hand, Nemlig Ole Gullicksen, som \nu/ eene bruger og besidder denne gaard Evanger, endnu maa tage imod Almuen og alt hvad de haver at bringe med sig af deres Aufl og andet som de at forhandle, fører til Bergens bye, og Almuen i almindelighed, saa vel med Huuse rom, som og ofteste dennem, som lidet og indtet til deris Næring og ophold haver med sig bragt, maa forsiune, ja, om og icke Almuens hæste haver maattet beite og græse, og endnu beiter paa deres Enge-mark og udmarker, og paa Visse tider om Høst og Vaar samt om Vinteren haver maattet schaffe Almuen foeder til deres Hæste, især, naar U:vejr tilslog eller Marker med snee Kunde være overdekket, dog uden der for at nyde anden Vederlaug, end det ringe Øhl-Sahl og hvad fløtning Almuen og

anden rejsende Mand kunde forlange og af denne Gaards Opsiddere blev forskaffet, og derfor nøed betaling.

Derpaa blev forbemelte Comparentis forestillelse for Laugrettet og dend tingsøgende Almue af Retten lydelig oplæst, til deris sandfærdige Erklæring og svar derpaa at give. Og forklarede Laugrettet med dend gandsche tilstæde værende Almue, at alt hvad Ole Gullichsen herforanført haver udsagt og forestillet, forholder sig saaledes i alle maader, og sagde de ydermeere, at de gierne skulle ønske, at med Giestgiveriet og fløtningen maatte komme J gammel schik, thj derved bleve de desmeere frem hiulpne i deris Rejse til byen, samt og, baade for sig Selv og deris Hæste forsiufnede med Huuseværelse og Ophold, imedens de paa Evanger Landet sig maatte opholde til de over Evanger wandet blive \ført og/ fløttet.

Ole Gullichsen begierede derpaa Tings vidne af Retten beskreven, som Retten hannem bevilgede.

Derefter blev følgende Domme udj de optagne Sager afsagt.

1. Knud Uhre Contra Endre Afdahl.

Endre Afdahl haver med de i rette lagde bøxel breve, det første udgiven den 27de Martj 1718, af Od Flade(qval) og Siur Berge, som dend 21de Junj 1718 her til

1732: 101b

Tinge er kundgiort, og det andet udstæd af Citanten Knud Uhre, daterit 18de Febr: 1720, hvilcket vel er U:tinglyst, men dog ikke af Citanten imodsagt, beviisliggiort, at hannem; Nemlig Endre Afdahl, af forbemelte Personer, deels paa deris egne og deels paa deris Myndlinger Halbiør og Giertrud Lars datters Vegne, er tilbøxlet ½ Løeb Smørs Leje udj gaarden Afdahl i Bordstrands Otting og Wangens hoved Sogn beliggende, for Lives tid at nyde, bruge og beholde: Og hvilcket brug Citanten Knud Uhre, formedelst sit senere udgifne bøxelbrev af 13de Novembr: bemelte Aar 1720, der ligesaa her inden Tinge er vorden kundgiort, og hvilcket fæste brev, efter dend Kongel: forordning, om det Stemplede Papirs rette brug, af dato 23de Januarj 1719, med sin hos føyede Revers, er indrettet, til og for Endre Afdahl, haver fornyet. Thj Dømmes for Ret, at meerbemelte Halve Løeb Smørs Leje udj Gaarden Afdahl bør følge tit bemelte Endre Afdahl som Lejlending hans Lives tid til besiddelse og brug, saa længe hand opfører og forholder sig efter Lovens 3die bogs 14de Capituls 10de Articul, og det af Citanten Knud Uhre i alle maader u:formeent. Processens omkostning ophævis paa begge Sider.

2. Sogne præsten Mag:r Harboe Contra Sølfæst Arnetvedt.

Sølfæst Arnetvedt haver ikke kundet fragaae eller benægte at hand jo jmod Sogne Præsten Mag:r Jørgen Harboes Villje og uden hans minde og viidenskab haver indgaaed udj Afdahls Skoug, som Wangens Præste bolig tilhører og er underliggende, og der, nedfældet det furre træ, som de tvende Mænd Ole Bidne og Haldor Lille Thun, paa bem:te Magister Harboes begier haver taget i Øyesiufn; af hvilket furre træ hand vel haver ført dend øverste saa kaldet Skadt-stok til Winnie, som formedelst detz uduelighed og forhuggelse af bygnings mændene er udskudt fra dend bygning, som de der, efter Sogne Præstens Ordre forehafde at opsætte: Men dog beholdet sig Selv til fordeel dend nederste og tykkeste ende af 6 allens længde, hvilcken Ende-stock, end uden endten at give Sogne præsten til kiende, at hand denne Hugst udj Præstegaards schougen havde giort, eller faaet tilladelse dend samme at lade blive U:hugget, hand, til tvende Stue bord haver tilhugget. Endskiønt nu Sølfæst Arnetvedt, ikke meere end samme Eene træ haver fældet, og, hand des angaaende vil undskylde sig, at hand ikke vidste bedre, end at det var forbenefnte Afdahls schoug, som Mag:r Harboe havde

forlanget Winnie Sogns Almues hielp, til dend ved Winnie Kirkke opsatte bygning at hugge, da det dog efter Actens udviis og de førte Vidners forklaring

1732: 102

var Førre schougen, udj hvilcken Opsidderne paa Winnie schulle giøre en hver af Almuen udviisning, og Almuen en hver for sig sit hugne træ tillige med stuen, med en hvers tegn skulle merkes: saa kand samme Sølfæst Arnetveds paaskud ikke gielde hannem til undskyldning og befrielse, men forbemelte hans øvede schoug hugst ansees formastelig og imod Loven, thj dømmes for Ret, at Sølfæst Arnetvedt først til Citanten Mag:r Jørgen Harboe bør betale 4 mrk: danske for det nedfældte Træ, hvis tilhugne fiel og Skattet følger Cit:, dernest, ihenseende til at det er dend første gang hand udj tit fornefnte Skoug have ladet sig finde u:løves at hugge, til nogenledes straf for saadan hans , uden vedkommendes Ejers tilladelse, U:skiellig giorde schoughugst, at udreede og betale til de fattige Lemmer i Wangens fattig-Huus 3 rd:r, Jtem erstatte Citanten Mag:r Jørgen Harboe denne processis omkostning med 1 rd:r 2 mrk:, alt inden 15ten Dage, under Execution efter Loven; Og advares og tilholdes Sylfæst Arnetvedt hermed alvorlig, herefterdags at fra holde sig denne Præstegaardens schoug, saa fremt hand icke, efter Lovens 6te bogs 17de Capt:s 27de Articul vil vendte sig anseet og straffet.

3. Lehns mand Wiching Tvilde Contra Siur og Niels Soue.

Af de i denne Sag førte Vidner, er ikkun det eene, Nafnlig Anna Erichs datter, som vel forklarer, at hun dend paastefnte Jule aften 1730, da Hun udj de indstefnte Siur og Niels Souves stue paa gaarden Souwe var siuglig og Senge liggende, saae det Niels Souve tog hans Grande og Svoger Siver Souve og førte ham fra Sædet paa Krakken og ned i Gulvet, men dette Vidne med de fleere andre afhørte, kand ikke vidne, at benefnte Niels Souve bemelte omvundene tid, endten med Hug eller Slag begiegnede Siver Souve, heller og, endten før eller siden at Siver Souve kom i Gulvet at ligge, at Niels Souve hannem med nogen slags u:nøttige og wredagtige Ord begiegnede, udførmede, saa det der af kunde infereris, at Niels Souve titbem:te Siur Souve af vred Hue til ondschabs og slagsmaals øvelse haver angrebet, men det er meere af Acten at fornemme at Siur Souve dend omvundne tid haver været overstadig beschienket, formedelst hvilcken hans drukkenskab hand lettelig selv kunde have foraarsaget at hand kom i Gulvet at ligge. Da som bem:te Vidne Anna Erichs datter udj sin forklaring er eenlig, og et Vidne udj en lovlig Sag, efter Lovens 1te bogs 13de Capituls 1te Articul, er indtet, Saa frikiendes hermed Niels Souve i alle maader, saavel for fougdens, som Siur Souves tiltale i denne Sag.

3.!! (4.) Sage falds Ejerne ved Apostels Godset Contra Peder Rykke og Herman Qvale.

Foruden at det paastefnte overfald og Clammerj som imellom indstefnte Peder Rykke og Herman Qvale er opkommen med lovfaste Vidner er forklaret, saa haver Peder Ryche her inden Retten tilstaaed, samme afhørte widners Ædlige

1732: 102b

udsigende, saa at hand ikke haver kundet benægte, at dend Skade og de Saar, som Herman Qvaale haver faaed udj hans brøst, over hans Øyne og i hans Nacke, jo er Herman Qvaale af Peder Rykke og med hans Kniv, giort og given, og der foruden at hand Herman Qvaales Klæder haver Sønder schaaren eller revet. Da endskiønt Sage falds Ejernis fuldmægtig Lieutenant Phillip Nicol, under Rettergangen ikke haver udladet sig med nogen Reel paastand og i rette settelse, til dend skyldiges afstraffelse for saadan hans paa Herman Qvaale forøvede

overlast, schade og mishandling, Dømmes for Ret, at Peder Rykke til Kongen, eller dem som til Sage faldet lovlig maatte være berettiget, bør bøde, for et hvert af de Herman Qvaale tilføyede Saar, som ere trende, Neml: udj hans brøst, over hans Øyne, og i Nakken, efter Lovens 6te bogs 7de Art:!! (Cap:) 2de Articul 3de Trej Lod Sølv, samt og for Herman Qvaales Klæders sønder skierelse 3de Sex Lod Sølv, alt inden femten dage under Nam efter Loven. Skulle dend Skyldige Peder Rykke indtet have at betale bøederne med, da bør hand der for, efter Loven med fængsel at undgielde: Og som Sage falds Ejerne denne Sag haver rejst og udført imod titbemelte Peder Rykke paa deris bekostning, saa tilfindes Peder Rykke at erstatte fornefnte Sagefalds Ejere, denne processis bekostning med 1 rd:r, under lige tid og adfærd, som meldt er.

Mandagen dend 25de Augustj blev Retten sat og administreret paa gaarden Leqve, udj dend Aasteds-Sag, imellom Citanten Hr: Lieutenant Jens Nordahl og Wangs Præstegields Itzige Sogne Præst Mag:r Jørgen Harboe, angaaende 3 Spand Smørs Leje udj Ager og Eng, som schal tilhøre Leqve gaard, og udj Præstegaardens Ager- og Enge-mark vare begreben, alt efter Rettens seeniste Kiendelse af 16de Maj passato, vide fol: 51. Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, tillige med forrige Laug rettes mænd i denne Sag: Nafnlig Torbiørn Neqvitne, Niels Bøe, Anfind Giære, Wiching Gielde, Arne Nedre Ringheim og Iver Osgierd; Overværende Kongel: Maj:ts Foget Sr: Andreas Jessen, tillige med Lehns Manden for Wangens Tinglaug, Wiching Tvilde:

hvorda Lehns manden, benefnte Wiching Tvilde, fremlagde Citanten Hr: Lieutenant Nordahls Stefning, med paateignede Rettens seeniste ergangene Kiendelse, som fandtes paateignet, af Velbem:te Hr: foget Andreas Jessen, Mag:r Jørgen Harboe og Hr: Lieutenant Nordahl, dennem lovlig at være forkyndt.

fogden Sr: Andreas Jessen fremstoed for Retten, og anviiste dend ordre, som hannem, af Højædelbaarne Hr: Admiral og Stiftsbefalings mand Ulrich Kaas, var tilhænde kommen, ved hvilcken Ordre, Comparenten var anbefalet, nøye at observere at ingen fornærmelse og uret Præstegaarden i denne Sag vorder tilføyet: Og producerede meer velbem:te Hr: foget

1732: 103

Jessen videmerit Copie under hans Haand af samme Hr: Admiralens ordre, som blev Confereret, og ellers lydelig for Retten oplæst. og vilde fougden nu afvarte, hvad saavel Hr: Lieutenant Nordahl nu kunde have at forestille og lægge i rette, som og [hvad] Hr: Mag:r Harboe maatte have at opliuse Sagen med til Præste gaardens forsvar.

Hr: Lieutenant Nordahl sagde, at hand refererer sig til hvad hand seeniste Rettes dag havde fremlagt, forestillet og paastaaet, og vendter hand nu paa, hvad Hr: Mag:r Harboe derimod maatte have at replicere.

Mag:r Harboe møtte for Retten, og sagde, at naar hand først faar høre oplæst, hvad seeniste Rettes dag, her inden Retten er passeret, da vil hand, saavit hand denne sinde formaar, fremkomme med hans forrestillelse. Derpaa blev det seeniste rettes dag her for Retten passerede og i protocollen anførte lydelig Oplæst; hvorefter Mag:r Jørgen Harboe producerede hans skriftlige forsæt af denne dags dato, som blev læst, tillige med forrige Sorenskriver, afg: Mandrup Funchis Dom, passerit dend 24 og 25 April 1710. samt og Laugmand Niels Knagenhielms Dom afsagt dend 13de Decembr: 1710, hvilcke forbemelte Hr: Mag:r Harbos forsæt sig paaberaaber. Og reserverede Comparenten sig hvad viidere hand kunde have i Sagen at erindre og opliuse, saasom hand og nu anviiste hans udstæde stefning i denne Sag, der forfalder i rette, efter forkyndelse, dend 27de Augustj førstkommende, hvor ved Comparenten havde indkaldet Vidner at udsige deris Sandheds Vidnes biurd udj denne

Sag, fornem/m/elig angaaende waarstøelen Schiør, Møen og Schiøtz-høllen, \samt Tungeteigen/, Og der for maa Comparenten bevende med sin yderligere Deduction, indtil samme Stefnings forfalds dag og de derved indkaldede Vidner er bleven afhørt og taget i Æed.

Hr: Lieutenant Nordall derpaa Replicerede, at dend af Mag: Harboe i rette lagde 5te Nætters Stefning, som denne Sag, u:vedkommende, vil Comparenten have sin lovlige paa-ancke derimod Reserveret, jmidlertid paastaaes, at Mag:r Harboe ville behage at fremlægge hvad beviis, at Præstegaarden af gam/m/el tiid haver været sat i skyld for, paa det at udskiftningen Kand gaa for sig, efterdj Mag:r Harboe icke haver villet bøxlet disse omtvistende 3 spand Smør.

Mag:r Harboe Replicerede, at ang: dend første post, som er hans Stefning der nu er anviist, da haver Hr: Lieutenant Nordahl udj første Rettes dags procedure, selv inddraget, Udmarckerne, Nemlig Schiør, udj denne process, og saaledes givet anledning til at opliuse derom og det meere, og hvad dend Anden post er anlangende, da for….. Mag:r Harboe, at hand det, allereede og forsaavit ved hand indgifne forsæt, haver præsteret. Og h(vad?)

1732: 103b

Uddeelingen i sig selv angaar, da sagde Comparenten at hand derudjnden indtet haver at erindre, men alleene paastaar, at samme maa schee paa en lov-billig maade.

Derpaa blev af Retten forafskeediget.

Efterdj Mag:r Jørgen Harboe, til denne Sags yderligere Opliusning med skriftlig Stefning haver indkaldet Widner, som schal kunde forklare, saa vel angaaende waarstøelen Schiør, hvilken af Præste gaardens indhægnede Enge-marck, udenGierds er beliggende, som og, angaaende Møen, Schiøtz hyllen og Tunge-teigen, som Præstegaarden alleene schal tilligge; og hvilken Stefning ikke førend førstkommende Onsdag forfalder i rette: Da eragter Retten, med Skifte og udsteening, angaaende de paastefnte Trej Spand Smørs brug, som schal tages af Præste gaardens Marcke \til Leqves gaard/, icke at kunde tage begyndelse og dermed fortfare, førend bemelte Mag:r Harboes indstefnte Widner ere afhørte, paa deris udsigende er giort Anviisning, og at samme deris forklaring derefter er Æedfæstet; thj udsættes denne Sag til forbemelte Onsdags Morgen dend 27de Augustj førstkommende, da Parterne igien haver at møede her for Retten: og siden forvendte denne Sags slutning, med Udskifte udjnden det paastefnte, samt paafølgende endelige Dom.

Dend 27de Augustj, som var Onsdagen nest efter, blev Retten atter sat og administreret udj sidst fornefnte Sag paa Gaarden Leqve, og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenschriver Jacob Preus med forbenefnte Laugret; wed Retten var tilstæde Kongl: Maj:ts foget Sr: Andreas Jessen:

saa møtte og Citanten Hr: Lieutenant Jens Nordahl.

hvorefter da fougden Sr: Jessen sagde, at som Mag:r Harboe, just i denne tiime hand agtede sig til denne forretning, fik Sogne-bud at berette en sengeliggende og svag Mand paa gaarden Bøe, saa fordj at Sagen formedelst saadan hans forfald og fraværelse ikke schulle opholdes, havde hand, Neml: Mag:r Harboe, overleveret bem:te foget hans udstede og seeniste paaberaabte Stefning, paa sine vegne at i rette lægge, med hvad meere hand agtede til denne Sags opliusning at producere; men saasnart denne Mag:r Harboes Embeds forretning var tilende bragt, ville hand selv indfinde sig for Retten: til dend ende Hr: foged Jessen producerede forbem:te Mag:r Harboes Stefning, som for Retten blev læst.

De indstefnte widner møtte og sagde at de efter Mag:r Harboes Stefning, ere til i dag lovlig Stefnt i denne Sag.

Hr: Lieutenant Nordal proponerede, at vel haver Mag:r Harboe behaget for ham at lade forkynde en Stefning af 21de Augustj nestleden i huuset paa Comparentens egen paaboende Gaard Leqve,

1732: 104

kaldet med 5te Nætters varsel, og i dag d: 27de Augustj at holdes, som af Sorenskriveren og mænd i fogden Jessens overværelse, under paaskud af samme hans indførte paaskud i indbemelte stefning, da dog hans Kongl: Maj:ts Lov udj 1 bog 4de Capit: 7de Art: alleeniste melder om 5te Stefning maa bruges i Aaverck og Skades paaførelse efter at lovfæstede forbud og deslige omgang scheed er, og saaledes i følge Loven de det noget som Magister Harboe først faar at andrage for Stedetz Øfrighed som Præstegaardens beneficerede forsvar, der nest ham, ved lovlig omgang lovlig Sag giøre, og indkalde ham paa sin formeente Rette Aasted, og saaledes kand Comparenten icke andet end i Kraftigste og alle tilfælde imod protestere de af ham fornefnte 5te Stefning paaberaabte Vidner, icke bør eller maa antages forinden Comparenten, som for ere melt, en lovformelig Sag maatte tillægges, saasom denne Sag ej vedkom/m/er dend af Comparenten paastefnte udskiftning imellom Præstegaarden Wan(gs?) Rette beneficerede, og hans Gaard Leqves paatrettende Ejendom, hvorfor paastaaes og begieres denne Rettes retsindige Kiendelse.

Og blev derpaa af Retten forafskediget, saaledes:

Dend Varsel, som Mag:r Jørgen Harboe haver givet hovid Citanten Lieutenant Jens Nordal, efter Mag:r Harboes udstæde, og til i dag faldne Stefning, anseer Retten at være skeed efter Lovens 1ste bogs 4de Capituls 7de Art: hvor det allernaadigst tillades i alle Ejgne-Tretter at give de af Sagen paagieldende 5te Stefne: Og som det af bemelte Mag:r Harboe udj samme Sin stefning \...../ Conserverer denne Sag; og Præste gaardens tillagde og forundte Ager og Eng, med hvad meere Præste gaarden haver tilligget, og med rette, efter Mag:r Harboes formeening tillige!! (tilligge) bør; Mag:r Harboe er og tillagt Stiftsbefalingsmandens Resolution og Ordre paa lovlig maade at bringe i Rette ald fornøeden Opliusning om Præste gaardens Ager og Engemark med hvad meere af Præstegaardens tilliggende dependerer, alt til meer forbemelte Præste gaardens forsvar, Og Retten; af denne Stefning, ikke finder andet end det, som Hovid Sagen, eigentlig vedkom/m/er; saa kand Retten ikke følge Hovid Citanten Hr: Lieutenant Jens Nordahls indsigelse og paastand; men de nu indstefnte widner admitteris til forklaring, og, efter anviisning der udjinden Forklaring\ens/ Ædfæstelse.

Fougden Jessen derpaa anviiste Retten dend forestillelse som hand af Mag:r Harboe var givet i hænde, og haver

1732: 104b

Mag:r Harboe selv, om hand nu ellers ikke havde faaet forfald, vilde have førdt ad protocollum; og begierede velbem:te Hr: foget at samme nu maatte anteignes, hvilket Retten tilstode; Og derpaa af fogden følgende blev udsagt. 1. At belangende Præstegaardens Agre og Enge-Teige, nu at udviise her inden Gierds, da er her forteignelse paa dem efter dend besigtelse derover falden er Ao: 1710 dend 11te Septembr:, saavelsom Losslod (Løsslod? 3 spand ved Ullestad Egnen. 2:o Angaaende Waarstøelen Skiør, da sees af dend Ældgamle jordebog, som Tormoed Torffuesen haver extraheret, at dend halve deel af Støelen Skiør hører Præste gaarden til, saavelsom og af Mag:r Giert Miltzous Jndlæg og Declaration for Retten 1674 dend 9de November, sigende, at Præstegaarden tilkommer Een tredje deel i Bierget; saa haver hand og part i Schiør, som ligger Bierget: her til maa og i sær høres de widner Biørne Mølster, Gullich Giøesten, og Lehns mand Wiching Tvilde, som ej derpaa Schiør er af Alders tid brugt waar-stølet for Præstegaarden, der har staaed, og i Aaret 1730, omtrent, af Hr:

Lieutenant Nordahls folk er nedreven; Derforuden haver Præste gaardens besigtelse af 1730, dend Aabenbare Kiendelse, at Sl: Hr: Niels Weinwichs Arvinger, paa Schiør bør at opsætte Eet Støels Sæll, for det bortrefne, hvilcket da af Stærfboen blev taget for Ret og billigt, af Arvingerne selv angivet og af Retten paakiendt. Ellers saavit som Teigens siun Angaar, vil spørges Biørne Mølster og Gullich Giøsten, om denne Teig, saa og Tofte Rovn saaledes bleve brugte og slagne i afg: Giert Miltzous tid, som nu giøres. 3. belangende Tunge-Teigen, da vil derom afhøres Biørne Mølsters forklaring, saa og Gullich Giøesteens, om ej Præsten altiid har tilholdt sig og brugt denne Teig, og end frataget andre de Koster, som der fra, uden Præstens forlov, var komne. Om de og nogen tid har hørt at Tunge-Teigen alleene tilhørte Leqve: saa og at Knud .. Nyre herom maatte tilspørges hvad hand herom haver hørt. 4:o Angaaende Møen; da er det udj alles Viidenskab, at al Møen hører Præste gaarden og ingen anden til, saa stor og saa lang, som dend er: Og spørges da først Leqves Ejeren, om hand til-Kanner sig noget i bemelte Møen, som af Alders tid hører Præstegaarden til, fra Wandet af og lige op til Tvildes

1732: 105

Egnen? Dernest hvor vit og endelig med hvad Ret og Adkomst, og at dette maatte wiises og schiellig beviises. Sogne Præstens beviisligheder fornemmes at være klare, at aldt det Møen tilhørende, ligger alleene til Præste gaarden, hvor om ere 1. de gamle Tings vidner, de trende deraf læslige. 2. Tormoed Torfæi oversættelse. 3. de gamle breve oversatte af Mag:r Giert Miltzou, at Præstegaarden ejer ud i Midt dybet fra Præstegaarden af, og op efter Waasse-Elven(s) backe. 4de Af det, at Elven opad gandske med Skytz-Hylle hid-hører med sine Qværne Damme op igiennem, som sees af Tormoed Torfæeis oversættelse af gamle Skrifter. 5. Examineris Vidnerne, belangende Møen og Skytz-Høllen, som hører sam/m/en, hvad Elling Mogensen har hørt, dend gamle Mand Jon Ellingsen Wiche, der tiente Sal: Mag:r Miltzou, herom hannem haver fortalt, Saa og \hvad/ Siur Wiche, hans wær-Søn, af denne sin wær-fader herom har hørt og veed at udsige, saafremt ellers Hr: Lieutenant Nordahl deris godvillige Vidnes byrd vil anhøre, og vil vel alligevel derom udhøres Biørne Mølster, Gullich Giøesten, Knud Nyre og Lehnsmand Wiching Tvilde, deris udsigende hvad de veed og haver hørt. Disse forbemelte paaberaabende Documenter og gamle Skrifter producerede meerbe:te Hr: foget Jessen, efter at foranførte saaledes, efter Mag:r Harboes opsatz var indført, som alt af Retten blev efterseed og \saavit/ læselig \var, læst/

Hr: Lieutenant Nordahl begierede Comm(uni)cation af hvis Mag:r Harboe haver ladet føre ad protocollum, til besvarelse forinden denne Sag Endelig bliver sluttet. Ellers Erklærede Hr: Lieutenant Nordahl sig, at ville tage til gienmæhle imod Elling Mogensen og Siur Wiche, deris forklaring, endschiønt de ikke ere næfnte i Mag:r Harboes Stefning, og h/an/d heller icke haver faaed Varsel, deris forklaring at anhøre; Og formoedede hand, at Mag:r Harboe altsaa icke veigrer sig for at anhøre hvad Vidner Comparenten agtede fornøeden til Sagens yderligere opliusning, at føre for retten; hvilcket og Mag:r Harboe, som nu Personlig indfandt sig for Retten, vedtog, uagtet nogen foregaaende Kald og warsel, hvorpaa og Hr: Lieutenant Nordahl nafngav sam/m/e hans Vidne, Nemlig: Torgiis Ullestad og Torsten Olsen Opheim, hvilcke med de fleere indstefnte møtte for Retten, og blev derpaa Eedens forklaring af Lov bogen lydelig for samtlige Vidnerne oplæst, og en hver i sær formanet deris Sandheds Vidnes biurd at udsige og forklare.

Biørne Mathiasen Mølster fremstoed for Retten, sagde sig at være 80 aar gammel, og forklarede, at hand (indtet?)

1732: 105b

Veed at kunde forklare af Ager og Enge marcker dessen schifte over det som nu tvistes om til Leqve gaard fra Præstegaarden, men angaaende waar-Støelen Schiør, da forklarede Widnet at der var ingen trette om samme waarstøel, thj Præsten, Sl: Mag:r Giert Miltzou støelede paa waar støelen, benefnte Schiør, og støelede og afgangen Hans Larsen, som boede her paa gaarden Leqve, med Præsten, saa at en hver af disse omvundne hafde i sær deris egen sæhl{-støel} eller topter, men deris Ahrne eller jldstæd havde bemelte Præst og Hans Larsen til fælletz og paa et stæd samme steds, hvad Part Sogne Præsten hafde i Bierget, vidste Comparenten ikke at kunde forklare, uden som melt at hans Sæhls toft Schiør er og var i bierget, hvor oven for Hangeren er beliggende, som Præstegaarden alleene tilegnede sig. samme waar støel Schiør sagde Vidnet til visse at viide og erindre sig, i dend tid hand tiendte Hr: Giert Miltzou og siden, det Præsten haver haft Sæhl støel og brugt dend, men omtrendt for et par Aar siden Blev Præstens sæhl nedrevet af Tofterne, og sagde Vidnet icke rettere at viide at være scheed af andre end ved Hr: Lieutenant Nordahl, som paa Schiør, nest hos dend gamle nedrevne Sæhl, opsatte en nye Sæhl. hvad Soue-Teigen er angaaende, da forklarede widnet, at hand veed, det dend har i hans tid ligget under Præstegaardens brug, og vidste hand ellers \icke/ hvem dend schulle tilhøre, men paa samme Teig sagde Vidnet at Kunde giøre anviisning, saavelsom paa Soue-Rouen, hvilcken med Soue Teigen haver været slagen og brugt i Sl: Mag:r Miltzous tid af ham, saavelsom nu af Mag:r Harboe. Angaaende Tunge-Teigen, da forklarede widnet, at Mag:r Giert Miltzou altid lod hugge i Tunge-teigen og brugte dend, og vidste hand at Hans Larsen og lod hugge i denne Teig, men med hvad ret, sagde Vidnet, at være sig ubekiendt, men Vidnet (vidste) ikke at forklare om at Præsten lod tage noget fra nogen som Huggede i denne teig uden hans forlov. At Leqve alleene schulle tilhøre denne Teig, sagde Vidnet icke at Kunde forklare, men hand haver hørt af Lars Larsen Huusmand, og en anden Huusmand Henrich Michelsen, begge død, sige, det Øfre og Nedre Leqve ejede Tunge teigen til fællitz. betreffende Møen, da forklarede Vidnet, at hand haver icke hørt nogen tvist om Møen at dend jo tilhører Præstegaarden, men Leqves Ejer havde vel undertiden Hæst og Kalve gaaende der samme steds, men hand vidste icke med hvad ret, og efter hviis tilladelse; uden at hand haver hørt af Hans Larsen, som boede her paa Leqve, at begge Thunene i Leqve gaarden schulle eje \ned/ til Thuns-hovden, men icke udj …den. Vidnet sagde, at hand vel haver hørt, at der schal (være) en Høel, Kaldet Skytz-Høllen, men hvor dend er beliggende, vidste hand icke, dog vidste hand, at Hans Larsen

1732: 106

fischede udj en Høel, som blev Kaldet Hanse-Høel eller Leqve-Høel, og paa denne Høel sagde widnet at Kunde giøre anviisning, men hand vidste icke eller haver hørt at be:te Hans Larsen eller Leqves Ejer til denne Høel havde nogen Ejendoms Ret. Wiidere forklarede Vidnet, at hand ikke veed rettere, end Præstegaardens fæe-gang har været og er Møen og op ad paa dend høyre side af Almands Vejen til qværne huusenes tofter ved broen. Hr: Lieutenant Nordahl tilspurte Vidnet. 1:o Om Vidnet Kand udsige, at det omtvistende Sells toft Schiør er Præstegaardens rette tilhørende ejendom. 2:o Om Vidnet veed at jo Comparentens værfader M:r Giert Miltzou selv haver ført eet Sæhls Huus fra Wiiger Otting ¾ Miil herfra, og ladet opsætte sam/m/e Huus paa omtvistende Sehls toft. 3:o Om widnet Kand udsige at Wangens Præstegaard har haft noget Sehls Huus paa dend omtvistende toft, førend dette huus blev opbygget, eller førend Comparentens Svigerfader det lod opsette. 4:o Om Vidnet icke kunde udsige at Comparentens wærfader Mag:r Miltzou ejede gaarden Leqve, baade det som af Comp: nu bruges, saavelsom det af Wangens Præstegaard nu bruges, og tillige for begge brug ejede Schiørs støels-tofterne. 5:o Om icke Vidnet Kand med en god Samvittighed forklare hvor Wangens Præstegaards rette tillig[g]ende haver sin Støels Tofter, om dend icke heder Hanger, og ligger nest oven for Comparent[ens] støels jord. Betreffende

Møen, 1. Om Vidnet icke kand udsige under god samvittighed, at Leqves Opsiddere alletider haver brugt denne paastefnte Møen til fælletz med Præstegaardens Opsiddere. 2:o Om der haver været nogen merkes gaard for samme Møen. 3:o Om icke Leqves Opsiddere, alle tider og af alders tid her af har haft deris Creature der gaaende i samme Møe; Høelen betreffende; 1. Om der icke og findes en Høel, Kaldet Leqves-Høel eller Hanse-Høel, thj samme Høel blev kaldet Hanse-Høel formedelst opsidderen paa Leqve, Hans Larsen. Wiidere 2: Om Vidnet Kand udsige, at Leqves- eller Hanse-Høelen Kaldet, tilkommer Præstegaardens rette Ejendom, og Endelig, om samme Høel, ikke alle tider haver været brugt af Leqves opsiddere. Tunge Teigen betreffende 1:o Om widnet med en god Samvittighed, kand udsige at Præstegaarden med rette er benificeret samme teig som dens tilliggende Ejendom. 2:o Om Vidnet kand fragaae, at joe Tunge-teigen tilhører Leqves brug. og ellers \for det 3die/ Om icke Vidnet har hørt og veed, at alle gaarder her i Ottingen har deris Teiger paa hin side Wangs-Vandet: og om icke Præstegaardens rette beneficerede haver og der sam/m/esteds en teig, kaldet Tørlings Teigen. Til dend første qvæstion svarede Vidnet, at Præsten havde sit Sæhl paa (Schiør), og der samme steds sit brug, men om hans ejendom(s ret)

1732: 106b

til samme Sæhl og brug, vidste Vidnet ikke, til dend anden qvæst: svarede Vidnet, at Sl: Mag:r Giert Miltzou havde Sehl paa Schiør, men hvor fra det var ført vidste hand icke, uden, som andre folck schal have sagt, at det var ført fra Tancher wig ved Qvals landet. til dend 3die qvæst: kunde Vidnet ikke noget forklare. til dend 4de qvæst: sagde Vidnet, at hand veed, at Mag:r Miltzou ejede Leqve gaard, det som Lieut: nu bruger, og det som nu indtales fra Præstegaarden, og under dend tid havde Mag:r Giert Schiør-Støels toften for begge disse gaarders brug. Til 5te qvæst: svarede Vidnet, at Præstegaarden ejer Støelen Haugen, oven for Schiørs Sæhls toften beliggende. Belangende hoved Citantens Spørsmaale om Møen, da svarede Vidnet, først: at Hans Larsen, som boede paa Leqve, slap sine Creature udj Møen, men hvad endten hand havde ret der til eller nogens tilladelse, vidste Vidnet icke, og saaledes gick be:te Hans Larsens \Creature eller/ qvæg til fællitz i Møen; dernest, sagde Vidnet icke at have vidst af nogen merckes gaar i Møen, uden en Vaage gaard, som var opsat til qvægetz frelse og at hæmme dem ikke at Komme over broen. Videre paa dend 3de qvæst: om Møen, sagde Vidnet, at h/an/d icke veed om Leqves Ejeres Creature haver gaaed før eller siden Hans Larsens tid i Møen, men i denne Mands tid, som melt er, fornam hand, at Leqves Creature, der beitede. Betreffende Høelen, da svarede Vidnet, at hand har hørt sige om Leqves høllen eller Hanse Høllen, og at det er s(an)t at samme Høel hafde sit Nafn af Hans Larsen, som boede paa gaarden Leqve, men endten dend tilkommer Præstegaarden eller Leqve gaard, vidste Vidnet ikke, dog erindrer hand, Neml: Vidnet, sig, at imedens hand tiendte hos Sl: Mag:r Giert Miltzou, var der ingen Mand som Kom med noed eller garn i denne Høel, uden Hans Larsen, om det er scheed før af Leqves ejere, eller siden Hans Larsens tid, vidste Vidnet sig indted at vide at forklare. Om Tunge-Teigen sagde Vidnet ikke at Kunde forklare meere end hand tilforne haver udsagt. Endelig, til sidste spørsmaal sagde Vidnet at de fleeste gaarder i denne Otting, Kaldet Guldfierdingen, haver deris Teiger paa dend Anden side af Vandet, og paa samme stæd haver Præstegaarden en teig Kaldet Torlings Teigen. Wiidere sagde Parterne icke at have Vidnet noget at tilspørge.

Det 2de Vidne Knud Nyhre fremstoed, og forklarede 1:o at hand icke veed om schiel og Schifte imellom Præstegaarden og Leqves Ager og Enge-mark. 2:o ang: waarstøel (Schi)ør Kaldet, da sagde Vidnet, at da hand tiendte Hr: Christen (Weinvich), levede Sl: Mag:r Giert Miltzou, og afg: Hans Larsen paa Leqve, i Vidnetz tid, omtrendt Eet Aar siden, Kom hand,

1732: 107

Nemlig Hans Larsen, fra Leqve, og da tog Mag:r Miltzou selv Leqve under sit brug, men i Hans Larsens tid, saavit Vidnet var i Hr: Christens tieniste, brugte Wangs Præstegaard og Hans Larsen, waar støelen Schiør kaldet. hvor (mange) Sæhl der vare paa samme Støel, og hvem dem ejede af Præsten eller Hans Larsen, sagde Vidnet, ikke at have Kundskab om, viidere end Præsten havde et Sæhl paa denne Støel og i Bierget, hvilcket hand haver hørt nu at være nedreven, af hvem vidste hand icke. Om Soue-Teigen og dend saakaldet Soue-Roue, vidste Vidnet paa spørsmaal indtet at forklare, uden at dend skal være beliggende ved Rogns-ga(vlen), men hvem dend tilkom/m/er, er ham ubekiendt, dog haver hand hørt at dend er bleven slagen og slages af Præstegaarden. Tunge-Teigen ang: da sagde Vidnet, at hand vel haver hørt, at Præsten paa Wangen lod hugge der i, men videre vidste hand icke, og heller icke hvad beskaffenhed det haver med Møen, eller, hvem dend med rette schal tilkom/m/e, men dend har været kaldet Præst-moen, som dend endnu nefnis, og Præsterne brugt dend, saavit ham er bekiendt, dog haver hand hørt og fornum/m/en at Leqves Ejere haver haft deris Creature gaaende i denne Møen, mesten jefnlig, men med hvad ret var ham uVidende. Angaaende Høellen, da forklarede Vidnet, at hand har hørt tale om en Høelle, Kaldet Hanse- eller Leqves-høllen, saasom Hans Larsen, boende paa Leqve, i de omvundne tider foretog sig samme Høel at bruge \og brugte/, men Vidnet sagde sig icke at vide, at dend tilkom Leqve gaard. Til de Trende første Hr: Lieutenant Nordahls spørsmaale, som til forrige Vidne Biørne Mølster blev fremsat, forklarede Vidnet, aldeeles indtet at viide, men til dend 4de qvæst: svarede Vidnet, at da Hans Larsen forloed Leqve gaard, antog Sl: Mag:r Giert Miltzou Leqve tillige med Præstegaarden i brug, da og waarstøelen Schiør af Mag:r Giert blev brugt under et. At Præstegaarden haver sin Støels Tofter, saa Kaldet Haugen, oven for Schiør, sagde Vidnet at være sig bekiendt, Wiidere angaaende Hr: Lieutenantens Spørsmaal om Møen, da sagde og forklarede Vidnet som tilforen, at Leqves Creature haver gaaet og beitet i Møen, uviidende med hvad ret og efter hvis tilladelse, og sagde Vidnet sig icke at vide at nogen Merkesgaard i denne Moe haver været opsat: men saavit dend for omvundne Hanse-Høel er angaaende, da sagde Vidnet efter hans forklaring, at Kunde giøre anviisning, men aldeeles ingen tilforladelig Vidnes byrd, hvad endten dend tilkommer Præstegaarden eller Leqve: og heller icke til Hr: Lieutenant Nordahls sidste {Vidne} Spørsmaal, at endten Præstegaarden eller Leqve tilkom/m/er Tunge teigen, anderledes end hand tilforne haver forklaret, ellers sagde Vidnet, at de gaarde som paa denne side af Wangs vandet er beliggende, haver gemeenlig deris Teiger, paa dend Anden side af Vandet, og der sammesteds haver Præsteggarden en Teig liggende, Kaldet Tørlings-Teigen. Wiidere havde Parterne icke at tilspørge dette widne.

1732: 107b

Det 3die Vidne Gullik Giøsten blev fremkaldet, og sagde sig at være 82 aar gammel, hvor efter hand forklarede at hand aldeeles indtet veed om Præste gaardens og Leqves Ager og Engemarck, eller hvad af deelene og paa hvad stæd, de bør komme til Leqve fra Præstegaarden, men dette veed hand, at dend tid hand var i tieniste hos Sl: Mag:r Giert Miltzou omtrendt i toe Aars tiid, da Støelede bemelte Præst Mag:r Giert, og Hans Larsen /: samme tid sig opholdende paa Leqve :/ paa dend saa Kaldede waarstøel Schiør, men om Leqves Ejere støelede før dend tid, eller efter at Hans Larsen kom fra Leqve, vidste Vidnet icke at forklare: og heller icke hvor stor part Præsten tilkom i bierget, hvor denne Vaar støel er beliggende; Mindre hvor deris Sæhls tofter vare beroende, eller førend i dag at Præstens Sæhl schal være nedreven; om Soue-Teigen vidste Vidnet indtet nu at erjndre sig, eller om dend saa Kaldede Soue-Roul. Tunge-teigen angaaende, da sagde Vidnet, at hand aldrig har

vidst hvor dend har ligget, og heller icke hørt dens Nafn førend i dag. Belangende Møen, sagde Vidnet, at hand har hørt at dend har været Kaldet Præste møen, og at Præstegaardens Creature gik i Møen, og ligesom Leqves qvæg; men hvem af disse rettelig schulle maatte eje og tilhøre Møen, vidste Vidnet icke. Betreffende Høllen, da sagde Vidnet, at hand har hørt sige om Hanse-Høllen, men paa hvad steed dend ligger, Kunde hand icke til visse forklare eller anviise: dog schal, efter sagn, Hans Larsen have holdt sig til denne Høel i hans tid. Og svarede Vidnet til de andre spørsmaale af Mag:r Harboe!! (Lieutenant Nordahl?) fremsat, indtet at være viidende: Og til de 3de første Nordahls spørsmaale ligesaa; samt til dend 4de, Uviidende, jligemaade dend femte, dog angaaende dend 5te, som betreffer Moen (Møen), sagde Vidnet at Leqves Creature, efter hans første forklaring, gick i Møen, dog saaledes, at de gick af Leqves hougen i Møen og af Møen i sam/m/e Leqves-houge. Anlangende qvæstionen af Nordahl om Høllem, da vedblev Vidnet hans forrige forklaring, og sam/m/eledes saavit Tunge-teigen angaar; men hvad de gaarde som paa denne side af Wangs Vandet er liggende, deris teiger, er angaaende, da har de fleeste gaarde dennem paa dend anden side, og Præsten tilhører samme steds dend Teig, Tørlingen Kaldet. Og som Parterne icke havde dette Vidne meere at tilspørge, da blev

det 4de Vidne, Nafnlig Knud Leirhuus frem Kaldet, som forklarede: at hand, endschiønt hand haver tiendt Hr: (Chri)sten Weinwich, da hand efter Hr: Giert Miltzous døed kom (paa) Præstegaarden, aldeeles indtet er viidende om Preæstegaardens Eng og Ager, marck eller hvad deraf til Leqve bør (tilligge), men i dend tid hand var i tieniste hos Hr: Christen,

1732: 108

var Hans Larsen fra gaarden Leqve, og i hans stæd en anden Mand, Nafnlig Siur, og Støelede samme tid Præsten med Leqves besiddere paa waarstøelen Schiør kaldet, og en hver hafde sit Sæhl, men Præstens var større end Leqves, men hvad Part endten af dem i denne waar \Støel/ tilkom, vidste hand icke, dog veed hand at Præsten tilkom sit Sæhl og havde part i Støelen, men icke viidende med hvad ret Leqve hafde sit Sæhl, om Præstens Sæhl er nedreven, eller af hvem, sagde Vidnet icke at viide. Angaaende Soue-Teigen, da forklarede Vidnet, at i hans tid da hand tiente Hr: Christen, blev denne Teig, med Soue-Roue, slagen og høstet af widnet og hans Cammerader, som derpaa med meere af Præstegaardens Enge marck af Mathias Ringheim blev giort Anviisning, og, sagde Vidnet, paa teigen at Kunde giøre Anviisning, men ukyndig om dend i itzige tid sloges af Præsten eller nogen anden. Angaaende Tunge teigen, da har hand hørt i hans tid, da hand var hos be:te Hr: Christen, at Præstegaarden tilhørte Tunge teigen, og Præsten tilegnede sig dend; thj da det hændede sig, nogen stund efter Hr: Giert Miltzou døede, at Hr: Christen Weinwich hafde tøm/m/er fornøden, blev der givet anledning paa denne Teig at hugge udj; men Hr: Christen vilde icke tilstæde at røre schougen sam/m/esteds, saasom dend før var noget udhugget, men hand tilsagde at schaane dend: og hørte hand aldrig at Hans Larsen paa Leqve, før Vidnetz tid i hans omvundne tieniste, eller siden, at Leqves Ejere ejgnede sig denne Teig til, men vel Præsten. Belangende Moen, da forklarede \Hand at/ dend har været Kaldet og Kaldes Præste moen, og at Præste gaardens Creature gick og beitede derudj, men hvor vidt Møen schal strecke sig, sagde Vidnet icke at viide, men saavit som flat er har altiid haft Nafn af Møen. Og Kunde det saa være at Leqves Creature ligesaa gick i denne Møen, hvilcket hand og undertiden fornam, men der var de tide ingen Ancke derpaa af nogen. Og sagde Vidnet ikke at viide hvad om Leqves Ejere havde ret til Møen, endschiønt deris qveg gick der i, men Præsten lod undertiden, foruden at hans Creature \der/ hafde sin gang og beite, {….} hugge hvad Krat- og Løv-wehd der da fandtes i Møen. Hvad Høllet er angaaende, da forklarede Vidnet at kunde viise et Høel, men hvad Nafn det eigentlig bør have, vidste Vidnet icke, uden at bonden har næfnt dend for Hanse eller Leqve høel, og om Leqve ejede Høllen, vidste Vidnet heller icke, men denne høel sagde

Vidnet at ligge inden for fladen, eller den … flade Moe. Til Hr: Lieutenant Nordahls trende første Spørsmaale sagde Vidnet indtet at Kunde svare: og til dend 4de, at hand vidste, at Sl: Mag:r Miltzou ejede Leqve, som Lieut: Nordahl nu beboer, uVii(dende?)

1732: 108b

hvad Leqve gaard fra Præstegaardens Ager og Enge marck bør tilkomme, til dend 5te qvæst: at Præstegaarden haver en støel Kaldet Haugen, beliggende oven for Waarstøelen Schiør. Ang: Møen, da vedblev Vidnet hans forrige forklaring der udjnden, dog sagde hand derhos, at Leqves besiddere Kunde have hugget i hans tid noget i Møen til deris brug, men Vidnet har icke vidst af nogen Markes gaard: og saavit Leqves omvundene Creature angaar, da har det undertiden været en Øg og En eller fleere Kalver som har beitet i Moen. Videre igientog Vidnet sin forrige forklaring om Høllen, Erklærede sig indtet ydermeere derom at viide, det sam/m/e udsagde Vidnet om Tunge-Teigen. Og hvad Almuen paa denne Side af Wangsvandet, deris Teige er angaaende, da viidste Vidnet at de paa dend Anden side er beliggende, samt at Præstegaarden ejer dend saa kaldet Torlings-teigen.
Lehns Mand Wiching Tvilde møtte og forklarede at hand veed ikke om Ager og Enge schifte imellom Præstegaarden og Leqve, men hand veed, at Præstegaarden baade udj Mag:r Giert Miltzous og Hr: Christen Weinvigs, samt omtrendt et par Aar udj Hr: Niels Weinvigs tid, støelede paa Vaar støelen Schiør kaldet, hvor samme steds Leqves besiddere og Støelede, uviidende, om nogen af disse tvende gaarde havde nogen sær eller egen Ejendoms ret, eller at dend eene havde tilladelse af dend Anden. Vidnet sagde ellers at hand vidste at Præstegaarden hafde Sæhl paa Schiør, et lidet støkke fra Leqves Sæhl, og har hand vel hørt at det schal være nedrevet, hvor fore, da besigtelsen i hans nærværelse skeede paa Præste gaarden, det \blev/ besluttet af fogden, schriveren og de andre Mænd, at Hr: Nielsis arvinger samme Sæhl igien skulle opbygge. Ang: Tunge-Teigen, sagde Vidnet ikke at have haft nogen Kundskab hvem dend med rette schal tilhøre. Betreffende Møen, da forklarede Vidnet, at have hørt af hans Sl: fader Stephen Wichingsen ofte sige, at Moen kaldtes Præste Møen, og at Moen ud ad med Waasso blev næfnt ud i Syd Ost og ind i Møen Øst, og skulle Moen gaae ind ad imod Hanse Høll, og var Leqves Hougen paa dend Anden side af allmands Vejen. Om Leqve ejede noget udj Møen, sagde Vidnet ikke at viide, Men Præsten tilegnede sig (Møen) og Huggede der; Præstens Creature med Leqves

1732: 109

gick og beitede i Møen, og var der da ingen paaancke derom af Præsten. Om Soue teigen sagde Vidnet indtet at viide, og heller icke om Tunge-teigen, til de 3de første Hr: Nordahls spørsmaale sagde Vidnet indtet at Kunde svare, til den 4de qvæst: svarede Vidnet, at hand har hørt at Sl: Mag:r Giert Miltzou ejede gaarden Leqve, men icke hvad hand skulle tilkom/m/e af Præstegaarden. til 5te qvæst: svarte, at h/an/d af Sl: Hr: Christen og Hr: Niels har hørt at Hougen hørte Præstegaarden til, hvilcket og mange andre Mænd for Deponenten haver forklaret. hvad ellers Moen er angaaende, sagde Vidnet indtet meere at Kunde forklare end hand haver udsagt, og forstoed hand det omvundne Leqves qvæg, at bestaae af 1 hæst med en og fleere Kalve, som gik og græsede udj Møen, ellers har Vidnet hørt af en Person Nafnl: Gietle Torgiersen, som har tiendt afg: Hans Larsen, at dito Hans Lars: har villet egne eller Kanne sig et støkke ind i Møen, neden for Hanse Høel, men samme Person kunde icke sige om Hans Larsen hafde ret dertil eller icke; Viidere udsagde Vidnet at have hørt fortælle og sige af benefnte Gietle Torgiersen, at en gang foretog Deponentens fader sig i bemelte Hanse-Høel at føre baad og Noed, i tancke at fische Lax, men da hand ingen fisk fik, lod hand baaden ligge, og bragte Noeden hiem igien med sig: dagen derefter kom Hans Larsen til

Høllen, og da hand fornam og fant baaden der liggende, slog hand baaden i støkker, og siden Kastede i Elven med sin egen Noed, og fangede da Hans Larsen til 10 á 11 Laxe: Om Hans Larsen har oprøddet Kastet, eller havde ret at Kaste eller tilladelse af Andre, sagde Deponenten ikke at have hørt af denne omvundne Gietle Torgiersen eller nogen anden. Ang: Spørsmaalet om Tunge teigen, da refererede Vidnet sig til sit forrige derom: men Præstens teig Kaldet Tørlingen ligger paa dend Anden side af Wangs Wandet, hvor og dend fleste deel af Almuen paa denne side ligesaa haver deris teige beliggende.

Elling Mogensen møtte og sagde at tiene hos Raads manden paa Præstegaarden, hvor nest paa Sogne Præsten Mag:r Harboes spørsmaal, Nemlig: Om hvad hand haver hørt sige af Sl: Jon Ellingsen Wiche angaaende Skytz Hyllen: bem:te widne Elling Mogensen forklarede at omtrent 4 eller fem Aar siden, da hand var med (Jon) Wiches søn i Dahls Elven at fiske, og var hiem kom/m/en

1732: 109b

uden fangst; da Sagde afg: Jon Ellingsen Wiche til Deponenten, ja: de haver icke haft saa god Løkke, som Vj havde en gang da Vj kastede i Hanse-Høllen for Præsten Mag:r Giert, thj da fik Vj Nie Laxer: men da dend Eene Lax vilde rende ud af det eene Øre paa Noeden, og en Dreng kom at hindre Laxen derfra, blev Drengen bidt i dend eene finger, Og sagde be:te Sl: Jon Ellingsen at hand dend tid tiente ermelte Mag:r Giert, til hvem dend fangne Lax blev hiem baaret: Og da Deponenten spurte Jon Ellingsen hvem der Ejede Høllen, blev ham svaret af Jon Ellingsen at Præsten ejede Høllen, men viidere blev icke talt; og hvad endten Jon Ellingsen dermed meente Præste gaarden eller Leqve, som dend tid schulle været brugt af Mag:r Giert, sagde Vidnet icke at kunde viide. Hr: Lieut: Nordahl spurte Vidnet hvad det var for en Mag:r Giert hand nu har vundet om, dernest, at som hand vidner efter Jon Wiche, om hand da hørte af ham, at Præste gaardens rette Ejendom tilhørte Leqves- eller Hanse Høllen. Til det første svarede Vidnet, at denne Mag:r Giert, var fader til Henrich Miltzou og Christence Miltzou; Til det Andet spørsmaal sagde Vidnet som før, det Jon Wiche sagde til ham at Præsten ejede Høllen, men anden schielgreje der om giorde Jon Weche!! (Wiche) ikke.

Siur Weche!! (Wiche) møtte og sagde at hand indtet (vidste) om denne Sag i nogen maade at forklare.

Torgiis Ullestad møtte for Retten og forklarede at Præsten ejer Moen, og Leqve tilkommer Leqves Hougen, men skille-rom der om vidste hand icke, dog har Leqves Øge og Kalve gaaet i Møen tillige med Præstens, Og angaaende Tunge teigen, da har hand hørt at Leqve tilhører dend, og har seet at dend er brugt af Leqve, men hand vidste icke at dend tilkom/m/er Præste gaarden, eller at dend schal have Part i dend. belangende Høllen, da sagde widnet at før Hans Larsens tid, veed hand icke om Leqve ejede dend saa Kaldede Hanse Høell, men i hans tid blev dend brugt af ham: og siden noget lidet af de folck som beboede Leqve, men hvad ret de hafde dertil, var Vidnet ubekiendt.

Torsten Olsen Opheim møtte og forklarede at hand (icke? vee)d hvem Møen ejer, men i dend tid hand var hos

1732: 110

Sal: Hr: Niels Weinwig, saa hand, at Leqves Ejere Kiørte og Huggede i Møen, og saavit hand veed icke spurte Præsten derom. Præstens qvæg gick i Møen, og ligesaa Leqves Øge, Kalve, og undertiden deris Kiør ligesom det Kunde falde sig. Angaaende Høllen, da sagde Vidnet at hand ikke veed at forklare hvem dend, endten Præstegaarden eller Leqve, med rette tilhører, men det erindrer hand sig, at een gang hand havde været ude med Præsten Hr: Nielsis Noed

og indtet faaed, og deponenten havde fornum/m/en at Knud ved Broen og A(rne) Ullestad havde og været ude med deris Noed og lagt sig i Hanse Høllen at fiske, spurte Vidnet bem:te Sl: Hr: Niels, om hand og icke maatte der hen at sette Præste-Noeden ud, Men Hr: Niels svarede Vidnet saaledes: Giør det ikke børn, for dend skyld at ieg icke vil have med Elven at giøre, thj Præstegaarden bruger en part, som Leqve tilhører, og de haver villet tilegne sig at have deris garn staaende ude paa Grunden, og da der kom tvistighed imellom Præsten og Leqve, blev der foreening giort at Leqve schulle have Høllen og Præsten Grunden: hvilcken Præst, eller hvem paa Leqve, eller paa hvad tid bem:te tvist var kom/m/en af og imellom, sagde Vidnet at Hr: Niels icke næfnede.

Og som tiden var henløeben silde ud paa aftenen og imod Natten, da blev Sagen udsat til i Morgen formiddag Klokken 9 slet, og Parterne saavelsom samtlige afhørte Vidner tilholdt og paalagt, for Retten igien, til Sagens viidere afhandling at møede.

Dend 28de Augustj, som var Torsdagen nest efter, blev Retten igien sat og administrerit med forbem:te Laugret,

og indfandt sig da ved Retten Kongel: Maj:ts foged Sr: Anders Jessen, som proponerede, at som hand ansaae, saavel denne process, som dend paastefnte uddeeling, endnu at ville vedblive paa nogle dage. Altsaa, efterdj bem:te fogeds andre hannem meere vedkommende og høyere magtpaaliggende Embeds affaires derved vilde lide ophold, saafremt hand sig derefter skulle assistere, saae fogden sig nødsaget sin Demission fra denne forretning at tage: Og saa fuldkommen, som hand vilde holde sig forsikkret, at jo Hr: Mag:r Jørgen Harboe forsvarede Præstegaarden med sine herligheder, allerhelst det af hannem Selv af de i hænde havende beviisligheder best var be……, saa meget mindre vilde hand tvifle at Hr: Lieutenant Jens Nordahl, skulle søge sig det at tilbringe, som Præstegaardens rette benificerede vedkommer. J det øfrige ville hand lade det ankomme paa Rettens forsvarlige behandling og paafølgende Dom, og ellers Reserverede sig

1732: 110b

De Kongel: Allernaadigst paabudne Contributioner fra dette indeværende Aars begyndelse at regne, saavit de trej Spand Smørs Jord skulle ..nde (te?)ndere.

Mag:r Jørgen Harboe møtte for Retten, og ligesaa Hovid Citanten Hr: Lieutenant Nordahl; Og forestillede da Hr: Lieutenant Nordahl, at som Mag:r Jørg: Harboe udj hands første Jndlæg haver villet forklare, hvad Præstegaarden udj Løebe-skyld skulle wære: da vilde Comparenten nu afvarte bem:te Hr: Mag:r Harboes Erklæring om Comparentens paastefnte derudj var indberegnet.

Mag:r Harboe derpaa Replicerede, at hand Refererer sig til hvad hand haver forestillet, og har hand formeent, som hand endnu formeener, at Præstegaardens schyld ej alleene \med/ de paastefnte 3 spand, mend end og det saa Kaldede Axel-Spand, bliver 5 ½ Løeb Smør.

Derefter erklærede begge Parter sig, at de for denne sinde indtet viidere havde at erindre, end at Retten ville tage vedbørlig oversiun og skiøn, Præstegaardens Ager og Enge marcke, tillige med det som er paastefnt, og ellers hvad videre af denne Sag dependerer, alt til denne Sags endelige afgiørelse og slutning: og sagde Parterne, at de øvrigens en hver for sig, ville have sig deris forestillelse og paastand Reserveret:

Ellers sagde Mag:r Harboe, at som Sagen hannem icke pro persona, men Deris Kongel: Maj:ts Ejendom; som Wangens Præste bord Allernaadigst er benificeret, angaar, saa skulle hand meget gierne have seet at Hr: foged Jessen … ….. denne Sag til dendz endelige afgiørelse, sær som hand haver ihænde Høy øvrigheds Ordre at staae for Sagen, som Præste gaardens forsvar: men skulle det være welbemelte Hr: fogdens Alvor, formedelst andre hans Embedes magtpaaliggende forretninger \ej/ at bjevaane denne forretnings og Sags slutning

med schifte og udsteening, saa maatte dog Comparenten vedblive hans forrige vedtægt, Nemlig, at give opliusning i Sagen, saavit hand formaar: Men resten indlod hand til Retten.
Hr: foged Jessen derpaa Replicerede, at som det er hans allerunderdanigste Pligt, at iagt tage, foruden denne hann/em tillagde forretnings bjvaanelse, det Embede som hannem allernaadigst er Confereret: Og (samme?) Embede, foruden at de tilstundende Høste tinge, giver hannem nock at bestille, ja, da hand ej and(et) saavel formedelst denne Sag, og andre af Embedet (ud)flydende affaires, haver afstæd kommet de ufor(bje)giengelige expeditione, som nu ved hans ankomst (til) byen, staar tilbage og hviiler, udkræver hans (tilstæde)værelse i byen, saa kunde hand icke andet for-

1732: 111

moede end Retten og de af Sagen dependerende holder ham undschyldt: og ventede hand indtet mindre i denne Sag at vorde tracterit, end hvad ret er. hvorpaa og fogden sig fra Retten absenterede.
Og derpaa begav Dommeren og Laug rettet sig hen at tage i Øyesiufn ald Præstegaardens indgierdede Engemark, og var samtlige widnerne i følgeschab med …., saavel som Citanten Hr: Lieutenant Nordahl og Sogne Præsten Mag:r Jørgen Harboe:
Og blev da først giort anviisning paa Een Enge Teig, kaldet Swartnache-teigen, som befantes at ligge Østen for Finne gaard, og fra een forfalden Steen går liggende ned i Wangs-Wandet, wiises op ad bakken udj en Piil, ved hvilcken Een Træ-Paale var nedsat; thj blev derpaa først nedsat ved samme Piil Een Marke steen med sine widner, viisende fra i dend eene ende ned udj Vandet, hvor sam/m/esteds i en Jordfast steen blev hugget een gloppe: men dend Anden ende af forbe:te Markesteen viiser i Øst, i hvilcken og Een gloppe blev hugget, som ligesaa viiser i Øst til en anden Markesteen, hvilcken atter viiser frem, under Een der boende Skomagers Huus, til een nedsat Merckesteen med sine vidner, som endelig viiser ned i Wandet, men til det sidste bem:te Mercke blev en gloppe hugget.
Derefter blev taget i Øyesiufn dend Teig kaldet Skarve-teig: og fandtes i Teigens begyndelse en Marckesten, som af gl: tid haver været nedsat med et indhugget gloppe udj, dend samme, fordj dend hafde schudt sig af sit rette sted, blev optagen og paa nye igien nedsat med sine Vidner, viisende først i Øster imod Een Ager-rejne tilhørende Ullestad, hvor en Markesteen med sine Vidner blev nedsat, som viiser op ad backen iblandt Ullestads Eng, fra Søer til noer udj Een i backen beliggende Jordfast steen, hvori fandtes en gl: gloppe indhugget: samme sidste Marckesteen viiser endnu i Wæst til en Anden nu overgroed Marke steen, hvor udj og fandtes indhugget en gloppe, hvilcken viiser tvert over backen i Wester, til een Markesteen, som gaar lige ned ad Enge marcken i een gl: gloppe i et berg eller een Jordfast steen: Og deri fra udj een anden gl: Marckesteen paa Wæstre side af denne Teig: men der fra ned i Enden paa Teigen til en Marcke steen, som viiser til det første Merke af Ager Einen.
For det 3die blev anwist Hanne-Teigen, og fandtes een gl: Markesteen, noget nedfalden og overgroed, men dend blev med sine Vidner igien opsat: og f(ndes?) i Ullestads Eng, viisende Øverst af Bakken til ned(erste?) merke omtrendt 14 schridt, hvorfra Mercke gaar tvers over til een Anden Marckesteen, omt(rendt?)

1732: 111b

til 22 schridt, der fra op i bakken igien til een der imod sat Markesteen, som wiiser til første Mercke: Og er denne Teig at ansee, som i fiir kandt med disse sine Merker at ligge udj Ullestads Eng op i backen.

for det 4de blev Ba(rne)-Teigen taget i Øyesiufn, hvilcken fandtes ligesaa i Ullestads Eng: Og blev wiist een Markesteen med een indhugget gloppe, wiisende til een nu nedsat Marckesteen, begge i Enden paa dend der (nede?)n for liggende Ager, og denne sidste Marckesteen giør wiisning ned i bakken til een nu nedsat Markesteen, som giver Merke til dend sidste steen ved enden af en Teig kaldet Borgestue-Teig, som tilhører Ullestad.

for det 5te taget i Øyesiufn, Bottolvs-bahret: Og ……. først Eet gl: Mercke, som en Merckesteen viisende fra Noer til Søer, hvor og stoed ned ad backen een Merckesteen, viisende i Øst til een anden Markesteen, hvilcken op ad bakken igien viisende i En Marckesteen, som giør Anviisning ……. dend første, og saaledes, saa got som i een (fiir) kandt indslutter denne Teig: Og blev ellers alle disse gl: Merke steene jefnede og forseet.

Dend der neden for liggende Teig, kaldet Bottolfs Ageren, blev og seet: og giordes Anviisning paa een steen lignet til en Markesteen, som blev optaget og igien nedsat med sine Vidner, viisende (først?) ned efter i Søer til een gl: Markesteen i Enden paa een liden Ager: Og blev i samme Merkesteen hugget Een gloppe, som viiser til oven staaende: …. denne b(evii)ste Markesteen viiser lige i Øst til een gl: Markesteen, som blev efterseet og funden med sine Vidner, hvilcken og igien blev forbedret, og viiser ned efter: følgelig een i samme steen huggen gloppe [viiser]? til dend gl: Marckesteen imod enden af Kors (Ageren), som med sine befundene Vidner igien blev nedsat, og med een indhugget gloppe viiser derfra … ...t til en Anden Markesteen i Enden paa Bottolfs Ageren neden til, hvilcken Markesteen atter viiser op ad bakken udj Nord i Agger rejnen paa …… Schyllen kaldet, i hvilcken een steen blev nedsat …. med dend første Markesteen af denne Teig …… Bottolfs Ageren, Og derudj hugget een gloppe viisende til samme første steen, som staar omtrent ……. 17ten schridt.

1732: 112

Wiidere for det 6te giort Anviisning paa Punds Teigen og Kierling Solde Aaen, hvor da først blev sat een Merkesteen udj Enden Østen paa Ageren kaldet Korn-brøchen, som hører Ullestad til, viisende fra West til Øst udj en Marckesten nedsat ved siden af Ullestads Ager kaldet Lei(ren?), hvilcken wiiser ned efter nogle schridt neden for hiørnet af Leqven Ager, i en Marchesten nu nedsat, viisende Øst, efter dend hugne gloppe til en anden Marckesten, hvilcken med kandten viiser ned imod Vandet til en Marckesteen nedsat i Baste-Ryggen, lige ned i Vandet (til?) forbemelte første nedsatte Markesten udj enden paa Korn brochen Ageren, viiser ned ad Vandet i Søer til Een ved vandet nedsat Marckesteen.

Og som dagen gandscke var forløeben, blev forretningen udsat til Morgenen derefter, som war

Dend 29de Augustj, da Retten, efter at Parterne var kom/m/en tilstæde, atter blev sat;

hvorefter Dom/m/eren med Laug rettes mænde[ne] og begge Parter begav sig udj Enge marcken, for samme ydermeere at eftersee:

og blev da giort for det 7de Anviisning paa h…. Punds-Teigen, beliggende under Ullestads Stor-Ager, hvor Een Marckesten blev nedsat i Wæst, wiisende i Øst, til en anden Marckesten, hvilken viiser Søer lige ned i Wandet udj en Marckesteen paa Baste-Ryggen. dend første Marckesten i Wæst viiser og fra sig ned til wandet i Een Marckesten lige i Søer.

for det 8de Anviist det Maal Wæsten for Almendings steenene; og blev først taget i Siufn dend (store) Markesteen ved hiørnet af Gastgieverens Henrich Weinwichs huus, som viiser fra sig op i Een houg Nord-wæst, hvor en Marckesten blev nedsat og derudj hugget een gloppe, viisende til samme Almendings Mercke: Og derforuden viiser denne Marckesten i backen til en anden Markesteen lige ned i Vandet. Ellers til vedkom/m/ende efterretning, blev udj forbem:te store Almindings sten, som, formedelst, at dend fra sit rette sted hafde Kasted sig til dend Østlige Side, nu igien blev oprejst og med sine Vidner forsiufnet, hugget følgende

glopper, Nemlig: 1ste gloppe viiser ned til de imod Vangs Vandet i Sydwæst beliggende store Almindings Steene, alt ned til dend nederste merkesten, som slutter Ende Mercket til forbemelte Maals-Teig; 2de gloppe viiser ligesaa i Wæst til hougen, hvor for bemelte Marcke steen blev nedsat. Og dend 3die gloppe viiser i Øst, og skiller Almindingen paa Søere Side fra Præstegaarden dends Ager- og Enge-marck, paa Nordre side. Ellers viiser denne titbem:te Marke steen ……

1732: 112b

(Øve?)rste Nub, Nord op i Ullestads bakke, til Mercke og Skifte imellom Præstegaardens Marck og Ullestads, alt udj en jordfast steen, hvorudj En huggen gloppe fandtes derimod at svare.

for det 9de blev Weere-Teigen efterseet, og befunden at ligge i Ullestads Eng, hvorsom helst de der nedsatte Træe Paaler blev optagen, og udj et hvert hiørne i fiirkandt nedsat en Marckesten, vedbørlig med sine Vidner.

for det 10de blev Lindesie Teigen efterseet, og befunden at ligge under Ullestads Huuse oven for Stor-Ageren i S(øer), og i Øst havende en stor deel af samme Ager. Og blev da funden det første Mercke staaende i Øst af denne Teig, som blev forbedret med sine Vidner, viisende fra sig, først fra Øst i West til en anden Markesteen, som og blev rettet: dernest Nord op ad Ullestad-backe til en stor Steen efter dend indhugne gloppe, men dend Wæstlige Marke steen (viiser west) op ad til en gammel Markesteen, hvorudj fandtes en gloppe, som atter viiser i Øst udj en Jordfast steen, hvor i fandtes en dyb gloppe (ind)hugget, og denne Steen har paa anden side en gloppe viisende ned i Søer til dend første Markesten. Ellers blev det befunden at Ullestads Ager paa O(stre?) Side haver udviiet sig og fra taget denne Teig et støkke Mark, som af Ole Ullestad bør ……, saa at Teigen bliver i sin vedbørlige …j.. uden Præstegaardens fornærmelse.

for det 11te, Piile-Teigen, liggende i Ullestads Eng paa (Østre) Side, blev efterseet, og funden først 1 Marckesteen med sine Vidner, viisende op ad backen imod Mølsters Ager rejne, udj en der befunden Markesteen, som viiser tver(s) over i Øst til Een Markesteen med sine Vidner, som fra sig ned ad bakken viiser til ende Markesteenen, som tegner atter tvert oven fra Øst til Wæst i dend be:te (første) Markesten.

for det 12te Anviiste og efterseet Knuger Teigen neden for og Øst af forbemelte Piile-Teig, som først haver sit Merke fra det nederste Merke af Piile teigen, som vender i Søer, og ned udj en Jordfast Steen …….. i Søer, hvorudj blev hugget en gloppe, viisende Øst efter i en Markesteen nedsat oven for Ullestad …., kaldet Flad-Ageren, som atter igien igiennem (no)gle Aalder og Klunger busker viiser til en gam/m/el Marke steen i Øst, hvilcken der fra igien op ad bakken i ….d viiser til en gam/m/el Markesteen, som gaar

1732: 113

i Siufn Wæst ad, efter een gloppe til (ende) Marckesteen(en).

Derefter blev efterseet Stalde-Teigen, streckende sig fra Almindinge Markesteenene lige udj Ost, og udj denne Teig ligger et stk: Mark, som til ……. udj en Trejangel, først fra Wæst i Øst, fra Øst i Nord wæst, og siden ned og igien i Søer, samme stk: Engemarck blev kaldet Tue-Teigen,

fremdeeles blev Præstegaardens Enge marck over alt overseed saavel Norden, Østen og Synden for kirkken, over ald dend saa Kaldede Marck (Utraaen), hvor udj Ingerj-Ageren er beliggende, og viidere i Engemarcken Kaldet Kiønnene wed Leqves hougen, som ligger paa Nordre side og er omgierdet, samt op i mod det saakaldet Axel Spand, som er en Teig norden for Leqves hougen op imod Rogn; og derefter dend saa Kaldede Souve teig, tagende sin

begyndelse oven i backen fra Gierds gahren paa Rogne-gaard, udj gars ledet, og der fra Wæst med diverse bugter, alt ned efter igien, hvortil ligger dend saa kaldede Soue Roue, i hvilcken en liden Ager er beliggende, som Leqves Ejer sig tilegner.
End blev saavel Trappedam-Teigen med et lidet stk: Marck nest hos, Kaldet S..u..et, med Leqves Myren, Teigen paa Leqves …… og Skurwe-Schatten, jtem Egge bacherne og Eggeflotten efterseet og over alt igien/nem gaaed, som og blev befunden at støede til deels imod Leqves Enge marck, til de(els at) Leqves Mark er liggende der i mellom, ydermeere blev efterseet dend enge mark som Synden og Norden for Leqve gaard er beliggende, samt det \som/ ligger West af denne gaard i …..gel til deels med Leqves mark, Jtem hvis Norden for er beliggende, hvorpaa Leqves Høe Lade tilligemed en Smidje er opbygget, og endelig dend houge, som Leqve Ejer neden for Gaarden, haver indhægnet.
Og til slutning begav Dommeren med Laugrettet; samt Parterne og samtlige afhørte Vidner sig til Moen, at eftersee saavel dends strekning i længde og bredde, som og dend omvundene af Vidnerne saa kaldede Hanse-Høel eller Leqves-Høel. Udj Moen og Moens Land i Wa(angs?) Elven er beliggende, hvorda widnerne anviiste be:te Høel, og desangaaende vedblev deris udsagde forklaring.
Og da alt forbemelte var efterseet og forretted, var Dagen moxen til ende: og hvor fore Retten denne sinde indtet viidere kunde foretage sig; men udsatte Sagen til Mandagen der nest efter; som war

Dend 1te September, da og Retten atter blev sat paa Gaarden Leqve med oft forbem:te Laugrett, hvor Hr: Lieutenant Nordall tillige med Sogne Præsten sig indfandt, tillige med samtlige widnerne:
Derpaa begav Dommeren med Mændene sig atte ud …..

1732: 113b

Enge Marken, for nermere at tage i Siufn og overvejelse hvad tilforne var efterseet og igiennemgaaed, hvoraf dog først blev seet Axel Spandet kaldet,
hvor da Mag:r Harboe desangaaende fremsatte til widnerne Biørne Mølster, Gullich Giøsten og Knud Liierhuus, at de derpaa maatte giøre Anviisning: Og at Christen og Herman!! (seinare Henrich) \Rogne/, endskiøndt de ikke er kaldet at bære forklaring om Sagen, maatte give sit Viidende om bem:te saa Kaldede Axel Spand, og samme at foreviise. hvilcket og Lehnsmand Wiching Tvilde maatte tilholdes sin Sandhed at udsige, ihvorvel samme Spand ikke vedkommer det, som Citanten Hr: Lieutenant Nordahl nu af Præstegaardens Ager og Enge marck schal tildeeles: men som en Teig for sig Selv tilforne udsteenet, bør blive fra denne forretning og følge Citanten i Stand og Wilckaar som dend hannem kand være soldt og schiødet. Wiidere belangende dend saa kaldede Soue Roue eller Enden af \Soue/ Teigen, da forlangede Mag:r Harboe, Biørne Mølster, Knud Lierhuus, Gullich Giøsten og Wiching Tvildes forklaring, hvorledes de wiide dette at være brugt af Præsten: 1. Ved Rongs lehdet og Almands Wejen; 2:o dernest hen efter imod Soue-Teigen. og 3:o Om Ageren, som i Soue-Rouen er indkommen, var der udj Mag:r Giertis tid, tverdtimod, om ej selv samme grund dend nu er paa, sloges før, altid af Præstens folck. og 4:o hvad tid og ved hvad beskaffenhed indbem:te Ager er optagen og brugt: Og, naar Merckerne og Omstændighederne af denne Teig er fornummet, var Mag:r Harboe begierende at retten ville tage schiøn om denne Ager kand tilhøre Leqve gaard? Ang: de Teiger omkring Leqven, Præstegaarden hid indtil tilhørende, da vilde Mag:r Harboe indstille til Minde og betænckning hvorledes Leqves Ejeren paa nogle A(ar) haver dennem til deels betagen med biugningen og eget brug, Nemlig: at Lahden, Smidjen, og Hougen nogenlunde, ere nu staaende derpaa, saa at og Tj… Vejen dennem betagen.

Hr: Lieutenant Nordahl Replicerede og paastod at widnerne maatte qvæstioneres, Om dend saa kaldet Soue Røe tilhørede Præstegaardens rette beneficerede. 2:o Om de med En god Samvittighed, kand forklare, at det saa kaldede (Axe?)l eller Allehelgens Spand er meere end det som Mag:r Harboe vil have det udtydet for, i det øfrige

1732: 114

hvad dend Post er angaaende, Neml: Axel-Spandet, da vilde hand formoede at Retten erjndrer sig, at Comparenten har anviist 2de glopper i samme Spand, men at Retten nægtede hans paastand paa stædet icke ville tage de tvende derimod viisende glopper, vil hand hand!! have sig Reserveret i belejlig tid: hvad ellers Mag:r Harboe haver villet behage at tale om, om det lille hiørne, som er udkommen fra Comparentens houge, saavelsom Lahden og Smidjen, da schulle hand formeene som En Selv Ejer og til deels en jorddrot, at det som ligger i Præstegaardens brug og nu er paastefnt, kunde være tilladt at opsætte det, allerhælst, da Lahden, som for mangfoldige Aar siden er opsæt, saavelsom ogsaa noget af dend lille houge i Mag:r Harboes formænds tid er skeed og af dennem upaaancket.
Derpaa blev først det saa kaldede Axelspand, som af widnerne tillige med Lejlendingerne paa Gaarden Rogn, Nafnlig: Christen og Henrich, blev anviist, taget i Øyesiufn: og viiser samme saa kaldet Axelspand at tage sin begyndelse ved Leqven hougen, nest ofven for det der nu staaende Gahrs-lehd, udj en der staaende træ-Paale, hvilcken giør Anviisning i Nord til en Gloppe udj en Jordfast Steen, hvilcken ligger nest hos Post vejen op til Gaarden Rogne: og fra denne steen til en Anden steen ved Post-Vejen lige saa op imod dito gaards giere, hvor en gloppe fandtes huggen, og der fra igien følgende meerbem:te Postvej til en stor Gam/m/el birck, og lidet oven for, dog ikke til .. \deels/ i Ronge Gierdet til en Træ-Paale; men derfra tvert over igien i Søer til fornefnte Leqve houge gierdet, saa at Rogne gaards Opsiddere \neden/ for gierdet i Wæst til denne Teig haver slaget, og endnu slaaer langs ved deris Gierde. Ellers viisdes af Lieutenant Nordahl, fra dend sidste bem:te Gloppe, op imod Rogne gierdet, en gloppe udj en Jordfast steen beliggende Østen for een der nu boende Mand Nafnlig Lo... wed Rogns garden, hans huus, hvilcken Gloppe Hr: Lieutenant Nordahl formeente, at samme gloppe skal være dette titbenefnte Axel-Spands Ende-mercke: dog blev det derhos observeret, at denne sidste bem:te Gloppe ….. paa Leqves og icke Præstegaardens Enge marck, (Vid)nerne derpaa udsagde, at i dend tid de har tiendt …… vangs Præsten og slaget Axel spandet, kom de ikke …..

1732: 114b

af Hr: Lieutenanten sidst anviiste Merke og Gloppe; og har de ikke vidst at Soue Røen har hængt fast eller vedkom Axelspandet; men Soue-Røen tog begyndelse fra denne sidst bem:te Sten og Gloppe, alt imod Rogne gierdet, og derfra op igien og paa sin side af dend der liggende Agger, følger gierdet. Opsidderne paa Rogn, Christen Henrichsen og Henrich Erichsen, som ved Anviisningen tilstæde; forklarede, at Soue-Røen, saavit dennem er bekiendt, skulle tage sin begyndelse fra Postvejen og schulle gaae op ad lige som de forrige Vidner haver forklaret, og lige til Soue teigen i sig Selv, hvor en Træ-Paale blev anviist: men imellom Gierdet og dend i Soue Røen liggende Ager, som Leqve bruger, har altid Rogns-Mændene slaget, men Præsten, som melt, uden for Ageren i Wæst og op til Soue-Teigen. Men de indkaldede Vidner ….. blev dend forklaring, som de tilforne haver udsagt, og Kunde de nu ikke erjndre sig hvor mange (Aar) denne Ager haver været ligget og brugt af Leqve, ej heller hvem dend optaget haver: men i dend tid de mindes kand, og fra dend tid de tiendte i Præstegaarden, haver Leqve brugt og dyrkket dend. Paa de tvende sidste Hr: Lieutenant

Nordahls Spørsmaale forklarede samtlige Vidnerne, at de indtet yderligere kand forklare, end hvad de tilforne haver udsagt.
Derefter blev atter Souve Teigen i sig Selv paa nye efterseet: Og som Soue Røen endes i denne Teig, op ad, saa begyndes Teigen i gierdet paa Rogne i Øst, og strekker sig et godt støkke i Wæst, til en Træ-Paale: derfra op igien i Nord, til en anden Paale, derfra i dend Tredje Paale, og end op igien, høyst i Backen til en Jordfast steen, hvor atter fandtes en Træ-Paale, som paa sam/m/e Side var Ende Merket, men derfra igien Ost i tit forberørte Rogns gierde.
Wiidere ved Strenger (Hougen?), som tilhører Præstegaarden, og udj dends vedhørende ……. liggende Enge mark, ligger en Teig, som til(hører Leqve), og befandtes udmerket med 4re Træe Paaler …… Øst til Wæst paa dend eene side, og fra Søer (til No)rd paa anden side, dog er dend bredere i Østre (Kan)dt.
Efter at widnerne paa Lieutenant Nordahls Spørsmaal havde forklaret, hvorlænge Lahden

1732: 115

haver staaed paa dend Toft dend nu er bestaaende, og Vidnerne derpaa hafde svaret, at det nu omtrendt kand være 38de Aars tid, som de mindes, at dend der haver haft sit vaanlige stæd, bleve forbemelte widners her foran førte forklaring for en hver i sær lydelig oplæst,
hvor efter Mag:r Jørgen Harboe sig fremstillede \og/ Kortelig til Hr: Lieutenant Nordahls fremsatte, proponerede; at Comparenten ved Vidnerne haver maattet giøre Anviisning paa Axel Spandet, som en fremmed og Præstegaarden uvedkom/m/ende Ejendom, ikkun for saavit at dend ej schulle formeene Præstegaarden og \ved/komme denne uddeeling, det andet, om at Soue Røen er Præstegaardens rette beneficerede, at svare til, \da/ sagde Mag:r Harboe, at det findes nock af Vidnernes forklaring at dend af alders tid har været brugt af Præsterne, og hvad …. saaledes har været brugt af Præsterne, er til i da.. …….. Leqves Ejeres Ejendom, og s.. fo…..g \deraf …….. paa dens Ejendom. dend Tredje og sidste Post ang:, saa var Comparentens forestillelse \denne/ at f… med siufnen og grandskning er Øyensiufnlig funden, at de Teiger som til dato er brugt under Præstegaarden, og formoedentlig ligesaa snart paa de teiger som tilhører dend gl: Præstegaarde, Leqve aldeeles uvedkom/m/ende, saa forundrer Comparenten sig over, …….. Ejeren vil kalde det sin Ejendom, som han/nem icke endnu er tildeelet; det stoed aldeeles icke nogen Præst, de Teiger at bebygges og betages, som tilhørde Præstegaardens ÆldGamle brug til: Comparenten vilde og holde det for underlig, at Leqves Ejer vil Kræve rettighed af det som hand selv har taget til brug.
Hr: Lieut: Nordahl Replicerede; at naar Mag:r Harboe fremskaffer beviis, at disse Tofter, som nu hans Nel:(?) Nordahls Lahde over 40 Aar, saavelsom dend lille have-hiørne og Smidje tompt, haver staaed paa, er Præstegaardens rette ejendom, da falder det af sig Selv, allerhelst, da det dog er øyensiufnlig for Retten, at h/an/d icke haver Thun- gaard- og Tofter til hans gaard, at hands formeening ikke maatte have bjefald: men i des mangel, Refe\re/rede hand sig til sit forrige, saavelsom og de af ham først s(ine?) Vidner, og, om Mag:r Harboe derudjnden vil give ham s…, vil hand viide sig derimod at Maintinere.

1732: 115b

Mag:r Harboe Replicerede, at til beviis derpaa at Præstegaardens tilhørige Teiger ere saaledes medtagne og bebyggede, giøres ej viidere fornøden end denne Rettes Siufn og grandsknings Acten; hvad det angaar, hvor lenge de saaledes kand være medtagne af Leqves Ejere, formeener Comparenten, ikke at wedkom/m/e Sagen, helst saasom Smidjen dette Aar er opbygget, og hougen muelig, uden \paa/ færre Aar, end Tyve: Comparenten har ingen

invention at giøre nogen Sag, men holder sig det for en pligt at see paa Præstegaardens beste, som er Kongens Ejendom.
Og derpaa, som Parterne indtet ydermeere hafde Vidnerne at tilspørge, blev Vidnerne, Nemlig Biørne Mølster, Knud Nyre, Gullich Giøsten, Knud Lierhuus og Wiching Tvilde, samt Elling Mogensen, Torsten Olsen og Torgiis Ullestad, for Retten fremkaldet, hvilke Vidner en hver for sig, aflagde deris Corporlige Æed, at de icke rettere \og Sandere/ for Gud veed, i denne paastefnte Sag, og om de omtrettende Enge og Ager marcker, at forklare og udsige, end hvad de tilforne, som anschrevet er, haver udsagt, forklaret og anviist.
Derefter (saavidt) denne Dag tilstrekkede, foretog Dommeren med Laugrettet at overfare og eftersee alle Wangens Præstegaards Agre, og samme med Stang at udmaale; vedholdende til gandsche Silde paa Aftenen: da forretningen til Morgenen derefter ophørte,

Og haver Dommeren samme Dag, som var 2de September, tillige med Mændene Continuerit Ager maalingen indtil paa Aftenen; da alle Agrene som under Præstegaardens hafte brug og Ejendom haver været begreben /: hvilcke \og er, saaledes/ som herefter Mældes, bleve Nafn givne, Nemlig: 1. Jngerj Ageren. 2. Strenger Ageren. 3. Stald-Ageren. 4. Nedre (To)rlingen. 5. Øfre Tyrlingen. 6. Giel-Ageren. 7. Qvæ…-Ageren. 8. Thun Ageren. 9. Leqves forSkaat. 10. Leijren-Ageren. og 11te Een liden Agerflæk liggende i Myhren, ned under Leijren paa dend eene side, og anden side af Leqves forskaat :/ bleve efter udmaalingen udregnet i alt at (bedra)ge sig til 26 ½ Saals-Saae, hvor af for dend part til Leqve gaard, for 3 Spands Ager jord,

1732: 116

kommer at tillægge Leqve gaard romt 3 ¾ deele Salt-Saae.
Og maatte; formedelst det lakkede ud paa aftenen, forretningen til dagen der efter,

\dend 3de September/ udsættes: da Retten atter foretog sig Ager og Engs udskiftning og deeling;
Og blev saa efter beskaffenhed af en hver Agers tilstand, af Dommeren og Mændene til Leqve Gaard paa de omtrettende 3 Spands Ager jord, lignet og udmerchet, 1. Thun Ageren, beliggende Wæst af Leqve gaards Waanhuus: Og der nest til slutning: dend ganske Ager kaldet Leqves forskaat: og som begge disse Agre end ikke ville tilstrecke; saa blev lignet og udtaget ved Leqves forskaat af dend der hos beliggende Ager kaldet Leiren, saa meget, som paa det fulde Maal fattedes, hvor da til Skiel og schifte imellom Leqves forschaat og Leir-Ageren, blev sat 2de Merke steene med sine Vinder, vendende i Kandt imod hin anden fra Nord i Sør, og i (dend) Nordre-Steen blev hugget en gloppe som viiser i Øst til en Mercke steen, nu nedsat i Enden paa Leqves forskaat, som tilforne haver været brugt af Leqve gaard, og i denne Steen blev ligesaa hugget Een gloppe, viisende i Wæst imod dend forrige gloppe: men denne Mercke steen i øfre Ende af Leqves forschaat, viiser (atter?) op i Ager bakken og følger Ager rejnen lige i Nord. i denne Steen blev Hugget En gloppe, viisende, til en Markesteen nedsat i Trappedams Teiges backe udj Nordwæst: Og er det ellers Leqves Mark, som neden for dend sidste steen er beroende til Ageren, dog saa at dend icke strecker sig længere hen i Øst end til Trappe dams teigen, som af gl: tid haver været.
Efter at dette altsaa var forrettet, Eragtede Dom/m/eren med Mændene paa Nye igien at oversee Enge marken, og da det var scheed, begyndtes til Leqve gaards paasøgende Trej Spands Engemark, at giøre udschifte og deeling, saa at Leqves Myhren og Enge marken oven for Leqve gaard paa NordOste Side, saa meget som Præste gaarden der af har tilhørt og haft udj brug, blev lignet og taget paa tit fornefnte 3 spand til Leqve gaard, alt i Enden paa Egge

bachene, hvor Een Markesteen blev nedsat under Kol…… …….. ved bekken, hvilcken viiser op imellom …….. Hammeren og dito Egge-bacher til ……..

1732: 116b

hvor en Marke sten blev nedsat: Og kommer da Præste gaardens her foran beskrevne March at følge Leqve gaard, saavit strekkende, og i alle maader saa(ledes) som det har været brugt af Præstegaarden.
Der nest paa Enge marken og der af, Neden og Synden for Leqves gaard og Huuse, som har været Præstegaardens brugende Ejendom, det som Synden for, men Nord imod Leqve gaard, er beliggende: Nemlig, først fra Markesten nedsat i Ager-rejnen paa Leqves forskaat, viisende fra Øst i Wæst, og hvilche paa dette stæd er det første Ende Merke, der meeder!! fornemmelig Wæst hen til Een Merke sten nedsat i Østre Ende paa en Ager, Leqve tilhørende, Kaldet Scharw-Ager: hvilken viiser til en Jordfast Steen udj Een gam/m/el gloppe, som er staaende imod sidst bem:te Markesten: Ellers blev i samme Jordfaste Sten nu hugget Een Gloppe til, der viiser fra Søer i Nord, til en der fra i Nord nedsat Markesten, som derfra, end op i Nord, viiser efter dend indhugne gloppe op i Bakken til en gl: Marke steen, og giør denne gl: Merkesten anviisning til Leqve gaard i Øst til hougen og igiennem Thunet imellom Lahden, som tillige med dend Nye Smidie er Sat paa Præstegaardens Enge mark, paa Nordre side: men dend nest sidste Markesten viiser atter hen i Wæst, som giør Skilsmisse imellom Præstegaardens Marck neden til og i Søer, og Leqves Ejendom op i Nord: Og blev derimod sat paa dend Wæstre Ende af Wætle Salt-Saae 1 Merke steen, hvorudj blev hugget 1 gloppe, viisende imod de forbemelte Mercker lige i Ost, men med dend øverste og tyndeste Kandt viiser atter op imod Mølsters backe lige udj Nord til en der befunden gl: Merckesteen: Og Ejer Præste gaarden af disse Mercker paa Wæstre Side til Merkerne ved Ullestad, til Gielle Teigen Kaldet, og saa ned efter udj Søer: men alt inden disse Merker, af alt det Præste gaarden forhen har tilhørt og brugt, er tillagt Leqve med det forbemelte for de omtrettende 3 Spand at vorde udskiftet, hvor under Strøm-bachene er begreben, som gaar fra Mer(kesteenen i) Leqves Myhren ved Kaalgrove hougen og …… …delse op at ved Mølsters Mercke i Nord ……. alt Wæst efter dette gl: Mercke, som

1732: 117

Skiller Mølster gaard fra Præste gaarden og Leqves Ejendom.
Da nu hermed, som Melt er, var kommen til slutning; gav Laugrettes mændene \tilkiende/ at dend lille teig, Kaldet Spiotet, som ligger imellom Leqves Ejendeele, her til burde lægges, og som Dom/m/eren fandt, og ansaae det der i billigt og deels beqvemmeligt, saasom dog Præstegaardens folck, naar denne teig, schulle slaes, til og over Leqves Marck maatte passere, saa blev vedtaget, at dend til det forbem:te udviiste schulle lægges: men siden gav Laugrettes mændene deris \viidere/ betænckning, at endnu meere Enge marck schulle tillægges af Præstegaardens Mark, som er først dend øverste Spids af dend saa Kaldede Trappedams teig, og end Een der oven for beliggende teige marck, begge af temmelig vidtløftig begreb: men Dommeren tog det i betænckning til endelig doms afsigelse, og forinden, deels til efterRetning for Retten, og deels for vedkommende særlig som ald denne Marck paa dend Eene Side op ad imod det som allereede Leqves Ejere var udviist og mercket, og ellers imod anden Leqves Engemark til og imod stødende, og dog alt neden for fuldt og følger Præstegaardens Mark, og \med/ dend gandsche Trappedams teig tilføyet, Eragtede: at dog dette af Laug rettes mændene paa-pegede og anviiste Støkke schulle udsteenes: thj blev og først fra dend forrige nedsatte Marke steen i Bahret ved Trappedams Teigen imod Leqves-forskaat, hugget 1 gloppe, viisende i Øst tverdt over Trappe dams becken, og Een huggen

gloppe i Een jordfast Steen, hvor atter blev hugget Een gloppe, viisende Sydost hen til Leqves hougen udj en Jordfast Steen, hvor Een gloppe, svarende til sidste, blev hugget, og atter Een gloppe op i Nord Ost til en Nedsat Marcke steen, i hvilcken og Een gloppe blev hugget, og viiste Nord hen til en gl: Gloppe udj en Jordfast steen, der fra ned igien imod backen udj en anden Jordfast steen til en gl: gloppe staaende imod nest sidste, hvilcken, fra en anden hos staaende gl: gloppe, viisende udj Spidsen Øfverst og i Enden af Trappedams Teigen, og hvis Merke møeder til slutning af denne Enge og Teige mark, imod det første mercke ned u(nder) det gl: Leqves forskaat ved Bahret.

Souve-Teigen Angaaende; da Eragtede Dom/m/eren, at dend efter forrige Siufn burde udmerkes, til efterretning (for) Vedkommende, thj blev foretaget at sætte først Eet Merke Aller øverst i Bachen ved Rogns gierdet, forseet med sine Vidner, viisende lige i Wæst i en gloppe huggen i Een Jordfast Steen, og udj Samme …..

1732: 117b

Steen hugget 1 gloppe, viisende ned ad i Sydwæst til 1 Merke steen paa et Bahr, og lige fra denne sidste steen til en anden i samme linnie, i hvilcken hugget Een gloppe, wiisende i Sydost til Een Mercke sten, nu nedsat, hvorudj og en gloppe hugget, svarende imod nest forrige, og denne viiser atter ned i Sør udj Soue Teigens Wæstre Ende, hvorudj 1 gloppe ligesaa hugget, og viiser i Øst til Soue Røen neden for beliggende, der \og/ efter Actens og Vidnernes Udviis ligger neden for til Rogne gierdet, og \schal/ endes ved en der beliggende Steen op imod Gierdet. Og som Leqve gaard ejer Tvende Teiger, dend 1te, noget liden, ved Strenger hougen, og dend 2den, Thue-Teigen kaldet, noget større, saa, efter Anviisning, og fordj at de i Præste gaardens Enge Marck ere beliggende i Nord Wæst imod Strenge hougen, blev til Vedkommendes \og/ Efterkom/m/ernis efterretning, {…..} de (be?)fundene Træ-paaler optagen, og igien nedsatte vedbørlige Merke steene med sine Vidner forsiunet: saasom dend 1te, der er moxen i Qvadrat 4re Merke steene, og dend Anden Teig, som er Trjangel-viis 3de Merkesteene, dend Eene er svarende imod dend Anden:

Og til slutning blev Teigen Sergiant Støkket, tilhørende ligesaa Leqve, udsteenet i fiirKandt ligesom nest forige, og er denne Teig i Gielle Teigen beliggende, som har Præstegaardens Enge Mark omKring sig.

Derefter begav Dom/m/eren med mændene igien til Aastedet hvor Retten atter blev sat,

og fremstoed da Citanten Hr: Lieutenant Nordahl, som producerede hans skriftlige forsæt og Paastand, som for Retten blev læst: men Mag:r Harboe var da icke tilstæde.

thj blev Sagen til Doms afsigelse optagen, og Parterne forelagt til førstkom/m/ende Morgen \at møde/, Dom at anhøre.

Dagen derefter, som var dend 4de Septembr: 1732, blev Retten atter admiteret paa Gaarden Leqve med ovenskrevne Laug ret.

Citanten Hr: Lieutenant Nordahl møtte, og ligesaa Magister Jørgen Harboe, som (svarer), at hand agter Citantens sidste indkomne indlæg (unød?)ig allermindste besvarelse, thj Sagen i sig Selv for(meener?) Comparenten paa sin Side tilstreckelig at have (opl)iust: og hvad de af Citanten brugte expræsioner an(gaar?), da, saa utidige de ere, saa vender de sig og heller icke

1732: 118

til andre end udgiveren, forResten Refererede Comparenten sig til sit forrige.

Og blev da i denne Sag saaledes for Rett Dømt og Afsagt.

Af een Hiemtings Dom, passeret her paa Aastedet Leqve gaard dend 25de April Anno 1710, og Een dend 17de December nest efter for Laug tings Retten i Bergen falden Dom /: hvilcke

Domme in Originale i denne Ret er fremlagt :/ fornemmes det vel, at Trende Spand Smør udj Gaarden Leqve i Aaret 1689, arve(lig) er tilfalden forrige Sogne Præst til Wangens Præstegield, afgangen Mag:r Giert Miltzous børn; og, foruden at bem:te afg: Giert Miltzous børn, til samme 3 Spand \Smør/ icke er frakiendt deris Oddel, er, fordj disse 3 Spand Smør, under Wangens Præstegaards brug indenGierds var beliggende, og tillige \bleven/ brugt, tilkiendt Rettigheden der af, af da værende Sogne Præst, nu afgangen Hr: Niels Weinvich, at svare: Men bemelte Laugtings Dom siger dog, at meer bem:te 3 Spand /: som da er vorden paasøgt, fra Wangens Præstegaard at faae udsteenet og Separeret :/ ved Præste gaardens brug skulle forblive, og icke der fra at skilles, saasom de af Alders tid af, under Præste gaarden haver lagt og været brugt. Disse forbem:te 3de Spand Smør, har da altsaa, saavit af Acten kand fornemmes, i afg: Mag:r Giert Miltzous leve-tid, og efter hans Død, af hans Eftermænd i Embedet, under Præstegaardens brug været brugt, og end indtil Mag:r Jørgen Harboe, Wangens Præstegield, som Sogne Præst, Allernaadigst blev Confereret, da hand og til nærværende tid lige som hans formænd, samme 3 Spand Smør, haver vedblevet imod, at dend Rettighed, som der af, til Ejeren med Rette burde gives, af hannem blev præsteret; Men som Citanten Lieutenant Jens Nordahl, der nu haver til Ægte afgangen Mag:r Giert Miltzous efterlatte Datter Christence Miltzou, efter Actens udviis, haver paastaaed, af bem:te Mag:r Jørg: Harboe, det hand, Neml: Mag:r Harboe, tit forbem:te 3 Spand Smør, Citanten schulle afbøxle, og sig under Præstegaardens øvrige brug tilfæste: Og Mag:r Harboe sig der til icke haver kundet f(ri?)staaed, men

1732: 118b

heller attraaed, at de bleve udgrandsket og fra Præstegaardens rette og eigentlige Ager- og Enge-marck til Citanten uddeelt og til hans Gaard Leqve henlagt; saa haver Citanten Hr: Lieutenant Nordahl udvirkket forrige Stift befalings mand Wilhelm August von der Ostens Resolution af 25de Augustj 1731 til forsvarlig besigtelse og skifte herudjnden, imellom Wangens Præstegaard og meer fornefnte Gaard Leqve; Og der efter formeerer Cit: Lieut: Nordahl, ved Stefnemaal, først af 1te Octobr: 1732, og siden af 20de Martj indeværende Aar, hans ind- og paa-tale til disse 3 Spand Smørs uddeeling fra Præstegaarden: Og i samme Stefnemaal indlemmer hand, uden for disse 3 Spand Smør, Een Teig, kaldet All-Helgens, eller Axel-Spandet, hvilcket støcke Ager og Enge marck Citanten, efter schiøde udgiven af forrige Cappelan til Wangens Præstegield, Hr: Morten Ruus, dat: 29de Aprilis 1731, og til Almindelig Waar ting paa Wangen dend 31te Martj indeværende Aar publicerit, sig haver tilkiøbt, hvilket saa kaldet All-Helgens eller Axel-Spand ligesom under Wangens Præstegaard schal have været brugt, og hvilcket, endskiønt det, efter Sælgeren, benefnte Herr Morten Ruuses Erklæring af 12te Aprilis 1731, /: udj Acten tilført :/ fra Præstegaardens Teiger, som een Jorde part, Præstegaarden aldeeles uvedkommende, var udmerket, Citanten Lieut: Nordahl, tillige af denne Ret \har/ ville\d/ haft efterseet, for at faae sig udviist, hvad der udjnden, for et Spands leje udj Ager og Eng, Kiendes kunde. Efter at nu Citantens forsæt til Stefnemaal, følgelig Stifts befalings mandens foregaaende Resolution, til denne udskiftnings forretning, Sogne Præsten Mag:r Jørgen Harboe, dend 1te Oct:r

1732: 119

1731, var ankyndiget, haver Mag:r Harboe dagen derefter ved Memorial til welbem:te Stifts befalings mand, andraget: at hand, og ingen anden Contrapart, for Præstegaarden, formedelst Citantens Stefnemaaler var indvarslet, og derfore, helst som Præstegaarden er Kongens og icke hans Ejendom, men hannem, som Præst, ikkun benificeret at beboe og bruge, deels i følge af dend Høy-Kongl: forordning af 1te Augustj 1707, dens 10de Articul, og deels, efter

Lovens 2de bogs 12te Capituls 11te Articul, bespurt sig hos atter welbem:te Stifts befalings mand om Præstegaardens forsvar, og hvem dertil, naar uddeelingen fra Præstegaarden schulle maatte angaae, beskikkes schulle, da hand, Neml: Mag:r Harboe, hvem end beskikked blev, med Opliusning, som i saa fald behøvedes ville \gaae til/ haande; Og der paa er først, nu afgangen foget Jens Lem til Præstegaardens forsvar bleven beskikket: Men efter hans død itzige foget Andreas Jessen dertil Authoriserit: Denne Sag, formedelst Dom/m/erens i Acten forklarende forfald, har hverken kundet tage begyndelse, førend dend 16de Maj sidst er skinnet, og heller icke, i betragtning, at dend forsvar Præstegaarden, ved Stifts befalings mandens Resolution, var opdragen, samme tid fra forretningen udeblev, langt mindre, fordj tiden \og Stedene/ dend tid faldt u:beqvem, nogen fremgang førend nu, da og Citanten Lieut: Nordahl, saavelsom Kongens foget og Sogne-Præsten med fougden, efter denne Rettes første Rettes dag givne Kiendelse, pro & Contra, haver ventileret dend til endelig Ud-deeling og Afgiørelse: Under hvilcken ventilation Mag:r Harboe, icke for at binde sig og sin Person til Sagen, der ellers, efter Loven, paa Kongens Vegne med sin Vedbørlige forsvar var forsiunet, men til Sagens yderligere opliusning, og fordj Citanten udj sin procedure, dog uden at tale om andet i sine Stefnemaale, end hans tilkom/m/ende

1732: 119b

3 Spand Smør indengierds af Ager og Eng, dessen udskiftning, fra Præstegaarden, haver udladet sig med udmarkerne, derpaa tillige at have prætention, haver udstæd Stefnemaal, hvorved hand saavel angaaende Hovid Sagen i sig Selv, som det meere af Sagen dependerende, haver indkaldet Vidner, hvilcke og i lige tilfælde af Hovid-Citanten er bleven tracterit. Retten haver altsaa, efter Vidnernis udsigende derpaa giørende Anviisning og Æedfæstelse, samt og Rettens Siufn, om det paastefnte i særdeeleshed og Præstegaardens Ejendom i Almindelighed, var scheed, skridet til Skifte og deelingen i sig Selv, hvilcket alt tydelig og omstændelig i Acten findes forKlaret; thj falder nu for det første at schiønne om, hvad, og paa hvilcke stæder Leqve gaards itzige Ejer Hr: Lieutenant Jens Nordahl, af de i Acten Specificerede Præstegaardens ejende og \under/ dends brug hafte Agre, hvilcke Retten med Stang haver taget maal paa, paa hans paastefnte ejende 3 spand Smør bør tilkomme, og hans gaard Leqve at blive tillagt: Og da er det vel saa at de 2de Vidner Børge Larsen Ullestad og Lars Apelthun, udj deris aflagde deposition forklarer at de af andre haver hørt sige, at de Agre, kaldet Øfre Torlingen og Leqves forskaat skulle være frakom/m/et Leqves brug: men de haver ikke kundet vidne, hvad endten det af samme Agre frakom/m/ene, var alt eller halft: Og meget mindre har denne Ret derom faaed nogen tilforladelig Opliusning af de andre Vidner; Thj Kiendes for Ret, at som Præstegaardens ejende og brugte Agre efter foregaaende Udmaaling, i alt er 26 ½ Salt-Saae (mrkn: over Saae er seinare føydd til:): Solds); Og Citanten Lieutenant Nordahl for sine paastefnte Ejende 3 Spand Smør

1732: 120

af samme Ager-mark tilkommer 3 ¾ Salt Saae, bør hand, saasom hannem og nu udviises at tage dem, først udj dend Wæstre for hans Gaard Leqves waanhuus, beliggende Ager, Thuns Ager kaldet; og dernest for det øvrige i alt, dend Ager, kaldet Leqves forskaat, fra øverst i Nord og nederst i Søer, tillige med det i samme Ende udj Øst tillagde støcke af Leir-Ageren, alt til de nu nedsatte 2de Merke steene, som tillige med de andre i Acten ommelte Merke steene er Ende schiftet; og giør schilsmisse, imellom Præstegaardens Ager, fornefnte Leir-Ager, og dend gandsche, saa kaldet Leqves forskaat. hvilcke forbenefnte 2de Agre fra denne Dag at blive Citanten Lieutenant Jens Nordahl til Evindelig Ejendom og brug, og hannem tilladt med Dyrkning og Giødning, /: hvilcket sidste bliver uden Præstegaardens tilsvar i alle

maader :/ som hand best veed og lovligt schee kand. Men derimod tilKommer \Wangen/ Præstegaard{en} alle de andre i denne Act opteignede Agre, som dends Sande og retmæssige Ejendom, u:afvunden endten af Citanten Lieutenant Nordahl, eller nogen Anden. Hvad nu er Angaaende Præstegaardens Ejende og under brug hafte Enge mark og Enge-Teiger, indenGierds beliggende, hvilcke af denne Ret, efter Actens udviis over alt er beseed, og til dend største deel udmerket og steened: Og hvor af Citant: Lieut: Nordahl ligesaa bør have dend deel som paa hans ejende og paasøgende 3 Spand Smør efter Engemarckenes tilstand, godhed og beskaffenhed kand komme: Da er indted (opliust) {…..} af de førte Vidner, og heller icke (med) lov-gyldig instrument, er Citanten frem…. …….. paa hvad sted de omtrettende 3 spand (Smørs) jord, i gammel tid haver været liggende (og) beroende, men, som det nermeere s…….. Er det udfunden, at foruden Tuns-(Ageren) …….

1732: 120b

fra imod Leqves gaard, er det Præstegaardens Enge-mark, som baade Leqves Lahde, og dend Nye opbygte Smidje, samt dend neden for Gaarden i Søer opbygte houge!! (hage?) er Optaget, bygget, og indhægnet: Og endskiønt at Engemarken i almindelighed siufnes at være noget wiied af begreb, hvor af een deel Teiger paa diverse stæder kand være god[e] og passable, saa er det dog befunden, at Engemarcken for en stor deel, og ellers mange Teiger, ere Maasse-Eng, schrael og tynd af Græs-Vext; thj har det, sær efterdj at Leqves Enge Marker og Teiger for dend største deel er stødende ind og ud, med og imod Præstegaardens Enge og Teiger, og for een deel midt i Enge markene ere beliggende, været ugiørlig for Dommeren og Mændene, endten med Snor eller Stang at giøre udmaaling; men efter Øyensiufn og beste Skiøn, har Retten, følgelig dend yderligere forklaring i Acten, Eragted og udmærket til tit forbem:te paastefnte 3 spand Smørs Enge mark, Leqve gaards Ejer Lieutenant Nordahl, fra Præstegaarden at lægge, dend saakaldede Leqves Myhren tillige med dend Engemark, som forhen af Præstegaarden oven for Leqve-gaard, paa Nord Oste side, har været brugt, alt i Enden paa Egge-bakkene til Marckesteenen, under Koldgrafve hougen ved bekken, og der fra \op/ igiennem Leqves Hamrene og bem:te Egge-bakkene ved Mølsters Mercke, hvor Een Merke steen er nedsat, og viidere Wæst ……., saa vel de der oven paa, under Møl(sters) Mercke liggende Teiger og slotter ….. ….den, imod, og igienem Leqve gaard, …….ns Vejen og tofter, som Lahden (og Smidj)en er paastaaende og vedhører, hvor …. (kom)mer dend Teig Spiotet kaldet, der

1732: 121

haver paa begge sider Leqves Enge marck, ligesom samme her i Acten findes forklaret, og af Præstegaarden haver været brugt: Og ydermeere at tillægge Leqve gaard til oft bem:te 3 Spands Enge marck, dend Marck og de slaatter, som Præstegaarden har ejet og brugt og ligger Nord imod Leqve gaard; først fra Merkesteenen, nedsat i Ager-Rejnen paa Leqves forschaat, viisende i Øst og Wæst, hvilket er første Ende mercke paa denne side, der mercher Wæst hen til Een Marckesteen, nedsat i Ostre Ende paa Een Leqve gaard tilhørende Ager, Scharwager kaldet, som viiser til en Jordfast Steen udj en gam/m/el Gloppe, fra hvilcken steen følges dend nu indhugne Gloppe fra Søer og i Nord til en derfra nedsat Markesteen, og viidere i Nord til, og op, i bakken udj en gl: Markesteen og dend der indhugne gloppe; hvilcke forskrevne ud- og ind-merckede Teiger, denne Ret hermed Ligner og Kiender til og paa Citanten Lieutenant Nordahls ejende 3 spand af Præste gaardens Ejede og brugte Teiger og Enge marker at komme, og indtet meere; og hvilcke Enge marcker og slotter meerbem:te Lieutenant Jens Nordahl som hans rette Ejendom herefterdags maa og schal følge, giørende sig sam/m/e saa gavnlig, som best viides og schee kand. Thj hvad dend øverste Spids og støkke Marck af

Trappedams Teigen, og det Andet Marckestøkke, Østen paa denne Teig beliggende, Præstegaarden tilhørende, som efter Dommerens for got befindende til rettens efterretning er udsteenet fra Leqves Marker, deels de, Leqves Ejer før haver ejet, og deels de som nu der til fra Præste gaarden dertil kommer, hvilcken udsteenede Teig og Marckestøcke i Øst og

1732: 121b

Søer haver Præstegaardens Engemarck ved sig og følger Trappedams Teigen alt ned efter, er angaaende; da i hvorvel Laug rettes-mændene haver givet sin betænckning, at indbemelte Spidz af Trappedams Teigen med det andet ved Siden deraf i Øst liggende, nu under it!! (tit?) indsteenede støkke Marck, med dend her foranførte, Leqves Ejer allereede tilkiendte Enge-marck, tillige burde følge, finder Dommeren ikke endten for billigt eller forsvarligt, samme Præstegaarden at fravinde og Leqves Ejer tillægge: Og det fordj, at Leqves gaard for de omtrettende 3 Spand meget vel af Ager marck er aflagt: Og, at forskrevne Teiger som Leqve gaard som melt er tilschiftet, baade er af Anseelig begreb og bonité ál'advenant med dend øvrige Præstegaardens tilbage værende deel: da der hos og kommer under betragtning og overvejelse, at dersom Thuns Vejen til og i Leqve gaard, med Lahdens og Smidjens Tofter og hvad der omkring er beliggende, havde været, som førend det blev bebygget, af Leqves Ejere Urørt, Utraad, Upaabygt, og, med dend indhægnede Houge!! (Hage) neden for Gaarden, U:optagen, da havde samme støkke marck, baade været anseelig og icke af mindre Godhed, hvilcket dog Aar fra Aar haver været Præstegaarden til afgang, men Leqves Ejere til brug og nøtte: hvor fore og Kiendes for Ret at sidst forbem:te Thuns Vejen, Lahdens og Smidjens samt hougens Tofter og Grund med hvis deromkring er beroende, bør Completere og fylde (Citan)tens paastefnte 3 spands Engemark;

1732: 122

Men derimod følger Præstegaarden til ald dend øvrige indgierdede Marck og ved hørende Teiger, baade tit forbem:te udsteenede støkke af Trappe dams Teigen, som og Soue Teigen med dend der neden til liggende Teig Soue Roe, alt til dend ved Rogne gierdet eller detz Lehd beliggende store Steen, saasom og Citanten, endskiøndt ejende det der i liggende Ager-støkke, til ingen deel, saavit Enge-slotten angaar, haver beviist sig berettiget, men samme Soue Roe, efter Vidnernis udsigende og anviisning, at have fuldt ved Soue teigen til og under Præstegaardens brug; Og som Præstegaardens Enge Teig kaldet Egge Slotten med Egge-bachene ere beliggende til deels oven for dend Mark og Eng som Leqve gaard nu for sine Ejende 3 spands jord er tilKiendt, med det Høe som der slaaes, haver haft Kiørsel derfra og ned over tit forbem:te udskiftede Teiger til og fra Præstegaarden, saa bør Præstegaardens besidder herefterdags have frj og ubehindret paasagie og Kiørsel frem og tilbage, til og fra Præstegaarden til Egge Slotten og Eggebachene, ligesom Præstegaarden derudjnden tilforne haft haver: Og efterdj et støcke af Leqves gl: Ager{en} paa Ostre side og fra øverste Spids af Trappedams Teigen \der fra/ er udkommen: da bør samme fra det øverste Endemerke ned til bekken ved Leqves forskaat, af Leqves Ejere igien indtages, alt lige som Merkerne i Linje til hin Anden udsviiser.

Saaledes er udschiftningen imellom gaarden Leqve for de oft berørte 3 spand Smør i Ager og Eng, og Præstegaardens Eng- og Ager-marck skeed, som og nu Kiendes og døm/mes, at dend herefterdags bør forblive, saa at en hver \nu/ Beholder sit brug ubeskaaret i Alle maader.

Belangende det saa

1732: 122b

kaldede Axelspand eller Allehelgens; da, endskiønt samme Teig tilforne haver været under Præstegaardens brug; er det denne Sag og de paastefnte 3 Spand Smør aldeeles uvedkommende: Og som det er Citant: Lieut: Nordahls Ejendom efter det i rette lagde Skiøde, og befunden tilforne fra Præste gaardens brug udsteenet: saa vedkommer det Citanten baade at giøre sig denne Teig, saa nøttig som hand best formaar, som og, i fald hand formeen sig dermed brøstholden, at søge sin hiemmelsmand der udjnden efter Lovens maade.
Angaaende ind!! (nu?) dend Aparte imellom Parterne under proceduren opkomne tvistighed om Moen, som Præstegaarden sig eene tilegner, samt fleere Teiger vedhørende Præstegaardens brug; Da haver Citant: Lieut: Nordahl udj sit for Sagen udstæde Stefnemaal ikke paatalt andet end udsteening for 3 spand Smør af Ager og Eng fra Præstegaarden indengierds, Gaarden Leqve tillagt, hvilcket, som melt, af denne Ret nu er til ende ført; og des u:agtet, saa har Citanten aldeeles icke, til Møen for lidet eller noget der af, beviist sig berettiget, eller til Gaarden Leqve med rette bør følge: Men der jmod er det med de af Sogne Præsten i rette lagde Æld-gamle breve, hvilcke denne Ret anseer Autentiqve, som og de førte Vidners Ædlige forklaringer, der ellers giver disse breve størke at agtes troe værdige, klarligen beviist, at dend gandske Møen er Præstegaardens og ingen andens rette til- og

1732: 123

Vedhørende Ejendom: thj (at) Citanten vil grunde sin formeening paa et Selv-tagen Qvægs bejte i Moen, samt fiskerje i dend omtvistende Høel udj bem:te Moe, af Een Lejlending Nafnlig Hans Larsen, som for mange Aar siden haver brugt gaarden Leqve, hvilcken gaard det icke gotgiøres endten før eller siden denne Mands tid, til Moen eller fischerje i Høllen at have Ret, Eragter denne Ret at være uden medhold af Loven, og altsaa deraf icke kand have nogen lovlig følge derpaa at vinde nogen Ejendoms ret og anpart; thj Kiendes for Ret, at ald Moen fra Nederste og øverste til Præstegaardens qværn-huuse toften og dend der liggende store Broe, alt under Leqves houges hamre, bør med Høllen og fischerjet alt til midterste Dyb i Waasse-Elven, følge og vedblive Wangens Præstegaard og dends rette besiddere, og ingen uden itzige besidder og dends efterkommere, deris minde og tilladelse, endten udj Moen at hugge eller hugge lade, eller med deris Creature sam/m/esteds at bejte, heller af Elven og det fischerje ved Moens Land i Elven schulle maatte falde, benøtte og foretage.
Og anlangende Waar stølen Schiør: da som det saavel af Vidnerne som af Acten erfares, at Præstegaarden, foruden Hangeren haver Anpart i Bierget og haft Sæhl paa denne Vaar-støel, hvilcket Sæhl, som nu schal være frakommen, afgangen Hr: Niels Weinvichs Arvinger, ved dend, ang: Præstegaardens Huuse og biugninge in Majo 1730, passerede forretning, er bepligtiget at opsætte eller Restituere, Saa bør Præstegaarden uformeent af Leqve Gaards Ejer udj tit bem:te Waar støel Schiør, som af gl: tid at høre og følge (sine) tilkommende Sæhls Tofter, og af St(øls)

1732: 123b

bruget det som forhen været haver.
Jligemaade da Kiender denne Ret, at Præstegaarden og dens brug, men ellers ingen anden, bør følge dend saa kaldede Tørlings Teig.
Og hvad Tunge Teigen angaar, da kand denne Ret ikke ansee det for et lov-skikket Argument, til et Sandt Ejendoms beviis, at afgangen Hans Larsen i denne Teig schal have Hugget: thj det er bekiendt, at Citantens Sviger-fader, afg: Mag:r Giert Miltzou, baade ejede Gaarden Leqve, og havde dend med Præste gaarden under sit brug: Og derfore kunde det og være, at bem:te hans Lejlending baade med og uden hans Minde fore\tog/ sig, saavel denne Teig med Hugster eller i andre maader, ligesom det og kand være scheed med Møen og

Hyllen, at benøttes; saa \dog/ efterdj Mag:r Harboe ikke haver fremviist noget Document, af hvilcket kunde fornem/m/es at Præstegaarden Eene tilkommer denne teig: men Vidnernes forklaring gaar medst derpaa ud, at Leqve gaard haver haft indbem:te Teig fællitz med Præstegaarden, Eragter Retten at tit bem:te Teig, Tunge-Teigen Kaldet, fremdeeles bør være under Præste gaarden og Leqve gaards fællitz brug:
Sluttelig angaaende processens og denne forretnings omkostning: Da er Sagen ikke Sogne Præsten Mag:r Jørgen Harboes pro persona eller for sin Egen tilhørende Ejendom vedkommende, Men dend Concernerer Præste gaarden og dends tilligende, hvilcken han/nem/ som beskikket Sogne Præst allernaadigst er beneficeret med andet Præste bordetz Goeds (i al) sin Subsistence, at maa bruge eller

1732: 124

bruge lade: Og udj Sagen har bem:te Magister Harboe sig indtil viidere indladet end dend, til Præstegaardens forsvar af høy øfrighed Constituerede, med fornøeden Opliusninger at gaae til haande; thj kand hvercken Præstegaarden i sig Selv, og Conseqvens heller icke Sogne præsten Mag:r Harboe belastes med denne udsteenings forretnings bekostning at tilsvare: Men Mag:r Jørgen Harboe frj kiendes derfor i alle maader; hvor imod Citanten Lieutenant Nordahl, i allerunderdanigst følge af Høy Kongel: forordning og Loven, tilfindes til Sorenschriveren for 3de Dages forretning at betale 6 rd:r, samt hans schyds frem og tilbage første gang fra hans hiem og til Wangen med 2 rd:r 3 mrk: og schydsen nu tilbage igien med 1 rd:r 1 mrk: 8 s: Jtem fortæring i det mindste \i/ 6 rejsedager á 4 mrk: som giør tilsam/m/en 13 rd:r 4 mrk: 8 s: Endelig til Laugrettes mændene for 9 dages forretning, til en hver af dem for dend første dag 1 mrk: og de Otte sidste dage for deris besværing og sinckelse fra deris brug indeværende beste Høste tid á 1 mrk: 8 s: daglig, som er for en hver af dennem 2 rd:r 1 mrk:, og giør i alt 13 rd:r og til Lehns manden for hans Opvartning og mændenes tilvarsling, med viidere hans hafte umage 1 rd:r Der bedrager sig tilsam/m/en 27 rd:r 4 mrk: 8 s: siger Tiuge og Siuf Rixdr: fire Marck og otte schilling, under adfærd efter Loven.

Anno 1732 dend 19de September, blev extra-ordinair Ret sat og holden paa Gaarden Møcheltvedt, beliggende udj Wads Wæhrens ting laug og Wosse Præstegield, udj Een Sag, som Od Brunborg, Aschild Meerstad, Ole Flansaas, og Jon Axelberg til samme tid og Stæd havde paastefnt …. Aasteds (sag imod) Gullik og Siur Schorve, formedelst u:lovlig Skoug hugst, udj een Alminding i Wads Wæhrens ting laug beroende, som Wads Wæhrens Almue sig tilegner, alt efter dend Eragtning som sidstleden Sommer ting dend 13de Aug: i denne Sag og imellom indbemelte Parter blev af(sagt), og Citanternis til denne berammede dag udstedde Stefning. Og blev Retten betiendt af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus tillige med efterschrefne Laug rettes mænd efter Kongel: Maj:ts foged Andreas Jessens skriftlige opnæfnelse, af dato 14de Augustj passato, som (Bonde?) Lehnsmand Niels Horvey, som (for) Retten fremstoed,

1732: 124b

lagde i rette, og for Retten blev oplæst.
Derefter fremstoed for Retten Od Brunborg, Askild Meerstad, Ole Flansaas, og Jon Axelberg paa egen og Almuens Vegne udj Wadswæhrens Tinglaug, saa mange som med rette er rettmæsig Ejere udj dend paastefnte Skouge-Alminding, og fremlagde deris Skriftlige Stefning for denne af dem rejsende og nu paabydende Sag, angaaende hvilcken de vilde have Sig refererit til det Stefnemaal som for hiemtinget sidstleden Sommer ting blev

anhængiggiort, og da fra samme Ret til Aastedet blev henviist, hvorhen og Sagen nu er indstefnt; Og blev derpaa, saavel fogden Sr: Jessens Opnefnelse til Laug rettet, som og Citanternis Stefnemaal oplæst /: af Sorenschriveren Preus, som efter forbemelte fogetz Opnæfnelse, til Laugret, var beskikket, Størch Gullachsen ..im, Peder Knudsen ibidem, Arne Olsen Træen, Ole Nielsen ibidem, Anders Larsen Westrim og Swen Stephensen Hofda, til Laugret. :/

forbemelte Citanterere!! Od Brunborg, Askild Meerstad, Ole Flansaas og Jon Axelberg derpaa sagde, at de saa vel for sig selv som dend øvrige Waswæhrens ting laug[s Almue], dog af dem icke andre, End de som med ingen Skoug til deris paaboende gaard haver, ere nødsagelig blevne anlediget baade før og nu at paatale denne Sag, der herrører saa vel af Ulovlig schoug hugst som Næver flæckning, forøved af indstefnte Gullik og Siur Schorwe, thj vilde hand, Nemlig Od Brunborg, paa egen og interessenteris Vegne nu forvendte Rettens lovformelige behandling i denne Sag, i hvilcken Comparenten ved muntlig given Varsel havde indstefnt følgende Vidner, nemlig: Ole Roe, Niels Kolle og Siur Sevaldstad, samt Magne Langeland, Siur Lien, Niels Alvesen, Anders Berstad, Æedlig at forklare, om det icke er dennem bekiendt og fuldkommen Vitterligt at den omtrettende Almindings schouge Teig for mangfoldige Aar siden, er Kiøbt til de Bønder i Wadswæhrens Tinglaug, som selv icke til deres brugende gaarde med nogen schoug er forsiufnet. dernest, om hvad de indstefnte haver Hugget i samme Skouge teig, og endelig, hvad dennem er viidende og bekiendt om denne Skouge Almindings Teig … ..d.. Inde.. ere deris retmæssige tilhørende ……. til og imod denne Almindings beliggende

1732: 125

og fra dennem er Separeret og udsteenet \og udschiftet og ……./, Ellers sagde Comparenten \at/ af de mænd, som til Vidne udj denne Sag er indstefnt, ere Siur Lien, som formedelst Svagheds forfald ikke kand møede for Retten at aflægge hans Depositum, desformedelst Citanterne beskikkelseviis haver taget hans forklaring i tvende Mænds paahør, Nemlig Andres!! Fan(denes?) og Knud Styve, og disse Mænd, sagde Citant: Brunborg, nu haver indkaldet, hans forklaring under Eed at frembringe; og som samme Niels Alvesen haver været besøgt af sidstbemelte Mænd udj en og samme Affaire, saavit dennem er bekiendt, saavit hans forklaring i denne Sag angaar, saa vilde Comparenten nu have dem for Retten fremstillet, for at aflægge Æed paa og om hvad meer bem:te Personer, denne Sag angaaende, af Siur Lien og Niels Alvesen haver hørt og er bekiendt.

Gullich Schorwe møtte for Retten, og sagde, at hand forundrer sig derover, at disse Citantere endten paa egen eller Almuens Vegne, vil rejse denne Sag imod hannem og hans Grande, som hand formeente \med i/ at være ligesaavel som de berettiget og Lodtagen i denne Almindings schoug, i hvilcken Comparenten ikke nægter for at have hugget, dog icke andet og meere end til hans brug og fornødenhed, og naar Citanterne icke beviiser, at hand m(indre?) end de ere berettiget i denne omtrettende Skouge-teig, saa finder vel Vedkom/m/ende Retter hvorliden adgang og føje Citanten: haver at føre dem, som fattige folck i ulejlighed og pengespilde.

Siur Schorve fremstoed og sagde at hand ingen anden forklaring og tilstaaelse kand giøre end dend hand forhen sidstleden Sommer ting inden retten haver aflagt, hvortil hand sig refererede, og var hand nu af dend formeening at hand lige med Almuen, i hvis stæd Citanterne n(u) staar, havde ret til Almindingen, og dend Skouge hugst med viidere af ham er scheed.

forbemelte Gullich og Siur (Schorve) ti(lstoede at) de vel er bleven ankyndiget C(itanternes) …….. (Stefne)maal, me(n?) de Vidner, som ……. givet, at anhøre, er de …… dog alligevel vil de nu uden …… hvad de maatte forklare, ……

1732: 125b

derefter vil anhøre hvad Vidne de nu for Retten kunde frembringe, om h(vad saavel deris) formænds som deris brug haver været i forbemelte Alminding, og om de ikke med Almuen bør have en og samme Ret i og til Almindingen, og hvilke Vidner Gullich og Siur Schorve nafngav at være Jacob Hossaas, Halgier Iversen, Huusmand paa Schorve, Anders Ellije, Hellie Gietle og be:te Jacob Hossaas, hvilcke trende sidste fornemmel: schal kunde forklare hvor nødtvungne Comparenterne haver været, formedelst mangel af egen schoug, at tilkiøbe sig tøm/m/er af frem/m/ede til at forsiufne deris gaarde, og i hvilcket fald, som de fremdeelis icke kunde see sig udveje endten af deris gaards schoug eller egen formue at holde deris gaards huuse i lov-før stand, de haver foretaget sig dend paastefnte ringe Skoug hugst, i dend Alminding, som Almuen med dem, og de med dennem, haver til fællitz og fornøden brug.

Od Brunborg paa egen og Almuens Vegne, sagde sig at være tilfreds og willig at anhøre de indstefntes Vidnes biurd, og det paa denne tid for at faae Processen det medste mueligt er forkortet, men hand formeente dog at samme Vidners udsigende aldeeles icke vil hielpe dem fra denne Sag, og derom vilde hand viidere eryttre!! sig med sin formeening, og nu var begierende først at Vidnerne, saa mange de er, maatte afhøres efter Lovens maade, dernest at Dommeren med mændene ville tage Almindings schougen i Øyesiufn, med hvad viidere der af maatte dependere: Og naar det er scheed, vil hand efter nermere paastand ……

…….. begge siders Parters frivillige ……. foregaaende Varsel, at imod(tage) ……. (de)ris widners udsigende om …….. det meere imellom dem ……. bleve samtlige benefnte

1732: 126

Vidner for Retten fremkaldet og for dennem oplæst af Lov-bogen Æedens forklaring, og ellers givet formaning \om/ deris Sandheds widnes biurd at aflægge, hvorpaa

Ole Knudsen Roe fremstoed for Retten, og sagde sig at være woenhæftig paa gaarden Roe udj Wadswæhrens Tinglaug, og nu omtrendt 75 aar gam/m/el; dernest forklarede, at i ald hands leve tid har dend opmtvistede Almending været kaldet Wadswærs Almues Almending, og har hand, saa vel i hans ungdom som siden, ofte hørt forklare at dend var tillagt dem af Almuen som var Skouge løes; hvem, deponenten hafde denne forklaring afhørt, vidste hand nu icke at Erindre sig, saasom hand, som en gam/m/el Mand, ikke gav sig derom nogen betænckning; og hvor Almindingen eigentlig er beliggende eller haver sin strekning fra begyndelse til dens slutning, sagde hand sig og ingen kundschab at have om, ej heller hvorledes dend er kommen til Almuen, men hand har fra sin første tid hørt sige, at de schouge løes Almues mænd behielpede sig af Almindingen til deris fornødne brug, dog ham uviidende, om det er scheed; thj hand har selv nogenlunde Skoug til sit brug, og derfor ikke har trenget til Almindingen.

Niels Gullichsen Kolle, boende udj Dyrvedahls Otting og Wangens Ting laug, møtte for Retten og sagde sig at være 66 aar gammel, hvornest hand forklarede, at i hans ungdom har hand hørt sige og forklare af hans far-fader Odde Gullichsen Styve, saavelsom af hans fader Gullich Odsen, nu begge døde, det dend omtvistende Alminding, schulle tilhøre Wadswæhrens Almue, men om dend dennem i almindelighed, eller de af dem som vare schoug-løse, i særdeeleshed, tilhørte, sagde Vidnet ikke at have hørt omtalt af dennem, nemlig hans farfader og fader; men vel baade før og siden af andre Mænd, hvis Nafn hand nu icke kunde erjndre, hvilcke under samtale haver sagt, at denne Almindings schoug ickun tilkom de af Wadswæhrene, som ingen Skoug havde til deris g(aarders fornødenhed), hvorledes dend er kommen til Wadswæhren, (vidste) Vidnet ikke, men, saavit hand …….. denne Alminding haft sit ……. …..len og til dens Almues …….., (viidere sagde) Vidnet,

at hand kunde giøre (Anviisning paa denne) Alminding, som er beliggende …… Møcheltvedt og Schorves Egne. ……

1732: 126b

paa Aastedet for at giøre sin Anviisning paa hvad hand om det paastevnte veed og haver hørt, da vil hand nermere explicere sig og det ham beviiste Skiel og Skifte.

Siur Knudsen Sevaldstad møtte og forklarede, at være 67 Aar gammel, nu boende paa gaarden Sevelstad; sagde derhos at hand haver hørt af hans nu afdøde fader Knud Andersen Sevaldstad, at Almindingen som Wadswæhrens Almue nu tvister om, har af gam/m/el tid været tillagt dem, af Wadswæhrens Almue, som endten vare Skouge løse, eller og tillige dem af denne Almue, som geraadede i Jlds vaade, begge deele der af til fornødenhed sig at behielpe. Og som deponenten for 46 á 47 aars tid siden tienede her paa gaarden Møcheltvedt hos en Mand Johannes Magnusen, omtrendt i 2 Aars tid, saa, og da deponenten, i de omliggende Teiger, hvor og denne Alminding er beliggende, schulle hengaae i hans hosbunds Eejende, hørte hand ofte tale om denne Alminding, og at samme hans hosbond sagde, at Almindingen var tillagt de af Wadswæhrens Almue, som vare uforsiufnet med Skoug til deris gaarde, men de andre, hvis gaarde medfuldte schoug, hørte hand aldrig næfne hvad endten de havde lod eller almindelig ret til schougen, saadan forklaring, sagde Vidnet ellers, mange gange af andre mænd, udj samqvem med ham, at have hørt, men ikke paa hvad maade Almindingen er kom/m/en til de omvundne, men angaaende Almindingen i sig Selv, vidste Vidnet vel at giøre forklaring om hvor dend er beliggende, men om (Schiel eller) schifte ikke noget tilforladelig førend (hand me)d Retten kom paa Almindingen, dog …….. herom forud ikke med noget ……. kunde eryttre.

(Magne) ……..sen Langeland, 60 Aar gl:, fremstod (for Retten og forklar)ede, at da hand var ung og ……. ….llie Magnesens huus, hørte (hand sige) af hannem, at Wadtzwæhrens Almue

1732: 127

tilkom denne omtrettende Alminding; og da hand i hans Alders 24de Aar kom fra ham til hans fader-broder Johannes Magnusen i tieniste, og med hannem hafde omgiengelse igiennem Teigerne og til Almindingen, hvor et Sæhl var opsat af Schorves ejere, sagde bem:te deponentes fader-broder til ham, at dette Schorves Sæhl stoed mestendeelen halvparten paa Almindingen, Og da Vidnet, dend tid u:kynding hvad Almindingen var, spurte hans fader-broder, hvad betydning det ord Alminding hafde, blev hannem svaret, at Wadswæhrens Almue var tillagt denne Alminding, dog ingen andre af dem end de som ikke havde Skouge til deris gaarde, eller og tillige de, som leed brandschade paa deris gaard og blev lagt i ascke. Paa Teigen, som Kaldes Alminding, vidste Vidnet at Kunde giøre Anviisning, men paa Skeel og schifte der imellom og de hosliggende teiger vidste Vidnet indted reel at sige førend hand kom paa stædet.

Og som dagen var forløben, blev forretningen udsat og forfløttet til Morgenen der efter, som [var] dend

20de Septembr:, da Retten atter blev sat og administrerit med foranførte Laugret:

Og møtte da begge Siders parter, af hvem Od Brunborg paa egen og Almuens Vegne først fremstoed og gav tilkiende, at hand vilde lade det denne gang bevinde med at føere Siur Lien og Niels Alwesen deris forklaring, eller de i gaar paaberaabte beskikkelse mænd Anders Fannes og Knud Styve, men hand vil have det reserverit til (bele)ilig tid, og, om det herefter viidere skulle giøres for(nø)den; Men nu paastoed be:te Od Brunborg at Anders Berstad

maatte afhøres; Og som de indstefnte Gullich og Siur Schorve derimod indtet havde at erindre, men vedbrev deris forestillelse som de i gaar for Retten fremførte,
da blev bemelte Anders Berstad paaraabt, som og for Retten fremstoed, og forklarede at hand nu boer paa gaarden Berstad i Wadswæhren beliggende, og er til førstkommende Juule Høytid 60 aar gammel, hvornest hand udsagde at omtrent for 40 aar siden, da deponenten tiendte paa gaarden Schorve, kom hand i tale med nu afgangne Dag Fannes, og iblandt anden imellom faldne samtale forklarede bem:te Dag Fannes for ham, at denne omtvistende Skouge Alminding var tillagt og forundt de bønder i Wadswæhrens Tinglaug, som ingen Skoug havde til deris gaarder, (men) ikke de andre, som havde \Skoug/ ved deris gaarde; Og forklarede

1732: 127b

Vidnet viidere, at fornefnte \Dag Fannes/ ydermeere talte om hvor vit Almindingen skulle strekke sig imod gaarden Schorves Skouge-Teig og Schorves Sæhl, hvis eene hiørne eller Nov skulle staae udj yderste ende af Almindingen, hvilket deponenten vilde anviise paa stædet ligesom hand af ermelte Dag Fannes haver hørt, og ellers er viidende hvorledes h(aver) foreholt sig udj Gullich Schorves faders tid, hvem Vidnet sagde at have tiendt i femb Aars tid.
Derefter blev Gullich og Siur Schorves angifne Vidner antaget, af hvem først for Retten fremkom
Jacob Hossaas, der forklarede at være 62 aar, og boer paa Hossaas; derefter sagde Vidnet, at hand i 11ve Aars tid tiendte paa Møcheltvedt hos Johannes Magnesen, og imidlertid Kannede eller tilegnede Schorves opsiddere deris brug i Almindingen fra og af Evanger Dour maal hougen og braadet ud igiennem, i et Smoug under Schorves Sæhl og viidere op ad uden om samme Sæhl i Rouve Kleiven, hvor fra deris Merke eller schifte gik efter Rusten i fieldet, Og saaledes har hand seet at Schorves Opsidderes brug har været i dend tid Vidnet som melt tiendte hos Johannes Magnesen, Men Vidnet, som sagde at Kunde giøre Anviisning efter det som forklaret er; forklarede ikke at viide hvad endten Schorves Ejere hafde ret til det omvundne eller icke.
Holger Iversen, Huusmand paa Schorve, fremstoed og sagde sig at være over 80 aar gam/m/el, og at hans fader Iver Mogensen og far-fader Mogens Schorve deris tid haver beboed Schorve, hvilcke og Kannede, tilEgnede og brugte Skougen i alle maader ligesom Jacob Hossaas haver forklaret, dog vidste Vidnet (icke) om de hafde nogen ret til samme brug ander(lede)s, end bruget var i al deris tiid uden Kieremaal af nogen Mand i Wadswæhren.
Anders Ellie møtte og forklarede, at hand indtet er viidende om denne Alminding, eller hvad beskaffenhed dend maatte meddrage sig, og hvorwit Schorves Ejere haver ret der i, men paa det viidere hand er krævet til Vidne af de indstefnte, da vandt hand, efter aflagde Æed, at baade Siur og Gullich til deris Huuse og brugs fornødenhed haver kiøbt Tømmer og Træfang af hannem, og ligesaa af Jacob Hossaas, Og var det deponenten {icke} (bekiendt?) at deslige tømmer {…...} var at faae i dend Schougeteig som Schorves Opsiddere tilhører.
Hellie Gietle møtte og efter aflagde Æed forklarede at Schorves Opsiddere haver Kiøbt Tømmer hos deponentens ……., som de, efter deris beretning ikke fandt Tømmer

1732: 128

til deris brug udj deris schoug.
Jacob Hossaas efter paaraabelse atter fremstoed for Retten og sagde at hand med Æed kunde forklare at Schorve Mændene, formedelst Mangel af Skoug til deris fornøden brug i deris egne Teige, haver maattet Kiøbe Tømmer hos frem/m/ede, og endnu derfore hos mange staar i gield.

Gullich Schorve derefter proponerede, at hand kunde føre mange Vidner om hvad trang hand haver haft og haver paa Tømmer udj hans Skoug, formedelst hvilcket hand og nødsagelig haver maattet hielpe sig til sit brug af Almindingen, men tiden har været ham for Knap at faae saadane sine Vidner føert for Retten, hvilcket hand dog ville forbeholde sig til belejligere tid, jkke desminder vilde hand give Retten tilkiende, at det er over Tretten Personer som hand, i hans trang, til sine huusers opbyggelse og dessen nødvendige forsyfn, haver maattet Kiøbe tømmer hos, og for en deel deraf endnu staar i Skyld, Dog alligevel, er det icke meere end 16 stk: furre træer som af hannem er hugget i Almindingen, og veed hand ikke rettere end nogle af disse træer har staaed og er bleven fældet i dend deel, som Schorve gaards Opsiddere sig tilkommer: Men af disse 16 stk: furre har hand soldt til en Mand i Nordland …… Tømmer for 7 mrk: danscke. hvad Næver flekning (er) Angaaende, som er paastefnt, da sagde (Comparenten at Ci)tanterne faar at beviise hvad hand (der haver) flaaed eller flekket i Almindingen, me(ere? til)staar hand det icke.

Siur Schorve møtte og endnu igi(entoeg sin forklaring) hand haver giort sidstleden Som/m/er ting …….. Viidere havde hand nu icke (at forklare).

Derpaa begav Dommeren (og Laug rettet samt Parterne sig udj den om)trettende Alminding, i følges(kab med de indstefnte og mødende) Vidner, og da Retten havde ta(get den omvundne Almindings Skouge Teig i Øyesiufn paa) alle Kandter, blev Schorves Ejere ……. befunden at samme nu paa Schorve …… ….enden, thj Vidnerne Niels Gullichsen, (Siur Knudsen, Magne) Langeland og Anders Berstad, da ……. indbemelte Sehl ere bestaaende, …….. Schorves forrige Sehl havde staaed, og …… at hans Sehl var fløttet ind paa ha(ns) ……. Vidnerne tillige anviiste det steed hv(or Schorves) Sehl var tilforne bestaaende, saa blev nu til (Schiel) og schilsmiisse imellom Schorve gaard og Almindingen, udj et berg hvor det gamle Sehl haver staaet, just i det af Vidnerne omvundne Nov eller hiørne, hugget een lang gloppe, hvilcken blev givet Nafn og kaldet Budeje-gloppen, som viiser først i Søer til een nu indhugget gloppe udj en Jordfast Steen eller berg, \kaldet Stor Steen gloppe/, beliggende under Møcheltvedt Dour Maale Houg, hvilcken sidste gloppe viiser atter fra sig og oven (op)

1732: 128b

i samme Houg (høyest i Himm)el-siufnet, ….. dend første gloppe kaldet Budeje Gloppen, viiser atter igien i Nord til en anden gloppe som nu blev indhugget, kaldet Huusleid gloppe, og findes indsat udj en Hammer staaende i Nord; og derfra gaar Merket atter i Nord hen udj et berg, i hvis yderste Kandt blev Hugget en dyb gloppe Kaldet Stue-gloppen, hvilcken fra sig giør anviisning til en gloppe, som tilforne fandtis der udj indhugget, men nu forbedret, og blev kaldet Tverhammer Gloppen, wiisende igien fra sig ned i Ewanger Dour-Maals hougen til en gloppe, som nu blev hugget i et biergebraad med saadant Tegn, Nemlig L. hvilcket viiser atter i Sydwæst efter braadet til Merckes imod Wæhles Egn til en gloppe udj en stor Jordfast steen liggende oven for Store-løeb-Croen, alt efter braadet, viisende atter hen efter til een gloppe Kaldet Store Løeb gloppen efter forbemelte Braad, og der fra igien til en gloppe udj een Jordfast steen liggende et lidet stk: over Braadet, paa hvilcken Steen fandtes eet maadelig furretræ staaende, hvorfore denne gloppe Kaldes Furre gloppen, som fra sig viiser op i Søer til en anden gloppe hugget i et bierg kaldet Sneebands gloppen, der viiser op efter braadet til een stor steen udj …cken, blev hugget en gloppe Kaldet Naas-gloppe, som anviiser (vii)dere op i Søer efter Braadet til een stor jordfast Steen, (hvor) derudj en gloppe saaledes L mercket og Kaldet Kiør gields Gloppen, …… ned dend øverste ende viiser op til Møcheltveds Doure-(Maal) , …… …..det udj en gloppe kaldet Dahls gloppen, og derfra …… anden og aller sidste gloppe udj en jordfast (Steen) ……. …..ede Merket, og wiiser i lige linnje op ad (til) ……..

Doure maals fieldet, alt i Himmel Siufnet, …….. alle disse Mercker, er Almuens paastefnte (Almindings) …. teige, adschildt fra Schorves Ejere.
…….. og Endelig Møcheltveds Opsiddere deris …….. (sa)aledes blev Anviisning giort af Vidnerne …….. (Dom)meren og Mændene forrettet …… Møcheltveds Ejer Gullich …….. (li)gesaa Jon Aschildsen Wehle, hvil(cken) …….. …..igen grenser og støder til ……. Retten forklarede indtet …….. endten i almindelighed eller …… …..dre;
Og efter at foran førte …… …..ning som melt giort, begav (Dommeren og Lau)grettet sig igien fra Almindingen til Ga(arden Møcheltve)dt, hvor da samtlige Vidner blev fremkaldet for at (Æedfæ)ste deris udsagde forklaring, følgelig deris anviisning, og aflagde derpaa Vidnerne, Nafnlig, Ole Knudsen Roe, Niels Gullichs: Kolle, Siur Knudsen Sevaldstad, Magne Langeland, Anders Berstad, Jacob Hossaas, Halgier Iversen Schorve, deris Æed med opragte fingre, at de ikke rettere og Sandere for Gud veed i denne Sag at forklare, end hvad de som melt har forklaret og ellers er giort Anviisning paa.
Gullich og Siur Schorve derefter forestillede, at det er saa-

1732: 129

vit vel at Almindingen fra deres tilhørende jord nu er bleven udschiftet, og angaaende hvilcket Skifte (de?) ikke vil frem føre nogen imodsigelse, men gierne dermed i alle maader vil være og findes for sig og deris efterkommere fornøyet; men Comparenterne var dog af dend formeening, at dend Skoughugst som af dem udj Almindingen er forøvet, er saa saare ringe at om endskiønt de ikke ejede eller tilkom noget i Almindingen, som de dog paastaar at have fællitz Ret med Almuen, kunde de dog icke undgielde efter dend maade som de fornem/m/er at Citanterne fortfarer med; ikke desto mindre sagde fornemelte Comparenter, at dersom Citanterne godvillig vil lade falde dend tiltale de imod dennem haver formeret, vil de dog ickun, for at forekomme u:nøedig process og Penge spilde, gierne yde til denne forretnings bekostning dend tredie deel; og naar det overvejes at Almuens Alminding fra deris Ejendom er udskiftet paa en side, men derimod for tvende andre imodstøedende gaarde, Nemlig, Wæhle og Møchelstvedt, foruden Almindingen i sig Selv, saa, om udschiftningen /: uden dend paastefnte Skougehugst, hvilcken de ellers formeente icke var ulovlig :/ schulle scheed for Almindingen alleene, og til schilsmisse imellom dem og de{ris} andre tvende gaarde, kunde de dog aldrig komme meere end Een fierde part af Omkostningerne for dennem at tilsvare: Og vilde de, Neml: Comparenterne, have saadan deris forestillelse til et godt og mindelig forlig, dem og deris Contraparter imellom til Vitløftigheds forekom/m/else indstillet til Rettens schiøn, om ellers icke deris Contraparter samme skulle ville bjefalde.
Od Brunborg, som med de fleere benefnte hans interessentere samt en deel af Almuen der tilegner sig Almindingen, formedelst de icke haver nogen sær Skoug til deris gaarde, var tilstæde for Retten, derpaa svarede: at de indstefnte Schorve Opsiddere ikke med rette kand have at tale om dend Siufn som i dag er sched over Almindingen, til scheel og schifte imellom dem og fleere fra Almindingen: Men for at viise, at hvercken hand, Neml: Od Brunborg, eller de andre dette Tinglaugs Almues mænd, der ikke haver nogen schoug til deris paaboende Gaarde, og nu med ham paasøger dend Ret til denne Alminding, som dennem med rette tilhører og bør følge, er trette-Kier eller vil indvickle endten sig eller sine interessentere

1732: 129b

i ydermeere process, da vil hand med sine interessentere, formedelst at hand med dennem finder dem udj ringe tilstand, og dog burde, efter Almuens formeening, undgielde, endschiønt de som Wadswæhrens Almues mænd vil formeene sig udj Almindingen lodtagen, lade hans

og deris ret falde, forsaavit dend nu af dennem øvede schoug hugst og Næver flækning angaar, og derpaa i ingen maade have at prætendere; og som de ere af ringe Vilkaar, saa vilde Comparenten tillige beqvemme sig paa egne og Almuens Vegne at svare toe Tredje Parter af de Omkostninger som formedelst denne forretning maatte udflydes og betales. Men derimod paastoed hand paa egene og de andre Skouge-løse Almues mænds vegne at indstefnte Schorve gaards opsiddere bør holde sig fra Almindingen saaledes, at, o(m) Retten schulle maatte eragte, at de derudj, havede nogen lod med dend øvrige Almue, ikke foretog sig nogen hugst af hvad Nafn det end maatte være, og heller icke nogen Næver flekning, med mindre deris store Nøed saadant udkrævede, da de og, forinden alt saadant scheede, skulle give Wadswærens Almue det tilkiende paa saadanne tider, naar Almuen, endten ved ting, eller paa Kirkke gaarden, var tilstæde, og at dennem der efter, følgelig Almuens tilsagn, paa schougen i Almindingen, hvad endten Hugges eller flekkes schulle, blev giort Anviisning. Og paa denne maade vilde Comparenten slutte og eftergive sin og Almuens prætention, hvilcket hand paa egne og Almuens Vegne til Dom/m/eren og Mændene wille have indstillet.

Gullich og Siur Schorve dertil svarede, at de med foranførte Citanternis foreslagne forligelse maal vare fornøyede, og, om Retten saa eragtede, ubrødelig det samme ville holde sig efterretlig, derpaa og begge siders Parter rettede hin anden Haand, at det saaledes som Od Brunborg paa Almuens Vegne haver paastaaet, fremdeeles schal forblive, og des angaaende forlangede de Rettens endelige Dom; hvorpaa og af Dom/m/eren og Laugrettet i denne Sag for Ret blev

Kiendt og Dømt Saaledes:

Efter de aflagde forklaringer af de fleste i denne Sag afhørte Vidner, er det af denne Rett fornummen, at dend omtvistende Alminding, som er beliggende inden om …….. Møcheltvedt, Wæhle og Schorve gaarder, og …….. denne Ret, efter widnernis udsigende haver (fore)taget .. Øyesiufn, og saa vel der efter, som og denne

1732: 130

Sags beskaffenhed haver udkrævet ligesom Acten nermere forklarer, tilhører og fra gammel tid af, haver fuldt de af Wadswæhrens Tinglaugs Almue, som ingen Skoug til deris Jorde haver eller har været og er tillagt; thj Kiender denne Rett for billigt og Rett at samme Alminding med hvad deraf dependerer bør følge samme Almues mænd, som deris retmæssige Ejendom, alt efter de glopper som derom ere fundne og efter Actens udviis nu befindes et efter andet at være sat og hugne. Men angaaende dend øvrige dispute som imellom Parterne, om denne Alminding, og dend Skoug hugst med Næver flækning som af Gullich og Siur Schorve schal være forøvet, er opkommen og paastefnt, da som bem:te Gullich og Siur Schorve er begrebne i Wadswæhrens Tinglaug; og følgelig der af ikke kand betages dend ret og lod i Almindingen, som andre, der icke ejer Skoug til deris gaarder; og det er befunden at \de/ haver haft trang til det, som dem efter egen tilstaaelse hugget haver, for at forsiufne og forbedre deris gaarders Huuse; Kiendes for Ret, at ermelte Gullich og Siur Schorve bør være frj for Citanternes prætention, som nu er paastefnt, og det i alle maader; men derimod finder denne Ret dennem pligtig, efter det i Acten indgaaede forligelse maal, at følge Citanterne, Nemlig de af Wadswærens Almue som ingen schoug haver til deris gaarde, deris ved Od Brunborg giorde forEening, saa at hvercken Gullich (eller) Siur Schorve, eller nogen anden som efter dennem schulle maatte komme at beboe og bruge Schorve gaard, bør eller maa understaae sig, uden foregaaende Almuens tilladelse, endten furre, Birck og anden slags træe udj tit forbem:te Almuens Alminding at fælde, eller Næver at flæcke, og det under dend Straf som Loven allernaadigst dicterer. Ellers bør denne Alminding blive og følge de Almues mænd af Wadswæhrens tinglaug, som findes at være Skouge løse, og ingen anden at have Ret til Almindingen end deslige Almues mænd. Og til slutning, angaaende processens

bekostning, da Kiendes for Ret at samme, efter dend slutning som imellom Parterne er falden. bør svares af Od Brunborg

1732: 130b

paa egen og Almuens Vegne de 2/3 Parter, og af Gullich og Siur Schorve 1/3 Part, hvilcke bedrager sig efter Kongelig Allernaadigst forordning til Sorenschriveren for 2de dages forretning 3 rd:r, hans fortæring i 4re dage fra og til Aastedet á 4 mrk:, samt hans Rejse frem og tilbage med schyds 3 rd:r 4 mrk: 8 s:, som giør 9 rd:r 2 mrk: 8 s: Jtem til en hver af Laug rettes mændene, som ere af et andet ting laug, og haver \haft/ besværlig umage med lang rejse og ophold fra deris Hiem og anden brug 3 mrk: danscke, og endelig, til Lehns mand Niels Horvej for hans umage med Stefning, Og denne forretnings bjevaanelse 4 mrk:; hvilcket alt beløber sig til 13 rd:r 8 s:, som Od Brunborg paa egen og Almuens Vegne nu straxen fornøyer og betaler, imod at hand dend tredje deel deraf niuder betaling og erstatning af og hos Gullich og Siur Schorve, Nemlig 4 rd:r 2 mrk: 2 s:, hvilcke fire Rixdaler toe Marck og toe schilling Gullich og Siur Schorve dømmes skyldig til Od Brunborg eller Almuen, som i denne Sag er interesserit, at betale, inden 15ten dage under Execution efter Loven.

Anno 1732, dend 23de Septembr:, blev Extra Ordinaire \Ting/ og Aasteds Ret sat og Administrerit paa Dend Gaard Breke, beliggende i Guldfierdings Otting og Wangens Ting laug paa Woss, udj en Sag, som de tvende Opsiddere Aad Torgiersen og Lars Berriesen Breche havde rejst og paastefnt imod Knud Nielsen Finne, angaaende een Støel kaldet Hæggewad, som bem:te Od og Lars Breke formeener sig berettiget til, men af dito Knud Nielsen Finne bliver disputerit. Og betiendtes da Retten af dend Constituerede Sorenchriver Jacob Preus, tillige /: efter Kongel: Maj:ts foget Sr: Andreas Jessens Skriftlige Opnefnelse, af dato 24de Augustj indeværende Aar, som Lehnsmand Wiching Tvilde, der for Retten var nerværende, fremlagde :/ med efterskrefne Laug rettes og Med-doms-mænd, Nafnlig, Biørne Mølster, Størch Seim, Willum Eide, Johannes Oppeim, Iver Ousgier, og Stephen Rondve.
Derefter fremstoed for Retten Citanterne Od og Lars Breke, som i Retten fremlagde deris for Sagen udstæde Stefning af 2de September sidst Erskinnet, som blev læst.
Knud Nielsen Finne møtte for Retten

1732: 131

og sagde at hand efter Citanternes udstedde Stefne maal er lovlig Stefnt; men det første hand vilde udbede af Retten, schulle være dette, at Citanternis indstefnte Vidner, om og naar de af Retten bliver stædet til forklaring, maatte adschilles, saa at eet hvert Vidne i sær bliver frem kaldet og afhørt; hvad viidere Comparenten til sin Ret at maatte forsvare med, kunde finde fornøden at i rette komme, schal \det/ schee i belejlig tid og forinden denne sags afgiørelse med endelig dom, hvorfore hand, Nemlig Knud Finde, med derudjnden i alle maader vilde have sig hans forsvar forbeholden.
Citanterne fremlagde deris Ejer Sr: Henrich Miltzous schriftlige forestillelse af 17de hujus, som blev læst.
Knud Nielsen Finne sagde, at Sagen schal vel efter hans formeening findes, efter de beviisligheder hand nu haver sig forbeholden, af langt anden beskaffenhed, end baade Citanterne og deris Ejer Henrich Miltzou vil have dend forklaret; og finder hand sig formedelst sam/m/e Citanters og Ejeris indvendinger nu anlediget, at begiere Sagen forfløttet paa en belejlig tid, paa det hand baade kunde faae indstefnt hvad Vidner hand maatte have til at opliuse Sagen med, samt og dend underretning som fornøediges af Matriculen, med hvis

meere hand eragtede, efter sin forhen giorde forestillelse, hvilcken, og om Vidner nu blev antaget til forklaring, hand ville have igientaget.
Af de indstefnte Vidner møtte Ole og Siur Seim, Lars og Erich Lødve, Gullich Sondve, Anders Rougstad og Knud Qvaale, samt Eli Hage, {og Guro Bouthuus},
Lars Olsen Ullestad møtte ikke, saasom hand er Svag og Sengeliggende; saa møtte og icke Od Sondve og Guro Bouthuus.
Warsels mændene Lehns mand Wiching Tvilde og Henrich Winnie møtte og med Æed afhiemblede at de samtlige widnerne med lovlig Varsel til denne dag og Stæd haver Stefnt.
Derpaa blev de tilstæde værende Vidner for Retten fremkaldet og Æedens forklaring for dem lydelig oplæst, og derefter formanet deris Sandhed i denne Sag at forklare og udsige, og efter at de, følgelig Knud Finnes paastand vare Separerede, fremstoed for Retten det første widne
Ole Seim, og forklarede at hand nu er beboende paa gaarden Seim her i Guldfierdings Otting, hvor efter hand aflagde sin Corporlige Æed, Sandhed i denne Sag at vidne, og dernest forklarede: at nu sidstleden foraar imod Sommer(tiden? blev) deponenten af Breches Opsiddere begieret, at h/an/d ville være med dem naar de udførte deris Creature fra Breche Støelen,

1732: 131b

og som h/an/d derpaa gav sit forløfte, følgede h/an/d med Breches Opsiddere og deris qvæg for at bringe dem til Støelen Qvidings støelen Kaldet, og da deponenten med sit følge, i hvilcket hans grande Siur Seim og var tillige med qvæget, var kommen til Støelen, forefandt de Knud Findes tienere, som tiltalede dem saaledes; hvad endten wilde Widnet og hans følge vende om og tilbage igien fra Støelen, eller og vilde de Kiøre deris qvæg og med det gaae tilbage til Finne, saasom deris Hosbond Knud Finne dennem saadant havde befalet. Men som Breches Opsiddere ikke vilde drive deris qvæg igien fra denne Støel, da Kiørte Knud Finnes tienere \Breches Opsiddere,/ deris qvæg derfra. Og viidere vidste Vidnet ikke at forklare.
Siur Seim møtte, og efter aflagde Æed forklarede, at hand ligesom hans grande Ole Seim var forlanget af Breches Opsiddere at være med dennem for at drive deris qvæg til Qvitings støelen, hvilcket deponenten og giorde, men der kom/m/ende forefandt de Knud Finnes tienere med deris Hosbonds qvæg paa denne Støel. og tiltalede da Knud Finnes tienere Breches Opsiddere, hvad endten de vilde drive deris qvæg tilbage igien, eller og de skulle giøre det, eftersom de {deris} havde deris Hosbonds befaling \dertil/. Og da Breches Opsiddere ikke vilde viige fra Støelen med deris Creature, foretog Knud Findes tienere sig at drive Breches Creature fra tit bemelte Støel. Viidere forklarede dette Vidne Siur Seim tillige med det forrige Vidne Ole ibidem, \som atter for Retten blev frem kaldet/, at Breches Opsiddere, formedelst saadan tilbage drivelse med deris Creature af Knud Finnes tienere, haver denne Sommer med deris Creature Støelet paa deris egen Støel kaldet Hæggevad. Videre sagde og dette Vidne ikke at Kunde vidne i denne Sag.
Lars Brynildsen Lødve aflagde sin did!! Sandhed at vidne, og derpaa forklarede at være omtrendt 80 aar gammel, og af hans nu afdøde Stiffader Anders Lødve haver hørt, og ellers af andre Mange gode gamle Mænd her i grænderne, at Gaarden Breche og dends Opsiddere tilhørte dend paastefnte Støel Kaldet Heggewad, og ligesaa tilKom Breche det saa kaldede Slotte-Træe, hvilcket, Vidnet forklarede at have hørt af sam/m/e hans Stiffader og andre, men ikke af Finnes Opsiddere, at Breches Opsiddere haver overladt til Finnes Opsiddere \Støelen Heggevad/, imod, at Breches Opsiddere schulle niude brug for deris qvæg med Støeling og beite udj Finnes Støel,

1732: 132

kaldet Qvidings støelen, men om Finnes Opsiddere havde anden ret til omvundne Slotte Teig, eller at Breches Opsiddere gav eller var pligtig at give andet og viidere for at de maatte benøtte sig af Qvitings Støelen, sagde Vidnet icke at have nogen Videnschab om, Paa Spørsmaal sagde Vidnet indtet at viide at Breches Opsiddere havde givet rettighed af et Kalvschind til Findes Opsiddere for tit omvundne brug i Qvitings Støelen.

Erich Brynildsen Lødve møtte, og efter aflagde Æed forklarede at være omtrendt 70 aar gammel, og hvor efter hand vandt ikke allene af forbem:te Sl: Anders Lødve, men end og af mange fleere mænd her i bøygden, at have hørt alt hvis af det forrige Vidne Lars Lødve er udsagt \og/ forklaret, som at Breches Opsiddere schal til deris gaard og brug tilkomme Støelen Hæggewad og Slotte træen, hvilcket sidste de haver tilladt Finnes Opsiddere at bruge imod at de med deris Creature støelede paa Finnes Støel Kaldet Qviting, men Vidnet har aldrig hørt at Bræches Mændene for saadan Støeling gav anden vederlaug endten af et Kalv schinds rettighed, eller fløtning til Finnes-Mænd til mindste deel.

Gullich Knudsen Sandwe!! (Sondve) efter aflagde Æed vandt, at saavit som hand nu mindtes, da var hand omtrendt for 12 Aars tid siden {var hand} i et Barsel-gilde paa Sondve hos Od Nielsen, og da faldt den tale imellom de tilstæde værende om disse omtrettende Støele, men i dend tid var deponenten noget beskiencket, dog kand hand \vel/ mindes at der blev sagt af Knud Finne, at der schulle have boed 2de Søstre, een paa Finne og een paa Breche, hvilcke imellom sig schulle have giort eet Støele-bytte, dend eene havde en waarstøel, og den anden Anden!! en field-støel, og sagde be:te Knud Finne at disse tvende støele var Qvidings og Heggevad Støel, og sagde Knud Finne samme tid at Finne gaard alleene tilkom Qvidings Støelen, og omendskiønt Breches Opsiddere Støelede der, Kunde hand forbiude dem det, men angaaende Heggewads Støelen, sagde Vidnet ikke at Kunde mindes hvad talt blev.

Anders Rougstad fremstoed, og efter aflagde Eed forklarede, at omtrendt et Aar siden var hand i omgiengelse med Knud Finnes broder Od Nielsen Sondve, og da forklarede bem:te Od Nielsen Sondve for deponenten at der schal have boed tvende Søstre paa Finne og Breche gaarder, hvilcket!! (hvilcke) med hin anden schal have indgaaet et Støels bytte, om Qvidings og Heggewad Støelen, dend eene af disse Søstre schulle beholde Qvidings

1732: 132b

Støelen, men dend anden Heggevads Støel, dog schulle Breche gaard ikke tilkomme noget udj Qvidings Støelen, men alleene Heggewad og Slotte Træe, og forklarede Vidnet viidere, at bem:te Od Sondve sam/m/e tid udsagde, at der siden imellom Finne gaard var bleven sluttet, at Breche Opsiddere schulle have frihed at støele paa Qvitings Støelen, hvorimod Finne gaard schulle nyde Slotte-Træen til vederlaug; men anden afgift deraf sagde Vidnet, at Od Sondve ikke talede om; men Od Sondve sagde til ham, Neml: Vidnet, at hand har hørt alt dette af Knud Finne selv forklare.

Knud Jonsen Qvaale møtte, og, efter at hand sin Æed havde aflagt, forklarede, at af hans faster Anne Knudsdatter, som nu er død, har hand for nogle Aar førend hendes død, hørt hende sige og forklare, at Finne-gaard tilhørte Støelen Qviding, og oven for Heggewad schulle Finne gaard eje sine Sæhls tofter og, men Finne gaard skulle indtet tilkom/m/e udj Heggewad Støel, dog sagde hun at efter et bytte som var bleven giort, skulle Breche gaards Opsiddere støele paa Qviding, og Finde gaard derimod paa Heggevads Støel, og viidere sagde Vidnet indtet om denne paastefnte tvistighed at være viidende.

Eli Knuds datter Hage møtte, og efter aflagde Eed vandt, at \af/ hendes fader, nu afgangen Knud Ellingsen, som boede paa gaarden Breche, \har hun hørt sige, at/ {…} som der engang kom bud til hannem fra Finne gaards Opsidder, at hand skulle føre en Kløv til Evanger, som schulle være i Hafne- eller Støels-leje for Støelen Qviding, hvilcken Finne gaard schal tilhøre,

da sagde hendes fader til buddet saaledes: Gud bevare mig derfra at vj saadant skulle giøre, paa det at mine efterkommere ikke skulle bande mig i min Grav, Og sagde Vidnet ydermeere, at baade før og siden mange gange haver hun hørt af hendes fader i hans levende live sige, at Finne gaard ikke ejede en foed bred udj Støelen Heggewad, men Breche bønderne støelede aarlig aars paa Støelen Qviding, og derimod havde Finne gaard Slotte-Træen som et vederlaug; Ellers sagde Vidnet, at hun og haver hørt sige af bem:te hendes Sal: fader, at der (imel)lom tvende søstre, som boede paa Finne og Breche, om disse bem:te tvende støele var giort forligelse maal, men hvad forligelsen var, kunde Vidnet

1732: 133

nu icke erindre, dog var dend af disse Søstre som boede paa Finne, hendes Nafn Magelj, og dend paa Breche boende heeder A(asse?), og saaledes har hun, Neml: Vidnet, hørt deris Nafne nefnet af meer benefnte hendes Sl: fader.

Knud Finne derefter sagde, at som nu Citanterne haver ført deris widner, saa bliver det hannem nu fornøeden at føere de beviisligheder, hvormed hand formeener sig sin ret til de omtvistende Støele at beskierme, thi var hand af Retten begierende, at retten vilde forunde ham en belejlig frist, saa vel dermed at fremkomme, som og at see sig om dend underretning hannem fornøediges af Matriculen, Og sagde hand dertil ikke at kunde have mindre tid end til først anstundende Waar.

Citanterne derpaa protesterede imod dend begierte opsættelse, hvilcken de formeen ikke hensigter til andet end til Ophold og at føre dem i wiidere trang ulejlighed og omkostning, og som de med de førte widner haver tilstrekkelig gotgiort, ikke alleene at Støelen Heggewad med Slotte træen har været, er, og bør være deris gaard Breche, som dends sande og Retmessige Støels ejendom til.... (ved) …nd, men end og at Finne gaards besiddere ikke haver haft nogen Ejendoms ret til Støelet Heggevad, langt mindre til Slotte-Træen, uden at samme Slotte Træ af Breches besiddere haver været tilladt Finne gaard at bruge, dog paa ingen anden Maade end, at Breche derimod for deris Creature udj Qvitings Støelen, skulle have frj Støels bejte og ubehindret Brug i saa tilfælde; Altsaa, sagde Citanterne, at deris Paastand er denne, at dersom indstefnte Knud Finne endnu vil vedblive denne gamle Støelings schik og maade, som u:kiert førend nu, imellom Finne og Bræche gaarde haver været, vil de være dermed tilfreds, endschiønt at de i nogen tid af Knud Finne er scheed megen fornermelig Uret og Ulejlighed, fornem/m/elig de ere drevne fra det rette og gamle Støels og Græs beete med deris Creature, som har Aarsaget dem baade mangel paa støele med andet meere, der har bragt dem i adschillige U:taalelige Ulejligheder. Men schulle nu ikke Knud Finde ville beqvemme sig, førend Dom gaar, mindelig at slae sig til rette, og det saaledes at de beholder fremdeeles det de(ris) brugende gaard med rette bør følge: da haabede Citanterne, at, om Knud Finne imod forhaabning fik dend forlangende udsettelse, hvilcken de (endnu? ikke?) kunde hannem tilstaae, dend da ikke tillades ham

1732: 133b

saa overfløedig lang som hand har begiert, thj derved blive de til deris større schade betagne deris Støels brug og nøtte, i det øvrige sagde Citanterne, at som ingen ting hensigter af Knud Finnes begier end til udflugt og Ophold, saa vendtede de at hand ved dend faldene endelig Dom bliver ifunden, at erstatte dennem denne processes omkostning, og det tilstrekkelig.

Derpaa blev af Retten

forafskeediget, saaledes:

Paa det at Knud Nielsen Finne ikke skal klage sig, med Retten overiilet, da bliver bem:te Knud Finne bevilget Sagens henfløttelse, dog icke længere end til dend 8de November først

kommende, da Retten her igien paa Gaarden Breke bliver sat og administrerit i denne Sag, hvor fore og Knud Nielsen Finne hermed alvorlig forelægges at føere i Rette alt hvad hand monne finde fornøeden til sit forsvar at have, thj ellers agter Retten at schride til Sagens endelige paadøm/m/else, jmidlertid fornøyer og betaler nu Citanterne for denne gang Dom/m/erens og Laug rettetz Gebuhr efter Loven og Kongel: forordninger, hvilcke, ved endelig Dom schal blive paakiendt hvad endten samme maatte blive for deres egen regning, eller og dessen erstatning til dennem af Contraparten.

Anno 1732, dend 26de September, blev Aasteds Ret sat og administrerit paa Gaarden Øfre Winnie udj Winier Otting og Wangens Hoved Sogn beliggende, udj een Sag indstefnt af Citanten Iver Gullichsen Winnie imod Størch Duchstad og hans Søn Aamund Størchsen Fiosse; angaaende at bemelte Citant Iver Winnie udj hans tilbøxlede brug i Øfre Winnje, som er Wangens fattighuus tilhørende, schal finde og formeene sig fornermed af Fiosse gaards Ejer og besidder, først udinden en Slotte-Teig Kaldet Roen, og dernest dend saa kaldede Spands Teigen, som ikke alleene i Ager, men end og \formedelst/ en Humble Houge, er indvijet og af Fiosse gaards Ejere og besiddere indtrengt paa Cit:s brug. Og betiendtes da Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, tillige med efterskrevne Laugret, som Kongl: Maj:ts foget Sr: Andreas Jessen havde opnæfnt, Nemlig: Wiching Gielde, Iver Gierstad, Torbiørn Neqvitne, Knud Knudsen, Lars Schutle, og Anfind Giere. Wed denne Sags behandling var og Lehns mand Wiching Tvilde efter Kongel: Maj:ts foget, Velbem:te Sr: Jessens Ordre, for Retten tilstæde.

Citanten Iver Gullichsen Winnie fremstoed for Retten og fremlagde hans Skriftlige

1732: 134

Stefning i denne Sag af dato 2de Septembr: passato, som blev læst.

De indstefnte Størch Duchstad og Aamund Størchsen Fiosse møtte for Retten og tilstoed at de efter Citantens Stefnemaal lovlig er stefnt; og (Størch) sagde, \at/ saaledes som hans Sl: fader Aamund Fiosse før hans, Nemlig Størch Duchstads, tid haver brugt det omtvistende, \Saa/ har det og været brugt af ham og hans Søn, Aamund Størchsen Fiosse, og sagde Størch Duchstad, at det omtvistende er brugt af hans Søn, som det endnu bruges, men Comparenten haver indtet brev eller Vidner derpaa af!! (at) fremføre, end at hand tilegner sig det efter det brug, som forhen haver været af de forrige Ejere og besiddere til Fiosse.

Lehns mand Wiching Tvilde fremstillede sig for Retten og lyste Mag:r Jørgen Harboes forfald, udj Embedes forretninger, men hand indgav welbem:te Mag:r Harboes schriftlige forestillelse af denne dags dato, som blev læst.

Og som Parterne derefter indtet viidere havde at fremstille, da begav Dommeren med Laug rettet sig i følge med Parterne at tage i Øyesiufn dend paastefnte Teig kaldet Groen!! (Roen?), hvor først blev anviist een steen udj Marcken (ved?) Tønna-Bechen, i hvilcken fandtes een gloppe udhuggen, derfra avangeredes viidere frem efter anviisning ……. efter et gammelt Steen-gierde, som moxen var (ned) falden: Og viisede Fiosse gaards Ejer Størch Duchstad og hans Søn Aamund Størchsen Fiosse, Een saa kaldet gloppe udj en Steen liggende oven for Helleweds qværne Huus, hvis grund tilhører Citanten Iver Winnies brug, og hvilcken Gloppe Fiosses Ejere og besiddere formeente at skulle svare til forbem:te første anviiste gloppe ved Tonna-Bechen. Men som Citanten samme ….. tilstoed, og begierede at Rettens Middel viidere …… ….. ville tage, da, efter hans Anviisning forfarede Rettens Middel sig viidere frem og op i Wetle-Hagen, og der udj Hammer-Ubs ved dito Wetle-Hage forefandt atter Een gloppe, som efter nøyeste schiøn wiiser i Linnje først lige ned til det Mercke eller dend Gloppe udj Steenen ved Tønne-Bechen; men derfra igien viidere frem og op ad i Nord i Een

stor steen til en Gloppe, som i Linnje viisede til neste sidste gloppe: der fandtes og 2de andre Merker, en paa hver side af nest forrige, men Rettens Middel tillige med Parterne udfandt icke rettere og Sandere, end denne bem:te første og Mitterste gloppe var dend retteste der kunde og burde svare til gloppen Hugget udj Hammer-Ubs ved Wetle-Hougen, som Citanten Iver Winnies brug og hands paaboende (anpart) tilhørende. Derfra, Nemlig dend 3de gloppe, som … ved Øfre Winnies Øede jord, gick Rettens Middel …… viidere frem og op ad Norden for Winnies Øede Jord, (hvor de)

1732: 134b

Efter anviisning fandt Een Gloppe udj et fast bierg indhugget, som til de nest forrige nedgaaende glopper, alt til dend første udj Steenen ved Tonne Bechen udj giefnlig Linnje giør Anviisning: Og længere Nord efter er ingen tvistighed imellom Parterne, ligesom og nu ikke imellom dennem disputeris Merkerne derfra og til gloppen udj Hammer-Ubs; Men disputen om denne Teig er fra denne sidste Hammer-Ubs gloppe og i Linnje ned til dend Aller første Steen ved Tønna Bechen og dend derudi indhugne før fundene gloppe, saa vit dend inden saa dane og (di)se glopper \giør/ Anviisning paa Østre Side, alt hen ad og ned efter Tonne-Bechen: Ydermeere blev paa Nye taget i Øyesiufn og overvejelse dend forbenefnte første anviiste Steen-glop[p]e …… Tønne Becken, hvilcken fra de forrige dertil anv(iise)nde ikke kunde forkastes, saasom dend …… samme Linnje med de forrige er hugget; Men foruden denne gloppes aller første wiisning, ….. dend atter fra sig henviisning ned efter til Een gloppe udj Søer, Kaldet Klou-gloppen, Om hvilcken Parterne sagde sig ingen trette at have. Efter at denne forbemelte Teig saaledes (med) Parterne vare taget i Øyesiufn, og Rettens Middel ikke anderledes kunde udfinde og grandsche (end) alle forbemelte glopper svarer til hin Anden, og at dend Teig inden for samme glopper, alt til Tonna-Bechen fra øverst til nederst, hvor imod er dend Roe som Citantens brug er begreben udj, er støedende og tilgrensende,
saa paa viidere Parternes Anviisning forføyede Rettens Middel sig til dend saa Kaldede Spands Teig, for samme at eftersee, og Parternes dispute des angaaende at udgrandsche, følgelig dend schiel og schifte, med glopper og deslige, som de agtede at anviise. Og giorde (derpaa) Citanten Iver Winnie anviisning, først paa 1 Merkesteen udj Thun gaarden nedsat, som viiser fra sig ned efter Vejen til en Anden Marcke steen nedsat i Fiosses over liggende Agger-Rehne, i hvilcken sidste Markesten fandtes 1 gloppe hugget, som viiser først Syd-Syd-Ost igiennem Winnie gaard, og schiller Øfre og Nedre Winnie ad; Og her om sagde Parterne for saavit ikke at have nogen tvistighed sig imellem, men, som Citanten formeente, at sidst bem:te gloppe atter viisede op i Nord-Nord-

1732: 135

Wæst til en gloppe høyt op i backen over Fiosses Agger, og op igiennem Fiosses Humble Hager, til en lang og stoer fiire Kandtet steen, hvor og en gloppe skulle findes indhugget, at svare til denne \Ager Reine/, saa blev og samme gloppe taget i Øyesiufn, og ligesaa Een anden nest neden for beliggende \gloppe/ Hugget udj en stor flad steen, hvilcken sidste ellers gav anviisning paa saa meget af Enge slotten, som Iver Winnie paa dends Eene side tilforne haver haft i brug ned efter til en sten beliggende udj Myren, men paa dend anden Side, at fraschille samme Iver Winnies \brugte/ Slotte Teig fra Ageren og \dend/ der oven for beroende Mark og der nu (tilli)ggende tvende Humble Hager.
Parterne blev derpaa fremkaldet og tilspurt om de, i denne Sag, sig indbyrdes og mindelig ville forEenes, men de beqvemmede sig icke der til, endschiønt adschillige propositioner for dennem af Retten blev giort; Og eskede Iver Winnie endelig dom med processens omkostning: men Størch Duchstad forlangede Sagens udsættelse.

Dernest blev i allerunderdanigste følge af Loven og Høy Kongelig forordning giort beregning paa denne Sags Omkostninger, som er til Dom/m/eren for Een Dags forretning 2 rd:r, for tvende dages fortæring á 4 mrk:, og hans Rejse til Lands og Wands fra og til Aastædet i alt 2 rd:r 3 mrk: tilsam/m/en 5 rd:r 5 mrk: til en hver af Laug rettes mændene, som ellers i Morgen \tillige/ med Dom/m/eren forehaver at udsteene \og Merke/ hvis Parterne efter dend her efter følgende Dom af det paastefnte maatte tilKiendes, foruden deris rejse og sinkkelse fra deris Huus og brug 2 mrk: som giør 2 rd:r, Og Endelig Lehns manden for Stevning i Sagen til Vedkom/m/ende \at forkynde/, samt opv(art)ning ved forretningen 4 mrk:, hvilcket alt giør tilsam/m/en 8 rd:r 3 mrk: siger Otte Rd:r og trej Marck,

hvorefter i denne Sag blev Kiendt,

Dømt og Afsagt.

Efter dend anviisning, som af Parterne i denne Sag, angaaende de paastefnte og omtrettende Teige er bleven giort, og belangende hvilcken Anviisning fornemmelig saavit Slotte-Teigen Roen er betreffende, indstefnte Størch Duckstad og hans Søn Aamund Størchsen Fiosse, icke haver ført nogen Lov-gyldig indsigelse: mindre beviist, at, samme, (efter) de Glopper og Mercker, som denne Ret altsaa er forewiist, Gaarden Fiosse som dends retmessige Ejendom bør følge, Kiendes og

1732: 135b

Dømmes for Ret, at bemelte Slotte-Teig, Roen kaldet, inden de i Acten benefnte Glopper og Merke, alt neden fra det første Mercke udj Steenen, beliggende ved Tønna-Bechen, og op efter til Gloppen i Hammer-Ubs, som er denne Teigs Østre Siide, her imod og til Tønne-Bechen, bør være Citanten Iver Gullichsen Winnies tilbøxlede brug, udj Øfre Winnie tilhørende og følgagtig, uformeent endten af Fiosse gaards itzige Ejer eller dends efterkommere og besiddere i alle maader, saa at forbenefnte Iver Gullichsen Winnie og de som dette hans tilbøxlede brug udj Øfre Winnie, efter hannem schulle komme at beboe og bruge, samme Groe!! (Roe)-Teig, hvilcken Citanten Iver Winnie nu af Retten, følgelig de i Acten anførte, og ellers af Retten nu forbedrede og nedsatte Merker, udviises og tilleveeres, maa og schal giøre sig Teigen saa nøttig og gafnlig som best viides og skee kand. Hvad dend øvrige paastefnte saa kaldet Spands-Teig er angaaende: da som Retten af dend Anviisning der om er skeed, og dend ventilation Parterne under Anviisningen haver brugt, ikke haver fundet noget paalideligt og tilforladeligt, hvorefter de foreviiste saa kaldede Glopper kunde følges; saa Dømmes for Ret, at Fiosses itzige og efterKommende Ejere og besiddere, tillige med Citanten Iver Gullichsen Winnie og hans efterkommere for det brug hand nu besidder, hvorunder denne ham og hans brug tilkiendte Teig er indbefattet, bør følge, niude og beholde det brug, som een hver af dem, af hvem forne og nerværende tid haver haft, og icke anderledes, saa at dend eene Part ikke dend anden derudj til mindste deel præjudicerer og fornermer \og ……. og indtager Fiosses Ejere og besiddere af Fiosses Yderste Humble-houge/, alt efter de Merker, som …… om, til en hvers efterretning, af denne Ret vorder sat. Og som indstefnte Størch Duchstad som Ejer til gaarden Fiosse tillige med hans Søn Aamund Størchsen Fiosse, deels

1732: 136

som Ejer og deels som Lejlending haver anmasset sig til brug under gaarden Fiosse det, som de icke beviislig haver Ret til; saa bør de een for begge og begge for Een pligtig at være den i Acten beregnede, denne forretnings bekostning, at betale de ¾ Parter med 6 rd:r 2 mrk: og 4 s:, og Citanten Iver Winnie dend øvrige fierdepart med 2 rd:r 12 s:, alt inden femten dager under Execution efter Loven.

J følge af forbemelte Dom begav Retten sig om morgenen der efter, som var dend 27de Septembr:, til dend Iver Winnie tildømte Teig, for han/nem/ samme Teig at Anviise og tillevere, og var til dend ende Størch Duchstad og Aamund Fiosse dertil varslet, men vilde ikke møede, thj blev meerbem:te Teig altsaa af Dom/m/eren og Laugrettet leveret og anviist Iver Winnie efter disse Merker, Nemlig, først fra dend nu indhugne Gloppe i Steenen ved Tønne Bechen, som wiiser op til een Marke steen nu nedsat, hvor fra wiises til een Anden Markesteen i ……, som giør i Linnje fra første til sidste Anviisning til gloppen udj Hammer Ubs. Dernest angaaende Spands Teigen, da blev udj Steenen beliggende i Myhren hugget Een gloppe, viisende i en anden gloppe nu indhugget udj en Steen oven for Fiosses Humble Gaard, og viiser denne fra sig til gloppen udj dend flade steen i Bachen, som gaar der fra og lige op (i) dend store lange fiir-Kantede Steen: Og Kom/m/er saa, efter disse Mercker, til følge af denne Dom at afgaae Fiosses Humble-Houge paa Westre Side, omtrendt Een allen oven til, og 2 allen nedentil, alt i Linnje med øverste og nederste Merker.
Og saaledes blev denne Aasteds forretning sluttet.

A/nn/o 1732, Tiisdagen dend 30te September, blev Aasteds Ret sat og Holden paa dend gaard Hæfte i Bordstrands Otting og Wangens Hovid Kirkkes Sogn paa Waass, udj een Sag rejst af Knud Aslachsen Hæfte imod Johannes Lofthuus, samt Isach, Knud og Siur Lierhuus, angaaende Een Støel Kaldet Wambesæt. Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, med efterschrevne Laug rettes mænd, efter Kongl: Maj:ts foget Sr: Anders Jessens schriftlige opnævnelse af 20de Augustj passato, som Lehns mand Wiching Tvilde, der war nerværende ved Retten, fremlagde, Nemlig: Erich Afdahl, (Torbiørn) Liønoe!! (Løno), Anfind Giere, Torbiørn Neqvitne, Arne Ringheim og Johannes Fladeqval,
hvorefter Knud Aslachsen Hæfte fremstoed for Retten, og fremlagde

1732: 136b

hans Skriftlige Stefning af 2de Septembr: sidstleden, som for Retten blev læst. Og tilkiendegav Citanten at hand med mindelig varsel til i Dag udj denne Sag, og om det paastefnte at bære Vidnes biurd, havde indkaldet Siur Dombe, Ole Hegle, Asgier Lemme, Torsten Leedahl, Ole og Erich Tvinden, samt Lars Fletre.
de indstefnte Johannes Lofthuus, samt Isach og Siur Lierhuus møtte Personlig, men paa Knud Lierhuusis Vegne møtte hans Svoger Lars Schutle, som gav til kiende, at hand var Svag, og derfore var fraværende, at hand, Nemlig Lars Schutle, i bem:te Knud Lierhuusis forfald og paa hans Vegne, som hans frende og Svoger, efter Lovens tilladelse, maatte antages at føre hans svar og paastand i rette i denne Sag, hvilcket Retten hannem ikke i følge af Loven, kunde weigre.
bemelte indstefnte Personer tilstoed, at de lovlig i denne Sag vare warslede til i dag, Og endskiønt at de kunde formeene at deris Ejere til deris brugende Jorde-Parter, burde have været indkaldet til denne Sag, saa ville de desu[a]gtet tage til gienmæle imod Citantens Stefnemaal; (men) hvorvit Citanten farer med ret og schiel i denne hans paatale, vil tiden lære, ikke destomindre til at beskierme og forsvare deris formeenende Ret til og udj denne omtrettende Støel, med hvad viidere de kunde formeene sig u:schiellig af Citanten at være begiegned, da haver de udstæd Contra Stefning i Sagen, hvilcken de i Rette lagde, af dato 22de Septembr: sidstleden, og for Retten blev læst. formedelst \hvilcken stefning/ var indstefnt Knud Hæfte, samt Ole og Erich Tvinden, som efter Knud Hæftes tilladelse skal Støele paa dend omtvistende Støel. Og til Vidne var indkaldet Jørgen Dagestad, Marita Østens datter og Kari Michels datter Gierager; Og med mundtlig Varsel Holgier Grotland.

Contra Citanterne derpaa først forestillede, at saavit Ole og Erich Tvinden er angaaende, hvilcke Hovid Citanten (var) indstefnt at bære deris Vidne i Sagen, da kunde (og vilde) de imod deris udsigende ikke tage til gienmæle, thj som de af dennem efter Stefningens formeld ere indkaldede at stande i Rette og dennem tilsvare for det af dennem paa Støelen opsatte uvedkommende Sæll, og saaledes med hovid Citanten ere (medvidere?) i Sagen og dend deraf flydende Tiltale som de haver til dennem, saa maatte det være imod Loven at (vidne) i deris egen og dennem Selv paagieldende Sag

1732: 137

skulle bære Vidne, thj protesterede de imod samme Mænds Vidnesbiurd, men begierede, at deris indstefnte Vidner efter Lovens tilhold maatte antages til forklaring.

Hovid Citanten sagde, at Ole og Erich Tvindens widnes byrd vilde hand formoede icke bliver forskudt og hemmet at føres, thj forsaavit at de af ham haver faaet tilladelse at opsætte deris Sæll paa denne Støel, da er det noget som ikke kommer Contra Citanterne ved at røre om hvad endten hans Ejendom bruges af ham Selv eller ved andre med hans Villje, og der om ere de efter Citantens sigelse icke Kaldet at vidne, men ickun om hvorvit deris brug er og haver været, samt hvorledes Contra Citanterne bruger Støelen, hannem og dennem til fortrængsel, Altsaa paastoed Hovid Citanten, saavel disse Mænd som de fleere hans Vidner antagne til forklaring.

Derpaa blev af Retten eragter og Kiendt

Ole og Erich Tvinden, som ere indstefnte i denne Sag for det Sæll, som de paa dend omtvistend[e] Støel Wambesæt schal have opsat og bruger, og derfore med Hovid Citanten at staae \dennem/ til Ansvar, kand efter Loven ikke admitteris til nogen ædlig forklaring i denne Sag, men schulle de, imod Contra Citanternis Stefnemaal, have noget til deris forsvar at frembringe, da schal det antages og ved endelig dom blive paaskiønnet, jmidlertid, efter Part og Contra Partz for Sagen udstede Stefnemaaler antager Retten de øvrige indstefnte widner, til forklaring.

Derefter blev samtlige widnerne for Retten fremkaldet, og Æedens forklaring af Lovbogen for dennem oplæst, med formaning at udsige deris Sandhed udj denne Sag.

Det første Vidne Siur Dømbe fremstoed for Retten og sagde sig at være 70 aar gl:, boende paa gaardem Dømbe i Wiger Otting, hvor efter hand wandt, at foruden hand haver hørt af hands \nu/ afdøde forældre Niels Leme!! (Lemme) og Ragnilde Stephens datter forklare, saa er det ham og bekiendt at Hæfte gaard, er ejende til Krogeset wandet eller en lang Øsse eller Søyle, men hvor vit udj Wambeset Støelen Hæfte schal tilkomme, widste Vidnet icke at forklare, og paa adschillige Spørsmaale, som for ham blev fremsat af Parterne, Kunde hand indtet g…. svar give om det paastefnte.

Det Andet Vidnet Ole Hegle, blev derefter for Retten fremkaldet, som sagde sig 54 Aar at være gam/m/el, nu beboer gaarden Hegle; og derefter forklarede, ….. at hand af hans fader Niels Lemme og hans Moder

1732: 137b

Ragnilde Aschilds!! (Stephens?) datter haver hørt sige, at Hæfte gaard tilkom Støelen Wambeset og Krogeset Øssen, men saavit endten det var til det furre-valde eller furre-(bierget), kunde Vidnet nu ikke sige førend hand kom paa stædet hvor schiftet hannem af hans forældre blev sagt. Men om Lofthuus og Lierhuusis besiddere skulle eje til Wambeset groen eller derover, vidste Vidnet indtet at forklare.

Det 3die Vidne Asgier Samsons datter møtte og sagde, hun nu omtrendt er 73 aar gammel, og boer paa Nedre Lemme, og haver til ægte Knud Iversen Lemme, derefter udsagde, at (hun i

hendes) ungdom hørte engang sige af gamle …… Lemme, det Hefte, efter sigelse skulle eje i field-lejte, og at dend tilkom Støelen Wambeset, men hvor vit hørte Vidnet ikke omtale. Og viidere vidste Vidnet icke at sige, og heller icke hafde Parterne hende [viidere] at tilspørge.
Det 4de Vidne Torsten Leidahl fremstoed, sagde sig 48 aar gam/m/el, boende paa Leidahl, hvor nest hand wandt, at nest forleden Aar var hand begierende af Knud Hæfte, at hand vilde med afgangen Joen Giøsten gaae til be:te Knud Hæftes fader, nu avg: Aslach Hæfte, og tale med ham om Hæftes (Egn?): Og da Vidnet kom til Sl: Aslach og tiltalede ham, sagde Sl: Aslach, at Niels Lofthuus, som over 40 aar siden er død, kom een gang til Hæfte for at flække Næver i Støels Mark[en], og da spurte Niels sig for hvor langt hand kunde flekke op i Støels Marken, hvor paa Sl: Aslach sagde at efter hans fader, Sl: Jørgen Hæftes Ord skulle Niels komme at flekke i field lejte, og icke viidere, og schulle be:te Niels derpaa have svaret, at icke haver de trettet derom, og heller icke derom ville trætte, hvor efter de saaledes bleve schilte fra hin anden. Ellers sagde Vidnet samme tid at have hørt af Sl: Aslach Hæfte, at der ligger en Toft ned i Ljene, som Hæfte skal tilkom/m/e at bruge, men der blev indtet talt om Støelen Wambeset, og sagde Vidnet ikke at viide hvor vidt Parterne tilkom i denne Støel.
Det fembte Vidne Lars Fletre fremstillede sig, sagde sig at være 40 aar gammel, og boer paa Fletre, derefter vandt, at hand ofte haver hørt af Hoved Citanten Knud Hæftes fader, Sl: Aslach Hæfte, at gaarden Hæfte skulle eje til Field-lejte, og at Wambeset Støelen tilkom Hæfte gaard, men der blev ingen tid talt om hvor vit dend ejede, endten til groen eller derover.
Contra Citanterne derefter forrestillede, at de kand ikke (beme)rke andet end at Hovid Citanterne haver rejst ……. denne Sag af Had til dennem og deris fortrø…. ….., thj foruden at hand haver ladet jage og drive deris (Creature) af deris Støel, saa vil hand viidere med de ……. deris fordervelse, men de formeente

1732: 138

dog, at samme Vidner ere uefterretlige paa hans side, saasom og Knud Hæftes fader, Sl: Aslach Hæfte, (var) det ee(ne) Vidne Asgier Samsons datters Kiødelige fader-broder, og derfor icke anderledes end for et willigt og Partisk Vidne kand ansees, og hvad de andre widner er angaaende, da gaar deris udsigende alleene ud paa Citantens fader Sl: Aslach Hæftes Ord, hvilcke hvercken kand løse eller binde Sagen, men dog følgelig Loven bør være uden nogen følge og efterretning. Ellers bad bem:te Contra Citantere, at Retten nu vilde examinere de Vidner, som af dennem ere indstefnte.
Hovid Citanten derimod svarede, at det er langt fra at hand haver rejst denne Sag af had til de indstefnte, men alleene for at søge og faae sig beskiermet, det, som hannem med rette tilkom/m/er, og det efter hans i hende havende breve og beviisligheder, som hand, før dom gaaer, vil lægge i rette.
Contra Citantens første Vidne
Jørgen Dagestad der paa fremstillede sig for Retten og sagde, at være 46 aar gam/m/el, boende paa gaarden Dagestad, og for 10 aar siden boede hand paa Lierhuus, hvor hand og i 7 aar hafde sit tilhold, og under dend tid hørte hand forklare af sinde Grander, og f……. af Johannes Lofthuus og Knud Lierhuus, at gaardene Lofthuus og Lierhuus skulle eje til Wambeset-groen. Viidere vidste Vidnet icke at forklare, uden at det i ald hans tid, saaledes er, af Lofthuus og Lierhuus bleven brugt, og det u-Kiert og upaa-ancket af Hæfte gaards Ejere.
Marite Østens datter møtte og forklarede først at være 70 aar gam/m/el, og indlemmet i Wangens fattighuus at have sit til- og op-hold, dernest, at det er hende fuldkom/m/en vel bekiendt, at Lofthuus og Lierhhuus, disses Ejere og besiddere haver ejet og schal tilkom/m/e at Eje til Wambeset Groen, hvilcket og er fuldt og brugt i dend tid som hun var og boede paa Lierhuus, som er omtrendt 23 Aar siden, og har hun aldrig hørt i Citantens fader, Sl: Aslach (Jørgensens) tid, nogen ancke eller trette, at jo Loft- og Lierhuus Mænd hafde dette

omvundne, End og i Hoved Citantens tid førend nu de haver rejst denne trette: Og viidere vidste Vidnet ikke at forklare eller til Spørsmaal at svare.
Karj Michels datter Giersager, 52 aar gam/m/el, møtte og forklarede, at omtrendt 16 aar siden tiendte hun hos hendes broder Iver Michelsen Lierhuus, og da hørte hun saavel af hendes gamle Moder, nu i denne Som/m/er d….., som af andre gotfolck høre sige, at Loft- og Lierhuus Mændene Ejede til Wambesetz Groen, og vidste Vidnet at forklare at Loft- og Lier-huus Mændene uden ancke og Klage af Hæfte gaardz Ejer og besidder, til Wambeset-groen havde ikke alleene Skoug hugst og Næver flækning, men end og at deris Creature u-Kiert haver haft deris beite og græs gang, og det Horn imod Horn med Hæfte gaards Creature: Alt saadant sagde Vidnet

1732: 138b

viidere at have hørt sige og forklare af Sigrj Grøtland og Ragnele Lemme, tvende Aldrende qvinder som for rom tid siden er bort døde, viidere hafde Parterne icke at spørge Vidnet.
Holger Grotland, 40 aar gam/m/el, møtte og vandt, at hand i 10 aars tid, og hans Huustrue i 20 aar, haver Støelet paa Lieset med Johannes Lofthuus tilladelse, saa at i ald dend tid haver Loft- og Lier-huusis Creature gaaed Horn imod Horn med Hæfte gaards qvæg, og det uden noged Kieremaal og paa-ancke, indtil dend Nye Støel for Tvindes-Mændene blev optagen.
Hovid Citanten Knud Hæfte anviiste et gammel Pergament brev, som i det aar 1562 er skrevet og forfattet, med hvilcket hand ville beviise, at dend omtrettende Støel Wambesetter haver mange aar før dend tid ligget til gaarden Hæfte, som dends sande vedhørende Ejendom, og, fandtes under samme brev, som ellers blev læst og paaskreven, hengende 12 jndsegler, hvilket ellers var paaskreven at være læst paa Laug tings huuset udj Bergen d: 9(?) Junij …. 1599. Dernest fremlagde benefnte Knud Hæfte et andet Skiøde udgiven af Siur Aslachsen (Qu)ale og Niels Josephsen Øfsthuus paa 2 Løeb 1 pd: 20 mrk: Smør med bøxel og overbøxel til ½ Løeb, Wangens Præste boels goeds tilhørende, hvilcket schiøde, som var daterit af Hæfte-gaard d: 6te Martj 1726, og til tinget publiceret d: 9de Novembr: samme Aar, indbefatter dend paastefnte waarstøel Wambesetter med Teigen Jndhellere paa ..jertz Egnen, samt et Nøst støe, et Hæste-Tior og Noete-Kast, at under- og tilligge Hæfte-gaard.
Og som Dagen var forløben, da blev med denne forretning udsadt til Morgenen der efter, som var dend

1ste October, da Retten igien blev sat med forbem:te Laug rett, overværende Lehnsmand Wiching Tvilde.
begge Parter møtte for Retten, og en hver for sig igientog deris forrige;
hvor efter Dommeren med Mændene, samt de afhørte Vidner i samtlige Parternis følgeskab, begav sig, at eftersee dend omtvistende Teig som grændser til Wambeset-Støelen; Og giorde da en hver af Widnerne anviisning efter dend forklaring de havde aflagt og i Acten er tilført, men ingen af dem widste at anviise schiel og skifte imellem Parterne og hvis de imod hin anden haver (paaste)fnt; og blev derpaa samtlige widner fremkaldet (for at Æedfeste) deris giorde og aflagde udsigende. Og fremstoed da efterskrevne widner Siur Dømbe, Ole Hegle, Asgier Samsons datter, Torsten Leidahl, Lars Fletre, Jørgen Dagestad, Marite Øriens datter og Karj Michels datter, samt Holger Grotland, hvilcke Vidner (en hver) i sær med opragte fingre aflagde deris Corporlig Æed, bekræftede dend af dennem aflagde forklaring, (at dennem) ikke rettere og sandere for Gud, i denne Sag veed

1732: 139

at widne, end hvad de som melt wundet og forklaret haver.

Dommeren foretog sig med Laug rettes mændene at eftersee og eftergrandsche det (schifte mercke som) Parterne tvister om, alt fra det nederste og til det øverste paa (alle? sider), og hvilcket blev befunden at ligge imellom Wambesetter Støels Sæll og Støelen Liesetter, som tilforn og bliver brugt af Contra Citanterne, og sagde Contra Citanterne at de aldeeles ingen prætention eller tale haver til og paa bem:te Støel Wambeset, at den jo er Hoved Citantens Ejendom og hans paaboende gaard tilhørende, men de formeente at det brug som dennem til (deris Støel) Liesetter schulle og burde tilkom/m/e, var til Groen …der (fra) \...../ Øssen, \der er/ beliggende Østen for Wambeset Sæll, og ….. Synden for Sælet, hvor om de viidere refererede sig til hvis Vidnerne forklaret haver. Men der…. paastoed Hovid Citanten at Contra Citanterne ikke med ret og billighed til dend mellom liggende T(eig? kunde?) komme længere end til Field-leite, som ligger et støkke Norden for Contra Citanternis Støel, kaldet (Lie)seth. Og paastoed hand saavelsom Contra Citanterne at Dommeren med Mændene derom ville (give deris) Skiøn og Eragtning.

Der efter giorde Dommeren og Mændene sig umage at faae Parterne forligt, men som de icke beqvem/m/ede sig til andet end underk(aste) sig Rettens Dom, da, efter nøyeste Skiønsomhed og overwejelse, og i betragtning af widnernes forklaring, foretog Dom/m/eren med Laugrettet med schiel og schifte udinden denne deris Støele imellom liggende Teig, \Parterne/ at adschille: Og blev derpaa først Hugget en Gloppe udj Lang-Hælderen, som viiser op i en ….. hugget gloppe udj en Jordfast steen, beliggende …. for dend gamle Støels-Toft, der fra end viidere op i en Stoer Steen liggende paa første Hambre …… for gamle Støels Toft, i hvilcken Steen blev hugget een gloppe, og hvilcken gloppe wiiser igien fra sig og op efter i en gloppe udj en stor flad steen, liggende neden under field wejen, som fra sig atter igien op ad giør anviisning udj en gloppe oven for field-Vejen i en Hambre, og hvilken sidste Gloppe viidere op efter viiser til en gloppe hugget udj et Skarv, Synden for Øsen, som er Ende Mercket, hvor efter, som Parterne Erklærede sig indtet viidere i denne Sag at have i Retten at fremlægge, men paastoed endelig Dom, af Dom/m/eren og f(leere?) Med-doms mænd i denne Sag blev Kiendt,

Dømt og saaledes Afsagt.

Forinden at de af begge Parter i denne Sag ……..

1732: 139b

ikke haver kundet (anviise?) hvor Skiel og Skifte udj dend omtrettende Teig og ….-marck, som imellom Wambeset og Lieset Støelene er beliggende, af gammel tid haver været, saa finder denne Ret, ikke samme Widner, hvis forklaring ikkun gaar ud paa Ord, som om disse Støele og dessen Græs beite for Parternis paaboende Gaarder ere faldne af Parternis formænd …….. deris gaarder forhen haver dyrket og beboed, at kunde følge: thj haver og denne Ret, efter Actens nermere udviis og denne Sags medføerende beskaffenhed adschildt Parterne saaledes, som og (her)med Kiendes og Dømmes for Ret, at Skiel og Skifte udj indbemelte omtrettende Teig imellom Parterne herefterdags bliver fra dend nu indhugne Gloppe udi Lang helderen, og f… ad i Linje efter de (viidere) i Acten Specificerede hugne Glopper, alt til dend sidste Gloppe, som er Ende-mercket, …..en udj Scharvet, Synden for Krogeset-Øssen, hvilken Øss Citanten Knud Hæftes ….. og paaboende gaard Hæfte, tillige med Wambeset-Støelen alleene tilhører: saa at Contra-Citanterne Johannes Lofthuus samt Isack, Knud og Siur Lierhuus og deris efterkommere, af disse forskrevne glopper og Merker, tilkommer og bør følge af denne Teig, dend Syndre Part, (til) deris Gaarder og dessen tilliggende Støel Lieset kaldet; Men der imod Citanten Knud Hæfte, og hvem efter ham maatte komme at eje og beboe Hæfte-gaard, at følge og tilhøre dend Nordre Part af forbem:te Glopper, alt til Wambeset-Groen, som saaledes bliver gaarden Hæfte og dends Støel Wambeset under- og tillagt. Og som Parterne altsaa fra hin anden udjnden denne Teig er udskiftet, saa tilkiendes

Lofthuus og Lierhuus Opsiddere, for deris Creature, at …… fællitz Fæe-bejte, Horn imod Horn, med Hæfte gaards Creature udj denne Teig, øverst ……. …..d-Vejen, men icke viidere neden til,

1732: 140

uden for saa vit denne Teigs Syndre S(ide?) ……. nu paa deris parter (worder u)skiftet, dog ….. Lofthuus og Lierhuus …… deris Creature paa Wambeset Støelen ……. Hefte-gaards Creature paa samme Støel er bleven opdreven for der at Støele, saa at Hefte gaards Ejere og besiddere hverken derudj eller i Liene, dend gamle Støel og andre denne gaards waarstøele skeer fornermelse med græsning og fæe beite i nogen maade. Ydermeere til(fin)des Parterne dend dennem paa en hver deris side uddeelte Skoug af hvad Nafn dend end haves, (inden?) de forskrevne Mercker, at giøre sig saa nøttig og gavnlig som af dennem best monne eragtes, uden nogen h(in) andens præjudice og fornermelse, saa fremt de icke, i fald dend eene dend andens (ejendom) og Skoug maatte anmasse, eller med Næver flæckning angribe, vil udstaae den Straf, som Loven (i saa) fald allernaadigst foreskriver. Angaaende Processens Omkostning: da hvorvel at hoved Citanten Knud Hæfte først haver talt paa denne Sag, og ellers forlanget denne forretning, saa …….. Lofthuus og Lierhuusis Opsiddere ved Contra Stefning paasøgt at fra-vinde Hefte gaard meere end deris gaarder af dend omtrettende Teig ..r..lig burde tilkomme: thj tilfindes i Omkostninger ved denne forretning at blive svaret, først til Sorenskriveren for 2de dages forretning, …… for (sin) Skyds fra og til Aastedet 2 rd:r 3 mrk:, …… mindste for 4re Rejse dager á 4 mrk:, for opnæfnelse, af fougden til Laugrettet 1 rd:r, og til en hver af Laug rettes mændene for dend første dag 1 mrk:, og dend Anden dag, ihenseende til deris besværlige g…… og arbejde i Teigene med de indhugne glopper 1 mrk: 8 s:, bliver for hver Mand 2 mrk: 8 s:, samt Lensmanden for hans opvartning med denne forretning 4 mrk:, der giør i alt dend Summa 12 rd:r 2 mrk: Af hvilcke Hovid Citanten nu strax betaler dend halve part med 6 rd:r 1 mrk:, og Contra Citanterne dend Anden halve part, men saafremt Contra Citanterne samme Omkostninger nu ikke straxen schulle erlægge, da tilsvares de af Hovid Citanten, imod at de hannem af Contra Citanterne giengieldes og erlægges, saasom og ……. Contra Citanterne i detz fald, (døm/m/es) sk(yldig) …….

1732: 140b

6 rd:r 1 mrk: til Hovid Citanten Knud Hæfte, saaledes at erlægge, Nemlig, Johannes Lofthuus 2 rd:r 1 mrk:, Isach Lierhuus 2 rd:r, samt Knud og Siur ibidem hver 1 Rd:r, og det inden femten dage under Nam og Execution efter Loven.

Fredagen dend 3de Octobr: 1732 blev Aasteds Ret sat og holden paa een Støel Kaldet Wetle- eller Lille-Støel, som skal tilhøre og underligge de tvende gaarder Melve og Bøe, dend første beliggende i Winnie Otting og dend Anden i Bøer Otting paa Waass, angaaende hvilken Støel, Opsidderne paa Bøe, Nafnlig, Størch Andersen, Tormoe Larsen og Anders Olsen, samt Stephen Wichingsen Melve paaskadiges, i det at Rasmus Haldorsen Øy-jorden og Anders Pedersen Sundwold ……. tilegner sig i samme Støel at have Andeel, som dog ikke skal tilkomme deris jorder, eller de dertil at have nogen beføyelig Ret og Adgang. Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus og efterskrevne Laugrettes mænd, som af Kongl: Maj:ts foget Sr: Anders Jesen dend 16de Augustj sidstleden var opnæfnet, Nemlig, Wiching (Gielde?), Iver (Gier)stad, Anfind Giere, Torbiørn Neqvitne, Lars Schutle og Iver

Ousgier. wed Retten var og Lehnsmand Wiching Tvilde efter fogdens schriftlige opnæfnelse, som hand fremlagde, nerværende.
og fremstoed Citanterne Stephen Melwe, Størch, Tormoe og Anders Bøe, som fremlagde deris udstæde Stevning imod Rasmus ØyJord og Anders Sundswold, af dato 2de September 1732. som blev læst.
Rasmus ØyJord og Anders Sundswold møtte for Retten og sagde at ville tage til gienmæle i denne Sag og anhøre Citanternes Widner, dog vilde de formoede, at endskiøndt de ikke har udsted Contra Stefning i denne Sag, og derved indkaldet Citanterne at anhøre hvad Vidner de paa deris Side maatte have, Citanterne ikke imod siger at de nu fører i Rette de af deris Vidner som nu maatte være tilstæde, med hvilcke Vidner de agtede at beviise hvad Ret de haver (til denne) omtrettende Wætle-Støel, og sagde bem:te Rasmus ØyJord og Anders Sundwold at de Vidner som de nu haver agtet at føere, er Peder Erichsen Upheim, som er nerværende, samt Størchaar Sæland.
Citanterne derpaa sagde, at de, for at forkorte processen, vil anhøre de indstefntes Vidner, uagtet at (de dertil ikke) ere warslede: men de paastoed at Retten

1732: 141

først ville afhøre deris indstefnte widner efter Stefnemaalet, som ere Torgels Anfindsen Ullestad, Iver Isachsen Breche og Godskalck Olsen Endeweed. Derpaa blev Æedens forklaring af Lovbogen oplæst og widnerne formanet deris Sandhed i denne Sag at udsige og forklare. Og blev saa først Citanternis Vidner fremkaldet, af hvilcke det første widne, Nemlig:
Torgiel Anfindsen Ullestad, 75 Aar gammel, fremstoed og forklarede, at hans forældre og deris fædre haver boed paa gaarden Melve, og foruden at hand haver hørt af hans forældre, Nemlig Andfind Torgieldsen Melve og Marita Ivers datter, saa veed hand og selv at Wetle-Støelens Egn, som tilkommer gaardene Bøe og Melve, schal gaae \og/ være fra Sinder houg \og alt op/ i et Skar, som Kaldes Lund-sæt Skaret, som er fra det nederste og til det øverste Ende Mercket, og tilkommer Bøe og Melve gaarder dend Syndre Part af disse nu omvundne mercker, som hand ellers vil giøre Anviisning paa. Ellers sagde Vidnet at i ald hans tid, da hand dog er føed og op(draget) paa Melve, aldrig haver hørt af nogen Markesteene og glopper, anderleedes end de Merker som hand nu haver Nafn givet og vil anwiise. Wiidere sagde begge Parter icke at tilspørge dette widne.
Det 2det Vidne Iver Breche, 69 Aar gammel, møtte og forklarede, at ikke alleene af hans nu afdøde fader Isach Mogensen, men end og af afgangen Lasse Bøe og Ole (Lassesen?), som, og haver boed paa Bøe, men nu er bortdøed, haver hand hørt, og ellers selv er bekiendt og Viidende, at Wætle-Støelen, som tilkommer Bøe og Melve gaarder, dends Egn tager sin begyndelse fra Sinder houg og alt op efter i Lundsæt-Skaret, hvilcket hand ville anviise. Viidere vidste hand icke af Merckesteener og glopper, men forbem:te af hannem forklarede mercker haver alle tider været holdet for schiel og schifte til denne Støel, som, af samme Mercker, fra neder og op ad ejer paa Syndre Side, og det uden ancke og Klage af nogen Mand.
Det 3de Vidne, Nafnlig Godschalk Olsen Endeved, 44 Aar gam/m/el, wandt i alle maader som nest forrige Vidne, og sagde hand saadant at have hørt af nu afdøde Marita Ivers datter Melve, og saavit hand, fra Merkerne Sinderhoug og op ad i Lundsæt Scharet er viidende og bekiendt, vil hand giøre Anviisning paa. men af samme Marita Ivers datter, som, da hun døede, havde opnaaed dend alder imod 94 Aar, haver hand icke hørt at der schulle være andre mercker endten med Marcke-steene eller glopper end de som nu forklarit er, af hvilcke Melve og Bøe gaarder schall tilkomme paa dend Syndre Side.

1732: 141b

Peder Erichsen, som var een af de indstefntes anbudne Vidner, møtte, og sagde at være 16 ½ aar gammel, og til Anders Sundswold saaledes beslægtiget, at bem:te Anders Sundwold hafde til ægte hans, Nemlig deponentens, nu afdøde Søster Gundbiør Erichs datter. Viidere forklarede hand, at efter hans bestefader, Sl: Torsten Larsen Opheim, og sin fader Erich Nielsen, begge bort døede, deris sigende, da schulle Merkene til Wetle Stølens Egn gaae først fra Sinder hougen \og/ i en Sten, hvorudi er hugget en gloppe, derfra i Svarte-Gielet, samt i en furre Kaldet Hatte-Furre, som schal være øverste træ i fieldet, og tilkom Sundswold og ØjJorden af disse mercker paa dend Nordre Side, men Melwe og Bøe jorde til Wætle Støelen schall tilkomme dend Syndre Part af samme Mercker.
Og som Dagen gandsche var forløeben, saa blev forretningen og denne sag udsat til nest kom/m/ende Morgen, som var

Dend 4de Octobr:, da Retten atter blev sat med forskrevne Laugret,
og møtte begge siders Parter, af hvilke Rasmus Øijorden og Anders Sundsvold fremstillede ……. Størchaar Sæland, som, Peder Løen, \Brynild Hamre og Haldor Kiønnegaard/, med begier (sag)de maatte antages til forklaring i denne Sag, og som Citanterne derimod indtet havde at erindre, saa blev Æedens forklaring nu for dennem oplæst, Efterdj de i gaar ikke for Retten var tilstæde.
Widnet Størchaar Sæland, 62 aar gam/m/el, wandt, at af hans Salig fader Lars Sæland haver hand hørt sige at Merket skulle gaae fra Sinderhougen i Schot-fielde-Diubet eller Hatte-furren, hvilcket Mercke schal være (fylckes)-bytet imellom de Mænd paa Stranden og Wassenden, og for mange Aar siden giort af Sorenschriveren paa Woss, og Sogn med begge fogderietz Laug rettes mænd, og schulle Strandingerne eje paa dend nedre side, men Wasserne paa øfre side, og vidste Vidnet, at afgangne Præster paa Woss, Sl: Hr: Christen og Hr: Niels Weinvich i deris tid lyste dette fylke byte paa Kirkke gaarden for ungdom/m/ens skyld, men da byttet scheede var ØyJorden icke sat i skat og skyld, men var som en Teig under Sundswold. Widnet forklarede ydermeere at hands Sl: fader nefnte ingen glopper og Merker at være hugne, … …… i Sinder houg schulle findes en gloppe, og (kunde) hand sam/m/e gloppe anviise, og sagde widnet, at s…. hand haver hørt af hans Sal: fader, da schulle disse (Merkerne?) og schille Citanternis Egn i Wetle Støelen ……. indstefnte Rasmus Øyjord og Anders Sundvolds (gaarder?)

1732: 142

Peder Løen, 70 aar gam/m/el, wandt at af hans Salig fader, forbem:te Lars Sæland, haver hand hørt at merckerne imellom Stranderne og Wasserne schulle gaae og wære ligesom hans broder Størchor Sæland wundet haver; men hand vidste ikke, om at nogen lysning om byttet var giort af Wosse Præsterne, dog havde hans fader fortalt ham at Sorenskriverne i Sogn og paa Woss med Mænd af begge fogderjer hafde giort dette bytte, da og gaarden Øy-jorden icke var til.
Brynild Hamre, 40 aar gl:, vandt at hand har hørt af hans Sl: fader Bottolf Hamre, at byttet og schifte imellom Parternis Eng til Wetle-Støelen schulle gaae fra Sinder houg og op i Sotfielde-Diubet eller Hatte-furren, og meere vidste Vidnet icke, ej heller af andre glopper end dend udj Sinder hougen.
Haldor Kiønnegaard, 52 aar gl:, vandt, at af en gam/m/el Mand, ved Nafn Knud Pedersen, som var til Huuse hos ham, har hand hørt, at schiftet imellom Parterne til Wætle Støelen schulle gaae fra Sinder houg og op i furre Hatten eller Schotfielde-Diubet, og schulle Cit:ne eje paa Syndre Side, men de indstefnte ovenfor.

Derpaa, og som Parterne indtet havde at qvæstionere Vidnerne, begav Retten sig udj denne omtrettende Støels Mark og schoug, i følge med Vidnerne tillige med Parterne, for at nøye tage og see deris af Vidnerne belovede og omvundne Anviisning, Og giorde derpaa Citanternis førte widner, Torgils Anfindsen Ullestad, Iver Breche og Godschalk Endewed Anviisning, først paa Sinderhougen, og derfra op efter i Lundsæt-Schaaret, som efter deris aflagde forklaringer skal være schifte imellom Citanterne og de indstefntes Egn til Citanternis paastefnte Støel Kaldet Wætle Støel, inden hvilcken Houg, Nemlig Sinderhoug, fandtes en Vaar støel at beligge, som bruges af Anders Sundsvold, og af hannem indhægnet til et Bue-Træ, saa meget /: efter hans sigelse :/ at hans Creature der om waaren Kand ligge i; og blev og befundet at der paa samme waar støel var opsat et lidet Sæll, som dertil bruges stundom 3 uger om aaret, og stundom 14 dage, thj derefter bruger hand dend field-støel Kaldet Kiødner hofden, som hans gaard er tillagt, liggende omtrendt ¾ Miil fra hans Gaard;

da, efter at forbem:te Anviisning af Citanternis widner var giort, begav Retten sig at efter\grandske/ først …… som de indstefnte Contra Parters widner (efter) deris udsigende hafde omvundet; ……

1732: 142b

(da?) Contra Parternis widner een steen liggende langt Synden for dend af Citantens Vidner omvundne Sinder houg ved Støels wejen, som ikke saae lignelse til nogen Houg at dend var liggende ved, men som En field-rand, i hvilcken steen vel fandtes et lidet Skar eller rift, men Dommeren og Mændene Kunde ikke ansee dend for nogen gloppe huggen, formedelst \og/ af Dom/m/er og Mænd efter Loven. Wiidere blev anviist en anden stoer steen oven for, som Peder Erichsen hafde omvundet, men da mand fik sam/m/e Steen at see, svarede bem:te Peder Erichsen paa spørsmaal, at hand ikke til visse kunde sige, endten det var samme Steen eller nogen anden, ej heller kunde Retten udfinde i samme Sten nogen lovlig gloppe indhugget. Ellers tog Dommeren og Laugrettet i øyesiufn og overwejelse, andre steene liggende ved dend nest første steen, og derudj var ligesom dend første steen nogle uefterretlige skar, som ydermeere gav betænckning at Hin og disse ikke kunde eller burde være lovgyldige Mercker;

Der efter blev samtlige widnerne fremkaldet, som og fremstoed for Retten, undtagen Størchaar Sæland, som fra Retten, uden at Æedfæste hans forklaring, sig absenterede og rejste bort; og aflagde da de andre, saavel Citanternis som Contra Parternis førte widner, en hver for sig deris Corporlige Æed med opragte fingre, at de icke rettere og sandere for Gud veed at forklare og anviise, end hvad de allereede forklaret og anviist haver;

Parterne blev derefter tilspurt om de havde viidere i denne Sag at forestille, og derpaa svarede først Rasmus ØyJord, at hand har vel sit Sæl staaende paa denne omtvistende Wætle-Støel, men hand har ingen anden ret til Samme Sæl, at det her paa Støelen schal blive staaende, eller Støelen sig at benøtte, end dend frihed og tilladelse hand dertil haver faaed af Citanterne, og har hand vel Støelet paa denne Støel indeværende Aar, Men hand havde derom ikke Citanternis tilladelse: Og Kunde hand heller ikke tilegne sig dette Støels brug, med mindre Citanterne det fremdeeles vil bevilge. Wiidere sagde hand, saavelsom Anders Sundwold, (at de) icke haver meere at fremføre, end at referere sig til sine widner som nu ere førte, og

1732: 143

ellers underkaster sig denne Rettes dom i denne Sag. Og hvad hans, Nemlig Anders Sundswolds, waarstøel, som inden for de af Citanternis Vidner forklarede Merker er beliggende, er angaaende, da, omendschiønt at hand, til hans gaard Sundswold haver en anden field-Støel, Kiønder-hofden kaldet, og dog ikke paa denne lille Vaarstøel, Støeler lenger end

14 dager til 3 uger, formente hand, at dend hannem icke kunde formeenes eller fra kiendes, saasom hand dend nu over 20ve Aar haver brugt u-Kiert af nogen Mand.
Citanterne derpaa satte i rette, at det er med deris førte widner tydelig anviist, at de tilkom/m/er Wætle-Støelen, og dends Egn, at være alt fra Sinder hougen og op efter i Lundesæt-Scharet, der fore formeente de, at de indstefntes Vidner derimod ikke kommer i mindste Consideration, thj til deels ere de de indstefnte beslægtiget, til deels uefterretlige, saasom de og ingen schiellig og paalidelig Anviisning haver Kundet giøre paa og efter deris aflagde forklaring, og i det øvrige har det eene widne Størchor Sæland ikke trøstet sig til hans udsigende at Æedfæste, men gandsche undviiget retten, ja, de glopper, som de indstefntes Vidner har villet anviise, ere saa u:lovlige som aldeeles u:efterretlige og ugyldige, altsaa paastoed Citanterne, at deris Støls Egn, mark og schoug bør følge dem efter deris widners enstem/m/ige forklaring og derpaa fuldte Anviisning, samt at de indstefnte for denne dennem ibragte process betaler dem Kost og tæring med andre denne forretnings bekostning schadesløs, indstillende ellers til Retten, at om Anders Sundswold fremdeeles schulle nyde dend af ham, uden beviislig ret indgierdede Vaarstøel, som beroer inden Deris Egne-Marcks Grændser og paa deris Grund, hand da tilpligtes at give dem en Aarlig Kiendelse. Sluttelig, saavit belangende Rasmus Øejordens Sæll som staar paa deris Støel, da som hand selv maa tilstaae ikkun at have det med deris minde og forlov, bør hand og fremdeeles ikke at have det der staaende eller noget brug dertil, uden med samtlige deris tilladelse, og, om de selv, for deris eget brug, schulle trænge dertil, at hand da bliver tilpligtet at bortføre samme sit Sæl, og Støelen med alle frafløtte.
Derefter blev følgende beregning giort (paa denne)

1732: 143b

forretnings bekostning, som er til Sorenskriveren for 3de dages forretning efter Kongens allernaadigste forordning 4 rd:r, for hans Skyds til og fra Aastedet, som er 7 Miile frem og 7 Miile tilbage, for 2de hæste á 8 s: Miilen, giør 14 rd:r(?), og i det allermindste 4 Rejse dage frem og tilbage á 4 mrk:, er 2 rd:r 4 mrk:, for fougdens opnæfnelse til Laug rettet 1 rd:r, til en hver af Laug rettes mændene for saa mange dages forretning, tidsforsøm/m/else fra deris Huus og brug, samt besværlig gang i denne Støels teig og dend øvrige field Veje 5 mrk. danske, hvor udj og er beregnet deris hæste leje til og fra Aastedet, og giør i alt 5 rd:r. Og endelig Lehnsmanden, \det andet Stefne Vidne/, for hans opvartning med forretningen, samt Stefningens Varsel og Anden umage 1 rd:r 2 mrk:, som giør tilsam/m/en 16 rd:r 2 mrk: foruden denne Act og Doms indløsning Efter Loven, om ellers Parterne dend maatte eragte at ville indløse.
Og som saaledes denne dag, formedelst dend besværlige og vitløftige Mark og field gang var forløben, ja, see ud til imod Natten, blev Sagen optagen til doms, og Parterne forelagt at møede til førstkom/m/ende Mandag Paa Aastedet {at møede} at anhøre Dom.

Dend 6te Octobr:, blev Retten atter sat med meer forbemelte Laug-Ret,
og møtte da Citanterne saavelsom Rasmus Øejord og Anders Sundswold, hvilke ydermeere bleve tilspurte om de i denne Sag noget maatte have at erindre, i rette lægge og paastaae til denne Sags viidere opliusning. Og sagde derpaa Citanterne at de refererede sig til deris forrige, og begierede Dom.
de indstefnte Rasmus Øejord og Anders Sundsvold sagde, at som deris førte Vidner har forklaret, saa formeen de, at deris ret er til denne Støel; saaledes (vendter) de og Dom at have deris forrige formeentlige brug.
Hvorpaa af Dommeren med Meddoms Mændene i denne Sag, saaledes for Ret blev
Kiendt, Dømt og Afsagt.

Det imod siges ikke af de indstefnte Rasmus Øejord og Anders Sundswold, at jo de tvende Gaarder Melve og Bøe tilhører dend paastefnte, saa kaldede Wetle-Støel, og, at Skiel og Skifte, af gam/m/el tiid, til denne Støel haver været fra een Houg, kaldet Sinder-Houg, og op efter Fieldet i et Schar, …… Lundsæt-Scharet; det haver de af Citanternes (førte) widner, Nafnlig Torgild Anfindsen Ullestad, Iver Breche og Godskalk Olsen Endeved, her for

1732: 144

Retten eenstemmig, efter diverse, nu af afdøde men (ikke) denne Ret bekiendte aldrende og sandrue Personers Æed, forklaret, anwiist, og samme deris forklaring, følgelig Loven, Æedfæstet; Og her til kom/m/er at agte, at angaaende det første Mercke udj Sinderhoug, da, for saa vit Nafnet angaar, stemmer disse Citanternis Vidner overeens med de indstefntes Rasmus Øejords og Anders Sundswolds for denne Ret afhørte widner, men disse, forbem:te de indstefntes Vidner, haver derimod villet forklare, at Skiel og Skifte til denne Støel skulle være anderledes og Synden for dend dog af dennem selv omvundne Sinderhoug, i et field-(Sk)are, som denne Ret ikke kand ansee at være nogen Houg, eller dend af de første widner anviiste Sinderhoug; mindre, at dend der, af de indstefntes Vidner, anviiste gloppe, formedelst nogen lovlig Rettes behandling af Dommer og Lov-faste Mænd, til nogen Lov-mæssig og formelig Skifte imellom Parternes omtrettende Egne-deele er indhugget: Og foruden, at det eene Widne Peder Erichsen er indstefnte Anders Sundswolds Svoger, og i saa fald, efter Loven, et willigt Vidne, og hand, med de andre Widner, ikke haver formaaed noget schielligere Mercke, heller det af dennem til sidste Ende Mercke, omvundene, saa kaldet Hatte-furre at betegne og anviise, saa har og Vidnet Størchaar Sæland, schiønt at hand for Retten, efter Actens udviis haver udsagt, hvad hand herom schulle være bekiendt, absenterit sig fra Retten, uden hans forklaring, til følge af Loven at Æedfæste; hvor fore og denne Ret des mindre paa samme hans udsigende kand reflectere, eller ansee dend, med de øvrige de indstefnte Contraparters Vidner, at K(unde) igiendrive og til side sætte Citanternis Eenstemmige Vidner. Efter saadan Sagens beskaffenhed, og som de indstefnte Rasmus Øejord og Anders Sundswold icke haver beviist, at de til Wætle-Støelen, inden de Mercker, som af Citanternes førte widner er forklaret og bemercket, (i) nogen maade er berettiget /: thj hvad …….. angaar, som Rasmus Øejord haver paa … (Waar-)

1732: 144b

Støel, da har hand selv for Retten tilstaaed, at hand haver det med Citanternes tilladelse, men ellers ingen anden Ret dertil, eller, uden deris minde at benøtte sig titbemelte Wætle-Støels Egn: Og belangende Anders Sundswolds waar-støel, som inden disse Merker, er indgierdet: da er det vel saa, at det nu Der forefundene Sæll nogen tid kand have staaed. Men Anders Sundswold haver icke beviist endten hvor længe, heller med hvad ret, og mindre er noget Lov-gyldig brev og adkomst af ham for denne Ret anviist og fremlagt :/ Da Dømmes for Ret at Citanterne Stephen Melve, Tormoed Larsen, Størch Andersen og Anders Olsen Bøe, deris paaboende Gaarder Melve og Bøe ligesom een hver af dennem haver brug til, bør tilkomme og retmæssig følge denne oftbemelte Wætle Støel, og til samme Støel ald dend Mark og Skoug, fra første omvundne Sinder houg og op efter Fieldet i Lundsæt Scharet, alt følgelig de Glopper og Mercker som nu af denne Ret ere giorte, Nemlig: først fra ermelte Sinderhoug udj en nu indhugget gloppe i et der beliggende Skarfv, viisende der fra op, og i een Ham/m/er-ubs udj braadet, hvor og een gloppe er indhugget: og der fra igien udj en fiire-Kandtet-Steen, under Svarte-Gilds-Wadet beliggende, hvor sammeledes een Gloppe er bleven Hugget: Men siden der fra lige over Svarte-Gilds-Bechen og op under Lundsæt-Scharet i En stor lang Jordfast Steen, hvor og en gloppe er vorden indhugget, og viiser ydermeere til Lundsæt

Scharet, hvilcket Lundsæt Schar altsaa fra Sinder hougen er Ende-Mercket; saa at oftbenefnte Citantere tit omrørte Støel, med alt hvis deraf dependerer, det være sig Marck og Skoug, Lotter og Lunder, maae giøre sig saa nøttig og gafnlig, som de best

1732: 145

Veed og lovligt schee kand, uformeent, og uden mindste fortrængsel af Rasmus Øejord og Anders Sundswold, heller nogen, som deris nu brugende jorde parter, efter dennem maatte besidde, saafrembt /: om de ellers herefterdags maatte antreffes, udj denne Støels vedhørende Skoug endten at fælde nogen slags træer, eller Næver at flække :/ de ikke der fore vil blive søgt, og, efter Loven, undgielde. Og som Rasmus Øejord haver haft Citanternis tilsagn, at have sit Sæl paa denne Støel, og der at støele med sine Creature, saa forbliver det og der ved, saalænge, som Citanterne hannem samme, paa hans anmoedning, \agter/ at forunde, og de icke Selv maatte findes trengende dend samme deel, til deris brug at fornødige. Men angaaende dend af Anders Sundswold tilegnede Vaarstøel, som nu er befunden indgierdet, da, endschiønt at hand, efter egen tilstaaelse haver sin egen field-Støel til hans brugende gaard, og icke haver beviist at denne waar støel, samme hans gaard med rette er underlagt, men, efter Actens nermere udviis og Citanternis førte Vidners forklaring, er beroende inden for Citanternis Ejendoms Mercker, og saaledes paa deris Grund, Eragter dog denne Ret, at titbe:te Waarstøel bør følge det brug, som hand, Nemlig Anders Sundswold, haver i hands beboende gaard Sundswold, dog med Citanternis minde, og saaledes, som Anders Sundswold og efterKom/m/ere til jorden med Citanterne, og dem, som efter dennem kommer at besidde Melve- og Bøe-gaarder, (bør?) kunde forEenes. hvad denne processes og forretnings bekostninger er angaaende, da tildømmes Citanterne, efter dend i Acten giorde beregning, Straxen at fornøye og betale samme Omkostninger med 16 rd:r og (2 mrk:?)

1732: 145b

til Dommeren, Laug rettet med Lehns manden og det meere udregnede, imod alt tit bemelte Citant:re for dend Tredje Part deraf, som er 5 rd:r 2 mrk: 10 s:, af indstefnte Rasmus Øejord og Anders Sundswold bliver erstattet saaledes, at Rasmus Øejord til Citanterne betaler 2 rd:r, og Anders Sundswold 3 rd:r 2 mrk: 10 s:, som de og hermed een hver for sig tilfindes til Citanterne at erlægge inden 15 Dage under Nam og Execution efter Loven.

Anno 1732, dend 7de Octobr:, blev Aasteds Ret sat og administreret paa een field støel kaldet Langereenen, udj Woss beliggende, som Opsidderne paa Gaarden Groue, Nafnlig Ole (Gietle)sen, Peder Knudsen, Tollef Brynildsen, Wiching Knudsen havde rejst og formeret imod Iver Erichsen Kiønnegaard og Haldor Colbeensen ibidem, angaaende samme field-støel, som bem:te Groves Opsiddere icke allene formeen dennem eene og icke Kiønnegaards besiddere at tilhøre, men end og fordj, at Kiønnegaards besiddere uden lovlig Omgang, havde nedrevet og sønder hugget deris paa samme Støel opbygte Sæl, med viidere etc: Og betiendtes da Retten af dend Constituerede Sorenschriver Jacob Preus, og Laug rettet efter Kongl: Maj:ts foget Sr: Andreas Jessens Opnæfnelse af dato 16de Augustj 1732, som Lehns mand Wiching Tvilde, der var tilstæde for Retten, fremlagde, Nemlig Iver Gierstad, Wiching Gielde, Torbiørn Neqvitne, Iver Ousgier, Anfind Giere og Lars Schutle.

Hvor som helst Ole Gietlesen Grouve med hans Grander, forbe:te Peder, Tollef og Wiching Groue for Retten fremstoed og indleverede deris schriftlige Stefning for denne Sag, af dato 2de Septembr: indeværende Aar, som blev oplæst. Og var formedelst samme Stefning indstefnt til Vidne, Anders Brynildsen Øfre Kløve, Anna Guttorms datter, Ingeborg paa

Biørche-Moen, Johannes Lie, Wiching Tvilde, Mons Tøen, Johannes Biørche, Ole Nielsen Hægle, Sigrj Winnie, Anna Rongshagen, Gurj Marcus-Teien, og Størch Bøe, samt Erich Iversen Kiønnegaard.

De indstefnte Iver Erichsen og Haldor Kiønnegaard møtte og sagde, at imod Citanternis Stefnemaal og dend tiltale de imod dennem haver formeret, haver de, for det første dette at erjndre, (at de) forbeholder sig deris forsvar derimod, men de (haver) icke kundet udstæde noget Contra-warsel til Citanterne, formedelst, at de Vidner, som de i denne

1732: 146

Sag fornøedigedes, haver icke førend nu været tilstæde, hvor fore de nu tilspurte Citanterne om de ville tage til gienmæle imod deris widner som de nu wilde angive og dennem anhøre, uden viidere foregaaende warsel. Ellers sagde de, Neml: Iver og Haldor Kiønnegaard, at de wiide aldeelis icke af det Nafn til nogen Støel Kaldet Lange-Reenen, som Retten nermere af deris Vidner schal Kunde fornemme, men det er deris Støel, som Citanterne haver opsat det paastefnte af dennem nedrevne Sæll, og gav derpaa Iver og Haldor Kiønnegaard til Kiende, at deris Vidner, som og ere tilstæde, ere Sergiant Anders Wisnæs, Ole Bidne, Størchaar Sæland, Siur Sæland, Rasmus Øejorden, Siur Andersen Grindeland, Peder Løen, Anders Sundswold, Peder Opheim.

Citanterne derpaa sagde, at de gierne vil see, at Sagen maatte nu komme til endschab, og vilde de icke være imod at anhøre de Vidner, som de indstefnte nu haver opregnet, men de formoedede dog, at deris udsigende lidet og indtet i denne Sag vilde gielde, ellers paastoed de, at deris indstefnte widner først maatte antages til forklaring, og i henseende til Sagens omstændighed og beschaffenhed, at samtlige Vidnerne maatte adschilles saaledes, at dend eene ikke blev tilstæde medens dend anden worder afhørt.

Derpaa blev Edens forklaring oplæst for samtlige widnerne, og ellers formanet at udsige deris sandheds widnes biurd, hvor efter de, naar Anviisning er giort, samme med Eed, følgelig Loven, bør beKræfte.

hvor efter \af/ Citanternis Vidner først blev fremkaldet

Anders Brynildsen Øfre Kløve /: efter at de andre widner fra hannem var adschildt :/ som og fremstoed og sagde sig 61 aar gam/m/el, boende paa Øfre Kløve, og ellers forklarede: at hans for temmelig rom tid siden afdøde fader Brynild Olsen haver i hans levende live ofte forklaret for hannem, at Støelen Lange-Reenen Kaldet, som schulle ligge i Følches-byttet, tilhørede Gaarden Grouves Opsiddere, men hans fader sagde hannem icke Stædet, endten begyndelse og ende, og heller icke kunde hand nu giøre Anviisning paa sam/m/e Støel, om dend, \der/ nu Retten er paa, schal være dend sam/m/e af hans fader forklarede, eller icke. Wiidere hafde Parterne dette Vidne icke at tilspørge.

Det 2det Vidne Anna Guttorms datter, 70 aar gam/m/el, fremstoed, og sagde sig at boe paa Øfre Kløve i Bøer Otting, og derefter forklarede at for 47 aar siden, tiendte Hun Ole Olsen i Teigen paa Wads-!! (Vosse)-Stranden, og en gang schulde hun gaae i Marcken at schave bark til Craturene, og var kommen til denne nu omtrettende Teig og Støel, spurte Hun samme hendes Hosbonde Ole Olsen i Teigen hvem der ejede samme Støels marck, og da blev hende af hannem svaret, at \Øfre/ Grouve Mændene Ejer den, og at dend var Bue marcken til Grouve gaard.

1732: 146b

Men meer bem:te hendes hosbonde sagde hende icke stædet anderledes end dend var paa Strande-Lehden oven for Marcus Groen dends Nordre Kandt. Og viidere vidste ikke at Kunde forklare.

Det tredje Vidne Ingeborg Siurs datter, opholdende sig paa Birche-Moen, og er 61 aar gam/m/el, forklarede, at det første hun blev gift med afg: Hans Hansen og med hannem omtrendt for 40ve aar siden beboede og brugte gaarden Kiønnegaard, hvor og nu afdøde Ragne Hans datter med hende hafde til brug hver sin halve deel i dito Kiønnegaard; og da deponenten een gang schulle udgaae i Marken at søge efter begges deris Creature, og var noget længe borte, blev Vidnet, da hun kom hiem, tilspurt af ermelte Ragne Hans datter, hvor Hun havde været saa længe borte; og da Vidnet sagde, at hun hafde faret fieldet mesten over, og icke fundet Creaturene førend paa et Støels Stoff!! (Toft), som havde været et Huus paa; blev hende svaret af meer be:te Ragne Hans datter saaledes: joe Barn! Nu veed ieg hvor du var; du var paa Lang-Reenene Kaldet. Og da widnet spurte hende hvem samme toft og Egn tilhørte, svarede Ragne Hans datter hende: Det siges at Groue mændene ejer det, og der haver Støelet; og som Vidnet ydermeere fortaalte Ragne Hans datter at hun, Nemlig Vidnet, havde \fore/fundet et Smale huus ved sam/m/e Støels toft, da svarede Ragne Hans datter Vidnet: O! Nej, mit Barn, det er Grouve Mændenes Hunde Huus, som de hafde med deris Qvæg, som en Bue-Hund, og sagde Vidnet, at samme Huus dend tid var af saadan stand, at paa dend eene side var en hammer ubs, og paa de andre sider var det opbygt med Steen, men dog i dend tid Eet tag paa Huuset af Steen. Wiidere sagde Vidnet, at det Hændede sig og een gang at Grouve gaards Mændene kom paa denne omtrettende Støels teig, og fandt een deel af Strande Mændene, som der hafde flekket Næver, men efter at der hafde været nogen strid imellom disse Grouve- og Strande-Mænd om sam/m/e Næver-flækning, og Grouve Mændene fik tilbage dend Næver som Strande-Mændene hafde flekket, hvorda Ragne Hans datters Mand Biørne Kiønnegaard var tilstæde, tilspurte endbenefnte Ragne Hans datter hendes Mand hvad hand havde der at giøre: men hand svarede hende, at hand i det mindste Kunde høre paa ……., men derhos svarede Biødne Kiønnegaard atter

1732: 147

paa hans qvindes tale, saaledes: de Strande-Mænd (schulle?) ikke være saa giærv og nærgaaende med de Wosserne, thj de kunde snart vinde dem … ….. og de Hines støel, men Ragne Hans datter bad ham derpaa at tje stille. Wiidere vidste dette Vidne nu \icke/ at udsige, end at Grouve Mændene, som melt, beholdt dend Næver, som Strandene paa indbem:te Teig hafde flekket.

Det 4de Vidne Johannes Erichsen Lie, 75 Aar gl:, vandt, at af hans Sl: fader Erich Pedersen Rogne hørte hand ofte sige, at Grouve Mændene tilkom dend Støel Lange-reenen Kaldet, hvilcken Støel schal ligge Øst i Maan-dahlen, men Vidnet erklærede sig ikke at Kunde giøre anviisning paa denne Støel, og paa spørsmaal sagde Vidnet, at Salig Mag:r Giert Miltzou, Sognepræst paa Waass, haver og saadant fortalt for bem:te hans fader, saa og at Ullestad schulle have paa dend anden side af Grøen, men Mølster og Rogne tillige med Fiosse støelede paa Maaen.

Det 5te Vidne Wiching Tvilde, 63 aar gam/m/el, forklarede, at hand hørte en gang af nu Sl: Knud Øfre Groue, at hand var begierende af deponentens Sl: fader, at hand ville tillade ham at støele paa hans Støel, og der opsette Sæll og bue-lægge: men omsidder, da det blev ham tilstæd, sagde Sl: Ole Øfre Grouve, ja! nu naaer ieg til (denne?) Egne-beiter paa Støelen Lange-Reenen, og da Knud Øfre Grove, efter Vidnets faders tilladelse, foretog sig at bygge sit Sæl paa deponentens faders støel, da huggede hand Sæls-tømmeret hos deponentens fader og paa (Qvitne?-)Egnen, men Trofv til dette Sæl huggede Knud Øfre Grove paa Langereenen, som var Knud Groves Støel og Egn. Viidere sagde Vidnet, at Sl: Gietle Olsen \Grove/, da hand med tilladelse byggede sit Sæl, paa Førie Støel, tilhørende Tvilde og Rondve gaarder {til}, huggede hand og Trov til sit Sæll i hans ejende Støel Langereenen, og vidste Vidnet, at aldrig derpaa var nogen ancke af Kiønnegaards Mændene eller nogen anden Mand i Opheims

Sogn. Ang: Støels Tofterne widste Vidnet indtet viidere at forklare, men widnet, efter hans Sl: fader, og fader-broder Michel Lierhuus, deris Ord, forklarede hand der er En Markesten staaende paa Malme-Grøns Sæls bøe, som er schifte mellom Wosserne, og de bønder som boer paa Stranden. Parterne hafde og dette Vidne indtet viidere at tilspørge.

Det 6te Widne Mons Tøen, 68 Aar gl:, wandt, at (hans) Sviger fader Rasmus Tøen og Sviger Moder Sigrj S…., begge døde for nogle Aar siden, haver hand hørt, at Støelen Lange-Reenen tilhørte Øfre Groues gaard, og opsidderne der hafde deris Sæll, og med deris Creature der støelede, og vidste Vidnet nu at erindre sig, at hand een gang paa denne …. egn, omtrendt for 30 aar siden, med Groues (Opsidderis) tilladelse, flækkede Næver, da fandt hand og …….

1732: 147b

Lange-reens Støele Toft, samt en stor Birck, staaende midt i Tuften, men om Bircken endnu er der staaende, eller i hvad tilstand Støels-Tofterne nu maatte være, vidste Vidnet ikke at erindre; men hand meente dog at give anviisning paa hvad hand nu haver forklaret.

Det 7de Vidne, Johannes Biørche, 42 aar gl:, mødte og forklarede, at een gam/m/el Mand ved Nafn Siur Larsen Qvarme, som var Lehns mand paa Stranden, men nu bortdød for nogle Aar siden, haver forklaret for ham, at Merkerne imellom Woss og Strandingerne skulle gaae fra Lundsæt-Scharet og ned i Sinder-hougen, og siden derfra i Marcus-Traae, men viidere derfra op i Krog-Myren, hvor en steen schulle være beliggende med En gloppe indhugget, viidere derfra i Torlie-(N?)aad, som og i en stoer Helde schulle findes gloppe, hvor fra ydermeere i en Mercke steen paa Malme-grøns-Sæls-bøe, og schulle Groue-gaards Opsiddere eje paa dend Syndre Side af disse Mercker alt fra Marcus-Traae, men Tofterne til Øfre Groues Støel sagde Vidnet ikke at kunde anviise, men som hand haver forklaret afdøde Siur Larsen Qvarmes sigelse for hannem, vilde hand formoede paa disse ham fortalte Mercker, om de nu eller der maatte findes i behold, giøre Anviisning.

Det 8de Vidne Ole Nielsen Hegle, gam/m/el 54 aar, vandt, at af hans fader, som er død for 18 aar siden, og i hans Unge Aar tiendte afg: Ole Iversen Grouve, har hand hørt, at hand i \denne/ hans tieniste tid, var baade med hans hosbond og hans Søn Knud Olsen, i Lange-Reens-Støels marck, og flæckede Næver, som de førte derfra til Øfre Groue uden mindste paa-ancke af Kiønnegaards- eller de Andre Strandingers, Mænd; og sagde hans fader viidere, under dend samtale de herom hafde med hin anden, at der laae Øfre Groues besidderes tømmer paa Lange-Reenens Støel, dennem tilhørende, men Vidnet vidste nu \at anviise Støelen/, (men) ikke at anviise hvor denne Støel endten tager sin begyndelse eller slutning.

Det 9de Vidne, Nafnlig Sigrj Arves datter Winnje, 52 aar gam/m/el, forklarede, at da hun var hos hendes forældre, Arve Bøe og Brita ibid:, gik hun (udj?) denne omtrettende Lange-Reenens Marck: at eftersee hendes forældres Smaa-qvæg, og (kom) hun saavidt op i Marken til møedes med en Mercke steen, som er staaende paa Malme-

1732: 148

Grøns-Sæls-(bøe?), paa hvilcken Steen hun og lagde sin haand og spurte en gammel qvinde, som gick i marcken med Vidnet at eftersøge qvæget, hvad det maatte være for en steen, og hvad dend betyde, og da sagde og svarede denne qvinde /: som heede Helge Jons datter, da boende paa Bøe og hafde Gullick Tronsen til ægte :/ at samme Marck steen var Skiel og Skifte imellom Wosserne og Stranderne, og Wosserne schulle ejer!! (eje) Synden for dette Mercke imod Wosse Egn, men Strandningerne paa dend anden side. Og viidere tale derom blev icke falden, ej heller vidste widnet icke at erjndre, end at denne Marcke steen, var høy og Kroget i dend tid, og bøyede sig ned til Mercket H(?)

Det 10de Widne, Nafnlig Gurj Marcus-Teig, gift med Andres Michelsen Marcus-teig, gammel 46 aar, wandt, at af hendes besteModer Mildrj Haldors datter, som lang tid siden bortdød, har Hun hørt, at Grouve gaards opsidderes Støels-Teig, var uden for Marcus-groen, paa siden imod Woss af samme Groe, og meere widste widnet ikke at forklare i denne Sag.
Det 11te Widne Størch Bøe, gl: 52 aar, forklarede, at efter en gam/m/el Mand, nu bort Død for 5 á 6 aar siden, ved \Nafn/ Størch Larsen Øfsthuus, hans sigelse og forklaring til hannem, da var det en tid, for mange aar siden, en Løverdag, som h/an/d ville gaa til Opheims K(irkke?), og hafde hans fader Lars Øfsthuus af Rundahlen …… følge, og som de vare Komne til Malme-grøn Sæls bøe, og bleve vare en Steen der staaende, spurte hand, Nemlig Størch Larsen Øfsthuus, hans gamle fader hvad det var for En steen; Og derpaa gav faderen hannem, Nemlig Størch Øfsthuus, til giensvar, at det var en Marcke-steen; og der som du /: sagde faderen til Sønnen :/ \bliver/ saa gammel som ieg, da schal du vidne at det er Marcke-steen, imellom Strandingerne og Waass; og som de gick viidere frem i Liene, viisede denne gamle Mand Lars Øfsthuus, hans omvundne Søn Størch Larsen en anden Markesteen, til hvilcken dend øverste Streen i Malme grøns Sæls bøe schulle henviise. Viidere som de fremgick, Kom de til et Skorv, Kaldet Kraasse-Schorvet, og da sagde hand ydermeere, dette, med det første du nu har seet er Følcke bytte imellom Wosserne og de Strandinger, og du schal mindes dette efter mig at forklare. Saaledes sagde Vidnet, at Størch Larsens Ord og tale haver været til hannem ofte og mange gange i dend tid at hand levede og der var tale imellom dem, om disse omvundne Mercker.

1732: 148b

Og viidere sagde Vidnet [icke] om denne Sag eller Citanternis paastefnte Støel at være viidende og bekiendt.
De andre Citanternis Vidner, Anne Rongs hagen og Erich Iversen Kiønnegaard \efter/ paaberaabelse møtte ikke, hvorfore Citanterne var begierende, at med deris forklaring maatte beroe, i formoedning, at de forinden Sagen sluttes til Doms, sig indfinder.
Derefter fremstillede sig af Contra Parternis paastefnte Vidner, først
Sergiant Anders Wisnæs, forklarede at være 42 Aar, og, efter forrige foget i Sogn, nu afdøde Peder Iversen Leganger, hans Ord og tale, vidste hand at forklare, at følcke Skifte {Skifte} imellom Wosse fougderje og Sogns fougderje schulle gaae efter Wandet eller Groen, Kaldet Marcus-Groen, som løeber neden af fieldet imellom Marcus-Teigen og Toftens, og ned (udj) Langedals Elven; viidere vidste hand icke at forklare, uden at Kiønnegaard schal eje fra deris Egen!! (Egn?) og op i denne Marcus-Groe.
Dernest Ole Bidne, som forklarede sig 60 aar at være gammel, og, at hand har hørt af en Mand, Nafnlig Knud Johansen /: som, da hand ved døden afgick, var over 103 aar gam/m/el, hvilcken Mand deponenten sagde at have været hans Sviger-fader :/ at fylkes byttet imellom Waasserne og de Strandinger schulle (være) udj en Groe, Kaldet Marcus-Groe; saa at Mercket gick lige ned fra fieldet og ned efter, og i samme .. Groe og Langedahls Elven. Og sagde bem:te Vidne, af afg: Knud Johansen tillige havde fortaalt for hannem, at de Strandinger schulle eje paa Nordre Side af Marcus-Groen, men Wosserne paa dend Syndre Side. Men viidere sagde Vidnet ikke at have hørt eller er viidende.
Størchaar Sæland, 62 aar gammel, møtte for Retten, og forklarede, at efter hans afdøde faders Lars Sælands Ord til ham, schulle følckes-bytte imellom Wosserne og Strandingerne være i Marcus-Groen og op efter til fields, men ende Mercket vidste Vidnet ikke at forklare om, og heller icke, paa Spørsmaal hvorvidt Kiønnegaard schulle og burde eje imod Lange-Reenens Støels Egn, ej heller {….} hvor Lange-Reenen endten tager begyndelse og ende.

Siur Olsen Sæland, 63 aar gammel, wand[t] efter Lars Sælands Ord i alle maader som nest forrige Vidne, og paa Parternes Spørsmaal hafde hand indted viidere at forklare, uden at Wosserne haver

1732: 149

brugt paa dend Side af Marcus-groen, og Strandingerne paa dend anden side.
Rasmus Øyjord, 70 aar gammel, wandt og forklarede, at hans Moder Mildrj Niels datter Kiønnegaard, nu for lang tid siden bortdøed, haver forklaret ofte for ham, at Kiønnegaards besiddere brugte, som deris Støel, alt i Marcus-groen paa Nordre Side, men Wosserne havde deris Støels brug paa dend Syndre Side, og andet schifte end denne Groe, op og ned, vidste Vidnet icke at forklare om.
Siur Andersen Grindeland, 54 aar gl:, forklarede, at af hans fostermoeder Gunnele Grindeland, hos hvem deponenten var i 40 aar, og der efter levede omtrendt 2 á 3 aar, haver hand hørt, at følcke-schifte imellom Kiønnegaard og Waasserne schulle gaae paa Nordre side for Kiønnegaard til og i Marcus-groen, men til Wossernes Egn dend Syndre part, og saaledes sagde Vidnet, at hannem bekiendt, haver det veret upaa-ancket i hans tid, hand haver vel hørt tale om Lange-Reenen, men veed icke at forklare hvor nær dend ligger til Kiønnegaards Egn.
Peder Løen, 70 aar gl:, forklarede, at efter hans fader, afdøde Lars Sælands Ord, da schal fylcke-bytte imellom Wosserne og Strandingerne være i Marckus-Groen, men viidere mercker op ad og Ned vidste hand icke endten at forklare, eller i fieldet anviise.
Anders Sundswold, 59 Aar gl:, forklarede, at hans fader tiendte hos Niels Kønnegaard nogle aar, og under dend tid blev hand befalet at hand schulle flecke (noget) Næver i denne omtvistende Egn, men som deponentens fader, Nafnlig Peder Olsen, /: for lang tid siden bortdøed :/ spurte denne hans hosbonde hvor widt hand skulle flekke Næveren, svarede Hosbonden hannem, at h/an/d skulle og Kunde flække alt i Marcus-groen, thj til dend stæd var hand u:rædd. Wiidere vidste Vidnet icke at forklare.
Peder Opheim, 62 aar gl:, forklarede, at som hans fader Erich Nielsen, og Torsten Larsen, som var deponentens Morfader, boende paa Kiønne-gaard, haver sagt for ham, saa vil hand nu frembære deris Ord til ham, at følckes-byttet imellom Wosserne og Stranderne schulle gaae for Kiønnegaard og Stranderne til Marckus-Groen paa dend Nordre side; men Wosserne schulle tilhøre paa dend Syndre side, og schulle efter saadan deris tilsagn til ham, schiftet gaae efter groen op i fieldet.
Paa Rettens Spørsmaal sagde begge Parter icke at have ydermeere at tilspørge nogen af alle disse afhørte Vidner.
Og som Dagen var forløeben, saa blev forretningen udsat til i Morgen tiilig, da Parterne af Retten blev forrelagt med Vidnerne her paa Aastedet sig at indfinde til Sagens viidere og endelige afgiørelse.

1732: 149b

Dend 8de Octobr: blev denne Sag atter foretaget, efter at Retten med forbemelte Laugret var sat,
og møtte da saavel Citanterne som Contra-parterne Iver Erichsen Kiønnegaard og Haldor Colbeensen ibid:, hvorefter dommeren med Laugrettet, samt begge siders parter, og samtlige Vidner, begave sig i marken, for over alt at annamme Anviisning af Vidnerne om hvis de hafde forklaret;
Og som det første Widne Anders Brynildsen Øfre Kløfve ikke efter hans forklaring kunde anviise Sæls tofterne til Citantens Støel, eller aflægge anden forklaring end dend hand i gaar

aflagde, da blev hand først admitterit til Æds, hvorpaa hand og med opragte fingre aflagde hans Æed, at hand icke vidste meere, rettere og sandere for Gud at vidne, end det hand vundet hafde.

Det 2de Vidne Anna Guttorms datter, og 3die Vidne Ingeborg Siurs datter anviiste Citanternis paastefnte Støel kaldet Langereenen, med dends Sæls tofter, og der hos giorde det 3die Vidne Anviisning paa det omvundene Hunde Huus, hvilcket og fandtes opbygget af Steen og med Steen taget, lige som hun foran hafde vundet og udsagt; hvorpaa begge disse widner een hver for sig med opragte fingre Æed fæstede denne deris aflagde forklaring og giorde anviisning, og der under forklarede sig, at de ikke meere, rettere og sandere vidste i denne Sag at vidne.

Det 4de Widne, Nafnlig Johannes Erichsen Lie, efter som hand ikke efter hands forklarings formæld kunde til visse \anviise/ Citanternis Støel, men fremdeeles tilstoed at baade hans Sl: fader og Sl: Mag:r Giert Miltzous Ord og tale om det paastefnte, har været til hannem, saaledes som af hannem er bleven udsagt, da aflagde hand sin Corporlige Æed, at hand vidste ikke meere, rettere og sandere i denne Sag at forklare.

Det 5te Vidne, Nafnlig Wiching Tvilde, giorde Anviisning paa hvis hand haver omvundet, viisende ellers Øfre Grouves Støels-tofter, samt dend Marcke steen paa Malme-grøns Sæls-bøe, hvor paa hand aflagde sin Æed, ikke at viide meere, rettere og sandere for Gud at vidne.

Det 6te Vidne Mons Tøen, giorde Anviisning i alle maader paa denne Støel og dends Sæls tofter, (samt) Stuen paa dend af hannem omvundne Birk, som forefandtes staaende mit i Sælet, hvor paa hand og samme sin forklaring Æedfæstede, at hand og icke (meere), rettere og sandere veed at udsige og forklare.

1732: 150

Det 7de Vidne Johannes Biørche, giorde i alle maader Anviisning efter hans forklaring, hvilcke hand og med Æed bekræftede, ikke meere, rettere og sandere i denne Sag veed at forklare.

Det 8de Vidne Ole Nielsen Hegle, anviiste, efter hans forklaring, Stedet hvor dend af ham omvundne Næver var flekket, som var Synden for Citantens Sæls-tofter, hvilcke Tofter med Støelen i sig Selv hand lige saa anviiste, hvorpaa hand og saadan hans forklaring med Æed bekræftede, ligesom forrige Vidne.

Det 9de Vidne Sigrj Arves datter Winnje, efter hendes forklaring giorde Anviisning paa dend omvundene Markesteen i Malme grøns Sæls bøe, og siden, sam/m/e hendes forklaring ligesom de forrige Vidner Æed fæstede.

Det 10de Vidne, Gurj Marcus-Teigen, som ….. ikke kunde giøre Anviisning efter hendes forklaring, saa aflagde hun sin Æed, at det hun wundet haver, har hun hørt sige af Mildrj Haldors datter, (men meere,) rettere og sander sagde hun sig icke at kunde forklare.

Det 11te Vidne Størch Bøe giorde Anviisning lige efter hans udsigende, undtagen dend sidste af ham omvundne Mercke: Og aflagde hand derpaa sin Æed, at hand ikke veed rettere, sandere og meere i denne Sag at vidne.

Af Contra Parternis Vidner anviiste først Sergeant Anders Wisnæs dend af ham omvundne Marcus groe, hvor da hand ydermeere sagde, at fogden, Sl: Peder Iversens Ord, om schiel og schifte imellom Woss og Sogn, samt om denne Marcus-groe, dog scheede talen icke til deponenten, men under anden samtale med andre Personer der var i hans Compagnie paa et Tingstæd i Sogn, hvor deponenten dend tid var tilstæde, men stædet og tiden vidste Vidnet ikke at næfne, ej heller blev ham anviist denne omtalte Marcus groe, ej heller vidste anderledes end dend maatte være denne som hand, som melt, nu anviiste, hvor schifter viidere imellom Woss og Sogn tog begyndelse eller ende, eller hvad schiel og schifte var imellom

Kiønnegaard og Citanternes gaard, sagde Vidnet ikke at have nogen Kundschab, hvorpaa hand aflagde sin Æed at hand indtet meere, rettere og Sandere i denne Sag \vidste/ at vidne.
Ole Bidne aflagde sin Æed, efter at hand hafde anviist dend af ham omvundne Marcus Groe, at hand ikke veed meere, rettere og sandere, end samme Marcus groe (skulle) efter afg: Knud Johannesens Ord være fylckes bytte imellom

1732: 150b

Sogn og Wosserne, men viidere og anderledes sagde Vidnet ikke at være bekiendt, ej heller hvad andet schifte maatte være imellom Kiønnegaard og Citanterne, derpaa, og at hand indted retter og sandere for Gud i denne Sag var viidende, aflagde hand sin Æed med opragte fingre.
Størchor Sæland, som efter sin forklaring, icke kunde giøre nogen Anviisning, forklarede ellers, at anderledes, end efter de Ord hans fader Lars Sæland haver talt for ham, kunde hand ikke aflægge nogen Æed, derpaa hand og giorde sin Æed, at hand icke meere, rettere og sandere i denne Sag veed at vidne.
Siur Olsen Sæland, anviiste dend af ham saa kaldet Marcus Groe, men hans forklaring derom, vilde hand Æedfæste saaledes, at hand har hørt følckes-byttet vare ham fortalt af Sl: Lars Sæland; og at hands Ord saaledes var til Vidnet, og, at Vidnet ikke rettere og sandere veed i denne Sag at forklare, derom aflagde hand sin Æed efter Loven.
Rasmus Øy-Jord, efter at hand havde anviist dend af ham omvundne Marcus Groe, aflagde sin Æed, derom, og om Parternis Egne-deele, og hvorledes deris schifte (der) imellom haver været og bør være, at hannem derom ikke meere, rettere og sandere er bekiendt og har hørt end hvad afg: Mildrj Niels datter Kiønnegaard, som melt, for hannem haver fortaalt.
Siur Andersen Grindeland, da hand hafde anviiste (dend) af ham omvundene Marcus Groe, og igientog hans forklaring, at dend efter hans afg: fostermoeders sigende skulle være følke Skifte imellom Kiønnegaard og Sogne-Strandingerne og Wosserne, forklarede som tilforne, at hand vel har hørt tale om Støelen Langereenen, men icke kand sige eller viise hvor nær dend ligger til og imod Kiønnegaards Egn, hvilcken Kiønnegaards Egn hand viidere sagde paa Spørsmaal, ikke at viide hvor dend maatte endes og sluttes, hvorpaa hand aflagde sin Æed ikke rettere og sandere for Gud at widne.
Peder Løen, som anviiste dend saa Kaldede Marcus Groe, aflagde Æed, at hand ikke anderledes veed, end efter hans fader, Sl: Lars Sælands ord og tale, at fylkesbyttet, som hand før haver sagt, saaledes schulle være imellom Woss og Sogn Stranden, men Mercke og schiel imellom Kiønnegaards Egn og Citanternis Støel Lange Reenen, havde hand (ingen) efterretning om at giøre.
Anders Sundswold aflagde Æed, at hand ikke meere, rettere og sandere vidste i denne Sag, og om schiel og schifte imellom parterne, at giøre Anviisning, end som hans (aflag)de forklaring formælder.

1732: 151

Endelig, Peder Opheim, da hand hafde anviist Marcus-groen, aflagde sin Æed, at hand icke rettere, sandere og meere veed at anviise og forklare til mercke og schifte imellom Parterne, End det, som hand haver forklaret efter hans fader, Sl: Erich Nielsen, og hans Morfader Torsten Larsens til ham udsagde Ord.
Da nu saavit med denne forretning var kommen, begierede Citanterne, at Dommeren med mændene vilde tage deris Sæle, som de paa denne omtrettende Støel Lange-reenen hafde opsat, men, efter de indstefntes i gaar her for Retten egne frivillige tilstaaelse, af dennem vare i grund nedrevne og Spolerede, og begav derpaa Dom/m/eren og Mændene sig til Sællene, og befandt at der paa tvende (trende?) stæder eller tofter haver været opsat tvende (trende?)

\Huuse eller/ Sæl af nyt tømmer, som Citanterne sagde at have opsæt nu sidstleden foraar, 2 aar siden, hvilcket Contra-parterne icke imodsagde, men sam/m/e tvende (trende?) Sæl var icke alleene fra taget af ned i grunden nedkastet, men end og det tømmer og detz viidere tilhørende, (saaledes) Spoleret, at en deel af tøm/m/eret var hugget tvert (over) i toe, endel Naaver(n?) afhugget, eendel Kløvet (langs) efter, og foruden \at/ dørrene med taget og anden …. fandtes gandsche Ruineret, kunde mand icke see og udfinde, at nogen deel heraf herefter Kunde være til noget tienlig, men aldeeles og i alle maader Ruineret og i grund fordervet. Og da Dom/m/eren med Mændene foreholdt de indstefnte Iver og Haldor \Kiønnegaard/ saadan deris u:Christelige omgang, sagde de, at vil Citanterne trøste sig at søge dem derfor, og naar det scheer, da schal det være tid nock for dem at forsvare sig.

Siden, efter Dom/m/erens Eragtning, blev denne schade Paa {begge} disse tvende (trende?) nedkastede Sæl af Mændene anseet og wurderet i det mindste for 21 Rd:r, hvilcket Citanterne baade paa indkiøb, Hugster, Kiørsel og førsel, samt opbiugning, foruden dend schade i tids spilde at de i dette Aar icke haver nøttet denne deris Støel, saasom disse Sæl i dette forbjgangne \for/Aar af de indstefnte blev nedrevet og Spoleret, haver taget.

Og som Parterne derefter blev tilspurt af Retten om de noget viidere i denne Sag hafde at indgive og forestille; hvorpaa og de indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaard svarede, at de ville have Sagen udsæt til viidere bescheeden og indtil de paa Aastædet Kunde faae anden Øfrighed. Men Citanterne paastoed Dom i Sagen efter deris Vidner, at beholde titbe:te Støel til deris Gaard Grove, som af gam/m/el tid,

1732: 151b

og at de \indstefnte/ maatte vorde anseet for deris woldsom/m/e adfærd paa disse deris Sæll, efter Loven, samt at deris, Neml: Citanternis, schade paa deris Huuse og Sæl, med hvad anden forliis de haver maattet taale og udstaae i dette Aar, saasom de icke kunde benøtte dem denne deris Støel, eftersom deris Sæl vare Kasted i grunde, tillige med denne dennem ivolte process og forretnings bekostning, bliver dennem tilstreckelig af de indstefnte erstattet og betalt; og derom vare Citanterne Dom begierende:

Da, som det lakkede ud paa Natten, blev Parterne foreholdet og paalagt, at møede Morgenen derefter, Dom at anhøre.

Dend 9de October nest efter, blev Retten atter sat og administrerit i denne Sag med meere forbemelte Laug Ret.

Og møtte Citanterne; men Contra Parterne, endskiønt at Retten fortøvede dem indtil Middags tider, møtte icke,

thj blev først følgende beregning giort paa denne forretnings bekostninger, som er til Sorenskriveren for 3de Dages forretning efter Kongel: allernaadigste forordning 4 rd:r, for 4re Rejse dage fra og til Aastedet á 4 mrk: er 2 rd:r 4 mrk:, Og hans skyds frem og tilbage efter wejens længde og føeretz beskaffenhed 3 rd:r, til een hver af Laugrettet 4 mrk: samt Lehnsmanden for hans opvartning ved forretningen, og vedkom/m/ende at indstefne 1 rd:r

Derefter blev i denne Sag af Dommeren og hans Med-doms-mænd saaledes for Ret

Dømt og Afsagt.

Lovens 1te bogs 16 Capitul, pag: 137: befaler, at naar nogen beklager sig foru:rettet at være paa Jord, (Enge), Skov-skifter, bygning, Græsning i fiældet, Marke-skiel, eller andet deslige, hvorpaa, (førend) Siufn og besigtelse skeer, ikke kand Kiendes, da skal grandschning og besigtelse schee af Dommeren og Laugrettesmænd, og paa hvilken grandschning og besigtelse Dom/m/eren strax paa Aastedet bør dømme: og saavit deslige tvistigheder viidere angaar, da formælder (aller) først bemelte Lovens allegerede bogs ?de Capitul 15 Articul, pagina 15, at wærnetinget bør holdes der, hvor Ejendom/m/en, som Tretten rejser sig af, er

beliggende, skiønt at (dend) som er for Sagen andensteds boer, eller sig opholder, dog at Kald og Warsel gives

1732: 152

for dend paagieldendes boepæl. ….. paaskadiger Citanterne Ole Gietlesen Grouve, Peder Knudsen, Tollef Brynildsen og Wiching Knudsen ibidem, (icke?) alleene af de indstefnte Iver Erichsen og Haldor Colbeensen Kiønnegaard, begge boende i Opheims Sogn og Wosse Præstegield, vil fratrænge dem, dend til deris paaboende og brugende Gaard Øfre Grouve, af gam/m/el tid tilliggende, og saavel af deris formænd, som denne gaard Grouve forhen haver beboed, som og nu dennem, som denne Gaards itzige besiddere, brugte Field-støel Lange Reenen Kaldet: men bem:te Citantere har og tillige paastefnt dend af indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaard, med Citanternis ejende 3de Huuse eller Sælle u:lovlig (brugende) omgang og medfart, i det, at samme deris Støels Huuse og Sælle, af dennem, Nemlig Iver og Haldor Kiønnegaard, i grund ere lagde og nedbrytte, og ellers, hvercken Citanternis \eller nogen (viidende?)/, (været) Spoleret. forbem:te indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaard, haver altsaa i denne Sag hverken imodsagt dend dennem given varsel, som dog for dennem er scheed efter Lovens 1te bogs 4de Capituls 8de Articul med 4re uger, ej heller skydet sig fra denne (Ret?), men vedtaget rettergangen og dend sig i alle maader, efter Loven, underkast, saa at de indstefnte og Selv her inden Retten haver formaaet Citanterne, alskiønt de, Nemlig Citanterne, af Iver og Haldor Kiønnegaard, icke med lovlig Contra-Varsel, til og imod de Vidner som de i denne Sag og deris formeenende (Ret?) agtede nu at føere, er begiegnet, at tage til gienmæhle; hvorpaa og denne Ret, uagtet saadan de indstefntes frjvillig vedtagne (gien)mæhle følgelig forbem:te allegerede Lovens Articuler haver antaget begge Parters indstefnte og i Retten frembragte Vidner til forklaring, anviisning og dessen Æedfæstelse: Men efter forbem:te indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaards af Retten afhørte Vidner, deris ædlige aflagde (Depo)sition, finder Retten aldeeles ingen efterretning

1732: 152b

Endten hvor vidt Kiønnegaards Opsiddere Iver og Haldor Kiønnegaard deris paaboende Gaards Egn schal strekke sig til og imod Citanternis fieldstøel Lange-Reenen kaldet; men deris forklaring, og derefter giorde anwiisning gaar ickun ud paa et Følcke-bytte, som skal være giort imellom Sogns Fougderje og Wosse Præstegield, hvilcket saakaldet Følcke-bytte /: der ellers icke med noget lovgyldigt document er beviist :/ efterdj det icke i denne Sag er paastefnt eller med Sagen haver nogen gemeenschab, ikke kom/m/er under denne Rettes paaKiendelse; Men derimod haver Citanterne med deris førte og afhørte Vidner beviist sig til denne Støel Lange Reenen berettiget at have tilligget deris beboende Gaard Øfre Grouve, og dend samme Støel U:kiert brugt for dem og deris Creature end i de tvende sidstleden Aarringer, og indtil, (be:te?) de indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaard (her) inden Retten giorde tilstaaelse, dette nu løebende Aars forbjegangne Waar, da meer benefnte Iver og Haldor Kiønnegaard, (hvil)ket de selv ikke haver kundet benægte, men (for) Retten tilstaaed, Citanternis Støels Huuse eller Sælle paa denne deris Støel nedrev og i Grund Øede lagde. Efter saadan denne Sags beskaffenhed, og efter de af Citanterne førte Vidners Æedlige udsigende og anviisning, Dømmes for Ret, at Citanterne Ole Gietlesen Grouve, Peder Knudsen, Tollef Brynildsen og Wiching Knudsen ibidem, bør følge og tilhøre deris paaboende Gaard Øfre Grouve denne omtrettende Støel Lange-Reenen kaldet, med alt hvad deraf dependerer, være sig Marck og Skoug, Lotter og Lunder, alt fra een stor Jordfast Steen, liggende under Kroge og Tunge-Myhren, hvorudj er befunden en ældgam/m/el stor gloppe

indhugget, og til Toer-Lie-Nob(ben?) udj en gam/m/el gloppe, hugget i en stor ….de staaende paa kandt, og viidere derfra

1732: 153

op til fieldet, saa at Citanterne, følgelig di(sse) forskrevne Mercker, herefter (maa) nyde, bruge og beholde, een hver efter deris brugende Jorde part, ald dend Syndre Part af ermelte glopper og Mercker, og det uden mindste præjudice og fornermelse af indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaard, eller nogen anden i nogen maade. Hvad Citantenis nedkastede 3de Støels Huuse eller Sælle ere angaaende, da som indstefnte Iver og Haldor Kiønnegaard icke haver kundet benægte eller fragaae, at samme Sælle af dennem ere nedkastet og lagt i grund, men icke beviiser at de til saadan adfærd og omgang haver havt nogen lov-gyldig føye og adgang, da dømmes de pligtige een for begge og begge for een, efter dend taxt som Laug rettet, efter Actens udviis der paa haver sat, for et hvert Huus eller Sæll, til de 3de af Citanterne, Nemlig Ole Gietlesen, Tollef Brynildsen og Peder Knudsen, til nogenledes deris erstatning for Tømmeret, Kiørsel og arbejde at opbygge, at betale 7 rd:r, som giør tilsam/m/en 21 Rd:r; Men hvad oftbem:te Iver og Haldor Kiønnegaards forseelse med disse 3de Huusers eller Sæls nedbrydelse og Spolering, samt dend Straf, som de der for, efter Loven, kand fortiene at fældes i, angaar, da henviises samme til Áparte tale paa sit vedbørlige stæd. Endelig tilfindes Iver og Haldor Kiønnegaard at reparere og erstatte Citanterne denne Processis omkostning med 10 Rd:r, alt at efterkom/m/es og udreedes inden 15ten dage under Execution efter Loven.

Anno 1732, dend 20de October, blev **Almindelig Høste- Skatte- og Sage Ting foretagen og administreret paa dend Gaard Swaasand i Johndahls Sogn med dito Johndahls Schibr:s Almue**, og betiendtes Retten af dend Constit: Sorenskriver Jcob Preus med efterskrevne Laugrettes mænd, Nafnlig Lars Iversen Samland, Giert Bache, Johannes Samland, Lars Traae, Lars Houen, Torsten Fladebøe, Børrie Wadseld og Lars Samland Øfre Thun: Overværende Kongel: Maj:ts Constituerede Foget over Sundhordlehns og Hardanger Fougderjer, Sr: Ananias

1732: 153b

Christopher Harberg, samt Lehns mand Lars Drage, og meenige Almue, som Tinget søgte:

Og blev da for Rette passerit som følger.
Hr: Ole Gierdrums bøxel Seddel til Iver Larsen paa 1 Løeb 6 mrk: Smør og ½ Huud udj Gaarden Samland, daterit 12te Julj 1732, blev publicerit og paaskreven.
Siur Nielsen Qwaales Skiøde til Od Larsen Brattebøe paa 1 Pund og 1 mrk: Smør udj gaarden Koppren, dat: 20de Oct:r 1732. blev læst og paaskreven.
Lars Larsen Øfre Traas skiøde til Børrie Larsen Brattebøe paa 1 Pund 1 mrk: Smør udj be:te gaard Koppren, daterit 21de Octobr: 1732. blev iligemaade læst.

Torsten Torsten!! (Torstensen) fremstoed for Retten og gav til kiende, at dend 10de Martj 1721. haver hans nu ved Døden afg: Fader Torsten Salomonsen Strømmesteen for Retten lyst sin Penge mangel til Oddels retten og indløsning paa 1 ½ Løeb Smørs Landskyld udj dend Jord Eije udj Jondahl, som Opsidderen Torchel Iversen beboer \og/ sig deels af Comparentens fader-fader Salomon Larsen, og deels af Andre tilkiøbt haver. Og som Comparenten sagde sig

nu at være Oddels berettiget til sam/m/e 1 ½ Løeb Smørs leje, saa vilde hand bede at samme af Retten maatte kundgiøres for de tingsøgende, samt og at hand tillige vil have lyst og bekiendt giort hands itzige Penge mangel, med forbeholdenhed i sin tid at ind- og paa-tale hans tilkom/m/ende Oddels-løsnings ret til meer bem:te 1 ½ Løeb Smørs Landskyld, thj blev saadan Comparentens begier og Paastand af Retten bevilget og publicerit.

Lehnsmand Lars Tormoedsen Drage efter forrige tiltale havde atter indstefnt Siovat Olsen, Peder Nielsen, Torgier Endresen, Niels Olsen og Salomon Pedersen, alle boende paa gaarden Ouestad, for deris tagne brug paa Citantens Leje-boel og Ejendom udj een Holme kaldet Drags holmen, alt til endelig dom. til sam/m/e tid var og indkaldet at bære Vidne, Aamund Andersen Herrestvedt og Lars Ingebretsen, Nemlig om hvorledes de indstefnte haver foretaget sig denne holme til brug, som Citanten formeente og paastoed var de indstefnte aldeeles uvedkom/m/elig.

de indstefnte møtte og sagde, at dend omtrettende saakaldet Drags Holme haver de ikke anderledes brugt, end, efter deris formeening lige saa meget berettiget som Citanten, brudt een deel Steen heller, som og icke har været uden ….. Ejers miinde og samtøkke. Denne Holme (sagde) de at være beliggende imellom Citantens og

1732: 154

deris gaarder, saa at de ville formeene, at dend (practicering) som Citanten benøtter sig af holmens (Gafn?) ikke R…….. nogen lovlig følge \for ham/ eene at tilegne sig holmen, men heller at Elven med sit løeb og vand nermere schal kunde viise at Holmen tilhører gaarden Ougestad end Drage; thj agtede de ufornøden paa denne tid at svare til Citantens Stefnemaal og paastand, men vendtede for hans tiltale at vorde friKiendt.

Og blev derpaa for Ret saaledes Kiendt og Afsagt.

Efter Lovens 1ste bogs 16de Capitul, pag: 137, henviises denne Sag til Aastædet; Og naar Citantens Lars Tormoedsen Drage der, efter foregaaende lovlig indvarsling til de indstefnte, anhængiggiøer ikke alleene dend Ret hand formeener sig til dend omtvistende Drags holme Kaldet, frem for de indstefnte at have, men end og hvad anden tiltale hand maatte finde sig anlediget imod dem at søge, da schal der omgaaes og Kiendes hvis Ret er.

Iver Aamundsen Tvedt havde til dette Ting ladet indstefne Samson Samland, Lars Iversen Samland, Lars Iversen Samland Nedre Thun, Johannes Olsen Samland og Encken Siiri Lars datter Samland, fordj at de haver op(sat paa) hans gaards Grund Eet Nøst uden hans, Nemlig Citantens, minde og tilladelse, thj vilde hand formoede, at endskiønt de indstefnte vil beraabe sig paa at det gl: Nøst tilforne haver staaed paa denne hans gaards Grund, (det?) de (ikke) vil komme i Consideration, men saafremt de ikke vil (give hannem) Aarl: leje af grunden, at de da tildøm/m/es Nøsted af hans grund at bort fløtte, samt at erstatte ham denne processis omkostning, og derom i alt dom at udstaae.

Citanten møtte i Rette og referere[de] sig til Stefnemaalet, som hand sagde, saaledes som nu indført er, den(nem), Nemlig de indstefnte, mundtlig er forkyndt.

De indstefnte fremstoed for Retten, og forestillede, at det nøst som Citanten har nu paastefnt, er icke af dem og i ner(værende) tid opsat, men haver der staaed meget over 100de Aar, og i ald dend tid, ukiert af Tvedte gaards Ejere og opsiddere, fuldt deris gaard, deris formænd og nu dem til deris baad og brug, og det uden nogen afgift, og som det nu er deris ældgamle Kann og brug, paa hvilcket de meere end 3 gange haver fanget hæfd efter Loven, saa formeente de, at Citanten imod Loven fratrænger dennem denne deris retmæssige ret og Ejendom, over alt sagde de (eenstemmig?) at det nok vil finde sig i sin tid, naar Sorenskriveren og Mænd efter Loven kom/m/er paa Aastedet, hvad Ret og adgang de haver til

dette omtrettende Nøst og detz Grund, da de og Kand finde lejlighed at føre for Retten hvad Vidner de haver i denne Sag, deris ret at beskierme med, thj vilde de indstefnte nu ikke viidere svare til denne Sag, men paastoed at dend til Aastedet bør henviises.
Citanten sagde, at efterdj de indstefnte nu ikke vil tage til gienmæle uden paa Aastedet; saa for(beholdt) hand sig at faae Sagen der indstefnt og forf(unden? til)

1732: 154b

Endelig Dom.

Afsagt.

Iver Tvedt …. efter Lovens maade Stefner de indstefnte, (hans) Contraparter, til Aastedet, da skal hannem udj hans formeenende Søgemaal vederfaris hvad Ret er.

Kristj Johannes datter Eichens bøxel brev til Lars Thoresen paa 1 Løeb Smør udj gaarden Underhouge, dat: 28 April 1732, blev læst.

Dend Constituerede foget Harberg fremstoed for Retten, og eskede til et Lovskikket Tings vidnes erholdelse, Laugrettetz saavelsom dend tilstædeværende Almues Sandfærdige Erklæring og Svar til efterskrevne Poster 1:o Om her udj Tinglauget findes nogen nye optagede Pladser, som endten har givet schat eller schatte bør. 2:o Om her i Tinglauget betales nogen schat af qværner. 3:o Om udj Tinglauget eller Sognet findes fleere Sauger, end det for Retten oplæste Sauge Regnskab omformelder.
4: Om her befindes nogen Strandsiddere, bønder-Sønner, Peber-Svenner, Huusmænd eller andre, som bruger handel, hvor af bør skattes.
5: Om Siette og Tiende Penge for uden Rigs afførte Midler, forbrudte boes-lodder, Trende 40 Lod Sølvs bøeder, i indeværende Aar er falden
6: Om Strandet Skib og Goeds her i Tinglauget er falden.
7: Om Aftags gaardene efter affælding ved oprydninger eller i andre maader er bleven forbedret til de Kongelige Skatters svarelse.
8: Og om her udj Tinglauget er falden forlovs Penge i indeværende Aar.
Og forbem:te Poster forklarede Fogden Harberg at concernere undeværende Aars Regnskab, som hand allerunderd:t schal aflægge og til dessen belæg behøver.
Laug rettet tillige med dend tingsøgende Almue svarede eenstemmig til dend 1. Post, at i dette Jondahls Skibb: ikke er nogen optagede Nye Pladser, som har givet schat, eller for dette Aar bør skatte af. 2de Post, svarede Laugrettet og dend gandsche Almue, at i dette Skibb: ikke er nogen Qværne, hvor af Skatt betales. 3de Post, Ang: Saugerne her i Jondahls Schibbr:, svarede Laugrettet og Almuen, at ingen fleere Sauger findes, som i det oplæste Sauge Regnschab er Specificeret her i Schibb: er og findes. 4de Post, at ingen deslige Personer i dette Aar har været eller findes i dette Tinglaug, sig at opholde eller driver nogen handel. 5te Post, at ingen Siette og Tiende Penge udj dette Aar er falden: og heller indtet forbrudt Oddels- og Arveløes Goeds, heller nogen forbrut boes lodder, samt og ingen bøeder udj 3de 40ve Lod Sølv. 6te Post, sagde Laugrettet og Almuen, at her indtet {find} strandet Skib og Goeds i dette Aar er forefalden. 7de Post, at ingen af de aftagne gaarder i nogen maade er bleven forbedret til Skattens ……. Og endelig, 8de Post, svarede Laugrettet og Almuen

1732: 155

at ingen forlovs penge i dette tit forbemelte Aar her i Schibb: er falden.

Fogden Sr: Harberg derpaa forlangede Tingsvidne efter hvis passeret er under Rettens forseigling beskreven meddeelt, hvilcket Retten hannem bevilgede.
Welbemelte Constituerede foget Sr: Harberg tilspurte og Laug rettet og dend Tingsøgende Almue, om dennem witterlig er at nogen første bøxler paa Deris Kongel: Maj:ts og Halsnøe Closters goeds her i Jondahls Tinglaug, dette Aar 1732 er falden, som deris Ko: Ma:t allerunderd:t til Jndtegt burde beregnes. Dertil Laugrettet med Almuen eenstemmig svarede Nej! og at ingen første bøxel af det her i Jondahls Tinglaug beliggende Halsnøe Closters goeds i dette Aar er indfalden. Derpaa begierede fogden Tingsvidne af Retten beskreven, som blev bevilget.
Meer bemelte foget Harberg wiidere tilspurte dend samtlige Tingsøgende Almue, om hand, Mr: fogden Harberg icke til (skyds) dette Aars 3de Ordinaire Tinge, saavel for Sorenskriverens fiire Mænd, som fogdens 4re Mænd, efter deris Kongel: Maj:ts allernaadigste Skatte forordning haver betalt for hver Miil 0 Marck 4 s: Laugrettet tillige med Almuen Eenstem/m/ig svarede og forklarede, at fogden Sr: Ananias Harberg i dette Aar for de 3de Tinge, saavel for Sorenskrivers schyds (til og fra) Tingstædet virkelig haver betalt en hver mand for hans ….. 4 s: Derpaa forlangede meerbem:te foget Harberg Tingsvidne beskreven, som Retten bevilgede.
Dito foged Harberg wiidere tilspurte Laugrettet og dend Tingsøgende Almue, om dennem er vitterligt, at nogen sig dette Aar 1732 paa deris Ko: Ma:t og Halsnøe Closters gods med Lejermaal haver forseet, saasom Ægtefolck, hvis hovedlod …… (til) bem:te deris Maj:t burde være hiemfalden, fortiilig Sammenleje, eller og Lejermaal af ledige Personer, hvis bøeder (Deris) Maj:t sig allernaad:t haver Reserverit. hertil Laugrettet med dend samtlig tilstæde værende Almue eenstem/m/ig forklarede og svarede at i dette Aar 1732, har ingen Ægtefolck som boer paa Halsnøe Closters Goeds, af dette Jondahls Skibb: sig med Lejermaal forseet, ej heller har nogen forseet sig med fortiilig sammenleje, og ellers icke har for dette Aar været beganget udj Lejermaal af andre leddige Personer. Derpaa var fogden (et) tingsvidne begierende under Rettens forseigling, som Retten bevilgede.

Dernest blev udnæfnt følgende Laug rettes mænd, som Retten nest kommende Aar 1733, schal betiene, Navnlig Samson Traa, Johannes Wadset, Iver Tvedt, Erich Swaasand, Peder Sch.d…e, Knud Knudsen Øfre Breche, Lars Molven, og Knud Espeland, som ej tilforne hafde betiendt Retten, hvorfore de af Retten (blev) tilholte deris Laug rettes mænds Æed for Laugmanden efter Loven at aflægge.

Efter at da blev udraabt om nogen fandtes som viidere hafde at gaae i rette, og sig derpaa ingen indfandt, da blev Retten denne sinde for dette Ting laug ophævet.

Anno 1732, dend 22de October, blev **Almindelig Skatte- og Sage-Ting sat og administrerit paa Tingstædet Hougse med Kintzerwigs, Ullenswangs, og Odde Kirkke Sougners Almue**. Og betiendtes Retten af dend Constituerede Foget Sr: Ananias Christopher Harberg, med efterschrevne Laug rettes mænd Johannes Age, Jacob Rogde, Dag Aakre, Samson L(ange)Sætter, Knud Freim, Lars Age, Niels Schieldaas, og …..

1732: 155b

…….;

hvor da …….. for Retten, som følger

Erich Nielsen Hæ….s Skiøde til Anfind Gundersen Lofthuus paa ½ Spand Smør og ½ Løeb Salt Landskyld udj gaarden Lofthuus, daterit 21de Octobr: 1732, blev læst.
Kirsten Sl: Mag:r Brohsis bøxelbrev til Jørgen Knudsen Jelle paa 6 mrk: Smørs Landskyld udj Præstebordetz beneficerede gaard Jelle, daterit 20de Octobr: 1732. blev læst.
Knud Andersen Herris Skiøde til Lever!! (Levor?) Olsen paa ½ Pund Smør udj Selliestad, af dato 22de Octobr: 1732, blev læst.
(Kie)del Lev(o)rsen og Huustrue Ragnele Ols datters med Jon Aamundsen indgaaede og sluttede accord og foreening; dat: 27de September 1732, om at de, hos ham deris lives tid, schal have deris nødvendige ophold, og efter deris død en sømmelig begravelse, imod at hand beholder hvis Løsøre-Midler, de sig nu maatte efterlade, uden ancke og prætention af nogen deris Arvinger, som schal være aflagte, for hvis de, efter dem Kunde vendte at arve, med de Penge, som Jon Aamundsen til d(ito Ki)edel og huustrue Ragnele for gaarden Yttre Hagen efter deris udgifne Skiøde haver betalt, etc:, blev læst.
(Margrete B)astians datters bøxel brev til Daniel Christensen Eitrim paa ½ Løeb 2 mrk: Smør i gaarden Eitrim, daterit 26 Januarj 1731 (1732?), blev læst.
(Kirsten) Sal: Mag:r Brohses bøxel brev til Sølfæst Asbiørnsen paa 9 mrk: Smør ½ td: Salt, og bøxel rettighed til Selv Ejer Godset 12 mrk: Smør og ½ Løeb Salt udj Haugstvedt, dat: Januarj 1731 (1732?), blev læst.
….e Torbiørnsen Hildahls og Jacob Christensen Eitrims Skiøde til Salomon Elifsen Løning paa 18 mrk: Smør i be:te gaard Løning, dat: 24 Jan: 1729, blev læst.
Salomon Elifsen[s] huustrue Gurj Endres datter og hendes forsvar \Niels Jonsen Jøssingdahl/ i hendes mands itzige Sinds-Uroeligheds- og Legoms- Svaghed, (udgivne) Skiøde til Aamund Aasmundsen paa 1 Spand Smør i Løning, dat: 22de Octobr: 1732, blev læst.
Peder Iversen Mælands Skiøde til Lars Haldorsen paa 1 pund 4 ½ mrk: Smør 3/8 Huud udj Indre Mæland, blev læst, dat: 22de Octobr: 1732, blev læst.
……d Erichsen Mælands Skiøde til Haldor Jonsen paa 9 mrk: Smør udj Yttre Mæland, dat: 22de Oct: 1732; læst.
Constituerede foget Sr: Annanias Christoph: Harbergs bøxel brev til Thomas Svændsen paa 18 mrk: Smør udj Hougstvedt, som hans wær-fader Wier Mogensen for ham af hans besiddende brug, Halsnøe Closters goeds tilhørende, for ham haver opladet, dat: 30te julj 1732, læst.
(Biscop?) Ole Cosmusen Bornemans bøxel brev til Jacob ……sen paa 1 Pund Smør udj Alsager, dat: 22de Sept: 1731, blev læst.

dend 23de Octobr: blev Retten atter Sadt med forskrevne Laugrett, overværende forbem:te foget Sr: Harberg, Lehnsmand Torgilds Hougse, samt meenige tingsøgende Almue.

Ole Torbiørnsen Lothe havde til dette Ting med muntlig Varsel ladet stefne Ole Larsen Lothe at lide dom (for)dj hand hannem, uden skyld, brøde, og nogen given (Aarsag), med Hug og Slag haver overfaldet, og under

1732: 156

saadan ud(førmelse) …… revet meget af hans Skiæg, hvor(om) til Vidner var indstefnt Torgier Jonsen Wienæs og Torbiør Lotte, samt Erich Erichsen og Jon Erichsen, samt at erstatte processens omkostning. til vedermæle var ellers faderen Lars Odsen Lothe tillige i denne Sag indkaldet.
Dend indstefnte Ole Larsen Lothe og hans fader Lars Odsen møtte og tilstoed lovlig at være stefnt, og ellers sagde at det Citanten har sigtet i denne Sag formoeder de dennem ikke schal overtydes.

af Vidnerne møtte Torgier Winnæs, Erich Erichsen og Jon Erichsen, men Torbiør Lotte møtte icke.
Kaldsmændene Lehnsmand Torgiels Hougse og Lars Helleland Æedlig afhiemblede at de hende med lovlig 14 dages Varsel i denne Sag og til dette ting haver stefnt.
Æedens forklaring blev derpaa af Lovbogen oplæst, og wiidere formaning giort til de tilstæde værende Vidner, deris Sandhed i denne Sag at udsige.
Widnet Torgier Jonsen Wjenæs forklarede efter aflagde Æed med opragte fingre efter Loven, at nu sidstleden Waar, dagen kand hand ikke erindre, kom hand gaaende fra Winnæs og vilde gaae til Lothe: og da hand der var ankommen, saa hand at Citanten og indstefnte Ole Larsen var i Kast sammen paa Citantens mark \i hans baade Skygge/, dog blev hand, Nemlig deponenten, det ikke vaer førend hand hørte Citanten raabe til ham om hielp, og som hand derpaa gich hen til dem, da saae hand at Ole Larsen b(rø)dede med Citanten, havende Citanten med dend eene haand fattet i Klæderne, og med dend anden h(ol)dt og rev hand Citanten i hans Skieg, men hand fornam indtet derimod af Citanten andet end (hand) ligesom ville wærge og frj sig for Ole Larsen, og kom de ikke saaledes fra hin anden uden ved deponentens hielp, saasom hand maatte løse Ole Larsens hænder baade af Citantens schiæg og Klæder, Og efter at de saaledes vare skildte, hørte hand ingen ond tale af Citanten imod Ole Olarsen, men Ole Larsen truede Citanten, og sagde at Citanten skulle faae meere een anden gang, og viidere wandt deponenten, at hand strax ….. saae Citanten blodig i Munden, og havde en stor blaae Kule under Øyet. Paa dend indstefntes Spørsmaal svarede Vidnet, at hand fornam icke Clam/m/erjes Aarsag eller ophav, ej heller saae at de vare sammen førend Citanten raabede til ham om hielp, ellers saa hand og, at Ole Larsens fader Lars Odsen, idet, at Vidnet stoed at faae disse Personer (skildte) ad, kom løebende med en stour, og sagde at (dersom) de giorde overfald paa hans Søn, schulle hand ……,

1732: 156b

Men Vidnet saae ikke at Lars Odsen øvede noget med Stouren (mere?) til onde.
det Andet Vidne Erich Erichsen Lotte efter aflagde Æed forklarede, at hand ikke haver seet eller fornum/m/en noget om det paastefnte Slagsmaal, og altsaa indtet veed derom at forklare.
det Tredje Vidne Jon Erichsen efter aflagde Æed forklarede at hand heller indtet er widende om det paastefnte Slagsmaal.
jndstefnte Ole Larsen forestillede, at som hand dend omvundne tid, efter at hand havde været i hans faders Mark efter et las wed, blev overfaldet af Citanten for en Tyv, da dog Citanten paa Comparentens faders marck havde hugget 3de Læs Ved, og hand, Nemlig deponenten, tillige af Citanten blev angreben, da kand hand icke nægte for at hand tog imod Citanten og havde ham fat i hans schiæg og Klæder, dog ikke anderledes end hand vilde holde Citanten fra sig og fri sig for Hug og slag. thj formoedede Comparenten at Retten finder ham uskyldig i Sagen og fri for Citantens tiltale.
Citanten forestillede, at dersom Retten (ikke) finder opliusning nock ikke alleene af Vidnet Torgier Jonsen Winnæsis Ædlige forklaring, men end og af dend indstefntes egen tilstaaelse at hand haver angrebet hannem i hans Klæder og revet ham hans Skieg af, saa paastoed hand forelæggelse for det udeblivende widne Torbiør Lotte. i det øfrige fremviiste Citanten en stor dott Haar som af hans Skieg af dend indstefnte var afreven.
Og som Parterne paa tilspørgelse indtet havde i denne Sag noget viidere at fremføre, da blev i denne Sag saaledes for Ret kiendt, dømt og

Afsagt.

Jndstefnte Ole Larsen Lotte haver inden Retten tilstaaed at hand haver haft Citanten fattet i hans Klæder og Haar, fordj at Citanten hannem med u:qvems Ord schal have begiegnet; Og foruden saadan hans tilstaaelse, er Citantens sigtelse nermere med det førte Vidne Torgier

Jonsen Winnæsis Ædlige Deposition gotgiort og opliust, at saadan \hans/ øvede haargreb af og iilde …….. er scheed, saasom \og/ bem:te Ole Larsens

1732: 157

Hænder baade af Citantens Klæder og hans Skieg er bleven løsnet af dette Vidne, (men) der (imod) haver meer bem:te Ole Larsen ikke (beviist) at Citanten, til denne udførmelse, hannem nogen anledning haver givet, thj om hand end kunde have funden sig aarsag at ancke over de paaberaabte af Citanten imod ham udsagde u:qvems ord, hvilcke Ole Larsen dog ikke hannem, nemlig Citanten, haver overtydet, saa burde hand dog icke imod Lovens 1te bogs 1te Capituls 3de art: tage sig selv til rette, hvor fore denne Ret ikke finder ham, Nemlig indstefnte Ole Larsen, u:schyldig i denne Sag, men Dømmes for Ret at oftbemelte Ole Larsen efter Lovens 6te bogs 7de Capituls 8de Articul for Haar-greb bør bøede til Deris Kongel: Maj:s fiscum Tiende 6 Lod Sølv, og erstatte Citanten denne Processis omkostning med 1 rd:r, alt inden femten dage under execution efter Lovens (adfærd?).

Ole Torbiørnsen Lothe havde indstefnt Ole Larsen Lothe at lide Dom til Straf og undgieldelse for hans (imod) hannem, Nemlig Citanten, udøste nærgaaende Ord, som præjudicerer hans Ære og lempe, samt at erstatte processens omkostning.
Citanten møtte for Retten og refererede sig til hans Stefnemaal, og frembragte for Retten Erich Erichsen og Jon Erichsen i denne Sag at bære Vidne.
jndstefnte Ole Larsen med hans fader Lars Odsen fremstoed for Retten, og efter at nogen tale imellom dennem var bleven ventileret, bleve Parterne omsidder for Retten forligt saaledes at indstefnte Ole Larsen nu inden Retten skulle giøre Citanten offentlig afbigt og betale ham processens omkostning. Derpaa …….. Ole Larsen Lotte at hand fortrøed og angret de (øve?)de ord som af hannem i ubesindig hastighed imod Citanten haver udsagt: Og bad hand til saa(ledes at) Citanten hannem sam/m/e at eftergive, saasom hand end ikke meener eller veed med ham andet end Ære og Godt, ej heller vilde hand sa(mme) ydermere eller nogen tid forøve imod ham ……, om det herefterdags af Comparenten b(lev be)gaaed imod Citanten, vilde hand være tilfreds med at denne Sag, som uafgiort og uforliget (til) hans undgieldelse, schulle staae ham Aaben.
Citanten loed sig dermed beqvem/m/e, og toge hin anden derpaa i haand, som Venner at (være) i god og forliigelige Venskab og Kierlighed.
Saaledes blev denne Sag Sluttet.

1732: 157b

Erich Erichsen Lothe hafde Stefnt til dette Ting Ole Larsen Lothe at lide Dom fordj hand hannem uden aarsag haver overfaldet og reevet eendeel hans schieg af, derom til Vidne var indkaldet Heine Odsen Lotte og hans Huustrue Torbiør Siurs datter. Citanten Erich Lothe møtte og paastoed hans Vidner afhørt, saafremt de nu schulle møde.
Ole Larsen Lothe møtte og tilstoed at være lovlig Stefnt, og paastoed at Citanten bør beviise sin sigtelse.
af Vidnerne møtte Heine Odsen Lothe, men hans Huustrue møtte ikke.
Kalds mændene Lehnsmand Torgiels Hougse og Lars Helleland Ædlig afhiemblede at de hende med 14 dages Varsel til dette Ting haver stefnt.
Widnet Heine Odsen Lotte møtte, og efter aflagde Æed wandt, at nu sidstleden sommer een dag som Vidnetz datter og Ole Larsen Kiørte Høe af bøen ….. …den, rejstes der tale imellom Ole Larsen og Erich Erichsen om Kiørselen neste Vindter tilforn, at Ole Larsen dend tid ikke

hafde Kiørt dend rette Vej, og stoed de da og schiftede mange haaerde Ord imellom sig, som widnet ikke gav stoer Agt paa, eller erjndre sig hvad de vare, men omsider kom Ole Larsen og Erich Erichsen tilsam/m/en saaledes at de begge kom i Marken at ligge, og havde Ole Larsen fat paa Erich Erichsen med hans hænder i Erich Erichsens schieg, og Erich Erichsen havde Ole Larsen i Haaret, men hvem der først af dennem begyndte at angribe hin anden, kunde deponenten nu icke viide at forklare; men Erich Erichsens Søn Jon og Aslach Kom dertil og schildte dem ad, og viidere vidste Vidnet ikke at forklare.

Citanten paastoed forelæggelse for Torbiør Siurs datter.

Afsagt.

Torbiør Siurs datter forelægges til neste Waar-ting Personlig for Retten at møede, og under ? Lod Sølvs bøeder i denne Sag aflægge hendes Eedelige forklaring i Sagen, til hvilcken tid begge Parter forrelægges at møede og fremføere hvad de i Sagen maatte have til Sagens endelige afgiørelse.

Michel Olsen Lothe havde Stefnt til dette Ting Ole Larsen Lothe fordj hand hannem paa hands Wej fra hans faders Sætter, da hand ned rejede en ….., med huug og Slag haver overfaldet; Saa hafde hand og Stefnt tillige Ole Larsens broder Wiching Larsen fordj hand sam/m/e tid truede ham

1732: 158

med een stor Stour, begge derfor efter Loven og Citantens paastand at undgielde, og war ellers om dette Citantens overfald af dend indstefnte indkaldet at bære Vidne efterskrevne, Nemlig Niels Aamundsen Lotte og Jon Erichsen, samt Michel Siursen Lothe. Citanten møtte for Retten.

Dend indstefnte Ole Larsen Larsen!! var og tilstæde og tilstoed lovlig varsel, men paastoed at Citanten bør beviise sin Sigtelse.

Af Vidnerne møtte Niels Lotte og Jon Larsen, men Michel Siursen icke.

Kaldsmændene Torgils House og Lars Helleland Æedlig afhiemblede at de ham med lovlig varsel til dette ting havde stefnt.

Widnet Niels Aamundsen Lothe efter aflagt Æed at udsige sin Sandhed i denne Sag, vandt, at i bemelte (Sommer?) nu afvigt kom Vidnet med Citanten samt Ole Larsens broder Wiching Larsen i et følgeschab (sammen?) med deris hæste og Kløve fra deris Sætter boelig og agtede sig til deris hiem, men under vejgs gav de sig ……. hvile lidet; og som Vidnet tillige med Wiching Larsen havde sat sig ned paa Marken for at slaae Jld til en (Pipe) Toback, gik Ole Larsen til Citanten Michel Olsen og spurte ham ad, om hand hafde sin Øxe med sig, men Vidnet fornam eller hørte icke at Michel Olsen svarede Ole Larsen dertil, og just derpaa saae Vidnet at Ole Larsen greb Michel Olsen med hænderne i brøstet og Kastede ham i Marken, og der med drog hand Michel Olsen tillige ned efter backen: og som deponenten derpaa sprang til for at afstyre og schille dem fra hin anden, da kom Ole Larsens broder Wiching Larsen løebende med en stour, og sagde, at dersom nogen kom og rørede sig at schille Ole fra Michel, schulle hand slaae hovedet i sønder, men Vidnet gick dog til Ole Larsen, som laae oven paa Michel Olsen, og løsede (haanden) af Michels brøst, og saaledes fik ham fra, (men Vid)net saae ikke at Michel slog eller i andre maader begiegnede Ole Larsen ilde, men førend Vidnet Kom at ville schille dem ad, hørde hand ofte at Michel raabte om hielp, ellers vandt Vidnet, at da de den (dag?) begav sig i vejen igien at fortsette rejsen, anckede Michel paa dette imod ham øvede overfald, sagde Wiching Larsen til Michel Olsen, at dersom hand icke holdt sin Mund ….., skulle hand træde hans tarmer af ham. Meere widste Vidnet ikke i denne Sag at forklare.

Det Andet Vidne Jon Erichsen møtte, og efter aflagde Æed wandt, om tiden og denne paastefnte (Passage) og overfald af Ole Larsen Lothe paa Citanten Michel Olsen, i alle maader lige som det første widne Niels Aamundsen Lothe wundet haver. Og sagde dette Vidne dertil dette, at da Ole Larsen Lotte tog Michel Olsen i brøstet med dend eene haand,

1732: 158b

(tog hand hannem med dend anden i haaret), og saa kastede ham mod Jorden, og derefter trekkede ham ned efter backen.

de indstefnte Ole Larsen og Wiching Larsen benægtede disse widners forklaring, formeenende ellers at dennem indtet er overbeviist, hvorfore de burde være pligtige at undgielde, men haver der været nogen Ord-Krig imellom dem, da har Citanten Michel Olsen selv givet Anledning der til, formedelst dend Sag som dend eene af dem, Neml: Ole Larsen, haver til Michel Olsen fordj hand hannem med en Øxe haver beskadiget i hans Skulder. Og hvilcken Sag de og til dette ting aparte imod ham haver paastefnt, thj paastoed Ole og Wiching frikiendelses dom i denne Sag.

Citanten paastoed Dom over Ole Larsen, at hand, (foruden) rette bøeder, bør bøede sine Voldz bøeder, saasom hand hannem, som en Sagesløes mand, paa hans Vej og rejse, haver overfaldet. Og indstillede hand (til Retten) hvad straf Wiching Larsen bør fældes udj for hans adfærd. Og saaledes sluttede hand Sagen, og forlangede ikke Michel Siursens Vidne, efterdj hand haver beviist sin sigtelse med tvende eensstemmige Vidner.

derpaa blev i denne Sag saaledes

Dømt og Afsagt.

(Det er) med 2de eensstemmige widner Olle Lars: Lotte overbeviist, at hand uden nogen given Anledning, haver grebet Citanten Michel Olsen Lothe i brøsted og nedkastet ham i marken, og viidere …… og ført ham efter sig ned i bakken; thj Dømmes hand skyldig for saadan hans adfærd at bøede til Deris Kongel: Maj:t efter Lovens 6te bogs 7de Capituls 8de Articul Trende Sex Lod Sølf, og refundere Citanten denne ham ibragte Processis bekostning med 1 rd:r, alt inden 15ten dage under execution efter Loven; hvad Wiching Larsen er angaaende, da endschiønt hand efter Vidnernis forklaring schal have truet Citanten med en Stour eller Stok, saa er det hannem dog ikke beviist, at hand med samme Stok haver givet Citanten noget slag, eller i andre maader giort ham nogen schade, thj bliver hand for Citantens tiltale frikiendt; dog paamindes bem:te Wiching Larsen herefter at endtholde sig fra deslige trudsler og ophidsighed til udflydende ondschab, saafremt hand icke derfor vil undgielde, som vedbøer.

1732: 159

Olle Larsen hafde Stefnt Michel Olsen fordj hand hannem med en Øxe schal have hugget og beskadiget hans Skulder, derom at lide dom til straf efter Loven, samt at betale ham processens omkostning, til Vidne herom var indkaldet Maren Ols datter Lotte. Citanten møtte for Retten.

Dend indstefnte Michel Olsen møtte og benægtede sigtelsen.

Widnet Maren Ols datter møtte ikke.

Stefne Vidnerne Torgiels House og Lars Helleland Ædlig afhiemblede at de hende med 14 dages Varsel haver stefnt.

Citanten paastoed forelæggelse for Vidnet at møede til neste ting, under Straf efter Loven.

Afsagt.

Maren Ols datter paalægges under 20 Lod Sølvs bøeder til neste Ting at møede, hendes Ædlige forklaring efter Citantens Stefnemaal at aflægge.

Johannes Østensøe af Wigørs Præstegield havde til dette Ting ladet Stefne Johannes Lofthuus, at giøre hans Ædlige forklaring, om at Samson Rattey (Rateig) haver lovet og ….. ham 5 rd:r i opsagn for at hand schulle tiltræde ……. forhen paaboende gaard Rattey, hvilcken bem:te Samson (haver?) tiltrædet og beboed; jlige maade war og indstefnt Peder Urem og Gunder Bue med Æed at forklare (deris?) forEening, der blev sluttet dend tid at de efter (Sl: Sogne Præst) Mag:r Brohses begier var paa Huuse besigtelse (paa ommelte) gaard Rattey, og til disse Vidner at anhøre …….. det bem:te Samson Rattey, og tillige stefnt at lide efter Citantens prætention herudj at tilsvare med processens omkostning efter nermere paastand. Citanten møtte for Retten.

dend indstefnte Samson Rattey møtte icke.

af Vidnerne vare tilstæde Peder Urem og Gunder Bue, men Aamund!! (Johannes) Lofthuus møtte ikke.

Stefne Vidnerne Torgiels House og Lars Helleland Æedlig afhiemblede, at de haver stefnt samtlige bemelte Personer med lovlig 14 dages Varsel.

Peder Uhrem efter aflagde Æed forklarede, at efter Sl: Mag:r Brohses begier var hand med Gunder Bue paa Gaarden Ratey for at eftersee gaardens Huuse, som Johannes hafde frafløt og Samson Rattej igien tiltræd, og befandt Vidnet alle gaardens Huuse i alle m(aader) lov-føre, men som Johannes havde Nyelig ladet (opbygge) en Nye Stue paa gaarden, som hand selv hafde bekostet, i stæden for en gl: Stue som var af ingen værdj, (saa) (formee?)nede hand \og/ bem:te Gunder Bue, at Johannes Østensøe burde efter deris schiøn nyde til vederlaug for samme Nye opbyggede Stue 4 rd:r, men det vedkom hvercken (ham) eller Gunder Bue at schiønne om endten de schulle betales af Ejeren Mag: Brohse eller Samson Rattey, ej heller om nogen vedtegt giort af Samson Rattey at hand dem schulle betale.

Gunder Bue aflagde sin Æed og wandt i alle maader lige som Peder Uhrem. Ellers wandt begge Vidnerne eenstemmig paa Citantens Spørsmaal, at der og (af?) dennem paa denne gaard blev funden et Sæhl, .. …..

1732: 159b

Citanten, hvilcket ..... er af 1 rd:r værdi, Jtem en Smidje som de siufntes til ? mrk: Værdj. Viidere vidste Vidnerne indtet at forklare.

Citanten paastoed Laugdags forelæggelse for Samson Rattey og Johannes Lofthuus.

Afsagt.

Samson Rattej og Johannes Lofthuus forelægges at møde til neste ting, dend første at svare til Sagen, og dend sidste at bære sit Vidne efter Stefnemaalet.

Knud Maachestad paa egen og hans Granders vegne havde til dette ting ladet indStefne Od Olsen, Jon Olsen og Hellie Olsen Qvæstad, samt Hellie Knudsen ibidem, …ten Jacobsen Store Naae, Torsten og Arne Lille Naae, fordj at de ulovlig med deris Creature beeder og græser paa dend Part af deris hage som dem, Nemlig Citanterne, paaboede (samt) tilhører, thj Citanterne formeener at de indstefnte bør blive hos dem selv og paa dend an(deel?) som dem med rette tilhører, hvilcken de er paastaaende at de bør indhægne, saasom Citanterne ellers vil være forpligtende at giøre det sam/m/e, og dem i ingen maade fortrænge, derom og at de ikke fremdeeles, som scheed er, schal …… deris s(maae) og store fæe i deris hauge naar Citanternes fæe er dreven til Støels, hvorved Citanterne har haft mangel og nød for deris Creature, ville Citanterne forvendte Dom med processens omkostnings erstatning.

De indstefnte, undtagen Torsten og Arne Lille Naae, møtte og svarede at de ikke haver været eller agter at være Citanterne til fortrængsel, men som de formeener at have lige saa stor ret til det paastefnte Hage bete som Citanterne, saa Kunde Citanterne ikke vendte anden og …….. Ret dertil end de; ikke desmindre for at (afbr)yde alt tvist, u:eenighed og omkostning, da vil de vedtage at holde halv Gard og halv Gietle af floer (til?) floer, og det samme formeen og paastoed \de at/ Citanterne ….e med dem paa deris side bør holde og efter(komme?), saasom de uden des umuelig Kand see deris Creature forsiufned i det dem tilkom/m/ende hage (beete), men schulle Citanterne sig dertil ikke beqvem/m/e, da seer de gierne at de af Dommer og Dannemænd paa Aastedet bliver adschilt, thj paa dette stæd formeen de at Sagen ikke anderledes kand afhandles.

Citanterne Refererede til deris Stefnemaal,og nu forvendtende dom.

Derpaa blev af Retten Dømt og Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 13de articul!! (Capitul), pagina 137, befaler, (at naar) nogen beklager sig forurettet at være paa (Jor)der, Græsning i fællet, og Markeschiel med viidere, (hvorpaa) ikke kand Kiendes førend Syfn og besigtelse

1732: 160

er skeed, da schal Dommeren med Sex Laugrettes mænd komme paa Aastedet, og der grandske og besigtige (hvorledes det sig dermed haver), og paa hvilcken grandskning dommeren ..... Aastedet bør dømme som ret er. Nu paa(stod) ….. Citanten Knud Maachestad paa egen og hans granders vegne at indstefnte Qvæstad og Naae gaarders opsiddere er dem til fortrængsel udj et Hage bejte, som Citanterne dog tilstaar at de indstefnte derudj med dem haver fælliskab; men de indstefnte imodsiger Citanternes sigtelse, og ellers formeener at denne tvistighed paa Aastedet bør ordeeles; Som da Retten efter saadan denne Sags beskaffenhed og i kraft af allegerede Lovens Articul, finder at denne imellom Parterne opkomne tvistighed, paa Aastedet efter foregaaende lovlig indstefning, bør tracteris og til (en lovlig) ..... og dom afhandles. Saa henviises Sagen der hen, hvor en hver af Parterne Skal vederfares hvis Ret er. Processens omkostning angaaende, da bliver dend post …… (til) dend tid Hovid Sagen paakiendes.

Johannes Age efter forrige tiltale Contra Ole Berriesen (Age), havde til dette ting Stefnt bem:te Ole Berriesen til (endelig) dom i hoved Sagen, og processens omkostnings erstatning.

Ole Berriesen møtte for Retten og imodsagde Citantens seeniste Rettes dag førte widner, forestillede ellers (om?) det ikke schal overtydes ham \at/ hand, foruden hans egne …… og Øyker, haver haft meere end Et (hors?) som hand ……. Qvæstad tilhørte; og vidste eller tilstoed hand icke i nogen Maade at have med hans Øycker for…. …. Citanten eller hans Engemarck; haver andre og fremmede Øyker, uden for hans Øycker, giort Citanten nogen sch(ade paa) hans Eng, saa er det imod hans Villje, og der fore (for)meente hand at hand icke bør lide, men wendter ……. saa at blive frjdømt for Citantens paastand.

Citanten paastoed dom til erstatning for hans af ……, samt at Ole Berriesen bør vedblive sit ……. derover, samt at erstatte ham tilstreckelig processens omkostning.

Afsagt

førend Retten slutter og ……., schal Dom i Sagen blive afsagt.

Torsten Aamundsen Maachestads Skiøde til hans Søn …… Torstensen paa ½ Løeb Smør og 1 Huuds Landskyld udj Gaarden Maachestad, datteret 22de Octobr: 1732, blev publicerit.

Ole Olsen Reisetter, Jon Olsen, Soldat, Lars Olsen Apel, ….. Giermunds: Schaaltvedt og Lars (Olsen) Helleland, deris Skiøde til Lars Olse Age paa 1 Løeb Smør og ½ td: Salt, hvor udj hand selv er arvelig tilfalden, først 8 mrk: Smør 1/?8 (1/18?) td: Salt, og dernest 23 mrk:

Smør og ¼ td: Salt, udj Gaarden Age, hvilcken efter affældings forretning passerit d: 31 Julj 17?? (1723?), …… dette brug schal være forringet og aftaget 12 mrk: Smør, daterit 6te Febr: 1732, blev læst.

fogden Annanias Christopher Harbergs bøxel brev til ….. ……. paa ½ Løeb, 1/8 huud, og 1 pd: 3 mrk: Salt udj gaarden Lutrum, Halsnøe Closters Gods tilhørende, dat: 22de Octob: 1732, blev læst.

1732: 160b

Knud Torstensens Skiøde til Knud Pedersen Trappethun paa een Løeb og ? mrk: Smør udj gaarden Sexe, dat: 22de Octobr: 1732, blev læst.

Jacob Knudsen Instenæsis Skiøde til hans Søn Helge Jacobsen Instenæs paa 1 pd: 3 mrk: Smør, ¼ huud udi Instenæs, dat: 22de Octobr: 1732, blev læst.

Asbiørn Ellingsen og Ole Torbiørnsen Lottes Skiøde til Niels Ellingsen paa et Pund og Sex Marcker Smør udj gaarden Øfre Qvale, dat: 22de Octobr: 1732, blev læst.

Asbiørn Siursens Skiøde til hans broder Torbiørn Siursen paa ½ Pund og 1/3 Løeb Salt udj gaarden Utne i Kintzervig Sogn, daterit 22de Octobr: 1732.

Udj dend Sag imellom Johannes Larsen Age og Ole Bergiesen ibid: blev saaledes for Ret

Dømt og Afsagt.

Saa billigt som det er at Ole Berriesen nyder det brug …….. paastefnte Hauge, som hand med de (andre) opsiddere paa Gaarden Age haver til (fællitz), s(aaledes?) skielligt eragtes det, at benefnte Ole Berriesen, efter de førte Vidners Ædelige aflagde forklaring, i denne Hauge, ……. Hæste eller Øyker, end endten hans ……., eller over Hans og Granders særdeeles anpart kand komme, der at beite, …. er indført: Og imod Loven er det, at …..em med sine Creaturer, en andens Enge (mark) schal nedtrøkke, eller der over tage nogen u:sædvanlig wej til Ejerens eller besiddernes fornermelse og skade. ihvorvel nu at widnerne ikke reel haver seet …..ilsen Selv at have bragt de om……. Øcker over Citantens bøe, saa (er)fares det dog af Acten, at ingen anden (end) Ole Berriesen denne førsel over Citantens (bøe) haver haft, hvilcket Ole Berriesen heller (ikke) haver imodsagt: men som det er nogle Aar siden at samme er passeret: Og Citanten ikke beviiser at det siden og oftere (har) skeed og passerit, saa bliver det for dend (Gang) Ole Berriesen holdet til Gode, dog saa, at hand, hvilcket Retten hannem nu al(vorlig) formaner og tilholder, herefterdags (til-) og fra-holder sig Citantens Ejendom og Engemark, og dend samme ikke med nogen (sine) Creature over-farer til nogen slags (Citan)tens præjudice og schade, saafremt (hand) ikke vil vendte sig der for vedbørlig

1732: 161

anseet og Straffet: J det ……. at dend paastefnte Houge ……. er een hver af Age gaard ……. brug er efter andeel som af gammel tid været haver, og bør Ole Berriesen herefter ikke …….. sig i samme houge at indsette og …… Citanten eller de fleere interessentere til fortrængsel, paatrænge fleere Øgker og andre Creature at græsse, end paa hans Part med ret og billighed bær være; thj i saa fald …….. hand nogen tid maatte an….lse sig viidere brug imod hans medinteressenteres villje, i oftbemelte Houge, da bliver det i minde til paafølgende Streaf, efter foregaaende lovlig Søgemaal og befindende beskaffenhed. Og som tit fornefnte Ole Berriesen Age haver givet Citanten Johannes Larsen anledning til denne Rettergang, saa tilfindes hand, Nemlig Ole Berriesen Age, at refundere Citanten Johannes Age processens omkostning med 1 rd: 4 mrk: inden 15ten Dage under execution efter Loven.

Ole Isachs: Øfre Dalland, Jacob Larsen Opdahl, (Johannes?) Mortensen Heje og Jan Samsonsen (Wee), deris Skiøde til Siver Larsen og Huustrue Anna Johannes datter paa en Løeb Smør og Een Huud udj Tveidt, daterit 10de Julj 1705, blev læst.

Fogden Sr: Annanias Christopher Harberg opstoed for Retten og tilspurte dend samtlige her i Ting lauget tingsøgende Almue med Laug rettet, om dennem vitterlig er at de affælte Gaarder her i Tinglauget til Deris Kongelig Maj:ts Skatters formeerelse i nogen maade siden aftaget er bleven forbedret. dertil dend gandsche Almue og Laug rettet eenstem/m/ig svarede Nej! og at ingen deslige gaarder i disse trej Kirkke Sogner eller Kintzerwigs Tinglaug i nogen maade er forbedret. Derom eschede fogden Tings Vidne beskreven, som blev bevilget.
Wiidere blev alle de qvæstioner til tingsvidners erholdelse, som her i protocollen folio 154 og 155, af fogden Harberg til Jondahls tinglaugs Almue fremsat, for dette Tinglaugs Almue og Laug rettet lydelig oplæst og Kundgiort til deris Erklæring og giensvar, og erklærede Almuen og Laugrettet sig til sam/m/e Spørsmaale i ligemaader som paa Jondahls Tingstæd, undtagen saa vit …. faldene bøxler paa Halsnøe Closters goeds, da forklarede Almuen med Laug rettet, at No: ? Hougstvedt er bøxlet af T…. …..s: for 18 mrk: Smør, og i No: ? Lutrum 1 pd: 2 mrk: Smør, 1/3 Huud, 1 pund 3 mrk: Salt (til)

1732: 161b

Lejlendingen Michel Østensen, derpaa blev Tingsvidne bevilget.

Endelig til Rettens betiening tilkommende Aar 1732!! (1733) opnefnt efterskrevne, Nemlig Anfind Lofthuus, Jørgen ibidem, Østen Nedre Berven, Haldor Mæland, Torsten Øfre Berven, Samson Friswig, Aamund Sanven og Joseph Haastabbe, hvilcke bleve tilholdte forderligst deris Laugrettes mænds Æed for Laug manden efter Loven at aflægge.

Anno 1732, dend 25 October, om aftenen, dog før Soel var ned runden /: thi forinden var det u:muelig, formedelst u:vejre, fra sidst holdene Ting paa Hougse, at fremkomme :/ blev Aasteds Ret sat og administreret paa dend Gaard Hougsnæs, beliggende i Gravens Sogn og Hardanger fougderje, og hvilcken Gaard er deris Maj:ts og Halsnøe Closters Gods tilhørende, efter En af Welbaarne Hr: Admiral og Stifts befalings mand, Welbr: Ulrich Kaas, dend 9de Julj 1732 udstæd Resolution, og, i følge deraf itzige Lejlendingers, Neml: Knud (Tr)onsen, Brynild Knudsen og Jørgen Olsens udstæde Stefnemaal, imod Henrich Miltzou, som nu haver til ægte fordum Sorenskriver over Hardanger, Woss og Liusse Closter Gods, afg: Mandrup Funchs Enke Else Astrup; samt de Gaardes Opsiddere, som baade er de paasiderne af denne Gaard boende, som og de oven for beboende, Neml: Iver House, Elling ibid:, Poul ibid:, (Omund?) Windahl, Iver, Niels og Aslach ibiden; Samt og Mads og Johannes Welchen. Og betiendtes da Retten med efterskrevne Laugret, Olle Baarsen Spaanem, Ole Magnusen Øfre Leqve, Pouel Siursen Spaanhem, Wiglick Yttre Tvedt, Anders Lars: Lione, Berge Holven, Siur Øfstaas, og Aamund Store Berge. Overværende dend Constituerede foged Sr: Annanias Harbergs fuldmægtig Sr: Niels Bager, samt Lehnsmand Anders Hansen [Aandeland];
hvor da dend Constituerede foged Sr: Harbergs fuldmægtig fremlagde Hr: Admiral og Stifts befalings mand Ulrich Kaases original Resolution af dato 9de Julj dette aar, teignet paa Citanternes til ham udfærdigede Memorial af 23 Junj nest tilforne, som blev læst.
dernest fremlagde Citanterne deris udstæde Stefning af dato 30te Sept: nest efter, som og blev læst. ved hvilcken Sr: Henrich Miltzou var indstefnt at anhøre Erich Midaas, Niels Larsen Spildem, Siur Richoldsen Næsem, og Mads Welken. derforuden Torbiør Jons datter,

Guro Johans datter, Tollef Larsen Holven, og Johannes Nasson!! (Noason), samtlige deris Ædlige forklaring.
Sr: Henrich Miltzou møtte icke, ej heller nogen paa hans Vegne, \men de andre indstefnte møtte for Retten/.
Og blev da Sagen udsat til Mandagen dend 27de October, og vedkommende Parter forelagt at møede, da wiidere schal schrides med Sagen til dends endelige afgiørelse.

Dend 27de Octbr: blev Retten atter sat, paa Gaarden Hougsnæs, i over-

1732: 162

werelse paa fougden Sr: Annanias Harbergs Vegne, Lehnsmanden Anders Hansen, og betiendtes da Retten med forbemelte Laug rett.
Jndstefnte Henrich Miltzou møtte icke, ej heller nogen paa hans vegne;
Citanterne møtte og paastoed deris indstefnte Vidner at blive afhørt, hvorpaa samtlige indstefnte widner bleve frem Kaldede, og Æedens forklaring for dennem af Lovbogen oplæst. Og fremstoed derpaa
Erich Midaas, 67 [aar] gl:, og forklarede, at da hand var 15 aar gammel kom hand i tieniste hos Sl: Hr: Jørgen Paaske, som dend tid boede paa Store Graven, og var deponenten i denne tieniste i 2 aar; men ikke allene i denne tid, men end og siden hørte hand ikke andet, end at Hougsnæsis Opsiddere ejede og brugte dend paastefnte Teig, som Vidnet forklarede icke at have hørt at dend med andet Nafn er given og Kaldet, end Hougsnæs Teige. Wiidere sagde widnet, at i hans leve tid er det passeret og skeed, at en Mand som beboede og brugte Housnæs, ved Nafn Ole Jensen Hougsnæs, tilloed Svend Torchelsen, som beboede Lille Graven, at hand schulle have til brug og benøttelse dend lille Teig Kaldet Tveiten, eller Housnæs Tveiten, imod at Hougsnes Gaards besiddere schulle have brug og nøtte af field-bejted, dog schulle Housnæs Teigen, efter widnetz udsigende, af gammel tid være Hougsnæs Opsiddere tilhørende, med Tømmer og Marcke schoug, Næver flækning og hvad meere af samme gaard Hougsnæs, af denne Teig, endten af Skoug hugst og Enge slotte Kunde og burde udflyde og medfølge. forbemelte forklaring sagde Vidnet, at hand veed med god Sandhed er passeret og har forholdet sig i hans tid; men hand har end viidere hørt af en gammel og for megen tid siden bortdøed mand, Nafnlig Jørgen Jensen, som hafde til brug gaarden Midaas, sige og forklare, at Hougsnæs Gaard ejede og tilhørte denne paastefnte Teig Hougsnæs teigen, og, da det hændede sig at Hougsnæs gaard overgick en ulykkelig Jlds vaade, tog Hougsnæs opsiddere ald Tømmer fangst til Hougsnæs gaards opbyggelse, af denne omtvistende Teig, u:Kjert af nogen Mand; og ydermerre paa Spørsmaal svarede Vidnet, at bemelte Jørgen Jensen, hvis fader beboede Hougsnæs, da for omvundne Jlds vaade overgick gaarden Hougsnæs, sagde, at de breve og adkomster som følgede Housnæs og dend paastefnte Teig, bleve med Gaarden og dends huuser aldeeles fortæret og opbrændt. hvorledes og paa hvad maade at denne Teig er Kommen i Mis-brug, saa at Lille Graven dend sig haver antaget, sagde Vidnet derom icke at viide andet, end at hand haver hørt af Jørgen Jensen, at Lasse, som for rom tid siden beboede Hougsnæs, da hand giftede sin daatter til Windahl, \blev/ tilladt \af/ sin Svoger Aslack Windahl at Støele paa Windahls Støelen, formedelst at det var længere til Hougnæs Støel, og at hand, paa samme Støel var Eiere; Ellers forklarede

1732: 162b

Vidnet, at Ole Hougsnæs maatte s(vare?) gaard og gr(in) paa Lille Graven, fordj Ole Jensen havde sine Creature i sin egen Teig, og dennem indhægne.

Niels Larsen Spildem, 60 aar gl:, vandt, at efter hans Sal: fader Lars Nielsens ord og tale til deponenten, veed hand at forklare, at da Seims Saug for omtrendt 63 aar siden blev bygt, blev Tømmeret dertil Kiøbt af Ole Jensen Hougsnæs, taget af Hougsnæs teigen, og saaledes forbrugt til samme Saug: Men hvorledes at denne paastefnte Teig er Kommen til Lille Graven, vidste Vidnet icke at forklare. dog forklarede Vidnet, at der boede en gam/m/el Kone paa Næsseim, og i hendes tid skulle der skee affald paa gaarden, og da dend paastefnte Housnæs tæig blev vedtaget at tillegges Næsseim, sagde bemelte qvinde, som heede Marita Lasses datter, hvis fader beboede Housnæs-gaard, at dersom Hougsnæs gaard blev frataget dend omvundene Teig, blev dend igien Næsseim frataget og tillagt Housnæs, om der ellers Kom en vederhæftig mand paa Housnæs Gaard. Ellers sagde Vidnet, at naar nogen skulle have Tøm/m/er til deris Huusers forbedring, maatte det faaes af Housnæs opsiddere. Wiidere vidste Vidnet icke at forklare.

Siur Richoldsen, 70 aar gl:, vandt, at af hans Sl: fader Richold Erichsen, i hans tid beboende gaarden Bilde, haver hand hørt at Hans Siursen støelede paa denne Teig \hen imod/ Wætle-Støel kaldet, og ellers sagde Vidnet at hand baade haver hørt og veed, at Housnæs opsiddere haver haft denne Teig til deris Gaard, og brugt baade schoug og Mark til gaardens nøtte og deris fordeel, og at Ole Jensen Housnæs Aarlig Aars Huggede og Kiørte Tømmer af denne Skoug, saa widnet icke veed eller haver fornum/m/en andet, end alt hvad Housnæs Opsiddere til deris fornødendhed Kunde maatte behøve af denne Teig blev taget, og det i alle maader u:Kiert og u:paa ancket af nogen.

Madtz Welche, 54 aar gammel, forklarede at hand veed og mindes, at Ole Jensen Hougsnæs Hugde og Kiørte Tømmer fra Hougsnæs Teigen, som nu trettes om, og det uden nogen Mands ancke og paatale;

1732: 163

Tollef Larsen Holven, 44 aar gam/m/el, vandt, at efter Torbiørn Svendsens Holvens forklaring, veed hand at udsige, at hand reed eengang, omtrendt for 20 Aar siden med bemelte Torbiørn Svendsen Holven, forbj denne omtrettende Teig, og da sagde dito Torbiørn Svensen til deponenten saaledes: Min Broder giorde icke ret, da hand tog denne Teig fra Hougsnæs, og da Vidnet derpaa spurte ham, om Housnæs opsiddere havde ejed denne Teig, svarede Torbiørn Svensen, at Hougsnæs gaard alle tider havde ejet denne Teig, og, at Housnæs opsiddere hafde field bejte, imod dend saa Kaldet Enge teigs slaatte, som Lille-Graven altsaa og derimod skulle nyde. Wiidere sagde Vidnet, at hand haver hørt af hans Moder-fader Jon Holven, at Housnæs gaard hafde waar-bejte hos Lille-Gravens opsiddere, og deris Melcke støel paa og i Lille Gravens Egne-marck; og derimod havde Lille Graven hos Hougsnæs opsidderne dend Lille Enge slotte, Kaldet Housnæs Tveiten; wiidere vidste Vidnet icke at forklare.

Torbiør Jons datter, \56 aar/, forklarede, at af hendes afdøde Moder Lucie Tollefs datter, som var føed paa Holven og der opholt sig ald hendes tid, haver hun hørt, at Hougsnæs Teigen, som nu trettes om, har alletider tilhørt Hougnæs gaard, og gick Housnæs teigen i Svorte-Swaae, men Anviisning derpaa sagde Vidnet icke at Kunde giøre, dog veed hun at Housnæs opsiddere støelede paa Hougsnæs teigen, saasom Hun og i hendes ungdom haver giedet for Ole Housnæs. Viidere vidste Vidnet icke at forklare.

Gurj Johans datter, 66 aar gam/m/el, forklarede, at af Hendes fader Johannes Siursen Traa og hendes Moder Bægga Josephs datter haver hun ofte i deris levende live hørt sige og forklare, at dend omtrettende Hougsnæs teig har tilhørt Hougsnæs gaard, og, at Hougsnæs opsiddere Støelede paa Nye-Støel og G(.i.u)ren, og imod saadan græsning og frihed havde Lille Graven dend Teig eller Engeslaatte ved Housnæs, Kaldet Tvedte, og vidste Vidnet at Hougsnæs

opsiddere brugte dend omtrettende teig u:paa-ancket af nogen, baade med schoug hugst af hvad Nafn det haves Kunde, og ellers i andre maader til gaardens udKrævende fornødenhed.
Johannes Noasøn Nesbøen wandt, at foruden hand haver hørt sige af hans forældre hvad hand tilforne udj Tings Vidne af 6te Maj 1732, haver forKlaret, (hvortil)

1732: 163b

hand sig refererede, forklarede deponenten at Hougsnæs opsiddere haver haft dend lille Teig Kaldet Tvedten, imod at de, Neml: Housnæs opsiddere, nøed udmarcke græsning og bejte for deris Creature, tedt ved Lille Gravens hiemme-bøe, og Marcke støelen Kaldet Røe Tvedt, og sagde Vidnet at hand vil omtrendt kunde viise byttet paa denne omtrettende Teig, dens begyndelse, men dens slutning kunde hand icke anviise.
Thore (Larsen), 76 aar, wandt, at i ald hans leve tid haver hand icke hørt eller fornum/m/et andet end, at gaarden Housnæs schal have tilhørt dend omtrettende Teig; og har hand i hans Ungdom giedet paa Hougsnæs tvende Aar, hvilcke Creature havde deris bejte og græsning i denne Teig u:Kiert og u:paa-ancket af nogen mand, og sagde Vidnet at hand med Ole Hougsnæs havde Kiørt Tøm/m/er fra Teigen, saa dend i alle tilfælde til Housnæs gaards brug, haver været underliggende.
Guro Lars datter, vandt, at i hendes ungdom haver hun hørt af hendes Moder Dordej Svends datter at Housnæs Støelede paa Wætle Støelen u:Kiert av nogen Mand, i nogle Aar, Men som Creaturene ikke kunde blive skildt ad uden ved stoer umage, saa fløttede Hougsnæs opsiddere med deris Creature til Nyestølen, jkke desmindre sagde Vidnet at Hougsnæs opsiddere førend Lille Gravens itzige Ejere, haver haft, nødt og brugt denne Teig, baade med Skoug hugst, Næver flækning og ellers i andre maader u:paa:ancket af nogen Mand, men hvorledes Lille Gravens Ejere er Kom/m/en at benøtte sig denne teig, sagde Vidnet icke at være viidende.
Ragnele Johans datter forklarede, at af Swend Grove haver hun hørt sige, at een gang hand talte med hendes fader, vilde hand tage sin Teig fra Ole Housnæs. Teigen blev næfnt Housnæs teigen, og Svend beboede Lille Graven.
Og som Dagen gandske var forløeben, at ingen Rettergang \viidere/ Kunde skee, Saa, og formedelst de Ordinaire Høsteting var berammet at holdes i Morgen førstkommende, blev denne Sag forfløttet til dend 29de October førstkommende, og begge Parter forelagt, til samme tid, herpaa Aastedet at møede til denne Sags viidere afhandling.

1732: 164

Anno 1732, dend 28de Octobr:, blev **Almindelig Høste- Skatte- og Sage-ting sat og administreret paa Eye med Gravens, Ulwigs og Eidsfiords Sogner og Tinglaug**, og betiendtes Retten af dend Constituered Sorenskr: Jacob Preus, samt efterskrevne Laug rettes mænd Anders Larsen Wambeim, Peder Nielsen Spilde, Peder Saaqvitne, Lars Larsen Øfre Folkedahl, Gunder Wiig, Wigleik Tveite og Lars Nielsen Wambeim, samt Anders Pedersen Herrej. Overværende Kongel: Maj:ts Constituerede foget Sr: Annanias Christopher Harberg og Lehnsmand Anders Hansen Ondeland, samt meenige Almue som Tinget søgte.

Ole Arnesen Moen, hans Skiøde til Tormoe Toresen paa 6 Mrk: Smør med bøxel udj Gaarden Moen, daterit 24de Octobr: 1731, blev læst.
Siur Olsens Skiøde til hans Søn Ole Siursen Leqve paa 1 Løeb 1? (11?) mrk: Smørs Landskyld udj gaarden Øfre Leqve, daterit 27de Octobr: 1731, blev læst.

Peder Larsen Spildens Skiøde til hans Søn Pouel Pedersen paa 1 Pund Smør og 1 Løeb Saltz Landskyld med bøxel og overbøxel paa 16 Mrk: og 8 Mrk:s Landskyld af 1 Huud udj gaarden Nedre Spilden, dat: 27de October 1732, blev læst.

Almoe Nielsen Møchlethuns Gave brev til hans Søn Magnus Almoesen paa ½ Løeb 9 mrk: Smør udj gaarden Møchlethun, af dato 27de Octobr: 1732, blev læst.

Anders Endresen Scheye, hans Skiøde til hans Søn Endre Andersen paa 1 ½ Spand Smør udj gaarden Scheye, daterit 27de Octobr: 1732, blev læst.

Iver Isachsen Breche, hans Skiøde til hans Søn Isach Iversen paa 1 Løeb Smør udj Breche, dat: 27de Octobr: 1732, blev læst.

Isach Iversen Breches Obligation til Peder Nielsen Nedre Spilden for 48 rd:r. til underpant og forsikkring 1 Løeb Smørs Landskyld udj gaarden Breche, dat: 28de Octobr: 1732. blev læst.

Hr: Bertel Worm efter forrige tiltale hafde atter ladet indstefne Johannes Tronsen Haaeim til doms lidelse for paastefnt 4re Aars fløtning. vide fol: 39.

Siur Gieltnæs fremstoed og Sagde, at hand er bleven begiert af indstefnte Johannes Tronsen, at lægge i rette et ham, Nemlig Johannes Tronsen, af forwalteren over Rosenthals Baroni, Sr: Mathias Dahl, tilskreven brev af dato 21de October dette Aar, thi lagde hand sam/m/e brev i rette; men hand, Neml: Siur Gieltenæs, vilde ikke viidere befatte sig med Sagen, saasom hand dertil ingen ordre hafde.

Sogne Præsten Hr: Bertel Worm møtte, og formeenet, at ….. hævd Kand fanges paa det som endten ingen lovlig hæfd medfølger, mindre Kand ham betages den. ….sens hannem bør følge, endschiønt hans for ……..

1732: 164b

(endten Ku)nde have negligeret eller efterlat deris egen Ret. Præste bordet, sagde Citanten, er allene naadigst benificeret det gods som dend indstefnte beboer og besidder, og end desforuden haver bøxel-retten; saa at Citanten uforgribelig schulle formeene, at fløtningen følgelig Loven bør følge dend bøxel-raadige, og i saadan anledning, at denne Ret er og bør være i denne Sag dend indstefntes værneting, hvor under hand og holder dug og disk. Jkke desmindre, for at ikke nogen irring, inden udj Jurisdictionerne eller Citantens Ret schulle opkomme, da agtede Citanten til deris Welbaarenhed Hr: Admiral og Stifts befalings mand Ulrich Kaas at indgaae med hans forespørsel og demonstration; thj bad Citanten, at denne Sag til saadan ende maatte endnu gives Rom til neste Vaar ting: Og imidlertid vilde hand i denne Sag have sig reserverit reservanda.

Afsagt.

Efter Citantens begier forfløttes denne Sag til neste ting, da Citanten bør fyllist giøre Rettens forrige eragtning.

Mogens Olsen Midhuus hafde til dette Ting ladet indstefne de tvende dannemænd Jacob Arnesen Tvedt og Torchel Torsen ibidem, Æedlig at forklare, hvor nær Citantens afdøde Huustrue, Salig Brita Siursdatter, er i slægt og byrd med Anna Erichs datter, som hand agter at indlade sig i Ægteskab med, om hand ellers derudj kand optinere Deris Kongel: Maj:ts Allernaadigste tilladelse.

Citanten møtte for Retten og fremstillede forbemelte Vidner, med begier at de til forklaring maatte antages.

Widnet Jacob Arnesen Tvedt møtte, og efter aflagde Æed med opragte fingre efter Loven forklarede, at Citantens afdøde Huustrue Britta Siurs datter ikke er Anna Erichs datter, som

Citanten nu haaber at komme i Ægteschab med, nermere beslægtiget end paa Møederne side i Tredje leed.
Torchel Tores: Tvedt aflagde sin Æed, og wandt i alle maader ligesom det første Vidne Jacob Arnesen vundet haver.
Citanten paastoed derefter Tings Vidne, efter hvis passeret er.

Afsagt.

Det begierte Tings Vidne bevilges Citanten under Rettens forseigling beskreven.

Arne Winæs Stefner Lars Olsen Lille Tvedt, at lide Dom til at betale ham 7 rd:r for et Seigl, som hand hafde Soldt Citantens fader Jon Winæs, og ikke (alleene?) derfor i hans Sl: faders levende live haver annammet noget paa betalingen, men efter hans

1732: 165

Døed resten paa Skifted, som var 9 ½ Rd:r, og dog haver Citanten efter passeret dom for samme Seigl maattet fornøye og betale Erich Klouen og Arne ibidem, samme Seigls værd, saasom de sig samme tilreignede. Jtem at erstatte ham processens omkostning.
Lars Olsen Lille Tvedt møtte icke, ej heller nogen paa hans Vegne.
Stefne Vidnerne Pouel Spaaneim og Aamund Store Berge møtte, og ved Æed afhiemblede, at de hannem med lovlig 14ten dages Varsel i denne Sag haver Stefnt.
Cit: Arne Winæs møtte og paastoed at (maatte) forelægges til neste ting at møede og svare til Sagen; ellers ville hand have sig forbeholden at opliuse Sagen og nermere at giøre sin paastand.

Afsagt.

Det er ved de tvende Mænd Pouel Spaaneim og Aamund Store Berge æedlig afhiemblet, at indstefnte Lars Olsen Lille Tvedt i denne Sag er lovlig stefnt. Som hand nu ikke Selv møeder, eller ved nogen til Sagen lader svare for dig, saa gives hannem Laugdag til neste ting at møede og til sagen at svare, saafremt at icke dom schal afsiges efter hvis passerit.

Ole Torstensen Midhuus hafde og Stefnt Arne Christiansen Legrej, at lide Dom for udøste og udsagde ærrørige Ord, hans Huustrue Anna Hans datters Ære og lempe til præjudice og Nakdeel, og derom at anhøre Widner, Nemlig Ole Rasmusen Sæbøe, Sigrj Thores datter og Anders Pedersen Herrej. Jtem at erstatte Processens omkostning, alt efter nermere paastand.
Arne Christiansen Legrej møtte for Retten og benægtede sigtelsen; og skulle hand have talt nogle Ord om og med Citantens Huustrue, da er det scheed i hans Druchenschab, for hvilcket hand nu vil bede hende om forladelse, saasom hand ikke veed andet med Citantens Huustrue end det som got og Erligt er;
Paa Citantens Vegne møtte hans Svoger, Lehnsmand Anders Hansen, og (eskede) Vidnerne at vorde tagen i Æed.
Derpaa fore(stillede) Arne Christiansen Legrej, at hand nu vil mindes at i sin drukkenschab, og formedelst hans ubesindige hastighed, haver udformed Citantens Huustrue med u:nøttige og u:beqvems Ord, hvilcket hand nu meget fortryder, og \til/ dessen afsoning, er færdig og villig at giøre hende her for Retten offentlig Afbigt, og ellers vil erlægge for saadan hans forseelse til de fattige en Tønde Meel, og processens omkostning Citanten at fornøye og erstatte; thj var hand begierende at ingen ydermeere Rettergang imod hannem i denne Sag maatte tracteris og fuldførres.
Lehnsmand Anders Hansen derpaa sagde, at som indstefnte Arne Legrej nu, med for(try)delse igienKalder hans udsagde Ord om Citantens

1732: 165b

Huustrue, vilde hand paa hans svogers Vegne lade falde Sagen, dog saa, at ordene ved dom vorder Mortificeret, og dend indstefnte til en erindring om hans forseelse, bliver pligtig at formeere de fattiges Casse, og med denne processis bekostning at refundere.
Derpaa blev denne Sag af Dom/m/eren og Laugrettet saaledes

Dømt og Afsagt.

Arne Christiansen Legrej haver selv inden tinge og for Retten tilstaaed, at hand med Ærrørige og ubeqvems ord haver begiegnet Citanten Ole Torstensen Midhuusis Huustrue Anna Hans datter; thi dømmes for Ret, at samme af jndstefnte Arne Christiansen Legrej udsagde Ord, af hvad Nafn de end maatte være udtalt, bør være død og magtesløese, og ikke at kom/m/e Citantens Huustrue paa Ære og gode Nafn til præjudice og forklejnelse i nogen maade; Og (som) Arne Christiansen Legrej, foruden dend offentlige afbigt som hand selv haver erbudet sig til Citanten eller hans Huustrue her inden Retten at giøre, for saadan hans øvede u:nøttige Mundbrug og Ære-schienden at bøede til Gravens Præstegields fattige 2 rd:r, som Sogne Præsten og hans Medhielpere annam/m/er og til de nøedlidigste uddeeler; processens bekostning refunderes Citanten af tit be:te Arne Christiansen Legrej med 1 rd:r 2 mrk:, alt at efterkom/m/es og udreedes inden 15 dage. Og advares tit be:te Arne Christians: Legrej herefterdags at fraholde sig saadan schielden og smælden paa (Erlige) folck til deris Nackdeel, saa fremt hand vil undgaae yderligere straf i saa fald efter Loven.

Lehnsmanmd Anders Hansen paa Kongl: Maj:ts fogets Vegne hafde til dette ting ladet indstefne efter forrige tiltale Lars Knudsen Hagestad og huustrue Anna Ols datter for Slagsmaal paa Niels Torbiørnsen (Leqve), Soldat. til Vidne, efter seeniste forelæggelse for indstefnte Lars Iversen og Ole Johansen Haaeim, samt Haaver Torchilsen Torblaa.
Niels Torbiørns: (Leqve) møtte og vedblev sin forrige forestillese.
Lars Knuds: Hagestad møtte paa egen og sin Huustrues Vegne, og aldeeles imodsagde sigtelsen.
Stefne Vidnerne Pouel Sponheim og Aamund Berge (Æedlig) afhiemblede, at de haver stefnt samtlige indstefnte

1732: 166

med lovlig varsel.
Widnet Hover Torchelsen Store Torblaa møtte, og efter aflagde Æed wandt, at nu sidstleden Sommer et Aar siden var hand udj et brøllup paa Haaeim; og som hand kom i Thunet, saa hand at eendeel af brøllups folkene var i u:styre sam/m/en, men hand fornam icke eller gav agt paa hvem det var, uden at Lars Knudsens Huustrue laae paa Marcken og anckede sig ilde medhandlet, men af hvem hørte hand icke, og heller icke saae hand at nogen slog hin Anden; viidere sagde Vidnet icke at viide.
Lehnsmand Anders Hansen: paastoed forelæggelse for de udeblivende Vidner.

Afsagt.

Rettens seeniste Kiendelse for Vidnerne Lars Iversen og Ole Johansen bliver hermed igientaget; og forelægges under dend Straf, som sam/m/e Kiendelse (fører?) ….unde til neste ting at møede, deris Æedlig forklaring i Sagen at aflægge.

Hr: Bertel Worms Pandte Obligation til Sr: Christian Friel paa Capital 198 rd:r, til underpandt Debitors Huuse udj Ulvig bestaaende, daterit 21de Februarj 1731. blev læst.
Erich Siursen Næstaasis bøxelbrev til Jon Jonsen Næstaas paa ½ Løeb Smør udj gaarden Næstaas, daterit 28de Octobr: 1732, blev læst.

Halsteen Thoresens Transport og overdragelse til David Baarsen Osse paa hans Oddels Ret udj 3 Løeber Smør i gaarden Hagestad, daterit 28de Octobr: 1732, blev læst.

Corporal Arne Mogensen hafde til dette Ting ladet stefne Giestgiveren Hans Johansen at lide dom til at (igien?)give ham ½ Ancker hamborger brendeviin, eller og detz værd med 2 rd:r 2 mrk:, efter een derom passerit dom af dato 9de Maj 1729, og Citantens her inden Retten dend 7de Maj indeværende Aar giorde forestillelse; samt at at!! erstatte processens omkostning schadesløes.

Citanten møtte og producerede dend paaberaabte Dom, til hvilcken hand sig refererede.

Hans Jonansen møtte og sagde at brendeviinet som er paastefnt, haver hand icke haft i sit Huus, ej heller har det været i hans hænder fra dend tid at det blev attraperet, men det haver ligget paa hos Ole Kongsthun, hvor anckeret endnu er belliggende; men om der nu er noget paa Anckeret, sagde hand sig icke at viide, og er det icke hans Skyld at Citanten ikke endten har taget til sig sit brendeviin, eller og ladet det til Comparenten opmaale, (og) saaledes efter opmaaling taget betaling, hvilcket hand Citanten haver tilbudet. Men nu det Kand være udlækket, formeente hand at det bør være for Citantens regning.

Citanten formeente at Hans Johansen, som først har lagt haand paa brendeviinet, bør efter dom/m/en, endten levere ham (samme)

1732: 166b

in Natura, eller og betale ham de idømte 2 rd:r 2 mrk:, hvor om med processens omkostning hand paastoed Dom.

Og blev da i denne Sag Saaledes

Dømt og Afsagt.

Med dend i rette lagde Dom er det godtgiort at Citanten Arne Mogensen for det af indstefnte Hans Johansen (anholte) \halve/ ancker Hamborger brendeviin skulle nyde hos Hans Johansen 2 rd:r 2 mrk:; men som Citanten samme brendeviin ikke endten in Natura haver faaet tilbage, eller og de der fore tilfundene Penge; saa Kiendes for Ret at indstefnte Hans Johansen, efter forbem:te Dom endten bør levere det anho(ldene) brendeviin, eller og detz værd med 2 rd:r 2 mrk:, og det inden 15 dage under execution efter Loven: Processens omkostning ophæves paa begge sider.

Anders Andersen Herrøes Skiøde og transport paa hans Oddelsret til 1 Løeb og 1 pund Smør udj Herrøe, af dato 28de Octobr: 1732, blev læst. udgiven til Torsten Herrøe.

(Anna) Catharina Ribers schiøde til hendes Søn Anders Hansen Ondeland paa gaarden Lisebreche, af dato 28de Octobr: 1732, blev læst.

Samson Aschildsen (Qvales?) Afkald og Qvitering for hans Huustrues tilfaldene Arvemidler, som Johannes (Siursen?) Riber haver wærget for, daterit 4de Augustj 1732, blev læst.

Anders Andersen Herrejs Afkald og Qvitering til Johannes Andersen Frøsten for hans Arve midler, hvilke dito Johannes Frøsten haver haft under Værgemaal, blev læst, og var daterit 1te Aug: 1732.

Hans Johansen, giestgiver, efter forrige tiltale hafde til dette Ting indstefnt Niels Aslachsen og Wigleich Herrej for schyldig værende og resterende Tinghold, vide folio 44.

Wigleich Herrej møtte og Refererede sig til sit forrige, formeenende for Citantens søgemaal at blive frifunden.

Niels Aslachsen møtte ikke.

Kaldsmændene Jacob Anders: Legrej og Gunder Wig Æedlig afhiemblede at de ham til dette ting lovlig haver stefnt.

Siur (Olsen) Leqve, som var tillige indstefnt til Vedermæle, som refererede sig til sin udgifne Attest, og ydermeere sagde, at i dend tid som Citanten holte Tinget for Øfrigheden og Mænd, var Comparenten Lehnsmand, og hafde tilsagt og advaret de indstefnte iblandt andre af Almuen at erstatte og betale Citanten samme tings holdelse, saasom det dend tid kom ham til at svarte!! tingholdet.
Viidere hafde Parterne indtet at fremføre, (uden?) Citanten refererede sig til sit forrige, og paastoed

1732: 167

Dom.
Og blev da i denne Sag for ret dømt og

Afsagt

Jndstefnte Niels Aslachsen, som efter lovlig given warsel og Laugdags forelæggelse icke møeder at svare til Sagen, dømmes skyldig at betale til Citanten dend paastefnte og af hannem pligtige Tinghold med 3 mrk: danske, samt paa sin part erstatte Citanten denne processis omkostning med 4 mrk:, inden 15 dage under execution efter Loven: og som Wigleich icke beviiser at hand jo efter tilsigelse, var pligtig med bem:te Niels Aslachsen og fleere af Almuen Tinget at holde, saa tilfindes hand, Nemlig Wigleik Herrej, de paastefnte 1 rd:r 3 mrk: Citanten Hans Johansen, tillige med 4 mrk: i processis bekostning, at fornøye og betale inden lige tid og under Adfærd som melt.

Lehnsmand Anders Hansen efter forrige tiltale hafde indstefnt Asbiørn Pedersen Muursetter!! (Maurset), for et Reensdyr, som hand imod dend Kongl: forordning af 2de Martj 1730 haver solt til Anfind Corporal, som og til denne tid lige saa var indkaldet, begge til Straf og undgieldelse efter allerhøystbem:te forordning.
Asbiørn Muursetter møtte icke, ej heller nogen paa hans Vegne.
Kaldsmændene Jacob Legrej og Gunder Wiig Æedlig afhiemblede at de ham med lovlig varsel haver stefnt.
Anfind Corporal møtte for Retten og sagde, at hand kunde ikke nægte, at ham er tilsolt af Asbiørn Mursetter, Jørgen Swendsen Feed og Peder Nielsen Sossendahl!! (Sysendal), eet Reensdyr sidst forleeden Aar 1732. Men som var u:viidende at det var forbuden indtet at Reensdyr maatte skydes eller kiøbes, saasom hand ikke førend i dette aar er kom/m/en i erfaring om dend derom udgangne forordning, thj ville hand formoede at det nu ikke geraader ham til last og ansvar. hvem af disse trende Personer schal have schydt dette dyr, widste hand icke, men om Kiøbet til ham var de alle trej med ham, og derfor blev betalt 2 rd:r
Lehnsmanden sagde at hand haver icke haft Kiendskab om de tvende andre Personer, thj vilde hand indkalde dem med Asbiørn Mursetter til neste ting.

Afsagt

Haver Asbiørn Muusetter noget i denne Sag sig til forsvar og befrjelse at fremføre, da bør det schee til neste ting, til hvilcken tiid Jørgen Svendsen Feed og Peder Nielsen Søssendahl lovlig til processen vil indkaldes.

Jon Nestaas og Jens ibid:, deris forEenings brev, dat: 28de Oct: 1732, blev læst.

Dend 29de October blev Retten, efter seeniste forelæggelse og vedtegt af d: 27de hujus, atter sat og administrerit paa gaarden Hougsnæs: og betiendtes da Retten med forbemelte Laugret, Nafnlig Ole Baarsen Spaaneim, Ole Magnusen Øfre Leqve, Pouel Siursen Spaaneim, Wiglich

1732: 167b

Yttre Tvedt, Anders Larsen Lione, Hellie Holven, Siur Øfstaas, og Aamund Store Berge, overværende paa dend Constituerede foget Sr: Harbergs Vegne Lehnsmand Anders Hansen Ondeland.

Sr: Henrich Miltzou møtte da for Retten og sagde, at som Retten haver examineret og afhørt Citanternis indstefnte Vidner, saa vilde hand først begire, at deris forklaring maatte giøres ham bekiendt, paa det, om hand fandtes fornøeden nogen spørsmaal for og til dennem at fremsette, de dertil under dend Æed som de deris forklaring schal bekræfte med, maatte give deris sandheds giensvar; Ellers gav Comparenten tilkiende, at hand haver udtaget Contra-Stefning i Sagen, som hand fremlagde, og begierede ikke alleene oplæst, men end og som Comparenten hafde indstefnt ham, Nemlig dend eene af hoved Citanterne, Nafnlig Knud Tronsen Housnæs, som dend Ældste af samme gaards Opsiddere, der og nu udj lang tid haver brugt og beboed denne gaard, uden nogen forbeholdenhed for Retten at svare Comparenten til hvad poster hand finder fornøeden til Sagens rette og sande opliusning, og det under hans aflagte Eed, saa formoedede Comparenten at benefnte Knud Tronsen Hougsnæs til Æedlig forklaring bliver admitteret, jlige maade, at de fleere Vidner som hand haver indstefnt, hvilcke Comparenten Nafngav at være Appellone Boelstad, Sygni Svensdatter midt-Berge, Jørgen Torchildsen Traa, Ragnilde Sælland, \og/ Gurj Johansdatter, tillige med til forklaring maatte antages og afhøres.

Hovid Citanterne fremstoed for Retten og vedstoed at være lovlig Stefnt af Sr: Henrich Miltzou, hans indstefnte widner at anhøre.

Derpaa, og efter Contra Citantens paastand blev af Retten oplæst de af Citanten indstefnte og forhen af Retten afhørte Vidners aflagde og udj protocollen indførte forklaring.

Og derpaa fremsatte Hr: Henrich Miltzou dette spørsmaal til det første hovid Citanternis Vidne, Nafnl: Erich Midaas, om hand veed at forklare naar og hvorledes dend omtrettende Hougsnæs Teig er kommen fra gaarden Hougsnæs og til Contra Citantens gaard Lille Graven. Vidnet svarede dertil Nej, men i det øvrige vedblev Vidnet hans forrige forklaring, og sagde \ellers/ at dend lille Enge slotte \Tveiten/ er ham bekiendt, at være byttet imellom Hougsnæs og Lille Graven imod field bejtted, men icke imod dend omtrettende Hougsnæs-Teig.

Til det Andet Vidne Niels Lars: Spilden blev og af Contra Citanten fremsat forbemelte qvæstion,

1732: 168

Men Vidnet sagde der til indet viidere at \kunde/ vidne om hvad hand forhen haver udsa[g]t.

Siur Richoldsen paa Contra Citantens spørsmaal svarede, at hand icke veed hvorledes Hougsnæs teigen er kommen fra Hougsnæs til Lille Graven, og heller icke om byttet, eller hvad ret Lille Graven havde til denne teig Anderledes, end efter hvis hand wundet haver.

Mads Welche paa Contra Citantens Spørsmaale svarede at hand i denne Sag indtet viidere er viidende end hvad hand tilforne haver udsagt.

Torbiør Jons datter blev foreholt hendes forhen aflagde forklaring, til hvilcken hun refererede sig, og til Contra Citantens spørsmaale sagde sig indtet at kunde svare.

Johannes Noasen Næsbøen sagde sig indtet viidere at kunde vidne og viide i denne Sag, eller svare til Contra Citantens Spørsmaale, end hvad hand forhen haver forklaret.

Thore Larsen jligemaade vedblev sin forrige forklaring, og vidste ikke at forklare, at Lille Graven hafde nogen Ret til denne Teig, eller hvorledes dend er kommen fra Hougsnæs og under Lille Gravens brug, men Hougsnæs gaard haver haft Teigens brug saaledes som hand forklaret haver.

Guro Larsdatter igientog i alle maader hendes forklaring, og sagde sig ellers indtet ydermeere at Kunde forklare.
Tollef Larsen blev fremkaldet, og igientog i alle maader hans forhen udsagde forklaring, wiidere vidste hand icke til Contra Citantens spørsmaale at svare.
Wiidere sagde Contra Citanten icke at have Hoved Citanternis Vidner at tilspørge, men paastoed at hans indstefnte widner nu maatte antages til forklaring efter Loven.
Derpaa blev af Dommeren og Laugrettet forafskeediget saaledes.
forsaavit de af Contra Citanten Henrich Miltzou ved Contra Stæfning indkaldte Vidner angaar, da antager Retten til forklaring i denne Sag indstefnte Apellone Boelstad, Sygnj Swends datter, Jørgen Torchildsen, Ragnild Sæland, og Guri Johans datter; men angaaende Knud Thronsen Hougsnæs; da som hand med de øfrige Hougsnæsis opsiddere, Selv haver Stefnt paa denne Sag, og saaledes som en Contrapart, imod Loven, i sin egen sag ikke kand bære nogen Eedlig forklaring, saa Kand Contra Citantens paastand derudj ikke følges; men det staar Contra Citanten tillige med Knud Torstensen og de andre hans interessentere i Sagen frit for, i andre maader, følgelig Loven, deris formeenende Ret til det paastefnte at opliuse, (som)

1732: 168b

(og) best viide sig at formaae.
Derefter blev Æedens forklaring af Lovbogen oplæst, og de af Contra Citanten efter foregaaende Rettens Kiendelse, tilladte Vidner, formanet deris Sandheds Vidnes byrd at aflægge. hvorpaa da widnet
Appellone Svends datter fremstoed, og forklarede at være 70 aar, føed paa gaarden Lillegraven, og er Sl: Torchel Svendsen /: som tilforne i hans tid haver beboed Lille Graven :/ hans Søster; og sagde ellers, at hun haver hørt af hendes afdøde fader Svend Torchelsen, som og beboede Lille Graven, og hans fader før ham, at een gang sad hand med Pouel Hougs og Ole Jansen (Jonsen) Hougsnæs og druck!! (drack) til sammen, og dend samme tid sagde hendes fader at der skeede bytte imellom bem:te hendes Fader og Ole Jansen Hougsnæs fordj, at hendes fader trængde om Slotte til Gille!! (Lille) Graven, skulle hendes fader \have/ dend Lille Slotte Teig kaldet Tveiten. Men derimod skulle Ole Jonsen Hougsnæs have dend omtrettende Teig, som da blev Kaldet Hougsnæs Teigen, men dend anden Lille Slotte blev og dend tid kaldet Gravens T(eig?) (Tvejt?): og sagde Vidnet at førend byttet skeede, hørte hun aldrig af hendes forældre at Hougsnæs gaards opsiddere havde denne Hougsnæs Teig i brug, men siden, da deponentens brødre ankede paa, at deris og Vidnetz fader hafde giort saadant bytte, da tog Vidnetz broder, nu afdøde Torchel Svendsen, denne Teig tilbage til Lille Graven, saasom Vidnetz fader sagde til hendes broder, at hand i hans leve tid ikke rykkede dette byde, men naar hand blev lagt under laag, hafde de frihed at tage sig dend til Lillegraven igien; Og Hougsnæs fik da igien dend for omvundene Tveite. byttet paa tit omvundene Teig, sagde Vidnet, at gaa i fra fioringe Steinen og til Steen Gloppen, som er bredden paa Teigen. hvor mange Aar Hougsnæs havde denne Teig, sagde Vidnet ikke at viide, ej heller naar dend Kom der fra, ej heller vidste hun hvor længe at hendes broder beboede Lille Graven, heller hvad tid det var og hvor længe siden at det omvundene bytte imellom hendes Sl: fader og Ole Jansen Housnæs, passerede, men det var i hendes ungdom da byttet schal være scheed, og da det blev (hende) sagt af hendes fader. Paa Spørsmaal sagde

1732: 169

Vidnet, at hun veed ikke at Hougsnæs havde Støelen til brug, uden med Vidnetz faders love og tilladelse, men hvor mange Aar Hougsnæs haver støelet paa denne Støel Geituren, sagde Vidnet icke at viide. Wiidere hafde Parterne \Hende/ indtet at tilspørge.

Sygnj Swends datter /: Søster til nest forrige Vidne :/ fremstoed og sagde at være 68 aar gam/m/el, og forklarede at af hendes fader Svend Torchelsen haver hun hørt at hand skulle have giort bytte med Ole Jansen Hougsnæs her paa Hougsnæs gaard, da de vare sam/m/en ved Juule tider og der drukke sam/m/en, saaledes at Ole Jansen schulle have dend omtrettende Teig til brug med schoug og Mark; men derimod schulle Vidnetz fader have dend Enge slotte Kaldet Tveiten, og i ald dend tid hun var hos hendes fader, og ellers siden i 8te Aar hos hendes broder Torchel Svendsen, veed hun at Hougsnæs havde Teigen sig til brug og nøtte, og Lille-Graven hafde Tveiten; Paa spørsmaal sagde Vidnet at hun ikke haver hørt af nogen anden Mand sige end af benefnte hendes broder, at dette bytte af ham er bleven rikket tilbage og brødt, men naar og paa hvad tid vidste hun icke at forklare. byttet gik, efter hendes broders anviisning i fra fioringe Steenen og til Steen Gloppen i bredden, men høgde og længden vidste Vidnet ikke at udsige. Støels Havnene sagde Vidnet, at Hougsnæs hafde med Teigen, imod dend omvundene Tveiten. Viidere havde Vidnet ikke at forklare, eller Parterne hende at tilspørge, uden at byttet, som melt i Torchel Swendsens tiid blev forandret, hvorledes vidste hun icke.

Jørgen Torchildsen Traae fremstoed og sagde sig at beboe gaarden Traa, og nu er omtrendt 40ve Aar gl:, og derpaa vandt, at af hans Sl: fader, som var Broder til de tvende forbemelte widner, Nemlig Torchel Svendsen, haver hand hørt, at hans, Nemlig Vidnetz, fader-fader Swend Torchildsen haver byttet med Ole Jansen Hougsnæs dend omtrettende Teig imod Engeslotten Tvedten Kaldet, og at Hougsnæs opsiddere saaledes haver haft denne Teig til deris brug: men om de hafde Støels-Havnerne tillige, sagde Vidnet icke at have hørt eller er viidende, hvor længe Hougsnæs haver haft Teigen, eller naar og hvorledes Lille Graven har taget sig Teigen til igien, vidste Vidnet indtet at forklare om; og haver hand denne hans forklaring ej hørt af nogen anden Mand, end hans Salig fader, d(a)

1732: 169b

hand \.... der/ var i hans brød \paa Traa/ {paa Lille Graven}, da det og omtrendt nu kand være 12 aars tid siden. Wiidere hafde Parterne dette Vidne indtet at tilspørge.

Efter Lehnsmandens paa fogdens Vegne, hans Paastand, blev Appellone Svends datter for Retten igien fremkaldet, som paa hans Spørsmaal forklarede, at hun ikke haver hørt hendes aflagde forklaring af andre end af hendes fader udsige, og det saaledes som hun haver udsagt.

Ragnele Sæland fremstillede sig, og sagde sig at være omtrendt 63 Aar gam/m/el, hvornest hun igientog hendes forrige forklaring, vide fol: 163, saa at hun ikke veed andet at forklare, end at hun haver hørt af Svend Torckildsen Lille Graven, da hand een gang talte med hendes fader Johannes Siursen, som boede paa Traae, at hand, Nemlig Svend Torchildsen, vilde tage tilbage igien sin teig, som hand Kaldede Hougsnæs Teigen. da denne tale faldt, beboede Svend Lille Graven, og widnet var da i sin ungdom \og/ hørte derpaa. og sagde Vidnet at hun aldrig haver hørt andet end denne Teig i ald hendes tid haver været Kaldet Hougsnæs teigen, og i ingen tid fornum/m/en om noget bytte, eller at dend haver været schiftet fra Housnæs til Lille Graven.

Guro Johans datter, som med sidstbem:te Ragnele Johans datter Sæland var af Contra Citantens Vidner, men tilforne \nest/ første rettes dag afhørt, blev efter Citantens paastand fremkaldet, og igientog hun i alle Ord hendes forrige udsigende, og sagde ellers ikke meere at vere bekiendt og viidende i denne Sag.

begge Parter Erklærede sig, at naar Vidnerne om deris udsigende er taget i Æed, og sam/m/e stadfæsted, ville de fremsætte deris formeening i Sagen; og desforuden sagde Contra Citanten,

at hand formeen nøyagtig med hans Vidner at have bewiist, først at der haver været giort et bytte og skifte imellom Lille Gravens besiddere og Hougsnæs opsiddere saaledes, at Hougsnæs er bleven tilladt at bruge dend saa kaldede Hougsnæs Teig, imod at Hougsnæs Tveiten skulle bruges af Lille Graven, hvor af det formeentlig Kand infereris og gotgiøres at Hougsnæs tilforne icke, men vel Lille Graven, har været denne omtrettende

1732: 170

Teig tilhørende, og at Støelingen desforuden haver medfølget byttet, samt for det andet, at hand som Lille Gravens Ejer efter Lovens 5 bogs 5te Capituls, 3 og 7 articuler, \haver/ hæfd paa denne Teig over 40ve Aar upaaancket og ukiert i nogen maade; at da Teigen bør følge ham og hans, uafvunden af Citanterne i nogen maade.

Derpaa blev saa vel Hoved Citanternis som Contra Citantens widner for Retten fremkaldet, og aflagde derpaa een hver af dem i sær deris Corporlig Æed, at de ikke rettere og Sandere weed i denne Sag at forklare for Gud, end hvad de, een hver for sig her inden Retten forklaret haver.

Lehnsmand Anders Hansen paa fogdens Vegne derpaa forestillede, at efter hans formeening, hverken kand og bør Contra Citantens førte og afhørte Vidner, imod Hoved Citanternis Vidner komme i mindste betænkning, thj deres Vidner haver tydelig og Eenstemmig forklaret, at dend paastefnte Hougsnæs Teig, haver hørt og fuldt til Hougsnæs gaard, og sam/m/e Vidner ere icke efter een enkkel Mands Ord, men efter adskillige gamle og troeværdige Mænds udsigende, om hvilcken findes meere end tvende Vidner om een hver, men derimod udfindes det, at Contra Citantens Vidner alleene udgaar paa en Mand, og dend samme som haver beboed Lille Graven, da det dog icke gotgiøres det omvundene schifte, naar og hvorledes det er scheed, og hvad dend af Contra Citanten paaberaabte hæfd angaar, da formen hand, at som hand ikke beviiser at Teigen haver været og bør være hans gaard Lille Graven under og tillagt, Een da selv-meent og –tagen hæfd ikke imod Loven \ikke/ bør ansees.

Hoved Citanterne Paastoed Dom, i kraft og følge af deris Vidners udsigende, at dend paastefnte Teig bør følge deris paaboende gaard, uformeent af Contra Citanten, saasom de tilstrekkelig med disse deris Vidner nu haver oplyst at tit bemelte Teig er samme deris gaard tilførende som deris sande Ejendom; J det øvrige erindrede de om erstatning for ibragte process af Cont: Citanten at vorde tilvunden.

1732: 170b

Contra Citanten derpaa replicerede med formeening, (at) de Vidner som hand haver ført, hvis forfædre haver boed paa Lille Graven, fiire Mænd, efter hin anden, skulle være nocksom i kræft og værd, at beskierme ham denne Teig som hans ejendom til Lille Graven, og desforuden dend hæfd, som hand og formænd derpaa haver fanget, i det øvrige paastoed hand Dom, med processens omkostning.

Afsagt

Sagen, formedelst de nerværende og tilbage staaende Høste-Tinge, udsættes; (og) skal Parterne betids blive Warslet, naar Retten i denne Sag, skal blive sat og holden.

Dend 30te October blev Retten atter sat paa Tingstædet Eide med Gravens, Ulwigs og Eidfiords Ting laug, og betiendtes Retten i overværelse af fougden Harberg, af dend Const: Sorenschriver og forbemelte Laug ret,

Fougden Sr: Harberg proponerede for Laug rettet og Almuen alle de Spørsmaale som paa forrige holte Tinge ere giorte, og forklarede Dette Tinglaugs Laugret og Almue sig eenstem/m/ig til en hver Post saavel i almindelighed som i serdeeleshed, lige som foregaaende Tinglaugs Laugret og Almues mænd tilsvaret og forklaret haver, undtagen, at saavit de nye faldene bøxeler paa Deris Kongl: Maj:ts og Halsnøe Closters Goeds i dette Ting laug er angaaende, da var der af indtet meere bort bøxlet end 1 ½ Spand Smør, 1 giedskind og 1 faarskinds Landskyld, fæsted til Johannes Larsen udj Gaarden Eyde i Gravens Sogn.
Jlige maade blev forklaret til Een hver Post ligesom [af] de andre Tingstæders Almue var bleven explicerit og udsagt; og hvorefter, følgelig fogdens Paastand, Tingsvidnerne blev udstæd under vedbørlig forseigling.

Derefter blev til Rettens betiening i tilkom/m/ende Aar 1733 udmældet, Johannes Larsen Wambeim, Lars Siursen Hagestad, Lars Olsen Lille Tvedt, Wiching Iversen Hofaas, Siur Torgiersen Eide, Jochum Nedre Rønnestrand, Endre Asbiørnsen Bue, og Magnus Olmoesen Møchlethun, hvilcke, saavit deris Laug rettes mænds Eeds aflæggelse, blev foreholdet, at holde sig derudjnden Lovens bydende allerunderdanigst efterretlig.

Anno 1732, dend 31te October, blev **Almindelig Høste- Skatte- og Sage Ting [for Østensøe Skibbredes Almue] sat og administreret paa dend Gaard Steene**, i overværelse af Kongel: Maj:ts Constituerede foged Sr: Annanias Christopher Harberg og Lehnsmand Ole Larsen Børve, samt meenige Tingsøgende Almue, Og betiendtes da Retten af

1732: 171

Dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, og efterskrevne Laug rettes mænd, Nemlig: Lars Øfsthuus, Tron Bærstad, Svend Scheje, Ole Schaar, Ole Axnæs, Giermund Berrje, Lars Scheje, \og/ Haaver Rychie: og passerede da for Retten efterfølgende.

Opsidderne paa Gaarden Sandwen efter forrige tiltale vide Folio 85, havde til dette Ting ladet indstefne Opsidderne paa Kallestad, til endelig dom.
de indstefnte møtte og producerede deris Skriftlige forsæt i denne Sag, som tillige af deris Ejer Hans Torgelsen Giøen var underteignet og forseiglet. og hvilcket for Retten blev læst.
Citanterne møtte, og paastoed Sagens endelige giørelse, med formeening, at de indstefntes nu indkommene Paastand derudj ikke bliver til hinder.
Thi blev derpaa for Retten saaledes Kiendt og

Afsagt.

Efter denne Sags nu befundene beskaffenhed, og de indstefntes Paastand, henviises Citanternes Søgemaal at Ordeeles og til endelig doms afgiørelse paa Aastedet, hvorda, naar Sagen, efter foregaaende lovlig ind- og paa-stefning, der indkommer, Parterne schal vederfares hvis Ret er. Processens Omkostning udsættes til Hovid Sagens PaaKiendelse.

Fougden Sr: Harberg havde og til dette ting indstefnt Haaver Torstensen Wiig og Marj Pedersdatter at lide Dom til at bøede efter Loven for fortiilig Sam/m/enleje.
Peder Hougsen møtte for de indstefnte og sagde, at de ikke kand nægte deris forseelse, men beklager den, at de nu icke haver og ejer noget til bøedernis betaling.
Fogden paastoed Dom efter Loven.
Derpaa blev af Retten Dømt og

Afsagt

Som de indstefnte ikke benægter at de jo med hin anden haver begaaet fortiilig Sam/m/en leje, Saa, i følge af Lovens 6te bogs 13de Capituls 1te Articul, døm/m/es de skyldig for samme deris forseelse, at bøede, Nemlig Haaver Torstensen Wiig 4 ½ Lod Sølv, og Marj Peders datter 2 ¼ Lod Sølv, og det af fællitz formue inden 15ten dage under execution efter Loven.

Marita Olsdatter Sl: Halsten Askildsens, og laugværge Aamund Aschildsens, samt Torsten Larsens paa egne og Myndling Da(nni)lde Lars datters Vegne, jtem Aschild Larsens Skiøde til Johannes Aamundsens paa ½ Løb og 6 mrk: Smør udj Gaarden Diøne, af dato 31 Octobr: 1732. blev læst.

Guro Siursdatter Sl: Knud Michelsen Tvedts efterleverske, og laugværge Siur Halgiersen Fiosaas Skiøde til hendes Søn Aamund Knudsen paa 2 pund 18 mrk: Smør, Een halv Huud og 1 ¼ faarschind udj gaarden Tvedt i Wigøer Præstegields hoved Sogn, indberegnet det hand selv efter hans Salig fader haver Arved, daterit 31te Octobr: 1732, blev læst.

1732: 171b

Derefter opstoed fogden Sr: Harberg for Retten og fremsatte alle de qvæstioner, for Laugrettet og Almuen, som paa de tvende foregaaende tingstæder af hannem var giort, men Laugrettet svarede dertil i allemaader som samme forrige tinglaugs Almue svaret haver, og ellers \at/ her icke befindes nogen Sauge som svarer schat. Derpaa, ligesom paa de andre stæder scheed er, hannem Tingsvidne under Rettens forseigling blev meddeelt.

Sluttelig blev til Rettens betiening i tilkommende Aar 1733 udnæfnt efterschrevne, Nemlig Ommund Knudsen Tvedt, Michel Larsen Nesthuus, Lars Siursen Schutleberg, Johannes Olsen Næss, Ole St…sen Berven, Christen Olsen Nedre Wiig, Johannes Olsen Meltztvedt, og Arne Larsen Kluve, hvilcke bleve tilholte efter Loven allerforderligst at begive sig til Laugmanden, for hannem deris Laugrettes mænds Æed at aflægge.

Anno 1732, dend \3de og/ 4de November, blev **Almindelig [Høste] Skatte- og Sage- Ting sat og Administreret paa Boelstad Øren med Wadtzwæhrens Tinglaugs Almue**, overværende Kongl: Maj:ts foget over Nordhordlehn og Wosse fougderje, Sr: Andreas Jessen, Lehnsmanden Niels Horvej, og meenige Almue som Tinget søgte: Og betiendtes da Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus med efterskrevne Laug rettes mænd; Haldor Helliesen Horvej, Niels Jonsen ibidem, Halvor J(ohan)sen Østdahl!! (Øfstedahl), Knud Knudsen ibidem, Od Ber(re)sen Brunborg, Ole Jonsen Føere, Knud Gullichsen (Bre)chhuus, og Ole Knudsen Runtzeberg. Og blev da for Retten følgende passerit.

…….. Kongl: Maj:ts allernaadigste forordning, ang: allerhøystbemelte Hans Kongel: Maj:t udj Norge ……..Øedeliggende Goeds, daterit Hirtzholms Slot dend 19de Septembr: 1732, blev allerunderdanigst læst.

….. Jørgen Harboes Memorial til Hr: Stifts befalings mand Ulrich Kaas, af 4de Sept: 1732, med høybem:te (herres?) Resolution af 30te dito, ang: de over Waasse …… Almue lignede saa Kaldet Herre Cam/m/er. …… svarelse og betaling af Almuen, blev læst.

……, Anders og Ole Hannistvedtz Memorial til (Stift amt?) manden, af 1te Octobr: 1732, med paafølgende Resolution af 2de dito, at de, formedelst overgangen (Jlds Vaade), er bleven bevilget at søge medliidende

1732: 172

Mennischers hielp til deris Oprejsning, og det udj (Bergen) Stift blev læst.

Knud Torbiørnsen Nedre Schærvens bøxel brev til Niels Knudsen Føere paa 1 pd: 9 mrk: Smør udj Nedre Schierven, blev læst, daterit 3de Nov: 1732.
Barbro Anders datter Sl: Anders (Iver)sen Svanges, Iver, Ole og Anders Anders(sønners) Skiøde til …… Anders: Lille Souve paa 12 Mrk: Smør udj gaarden Svange, daterit 3de Nov: 1732. blev læst.
Anna Niels datter (Sl:) Ole Knudsen Furrenæs, Johannes Mogens:, Niels …..sen, Brynild, J(ohannes) og Lars S(iur)-Sønners Skiøde til Anders N(iel?)sen Furrenæs paa 1 Spand Smør udj Furrenæs, daterit d: 3de Novembr: 1732, blev læst.

Hr: Jonas Leirdahl (ladet v)ed Corporal Lars Houv.. i følge af hans til hannem ……. Skrivelse, de dato 28 Aug: 1732, af Retten (beg)iere, at Skougen som følger hans ejende og tilhørende Gaard Boelstad, maatte fredlyses for alle og en hvers brug og Nidbrug, uden for saavit Lejlendingerne, efter deris meddeelte bøxel breve ere tilladte; hvilcken Reqvirentens begier blev bevilget, og lysningen derefter lydelig af Retten blev givet og efterkom/m/et.

Jon Endresen (B?)æhre (Fæhre?) af Wangens Tinglaug og …. ….., som er farbroder og har wæret værge til og for Jon Olsen Gietle, fremstillede sig (med be:te) Jon ……. og for Retten gav til kiende, at bem:te Jon Olsen Gietle formeen sig rette og Sande Oddels Løsnings mand til 3 Løeber Smørs Landskyld i gaarden Gietle udj Watzwærens tinglaug beliggende, hvilcke 3 Løeber Smør Comparentens nu afdøede fader, Sl: Ole Endresen, efter Sr: Henrich Miltzous dend 16de Decembr: 1723 udgivne og d: 30te Octobr: 1724 til tinge publicerede Skiøde, sig haver tilkiøbt, men efter Comparenten, Nemlig Jon Olsen Gietlis for…, da haver hans Moder Barbra Hellies datter til hendes Søn og Comparentens broder Hellie Olsen, som er yngre end Comparenten, af sam/m/e goeds dend 28de Martj 1732 schiødet og bortsolt 2 Pund 20 mrk: Smørs Jordskyld, og 1 pund 10 mrk: Smørs Elveskyld, tilsam/m/en 1 Løeb 1 pund 6 mrk:, Vilde tit fornefnte Jon Olsen Gietle, som sig Reserverit og forbeholden sin Oddels Rettes (lovlige) ind- og paa-tale; og til dend ende nu Lyser og Kundgiorde hans itzige Pengemangel og

1732: 172b

begier, at det herudjnden for Retten passerede maatte hannem beskreven meddeeles, hvilcket hannem af Retten blev bevilget.

Anders Henrichsen Hiørnewig af Wadtzwærens Tinglaug fremstoed for Retten \og sagde/ at hans Fader Henrich …..sen Hiørnewig har været ejer til ½ Løeb Smørs leje udj dend gaard Hiørnewig i dette Tinglaug beliggende, hvilcke halve Løeb hand viidere forklarede, at bem:te hans Fader for omtrendt 18ten Aar siden haver Skiødt og bort soldt til Sl: Thomas Thomasen (Giere) udj Samnanger; Men som Comparenten, der nu haver opnaaed hans Myndige Aar, formen sig til samme at være Oddels baaren, saa forbeholdt hand sig at indtale sin formeenende Oddels Rett til forbem:te halve Løeb Smør, og derfor nu for Retten i følge af Loven lyser og bekiendt giorde hans itzige Penge mangel; begierende ellers at saadan hans tilkiende givelse maatte hannem af Retten beskreven meddeeles.

Ole Olsen Styve havde til dette Ting ladet indstefne Ole Pedersen Aarhuus, til et Tings Vidnes erholdelse at anhøre de tvende Danne Mænd Johannes Langeland og Hellie Aarhuus,

deris Æedlige forklaring, om hvor nær Citantens Huustrue Bryttewad Siurs datter, er indstefnte Ole Pedersen i Byrd og Slegt.
Ole Pedersen Aarhuus møtte for Retten og Sagde at hand nægter ikke for, lovlig af Citanten at være bleven Stefnt, de indkalde widners forklaring at anhøre, men hand veed ikke til hvad ende Citanten umager sig dette tingsvidne om Citantens Huustrue og Comparentens slægtschab, at søge; thj Comparenten fragaar icke, at jo hans Ældste broder, afgangen Siur Pedersen /: som med Comparenten hafde Sl: Peder Brynildsen til fader, og \(deris?) Moder/ Torbiør Knuds datter, begge for rom tid siden bortdøede :/ var Citantens Huustrue Bryttewad Siurs datters rette og sande fader, (og?) Comparenten altsaa hendes Kiødelige fader(broder).
Citanten derpaa forestillede, at som Ole Pedersen Aarhuus, nu selv for retten vedgaar ….. (hans), Nemlig Citantens, Huustrue er datter af

1732: 173

Hans Ældste broder, Sl: Siur Pedersen, saa forlangede hand icke de indstefnte Vidners eedelige forklaring, men hand forlangede nu ickun tingsvidnet beskreven, efter hvis passerit er under Rettens forseigling, som blev bevilget.

Od Brunborg havde til dette Ting ladet indstefne Gullich Rødland og Siur (ibidem?), Jacob Smaabreche, Mons og Lars Kallestad, Anders Hatlestad, Siur B…., som tillige med dend øvrige af Waswæhrens Tinglaug (hav)de ingen Skouge uden dend saa kaldet …… Alminding, haver til deris Gaarder og (ingen? anden?), hvilcke Alminding …….. er passerit en lovlig besigtelse og grandskning, en interessent, at …. Dom en hver for sig, at erstatte og betale Citanten Od Brunborg, som efter Citantens forlangende og paa deris vegne, ….. de til sam/m/e tid indstefnte Gullich og Siur S…. haver staaed for, Sagde og dends anvendte bekostninger, det som paa deris Part falder at betale til sam/m/e Processes omkostningers erstatning, som er Gullich og Siur Rødland 5 mrk: 10 s: Jacob Smaabrecke 5 mrk: 10 s: Mons og Lars Kallestad 5 mrk: 10 s: Anders Hatlestad 5 mrk: 10 s: og Siur B…. ligesaa 5 mrk: 10 s: Jtem denne Citanten ibragte Rettergang at refundere.
De indstefnte møtte og tilstoed lovlig varsel, hvor nest de forestillede, at de (ikke?) haver interesserit i dend af Almuen, om den/n/e paastefnte Alminding, førte process, ej heller har de, og er eller attraar til mindste deel og {og}(nøtte?) for deris paaboende gaarde, sig af denne Almindings Skoug at benøtte, men de overlader gierne Skougen fra sig og deris efterkom/m/ere til Citanten og dem af Wadtzwærens Almue, som denne Sag haver rejst og udført, og af hvem de formeente og paastoed at Citanten bør tage sin erstatning for hans udlagde og …….. omkostninger, hvorfore de og vendtede de sig til befrielse.
Citanten paastoed Rettens Eragtning i denne Sag.
Thi blev derpaa for Ret

Dømt og Afsagt.

Som de Jndstefnte for Retten tilstaar at de for s(ig?) og deris paaboende gaarder icke tilegner sig nogen Ret til dend omstefnte Alminding

1732: 173b

Skoug at have, eller derudj vil prætendere nogen andel, saa bliver de og fra samme Skoug aldeeles excluderit, og hermed af Retten tilholdte at fraholde sig \Skougen/, saafremt, om de schulle antreffes, derudj at foretage sig nogen slags Hugster, \de/ ikke vil undgielde efter Loven; Og i saadan Lejlighed frikiendes de nu for de af Citanten paastefnte processis Omkostningers tilsvar; Men derimod gives Citanten for samme Omkostninger regress til de

øvrige Almues mænd, som Aasteds tretten med Citanten haver udført, paa dend maade, som lovligst best schee kand.

Hr: Capitain Andreas Sewaldt Højelsen paa Høyædle og welbaarne frue Obristjnde de Wahls Vegne, som hans Sviger-Moder, hafde til dette Ting ladet indstefne Lehnsmand Niels Horvei, at lide Dom til at betale welbemelte frue Obristjnde de Wahls 11 rd:r 2 mrk: 11 s:, som rester hende for Tingholdelse her, for Wadzwæhrens Tinglaug udj Trende Aar, samt at erstatte hende processens Omkostning.

Lehnsmand Niels Horvei møtte og tilstoed lovlig varsel, og dernest forestillede, at hand ikke har indgaaed nogen Accord med frue Obristjnde de Wahls om Tingholdelserne bem:te Aaringer, men saa mange Penge, som hand haver faaed indsamlet af Almuen, saa mange haver hand og til frue Obristjnde leveret, af bem:te paaberaabte Almue meente hand til deels Legsmændene og til deels Ole Gietle, \og/ ellers sagde hand, at hand vel er viidende og bekiendt at frue Obristjnde og hendes Sl: Herre var Accorderit aarlig for tingholdelse 18 rd:r, og at Hun trende aar tingene haver holdet; og haver hand til Obristjnden paa sam/m/e 3de Aaringers tingholdelse leveret og betalt trende gange i alt 36 rd:r 5 s:, men for de øvrige paastefnte resterende penge, haver hand sig ikke godsagt eller vedtaget at staa til ansvar, formeenende at det er en Sag hannem uvedkom/m/ende, derfore hand og formoeder for frue Obristjndens tiltale at vorde frj funden.

Hr: Capitain Høyelse derimod formeente, at som Lehnsmand Niels Horvej

1732: 174

tilstaar ikke alleene at Comparentens frue Mama er accorderet for et hvert aars tinghold 18 rd:r, og at Hun 3 aar efter hin anden Tingene haver holdet, men end og, at hand paa samme Trende Aaringers foraccorderede Tinghold haver betalt Diverse gange 36 rd:r 5 s:, saa formeente Comparenten at hand, Nemlig Lehnsmanden, haver bunden sig til Sagen og Conseqventer dernd efterstaaende rest i ..igt og imod regress som hand best veed og Kand Frue Obristjnden at fornøye og betale; thj indloed Hr: Capitainen Sagen til Rettens paakiendelse, i forvendtning, at dend indstefnte tilfindes at betale Søgemaalet med processens omkostning.

Og blev derpaa for Ret saaledes

Dømt og Afsagt.

Dend indsigelse indstefnte Lehnsmand Niels Horvej imod frue Obristjnde de Wahls Søgemaal her for Retten haver fremført, finder Retten icke at kunde gielde ham til befrjelse; thj foruden at hand som Lehnsmand icke kunde være ubekiendt hvem af dette Wadtzwærens Tinglaugs Almue det tilkom i de Aaringer, om hvilcke accord med velbemeldte frue Obristjnde de Wahls, er scheed, de almindelige Tinge at holde, saa haver hand ikke kundet fragaae at accord sched er saaledes, at frue Obristjnden Aarlig for de Trende Tinges holdelse skulle niude 18 rd:r, mindre at Tingene jo i Trende Aar, og trej gange aarl:, af frue Obristjnde de Wahl er holden, paa hvilcke indgaaede Ting holds betaling, Lehnsmand Niels Horvej tilstaar at frue Obristjnde de Wahls ved hannem er bleven avangerit og erlagt 36 rd:r 5 s:, som med de af Ole Gietle betalte 6 rd:r 3 mrk:, giør 42 rd:r 3 mrk: 5 s:, saa at meer velbem:te frue de Wahls ujmodsagde til gode kommer de af hende paastefnte 11 rd:r 2 mrk: 11 s: Efter saadan Sagens tilstand, og efterdj Lehnsmand Niels Horwej haver lagt haand paa, at indsamle de omtrettende Tingholds Pengene fra vedkommende, som dennem skulle tilsvare, og samme til Obristjnden erlagt, hvorved hand haver hæftet sig til Sagen, og selv giort sig forbindelig, dend paasøgende Rest til frue Obristjndens fornøyelse at faae (ind)dreven og aflagt, Dømmes for Ret, at tit be:te Lehnsmand Niels Horvej til oftbemelte frue Obristjnde de Wahls bør betale tit fornefnte paasøgte 11 rd:r 2 mrk: 11 s:, samt refundere Hende denne processis bekostning med 1 rd:r,

inden 15ten dage under execution efter Loven. hvorimod Lehnsmanden Niels Horvej gives Regress, til de Almues mænd af Wadtzwærens tinglaug, som, med disse ham \nu/ idømte Penge maatte indesidde og ere pligtige at betale (paa) dend maade, som hand best veed og lovligt skee kand.

1732: 174b

Og som ingen, efter paaberaabelse indfandt sig at gaae i rette eller for Retten at have noget at fremføre, uden efterfølgende, som Deris Kongl: Maj:ts foget til Tings Vidners erholdelse, fremsatte og herefter formeldes, saa blev til Rettens betiening i tilkommende Aar 1732!! (1733) udmældet eftermeldte Knud Mæstad, Ole Roe, Siur ….., Johannes Langeland, samt Hellie Aarhuus, og Ole Aarhuus, Jtem, som tilforne haver aflagt deris Laug rettes mænds Æed, Brynild Horvej og Gullach Schorven, som og bleve tilholdte forderligst deris Laugrettes mænds Æed for Laugmanden at aflægge.

fougden Sr: Andreas Jessen derefter opstoed for Retten, og til et Tings Vidnes erholdelse tilspurte Almuen efterskrevne Poster.

1: Om nogen forandring med Skatte Matriculen og Jordebogen endten ved aftag eller paalæg siden 1717, Skeed er? Dertil blev svaret Nej, saa vel af Laug rettet som og af det gandske tinglaug.

2: Om hans Kongl: Maj:ts beneficerede Goeds, ej er det Selv samme dette Aar, som de forbjegangne Aaringer fra 1717, eller og, om noget deraf imod andet Goeds er vorden forbyttet? hvorpaa blev svaret, At ved samme Goeds er aldeeles ingen forandring falden.

3: Om nogen Strand Vrag her udj Tinglauget dette Aar er forfalden, som Hans Kongel: Maj:t til Jndtegt eller underdanigst kunde være at beregne? derpaa Gav Laug rettet og Almuen Giensvar? At slet indtet Vrag er vorden fundet.

4: Om udj Ting lauget befindes nogle Huusmænd, Strandsiddere, eller andre deslige som bruger Handtverker, eller anden Næring, med Øel-Tapperje eller andre saadanne Sager: Og dog icke til nogen Kiøbstæd ere Borgere, og derfore bør eller kunde ansees for Skat. Derpaa fuldte eenstemmende Giensvar: at slet ingen af saadanne findes her udj Ting lauget.

5: Om her findes andre Huusmænd, som bruger Handtverk, eller haver nogen anden Næring, at leve af, eller beboer deris Egne Huuser, og kunde svare eller taxeris til Aarlig Skat? blev iligemaade besvaret: at deslige boer icke i dette Ting laugs destrict.

6: Om her udj Ting lauget findes Peber Svenne eller andre leddige Karle, som hverken ere boesatte eller tiener udj Aars tieniste, som bruger Kiøbmandskab med Hæste eller Slagter fæe, eller andre saadanne wahrer? Giensvar herpaa iligemaade: At saadanne wiides icke af i dette

1732: 175

Tinglaug.

7: Om her udj Ting lauget findes Sauger, hvorpaa Skiæres bord, hvortil blev svaret: At paa gaarden Tøssen findes en liden flom Saug, hvor paa dette Aar, nogle faae Tylter bord af Almuen er vorden schaaren.

8: Om noget forbiudet Oddels eller Kiøbe-goeds dette Aar 1732 Hans Kongl: Maj:t er tildømt, Jtem 6te eller 10de Penge, eller og forlovs penge for Arvs afførsel, eller noget slags boes loed? hvilcket blev med Nej besvaret.

Dette alt Fogden Sr: Andreas Jessen forlangede under Rettens forseigling maatte gives beskreven, som ej heller Kunde negtes, men saaledes, som ovenmelt passerit er, blev fogden under Rettens forseigling beskreven meddelt.

Der nest, efter ovenmelte foged Sr: Jesens forlangende blev hans forfattede og i Retten indgivne Specification over de, som Selv Ejer og beboer deris gaarder og gaardeparter, udj alle maader nøye examinerit rigtig befunden. hvilcket og under Rettens sandferdige forseigling blev attesterit.

Saaledes blev Retten denne sinde for dette Wadtzwærens ting laug ophævet.

Anno 1732, dend 6te November, blev **Almindelig Skatte- Sage- og Høste Ting sat og Administreret paa Wangen i Woss Præstegield, med bemelte Wangens tinglaugs Almue**, overværende Kongl: Maj:ts foged Sr: Andreas Jessen og Lehnsmand Wiching Tvilde, samt meenige Tingsøgende Almue; Og betiendtes da Retten af dend Constit: Sorenskriver med efterskrevne Laug rettes mænd Elling Øfsthuus, Mathias Store Ringheim, Johannes Fladeqval, David Store Souve, Brynild Store Rochne, Rognald Tveite, Lars Jonsen Biørche, og Ole Mørqve. hvor da efterfølgende blev passerit og forrettet.

Deris Kongl: Maj:ts allernaadigste forordning, angaaende allerhøjstbem:te Maj:ts udj Norge forbeholdne øedeliggende Goeds, af dato 19de September Ao: 1732, blev allerunderd:t læst.
Det Høye Kongel: Patent om Høyeste Ret i Dannemarck for Aar 1733 blev ilige maade allerunderd: publiceret.
Hr: Admiral og Stift befalings mandens Resolution, f…. ang: Herre Cammeretz lignede betaling af Almuen, samt Hannistvedtz opsidderis overgangne Jlds vaades Reparation af medlidende Mennisker, af datis 20de Sept: og 2de Octobr: 1732, blev læst.

Herr Morten Ruusis Pante Obligation til Hr: Lieutenant Nordahl paa 100 rd:r Courant, daterit 22de Februarj 173(0), og publicerit d: 27de April 1730, blev anviist til udslettelse, saasom samme Obligations Capital med Resterende Rendter fandtes paateignet af Creditor dend 22de at være betalt og fornøyet.

1732: 175b

Swend Stephensen Hofdes Skiøde til hans Søn Anders Svendsen paa ½ Løeb Smørs Landskyld udj dend gaard Hofde med bøxel, og overbøxel til 4 ½ mrk: udj samme gaard, daterit 6te November 1732, blev læst.
Stephen Swendsen af hans Broder Anders Svendsens meddeelte bøxel brev, med dito Stephen Svendsens til dito hans broder udgifne Revers, begge daterit 6te November 1732, blev læst, og derefter var meerbem:te Stephen Svendsen tilbøxlet 1 pund 16 ½ mrk: i gaarden Hofde, etc:
Lars Baarsen Lies Skiøde til hans Søn Kield Larsen paa 18 Mrk: Smør udj gaarden Lie, daterit 6te Novbr: 1732, blev læst.
dito Lars Baarsen Lies Gavebrev til bem:te hans Søn Kield Larsen iligemaade paa 18 mrk: Smør udj fornefnte gaard Lie, dat: 6te Novembr: 1732. blev iligemaade læst.

Løverdagen dend 8de November 1732 blev Aasteds Rett sat og Administrerit paa dend Gaard Breche i Guldfierdings Otting paa Waas, udj dend Sag som Lejlendingerne paa bem:te Breche tilforne havde rejst imod Knud Nielsen Finne, angaaende Støelen Hæggewad, som bemelte Breche Gaards Opsiddere Od og Lars Breche formeen sig til samme deris Gaard fremfor benefnte Knud Nielsen Finne, at være berettiget, og om hvilcken Sag dend 23de Septembr:

1732 her paa Aastedet er falden Rettens Kiendelse, ved hvilcken Sagen, efter meer bem:te Knud Finnes begier til i dag blev forfløttet. Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenschriver Jacob Preus med de forrige Rettes dag (hafte) Laug rettes mænd, Nafnlig: Biørne Mølster, Størch Seim, Willum Eide, Johannes Opheim, Iver Ousgier og Stephen Rondve; overværende Lehnsmand Wiching Tvilde.

Citanterne møtte, og forestillede at de efter Rettens seeniste Kiendelse af 23de September haver ladet warsle Knud Finde til i dag at møede; og ellers forlangede de deris Continuations Stefning af dato 25de Sept: nest efter, som de sagde \at/ have ladet forkynde for Knud Finne og de derved indkaldede Vidner Lars Olsen Ullestad til forklaring: men som hand er Sengeliggende, saa sagde Citanterne, at de haver 2de (andre? og?) sandrue dannemænd her for Retten tilstæde …… taget hans Ord og Vidne om denne Sag, og …. v(idne) under deris Æed, samme Lars Olsen Ullestads Vidne (her i Retten) at frembære; og Nafngav Citanterne disse (tven)de Mænds Nafne at være David og Mathias (Mølster), hvilcke og for Retten sig indfandt, wiidere

1732: 176

sagde Citanterne at have efter samme deris Stefning indstefnt at bære widne Guro Bouthuus, som Selv for Retten fremstoed.

forbemelte fremlagde Continuations Stefning, efter at dend var oplæst, og Knud Finne trende gange blev paaraabt, og dog icke møtte, afhiemblede Stefne Vidnerne Lehnsmand Wiching Tvilde og Henrich Winnie, med Corporlig Æed, at dend af dennem for Knud Finnes boepæl i hans egen paahør er forKyndt dend 20de Novembr: sidstleden, og hannem tillige Copie deraf bleven leveret.

Derpaa blev \af/ Dommeren Eragtet saaledes:

Efterdj indstefnte Knud Finne atter haver med lovlig Varsel at anhøre Guro Bouthuusis Æedlige forklaring om det paastefnte, saa antages hendes forklaring i denne Sag; men Citanternis Paastand saavidt Lars Olsen Ullestads forklaring angaar, eller dend udsigende som David og Mathias Mølster maatte have (Provet?), og efter hans Mund og Ord at frembringe. kand retten icke bjefalde, efterdj Knud Finde ikke haver været tilkaldet eller nærværende, da samme Mænd (forbe)melte Lars Olsen Ullestad skal have afhørt.

Derpaa blev Æedens forklaring af Lovbogen for Vidnet Guro Bouthuus oplæst; og hvorefter (forbem:te?) Widne Guro Bouthuus, sagde sig 60 aar gammel at være, og, at have hørt af hendes afdøde fader Ole …..sen Bouthuus og hendes Moder Aase Aamunds datter efterfølgende forklaring, at for tem/m/elig rom tid siden paa Gaarden Breche boede en Qvinde ved Nafn Aase, efter hvem Vidnet sagde, at hendes afdøde Moder var givet Nafn, og paa gaarden Finne boede fornefnte Aases Søster, Nafnlig Magelj, hvis Mand, af Nafn Ole Finne, fordum var Lehns mand paa Waass; Og i disse tvende Søstres Leve tid havde de dend paastefnte Støel Heggewad og Slotte Træen til fællitz brug, men omsidder, efter Vidnetz forklaring, blev indbem:te 2de Søstre forenede at bytte sig disse tvende støele imellom, saaledes, at de schulle have for deris Creature fællitz beite udj Hæggewad og Slotte Træen, men Breche ejede Støelen Heggewad, og ellers ingen anden, og imod, at Finne gaard saaledes blev tilladt af Breche gaards ejere og besiddere at Støele og med deris Creature at bejte i og paa Støelen Heggewad, da skulle Breche gaard niude og have (deris) fæegang og Støeling i Finne gaards field Støel Qviting Kaldet. Viidere Sagde Vidnet ikke at være viidende, men denne hendes forklaring, som hun haver hørt af hendes forældre, Æedfæstede Hun, Neml: Widnet, med Æed efter Loven.

Citanterne derpaa (sagde)

1732: 176b

at de haver end et Vidne indstefnt, Nemlig Brita Bouthuus, som de indstillede til Retten om hendes Vidne ikke maatte antages, efterdj Knud Finne haver faaet varsel, hendes forklaring at anhøre, men agtede Dom/m/eren med Laug rettet at tage dend paastefnte Støel Heggewad og Slotte-Træen i Øyesiufn førend dette Vidne aflagde nogen forklaring, da var de og dermed tilfreds, da og Anviisning kunde schee under et af Vidnerne.

Derpaa begav Dommeren med fornefnte Laug rettes mænd sig, dend omtrettende Heggewad-Støel, med Slotte Træen, at tage i siufn og grandschning, og der kommende, og efter at Retten paa samme Støel i et der befundne og opbygt Sæl, var sat, fremkom Knud Nielsen Finne, og sagde, at hand, Nemlig Knud Nielsen Finne, holder sig (til) Støelen Heggewad med tilliggende Slotte-Træ, som hans under samme gaard tilliggende Ejendoms Herlighed, og det formedelst dend rettighed, som i fordum tid til Cronen eller Kongen af Finne gaards opsiddere er given af Støelen Heggewad og Slotte Træetz brug, som var Eet Kalvschind, dog sagde Comparenten, at hand ikke i hans tid, nu hand i 38 Aar har beboed Finne, haver givet af denne Støel og Slotte Træ nogen saadan rettighed til Kongen, men Breche gaards Opsiddere haver alle tider (givet) Havne-leje af Finne gaards field støel Qviting, hvilcket Comparenten formeente sig, om paaeskes, schulle at beviise. Ellers sagde Knud Finne, at hand med mundtlig varsel haver til denne tid og paa dette Stæd, Nemlig Støelen Heggewad, Stefnt Od og Lars Breche, at vise ham, Nemlig Knud Nielsen Finne, at anviise deris formeenende Ejendom i denne Omtrettende Støel Heggewad, samt, naar de eller deris formænd haver indgierdet Øfrige, som hand maa fornemme bliver Kaldet Slotte Træen, Jtem at anhøre hans Vidner, som er Johannes Lie, Lars Apelthun, Torchel Nielsen ibidem, deris forklaring om tit forbemelte omtrettende, saavit de haver hørt og weed, videre Guro Bouthuus og Ragne Hellesnæs, at forklare, om det ikke er dem bekiendt at Breches Opsiddere gav Knud Finne eller hans formænd Havne leje, for bruget af Qviting; Stefne Vidner her om sagde Contra Citanten Knud Finne at være Ole Seim og Stephen Michelsen Grefle, samt Brynild Larsen Ullestad.

Ole Seim møtte for Retten, og sagde at hand tillige med Stephen Michelsen Grefle, efter Knud Nielsen Finnes begier, mundtlig havde Stefnt Od og Lars Breche, i denne Sag at møede (begge) paa Støelen Heggewad i dag, at fremviise for dommeren og danne mænd hvad ejendoms ret de haver til dend omtvistende Støel Heggewad og Slotte Tret, (og eller)s at gotgiøre hvem først af Breche gaard og

1732: 177

Finne gaards Opsiddere som optog … Træet, samme ……ømmel og indhegnet, samt samme Træ af dennem ophævdet haver. Men Comparenten sagde, at hand med benefnte Stephen Grevle icke haver stefnt nogen Vidner i denne Sag, ej heller hoved Citanterne nogen Vidners forklaring at anhøre; Ellers sagde Comparenten: at dend tid hand og Stephen Grewle Stefnede Hoved Citanten, som scheede sidstleden Tiisdag dend 4de November sidst afvigt, havde de med sig en schriftlig Seddel, dennem af Knud Finne leveret, og hvor efter de stefnede, og hvis indhold, hand icke rettere erjndrer at være anderledes end som hand haver nu forklaret, men sam/m/e Stefne Seddel som for Citanterne og Lars Breche af Stephen Grevle blev oplæst /: thj deponenten sagde at hand selv icke kand læse eller skrive :/ leverede de Knud Finne tilbage, da de deris Ærinde hafde forkyndt og forrettet.

det andet Stefne-Vidne Stephen Michelsen Grefle fremstoed og forklarede i alle maader ligesom Ole Seim her foran udsagt haver; og derpaa aflagde de begge en hver for sig deris Corporlig Æed. forbem:te Stefne Vidne Stephen Michelsen Grevvle!! (Grevle) derefter sagde, at hand med Brynild Larsen Ullestad, som og for Retten var tilstæde, (hvilcke) Efter Knud Finnes begier sidstleden Onsdag, som var dend 5te November, Stefnt Lars og Torchel

Apelthun, Guro Bouthuus og Ragne Hellesnæs, men icke Johannes Lie; de 2de første at forklare, om det icke er dem bekiendt at Finne gaard haver givet rettighed af Slotte Træet til Kongen, og de andre tvende: om ikke Bræche gaards Opsiddere icke haver givet hafne leje til Finne gaard for bruget af field støelen Qviting kaldet; men bem:te Brynild \Ullestad og Stephen/ Grevle, forklarede derhos, at de hverken var beordret af Knud Finde at give Od og Lars Breche Varsel at anhøre disse 4re Vidner, og heller icke haver de Stefnt dem; endten disse eller andre Vidner at anhøre.

Derpaa afhiemblede bem:te Stephen Grevle og Brynild Ullestad, denne deris forrettede og nu forklarede f(orret)ning, med deris aflagde Æed efter Loven.

Hovid Citanterne Od og Lars Breche fremstoed og protesterede saavel jmod Knud Finnes saaKaldet Contra Stefning, som og hans paaberaabte Vidner, thj de, Nemlig Contra Citanterne, er icke stefnt med lovlig Varsel efter Loven, og mindre deris Vidner at anhøre, faaed meere end 4re Nætters Stefning, (som) de formeen er imod Loven, og ickun til udflugt og ophold, og dennem til Penge spilde; m(indre) ….

1732: 177b

….. Lovens bydende, at Dom/m/eren nu strax paa Aastedet ……. Sagen med endelig Dom, allerhelst at Knud Finne endnu ikke er fremKommen med noget, efter sidste forelæggelse, som Kunde hindre Sagens lovlige og endelige Eragtning.

Knud Finne paastoed sine indkaldede Vidner om Slotte Træet afhørt, formeenede at hans Contra-parters indvending der imod icke bør g(ielde) eller derudj være hinderlig. Ellers sagde Knud Finde, at saavit Støelen Heggewad i sig Selv er angaaende, da haver hand ingen prætention derpaa; men det er ham alleene om Slotte Træet at giøre, hvor af hans gaard haver schattet eller ydet Eet Kalvschind til Kongen, samt og dend hafne leje som Breches Opsiddere haver givet til Finde gaard for bruget af fieldstøelen Qviting eller Qvitinge-hofden.

Derpaa blev af Retten foradskediget, saaledes:

Hovid Citanterne, er efter afhiemblings mændene Stephen Grevle og Brynild Ullestads Æedlig aflagde forklaring, ikke Stefnt, at anhøre de af Contra Citanten Knud Nielsen Finne paaberaabte Vidner, og hvilcke Vidner ….. icke med lovlig Varsel er bleven begiegnet og indkaldet, thj Kand hverken Vidnerne, som Knud Finne haver sig paaberaabt, antages til forklaring, og heller icke Hovid Citanterne, imod Lovens bydende, obligere imod deris Villje, uden foregangen lovlig Varsel, deris, Nemlig Vidnernis, forklaring at anhøre, men retten igientager seeniste Rettes dag dend 23de Sept: sidst afvigt givne forelæggelse for Knud Finne, som ydermeere paalægges at føere i rette hans formeenende forsvar i Sagen; thj ellers bliver paa Aastedet Breche, hvor Retten af begyndelsen tilforne er vorden sat, Dom afsagt efter hvis passerit er. Og det dend tid, som Retten, ihenseende til de nu forehavende Høste Tinge, finder forgodt og belejligt, her paa Aastedet Breche, at beramme og foresige.

Knud Finde, efter at Retten hafde afsagt forbemelte Kiendelse, absenterede sig aldeeles fra Retten; men efter at dend omtrettende Støel Heggewad af Dom/m/eren og Laug rettet var taget i Øyesiufn, i overværelse af de forrige, og dette sidste af Citanterne indstefnte Vidner; hvor der og blev befunden at dend omtvistende Enge slette, Slotte Træen Kaldet, er beliggende i og paa Heggewads Støel, udj Breche gaards Egn, dog indgierdet;

Saa begav Dom/m/eren

1732: 178

med Laugrettet sig fra bem:te Støel til gaarden Breche, som er nest hos liggende, og der paa nye satte Retten, at afhøre Parternis endelige Paastand; Men Knud Finne indfandt sig icke, ej heller var nogen paa hans vegne tilstæde.

Citanterne paastod endelig dom i Sagen, uden viidere ophold, saasom de efter formeening fuldstændig haver beviist deris ret, til hvis de haver paastefnt; hvor om de refererede sig til deris Stefnemaal, og, som Knud Finne haver forvoldet dem baade forrige og denne \dags/ processis bekostning, saa protesterede de paa, at sam/m/e bliver ham til last, og at de der for i alt nyder skadesløes erstatning.

Derpaa blev af Dommeren og Meddoms mændene besluttet og afsagt, saaledes: Formedelst at dagen er forløeben, og, foruden Søndag i Morgen indfalder, da ingen Ret efter Loven Kand holdes, de beram/m/ede Høste-Sage ting for Wangens ting laug de efter følgende dage i anstundende uge, schal foretages og Administreris; saa optages denne Sag til paakiendelse; Og schal Parterne blive warslede, herpaa Aastedet Gaarden Breche at møede, Dom i denne Sag at anhøre.

Onsdagen dend 12te November, blev Høste Sage tinget sat og administrerit paa forbemelte Wangens Tingstæd, overværende Kongl: Maj:ts foged Andreas Jessen, samt Sagefalds Ejeren for det her paa Waass beliggende Apostels Goeds, Sr: Hans Risbrigt, og Lehnsmand Wiching Tvilde med meenige tingsøgende Almue af Wangens Tinglaug: Og betiendtes Retten med det Laugrett, som folio 175 findes Nafngifne.

Lars Larsen Hage og Tollef Ommundsen Jellen, deris med hin anden oprettede og sluttede Mageskifte brev, af dato 29de Novembr: 1731, hvorved be:te Lars Larsen Hage mageskifter 1 pund 4 mrk: Marcker!! Smør gl: Landskyld med bøxel og herlighed, tillige med Overbøxel udj et halft Pund Smørs goeds Præste bordet tilhørende; derforuden 9 Mrk: Smørs Landskyld i bem:te Hage, alt til Tollef Aamundsen Jelle, som de…. efter samme Mage schifte brev haver overdraget 6 Marck Smørs Landskyld udj gaarden Jellen, og til at fylde g…. værd med Contant betalt 62, siger Sextj og toe Rixd:, blev læst og paaschreven.

Mag:r Jørgen Harboes bøxel-brev til Ingebret Larsen paa (1? Løeb?) 1 pund 18 mrk: Smør udj gaarden Hæreim, daterit 10de Novbr: 1732, blev læst.

dito Mag:r Harboes bøxel brev til Niels Arnesen paa 18 mrk: Smør udj Jorden Hage i Rundallen, dat: 15de Maj 1732, blev læst.

Knud Torgelsen Lusands bøxel brev til Gullich Olsen paa (To) Pund 3 mrk: Smør i Hoele, dat: 26de Martj 1732, blev læst.

1732: 178b

Knud Torgelsen Lusands bøxel brev til Siur Bottolfsen paa 2 pund og 3 mrk: Smørs Landskyld udj gaarden Hoele i Holbøigder Otting, daterit 26de Martj 1732, blev læst.

Brynild Pedersen Finne fremstillede sig for Retten paa Sogne Præsten Mag:r Jørgen Harboes Vegne og fremlagde bemelte Mag:r Harboes schriftlige begier af dato 12te November 1732, til et Tings vidnes erholdelse angaaende det forhen paa Præstegaarden bestaaende gamle Herre Kammer, saavelsom det nu i detz stæd opbygde. hvilcken Reqvisition for Retten blev læst.

Og; svarede Lehnsmanden tillige med Laugrettet og dend tingsøgende Almue, at dend første Post udj Præstens reqvisition forholder sig i alle maader som hand dend haver beschrevet og nu for dennem er bleven oplæst. Til dend 2de Post blev svaret, at det lige som Præsten haver forklaret, forholdet sig, men dagen efter at denne lysning paa Kirkke backen scheede, blev dend gamle Herre-Cammers bygning ned revet. Til dend 3de qvæstion blev svaret, at det forholder sig i allemaader ligesom Sogne Præsten dend haver forestillet. Til dend 4de qvæst:

svarede Laugrettet og Almuen, at protocollen viiser hvad Kundgiørelse Sogne Præsten sidstl: Vaarting om denne bygning og Almuens Penge for dend gl: bygning haver giort.
Sluttelig, efter forbemelte Mag:r Harboes reqvisition, blev de derudj Paaberaabte documenter lydelig læst og paaschreven, hvorefter Brynild Pedersen begierede Tings vidne beschreven efter hvis passerit er, som Retten bevilgede.

Capitain des Armes Johan Henrich Blomberg hafde til dette ting efter forrige tiltale atter ladet indvarsle Johanne Margaretha Weinwich og hendes hosbonde Henrich Weinwich til endelig Dom.
Henrich Weinwich møtte for Retten som hans Huustrues forsvar, og fremlagde hans udvirckede Contra Stefning i Sagen, af dato 14de Octobr: 1732, som blev læst: og var ved samme Stefning indkaldet bem:te Hovid Citant, at anhøre efterschrevne Vidner, Nemlig Capitainens Tienistepige ved Nafn Giertrud, Lehnsmand Wiching Tvilde, Ambiørn Gree, Ole Store Ringheim og Ole Honnsved!! (Honve?).
Capitain des Armes møtte og formeente, at de Vidner som Contra Citanten ved denne hans Contra Stefning haver indkaldet, ere sankke Vidner og ikke bør antages til forklaring i denne Sag: Og derfore protesterede hand imod samme Vidners førelse.
Contra Citanten paastoed sine indkaldede Vidner førte, hvilcke

1732: 179

Vidners udsigende hand ville formeene ikke (blev) ham (beta)ged til denne hans Sags opliusning efter medf(ørrende?) beskaffenhed.
Derpaa blev af Retten forafskeediget.
Widnerne, som ved dend fremlagde og oplæste Contra Stefning, i denne Sag ere indstefnt, antager Retten, efter Stefnemaaletz indhold til Æedlig forklaring: Og skal ved endelig Dom udfindes, hvorvidt samme Widners udsigende i Hovid Sagen bliver at reflecteres paa.
De indstefnte Vidner møtte alle, undtagen Hovid Citantens tienistepige Giertrud, som ellers blev paaraabt.
Stefne vidnerne David og Mathias Mølster Æedlig afhiemblede, at de haver Stefnt Hovid Cit: Blombergs tienistepige med lovlig mundtlig Varsel i denne Sag, eedlig at forklare om ikke bem:te Blomberg i hans Huus ofte haver solt Øel og brendeviin med meere, og haver de, Nemlig Stefne vidnerne, talt med hand Selv.
Ellers var ved forbemelte Contra Stefning til nermere examination under forhen aflagde Eed indkaldet Hovid Citantens forhen førte Vidner Anders Helgesen og Svend Einersen, som og begge møtte for Retten.
Efter Contra Citantens paastand blev Eedens forklaring for de tilstæde værende Vidner oplæst, hvorefter
Lehnsmand Wiching Tvilde fremstoed, og efter aflagde Æed forklarede, at hvad hand udj Capit: des Armes Blombergs Huus kand have faaed af Øel og brendeviin, det haver hand igien betalt ham med et Melcke bøtte, hand haver vel undertiden faaet baade Øel og brendeviin hos ham, nemlig Capit: des Armes, men hand haver som melt betalt det med Melk eller andre Vare; Ellers sagde Vidnet at førend Henrich Weinwich afstoed Giestgiveriet fra sig til hans Svoger, haver hand icke kiøbt Øel, brendeviin og andre Vahrer af Capit: des Armes; men efter at overdragelsen var giort til Weinwichs Svoger, Lieutenant de Wahl, og her inden Tinge publicerit, haver hand ofte Kiøbt og drukket Øel og brendeviin hos Capit: des Armes Blomberg, deels for reede penge, og ellers for andre Vare, som samme er vederlagt med. hand haver vel seet andre haver siddet i Capit: des Armes huus og drucket, men om de ere schieckede der med af ham for indtet, eller om de der for haver ydet nogen betaling, det vidste deponenten ikke at forklare. Capit: des Armes tilspurte Vidnet, om Henrich Weinwich nogen

tid er kom/m/en i hans huus hvor Lehnsmanden har været tilstæde, og sagt til Lehnsmanden, at hand schulle see derpaa at hand, Neml: Blomberg, solte Øel og brendeviin. Dertil Svarede Lehnsmanden Wiching Tvilde, at dette i ingen tid i hans nerværelse skeede.

Ambiørn Gree, efter aflagde Æed, forklarede, at hand vel een og fleere gange haver Kiøbt Øel og brendeviin hos Capit: des Armes, for Penge, og samme fortæret hos ham, naar og hvad tiide det var, (vidste)

1732: 179b

Vidnet nu ikke at kunde erjndre, men det er saavel af ham scheed dette som nestleden Aar, thj sagde Vidnet, at hvor hand fik Øel eller brendeviin, naar hand havde saadant nøedigt, der tog hand det imod sine Penge. Viidere hafde Parterne dette Vidne icke at tilspørge.

Olle Store Ringheim møtte, og efter aflagde Æed vandt, at hand icke kunde benægte at hand jo adskillige gange for Penge og gode Ord haver faaed Øel og brendeviin tilkiøbs hos Capit: des Armes Blomberg, og sam/m/e fortært hos hannem, men hvad tid det er scheed, længe eller Kort siden, sagde hand sig nu icke at kunde erjndre. Paa Spørsmaal svarede Vidnet, at naar hand haver været hos Capit: des Armes og drucket for sine Penge, haver der og været fleere, som hos ham, Nemlig Capit: des Armes, haver drucket, men hand haver icke gived agt paa, hvad betaling, samme Personer haver givet, men det hand haver faaed, haver hand betalt, og ellers været schiencket af dito Capit: des Armes uden betaling.

Ole Haanwed efter aflagde Æed vandt, at sidstleden Waarting kom hand i Capit: des Armes Blombergs huus, og forefandt fogden og Sorenschriverens tienere, hvilcke hand agtede at skiencke med en drik brendeviin; thj begierede hans!! (hand) hos Blombergs Kieriste Een Pegel fransk br:viin, dend hand og fick, og Selv deraf fortærede dend medste part; men som hand schulle betale dend fandt hand icke meere hos sig, end 4re skl:, som h/an/d tilbøed Blombergs Kieriste, men som hun ville have fyllist betaling, gick hand hen til Lieutenant de Wahl, og fick resten til laans hos ham, og dermed blev hun fornøyet; Ellers sagde Vidnet, at undertiden haver hand, uden for denne gang, faaed drikkende Vahre hos Blomberg for Penge, og undertiden er hand bleven skiencket.

Contra Citanten derpaa forestillede, at hand formeen at det er nok med de allereede førte Vidner, hvor med det er Hovid Cit: Blomberg overtydet, at hand hannem udj hans næring og brug haver giort indgreb og fornermelse, thj eskede hand icke det øvrige Widne, som er Hovid Cit:[s] tieniste pige, til forklaring, men (hand eskede) at de andre indkaldede Hovid Citantens forhen førte Vidner, Nafnlig Anders Helgesen og Svend Einersen maatte fremkaldes for Retten, under forhen aflagde Æed at svare til de Spørsmaale Comparenten maatte have til dennem at fremsette. derpaa (fremsatte) Contra Citanten følgende Spørsmaale, først til

1732: 180

Vidnet Anders Helgesen, som for Retten fremstoed, 1: hvorledes dend omvundene Ord Krig imellom Blomberg og Contra Citantens Huustrue tog begyndelse. derpaa svarede Vidnet at tildragelsen om denne paastefnte passagie, begyndtes som hand tilforne haver forklaret; men Vidnet explicerede sig nu nermere paa Contra Citantens spørsmaal om de forhen omvundene Ord, Nemlig, at Contra Citantens huustrue hafde skieldet Capit: des Armes for en brødtyv, at hendes Ord rettelig faldt saaledes, Nemlig, Dersom du og icke fleere hafde taget brødet fra mig og mines Mund, og indfaldet i min Næring, da hafde ieg lige saavel som du, nu kunne have haft min wehd indkiøbt. 2: Svarede Vidnet, at Contra Citantens Huustrue ikke rettelig Skieldede Capit: des Armes for en Skielm og Landstryger, men ikkun Sagde, at Majoren schulle have kiøbt ham for en Landstryger og Skielm. hvorpaa og Capit: Armus!! svarede Contra Citantens Huustrue lige med saadanne Ord, som hand selv sidstleden

Som/m/er ting herfor Retten forklaret haver. Dog erindrede Vidnet sig nu, at Capit: des Armes derpaa (sagde) til Contra Citantens Huustrue disse Ord, Skyd nu du til Vidne paa de Ord som ieg nu haver …….. dig for.

Svend Einersen fremstoed, og under forhen aflagde Æed forklarede at hand igientager sin forrige forklaring, dog saaledes: at hand ikke hørte at Johanne Margreta Weinwich(s?) virkelig schieldte Blomberg for en schielm eller landstryger, men at Majoren /: hvis Nafn dog icke blev næfnt :/ schulle have Kiøbt ham der for. dernest, at dersom ikke Blomberg med fleere Andre her paa stædet icke hafde indtrænget sig udj hendes Mands Næring og brug, og saa got som ikke saaledes staalet brødet af deris Mund, da (Kunde) Hun ligesaa vel som hand have faaed sin Vehd indKiøbt i rette tid. Ellers sagde Vidnet; at Capit: des Armes expræsioner og Ord til Johan/n/e Margreta Weinwigs var, at hun schulle være og blive en Hore og Tasche indtil hun beviiser ham at være en Landstryger og schielm, og slet icke længere.

Contra Citanten indstillede Sagen til Rettens paaKiendelse, formeenende at Cit: Blomberg uskyldig haver ibragt ham og Huustrue i u-nøedig retter(gang?) og Penge spilde, for hvilche hand ikke alleene paastoed tilstrekkelig erstatning, men end og at Blomberg, for de expræsioner hand haver udøst imod hans Huustrue, tilfindes at giøre hende inden retten offentlig afbigt, og derforuden at bepligtes at formere de fattiges indtegt, der om Contra Citanten eskede Dom.

Hovid Citanten …..

1732: 180b

satte i rette, at Johanne Margareta Weinwichs, efter de af hende imod ham udsagde u:qvems Ord, og dessen beskaffenhed, vedbørlig bør giøre ham en tilstrekkelig og sømmelig deprecation, samt at Mulcteris med noget anseeligt til de fattige, og i øfrigt erstatte ham processens Omkostning skadesløes.

Afsagt.

Parterne schal blive warsled naar dom schal afsiges.

Sr: Hans Rødberg hafde til dette Ting ladet indstefne paa hans frende Hr: Henrich Baltzer Miltzous Vegne dend dannemand Mogens Sæve, at betale ham de efter accord skyldige 3 rd:r og Eet pund Smør, for en af dito Mogens Sæve af Citanten tilforn handlede Oddels-Rett udj gaarden Hæve, samt processens omkostning at erstatte.

Mons Sæve møtte og tilstoed lovlig Varsel, og hvornest hand sagde, at saa vit de paastefnte 3 rd:r angaar, da nægter hand icke Citanten eller hans fætter Hr: Henrich Baltzer Weinwich dessen betaling, Men det pund Smør som hand er stefnt for, imodsagde hand aldeeles; ellers fremviiste dend indstefnte et beviis af Henrich Baltzer Miltzou udgiven i Aaret 1727, at dend indstefnte paa det sluttede Kiøb ikke tilkom/m/er meere hos ham end forbemelte 3 rd:r, hvilcke hand nu erbøed uden lovmaal at betale, sigende derhos, at hand med Æed kunde gestendige, at hand aldrig haver tilstaaed Citanten det paastefnte Pund Smør, hvor for hand paastoed friKiendelse for sam/m/e Pund Smør; men at Citanten, som haver Stefnt ham for det hand (ikke?) er pligtig, erstatter ham hans Kost og tæring efter Loven.

Hans Lem paa Citantens Vegne paastoed Dom over dend paagieldende Mogens Sæve, at betale de søgende 3 rd:r og 1 pd: Smør med processens Omkostning 2 rd:r, hvor om alt hand refererede Sig til Stefnemaalet.

Derpaa blev i denne Sag Dømt og Afsagt.

Citanten beviiser ikke, at indstefnte Mogens Sæve (til Hr:) Henrich Baltzer Miltzou er meere skyldig …….. det dennem imellom sluttede Kiøb om fornefnte Henrich Baltzer Miltzous Oddels Ret udj gaarden Hæve, staar til Rest, end 3 rd:r,

1732: 181

hvilket kommer overEens med meerbe:te Hr: Henrich Baltzer Miltzous i Aaret 1727 til dend indstefnte udgivne beviis; thj dømmes for Rett, at indstefnte Mogens Sæve til Citanten Hans Rødberg bør betale de forbem:te af Mogens Sæve tilstaaede 3 rd:r, imod dito Rødbergs paa Hr: Henrich Baltzer Miltzous vegne udgivne qvitering, og det inden 15ten dage under execution efter Loven. Processens omkostning \angaaende/, da som Cit: Hans Rødberg haver Stefnt paa meere, end dend indstefnte beviislig er skyldig, ophæves dend paa begge sider.

Dend 13de Novembr: blev Retten atter sat med forbemelte Laugret, overværende Kongl: Maj:ts foged Sr: Andreas Jessen, Apostels Godsetz Ejer Hans Risbrich og Lehnsmand Wiching Tvilde, samt meenige Tingsøgende Almue.

Lehnsmand Wiching Tvilde efter forrige tiltale Contra Gudmund Aamundsen for Slagsmaal og ilde medhandling paa og imod hans Hosbonde Tollef Øfre Grouve:
Citant: Wiching Tvilde møtte og paastoed Dom efter Sagens beskaffenhed.
Gudmund Aamundsen møtte for Retten, og endnu imodsagde Sigtelsen, for hvilcken, efterdj dend icke er ham overbeviist, hand paastoed frikiendelse dom.
Tollef Øfre Grouve formeente at det er dend indstefnte nocksom overbeviist hvorledes hand haver handlet med ham, og uden brøde givet ham Hug og slag, da hand dog som Een tiener burde endtholdet sig derfra og Æret sin Hosbonde, thj indstillede hand Sagen til Rettens schiøn og paakiendelse.
fogden Sr: Andreas Jessen sagde, at efter Sagens tilstand vil hand vendte Dom, indstillede ellers, om ikke dend indstefnte, foruden dend Straf som Lovens 6te bogs 7de Capit: 8de Art: dicterer, bør ansees noget tilstrekkeligere, efterdj det var hans Hosbond, som dend indstefnte haver forgreben sig imod.

Afsagt.

J Morgen kand Parterne møede, Dom i denne Sag at anhøre.

Sr: Hans Risbrich, som Ejer for Apostels Goedset her paa Waass, har til dette ting ladet ved Gullich Nedre Groue og Tollef Stephensen Bryn, som Stefne vidner ladet indkalde Siur Holgersen Qvare-Qval og Huustrue Bryttevad Lars datter, at undgielde efter Loven, formedelst at de haver beganget fortiilig sam/m/enleje førend deres Copulation og brudeviielse.
Stefne vidnerne, bem:te Gullich Nedre Groue og Tollev Bryn møtte og ved Æed afhiemblede, at de haver Stefnt Siur Qvare-Qval og Huustrue med lovlig Varsel.
de indstefnte efter paaraabelse møtte ikke.
Citanten Sr: Risbrich paastoed Laugdags forelæggelse.

Afsagt.

indstefnte Siur Holgersen

1732: 181b

og Bryttewad Lars datter gives Laugdag til neste Waar ting, da de paalægges at møde til Sagen at svare.

Lars Erichsen Øfre Schutle havde og til dette ting med schriftlig Stefning ladet indstefne Knud Hæfte for ubeqems Ord som hand imod hannem haver udsagt, der om ikke alleene at undgielde efter Loven, men end og at anhøre Citantens ved samme sin Stefning indkaldede

Vidner, Nemlig: Isach Leirhuus!! (Lierhuus), Siur ibidem, og Knud Johansen Lofthuus. Og som dend Eene af Laugrettes mændene, Nafnlig Mathias Ringheim, var Citantens Huustrues broder, saa blev i hans Stæd, til Rettens betiening med de Andre Laugrettes mænd, som alle var u:partiske og ubeslægtiget, taget Tollef Brynildsen Øfre Grouve; hvorefter da Citantens Stefnemaal blev oplæst. Ellers var ved denne Stefning bem:te Knud Hæfte tillige med Brynild Høyland, Olle Støb og Knud Lemme indkaldet til Edlig forklaring, om hvor mange Penge de til deris og dend øvrige Almues Klagemaal og detz udførsel, haver sam/m/en sancket og udgivet med Viidere: Og endelig var meer bem:te Knud Hæfte, Ole Tvinden og Erich ibidem indstefnt for Skiends ord og paasagn imod Citanten, og forbem:te Vidner at anhøre.

Og hvorpaa af Dommeren blev Kiendt og Afsagt, saaledes:

For saa vit Citanten Lars Erichsen Schutle actionerer indstefnte Knud Hæfte for de paastefnte af ham imod Citanten udsagde Skiends- og Ærrørige Ord, antager Retten Citantens Stefnemaal, og de der om, indkaldede Vidner; men det øvrige af Citantens Søgemaal afviises til aparte paatale.

Knud Hæfte møtte Personlig for Retten og tilstoed at være lovlig Stefnt, men aldeeles benægtede Sigtelsen.

Widnerne Isach og Siur Lierhuus, samt Knud Johansen Lofthuus møtte for Retten og ligesaa tilstoed lovlig at være Stefnt. Æedens forklaring blev af Lovbogen for Vidnerne oplæst, og de tilholdt at udsige deris Sandheds Vidnesbyrd. hvor efter Vidner[ne] bleve Separerede, og af dem fremstoed først

Isach Arnesen Lierhuus, som efter aflagde Eed med opragte fingre vandt: at for nogle uger Siden, da Aasteds Rettergang blev holden paa Gaarden Hæfte imellom Knud Hæfte og Opsidderne paa Lofthuus og Lierhuus, var Citanten Lars Erichsen Øfre Schutle ved denne forretning tilstæde paa hans Svoger Knud Lierhuusis Vegne, og da faldt der adskillige Ord ud af Knud Hæftis Mund imod Citanten, først paa Støelen Wambeseth, da Knud Hæfte tog Citanten i Armen, sigende

1732: 182

til ham saaledes: Du landsens Opættere; Jeg haver me(ere?) ligget paa Kasse-Kierringer i Almands wej som du haver giort, og da tog Lehnsmand Wiching Tvilde Knud Hæfte fra Citanten og bad ham at holde inde med saadanne Ord; men Lars Schutle schiød deponenten til Vidne om forbem:te Ord, saavelsom de fleere der vare tilstæde, hvilke vare Siur Lierhuus og Knud Lofthuus, og forklarede Vidnet viidere, at da Retten ved hiemKomsten fra ovenbem:te Støel, atter var sat i Knud Hæftes Stue, og Lars Schutle anckede paa disse af Knud Hæfte til ham udsagde Ord, svarede Knud Hæfte og sagde til Lars Schutle: Ja, saa torfte du ikke at lede efter hoved giere; Ellers sagde Vidnet, at der blev talt af Knud Hæfte om de Penge som Citanten hafde oppebaaret af Almuen til en Sag imod Henrich Miltzou, og der af forstoed ikke Vidnet, at Knud Hæfte med de udsagde Ord om en Landsends Opæter, hafde anden meening, end sam/m/e Penge, som Lars Schutle til Almuen ikke havde giort nogen schiellig greide og rigtighed for; og fornam Vidnet at Lars Schutle tilbøed Knud Hæfte tilbage sin andeel af samme Penge, men de bleve icke annam/m/ede. Paa Citantens Spørsmaal svarede Vidnet, at hand ikke fornam at Citanten gav Knud Hæfte nogen anledning til de omvundene Ord. Wiidere hafde Parterne dette Vidne, denne Sag angaaende, \icke/ at tilspørge.

det Andet Widne, Nafnlig Siur Knudsen Lierhuus, blev fremkaldet, og efter aflagde Æed forklarede, i allemaader ligesom Vidnet Isach Lierhuus vundet haver: Og paa Spørsmaal svarede Vidnet, at hand icke fornam eller hørte, at Lars Schutle gav Knud Hæfte nogen slags anledning og Aarsag til denne Mund brug.

det Tredje Vidne Knud Johansen Lofthuus fremstoed og sagde, at hand er Soldat, og der fore schiød sig fra denne Ret og til hans forum, hvor fore og Retten eragtede, at dersom Citanten agter at benøtte sig af Knud Johansen Lofthuusis forklaring i denne Sag, da bør hand efter lovlig omgang søge dend for hans forum.

Citanten paastoed Dom i Sagen, at, saafremt Knud Hæfte ikke beviiser hans beskyldning, hand da maatte tilkiendes efter Loven for sam/m/e beskyldning at undgielde og bøede sine 3 Mrk:, og ellers betale ham processens omkostning.

Knud Hæfte derimod replicerede, at har hand efter de førte Vidners forklaring udtalt de omvundene Ord, da har hand ikke taldt dem i nogen ond meening eller imod Citanten til hans Æris forkleinelse; thj ville hand vente, at Retten frjtager ham for Citantens Sigtelse og paastand;

Afsagt.

Sagen optages, og schal med Dom i Morgen blive afsagt, da Parterne forelægges her til Retten at møede, Dom at anhøre.

1732: 182b

Lars Gullichsen Tillung for Retten fremstoed, sigende sig, at være rette og Sande Oddels Løsnings mand til og udj Eet Pund og 6 Mrk: Smørs Landskyld udj gaarden Indre Afdahl i Bordstrands Otting beliggende, til hvilcken ende hand var begierende at hans itzige Penge mangel af Retten maatte kundgiøres for de ting Søgende, hvilcket af Retten blev bevilget og efterkommet. Og samme Goeds, efter Comparentens sigende, schal nu Endre Afdahl i brug og besiddelse [have]?, men nu ejes af Størch Siursen Berge og Gertrud Lars datter.

Brynild Pedersen Finne havde efter forrige tiltale til dette Ting Stefnt Halwor Pedersen Sausjord, angaaende de af ham fordulte og forsvegne 9 rd:r 3 mrk: paa Skifte efter hans forrige Huustrue, Sl: Sigvor Siurs datter, og derom at udstaae dom efter Loven; Og var Erich Bidne tillige indkaldet for sam/m/e Penge, som hand af Halvor Sousjord skal have bekommet.

Halvor Sousjord møtte icke.

Stefne vidnerne Iver Nielsen Fliseram og Tollef Aamundsen Hage møtte og ved Æed afhiemblede, at de med lovlig varsel haver Stefnt be:te Halvor Sousjord i denne Sag og til dette ting.

Erich Bidne møtte for Retten, og sagde, at dend Arv som hannem tilfaldt efter hans fader, Sl: Halvor Erichs:, var efter Skifte brev passerit dend 17de April 1708, icke meere end 8 rd:r 5 mrk: 6 s: Og disse Penge, eller det udlæg, som ham tilfaldt, forblev hos hans Moder, og ellers hos hans Stiffader Halvor Sousjord siden hand kom i Ægteschab med hende, og efter hendes død leverede be:te hans Stiffader ham denne hans Arv udj Contant med 8 rd:r 8 s:, hvilcke hand formeente Citanten ikke kand have nogen ret eller prætention [til]?; Ellers tilstoed Comparenten, at foruden disse Penge haver hand annam/m/et paa forbemelte hans Arv af Lars Hoele 6 rd:r for de ham efter bem:te Skiftebrev udlagte 2de Kiør: Og formeente hand at samme 6 rd:r icke var mindre end dend Rendte, som, fra dend tid Arven faldt, kunde flyde og følge af hans Arve Capital.

Citanten Paastoed Dom, at som de paastefnte 9 rd:r 3 mrk: icke er kommen i Skiftet efter Halvar Sousjords Qvinde, hvis datter hand haver haft til Ægte, de da ikke alleene bør komme ham til deeling efter anpart: men endog at dito Halwor Sousjord efter Loven bør undgielde fordj at hand sam/m/e Penge haver fortiet, understucket og ikke ladet Kom/m/e i Arv.

Afsagt og Kiendt.

Efter Kaldsmændenes Æedlige afhiembling, er indstefnte Halvor Sousjord, nu først i denne Sag med lovlig varsel bleven indstefnt; men som hand ikke møeder eller ved nogen lader svare for sig, saa gives ham, Neml: Halvor Sousjord,

1732: 183

Laugdag i Sagen til neste Waarting, til hvilcken tid hand paalægges ikke alleene at lægge i Rette det schifte brev, som efter hans afdøde Huustrue Sigvor Siurs datter skal være bleven forrettet, men end og frem bringe hvad hand sig til forsvar imod Citantens Søgemaal formen at have. Ellers paalægges Citanten til Sagens Opliusning at indkalde til samme tid saavel Lars Hoele, som efter dend indstefnte{s} \Erich Bidnes/ forklaring skal have aflagt og betalt til dend indstefnte Erich Bidne 6 rd:r for de tvende Kiør som ham efter hans fader i Arv tilfaldt, som og Ole Grindelands Arvinger, at producere det schifte brev som efter hannem er passerit: Og naar det er efterKom/m/et, schal viidere gaaes i Sagen hvis ret er.

Anna Sprang, Sal: Major Stephan de Barchlajs, tilligemed hendes Ældste Søn Albert Christopher Barchlajs paa egen og umyndige Sødschindes vegne, Arf og Gields fragaaelse efter bem:te Major Barchlaj, datert Glimme dend 16de Octobr: 1732, blev læst og paaskreven.

Sr: Hans Risbrig som Sagefalds Ejer af Apostel Goedset her paa Waass, havde indstefnt Iver Ousgier for Slagsmaal og ilde med handling paa og med Anders Andersen Hylde udj een Lig-begiegnelse paa Bachethun, derom at lide dom med processens omkostning. til Vidne herom var indkaldet Niels Iversen Bøe, Jon Øfre Hylle, Mogens Bachethun, Niels ibidem, Anna Lahde og Barbro Bøe, hvilcke Vidner møtte for Retten, som og tilstoed at de vare lovlig stefnte.

Iver Ou[s]gier og Anders Hylde tilstoede at være lovlige Stefnte i denne Sag.

Anders Andersen Hylde forestillede, at hand var ved Michelsdags tiider sidstleden i Sørgehuuset paa Gaarden Bachethun i Niels Bachethuns Jldhuus, og der sad med andre som var der tilstæde; Og som hand sad med een bolle Øel for sig, fik hand et Slag op i Hovedet ved tindingen, saa at Øelet drev af bollen og Sqvat hen paa Gulvet, og hvorefter hand schiød de nerværende, Nemlig Niels Bachethun, Niels Bøe og Jon Hylle, til Vidne om hvorledes hand saaledes var medhandlet; og formedelst dette Slag gik baade Haar og Skieg af ham: og Kom ellers Mogens Bachethun til at afstyre, og rejste Comparenten op af gulvet.

Iver Ousgierd fremstoed og aldeelis nægtede baade Sigtelsen og dend forestillelse som Anders Hylde nu haver frembragt.

Efter Citantens paastand blev Æedens forklaring af Loven oplæst; hvorefter det første widne

Niels Iversen Bøe blev frem Kaldet for Retten, og efter aflagde Æed vandt, at hand vel var udj Niels Bachethuns Jldhuus, hvor Anders Hylde og ……

1732: 183b

var tilstæde, men dend samme tid var deponenten drucken, og ellers ikke saae at Iver Ousgier begiegnede Anders Hylde i nogen maade ilde endten med ord eller gierninger, og heller haver hand derom indtet hørt sige førend nu hand blev Kaldet derom til Vidnesbyrd; Og er noget dem imellom passerit, maa det være scheed i dend tid at hand som melt var drukken, da hand desformedelst icke mindes hvad der blev passerit.

Jon Øfre Hylde efter aflagde Æed vandt i alle maader lige som forrige widne, saa at hand ingenledes vidste om denne passagie at forklare, saasom hand samme tid var drukken.

Mogens Bachethun blev fremkaldet, og tilholdt at widne sin Sandhed i denne Sag om det paastefnte Slagsmaal, hvorpaa Vidnet aflagde sin Æed, Sandhed at vidne, og derefter vandt, at

ugen for Nye Michelsmis-tid var Anders Hylde tillige med Iver Ousgier og fleere Mænd udj deponentens Jldhuus, siddende der og hafde Een schaal Øel og drukke sammen; og som de, Neml: Iver Ousgier og Anders Hylde, derunder sad og brugte gammen eller schiemt med hin anden om noget dem imellom tilforne var passerit, hvilcket Vidnet sagde sig nu ikke at Kunde erjndre hvad det var, sagde Iver Ousgier omsidder til Anders Hylde saaledes; End om ieg nu giorde saa med dig som ieg giorde en Andensteds, saa kand schee! at du blev vreed; men Anders svarede Iwer Ousgier indtet der til: Og dog, just efter at be:te Iver Ousgier forbe:te Ord hafde udsagt, slog Iver Ousgier til Anders Hylde med haanden i hovedet, men Anders Hylde, saavit deponenten nu kunde erjndre, faldt ikke i gulvet ved samme Slag, ej heller saae hand at Iver rev haar af ham, eller Erindrer at endten før eller siden var Ord imellom bem:te Personer til nogen vrede, og langt mindre at Anders Hylde schiød til Vidne eller ankkede paa at hand hafde faaed dette Slag,

Niels Bachethun, efter aflagde Æed wandt, at hand ikke haver seet dend for ommelte tiid, noget Slagsmaal imellom de indstefnte Personer; men hand erjndrer (sig), at hand kom ind gaaende i Jldhuuset paa gaarden Bachethun, og saae at hans Grande Mons Bachethun holdt Anders Hylde i haanden, og da bande Anders Hylde og talede ilde om Iver Ousgier, fordj at hand havde handlet ilde med ham; Men Vidnet

1732: 184

saae icke, som melt, at Iver og Anders var noget imellom.

Anna Lahde møtte, og efter aflagde Æed vandt, at Hun var ved hendes Kokke-gierningen udj Jldhuuset paa Bachethun, forbem:te omvundene tid, paa hvilcket Sted Anders Hylde og Iver Ousgier og var tilstæde, og da saae hun icke at Iver Ousgier slog Anders Hylde, men efter at nogen schiemt i begyndelsen var brugt imellom dem, saae Hun at Iver Ousgier rejste sig fra sit sæde, og greb i Anders Hyldes Haar, dog saae hun icke at der fuldte haar af Andersis hoved med Ivers Haand, men strax derpaa blev Anders Hylde saa vred og Jfrig, at Mons Bachethun maatte holde ham, og som Vidnet siufntes tog Mons Bachethun for dend som havde grebet ham i haaret; Og hørte hun ellers Anders Hylde bandede Iver Ousgier. Wiidere sagde Vidnet icke at Kunde forklare, hende bekiendt i denne Sag.

Det sidste Vidne Barbro Bøe, Efter aflagde Æed Vandt at hun aldeeles indtet om det paastefnte Clam/m/erj har seet eller er Viidende.

Citanten Sr: Risbrig forestillede, at efter de førte Vidner er der formoedning tilstreckelig, at Iver Ousgier haver slaget Anders Hylde, og tillige revet ham i hans Haar; thj paastoed hand at Iver Ousgier bør fralægge sig Sagen og Sigtelsen med sin Æed, eller i fattelse deraf bøede sine Slagsmaals bøeder efter Loven.

Afsagt

Sagen optages, og schal Rettens Eragtning i morgen blive afsagt.

Sr: Hans Risbrig, som Sagefalds Ejer af Apostels Goedset, hafde og Stefnt Arne Hagtornsen og \Elling/ Rognaldsen Gerie!! (Giere) for Slagsmaal med Størch Tveiten. til Vidne derom Lars Hagtornsen, Lars Monsen Øfre Fenne, og Niels Svendsen Nedre Fenne, alt til straf efter Loven med processens omkostnings erstatning.

Citanten møtte og paastoed de indkaldte Vidner førte om det paastefnte.

De paagieldende indstefnte møtte, tillige med samtlige Vidnerne, som vedstoed lovlig Varsel.

Det første Widne, Lars Hagtornsen, møtte, og efter aflagde Æed vandt, at sidstleden Høst var hand i følge med de indstefnte ned fra deris hiem i Gravens Sogn, og tog deris tilhold hos Arne Corporal, hvor deponenten, som befandt sig Svag, fick nogen Mad, og ellers drak med sit følge noget Øel, i tanker at det schulle blive bedre med ham; men som hand derefter gick

ud paa Marken at legge sig, og faldt i Søvn, blev hand omsidder vaagende af en Tumult som Elling Giere og Størch Tveidten havde imellom sig: og saae hand da at Elling Giere laae under og Størch Tveiten oven paa ham, men hand saae icke at de Sloges og

1732: 184b

handlede ilde med hin anden; men siden fandt hand Elling siddende for sig Selv, holdende paa sit liv med sine hænder, og beklagede sig at Størch Tveiten havde slaget ham fordervet.

Lars Mogensen Øfre Fenne, efter aflagde Eed vandt at sidstleden Høst nu et aar siden var deponenten med Størch Tveiten og Elling Giere, samt Arne Hagtornsen udj Arne Corporals Huus i Gravens Sogn, og efter at noget var der imellom dem fortært af Øel og deslige, kom der tvist imellom Elling Giere og Størch Tvedt, thj Elling vilde aftvinge Størch Tveidte at Kiøbe meere Øel, og som Størch icke ville beqvemme sig dertil, greb og tog Elling, Størch Tveidt i Skiegget, hvorpaa Elling blev tiltalet af Størch at hand giorde som en hundsfot om hand meenede ham dermed til det Onde; derpaa gick de begge af Arne Corporals Stue, og deponenten fulte dem efter, men da holdt Elling endnu paa at ville have Størch Tveit at spendere en Potte Øel til, thj ellers blev der indtet godt af; Og som Støch icke beqvem/m/ede sig at føye ham derudj, saae Vidnet at Elling Giere slog Størch Tveidt tvende Slag med haanden under Øret, men Elling giorde det af vred huu, thj Størch Tveite schiød til Vidne og begierede fred, hvorpaa, som Vidnet nu icke rettere kunde erjndre, Størch Tveidt af Elling Giere fick det trede Slag, formedelst hvilcket de kom til sam/m/en i at brødes, dog at Størch vilde frj sig for Ellings overfald,og fremdeeles bad om fred. Videre sagde Vidnet, at efter denne Tommel, kom de op fra hin anden, men de toges til sam/m/en igien og brødedes, saa at de kom i Jorden at ligge, men hvem da hin anden først angreb, kunde Vidnet ikke sige; Viidere hafde Parterne dette Vidne ikke at tilspørge.

Niels Swendsen Nedre Fenne efter aflagde Æed vandt, at for omvundene tid var hand med Størch Tvedt og Elling Giere hos Arne Corporal i Gravens Sogn; Og som hand Kom af Marken at søge efter hans hæst, og var kom/m/en til Arne Corporals huus, saae hand at Elling Giere med sin haand Trende gange slog Størch Tveidt under Øret; Størch bad om fred; men hand blev dog omsidder tomlende med Elling Giere, og Elling med ham, at de kom at ligge i Marken. Dog sagde Vidnet, at hand hørte ikke andet end Størch …… først(?) begierede fred, og hvem af dem der sidst angreb hin anden at de kom/m/e at ligge paa Marken, …… Vidnet ikke at Kunde sige, saasom det var

1732: 185

noget mørkt.

Jndstefnte Elling Giere svarede til Vidnernis forklaring, at hand ikke mindes at have overfaldet eller slaget Størch Tveidt.

Sr: Hans Risbrich paastoed dom efter dend 8de Articul udj 6te bogs 7de Capitul, til bøeders udredning af Elling Giere tillige med processens omkostning skadesløes.

Derpaa blev saaledes

Dømt og Afsagt

Det er med tvende overeensstemmende widner, indstefnte Elling Rognaldsen Giere, overbeviist, at hand, uden nogen af Størch Tveidten given anledning, bemelte Størch Tveidt med hug haver overfalden og begiegnet, thj døm/m/es hand, Nemlig Elling Rognaldsen Giere, pligtig, efter Lovens 6te bogs 7de Capituls 8de Articul til Citanten Hans Risbrig, som Ejer til Sagefaldet af det her paa Waass beliggende Apostels Gods, at udreede og betale Trende Sex Lod Sølv for saadan hans øvede Næve-Hug, samt at refundere ham denne processis bekostning med 1 rd:r, alt inden 15ten dage under Nam efter Loven.

Lars Einersen Grove, som Laugværge for Ragnilde Lars datter Grove, hafde med Skriftlig Stefning ladet stefne Knud Brynildsen Grove, at holde det wilkaar og løfte som hand med hende, imod at hun for ham haver afstaaed hendes Jorde brug, indgaaed haver, samme stefning, som var daterit dend 16de Octobr: 1732, blev i retten fremlagt af Citanten Lars Einersen Grove, og Oplæst.

Knud Brynildsen Grove møtte og tilstoed lovlig Varsel, og ellers sagde, at hand nægtede icke for at da Ragnilde Lars datter Grove afstoed ham sin Anpart i gaarden Grove, tilsagde hand hende Vilkaar hos han/nem/, Nemlig Eet Saltsaae udj Øgehuus Ager(en), Een Koe og trende Smaler at føede Aarlig for hende, Agersen schulle Comparenten selv dørche og tilsaae for hende, men Sæde-Kornet schulle hun selv forskaffe sig; Men formedelst at hand, da h/an/d tiltræde gaarden, fandt gaardens Huuse udj en meget slet tilstand, og at de ikke vare draabe frj eller i andre Maader udj lov-føer tilstand: saa haver hand icke kundet holde og vedblive samme hans løfte, og heller icke formeen, at hand dertil bliver tilpligtet.

Hr: Lieutenant Nordahl, som Jorddrott til det brug som Citantjnden tilforne haver haft, og dend indstefnte nu af ham er tilbøxlet, fremstillede sig for Retten i denne Sag, og proponerede, at som hand haver fornummet at Citantjnden udj sin Stefning beraaber sig paa et Tingsvidne som hun schal have erhvervet, saa paastoed hand, at samme Tingsvidne bør kom/m/e i rette.

Citanten Lars Einersen Grove paa Encken Ragnilde Lars datters Vegne producerede det i Stefnemaalet paaberaabte Tingsvidne af dato 19de Aug: indeværende Aar, som efter begier blev læst.

1732: 185b

Hr: Lieutenant Nordahl forestillede, at hand bliver foraarsaget at paastaae, som Jorddraat for denne gaard Grove, at denne Ret ville behage at overweje, om det her i Retten fremlagdeTings Vidne, er saa lovformelig, at det kand ansees for noget, efterdj Lejlendingen Knud Brynildsen Grove, ej var tilstæde inden retten da de indstefnte Vidner ere afhørte og deris forklaring protocollerit, langt mindre hand som Jorddrott ikke var varslet til saadant Tingsvidne at anhøre, ej heller nu denne Gang, som hand dog schulle formeene vedkommende var pligtig, helst som en overmaade utaalelig udgift prætenderis af hans gaard Grove, hvorom alt hand begierede denne Rettes retsindige Kiendelse.

Lars Einers: Grove, som Citantjndens Laugværge, begierede dom til det sluttede vilkaars fyllistgiørelse af dend indstefnte, samt viidere erstatning efter Stefnemaalet.

Afsagt.

Parterne kand møede i Morgen førstkom/m/ende, dom at anhøre.

Knud Larsen Duchstad paa egen og sine Sødskindes Vegne hafde Stefnt til dette Ting Anders Westrim, angaaende Skiftet som for nogle Aar siden schal være holdet efter afg: Aslach Westrim, samt hans efterladenskab, i hvilcken de vare lodtagne, at giøre rigtighed for: til Vidne var indstefnt Wiching Tvilde, Gullich Opheim og Svend Hofde, alt efter Stefningens viidere formæld, ved hvilcken og Peder Giersqvaal og Siur Wiche til forklaring var indkaldet, der ellers blev oplæst.

Anders Westrim møtte for Retten, ligesaa Citanten med de fleere hans Sødskinde, og efter at megen ventilation imellom Parterne vare giort, bleve de inden Tinge og for Retten forligt saaledes, at Anders Westrim for dend af Citanterne prætenderende Arve prætention efter afg: Aslach Størchs: udj reede Contante Penge /: som Citanterne, efter som een hver tager Arv til, vorder mellomskiftet :/ betaler førgetiuge Rixdaler, og det udj tvende Terminer, Nemlig inden først anstundende Nye Aars dag 1733 de første Tyve Rixdr:; og de sidste 20 rd:r inden

Aars dagen 1734; dog, at samme Penge imidlertid staar og beroer hos ham rendte frj; men om dessen betaling ikke til nøyagtighed schulle schee til dend sidste termins forfalds tid, da hand der af pligtig at erlægge simpel rette, og det schadesløes, desforuden, at Citanterne for Een broder lod schulle niude og tilkom/m/e i ald det som maatte udestaa af Jndgield og afg: Aslach Størchsens ….de til gode, om hvilcken Jndgields

1732: 186

Jndfordring fornefnte Anders Westrim ……. og Citanterne med ham schulle (drages) fællidz omsorg, og derfore staae last og brast, h(vad?) de endten deraf noget maatte faaes eller havde til dessen indsamling maatte medgaae; men derimod skal Anders Westrim aldeeles være fri og L……. for ald prætention, denne paasøgte Arve prætention betræffende af hvad Nafn det end haves kand, Og som Citanterne, saaledes for deris tilkommende broder lod bliver tilfreds stilled, saa vedtoeg Anders Westrim, at hans børn, som for en Søster lod ere Arving efter tit fornefnte Aslach Størchsen, af ham skal have og niude, først reede Penge 20 rd:r, som og dernest en Tredje Part af hvad som maatte samles og indkom/m/e af dend Sl: Aslach Størchsens udestaaende jndgield, for hvilche hand til dennem giør forsvarlig Rigtighed. Saaledes blev denne Sag Sluttet og ophævet.

Biscop Sal: Marcus Møllers Enkkefrue Anna ……. Møllers bøxel brev til Lars Monsen paa 2 (pund?) Smør udj Østre Grove, daterit Bergen dend 15de ….j 1732, blev læst.

Dend 14de November blev Retten atter administrerit med Wangens Tinglaugs Almue, overværende fougden Sr: Andreas Jessen, Lehnsmanden, og tingsøgende Almue, og betiendtes da Retten med forbemelte Laugret, hvor da Passerede efterfølgende:

Udi dend optagne Sag indstefnt af Capitain des Armes Johan Henrich Blomberg Contra Johanne Margreta Weinwich og hosbonde Henrich Weinwich, blev, efter at begge Parter vare tilvarslede at anhøre dom, saaledes af Dommeren og Laugrettet som Meddoms mænd i denne Sag, for Ret

Dømt og Afsagt.

Wel haver de af Hovid Citanten Johan Henrich Blomberg til Sidst holdene Sommer-ting, indkaldede Vidner Svend Einersen og Anders Helgesen, forklared, at indstefnte Johanne Margaretha Weinwichs, nogen tid, efter sidstleden Paaske, efter bemelte Capitain des Armes Blomberg, paa hendes begier, hafde nægtet hende, af nogen brendewehd, som hand dend tid over Wangens Vand hafde ført, at blev deelagtig, haver til (ham?), Nemlig Capit: des Armes Blomberg, brugt en og anden udtale og paasagn, Nemlig: at meer benefnte Capit: des Armes Blomberg var …….

1732: 186b

og hafde Staalet brødet af hende Mund, samt, at Majoren, /: hvis Nafn dog ikke er bleven næfnt :/ hannem, Nemlig Capit: des Armes Blomberg, hafde kiøbt for een Lands løeber og Skielm; Men som bemelte Johanne Margretha Weinwichs Hosbonde og Værge Henrich Weinwich, som dend tid, ved disse Widners oberhørelse for Retten icke var tilstæde, siden og nu til dette Høste Ting, ved Contra Stefning /: foruden andre widner, som, om Capit: des Armes øvede indgreb i hans Giestgiver Næring og brug, skulle bære Vidne :/ haver indkaldet fornefnte 2de Vidner Svend Einersen og Anders Helgesen, til hans, Nemlig Henrich Weinwichs Qvæstioner at svare: Saa haver og disse Widner, under deris forhen aflagde Æed, tydeligere expliserit sig, angaaende dend første Contra Citantens Huustrues paastefnte og

omvundene Udsagn, det dend dog af hendes Mund til Capit: des Armes Blomberg, icke anderledes udfaldt, end, at dersom Capit: des Armes og fleere ikke havde taget brødet af hendes og sines Mund, og i hendes eller Mands Næring indfaldet, da kunde Hun ligesaa vel som Hand i rette tid have faaed sin brendewehd indkiøbt: Og betreffende de andre paatalte expræsioner, da haver og forbemelte tvende Vidner paa Contra Citantens Spørsmaal tydeligere Erklæret sig, at Contra Citantens Huustrue Johanna Weinwichs icke Absolute og Virkelig skieldede Citanten Blomberg for een Skielm og Lands løeber, men ickun saaledes: at Majoren skulle have kiøbt ham for een Lands løeber og Skielm. Saaledes er da denne Sag, formedelst saadan disse Vidners explication om deris aflagde forklaringers forstaaelse, kommen til en langt anderledes tilstand og beskaffenhed: Og desforuden udfindes det af Acten og tit formelte Vidners forklaring; at de omvundene af Johanne Margreta Weinwichs til Capit: des Armes udsagde expræsioner, af ham, Nemlig Capit: des Armes Blomberg, ikke i mindre terminer til hende og hendes (expræs)ioner til præjudice, er omvexlet og udschiftet,

1732: 187

formedelst hvilcket, Capitain des Armes Blomberg ligesom Selv haver Revangeret sig, og altsaa derved meere taget sig Selv til rette, end efter Loven ladet sig sin formeenende prætention til Satisfactions erholdelse tildeele. Thj dømmes for Ret, at de omvundene imellom begge Parter faldene Ord og expræsioner, aldeeles bør være Døede og magtesløes, og icke at komme endten af dennem, Nemlig Capit: des Armes Blomberg, og Johanne Margaretha Weinwichs til Æres, gode Nafn og Røgtes præjudice og forkleinelse i nogen maade: Og tilfindes saavel Capitain des Armes Blomberg som Johanne Margaretha Weinwichs, for saadan deris øvede Mundbrug i mod hin anden at bøede og udreede til Wangens fattighuuses Lemmer een hver for sig 2 rd:r, inden femten dage under Execution efter Loven. Processens Omkostning ophæves paa begge Sider.

Udj Sagen Indstefnt af Lars Schutle Contra Knud Hæfte, blev af Dom/m/eren og det Laugret, som Retten i denne Sag betiendt, for Ret saaledes

Dømt og Afsagt.

Lovens 1te bogs 12te Capit: 1te Articul befaler, at een hver, som kommer til Tinge og for nogen Ret, Sig, imod sin Vederpart, med beskedne Ord skal skikke og forholde: Og hvad Straf dend fortiener, som sin Vederpart, inden Tinge og for Retten, med schields Ord, overvælder og begiegner, forklares udj dend nest følgende 3de Articul. Nu er det vel saa, at de af Citanten paastefnte, og af tvende afhørte eenstemmige Widner, omvundene Ord og Expresioner, ikke er passerit og udtalt af indstefnte Knud Hæfte imod Citanten Lars Schutle, da Retten var sat og paa Hæfte Gaard i een Aasteds trette imellom Knud Hæfte og Opsidderne paa Gaardene Loft- og Lier-huus for faae Uger siden, administrerit; men forbemelte Ord og Expresioner, er dog, efter Vidnernis forklaring, falden af Knud Hæfte til og imod Lars Schutle, i og under dend tid

1732: 187b

Rettens forhandling med Marke gang, og de da omtrettende Støeles Ejendoms besigtelse og grandschning af Retten imellom Parterne blev tracterit og ventilerit; og i samme Rettergang var Cit: Lars Schutle af Retten agnosierit at bringe i Rette hans Svoger eller frende Knud Lierhuuses til- og for-svar i Sagen, da og Knud Hæfte desmindre føye kunde have, Citanten i saadan hans forretning at imodstaae, mindre hannem med de omvundene Ord, som retten anseer fornermelige og til Citantens Nakdeel, at overfuuse og udførme. thj dom/m/es for Ret, at Knud Hæfte her inden Tinge for saadan sine imod Lars Schutle udtalte u:anstaaelige,

u:sømmelige, og ubeviislige Ord, expræsioner og paasagn /: hvilcke expræsioner og Ord bør være Mortificeret, og i ingen maade komme og geraade Citanten Lars Schutle paa Ære, Lempe og gode Nafn til forkleinelse og præjudice i nogen maade :/ bør giøre og give Lars Schutle een tilstreckelig og søm/m/elig afbigt og Erklæring; og derforuden, af hans, Nemlig Knud Hæftes, formue udreede og betale til Wangens fattighuuses Lemmer, efter tit forbemelte Expræsioners og Ords beskaffenhed 10 rd:r, samt refundere Citanten denne processes bekostning med 1 rd:r 2 mrk: alt at efterkommes og udreedes inden 15ten dage under Nam efter Loven.

Sr: Hans Risbrig Contra Iver Ousgier og Anders Andersen Hylde.

Som Iver Ousgier, formedelst de førte og afhørte Vidner ikke er overbeviist, det paastefnte Slags Maal paa Anders Hylde at have begaaed; Saa bør hand for Citantens tiltale i denne Sag frj at være; Og tilfindes Anders Hylde, som urettelig for Sagefalds Ejeren Sr: Hans Risbrig denne Sag haver andraget og hannem i Rettergang og omkostning foraarsaget, at

1732: 188

erstatte Citanten Hans Risbrigt denne processes bekostning med 1 rd:r inden 15ten dage under execution efter Loven.

Lars Einersen Grove paa Encken Ragnele Lars datters vegne,
Contra Knud Brynildsen Grove.

Det fæste brev som indstefnte Knud Brynildsen Grove af Jorddraatten Lieutenant Jens Nordahl paa det brug udj gaarden Grove, som Citantinden forhen havde haft, og for hannem afstaaed, er bleven meddeelt, paalægges bem:te Knud Brynildsen Grove til neste Vaarting til Sagens opliusning at producere; og naar det er scheed, schal viidere gaaes i Sagen hvis Ret er.

Lehnmand Wiching Tvilde Contra
Gudmund Ommundsen Soue og Tollef Øfre Grove.

Det \over/beviises ikke Gudmund Ommundsen Soue, med alle de i denne Sag førte Vidner, at hand hans forrige Hosbonde Tollef Øfre Grove, med Hug eller Haardrag haver begiegnet og overfaldet; thj bliver bem:te Gudmund Ommundsen Soue frikiendt saavel for Citantens som Tollef Grouves tiltale i denne Sag.

Niels Olsen End, efter forrige tiltale havde indstefnt Torgier Torgiersen Store Ringheim. dend indstefnte anviiste Sogne Præsten Hr: Hans Edwardsen Mejers til ham dend 21de Martj 1732 og her til Wangens Waarting dend 31te dito udgivne og tingliuste bøxel seddel paa 2 ½ … Smør udj gaarden Ehn, hvilcken Citantens fader for hannem hafde afstaaed og af Jorddrotten saaledes tilbøxlet, at be:te Torgier Torgiers: sam/m/e gaard skulle tiltræde naar endten Citantens fader eller Moder ved døden afgick, eller og dend indstefnte derom før med dem kunde vorde forliigt. Hand producerede og et brev fra Jorddrotten, be:te Hr: Hans Mejer, af dato (2?)1de Martj indeværende Aar, schreven til Citantens Niels Olsen Een, som blev læst, og hvortil dend indstefnte sig refererede, formeenende, at hand lovlig haver tilbøxlet sig denne gaarde part, angaaende hvilcken, hand ellers indtet havde med Citanten at bestille, thj for(aarsages?) hand sig til Jorddraatten at have nogen tiltale, b…. hand søge og lade ham med roelighed …… (til) Sagens paakiendelse producerede dend indstefnte ……

1732: 188b

original bøxel Seddel.

Cit: derimod Sagde, at Ejeren haver til ham bøxelet denne Jordepart in Septembrj 1730, og paa bøxelen betalt 7 rd:r 3 mrk:, foruden Een Koe biølle, og beviis derpaa forbeholdt hand sig at lægge i rette udj belejlig tid, Ellers begierede hand Copie af hvis passerit er, og tid til neste ting, at indkalde Jorddrotten til denne process.

Derpaa blev forafskeediget.

Citanten Niels Olsen Æen bevilges Copie af hvis passerit er, og tid til neste Waar-ting, til hvilcken tiid hand lovlig bør indkalde Sogne-Præsten Hr: Hans Edwardsen Meyer som Jorddrott til det paastefnte brug, til processen.

Størch Gullichsen og Peder Knudsen, Opsiddere paa Gaarden Seim, havde til dette ting indstefnt Størch Lunde at lide Dom fordj hand U:løves og imod deris Villje og minde haver givet uvedkom/m/ende frihed, forlov og tilladelse at fiske paa og i Vandet, deris gaard og grund tilhørende, hvilcken herlighed dennem og deris paaboende gaard alleene tilhører og med rette haver fuldt sam/m/e gaard moxen over hundrede Aar. reserverende nermere forestillelse og paastand saavel i hovid Sagen som processens omkostning.

Citanterne møtte for Retten og anviiste et gam/m/elt Pergamentz brev med gam/m/el Norsch S….., hvor med de agtede at gotgiøre denne deris paastefnte Ejendoms og herligheds ret at have ligget til deris gaard udj nogle hundrede Aar, begierende ellers, at dend indstefnte maatte paalægges at erklære sig til Sagen.

Størch Lunde møtte for retten, og sagde at hand er lovlig Stefnt i denne Sag til dette ting; men hand og hans Grande Knud Lunde haver med mundtlig varsel Stefnt bem:te Størch og Peder Seim Contra, at anhøre deris Vidner, om dend ret de formeen at have til det paastefnte fischerje, alt efter deris schriftlig forestillelse, som de, belagt med Stempel papir, fremlagde; og derudj var deris paaberaabte Vidner næfnt, Nemlig Biørne Mølster, Haaver Schieldahl, Isach Schielde, og Lars (Opq)vitne. samme deris forestillelse blev oplæst.

hovid Citanterne sagde at de ere icke stefnte (nogen) Vidner at anhøre.

Kalds mændene Lars (Siur)s: Gierager og Tollef Stephensen møtte og ved Æed afhiemblede, at de med meere end 14ten dages varsel haver Stefnt Størch og Peder Seim for Contra Citanterne at anhøre deris Vidner, men de Nafngav ikke Vidnerne for Seims Mændene. Ellers haver de tillige indkaldet med lovlig varsel forbe:te (deris?) indførte Vidner.

Afsagt.

(Det befin)des at Contra Citanterne ikke efter Loven haver

1732: 189

indretted deris Stefnemaal mod Citanterne til Vidners førelse og afhørelse, formedelst h(vilcket) deris Stefnemaal heller icke kand følges, saa befaler Lovens første bogs 16de Capittul, at d….. Sagen, som dennem paa Aastedet schal Ordeeles og afhandles; thj bliver denne Sag hermed til Aastedet henviist, hvorda, efter foregaaende lovlig Søgemaal, i Sagen schal gaaes og blive Kiendt hvis Ret er. jmidlertid, som Citanterne Størch og Peder Seim formen sig til fischerjet, som paastefnt er, at have Ejendoms ret, saa bør de indstefnte Størch og Knud Lund endtholde sig fra tit bemelte Grønnestads Øfsenæs fiskerje, indtil Hovid Sagen paa Aastedet vorder paaKiendt.

Knud Jonsen Qvale havde til dette Ting indstefnt Ole Hellesnæs at lide Dom efter Loven fordj at hand ulovlig haver nedbrudt hans gaards Giære paa Qvale, hvilcken Gierning hand selv schal have tilstaaed for tvende Mænd, Nafnl: Johannes Opheim og Od Breche, hvilcke og vare Stefnt, deris forklaring at aflægge. Jtem at erstatte processens Omkostning,

Kalds mændene Lars Gierager og Tollef Stephensen wed Æed afhiemblede, at de vel haver Stefnt Olle Hellesnæs i denne Sag med Lovlig Varsel, men ikke tillige at anhøre de af Citanten paaberaabte Vidner.

Olle Hellesnæs møtte ikke:

Cit: paastoed lovlig varsel, til neste ting at ville give dend indstefnte.

Afsagt.

Agter Citanten Knud Qvale at føere Vidner i denne Sag imod Ole Hellesnæs om det paastefnte, da bør hand Kalde dito Olle Hellesnæs lovlig til processen, sam/m/e hans Vidner, som og ved Varselen bør Nafngives, at anhøre; Ellers, som hand i Hovid Sagen til dette Ting er lovlig Stefnt, saa gives ham Laugdag til neste Vaar ting.

Knud Hæfte møtte for Rett[en] og var begierende at efterfølgende maatte protocolleres, Nemlig, at hand, for at …… ald ufornøeden process og Penge spilde i dend imod ham og Lars Schutle nu i dag paadømte Sag; er nu villig og ærbyder sig her for Retten at rette for seg efter sam/m/e dom, saavel med dem ham ifunden og paalagt Afbigt og Erklæring til Lars Schutle, som og de ham pligtig fundne bøeder til de fattige, med processens omkostning. thj bad hand at Retten saadan hans erbydelse ville foreholde be:te Lars Schutle, om h/an/d agter at beqvem/m/e sig nu at imodtage og her inden retten annam/m/e hans Erklæring.

Lars Schutle, som var tilstæde, sagde, at nu er det ikke tid herom at giøre nogen tale; men hand har begiert dom/m/en beskreven, og naar hand faar dend, vil hand viidere betæncke sig paa sit Giensvar.

Knud Hæfte begierede herefter Tingsvidne beskreven, som af Retten blev bevilget.

Mons:r Hans Lem paa Sr: Jens á Møinichens Vegne fremstilled sig, og var begierende at Retten (wille her) inden Tinge Opbyde til lysthavende at afK(iøbe?)

1732: 189b

bem:te Jens á Møinichen 1 Løeb Smørs Landskyld udi gaarden Bryn her paa Waass, som hans Huustrue Anna Catharina Hi(erman?) arvelig er tilfalden, og nu bruges af Sl: Stephen Bryns Encke, hvem dette goeds forhen er bleven tilbuden at Kiøbe. Prisen paa samme goeds giorde Comparenten bekiendt at være 180 rd:r. Derpaa blev opbydelse giort; men der indfandt sig ingen som paa indbem:te Goeds ville giøre bud.

Marite Samsons datter Homedahls Skiøde til hendes Søn Torgier Gullichsen Homedahl paa 1 pund 12 mrk: Smør i bem:te gaard Hommedahl, daterit 12te Novembr: 1732, blev læst.

Nave Pedersen Fieles Skiøde til hans Søn Johannes Navesen paa ½ Løeb og Sex Marker Smør udj gaarden Fiele, underteignet af hans ældre Søn Ole Navesen, dat: 12te Novemb: 1732, blev læst.

……. Rognaldsens Skiøde til Willum Nielsen Langeland paa 1 Løeb Smørs gam/m/el Landskyld udj gaarden Giære, daterit 25de Septembr: 1732, blev læst.

Randwej Niels datter Lille Grove, Sal: Johannes Gul(brandsens) hendes Skiøde til hendes Søn Niels Johannesen paa 9 mrk: Smør udj bem:te Gaard Lille Grove, daterit 12te Novembr: 1732, blev læst.

Ingebrigt Lødves Skiøde til hans broder Anfind Bottelsen Dolve paa 1 Spand Jordegoeds i gaarden Dolve, daterit 12te Aug: 1732, blev læst.

Derefter fremsatte fougden Sr: Anders Jessen for Almuen og Laugrettet alle de qvæstioner, som for Retten udj Wadswærens Tinglaug bleve giorde, der til at give deris Sandheds forklaring i særdeeleshed; Og blev dertil af Laugrettet og dend meenige Almue eenstemmig

svaret, ligesom for Retten i Wadswærens tinglaugs Almue var bleven Erklæret, dog med dend forskiel til dend 7de Post, om de her i Ting lauget beroende Sauge, at dette Wangens Tinglaugs Almue med Laugrettet eenstem/m/ig svarede at her ikke findes meere end 2de Sauger, som ere Findes- og ..øs- Saugene, hvorpaa ickun til Almuens fornøedenhed til deris gaarders reparation og forbedring (skiere)s saare faae bord, etc:, men i andre maade (aldeele)s indtet, hvor af schat tilforen er svaret eller …… er falden.

Dernest blev til anstundende Aar 1733 at betiene Retten som Laugrettes mænd efter Loven udmældet efter(skrevne), først, Endre Afdahl, Isach Lierhuus, Iver ……, og Stephen Rondwe, Samt Anders Liesem, ….. Lieland, David Mølster, og Ole Qvale i Rundalen, ……. Tilholdte forderligst deris Laugrettes mænds Æed for (Laugman)den at aflægge.

Saaledes blev dette Ting Sluttet.

1732: 190

Mandagen dend 17de November blev Retten atter sat og administrerit paa gaarden Breche, udj dend Sag imellom Opsidderne paa Breche, Nafnlig Od og Lars Breche, og Knud Nielsen Finne, overværende Lehnsmand Wiching Tvilde: Og betiendtes Retten med efterskrefne Laugrett, som og tilforne ere anteignede og ud(meldede) til Rettens betiening i denne Sag: Neml: Biørne Mølster, Størch Seim, Willum Eide, Johannes Opheim, Iver Ousgier, og Stephen Rondwe.

Hovid Citanterne Od og Lars Breche møtte for Retten, saa møtte og paa Knud Nielsen Findes Vegne hans Huustrue Margaretha Claus datter Miltzou, som gav til Kiende, at hendes Mand Knud Finne, førend noget varsel scheede i denne Sag, at anhøre Dom, var rejst til byen; og derfore loed hun det ankomme paa Retten, om nogen Dom i dag (schulle) blive afsagt, hvilcken dom, efter hendes mands Ordre til hende, Hun vil vedtage at anhøre.

Derefter blev følgende beregning giort paa de ved denne Sag …ng lagte omkostninger sig Kunde beløbe. Og er da til Sorenskriveren efter Kongl: Allernaadigste forordning for 3de dages forretning 4 rd:r, hans rejse første gang til \og fra/ Aastedet fra hans hiem med schyds og førrendschab, til følge af samme allernaadigste forordning 2 rd:r 3 mrk: Skydsen denne gang fra Aastedet til Sorenskriverens gaard 1 rd:r 1 mrk: 8 s: fiire dages Rejse frem og tilbage á 4 mrk:, er 2 rd:r 4 mrk: Laug rettes mændene for 3de dages forretning á 1 mrk:, er 3 rd:r, Lehnsmanden for Opvartning ved forretningen i forbemelte Trende dage 1 rd:r, samt for indstefning og hans tillige med hafte Stefnevidners gebyhr 4 mrk:

Og som Parterne indtet viidere i Sagen hafde at fremføre, saa blev af Dom/m/eren og Laugrettet i denne Sag saaledes for Ret, Kiendt, Dømt og

Afsagt.

Knud Nielsen Finne, som ikke alleene af denne Sags begyndelse, er lovlig Stefnt; men end og inden Retten vedtaget Rettergangen, og de af Citanterne Od Torgiersen og Lars Berriesen førte og afhørte widner, at anhøre; samt, paa begier, af Retten givet frist og tiid, i denne Sag, at føre i Rette hvad beviislighed hand, Nemlig Knud Finne, imod indbemelte Citanternes paasøgende Ret til Støelen Heggewad, og, det derudj beliggende Enge, eller Slotte-Træe formeen at have, har i ingen maade, endten fuldt eller efterkom/m/et Rettens ergangene Kiendelse, eller legitimeret og beviist sig berettiget til forbemelte Støel Heggewad, eller det Der, af Retten , befundene

1732: 190b

….ndliggende og beroende Slotte-Træe; Men hand, Nemlig Knud Finne, haver, endschiønt begyndt (me)d prætention, paa meer bemelte Støel Heggewad, omsidder inden Retten, efter Actens udviis, tilstaaed, at hand ingen paa….. og prætention haver paa samme Støel; Men hans Hensigt og paastand, under Een og anden paaskud, løeber ickun an paa oft berørte, udj denne Heggewads Støel beroende Slotte Træe, at dend samme Enge marck hans, Neml: Knud Finnes, Gaard, Finne kaldet, skal tilhøre, hvilcket dog, efter de i denne Sag afhørte Widners Eedlige forklaring, af Retten er befunden der tverdt imod. Thj, efter samme widners Æedlige udsigende, erfares og udfindes det, at tit forbemelte Enge- eller Slotte Træe, udj Heggewaeds Støel beliggende, af gammel tid, haver tilhørt og fuldt Gaarden Breche, og, af dends Opsiddere ikkun været Finnes gaards Opsiddere, forundt, eller, efter indgaaed love, tilladt, at have, imod, at Breche Gaards Opsiddere der for, og, det Græsbejte de der af kunde betiene \Sig/, nøed dend, Finne Gaard tilhørende Fieldstøel Qviding kaldet, til brug og benøttelse for deris Qvæg og Creature. Thj bliver nu hermed af os Kiendt, Dømt og Afsagt, at Breche gaards itzige og efterKom/m/ende Ejere og Opsiddere bør tilhøre og følge Støelen Heggewad med oft bem:te Enge- eller Slotte- Tiæn!! (Træe), som Breche gaards st(en)de tilliggende Ejendom og herlighed, u:formeent og uden præjudition og fornermelse af Knud Nielsen Finne og hans efterkommende besiddere af gaarden Finne, som Sig, fra samme Støel og Slotte-Tren!! (Træe) her efterdags aldeeles bør sig endtholde; men derimod til Finne Gaard, at bruge og benøtte sig, dends tilliggende field-Støel, Qviting Kaldet,

1732: 191

i hvilcken fieldstøel Citanterne Od og Lars Breche, eller nogen som maatte besidde denne deris nu brugende gaard efter dennem, herefterdags ikke bør have nogen græsning eller fæe-bejte, heller der af nogen Lod til brug, i nogen slags maade. Processens omkostning angaaende; da betales dend, efter dend her i Acten indførte beregning af Citanterne Od og Lars Breche, Men der af tilfindes Knud Finne, at erstatte Citanterne Od og Lars Breche samme Omkostninger med 10 rd:r, og det inden 15ten dage under Nam efter Loven.

Anno 1732, dend 20de November, blev **Almindelig Høste- Skatte- og Sage- Ting sat og administrerit paa dend Gaard Sæberhage med Liuse Closters Goedses Almue udj Hardanger og Strandebarms Tinglaug**, overværende forwalteren Sr: Henrich Hansen Formans fuldmægtig tiener Wollert Forman, Lehnsmand Peder Uhrim; Og betiendtes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, med efterskrevne Laug rettes mænd, Christopher Giødne, Wigleich Sexe, Lars Trappethun, Jacob Røe, Ole Sexe, Michel Oppedahl, Ommund Oppedahl, og Aad Aarhuus. hvor da følgende for Retten passerede.

Hr: Lars Widing, Sogne Præst til Nannestads Præstegield paa Øfre Rommerige udj Aggershuus Stift, hans skriftlige tilkiendegivelse angaaende hans Oddels-Løsnings Ret til Liuse Closters Hoved Gaard med under- og tilligende Goeds, samt hans itzige Penge-mangel, daterit 28de Novembr: 1731, blev læst.

forwalteren Henrich Hansen Formans bøxel brev til Johannes Larsen paa ½ Løeb Smør, ½ buckschind og ½ giedschind udj gaarden Mællen, dat: 3de Novembr: 1732, blev læst.
dito Henrich Hansen Formans bøxel brev til (Magnus Lars:?) paa 1 pund 21 mrk: Smør, 1/8 Huud og ¼ td: Salt udj gaarden Øfre (Sexe), og 22 ½ mrk: Smør, 1/16 Huud og 1/8 td: Salt udj Midt Sexen, daterit 14de Febr: Ao: 1732. blev læst.

forwalteren Henrich Forman hafde til dette Ting efter seeniste forelæggelse af 21de April sidstleden, at ladet indkalde Hans Sondve!! (Sandven i Odda), at lide dom til undgieldelse efter Loven, for hans begangne Lejermaal i hans

1732: 191b

Ægteskab, med Gurj Ols datter.
Kaldsmændene Hans Jndre Langesetter og Aad Aarhuus afhiemblede at de atter haver Stefnt Hans Sondve i denne Sag med lovlig 14 dages Varsel.
Mons:r Wollert Foerman paa Citantens Vegne paastoed dom over indstefnte efter Loven.
Derpaa blev Hans Sondwe paaraabt, men møtte icke, ej heller nogen paa hans Vegne.
Og blev da i denne Sag for Ret, saaledes

Dømt og Afsagt

Hans Sondwe, som er lovlig Stefnt og Laugdag gived, og dog ikke svarer til Sagen, eller Sigtelsen sig i nogen maade fralægger, Dømmes skyldig, for hans begangene og paastefnte Horerje, efter Lovens 6te bogs 13de Capituls 25de Articul, at lide og undgielde paa hans goeds og Penge efter hans yderste formue; og derforuden at erstatte Citanten Henrich Hansen Foerman denne Processes bekostning med 1 rd:r 2 mrk:, alt inden 15ten Dage under Execution efter Loven.

Henrich Hansen Foerman havde og til dette Ting ladet indstefne Henrich Eyde, som … Selv ejer sit beboende brug udj bem:te Gaard Eyde, men til Liuse Closters Ejere svarer Leding og Tiende, hvilcken Ledding og Thiende, som er Aarlig 1 rd:r 4 s:, hand, Nemlig Henrich Eyde, staar til Rest for 5 Aar, som er 1728. 29. 30. 31. og 1732, der giør i alt 5 rd:r 20 s: Og der fore med processens omkostning at lide Dom.
Henrich Eyde blev paaraabt, men møtte ikke.
Kalds mændene Hans Jndre Langesetter og Aad Aarhuus, afhiemblede ved Æed at de Henrich Eyde med lovlig 14 dages Varsel i denne Sag haver Stefnt.
Wollert Foerman erindrede om Laugdag for dend indstefnte.

Afsagt.

Henrich Eyde forelægges Laugdag til neste Vaarting, da hand paalægges til Citantens Søgemaal at svare.

Deris Kongl: Maj:ts allernaadigste General Pardon for alle Decerteurer, og de som endten fra aller høystbe:te Maj:ts eget …….. Proprietairiernes goeds ere undviigede, daterit (Fredri)chs berg Slot dend 16de April Ao: 1732. blev allerunderd: læst.
(Jligem)aade allerund:t læst forordningen angaaende Hans Kongl: Maj:ts udj Norge forbeholdene øedeliggende (Goeds), af dato 19de Sept: Ao: 1732.
…… de.. Hans Kongl: Maj:ts forordning om dend Mis(bruger) … skifte…, som hidindtil er foreløeben imod de …….. Stemplet Papiirs brug, giorde anordninger, daterit d: 17de Decembr: 1731, allerund: læst.

1732: 192

Deres Høygrevelige Excellence Hr: Stadtholder Randtzous Placat af dato 12te April 1732, angaaende forbud for det unge Mandskab som søger af Land lægderne hemmelig at gaae ud af Lægderne i Norge, blev ligeledes læst.

forvalteren Sr: Henrich Formans fuldmægtig Wollert Forman fremstoed for Retten, og anviiste hans Principals forfattede Mandtal og beregning over de under Liuse Closters Jurisdiction liggende gaarder, som af Selv Ejere bruges og beboes, og efter Skatte forordningens formæld for Oddels-skatz svarelse er befried pro Anno 1732, og begierede Comparenten at deraf saavit Strandebarms Schibbrede og Hardanger fougderie er angaaende, maatte oplæses for Laugrettet og dend tingsøgende Almue; Og at de maatte give deris sandfærdige svar og Erklæring, om hvis udj sam/m/e Mandtal og beregning er anføert, ikke saaledes forholder sig og er rigtig. Laugrettet og Almuen eenstem/m/ig svarede, at udj gaarden Egeland i Strandebarms Skibbrede er Jens Selv Ejer for ½ Løeb Smør og ½ huud. Ole, for ¾ Løeb og ¾ Huud: Og Lars for ¾ Huud og ¾ Løeb Smør. Udj Hiorteland er Lars Selv Ejer for 1 pund 12 mrk: Smør og 1 bokskind. Og disse fiire Personer haver indbem:te Jorde goeds Selv i brug og besiddelse. Ang: gaarden Opheim i Hardanger og Ulwigs Sogn, da sagde Laugrettet og Almuen at Hans og Pouel bruger hver lige meget, og er Selv-Ejer til 3 Løeber Smør, 1 Huud og 1 td: Salt. Udj Tvedt i Jondahls Sogn ejer og bruger Lars 2 pd: 6 mrk: Smør og 1 bokskind. Udj Hildal i Odde Sogn ejer og bruger (Andwed?) 1 Løeb Smør og 1 giedskind. Og endelig, af gaarden Sandwen i Oddel Sogn ejer og bruger Torgiers Encke 1 Løeb Smør.
Derpaa begierte Wollert Forman Tingsvidne beskreven under rettens forseigling, som blev bevilget.

forbem:te Wollert Forman paa forvalterens Vegne anviiste iligemaade Special Mandtall og beregning, over de aproberede Aftager, dessen gotgiørelse til Vedkom/m/ende og paaboende Lejlendinger pro Ao: 1732: Og som de derudj benefnte affælte gaarders Opsiddere for Retten var tilstæde, saa gave de een hver i sær paa Spørsmaal, deris giensvar, at det udj beregningen af forwalteren anført, er dennem udj deris Skatter og Landskyld af meerbem:te forwalter nøjagtig Godtgiort, og altsaa lige med beregningen er rigtig.
Derpaa begierede fuldmægtigen Tingsvidne, som blev bevilget.

Meer forbemelte Wollert Forman opstoed atter for Retten og tilspurte Laugretted og Almuen: Om udj indeværende Aar 1732, i dette Tinglaug er falden noget 6 og 10de penge for uden Rigs afførte Midler; for det 2det, om noget Arveløes goeds er tilfalden; for det 3die, om nogen Handtvercks folck, Pedersvenne og Huusmænd (eller)

1732: 192b

(andet) deslige som Skatte kand og bør ….., om og her i dette Tinglaug er nogen L(axe waager), saa og Rødnings Pladser? hvortil Almuen med Laugrettet eenstemmig svarede, at hvercken befindes deslige Poster, eller nogen af forbemelte Jndkomste er tilfalden. Saa tilspurte fuldmægtigen og, om nogen fleere Sauger her udj Tinglauget paa Liuse Closters goedset er staaende, undtagen dend paa Biogtvedt, som er lagt paa dend Nye Matriculs Commission 1723 for 200de bord Aarlig at kand skiære? hvortil Almuen og tilstoed, det dennem gandske vitterligt er, at ej fleere Sauger er paa Liuse Closters Goedset i dette Tinglaug. sagde derhos at Saug Ejerne ere Torchild og Lars Diøne, samt Gunder Bue eller Ringøen, der ere Selv Eiere og under Lehnetz Goeds boende, (har?) og Skouger til deris Jorder, og at denne Biotvedt Saug ikke har sit wand til fornøeden Skuuer, formedelst een anden strax hos staaende Saug paa det andet Biotvedt, Qvindhærritz Præstebords og Lehnetz Ting!! (Goeds?) tilhørende. Endelig tilspurte fuldmægtigen Laugrettet og Almuen om det er dennem bekiendt og witterligt, at de Aftagne Gaarder, eller nogen af dem, til noget taaleligt paalæg er forbedret? Laugretted og Almuen svarede dertil eenstemmig Nej! og, at de affælte gaarder i ingen maade er forbedret.

Herpaa Wollert Forman var Tings vidne under Rettens forseigling begierende, som blev bevilget.

Sluttelig til Rettens betiening i anstundende Aar som Laugrettes mænd blev udmældet, Wigleich Sexe, Arne ibiden, Knud Bratespe, Samson Frønæs, Tollef Krogewig og Jon Langesetter, samt Lars Gundersen …..en og Østen Oppedahl, hvilcke 2de Sidste bleve tilholdte deris Laugrettes mænds Æed efter Loven forderligst at aflægge.

Anno 1732, dend 24de November, blev **almindelig Høste- Skatte- og Sage- Ting holden med Liuse Closteritz Almue udj Ous Schibbrede og Sundhordlehns fougderje paa dend gaard Leqve**, nerværende forwalteren (og Medejeren) Sr: Henrich Hansen Formans fuldmægtig Wollert Forman, samt Lehnsmand Ole Leqven og dend meenige Tingsøgende Almue; og betiendtes da Retten af dend Constit: Sorenschriver Jacob Preus med

1732: 193

efterskrevne 8te Laugrettes mænd, Johannes J(on?)sen Hisdahlen, Lars (Ol?)sen Øfre …d., Mogens J…sen J……, Ole Andersen Houg, Morten Olsen H……., ……. Engelsen Hou(en), (Om)mund Nielsen Lunde, og Michel Nielsen Kiesmuel, hvorda (følgende for Retten) passerede, saasom:

De 3de Kongel: allernaadigste Forordninger (som paa) fol: 191 findes Registreret, bleve allerunderd: (publice)ret, ligesom Hr: Stadtholder Rantzous placat af 12te April 1732, blev læst.

Sogne Præsten til Nannestads Præstegield, hans schriftlige tilkiendegivelse under hans, Neml: Hr: Lars Widings, haand om hans formeenende Oddels Ret til Liuse Closters Hoved Gaard og Goeds, samt hans itzige Penge mangel, daterit 28de Novbr: 1731, publiceret.

forvalteren Henrich Hansen Formans bøxel brev til (Størch?) Christensen paa 1 pund 3 mrk: Smør, 3/8 Huud udj Yttre Moeberg, daterit 18 April 1732, blev læst.
Dito bøxel brev til Evind Pedersen paa 1 pund 3 mrk: Smør, 3/8 Huud udj Yttre Moeberg, dat: 14 Febr: 1732, blev læst.
Dito bøxel brev til Ole Engelsen paa 18 mrk: Smør, 3/8 Huud udj Borgen, dat: 19 April 1732, blev læst.
Dito fæste brev til Niels Førland og Rasmus (Søevigen) paa en Laxewaag, Hardanger Krogen Kaldet, daterit 30te April 1728. blev læst.
Dito fæste brev til Lars Ellingsen paa 1 pund (3?) mrk: Smør og 3/8 Huud udj Jndre Leqven, dat: 19de April 1732, blev læst.
Dito bøxel brev til Johannes Olsen paa ½ Løeb Smør og 1 giedschind udj Nord Strøn/n/en, dat: 3de Jan: 1732, blev læst.
Hans Hansen Swinesteens Pandte Obligation til Anders (Lar)sen Lægland paa 46 rd:r Courant, til underpandt 16 13/4? (13/48?) mrk: Smør, samt 11 1/11 mrk: Smør, alt udj hans paaboende gaard Swinesteen, daterit 24de Novembr: 1732, blev læst.

forvalteren Sr: Henr: Hans: Formans fuldmægtig Wollert Forman opstoed for Retten og fremsatte for Laugrettet og dend Tingsøgende Almue alle de her foran førte Spørsmaals Po(ster), som paa nest forrige Tingstæd dend 20de hujus blev proponeret, undtagen Saugerne,

hvoraf ingen i dette Tinglaug under Liuse Closters jurisdiction findes, samt og Aftags gaarder, af hvilcke ingen befindes. Hvortil Laugrettet og dend gandscke Almue svarede, at ej nogen af de foran Specificerede (Poster) for dette Aar 1732, og udj dette Tinglaug var for(efalden).
Derpaa blev Tingsvidne paa begier, under Rettens forseigling udfærdiget:

Dito forwalters fuldmægtig Wollert Forman, efter at hand for Retten havde anviist welbem:te forvalter Sr: Formans affattede Mandtal og beregning over de under Liuse Closters Jurisdiction liggende gaarde, som af Selv-Ejere bruges og beboes, begierede, at af f(ølg)ende beregning maatte oplæses for Laugrettet og Almuen (saa) meget som dette Tinglaug er betreffende, hvilcket og (scheede). Og hvorpaa Laugrettet med dend gandscke Almue eenstemmig erklærede og paa Spørsmaal sagde: 1:o at Liuse Closters

1732: 193b

Hoved Gaard, som skylder Aarlig Landskyld, Smør 7 Løeber (1?) pund 15 mrk:, Penge (16ten?) s:, Huuder 6 ½, og giedskund 3 stk:, beboes og bruges af formelte Sr: Henrich Hansen Forman som MedEjer til Liuse Closter Gaard og underliggende Gaarder. 2:o at Stephen beboer og bruger som Selv Ejer 1 Løeb Smør og ½ Huud i Gaarden Bache udj Strandwigs Schibbr: beliggende; sammeledes dend anden denne Gaards besidder, Nafnl: Steen, at bruge hans ejende 1 Løeb Smør og ½ huud. 3:o Hans Swinesteen ligeledes at beboe og bruge 1 Pund 3 4/11 mrk: Smør udj dito Gaard Swinesten, som hand Selv ejer. Og 4:o at Haldor Alfsen beboer og bruger 1 Pund 5 3/11 mrk: Smør udj Gaarden Schaar, som hannem i Arv er tilfalden.
Og blev fuldmægtigen Wollert Forman, efter paastand, Tings Vidne under Rettens forseigling beskreven.

Dernest blev Restantzen paa indeværende Aars Skatter af dette Tinglaug examinerit, med Vedkommendes Skatte bøger Confronterit, rigtig dermed befunden, og der paa af Retten under forseigling attesterit.

Endelig til Rettens betiening som Laugrettes mænd udj tilkommende Aar 1733, blev udmældet følgende, Neml: Hans Øchland, Sander Krog-Eide, Johannes ibidem, Peder Røe, Niels Gaasland, Wintzens Houe, samt Torbiør[n] Krog-Eide og Hans Jensen Røe i Phanøe Sogn, hvilcke tvende sidste blev tilholdte deris Laugrettes mænds Æed, efter Loven, forderligst at aflægge.

Anno 1732, dend 26de Novembr:, blev **Almindelig Høste- Skatte- og Sage- ting administrerit med Liuse Closters Almue udj Waags Schibbrede og Sundhordlehns fougderje**; efterskrevne Laugrettes mænd betiendte Retten, Neml: Niels Biaanæs, Mogens Bielland, Johannes H(ej?)e, lejet af Retten for Knud Gloppe, Simon Blænæs, Johannes Christophers: Wespestad, Niels Bircheland, Johannes Biørche, og Lehnsmand Michel Wespestad, ligesaa lejet for Jon Wespestad, Overværende Paa forvalteren og MedEjerens Vegne Sr: Henrich Forman, hans fuldmægtig tiener Wollert Jansen Forman, samt dend tingsøgende Almue;

Og blev da Oplæst de 3de høy Kongl: forordninger som paa folio 191 findes Registreret, samt Stadtholderens Placat af dato 12te April indeværende Aar, vide fol: 192.

Jligemaade Hr: Lars Widings schriftlige tilkiendegivelse …. hans Odels rett til Liuse Closters Gaard og Goeds, samt hans derudj indbefattede Pengemangel, af dato 28de Novembr: 1731, blev læst.

1732: 194

Pernille Piil, Sal: Daniel Larsens, Havde til dette Ting ladet indstefne Abraham Schollewig, angaaende Een qvige og 13ten Smaler som hand efter Accord skulle fremfostre sam/m/e indtil hun dennem Selv ville igientage. Men som hand paa hendes anmoedning samme Creature nægter hende at tilbage levere, paastaaer hun ham til Leverantze der for, endten in Natura eller med reede Penge obligerit ved endelig dom, samt at hand schal vorde tilfunden denne Processes bekostning hende schadesløes at erstatte.

Abraham Schollewig blev efter Loven paaraabt, men møtte ikke, ej heller nogen paa hans wegne.

Lehnsmand Michel Wespestad og Johannes Christophersen ibidem Æedlig afhiemblede, at de med lovlig warsel meere end 14ten dage, haver Stefnt dend indstefnte Abraham Schollewig til dette Ting og for Citantjndens prætention.

Citantjnden Pernille Piil møtte for Retten og producerede hendes schriftlige Jndlæg, daterit Bergen dend 25de November sidstleden, som blev læst. hvor nest hun sagde, at som hun maa fornemme at dend indstefnte ikke møeder, maatte hun begiere Laugdags forelæggelse for ham til neste Waarting.

Afsagt

Som Abraham Schollewig efter lovlig given warsel icke møeder, eller ved nogen til Citantjndens Søgemaal, lader svare for sig; saa; ifølge af Loven, gives ham Lovdag til neste Waarting, da hand paalegges til Sagen at svare, saafremt ikke Dom samme tid schal afsiges efter hvis allereede passerit er.

forwalteren og MedEjeren Henrich Hansen Forman hafde til dette Ting ladet indstefne Wincentz Store Bøe, at lide Dom til at betale resterende Landskyld for 1729 4 mrk: 8 s:, Skat, Landskyld og fløtning for 1730, som i alt schal være 5 rd:r 1 s:, dito for 31, iligemaade 5 rd:r 1 s: Og for 1732 sammeledes 5 rd:r 1 s: Tilsammen 15 rd:r 4 mrk: 11 s:, samt at erstatte Processens omkostning.

Wincentz Store Bøe møtte, og sagde, at hand nægter icke det paastefnte i acten at være Citanten Pligtig, men hand beklagede ikke alleene hans slette tilstand i disse omstefnte Aaringer, men end og at Citanten haver stødt ham fra hans tilbøxlede brug, formedelst een forretning, som hand ved hans fuldmægtig i hans boe haver ladet giøre sidstleden 15de October, da hans faae og ringe formue ham er fratagen og til Closteret henført, hvor under og var 4 rd:r 3 mrk:, og i saadan Lejlighed er hand bragt i yderste ulej[lig]hed og Armoed, at, foruden hand icke seer sig mindste Lejlighed hands Andre Skylde Mænd, som hannem haver betroed saavel til sit Ophold som Afgiften paa bruget, er hand nu i denne tilstundende haarde Vindter baade huusvild, og haver nøed for sin og sines nødtørftige Ophold; thj vidste hand ikke paa hvad maade Citanten kunde finde sin betaling, mindre hvad Ret Citanten kunde have uden foregaaende Dom at lade gi(øre saadan)

1732: 194b

forfølgning og udpantning. ellers var hand Opsettelse i Sagen til neste Ting begierende.

Wollert Forman paa Citantens Vegne sagde, at dend forretning som dend indstefnte beraaber sig paa, er scheed efter hans Principals Ordre, og hvad da blev optegnet er i god forvaring paa Closteret, som ved denne Sags endschab schal finde sin rigtighed; og som dend indstefnte haver forlanget denne Sag udsat, saa vilde Comparenten h(ave) hans begier til Retten indstillet.

Afsagt.

Efter dend indstefnte Wintzens Store Bøes begier forfløttes Sagen til neste Waarting, da Citanten bør producere i Retten Special forklaring over det goeds og de Ejendeele, som hand i dito Wintzens Store Bøes boe haver ladet registere og opteigne; Siden schal gaaes i Sagen hvis ret er.

Sr: Jens Hansen Mejer havde til dette Ting indstefnt Wintzens Store Bøe, at lide dom til betaling for 13 rd:r 3 mrk: 4 s:, herrørende, efter Liqvidation af 6te Julj indeværende Aar, for tid efter anden Crediterede ware, samt at erstatte Processens Omkostning alt schadesløes.

Dend indstefnte møtte og tilstoed Gielden i alle maader, beklagede sig derhos, at som hans fattige formue ham er fratagen af hans Ejer Sr: Henrich Forman, formedelst een forretning som efter hans Ordre af hans fuldmægtig Wollert Forman dend 15de Octobr: sidsterschinnet passerede, saa vidste hand icke hvor fra Citantens betaling schulle komme, uden af samme hans formue, hvor hen hand vilde have Citanten henwiist.

Citanten Sr: Mejer møtte og sagde sig foraarsaged at begiere Sagen udsat til neste Waarting; reserverende sig alt hvad hand kunde finde fornøden til sin Sag og Søgnings rett i beleilig tid at komme i Rette med.

Afsagt

Efter Citantens begier gives Sagen rom til neste Vaarting.

forwalteren og MedEjeren Sr: Henrich Hansen Foermans fuldmægtig proponerede for dette Tinglaugs Laugret og Almue de qvæstioner som findes anført pag: (ope rum); hvortil Laugrettet og Almuen eenstemmig svarede, 1:o At i dette Tinglaug er ingen 6 og 10de Penge, for uden Rigs afførte Midler udj indeværende Aar forefalden. 2:o At heller icke noget Arveløes Goeds er tilfalden. 3:o At ingen handtvercks folck, Pebersvenne, Huusmænd og deslige findes her i Tinglauget som Kand og bør skatte. Og endelig, at her ingen Laxevaager og Røednings Pladser befindes. derpaa, efter fuldmægtigens begier blev tingsvidne udsteed.

1732: 195

Angaaende Selv Ejerne af Liuse Closters goeds, da, paa forvalteren og MedEjeren Sr: Henrich Hansen Formans fuldmægtiges Spørsmaal, svarede Laugretted med dend Tingsøgende Almue; at Ole Mewatne i Opdahls Schibbrede er Selv-Ejer for 1 pund 12 Mrk: Smør og ½ Huud i bem:te gaard Mewatne, som af ham bruges og beboes. hvorpaa Tingsvidne blev udfærdiget.

Derefter blev Restantzen af Skatterne i dette Tinglaug examinerit og befunden rigtig med vedkommendes Skatte bøger, hvilcket under rettens forseigling blev udfærdiget.

Endelig, for dette Tinglaug til Rettens betiening udj tilstundene Aar, blev udmældet, som Laugrettes mænd Simon Blænæs, Erich Mællingen, Knud ibidem, Niels Wespestad, Knud ibid:, Knud Gloppen, samt Johan/n/es Hofthammer og Johannes Bielland, hvilcke sidste

bleve tilholdte deris Laugrettes mænds Æed efter Loven for Laugmanden aller forderligst at aflægge.

Og som ingen viidere indfandt sig at gaae i rette, blev Retten ophævet.

Anno 1732, dend 29de Novbr:, blev **almindelig Høste Ting sat og administrerit paa dend gaard Atlestad i Nordhordlehns fougderje beliggende, med Liuse Closters Goedses Almue**, overværende forvalteren og MedEjeren Sr: Henrich Hansen Formans fuldmægtig Wollert Forman, og Lehnsmand Arne Pouelsen Atlestad; og betiendtes Retten med efterskrevne Laugrett, Neml: Carl Walle, Lars Bircheland, Jon Østewold, Størch Smaadahl, i hvis stæd, formedelst forfald, var Thomas Hamre, Niels Tvedt, Stephen Bircheland, Mogens Jndre Hamre, Peder Øfre Sandwen.

De Kongl: allernaadigste forordninger, som findes Registrerit folio (ope rum), samt Hr: Stadtholder Rantzous placat af 12 April 1732, blev allerunderd:t læst.

Hr: Lars Widings schriftlige tilkiendegivelse om hans Oddels ret til Liuse Closters Gaard og Goeds, af dato 28de Novbr: 1731, hvor udjnden var befattet hans itzige Pengemangel, blev iligemaade læst.

Sr: Henrich Hansen Formans bøxel brev til Rasmus Larsen paa 1 pund 3 mrk: Smør udj Houland, samt og i samme gaard 3/8 huuds leje, daterit 18de April 1732, blev læst.
dito bøxel Seddel til Torbiørn Olsen paa 1 pund 8 mrk: Smør og 1 giedschind udj Dahlsgaard i Sundhordlehn og Opdahls Schibbr: beliggende, samt derforuden i samme gaard 16 Mrk: Smør og 16 Skilling Penges Landschyld, som Opdahls Kircke er tilhørende, men bøxel Retten følger Liuse Closter Goeds, daterit 18de April 1732, blev læst. Lejlendingens Rewers blev og anviist, af samme dato, og blev paateignet.

1732: 195b

Forvalteren Sr: Formans bøxel brev til Jan (Jon) Olsen paa 12 Mrk: Smør og 1 pd: fisches Landschyld udj dend gaard Høy(land) i Nordhordlehn og Sartor Schibbr: beliggende, dat: 18de Nov: 1732, blev læst.

Herman Pettersen, Gastgiver i Bochen, hafde til dette ting ladet indstefne Anders Olsen Kleppestøe, fordj at hand udj hans priviligerede og forundte Gastgiver brug og Næring sig haver indtrenget og til Citantens præjudice forehaver tid efter anden at bruge Øel-Sahl, ikke alleene udj hans Huus, men end og ved Kirkken, foruden anden hands øvede Kiøbmandskab imod Citantens privilegier, derom at lide Dom efter Loven og Kongl: forordninger, samt at erstatte processens omkostninger.
til Vidne herom at bemelte Anders Olsen var lovlig Stefnt i denne Sag fremstillede Citanten Ole Monsen Kleppe og Johannes ibidem.
dend indstefnte Anders Olsen møtte for Retten og tilstoed at være lovlig Stefnt af Citanten i denne Sag, og derhos forestillede, at hand aldrig haver indtrenget sig i Citantens Næring og brug, men hand haver vel for nogle Uger siden ført Øel til Sunds Kircke, omtrendt 3 Kander, men samme Øel blev ikke soldt eller for Penge afhændet, men hand førte det med sig tilbage. Ellers sagde Comparenten, at hand ikke kunde nægte for udi hans Huus paa Kleppestøe at have soldt tid efter anden ½ kande Øel til een og anden Mand som er kommen under hans

land, og haver haft nøed for een Tørste drik, men viidere vidste hand icke at have øved imod Citanten til hans fornermelse.
Citanten producerede Sogne Præsten Hr: Henrich á Møinikens Attest om dend indstefnte Anders Kleppestøes brugende Øl-tapperje og Brendeviins Sahl, af dato 30te Octobr: 1732, som blev læst, Og formeente hand baade med samme Attest, som og dend indstefntes tilstaaelse at have beviist Sigtelsen; thj paastoed hand Dom til Straf efter Loven og forordningerne med processens omkostnings erstatning.
Thj blev i denne Sag, eftersom Parterne ærklærede Sig ikke viidere i denne Sag at have at føre i rette, for Ret

Dømt og Afsagt saaledes.

Det er i denne Ret bekiendt, at Citanten Herman Pettersen er bevilget Giestgiveriet i Bochen at holde og forfremme; hvorfore, og som det ikke haver været og er indstefnte Anders Olsen Kleppestøe ubekiendt, at saadan Giestgiver bevilgning bemelte Citant Herman Pettersen, og ingen anden,

1732: 196

er forundt og tilladt at drive og bruge, hand, Neml: Anders Olsen Kleppestøe ubeføyet haver brugt det Øel og brendeviin sahl, som hand selv her for Retten haver tilstaaed paa hans beboende gaard Kleppestøe at have brugt og dreven, og hvilcket desforuden med dend i rette lagde Sogne Præst Hr: Henrich á Møinichens Attest deducerit; Thj dømmes for Ret, at indstefnte Anders Olsen Kleppestøe, efterdj det er dend første gang, at hand er bleven tiltalt for saadan uberettiget Øel- og brendeviins Tapperje eller Sahl, og derudj efter egen tilstaaelse befunden, bør, for denne sit indgreb imod Loven og forordninger, udj Citantens priviligerede næring og brug, bøede til dend, som det U:visse Sagefald er tilberettiget, 4 Lod Sølv, og refundere Citanten Herman Pettersen denne Processis bekostning 1 rd:r 2 mrk: alt inden 15ten dage under execution efter Loven; Og advares og tilholdes hermed tit fornefnte Anders Olsen Kleppestøe, at endtholde sig herefterdags fra ald deslige Øel- brendeviins og anden deslige Sahl og handling, som Citanten, efter hans privilegium maatte geraade til præjudice og fornermelse, saafremt hand icke vil vendte sig ifunden yderligere straf, efter Loven og forordninger.

Henrich Hansen Foermans bøxel brev til Asbiørn Andersen paa ½ Løeb Smør og 1 Huuds Landschyld udj Søewigen, dat: 19de April 1732. blev læst.
dito bøxel Seddel til Niels Nielsen paa 12 Mrk: Smør og 1 pund Fisk udj Høyland, dat: 18 April 1732. blev læst.
dito bøxel Seddel til Alf Pedersen paa 9 Mrk: Smør og 1 Giedskind udj Hollen, dat: 24de Octobr: 1732, blev læst.
dito bøxel Seddel til Ingebret Simensøn paa 1 pund 3 Mrk: Smør og 3/8 Huud udj Dybewigen, dat: 3de Maj 1732. blev læst.
dito bøxel Seddel til Svend Willumsen paa 18 Mrk: Smør udj Gaasdahlen, dat: 3de Nov: 1732. blev læst.
dito bøxel brev til Gregorius Knudsen paa et Spand Smør, Een fierden deel faars Landschyld udj Gaarden Wiig, dateret 18 Febr: 1729, blev læst.
dito bøxel brev til \Hans/ Johansen paa 1 pund 3 mrk: Smør og 1/8 Huud udj gaarden Mælingen, dat: 16 Febr: 1732, blev læst.
dito bøxelbrev til Wintzens Olsen paa 1 pund 3 Mrk: Smør og 7/16 del huuds Landskyld, og derforuden 9 Mrk: Smør og ¼ Giedschind, som Lectoratet er benificeret med, men Liuse Clost: er bøxel raadig til, dat: 31te Octobr: 1732, blev læst.

Dito bøxel brev til Rasmus Larsen paa ½ Løeb og 5/8 Huud Landskyld udj Jnd:e Moeberg, dat: 19 Apr: 1732. blev læst.
Dito bøxel brev til Ingebret Johannesen paa 9 Mrk: Smør, 1/8 Huud, og 1/8 Vog fisck udj Kleppe, dat: 31te Oct: 1732, blev læst.
dito bøxel brev til Johannes Mogensen paa 18 Mrk: Smør og ¼ (huud?) udj Nedre Romsloe, dat: 26de Martj 1732. blev læst.

1732: 196b

Forvalteren Sr: Henrich Hansen Formans fuldmægtig Wollert Forman fremsatte til Laugrettet og dend tingsøgende Almue de paa nest forrige Tingstæder giorde Spørsmaale: Og hvorpaa Laugrettet med dend tingsøgende Almue svarede: 1:o At ingen 6te og 10de Penge i dette Tinglaug, nerværende Aar er forefalden. 2:o At heller indtet Arveløes Goeds er tilfalden. 3:o At her icke i Tinglauget findes nogen Handtwærcks folck og deslige, som schatter eller bør schatte. Og Endelig, at her icke i Tinglauget findes nogen Laxevaager og Rødnings pladtser. Derefter blev Tingsvidne udfærdiget.

Derefter blev Restantzen for dette Tinglaug examineret, med Vedkommendes bøger Confronterit og rigtig befunden, samt under Rettens forseigling udstæd.

Endelig til Rettens betiening i tilkommende Aar 1733, blev udmældet Mogens Indre Hamre, Niels Tvedt, Peder Øfre Sandwen, John Øfstewold, Lars Houland, og Størch Smaadahlen; samt Niels Haagensen Atlestad og Lars Kalland, hvilcke sidste bleve tilholte efter Loven forderligst at aflægge deris Laugrettes mands Æed.

1732
……..
1733

(1733: 196b)

Anno 1733, dend 16de Martj, blev Aasteds-Ret sat og administreret udj Sagen indstefnt af Hausnæs Opsiddere imod Henrick Miltzou og Huustrue. Og betiendtes Retten samme tid af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, overværende paa Kongl: Maj:ts fogeds Vegne Lehnsmand Anders Hansen; med Laugrettet, Nemlig Ole Baarsen Spaanheim, Ole Magnusen Øfre Leqve, Pouel Siursen Spaanheim, Wiglich Yttre Tveite, Anders Lars: Lione, Hellie Holven, Siur Øfstaas og Aamund Store Berge.
Hvorda Citanterne, Nemlig Opsidderne paa Housnæs gaard, fremstoed for Retten, og producerede deris Skriftlige Continuations Stefning af dato 27 Febr: 1733, som blev læst.
Sr: Henrich Miltzou møtte for Retten, og wedstoed lovlig Varsel hannem forkyndt efter Citanternis nu i rette lagde Stefning ved de tvende Mænd Madz Sølffæstesen Welche og Aamund Johansen ……
Lehnsmand Anders Hansen fremstoed for

1733: 197

Retten og fremlagde Sogne Præsten Hr: Bertel Worms Skrivelse til ham, af dato 15de Martj sidstleden, som blev læst. Wiidere blev af bemelte Lehnsmand producerit hans schriftlige Jndlæg af denne dags dato, som iligemaade blev oplæst, og ellers af ham Selv med hans Signete forseiglet.

Sr: Henrich Miltzou derpaa fremstoed for Rettem og producerede hans skriftlige formeening, hvortil hand sig refererede, derefter fremlagde bemelte Sr: Miltzou en Copie af Knud Tronsen Housnæsis dend 20de Februarj 1702, givne Andragelse til Hr: Estats Raad Christian Stochflet, verificerit af Hr: Capitaine Ulrich Friderich Møllerup og Corporal Jens Hvid, som ligeledes blev læst.

Derpaa blev af Retten forafskeediget.

Parterne haver at møde J morgen kommende Klokken 9 Slet, da Retten agter at give sin Eragtning om hvis i dag er fremført; hvor efter viidere skal gaaes i Sagen hvis Ret er.

Dend 17de Martj nest efter blev Retten atter sat paa Aastædet Housnæs med forbemelte Laugrettes mænd, af hvilke Hellie Holven, formedelst hans Huustrues dødelige frafald, hand hafde formaaed Ole Torstensen Kie(rland) Retten i hans sted at betiene; og møtte da Lehnsmand Anders Hansen paa Kongl: Maj:ts fogetz vegne, saa og Citanterne, og ligesaa Sr: Henrich Miltzou, hvorda blev

Afsagt, saaledes:

Endskiønt Citanterne, da Retten seeniste her paa Aastedet i denne Sag blev holden, ikke haver paaberaabt flere Vidner at føre, end da blev afhørt; Saa, og efterdj Citanterne nu ved Continuations Stefning, denne deris Sag haver forfrisket, og indstefnte Henrich Miltzou der til haver faaed warsel efter Loven, finder Retten ikke at kunde nægte Citanterne tillige med ermelte Henrich Miltzou, at føere i Rette dend Opliusning, som de til Sagens tarv og drift nødig monne eragte; thj admitteris Citanternis nu indkaldede widner til ædlig forklaring om det paastefnte.

Sr: Henrich Miltzou derpaa indgav hans skriftlige forsæt af denne dags dato, som blev læst.

Lehnsmand Anders Hansen refererede Sig til sit forrige, og paastoed at de Vidner som nu ere indstefnte, maatte tages an til forklaring.

Widnerne Mogens Olsen Midhuus, Aslach Torbiørnsen Ourdahl, Lisbet Torchels datter

1733: 197b

Store Graven og Jørgen Torchelsen Traa, møtte for Retten og tilstoed at være efter Citanternis Stefnemaal lovlig Stefnt. Derpaa blev Ædens forklaring af Lovbogen oplæst og Vidnerne tilholdt og formanet deris Sandhed i denne Sag at udsige.

Widnet Mogens Olsen Midthuus fremstoed for Retten og sagde at være 44 Aar gammel, og ellers forklarede, at omtrendt for 20ve Aar siden, da hand, Nemlig Vidnet, var hos hans fader paa Gravens Præstegaard, og nu afgangen Torchel Svendsen var paa Præstegaarden tilstæde og saae med Vidnet at noget fremmet qvæg gick paa bøen sam/m/e steds, og som bemelte Torchel Swendsen, som forhen hafde beboed og brugt Lille Graven, spurte Vidnet, om hvis Qvæg og Creature det var, svarede Vidnet at det var Housnæsis Opsiddere tilhørende, og at samme Creature gik snart her og snart der, eftersom Housnæs gaard hafde fattelse paa Udmark; thj kom der viidere tale imellom Torchel Swendsen og Widnet, om bemelte Housnæsis Mark; og da omsidder udbrød Torchel Swendsen med saadanne Ord og sagde: Gud Naade Mig, at Jeg tog Housnæs-Teigen fra Housnæs gaard til Lille Graven, for det gode Jeg nu har deraf; men i denne tid var Torchel alt kom/m/en fra Lille Graven. Viidere forklarede Vidnet, at nogen tid tilforen kom hand i tale med benefnte Torchel Svendsen paa Støelen Geituren Kaldet, og da Vidnet spurte Torchel Swendsen hvem der ejede dend der

befundne Sælls-toft, svarede Torchel Svendsen, at de Mænd paa Housnes Støelede sammesteds, og at det var deris Sælls-toft. Ydermeere paa Lehnsmand Anders Hansens Spørsmaal wandt Vidnet, at omtrendt paa de omvundene tider kom hand i tale med Torchel Swendsens border!! (broder) Torbiørn Swendsen Holven, som nu er bortdøed, om denne omtrettende Teig, Housnæs-teigen kaldet, og da sagde bemelte Torbiørn Svendsen til widnet, Gud Naade Min broder Torchel, at hand hafde denne Teig fra Housnæs-Mændene, og hand

1733: 198

giorde ikke Ret med dem deri, men hvorledes og paa hvad maade bem:te Torchel Swendsen hafde til sig taget denne Teig, blev icke omtalt.

Sr: Henrich Miltzou sagde, at hand veed vel at det var vendtelig af Torchel Swendsen \at hand/ kunde sige de Ord af fortrydelse for hand var kommet fra Gaarden Lille Graven, dog imod een fornøyelig afstaaelse, hvor fore hand formeener at dette Vidne ikke kand komme ham til nogen modstand i Sagen, desligeste og forsaavit de Ord som Torchel Svendsen haver sagt, efterdj det er beviist hvorledes at Teigen ved bytte er kommen fra Housnæs.

forbemelte Vidne Mogens Olsen Midthuus derpaa aflagde sin Æed, at hand icke meere, rettere og sandere i denne Sag vidste at forklare end hvad hand nu haver wundet.

Derefter blev Aslach Torbiørnsen fremkaldet, som sagde at være 69 Aar gam/m/el, og boer paa Ourdahl, og ellers forklarede, at hand mindes og veed at Opsidderne \paa Housnæs/ i hans tid haver brugt dend omtrettende Housnæs Teig, men eigentlig hvor mange Aar siden kunde hand nu ikke erjndre, men Opsidderne som hafde denne Teig til deris Gaard og brug, var Lasse Housnæs, og siden efter ham hans Søn Jens Lassesøn, derefter Ole Jensen Housnæs, og hafde disse mænd samme Teig, og brugte der udj u:kiert af nogen Mand; Viidere sagde Vidnet, at hand haver hørt af hans bestemoder Britta Lasses datter, nu bortdød, {haver hand ofte hørt}, at Housnæsis Opsiddere til deris gaards opbyggelse og forbedring, tog deris Tømmer af og i Housnæs-teigen, u:formeent af Lille Gravens {……} besiddere; Og vidste Vidnet, at Torchel Swendsen, tog denne Teig fra Ole Huusnæs!! (Housnæs) og tvingede dend hannem af, formedelst at Ole Housnæs hafde foretaget sig eendeel Tømmer udj denne Teigs Skoug at hugge, hvorfore Torchel Swendsen truede at ville anklage ham for nu Sl: Johan Frimand, som dend tid forvaltede Halsnøe Closters goeds. Paa Spørsmaal svarede Vidnet, at hand veed, at bem:te Torchel Svendsen brugte dend Enge slotte Tveiten, som nu bruges af Housnæs-Mændene, Men hvorledes dend er kom/m/en fra \Lille Graven til/ Housnæs igien, eller hvad

1733: 198b

der er giort mellem disse 2de gaarders Opsiddere, sagde Vidnet ikke at have nogen widenskab om. Paa Sr: Miltzous spørsmaal sagde Vidnet at hand til Opsidderne paa Housnæs ikke er beslægtiget, uden til Knud Housnæsis Huustrue, dog ikke meere end i 5te Leed.

Sr: Henrich Miltzou exciperede imod dette Vidne, formedelst det af ham udsagde slegtschab til Citanterne.

Lehnsmanden formeente at Vidnetz forklaring ikke kunde og burde forkastes om Vidnet end var i Andet Leed til Citanterne, thj det [er] en Kongens Jord her trettes om, og icke bemelte Opsidderis.

Forbemelte Vidne Aslach Torbiørnsen derpaa aflagde sin Æed, at hand ikke meere, rettere og sandere vidste i denne Sag \at/ forklare end som forbemelt af ham er udsagt.

Sr: Henrich Miltzou til Lehnsmandens sidste tilførte replicerede, at som Lejlendingerne paa Housnæs selv haver indført dette Vidne i deris Stefnemaal, som er beslægtiget til dend Eene Mands qvinde, saa kand be:te Lehnsmands indsigende ikke komme under betænkning.

Lehnsmanden svarede, at Sr: Henrich Miltzous indsigende passer sig, efter hans formeening, ikke med Loven, thj vedblev hand hans forrige paastand.
dernest fremstoed Lisbet Torchelsdatter Store Graven, sigende sig at være 44 Aar gam/m/el, og ellers forklarede, at efter at hendes fader Torchel Swendsen var kommen fra Lille Graven og fløtted til Store Graven, hendede det sig en gang at Vidnetz moder sagde til Vidnet og hendes Sødskende; Jeg har ondt der af, at Eder fader tog Teigen fra de Mænd paa Housnæs; men Teigens Nafn næfnte hun icke, ej heller paa hvad maade Vidnetz fader hafde taget Teigen. Derpaa aflagde widnet sin Æed, at Hun ikke meere, rettere og sandere vidste i denne Sag at forklare.
Sr: Henrich Miltzou, saa vit dette Vidne angaaer, refererede sig til hans exception

1733: 199

og indsigelse, som hand haver fremsat til Mons Olsen Medhuus.
Jørgen Torchelsen Traa møtte for Retten, og under hans forhen aflagde Æed forklarede, at hand ikke veed ydermeere i denne Sag at forklare, \1/ men \3/ vilde \2/ hand \4/ have sig \dertil/ refereret.
Lehnsmand Anders Hansen paa fogdens Vegne refererede sig til hans skriftlige paastand, og formeente, at Sr: Henrich Miltzous indvendinger imod de førte Vidner ikke bør ansees anderledes end som udflugter; hand ville formoede, som hand og protesterede, at Retten, uden viidere udsættelse expiderer denne Sag med endelig dom, wed hvilcken hand vendter at Housnæs Gaard tilkiendes dend omtrettende Housnæs Teig, og Opsidderne at nyde teigen til deris brug efter Loven, uformeent af Sr: Henrich Miltzou. Og formeente bem:te Lehnsmand, at som Housnæs gaards Mark deels støder an imod Præstegaarden Store Graven, hvor Hr: Miltzous gaard Lille Graven er tilgrendsende, at det, foruden de førte Vidners forklaring, kunde det meget vel riime sig, at Housnæs burde have, som dend tilforen haver haft, denne teig til sin Udmark og Støls hafner, ligesaa vel som Lille Graven med Udmark og Støels bejte á parte er forsiunet, aller helst Lehnsmanden siufntes at Housnæs er oprøddet under Store Graven.
Sr: Henrich Miltzou protesterede imod de af Citanterne førte Vidner, saasom hand siden forrige Rettes forhandling er underrettet om, at dend største deel er Citanterne beslægtiget og besvogrede. i det øvrige formeente hand, efter sit Skriftlige forsæt, at hans gamle Ejendom skal blive Kiendt ved Magt, og dend hæfd hand og hans formænd derpaa haver fanget, at blive anseet efter Loven, hannem uden præjudice, og derforuden dend formeening Lehnsmanden haver, om at Præste gaarden og Housnæs skulle støde sammen i Udmarkene, at være denne Sag aldeeles uvedkommelig, saasom Comparenten heller icke desangaaende er bleven Stefnt.
Opsidderne paa Housnæs fremstoed for Retten og \producerede et Tings vidne af 6te Maj 173(1?), derefter bem:te Opsiddere/ paastoed, at dend omtrettende Teig bør følge

1733: 199b

Deris tilbøxlede Gaard og dens brug, alt efter de førte Vidner og h(vad) viidere paa deris Side er bliven i Retten fremført.
Og erklærede Parterne sig, at de ikke meere i denne Sag havde for Retten at frembringe, men eskede endelig Dom.

Afsagt.

Parterne kand møede i Morgen formiddag Klokken 9 slet, Dom i Sagen at anhøre.

Dend 18de Martj 1733 blev Retten atter administreret paa Aastedet Housnæs med sidste Rettes Dag hafte Laugrettes mænd;

og møtte da Lehnsmand Anders Hansen paa Kongel: Maj:ts fogeds wegne; Sr: Henrich Miltzou møtte og for Retten, tillige med Opsidderne paa Housnæs,

hvor da i allerunderdanigste følge af Hans Kongl: Maj:ts Allernaadigste forordning paa denne Sags omkostninger blev giort følgende beregning: saasom til Sorenskriveren for 3de Dages forretning 6 rd:r, hans Skyds under denne Rettergang til og fra Aastedet, i alt 1 rd:r, samt hans Kost og tæring udj fire Rejse dager á 4 mrk:, er 2 rd:r 4 mrk:, \samt Een hver af Laugrettes mændene for 6 Dages forretning 1 rd:r 3 mrk/, Og endelig, Lehnsmanden for Laugrettetz tilsigelse, samt opvartning ved denne Rettergang, og ellers som Stefne Vidner i Sagen, i alt 2 rd:r, og derforuden de andre tvende brugte Stefne widner, hver 4 mrk: Der i alt bedrager sig 22 rd:r.

Derefter blev i denne Sag af Dommeren og Laugrettet, i bemelte Parters nerværelse saaledes

Dømt og Afsagt.

Formedelst, at Opsidderne paa Gaarden Housnæs, Nafnlig Knud Tronsen, Brynild Knudsen og Jørgen Olsen, hvilcken Gaard, under Halsnøe Closters Goeds, Hans Kongel: Maj:t er tilhørende, og bemelte Opsiddere tilbøxlet, for Stedtz!! Stifts befalings mand Høyædle og welbaarne Herr Admiral Ulrich Kaas, udj Memorial af 23 Junj sidst afvigte Aar 1732 haver besværget sig, at bemelte deris tilbøxlede Gaard Housnæs, af ældgammel

1733: 200

Tid haver været underlagt og tilhørende Een Skouge Teig, Hausnæs-Teigen kaldet, som Gaarden Hausnæs efter deris formeening U:lovlig er frakommen, og nu af Lille-Gravens Gaard og dends itzige Ejer Henrich Miltzou haves under brug: Og hvilken Housnæs Teig ermelte Opsiddere paa nogle Aar, haver været formeent, da de og icke haver haft eller haver nogen slags Udmark og beite til og for deris Qvæg og Creature, skiønt denne Teig ingen, uden deris paasiddende Gaard burde følge; Da haver Høybemelte Hr: Admiral og Stiftsbefalings mand Ulrich Kaas, dend 9de Julj bemelte Aar ved Resolution tillagt dend Constituerede Foget Ananias Christopher Harberg saadan Ordre, at hand i mindelighed skulle udeske de udkomster som de, af denne Hausnæs gaard, omgrændsende Ejere kunde maatte have i Hænde, og efter hvilke, samme Ejere forehaver Hausnæs Opsiddere, fra deris tilkommende og paasøgende Ret, at udelukke: Men om wedkommende fantes Veigerlig deslige Documenter at fremviise, eller og, ermelte Foged Harberg fandt Sagen af dend beskaffenhed, at gaarden Housnæs var skeed fornermelse, skulle de stridige paa Aastedet efter Loven indkaldes, og saaledes, paa lovlig maade indtale hvis Gaarden Hausnæs var frakommen. Følgelig saadan Anledning, haver meer bemelte Constituerede Foged Harberg, af ermelte Henrich Miltzou været forlangende sig til eftersiun de Adkomster og breve hos bemelte Miltzou var beroende, denne Housnæs teig betreffende; Men som Henrich Miltzou {udj Skrivelse til fogden Harberg af 6te Augustj 1732} sig ikke dertil haver villet forestaae, haver forbenefnte Lejlendinger paa Housnæs efter Fogdens foregaaende foranstaltning ved Skriftlig Stefnemaal af 20de September \1732/ {nestefter}, talt paa denne Sag her til Aastedet, Og hvilcken Sag, af fogden, og de

1733: 200b

Af ham i hans forfald beskikkede, haver været forfuldt, og under denne Sags drift og forfølgning er af Henrich Miltzou indtet Document fremlagt, hvormed er bliven beviisliggiort, at hans ejende og paaboende Gaard Lille Grawen, indbemelte omtrettende saa kaldet Hausnæs teig tilkommer og bør være underlagt: men imellom Part og Contra-part er

adskillige Vidner førte, og hvilke Vidner, fornemmelig Erich Midaas, Niels Larsen Spilden, Siur Olsen, Madtz Welche, Tollef Larsen Holven, Torbiør Jons datter, Gurj Johans datter, Johannes Naasen, Thore Larsen, Guro Lars datter, og Aslach Ourdahl, de fleste af dem udj deris for Retten aflagde forklaring og udsigende, som de derefter have Æedfæsted, Eens-stemmende og udj een Ting have Wundet, ikke alleene, at Gaarden Housnæs, og dens Opsiddere til samme deris Gaard, haver ejet og været underlagt titbem:te omtvistende Teig, Housnæs-Teigen kaldet, og, af samme Teig, baade i dend tid, at Housnæs Gaard, formedelst een U:løkkelig Jlds-vaade blev lagt i Aske, og ellers siden, som før af gammel tiid, haver hugget og fældet i denne Housnæs Teig, og der fra til Housnæs Gaard Kiørt og fremført det til {Gardens} Housnæs{is} Gaards opbyggelse og wiidere i stand sættelse, fornøedne Tømmer og Træfangst, hvormed, saavelsom Næver-flækning, og dend under denne Teig begrebne Høe-slaatte eller fæbejte, siden af Hausnæs Opsiddere er Continueret, og det uden Ankke og Kiæremaal, endten af Lille-Gravens besiddere eller nogen anden. Men end og ydermeere forklares det af meere end Tvende af disse forbemelte Vidner, at Een Lejlending paa Lille-Gravens Gaard, Nafnlig Swend Torchelsen, da hand samme Gaard brugte, blev tilladt af Housnæsis Opsiddere, at bruge een under Housnæs

1733: 201

Gaard beliggende og tilhørende Engeslotte Tveiten kaldet, imod, at Housnæsis Opsiddere skulle have brug og nøtte af og i Lille Gravens Gaards ejende Field beite, eller Field-støels Hafner. hvorledes nu saadan forandring er skeed, at Housnæs-Teigen paa nogle Aar ikke haver været under Housnæs og dends besidderis brug, men at Lille Gravens besiddere og nu værende Ejer dend til brug og som Lille Gravens Ejendom, haver antaget og vil forsvare, samt at dend Enge Slotte Housnæs-Tveiten igien, fra Lille Graven til Housnæsis Opsidderis brug, er omvexlet, saa at de, \nemlig/ Housnæsis Opsiddere, i samme Engeslotte Tveitens stæd haver stefnet og er imodstaaed Støeling og fæbeite udj ovenmelte Lille Gravens tilhørende Fieldstøeles bejte, finder Retten, af Acten, og heller icke endten af Housnæsis Opsidderis eller Contra Citanten Henrich Miltzous førte Vidner nogen tilforladelig og paalidelig Opliusning; Men af Contra Citantens Vidner, vil fornemmelig Appellone Svends-datter og Sygnj Swends datter, som ere forbemelte, paa Lille Graven forhen boende Opsidder, Nafnlig Svend Torchildsens børn, tillige med Jørgen Torchelsen, hvis fader Torchel Swendsen var broder til ermelte Appellone og Signi Swends datter, og, efter Swend Torchelsen, fik Lille Graven at beboe, og beboede dend, indtil Contra Citantens formand i Ægteskabet, Manderup Nielsen Funch, fordum Sorenskriver her i Hardanger, Lille-Gravens Gaard at bruge og beboe, Selv antog, forklarer, dog ikke uden efter berørte Swend Torchelsens og Torchel Swendsens udsagn, at disse Lille Gravens Opsiddere med Hausnæsis Lejlendinger, saavel om Hausnæs-Teigen som Enge slotten

1733: 201b

Tveiten og Støels hafnerne under Lille Graven sig indbyrdes, dog ikke med nogen af disse tvende gaarders retmæssige Ejeres foregaaende minde, tilladelse og Samtøcke, schal have giort diverse og foranderlige Skifter og ombyttelser; om og for hvilcke \disse/ Lejlendingers selv-raadige, og ikke formedelst Rettens Middels behandling, øvende ombyttelse, det ellers erfares af Acten, at forbenefnte Torchel Swendsen, da hand kom fra Lille Gravens brug, skal have Ankket; Men naar nu disse Contra Citanternis Vidners forklaring ellers med de ved Hausnæsis Opsidderis Stefnemaale førte widners sammen stem/m/ende Deposition rettelig betragtis og overwejes, da gaar de {de} sidstes forklaringer tydelig og anstændelig der paa ud, at Hausnæs Gaard haver ejed og haft til Gaardens brug oftbem:te Housnæs Teig, som een

denne Gaard Housnæsis Herlighed af Skoug-hugster og fæebeite. Og de Hiines forklaring tracterer ikkun Een iblandt og af disse tvende Gaarders Lejlendinge Sig Selv foretagen Omvexling og Teigebytte, da dog Lovens 3de bogs 14de Capituls 29 Articul, absolute befaler og forbiuder nogen Lejlending, endten wed forligelse eller i andre maader, at lade frakom/m/e noget af dend Gaards tilligelse, som Lejlendingen fæsted haver. Efter saadan denne Sags beskaffenhed, Kiende og Dømme Vj for Ret, at dend omtrettende Teig Hausnæs Teigen kaldet, bør her efter være og forblive til og under Hausnæs Gaard og dens Opsidderis U:formeente brug, alt fra Swiddahls Gahrden og indtil Steen-Kloppen, og det saaledes med Skoug hugst og fæbeite som Loven allernaadigst tillader Lejlending:ne at bruge og sig benøtte af. Og om hvilken

1733: 202

Hausnæs gaard nu tildømte Housnæs Teigs begreb fra det bemelte første til det sidste Merke, wedkommende foged, eller Housnæsis Opsiddere, paa Anmodning, af denne Ret, skal schee anviisning og udsteening, saasnart Housnæs Teigen bliver Snee-bart, eller føeret der til maatte blive beqvemt. Derimod findes Hausnæsis Opsiddere pligtige at fraholde sig med deris Qvæg og Creature Lille Gravens Gaards med rette ejende Fieldstøele, og sig derudj og deraf icke ydermeere at benøtte, men, foruden tit forom/m/elte Hausnæs Teig, med Enge Slotten Tveiten kaldet at lade sig lide, og, til denne deris brugende Gaard Hausnæs, wære beholden med;
Processens og denne forretnings bekostning, som, efter Rettens i Acten tilførte beregning, opløeber til dend Summa 22 rd:r, betales og fornøyes Rettens betiendte og de fleere nu straxen; Men af samme Omkostninger tilfindes Henrich Miltzou at erstatte Opsidderne paa Housnæs dend 1/2ve deel med 12 Rd:r 3 mrk: og det inden 15ten dage under Execution efter Loven.

Anno 1733, dend 9de Aprilis, blev **Almindelig Waar- skatte- og Sage-Ting holden og administrerit med Johndahls Skibbredes Almue udj Hardanger fougderie paa dend Gaard Drage**: Og betiendtes Retten med efterskrevne Laugrette, Nafnlig Johannes Nielsen for Peder Fladebøe, Knud Aamundsen Hannegaard, Knud Knudsen Drægebreche, Lars Olsen Drage, Torchel Samsons: Torwigen, Erich Olsen Swaasand, Johannes Tostensen Tofte og Torsten Sylfæstsen Fladebøe, Overværende Kongel: Maj:ts Foged Sr: Andreas Heiberg, Lehnsmand Lars Tormoedsen Drage, og meenige Almue som Tinget søgte, hvor da følgende for Retten passerede,

1733: 202b

Hans Kongl: Maj:ts Allernaadigste bestalling for Sr: Andreas Heiberg, til at være Foget over Sundhord og Hardanger Fougderje i Bergenhuus Stift i Bergen, daterit 10de Novembr: 1732, blev allerunderdanigst publiceret.
Allerhøystbem:te Hans Maj:ts allernaadigste Patent om Høyeste Ret i Danmarck for Aar 1733, daterit Fredensborg dend 3de Octobr: 1732, blev ligesaa allerunderdanigst læst.
Forordning om Skatternes paabud i Borge for 1733, dat: 17 Novembr: 1732, ligeledes Allerunderdanigst læst.
Placat, angaaende det giorde forbuds ophævelse om Qvæg, Kiød, Huuder eller Haar af Qvæg, dessen indførsel fra frem/m/ede steder, daterit 24de Novembr: 1732, sammeledes Allerunderdanigst forkyndt.

Forordning angaaende det Kirkkerne udj Norge tilliggende Goeds, og hvorledes dermed (dessen?) afhændelse schal forholdes, af dato Friderichsbergs Slot dend 25de Febr: 1733, blev iligemaade Allerunderd:t publicerit.

Søe-Estatens General Commissariatz placat af dato 17de Novembr: 1732, angaaende een deel Regnskabs førere som udj nest avigte Krigs tid og fremdeeles haver staaed udj hans Maj:ts tieniste ved Søe Estaten etc: blev publicerit.

Admiral Ulrich Kaasis brev til fogden Andreas Heiberg blev læst, af dato 24de Martj 1733, betreffende Sessionens holdelse nerværende Aar.

Welbemelte Hr: Admiral og Stifts befalings mand Kaasis Constitution til Jacob Preus at forvalte og betiene Hardanger fogderie, Liuse Closters Goeds, og Waasse Præstegields Sorensskriverie, indtil een wirkelig Sorenskriver af hans Maj:t allernaadigst bestaltes, daterit 1te Februarj 1733. blev publicerit.

Hr: Ole Gierdrums bøxelbrev til Ole Nilsen paa ½ Løeb ½ Spand og ½ Huud udj Præstegaarden i Jondahl, daterit Iverhuus dend 5te Novembr: 1732. blev læst.

1733: 203

Magdelje Johans datters bøxel brev til Siur Nielsen paa ½ Løeb 9 mrk: Smør, ½ bokskind, ½ Giedskind udj gaarden Breche, dat: 9de April 1733.

Johannes Torstensens, Endre Torstensen, Lars Lione og Lars Samland, deris Skiøde til Torsten Torstensen paa 12 Mrk: Smør ¼ Huuds Landskyld udj gaarden Tofte, dat: 20de Martj 1733. blev læst.

Derefter fremstoed for Retten dend Constituerede foget Sr: Ananias Christopher Harberg og anviiste Oddels Mandtallet for Johndahls Sogn, hvilket befandtes saaledes, som anført efter nøye examination, Oddels og selv brugende Ejeres Skiøder og Adkomster samt Skifte breve at være Eenstemmende, hvorom bem:te Sr: Harberg paa begier Tings Vidne under Rettens forseigling blev meddeelt.

End fremlagde dito Harberg hans forfattede Mandtall over det Beneficerede og Halsnøe Closter tilhørende Jordegoeds her i Jondahls Sogn beliggende, som efter nøye examination befandtes saaledes som anført er, overEensstemmende med Vedkom/m/endes Jordebøger. hvorpaa tingsvidne blev udstæd.

Wiidere producerede fougden Harberg Restancen for 1728, 1729 og 1730, som inden retten blev examineret, og lige som der i var anteignet, rigtig befunden. Derom og fra Retten Tings Vidne blev udfærdiget.

Ydermeere blev Restancen for Aar 1731 examineret, efter Anteignelsen befunden rigtig, og derpaa af Retten under forseigling expideret.

Restancen over Landskyld, Leeding og Thiende udj Hardanger fogderje og Johndahls Sogn pro 1731 blev examineret og befunden rigtig efter som der er anført, hvor efter Tings Vidne ligesaa blev udfærdiget.

Endelig, producerede Sr: Harberg Restancen over De Kongel: Contributioner udj Johndahls Sogn for 1732, som for Laugrettet og dend tilstæde værende Almue lydelig blev oplæst, hvor imod ingen hafde noget at sige, men blev tilstaaed i alle maader rigtig at være; og der fore Tings Vidne derom ligesaa udfærdiget under Rettens forseigling.

Kongl: Maj:ts foged Sr: Andreas Heiberg anviiste for Retten indeværende Aars Restance paa de Resterende Contributioners 1te Termin, saavel angaaende Skatterne som Landskylden, Separatim forklaret, som efter nogen examination blev befunden rigtig og under Rettens forseigl: udstæd.

1733: 203b

Anno 1733, dend 10de Aprilis, blev **Almindelig Vaar- Skatte- og Sage- Ting administrerit paa dend Gaard Noreim med Østensøe Skibbredes Almue, og Wigøer Præstegield**, da og Retten betiendtes af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus, og efterskrevne Laugrettes mænd, Johannes Melstvedt, Arne Klyve, Ole Børven, Michel Nesthuus, Christen Nere Wig, Johannes Næss, Lars Schutleberg og Aamund Tvedt, overværende Kongel: Maj:ts foget Sr: Andreas Heiberg, Lehnsmand Ole Larsen Berwen og meenige Almue, som Tinget søgte. hvor da for Retten passerede efterfølgende:

Hans Maj:ts allernaadigste bestalning for fogden Andreas Heiberg, tillige med alle de for Retten paa Jondahls Ting publicerede og folio 202 extraderede Kongl: Placater og forordninger blev allerunderdanigst her oplæst, samt og de sam/m/e steds benæfnte ordres og foranstaltninger.

Fougden Sr: Andreas Heiberg gav derefter lydelig til kiende for Retten og dend tingsøgende Almue, at Auctionen over forrige foget Adam Levin Ohnsorgs Seqvæstrerede effecter er beram/m/et at foretage paa Halsnøe Closters hovid gaard d: 4de og 5te Maj førstkom/m/ende; Ellers advarede fogden Heiberg alle og eenhver, som kunde være bekiendt, hvor og hos Hvem Anden fogden Ohnsorgs Midler og formue er beroende, at de sam/m/e icke fortier, men uopholdelig for vedkom/m/ende høy Øvrighed, eller og fogden, saadant bekiendtgiør til viidere foranstaltning til forfølgning derudjnden

Skifte forretningen forretted af forrige Sorenskriver Sal: Jens Fabricius d: 8de Deecembr: 1732, efter afg: Torsten Midhuus, (hvor) ved hans Søn Isach Torstensen som Myndig og eeneste Arving med hans Moder, samt Torsten Midhuuses qvinde, er bleven bevilget af bem:te hans Moder Marita Erichsdatter at tiltræde, niude, og som hans retmæssige Ejendom det gandsche boes løsøre, samt Jordegods 18 Mrk:r Smør og ½ Giedschind, med bøxel, og overbøxel efter anpart til andre Ejeres jordeparter, udj gaardem Midhuus; hvor imod Isach Torstens:

1733: 204

Midhuus underholder hans Moder i hendes levende live, og efter hendes døed forsiune hende med een hæderlig begravelse, samt og …. at svare til boeds bortskyldige Gield, om dend ellers med nogen maatte være behæfted; blev af Isach Torstensen for Retten fremviist, publiceret og paaskreven.

Hr: Niels Legangers bøxel brev til Siur Asgoutsen paa 3 Spand Smør og ½ td: Salt udj Klyve, daterit 19de Martj 1733, blev læst.

Dend Constituerede foged Annanias Christopher Harberg fremstoed for Retten, og til et Lovligt Tingsvidnes erholdelse tilspurte Laugretted og dend Tingsøgende Almue, om fleere sig med Lejermaal udj Ægteskab endten paa Lehnetz eller Halsnøe Closters Goeds haver forseet, sidst afvigte Aar 1732, end Guldbrand Torstensen Fixe paa Gaarden Fixe, med Kristie Torstens datter, hvorom Dom sidstleden Som/m/er Ting blev afsagt. Laugrettet med dend meenige Almue svarede, at i sidstavigte Aar her i Østensøe Schibbrede og Wigørs Præstegield har ingen fleere end forbenefnte Guldbrand Torstensen Fixe med Kristj Torstens datter,

endten paa Lehnetz eller Halsnøe Closters Goeds, sig med Lejermaal i deris Ægteskab forseet. Derpaa begierede Sr: Harberg Tingsvidne beskreven, som Retten bevilgede.
Viidere blev for Retten examineret, og der efter under Rettens vedbørlige forseigling expideret alle de Tings Vidne som folio 103 findes Registreret, dette Ting laug vedkom/m/ende, og af beskaffenhed ligesom der anteignet er.
Endelig, fremstoed fougden Harberg, og fremviiste for Retten hans forfattede beregning over Aftags gaardene i dette Tinglaug, sigende: at have ladet indkalde Opsidderne paa forskrevne Gaarder til at giøre deris forklaring og udsigende, om dem icke afvigte Aar 1732 blev u:krævet Skatterne saavelsom Landskylden med ald anden Jorddrottelige Rettigheder, som af denne vedkom/m/ende og i Retten Producerede beregning er oplæst og anført, af det antagne udj deris paaboende Gaarder. de indstefnte møtte for Retten, og paa ovenmelte Tilspørgelse Eenstemmig forklarede, me.. …….. udsigende, af de afvigte Aar 1732 …….. u:Krævet og paafoerdret Skatterne …… (Land)skylden og anden Jorddraatlig Re(ttighed) ……..

1733: 204b

Aftag,
Welbem:te Sr: Harberg tilspurte Laugrettet saavelsom dend tingsøgende Almue, om den/nem/ er vitterlig, at (denne) affælte Gaard med oprydningen eller udj anden maade er bleven forbedret til De Kongl: Skatters svarelse; hvortil af den/nem/ samtlig eenstem/m/ig blev givet til giensvar, at de ikke i nogen maade er bleven forbedret til de Kongl: Skatters formeerelse. dette ovenskrevne begierede endnu welbem:te Sr: Harberg paa denne indleverede og i Retten fremlagde samt oplæste beregning maatte gives beskreven meddeelt, som af Retten blev bevilget.
Restancen for indeværende Aar 1733 blev af fogden Sr: Andreas Heiberg for Retten anviist og af Retten examineret, hvilcken og under forseigling blev udfærdiget, eftersom dend rigtig efter Optegnelsen blev befunden.

Anno 1733, dend 13de Aprilis, blev **sædvanlig Waar- Skatte- og Sage Ting administreret med Kintzerwigs Tinglaugs Almue paa Tingstædet Hestham/m/er**, overværende Kongl: Maj:ts foged Sr: Andreas Heiberg og Lehnsmand Torgilds House og meenige tingsøgende Almue; Og betiendtes da Retten med efterskrevne Laugret, Nafnl: Ole Torbiørnsen Lothe, Niels Aamundsen ibid:, Haldor Mæland, Anfind Lofthuus, Jørgen Lofthuus, Aamund Sandven, Torsten Berve og Johannes Tioflot.

Thj blev først Oplæst alle de Høy Kongelige og andre breve som paa folio 202 findes registeret.
Dernest Hans Kongel: Maj:ts Skiøde for Opsiddersken Guri Lars datter paa 1 Løeb [Smør]? 1 pund 12 mrk: Salt og ½ faarskinds Landskyld uden bøxel, udj Gaarden (Sandvin?) i Ullensvangs Sogn, daterit 20de Octobr: 1732.
Hans Maj:ts Skiøde for Opsidderen Hans Knudsen paa ? Mrk: Smør og 1 pund 12 mrk: Saltz Landskyld uden bøxel i gaarden Mouge, dat: 20 Oct: 1732, blev publicerit.
(Hans Maj:ts) Skiøde for Opsidderen Ole Erichsen paa ? Løeb(?) ? pund(?) ? mrk: Smør, 1/3 Bokskind uden bøxel (udj gaarden) ……., dat: 20 Octobr: 1732, blev læst.

1733: 205

Knud Thoresens Skiøde til hans Søn Thor Knudsen paa 1 Løeb Smør 1 Huud og 3de(?) Løeb Salt med bøxel udj dend gaard Yttre Diønne, daterit 8de Decembris 1732, blev læst.
Biscop Oluf Bornemans bøxel brev til Arne Wienæs paa 3 Spand Smør og een halv Huud udj Alsager, dat: 29 Jan: 1733, blev læst.
Hans Kongl: Maj:ts Skiøde til Torsten Aamundsen paa 6 mrk: Smør ¼ bokskind Landskyld uden bøxel i gaarden Maachestad i Ullenswangs Sogn, daterit 20de Octbr: 1732, blev læst.
Allerhøyst bemelte Hans Maj:ts Skiøde for Halsten Gunders: paa 1 pund Smør og 1 ¼ faarskinds Landskyld uden bøxel udj gaarden Rogde, dat: 20de Oct: 1732, blev iligemaade Allerunderdanigst læst.

Og som indted viidere denne dag, uden Skatternes betaling til fougden, var at forrette, saa blev Retten udj de indstefnte Sager udsat til Morgen der efter, som var

dend 14de Aprilis, da Retten igien blev sat med forskrevne Laugrettes mænd, overværende Kongel: Maj:ts foged Sr: Heiberg, Lehnsmand og dend tingsøgende Almue.

Erich Erichsen Lothe Contra Ole Larsen Lothe for Slagsmaal efter forrige tiltale, til Vidne Torbiør Siurs datter efter Rettens seeniste forrelæggelse.
Citanten Erich Erichsen møtte for Retten, og ligesaa hans Contra part Ole Larsen Lothe, som tilstoed til dette ting atter af Citanten i denne Sag at være indkaldet.
Kaldsmændene Lars Torgielsen og Niels Aamundsen Lothe ved Eed afhiemblede at de haver Stefnt saavel dend indstefnte Ole Larsen Lotte som Vidnet Torbiør Siurs datter med lovlig Varsel.
Ole Larsen Lothe møtte med sin fader Lars Odsen Lothe og gaf til kiende at hand haver ladet Contra Stefne Citanten med mundtlig Varsel. Og tillige indstefnt Herborg Heines datter og Torbiør Siurs datter at aflægge deris Sandheds Vidnes biurd i denne Sag om hvis de ere viidende og haver seet dette paastefnte Slagsmaal vedkommende, og formente hand, Neml: Ole Larsen, dermed at beviise sin u:skyldighed i forventelse at frifindes for denne Citantens tiltale.
de indstefnte Vidner møtte og tilstoed at være lovlig Stefnt. derpaa blev Eedens forklaring af Lovbogen for Vidnerne oplæst, og Vidnerne formanet deris Sandhed i denne Sag at udsige.
fremstoed Vidnet Torbiørn Siurs datter, og efter

1733: 205b

aflagde Eed med opragte fingre wandt, at wel hørte hun eengang sidstleden Som/m/er at Erich Erichsen hafde tale med Ole Larsen Lothe om, at Ole Larsen skulle Kiøre een anden Vej, og icke dend som Ole Larsen da forehafde at Kiøre, men Vidnet saae ikke noget slagsmaal dennem imellom at passere, og ej heller vidste hun viidere om det paastefnte at forklare.
Herborg Heines datter aflagde Æed og vandt, at hun indted haver seet af denne paastefnte passage andet end at Citantens Søn Jon Erichsen, dend for omvundne, løeb efter Ole Larsen, men hun fornam icke at hand opnaaede ham; Slagsmaal imellom disse omvundne Jon og Ole fornam hun ikke, til mindre at Citanten og Ole Larsen var sammen at slo….
Citanten derpaa sagde at hand haver ikke fleere Vidner i denne Sag, men hand formen at det første førte Vidne giver god formoedning i Sagen og om dend paastefnte Udførmelse.
Ole Larsen Lothe benægtede aldeles sigtelsen, og paastoed dom til befrielse.
Derpaa blev i Sagen saaledes

Afsagt.

Som Citanten Erich Erichsen ikke beviiser sin imod indstefnte Ole Larsen Lothe formerede Sigtelse; Saa frikiendes hermed bemelte Ole Larsen Lothe for Citantens tiltale udj alle maader i denne Sag. Processens omkostning ophæves paa begge sider.

Ole Larsen Lothe efter forrige tiltale Contra Michel Olsen for slagsmaal og beskadigelse udj hans Skulder med en Øxe; til Vidne herom var indkaldet Maren Olsdatter, som er dend indstefntes Søster.
dend indstefnte møtte, og ligesaa Vidnet: saa var og tilstæde Citanten Ole Lothe, som paastoed at Vidnet maatte antages til forklaring.
Vidnet Maren Ols datter efter aflagde Æed vandt at sidstleden Sommer, da Vidnet med hendes broder (skulle) rejse til deris faders Støel, blev de paa hiemme bøen begiegnet af Ole Larsen, som med skielden tiltalede Vidnetz broder Michel Olsen fordj at hand U:løves skulle have taget hans faders hæst og reden paa, Og som Michel undskyldede sig for saadan beskyldning, tog Ole Larsen en Steen op af Marcken at vilde der med slage til Michel Olsen, men Michel Olsen støtte steenen af Ole Larsens haand

1733: 206

med een Øxes skaft som hand hafde i haanden, og der efter kom de sammen og tomlede ned i Marcken, da de begge hafde hin anden fatted i haaret, og af deponenten omsidder blev skildt. Viidere vidste Vidnet icke at udsige. og fleere end Vidnet var icke tilstæde da dette passerede.
Ole Larsen Lothe sagde at hand haver icke fleere end dette Vidne, og der fore vilde hand indstille Sagen til Dommerens paaKiendelse.
Michel Olsen sagde, at som Citanten ikke haver formaaed at overtyde ham Sigtelsen, saa paastoed hand friKiendelse dom, og at Ole Larsen for ubeføyet process tilfindes at betale ham Kost og tæring efter Loven.

Derpaa blev i Sagen saaledes Kiendt og Dømt.

Citanten Ole Larsen Lothe haver sigted Michel Olsen Lothe, at hand hannem sidstleden Sommer med en Øxe skal have beskadiget udj hans Skulder; Og derom haver hand indkaldet dend indstefntes Søster Maren Ols datter at bære Vidne, men dette Vidne forklarer aldeeles indtet om beskyldningen, at være viidende, eller haver seed at bem:te Michel Olsen Citanten nogen schade med Øxe, Aad eller Æg, at have tilføyet; men hendes \forklaring/ g(ik?) ud derpaa, at Citanten forbemelte tid schal have haft Michel Olsen i haaret, og bemelte Michel Olsen ligesaa at have tracteret Ole Larsen, saa at de af Vidnet fra hin anden ere \bleven/ skildte. Som da i denne Sag ikke findes nogen lovgyldig beviis at indstefnte Michel Olsen efter Sigtelsen Citanten haver udførmet, og et widne i en lovlig Sag, efter Lovens 1te bogs 13de Capitul 1te Articul, er indtet, saa frikiendes hermed tit bemelte Michel Olsen for Citantens tiltale i denne Sag: Og bør Citanten Ole Larsen Lotte at betale Michel Olsen til erstatning for u:beføyet beskyldning og Rettergang 4 Mark danske inden 15ten dage, under Nam efter Loven.

Johannes Jørgensen Jaastad hafde til dette Ting ladet indstefne Synneve Niels datter Øfre Qvale at lide Dom at betale 3 rd: 3 mrk: 8 s:, herrørende af det udlæg, som Citanten for hans fordring 5 rd:, udj dend indstefntes Skifte efter hendes Salig Mand Jon Asbiørnsen, er udlagt, hvilcken …. Citanten i mindelighed ikke haver kundet faae endten fra de Personer i Røldahl, hvor paa Anviisning i Skiftet er giort, thi de benægter aldeeles dend af Encken giorde Angivelse, eller fra dend indstefnte Selv, thj var Citanten formeene[nde?], at dend indstefnte, som haver

1733: 206b

Vedtaget at Arve og Gielde, bør udstaae dom at betale for bemelte 3 rd: 3 mrk: 8 s: med Rendte deraf fra Skiftebrevetz dato til betaling skeer, samt at erstatte processens omkostning alt skadesløs.

Dend indstefnte Synneve Niels datter møtte icke, ej heller nogen paa hendes Vegne.

Af Stefne Vidnerne møtte Lars Torgieldsen House, som forklarede, at hand med Lehnsmand Torgiels House haver Stefnt dend indstefnte i denne Sag, og til dette ting med lovlig 14 dagers Varsel, men be:te Lars Torgieldsen sagde derhos at Lehnsmanden Torgiels House nu var i forfald og ikke kunde møde at afhiemble det giorde Varsel.

Peder Jaastad paa Citantens Vegne møtte og sagde, at Citanten vil til neste Sommer Ting indkalde dend jndstefnte i denne Sag, og der(om) bringe i rette indstefningens Lovlige afhiembling.

Afsagt.

Dersom Citanten Johannes Jørgensen agter denne Sag til endelig doms erholdelse at forfølge, da bør hand lovlig indkalde dend paagieldende, og om Søgsmaaletz lovlige forkyndelse frembringe for Retten warselsmændene til Æedlig afhiembling, da Citanten derefter i Sagen skal vederfaris hvis Ret er.

Fogden Heiberg lod lydelig for Retten publicere dend berammede Auction over fougden Ohnsorgs effecter, ligesom skeed er ved Østensøe ting.

Torbiør Phillips datter Øfre Bervens skiøde \eller Gave brev/ til hendes Søn Aalver Siursen Øfre Berven paa ½ Løeb 2 mrk: Smør, ¼ Huud og ½ faarskind udj be:te gaard Øfre Berven, i hvilcken gaard hand selv er tilfalden efter sin fader ligesaa meget, daterit 13de April 1733, blev publiceret.

Guri Ivers datters, Baar Herbrantsens, Stephen Knudsens, Iver Knudsens, Ole Houges, Svend Gro(ve?)s, Jon Houge[s], og Ole Tvedtes Skiøde til (Knud) Knudsen Rabba paa 20 ½ Marck Smør udj gaarden Rabba, daterit 22 Octobr: 1732, blev læst.

Kirsten Gierdrum Sl: Mag:r Brohses bøxel brev paa 6 Spand siger Sex Spand Smør udj Helleland, daterit 3 Jan: 1733, blev læst.

…… (Arnesen), Ole Jæransen og Erich Asbiørnsen, deris Skiøde til Jæran Olsen paa 1 Løeb 1 pund og 3 Marcker Smør udj Yttre Mæland, daterit dend 5te Martj 1733, blev publicerit.

1733: 207

Jacob Espeland, Knud Freim, Jacob Jørgensen Freim, Henrich Freim, (Jacob Eitrims?), Jon Qvitne, Aamund Diøn/n/e, og Niels San(dven?), deris Skiøde til Ha(lv)or Hal(d)orsen Espeland paa 1 Løeb 1 pund 9 mrk: Smør udj Espeland, daterit 2 Martj 1733, blev publicerit.

Derefter, følgelig dend Constituerede foged Sr: Harbergs Paastand, blev examineret og under Rettens vedbørlige forseigling udfærdiget de Tingsvidne for dette Tinglaug som folio 203 er anteignet, samt Tingsvidnet angaaende Aftags Jordene her i Præstegieldet og Tinglauget,

og Endelig, Restancen for Aar 1732, Jtem termins Restancen for indeværende Aar oplæst, og under forseigling af Retten udfærdiget.

Ydermeere blev foretaget Restancen af fogden Ohnsorgs tid for Annis 1728, 29 og 30ve, men som de paagieldende ikke møtte, kunde derom ingen undersøgelse skee.

Anno 1733, dend 16de Aprilis, blev **almindelig Waar- Skatte- og Sageting administreret paa Tingstædet Eyde, med Gravens, Ulwigs og Eidfiords Tinglaug**, overværende Kongel: Maj:ts foged Sr: Andreas Heiberg, Lehnsmand Anders Hansen Ondeland og meenige tingsøgende Almue; Og betiendtes Retten af dend Constit: Sorenskriver Jacob Preus med efterskrevne Laug Rettes mænd, Nafnlig Mads Wælken, Peder Spilden, Jochum Tormøhlen, Siur Ystaas, Lars Lille Tvedt, Johannes Larsen Wambeim, Wiching Haafaas og Siur Torgiers: Eide.

Alle de Høy Kongel: breve med andre Documenter og Ordres som folio 202 er Registerit, blev allerunderdanigst og hørsomst publiceret.

Sr: Henrich Giertzen Miltzous udgifne Pandte Obligation til afgangen Proust og Sogne Præst til Kintzerviigs Præstegield, Salig Mag:r Jørgen Jens: Brohse, paa Capital 1000 Rd:r siger Eet Tusinde Rixdr:, til underpandt hans ejende Toe Tredje Parter udj Waasse Præstegields Kongelige Korn Thiende, daterit Lille Graven i Hardanger dend 11te Januarj Ao: 1731, blev publiceret, og hvilcken Pandte forskrivelse ut in fra fol: 213 findes verbaliter her indført.
Dend Constituerede foged Sr: Annanias Christopher Harbergs bøxelbrev til Tron Nielsen paa 2 pund 6 mrk: udj Rønnestrand, dat: 6te Apr: 1733, blev læst.

1733: 207b

Og som ingen indfandt sig i dag viidere at gaae i rette, men Fogden foretog sig at annamme de Kongelige Skatter, saa blev med Sagerne beroende til neste dag, som var

Dend 17de Aprilis, da Retten atter blev sat med foranførte Laugrettes mænd, overværende Kongel: Maj:ts foged Sr: Heiberg, Lehnsmand Andreas Hansen og meenige tingsøgende Almue.

Kongl: Maj:ts foged Sr: Andreas Heiberg hafde ved Bøygde Lehnsmand Anders Hansen Ondeland, ladet indstefne Apellone Pouels datter Hielmewold, at lide og undgielde for begangne Lejermaal, med hendes fasters Mand Anfind Torbiørnsen Leqve, Corporal ved Capitain Ulrich Friderich Møllerups Compagnie og det Søndre Bergenhuusiske Regimente. til Vedermæle var indstefnt bem:te Anfind Leqve, efter Stefningens formæld, som welbemelte foged Heiberg i rette lagde og blev for Retten oplæst.
Delinqventen Apelone Pouels datter blev for Retten fremkaldet, og u:stokket og u:blokket forklarede at være Lovlig Stefnt i denne Sag; og der nest sagde \Hun/ at først anstundende St: Hanse Tiider bliver Hun 19ten Aar gam/m/el, og at hendes forældre endnu er i levende live, og boer paa Gaarden Hielmewold i Ulwigs Sogn; paa hvis wegne var nerwærende, Lehnsmand Anders Hansen.
Anfind Torbiørnsen Leqve blev Trende gange paaraabt, men møtte ikke, ej heller nogen paa hans wegne;
Stefne Vidnerne Jens Weinwich og Lars Olsen Tvedte møtte og ved Æed afhiemblede, at de Efter fougdens for Sagen udtagne Stefning, haver Stefnt Corporal Anfind Leqve i denne Sag sidstleden 2de Martj udj hans Arrest eller fængsel paa Bergenhuus fæstning, og talt med ham Selv.
Delinqventjnden Apellone Pouels datter forklarede og tilstoed at Corporal Anfind Torbiørnsen Leqve er hendes, Nemlig Delinqventindens, fasters Mand, og fader til det barn som hun nu aflet haver; og som denne Syndige og onde giernings tildragelighed giorde Delinqventen følgende forklaring; at hun omtrent for 3 Aar siden kom {Delinq} i tieniste hos

Anfind Torbiørnsen Leqve, men da hun hafde været ½ Aar i tienisten hos ham blev hun tit og ofte fristed af ham, snart i fiøset, \og/ snart i Souve-gaarden, hvor hand forlangede med hende at have legemlig omgiengelse, forestillende hende at det ikke var nogen Synd, om hun tilstæde ham hans Villie, hand schulle og forsvare det, og ville forsikkre hende, at det ikke skulle viise efter, eller \Hun at/ blive med barn; thj hand var nock saavit

1733: 208

forsøgt i Verden, at hun maatte troe paa hannem; men vel i 1 ½ Aar friede hun sig med skrig og raab, naar ogsaa ofte hand sligt forlangede, Men udj fastens tider paa een Løverdag, da Prædikken og Gudstienisten blev holden udj Ulwigs Kirkke, befalede Corporal Anfind Leqve og hendes Madmoder hende, at hun med bem:te Anfind Leqve skulle gaa op til en Lahde som ligger høyt op i Lien fra Leqve gaard, for at drage Løev til Creaturene af sam/m/e Lahde; og da Anfind Leqve med Deliqventinden til og i Lahden var kom/m/en, forlangede Anfind Læqve at Delinqvt: vilde sætte sig ned at Luuse eller Løske ham; men Hun svarede ham saaledes: Gud give Skam luske dig her, da og Anfind Leqve svarede hende, da schal ieg Luske dig: hvorpaa hand tog hende og satte hende ned i Laden paa Løvet, hvor hun da maatte Luske ham indtil hun hafde fundet et par Luus; og derefter siger Delinqventjd: til Anfind Leqve: Nu vil Vj gaae hiem? du veed Creaturene staar hiemme og gaber om væggene, og at det er Prædikke dag, samt at din Huustrue er eene og gaar Skrøbelig, men Anfind Leqve svarede: dagen er lang nok; Viidere sagde Anfind Leqve til Delinqventen; din faster spaar sig saa feig; endnu har ieg 10 rd:r at løse dig med, at faae dig igien om hun døde; da begyndte hand at anmoede hende igien om u:tugtighed, og længe med bøn og gode ord ville formane hende til at have legemlig Omgiengelse med hende; men hun svarede; du skal slippe det, saalænge ieg kand røre mit legeme. fleere gode og tillokkelige ord gav hand hende; men da det ikke ville hielpe, og hun ikke ville tilstæde hannem hans syndige begiering, griber Anfind Leqve fat paa hende, Neml: Delinqventjnden, og sagde: Nu skal du der til, endten du vil eller icke, kaste hende baglængdes paa Ryggen, sættende sine Knær, et paa hver hendes Alboe-Kroege, og da hand hafde faaed hende viidere, holdt hand hendes hænder med sine hænder, og kom til at fuldføre sin Syndige Løst, u:agted hvorledes hun end skreeg, og hvormeget hun end bad for sig, Og jo mere hun skreg og bad for sig, joe meere bad hand hende thie stille. Paa tilspørgelse af fogden Heiberg, om Anfind Leqve med trudseler søgte at naae sin Villje til legemlig Omgiengelse med hende, svarede Delinqventen Nej: men hans Villje fik hand med magt; ikke heller haver hun klaget over voldtægt, da forbemelte var skeed: Men de ginge begge

1733: 208b

hiem, og droge det Løev, hvorefter de vare udgangne. Nogen tid derefter, da de brøggede til hans, nemlig Anfind Leqves \Huustrues/ barsel, fik Anfind Leqve atter fat paa hende i een Kielder Hals, hvor hand igien anmoedede hende om samme Løsagtighed \og Syndige/ gierning, støtte hende hen til en Dørre-stok, og sagde, Lad mig nu faae een gang omgiengelse med dig her, saa er det nogen Monn i det: det var lidet ieg fik op i Lahden, jeg fik ikke raade mig som ieg vilde; men, omendskiønt hun da ville til at skrige, betog hand hende dog med gode ord, omtrendt af indhold som forrige gang, saa det og paa dette stæd kom til denne Syndige Gierning, at hand med hende hafde legemlig Omgiengelse. Nogle gange siden dend tid haver hand haft \legemlig/ Omgiengelse med hende, saasom baade i et qværn huus og paa fiøs-lemmen, og under samme tide indbildt hende, at det ikke var nogen Synd, og at sligt bliver giort af dem som haver bedre forstand end hand haver. Paa tilspørgelse af Fogden svarede Hun, at Hun vel vidste, at denne hendes Gierning var Syndig og imod de 10 bud ord,

og meere Syndig, efterdj det var med hendes fasters Mand; men at Hun der til af det u:gudelige Menniske Anfind Leqve, som for hans u:gudelighed tilforne er bekiendt, blev af begyndelsen tvungen, beklage\n/de {….} nu \ellers/ for Retten \hendes daarlighed/, og viidere udsagde, at da hun fornam sig ved ham at være bleven frugtsommelig, gik hun til Andfind Torbiørnsen Leqve, og sagde ham det; hvorpaa Anfind Leqve svarede hende: Jeg kand endnu finde Raad for dig. Du kand springe ud for et høyt stæd, eller løfte tunge byrder og fare ilde med dig hvorledes du kand, saa gaar det nok sin gang; gav hende det exempel, at Kirsten Krøssenæsset løftede een tung lude-gryde fuld med Klæder, og der af fore hun ilde. Paa tilspørgelse svarede Delinqventjnden, at hun ikkun var lidet over 16ten Aar, da hun kom til Leqve at tiene, og hafde da ikkun een gang gaaed til Herrens Nadvere; og wiidere vidste hun sig nu ikke til befrielse, men beklagede Sin Synd, som hun hertil fortryder og bad om Naade og icke om Retten.

Lehnsmanden paa Delinqventens fader Pouel ….sen Hielmewolds vegne, proponerede, at som det nu af denne Act kand fornemmes, at hans datter, Delinqventjnden Appellone Pouels datter,

1733: 209

baade til denne Syndige Gierning er bleven forledet, og formedelst hendes unge Aar, da hun ikke andet kunde regnes for {……} end et barn, ikke saa fuldkommen haver kundet frj sig, som om hun hafde været kommen til høyere Alder, saa paastoed hand at hun maatte, saavit slægtskabet angaar, for dend Straf Loven dicterer, blive befried.

Fogden Sr: Heiberg, satte i Rette, at som Apellone Pouels datter, nu her for Retten u:stokket og u:blokket haver tilstaaed og bekiendt, at have haft legemlig omgiengelse med hendes fasters Mand Corporal Anfind Torbiørnsen Leqve, som efter Lovens 3de bogs 18de Capitels 9de Articuls, 2de og 4de Punct, er udi forbudne Leed, \Hun/ da bør lide Dom efter Lovens 6te bogs 13 Capituls 14de Articul, og desforuden have sin formue, om hun nogen \er/ ejende, til hans Maj:t forbrudt.

Thj blev da i denne Sag, af Dommeren og Laugretted som Meddoms mænd for Rett saaledes

Dømt og Afsagt.

Det er af Delinqventjnden Apellone Pouels datter Hielmevold, for denne Ret, u:stokket og u:blokket tilstaaed, at Hun adskillige gange, med Corporal Anfind Torbiørnsen Leqve, som benefnte Delinqventes Kiødelige Faster haver til Ægte, haver haft legemlig Omgiengelse, og omsidder, formedelst saadan U:blue og U:Christelig Løsagtigheds Omgienge aflet barn sammen, Som da Lovens 3de bogs 18de Capitels 9de Articuls 4de Punct allernaadigst forbyder Legemlig Omgiengelse at maa og bør skee af nogen med sine egne Slægtninger: og foregaaende 2de Punct næfner hvem i forbudne Leed ere, hvor det ogsaa findes at Broder ej maa tage Søsters eller broders datter til Ægte: \Og/ hvor af følger, at Huustrues Slægtninger og deslige, som ere saa nær i Slægt-Linnjer paa Huustrue side, som Delinqventjnden befindes at være, bør holde sig fra Huustrues Mænd; saa anseer denne Ret at dend Legemlige Omgiengelse og paafuldte barne-afling, som af Delinqventjnden Appellone Pouels datter med hendes Fasters Mand, meer benefnte Corporal Anfind Torbiørnsen Leqve, er beganget, altsaa er imod Guds Lov og det forbudne Leed; Thj Dømmes for Ret, at tit bemelte Delinqventjnde Appellone Pouels datter Hielmevold for denne sin Syndige Gierning og blodskam, bør, efter Lovens 6te bogs 13de Capitels 14de Articul at have sit Liv forbrudt; og hendes boes Lod til Hans Kongl: Maj:ts Fiscum at være hiemfalden.

1733: 209b

Biscop Bornemans bøxelbrev til Ole Arnesen Sysse paa Halv-Andet Spand Smør og ¼ Huud udj Syssen, dat: 12 Jan: 1733, blev læst.
Fogden Andreas Heibergs bøxelbrev til Salomon Holgersen paa 27 mrk: Smør og 1 Løeb Salt udj Øfre Torblaa, dat: 27de Martj 1733, blev læst.
Peder Nielsen Meehuusis Skiøde til Niels Nielsen Kierland paa 8 Mrk: Smør, ½ Huud udj Meehuus, daterit 17de April 1733, blev læst.
Christopher Østensen Asseims Pandte Obligation til Pouel Siursen Spaanheim paa Capital 32 Rd:r, til underpandt 3 Spand, eller 2 pund 6 mrk: Smør, med bøxel og herlighed udj debitors ejende gaard Asseim i Ulwigs Sogn, datert 2de Januarj 1733, blev læst.
Niels Olmoesen Garethuns Pandte Obligation til Pouel Siursen Spaanheim paa Capital 54 Rd:r, til underpandt ½ Løeb 1 ¾ Mrk: Smør, 1 buchskind og ½ Kalvskind i Garethun i Eidfiords Kirkesogn beliggende, daterit 2de Januarj 1733, blev iligemaade læst.

Arne Olsen Winæs efter forrige tiltale hafde til dette Ting ladet indstefne Lars Olsen Lille Tvedt at lide Dom til betaling for det forhen paastefnte Seigl, samt processens omkostning at erstatte.
Jens Weinwich møtte for indstefnte Lars Olsen Tvedt, som ellers selv for Retten var tilstæde, og indleverede hans Skriftlige forestillelse og paastand, som blev læst.
Arne Winnæs sagde og svarede til dend indstefntes Jndlæg, at hans Salig fader har aldrig tilegnet sig det paastefnte Seigl, men hand Kiøbte det for Penge af Lars Tvedt, og siden haver hand, eller Comparenten, maatted give det fra sig uden Vederlaug til Gunder Soldat og Siur Teigland, som tilegnede sig Seigled, efterdj det dem var frakommen, og som hand ikke haver haft andet Seigl til sin Jegt end det omtrettende, saa efterdj hand saaledes haver maattet overgive det til dem som Kiendte sig det \til/ som deres ejendom, paastoed Comparenten at Lars Olsen Tvedte bør betale ham tilbage de for dette Seigl af ham annammede Penge;
Jens Weinwich paa Lars Tvedtes Veigne refererede sig til sit forrige, og benægtede Arne Winæs forklaring, At det skulle være det Seigl, som Cit:[s] fader hos ham hafde bekom/m/et, som hand, Nemlig Jon Winæs, igien maatte levere fra sig, paastoed derfor frikiendelse dom og erstatning for ibragte ubeføyede Process.
Derpaa blev i Sagen

1733: 210

saaledes

Dømt og Afsagt.

Med dend i rette lagde Attest beviiser indstefnte Lars Olsen Tvedt at hand Lovlig er kommen til det Seigl som hand Citantens fader, afg: Jon Winæs, skal have tilsoldt; men derimod gotgiør ikke Citanten at ermelte Lars Olsen u:rettelig til samme Seigl er kommen; mindre, at det er det sam/m/e Seigl som Citanten efter indgaaed forliig, uden Lars Olsen Tveidtes tilkaldelse, til Gunder Soldat og Siur Teigland af Østensøe Skibbrede, haver ladet være følgagtig; thj fritages indstefnte Lars Olsen Tvedte for Citantens Søgemaal og prætention i denne Sag; for hvilcken, efterdj Retten eragter at Arne Winæs hannem dend ubeføyet haver ibragt, Arne Winæs tilfindes at give tit benefnte Lars Olsen Tvedt Kost og tæring med 1 rd:r, og samme til hannem at betale inden 15ten dage under execution efter Loven.

Lehnsmand Anders Hansen paa Kongel: Maj:ts fogetz Vegne havde ladet indstefne Begge Jens datter WadsEnde, tilholdende hos hendes fader, som paa Kongens Alminding i Gravens Sogn er boende, for begangen Lejermaal med UngKarl Torgier Larsen S…… Tambour ved Capit: Møllerups Compagnie, dom at udstaae til bøedernis betaling efter Loven.

dend indstefntes broder Hans Jensen møtte paa hendes vegne og tilstoed forseelsen, men derhos sagde at hun er u:formuende og indtet haver til bøedernis betaling.
Fogden Heiberg paastoed dom efter Loven. Thj blev i Sagen

Dømt og Afsagt.

Jndstefnte Begga Jens datter dømmes skyldig for hendes Lejermaals forseelse, efter Lovens 6te bogs 13de Capituls 1te Articul at bøede 6 Rixdr:, inden 15ten dage under execution efter Loven; skulle hun ej have formue for bemelte bøeder at udreede, bør hun paa Kroppen med fengsel at lide.

Lehnsmand Anders Hansen hafde til dette Ting ladet indstefne Sr: Henrich Miltzou med Skriftlig Varsel af dato 14de Martj indeværende Aar, som for Retten blev oplæst. Ved samme Stefnemaal var tillige indkaldet Madame Else Alstrup og Halsten Knudsen Bilden, dend sidste at producere i Rette hvad Skiøde og Adkomst hand maatte have i hænde for Gaarden Bilden, hvilcken hand paaboer.
Jens Hvid møtte \paa/ indstefnte Henrich Miltzous og Kieriste Madame Else Alstrups vegne, og producerede bem:te (Miltzous) Skrivelse til ham af dato 15de April sidstleden, (hvori)

1733: 210b

hand forlanger af dito Hvid at hand paa hans vegne udj hans Svagheds forfald vil tage hans partis i Sagen, samme Skrivelse blev og læst. derefter fremlagde ermelte Jens Hvid Henrich Miltzous udstæde Contra Stefning i denne Sag, af 26de Martj sidstleden, som fandtes paateignet at være Citanten forkyndt, samme Stefning blev og for Retten oplæst. Og ved hvilcke Stefnemaal var Hovid Citantens Moder Anna Catharina Herrøe, Salig Hans Olsens Encke, indkaldet til ædlig forklaring.
Halsten Knudsen Spilden møtte og producerede hans af forrige Sorenskriver, nu afgang: Manderup Nielsen Funch, paa gaarden Bilden, Nemlig der udj ½ Løeb Smør, 1 giedskind og 1 Kalvskinds Landskyld med bøxel og herlighed, meddeelte Skiøde af dato 17de Martj 1710. og tingliust samme dag og Aar, hvilcket Skiøde blev læst og paateignet.
Lehnsmand Anders Hansen sagde, med formeening, at just med det af Halsten Knudsen Bildens i rette lagde Skiøde af Manderup Funch, som var Contra Citantens formand i Ægteskabet, udgiven, har hand fyllist giort og efterkommet det som Contra Citanten i hans Contra Stefning udEsker af ham, Nemlig at Comparentens fader, afgangne Hans Olsen, haver været Ejer til gaarden Bilden, og at hand samme gaard haver Mageskifted; Men hvorledes Contra Citanten vil gotgiøre at Comparentens fader af Miltzous formand Mandrup Funch, mod denne Gaard Bilden haver nødt jefnt, det vil nu Comparenten afvarte, med reservation af viidere forestillelse til sin Sags tarv.
Contra Citantens fuldmægtig derpaa producerede et imellom afgangen Mandrup Funch og Hovid Citantens fader Hans Olsen dend 5te Julj Ao: 1709 oprettede, indgaaede og sluttede Mageskifte brev, publiceret dend 31te October 1709, som blev læst.
Hovid Citanten Anders Hansen sagde, at det er saavit vel at Sr: Henrich Miltzou nu haver i rette lagt det imellom og af hans formand Mandrup Nielsen Funch og Comparentens fader Hans Olsen oprettede Mageskifte brev, hvilcket udviiser at Comparenten\s Fader/ er tilmageschiftet dend gaard Berge i Ulwigs Sogn beliggende, imod Comparentens faders ejende jord Bilden udi Gravens Sogn; men, som Contra Citanten ….. nu fremturer, uden at viise noget Lov(formeligt) instrument, at tilholde sig dend Comparentens fader tilmageskiftede Gaard, benefnte

1733: 211

Store Berge, som var og bør være Comparentens faders, og Conseqvens nu Comparentens og medarvingers sande Ejendom imod gaarden Spilden, saa er det, at Comparenten endnu, efter hvis Stefnemaals anledning, i Kraftigste maade paastaar at Contra Citanten bør bringe i rette hvad lovlig Skiøde, Adkomst eller andet autentiqve Document Sr: Miltzou maatte have i hænde, at hands formand, tit bemelte Mandrup Nielsen Funches, eller hans Huustrue efter hans død, heller siden dend tid Mageskifted blev opretted, igien er kommen til Store Berge, og Paa samme gaard faaed Ejendom; thj i mangel af saadan beviis, holder Lehnsmand Anders Hansen sig paa hans Moders og sødskendes samt egne vegne til gaarden Berge, i formeening, at som dend er hans Sl: fader imod Bilden mageskiftet til, dend da bør følge ham og medarvinger u:formeent og u:afvunden endten af Contra Citanten eller nogen Anden; hvad Comparentens Moder er angaaende, som Contra Citanten haver indkaldet til Vidne i denne Sag, da indstillede Comparenten til Retten, om og hvorvit det kand rime sig med Loven at hans Moder skal bære Vidne i sin egen Sag, ikke destomindre vilde Comparenten paa hans Moders vegne paastaae, at Contra Citanten bør gotgiøre hvorledes hand er kom/m/en til Berge igien, og med hvad lovlig Ret hand dend som sin formeenende Ejendom besidder.

Jens Hvid paastoed, at Hovid Citantens Moder bør møde for Retten og Selv ved Eed forklare, hvad hende om denne Sag er viidende; og om hende ikke er bekiendt at de i Stefnemaalet omrørte 60 rd:, er betalt paa gaarden Berge tillige med de 20 Rd:r, som Hovid Citanten Anders Hansen haver oppebaaret: end viidere de 9 rd:r af Halsten Bilden, om \icke/ samme paa Berge er assigneret, og endelig, de 5 rd:, hvilcke Sl: Hans Olsen Selv haver oppebaaret, alt paa Berge, Endelig ogsaa forundrer hand sig over det, at udj Aaret 1713, dend 29de Januarj, bøxel seddel blev udstæd til dend paa Berge boende Mand Niels, hvorfore icke dend tid Lehnsmanden eller hans fader i levende Live ville giøre indsigelse om gaardens fæstelse.

Derpaa blev af Retten forafskeediget.

Retten understaar sig ikke imod Loven at obligere Hovid Citantens Moder til Eedlig forklaring i denne Sag, hvilken tildeels er hende Selv paagieldende, og til de(nd) af hende og de øvrige hendes medarvinger med hovid Citanten som hendes Søn er Rejst til hendes og deris Rettes indtale; thj afviises dend Post af Contra Citantens Stefnemaal; Og som det tilkommer Contra Citanten at deducere og be-

1733: 211b

viise hvorledes hans formand, afgangne Mandrup Nielsen Funch eller hans Enkke, som nu haver Contra Citanten til ægte, igien er kommen til dend omtvistende gaard Berg, siden det i rette lagde imellom dito Mandrup Funch og Hovid Citantens fader sluttede Mageskifte brev passerede, hvilcket og er det Hovid Citanten eigentlig i sin for hovid Sagen udtagne Stefning tracterer og paastaar, og hvilcket Contra Citanten i sin Contra Stefning attraar at maintinere; Saa forelægges nu Contra Citantens fuldmægtig at producere i Rette afgangne Hans Olsen Ondelands udstæde Skiøde paa tidtbemelte gaard Berge, om noget ellers af ham er udgivet, eller hvad anden lovskikket Adkomst haves maatte, hvormed Contra Citanten sin Ret til dito gaard Berge maatte agte at beskierme; thj, naar det er skeed, eller Contra Citantens fuldmægtig sig hertil erklæret haver, da skal viidere gaaes i Sagen hvis Ret er.

Jens Hvid derpaa Erklærede sig, at hvad Opliusning viidere denne Sag kunde være tienlig paa Sr: Miltzous side, vilde hand til neste Rettes dag eller anstundende Som/m/er ting kom/m/e i rette med, thj begierede hand Anstand til samme tid, og imidlertid ville \hand/ have hans principal reserverit alle Lovens beneficia.

Hovid Citanten paastoed dom i Sagen.

Afsagt.

Sagen gives Rom efter Contra Citantens begier til neste Som/m/er ting, da Contra Citanten paalægges Rettens forrige Kiendelse at fyllist giøre.

Ole Baarsen Sponheim, Pouel Hansen Opheim og Iver Magnusen Børse, deris Skiøde til Pouel Siursen Sponheim paa 3/5 Parter af 1 ½ Løeb Smør udj gaarden Sponheim, dat: 24de Februarj 1733, blev publicerit.
Hans Pouelsen Opheims Skiøde til hans Svoger Lars Siursen Hagestad paa 1 Løeb 12 mrk: Smør, 1 Huud og 1 bokskind udj gaarden Hagestad, af dato ?de Novembr: 1732. blev læst.
Torchel Andersen Opheims Skiøde til hans Søn Anders Torchelsen paa 1 ½ Løeb Smør i gaarden Hielmewold, dat: 4de Novembr: 1732, blev læst.
Niels Nielsen Kierlands forEnings-skrift imellom (Myndl:?) Peder Nielsen Meehuus samt Marita Pouls datter om deris brug i Meehuus i tilkom/m/ende tid, dat: 17de April 1733, blev læst.

1733: 212

Derefter, følgelig dend Constituerede foged Sr: Harbergs paastad, blev examineret og under Rettens vedbørlige forseigling udfærdiget de Tings Vidner for dette Tinglaug, som folio 203 og 207 er anteignet; og endelig, Restancen for 1732, samt termins Restancen for indeværende Aar; Og ydermeere blev foretaget Restancerne for Aarene 28. 29 og 30 ligesom paa sidst forrige Tingstæder.
Og Saaledes blev Tingene for Hardanger fougderje for denne sinde sluttede.

Anno 1733, dend 20de Aprilis, blev **sædvanlig Waar- Skatte- og Sage- ting holden paa Boelstad-Øren med Wadtzwærens Tinglaugs Almue**, overværende Kongelig Maj:ts foget, Edle Andreas Jessen, Lehnsmand Niels Horwej og meenige Tingsøgende Almue; hvor da Rettens betiening skeede af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus med efterskrevne Laugrettes mænd, Ole Knudsen Roe, Hellie Gulliksen Aarhuus, Johannes Aamundsen Langeland, Knud Olsen Steene for Ole Peders: Aarhuus, Siur Jacobsen Lien, Knud Knudsen Meestad, Brynild Siursen Horvej og Gullich Olsen Scherven.

Hans Kongel: Maj:ts allernaadigste forordning angaaende det Kirkkerne udj Norge tilliggende Goeds, og hvorledes der med dessen afhændelse skal forholdes, dat: Friderichsbergs Slot dend 25de Februarj 1733, blev allerunderdanigst publiceret.
Aller høystbemelte hans Maj:ts Placat, angaaende det giorde forbuds ophævelse om Qvæg, Kiød, Huuder eller Haar af Qvæd, dessen indførsel fra fremmede stæder. dat: Friderichsberg Slot dend 24 Novemb: 1732. blev og allerunderd:t forkyndt.

saa blev og publicerit
Dend Kongl: forordning om Skatternes paabud i Norge for 1733, af dato Friderichsberg dend 17 Novembr: 1732.
Søe Estatens General Commissariatz trøgte Placat angaaende eendeel Regnskabs fører[e] i sidste Krigs tid, deris Regnskabs aflæggelse etc: dat: 17de Novembr: 1732, hørsomst publiceret.

Niels Larsen Ejdes Skiøde til hans Stiff-Søn Willum Gotskalksen paa 1 Pund Smør udi Gaarden Hatlestad, daterit 18de Februarj 1733. blev læst.

Mag:r Jørgen Harboes bøxelbrev til Mons Johansen paa 1 pund Smør udj Hosaas, dat: 13 Ap: 1733, blev læst.

1733: 212b

Iver Mathiesen Øfre Schervens Skiøde til Jacob Larsen Qvileqval paa ½ pund Smør udj Øfre Schierven, daterit 3de Januarj 1733, blev læst.
Anders Iversen Øfre Schervens Transport paa hans Odels Ret udj bemelte gaard, datereit 3de Januarj 1733.

Peder Bejer paa fougden Sr: Andreas Heibergs Vegne møtte, som, i følge af Cammer Collegj Anteignelser udj det Allerunderd:t aflagde Regnskab for Nordhord og Waasse fougderjes Kongel: Intrader pro 1731, tilspurte Laugretted og dend samtlige Almue, paa hvis Grund dend paa Gaarden Tøssen opsatte liden flom-Saug og dens Damstokke ere staaende, samt udj hvis Skouge det Tømmer som derpaa skieres bliver tagen? hvortil de med een Mund svarede: at denne qvæstionerede Ringe Saug, som nyelig er opsadt, hvorpaa icke bliver skaaren meere end hvad bøygdelavet til huusfornødenhed kand behøve, er tillige med dens Dam-stokker staaende paa proprietaire Grunde, og, at det ringe Tømmer som derpaa skiæres, tages af proprietaire og andre Oddels-skouge. Peder Bejer paa fougdens Vegne begierede, at hvis passeret er, hannem under Rettens Attestation og forseigling, til Antegnelsens afbeviiselse bekreven maatte meddeeles; Som blev bevilget.

Fogden Sr: Anders Jessen Opstoed for Retten og tilspurte Laugretted, saavelsom dend tingsøgende Almue, paa hvis Grund dend paa Gaarden Tøssen opsatte liden flom Saug, og dens Damstokke ere staaende, samt udj hvis Skouge, det Tømmer som derpaa Skiæres bliver tagen? hvortil de med een Mund svarede: At denne qvæstionerede Ringe Saug, som for nogle Aar var opsat, hvorpaa icke bliver skaaren nogen bord wiidere end som til huusfornødenhed for bonden behøves, er tilligemed dens Dam-stocke, staaende paa Oddels Grund, og icke rører nogen hans Kongelig Maj:ts benificerede Grunde, og detz ringe Tømmer, som dog i Aaret 1732, slet indtet har været, aller helst Saugen, som nu til adskillige Aaringer er udlagt i Mangel af Reparation ikke kand bruges, men hvilcken og Staar gandsche

1733: 213

Stille. fogden begierede, at hvis passeret er, hannem under Rettens forseigling til hans Regnskabs belæggelse beskreven maatte meddeeles, Som blev bevilget.

Og som ingen indfandt sig af dette Tinglav at ville gaae i Rette, eller for Retten at have noget at bestille; saa blev Tinget for denne sinde Ophæved.

Anno 1733, dend 23de Aprilis, blev **sædvanlig Skatte- og Sage- Waar ting holden paa Wangen paa Wass med bemelte Wangens Tinglaug**, overværende Kongelig Maj:ts Foged Sr: Andreas Jessen, Lehnsmand Wiching Tvilde, med meenige Tingsøgende Almue; og betientes Retten af dend Constituerede Sorenskriver Jacob Preus med efterskrevne Laugrettes mænd, saas/om/ Niels Midtun for David Mølster, Peder Giersqval for Erich Afdahl, Iver Nessem, Stephen Rondwe, Anders Lissem, Isach Lierhuus, Haldor Lieland og Ole Qvale.

Hans Kongl: Maj:ts allernaadigste forordning angaaende det Kirkerne udj Norge tilliggende Goeds, og hvorledes der med dessen afhændelse skal forholdes, dateret Friderichsbergs Slot dend 25de Febr: 1733. blev allerunderdanigst læst.
Ligesaa Forordning om Skatternes Paabud i Norge for Aar 1733, dat: 17de Nov: 1732.
Jligemaade Forordning angaaende at de Norske undersaattere ej maa befordre deris breve til Hamborg og udenRigs-stæder med dend Svendske Post. dat: Friderichsbergs Slot dend 14 Martj 1733.
sammeledes Hans Maj:ts Placat, angaaende det giorde forbuds Ophævelse om Qvæg, Kiød, Huuder eller Haar af Qvæg, dessen indførsel fra fremmede stæder.
Søe Estatens General Commissar(iatz) Placat, om Regnskabs førere i seeniste Krigst(id, dat:) 17de Novbr: 1732, blev læst.

Hr: Admiral og Stifts befalings mand Ulrich Kaases Constitution til Jacob Reus, at betiene Hardanger, Waasse Præstegield og Liuse Closters Sorenskriverie indtil een Wirkelig Sorenskriver af hans Ko: Maj: allernaadigst beskikkes. dat: 1ste Februarj 1733, blev publiceret.

Raadmand Christen Montagne og afgangen Sorenskriver Arnoldus de Fines Skiøde til Jacob Eilifsen Færre paa bøxel Herligheden til 2 ½ pund Smørs leje udj gaarden Ferre, dateret 12 Novembr: 1732, blev læst.
Niels Larsens Skiøde til hans Søn Gotskalck Nielsen (Eide?) paa 1 Løeb 2 pund 4 ½ mrk: Smør udj gaarden Eyde, dateret 18de Februarj 1733, blev læst.

1733: 213b

Niels Gullachsen Kolvens Skiøde til Lars Andersen Almindingen paa 3 Spand Smør med bøxel udj gaarden Kolven for 300 Rd:r, daterit 23de April 1733, blev læst.
Henrich Giertsen Miltzous Pandte Obligation til afgangen Mag:r Jørgen Jensen Brohse, fordum Proust over Hardanger, og Sogne Præst til Ullensvangs Kald, paa Capital 1000 Rixdr:, til underpandt hans ejende Toe Tredje Parter udj Waasse Præstegields Kongel: Korn-thiende, daterit Lille-Graven i Hardanger dend 11te Januarj 1731, blev publicerit, ligesom her foran folio 207 findes anført.
Willum Nielsen Langelands bøxel-Seddel til Elling Rognildsen paa 1 Løeb 6 mrk: Smør udj Gaarden Giere, dat: 25de Septembr: 1732. blev Kundgiort.
Henrich Miltzous bøxelbrev til Niels Brynildsen Jernæs paa 1 Løeb Smør i gaarden Jernæs, dat: 10de Martj 1733. blev læst.
Mag:r Jørgen Harboes bøxel brev til Niels Biørnsen paa 2 Løeber 2(?) pund 6 mrk: Smør udj gaarden Gielland, dat: 10de Aprilis 1733, blev læst.
Mag:r Jørgen Harboes bøxel brev til Knud Bottolfsen Dolve paa 2 Løeber og 1 Spand Smørs Leje udj gaarden Dolve, daterit 10 April 1733, blev læst.

Og som fogden Continuerede med Skatternis oppebørsel, saa blev indtet for Retten foretaget førend

Dend 27de Aprilis, da Retten blev sat med Laugretted, som følger: David Mølster, i hvis stæd Niels Midtuun tilforne betiendte Retten, Peder Giersqval for Erich Afdahl, Iver Næsseim, Stephen Rondve, Anders Lidseim, Isach Lierhuus, Haldor Lieland og Ole Qvale, (Overvær)ende Kongel: Maj:ts foget Sr: Andreas Jessen, Lehnsmand Wiching Tvilde og meenige Tingsøgende Almue.

Commerce Assessor Jan von der Lippes bøxel brev til Niels Sølfæstsen Arnetvedt paa Lille Hoen!! (Høen/Høn) for 1 Spand Smørs Leje, daterit 8de Ap: 1733, blev læst.
….. Møinichens bøxelbrev til Tollef Stephensen for 2 Løeber Smør udj gaarden Bryn, daterit 25de 9br: 1732, blev læst.

Brynild Pedersen efter forrige tiltale havde ladet indkalde Halvor Pedersen Sausjord, angaaende de forhen paastefnte og paa Skifted efter Sal: Sigwor Siurs datter (fordulgte) 9 rd:r 3 mrk:, derom med processens omkostning at udstaae dom.
det Eene Stefne Vidne Tollef …. møtte og forklarede, at hand haver Stefnt Halvor Sausjord til dette ting efter dend imod ham rejste tiltale, og var (Iver?) Nielsen med ham som Stefne Vidne.
Citanten paastoed dom.
Dend indstefnte møtte icke, ej heller (det andet) Stefnevidne til Stefningens afhiemling; Thj

1733: 214

blev af Retten

Forafskediget

Som ikkun det eene Stefne Vidne møtte for Retten til Sagens afhiembling, saa, og i følge af Rettens (seeniste) Kiendelse bør Citanten Brynild Pedersen give Haldor Pedersen lovlig Varsel til neste Som/m/er ting, og om Varselen for Retten frembringe Warselsmændene til ædlig afhiembling, da derefter viidere schal gaaes i Sagen hvis ret er.

Procurator Mons:r Claus Blegenberg fremstoed for Retten paa welædle Hr: Lieutenant Adam Otto de Wahl, og fremlagde hans skriftlige Reqvisition af denne dags dato, som hand begierede for Laugrettet og Almuen maatte oplæses, og derpaa eskes deris forklaring til Tings Vidnes erholdelse; Og var velbemelte Adam Otto de Wahl selv for Retten tilstæde. forbemelte Reqvisition blev lydelig for Retten oplæst, og til dend første qvæstion svarede Laugrettet og Almuen, at dennem ikke rettere er bekiendt end at de er til dette Stæd kommen i god tilstand, dog har dem ikke været bekiendt hvad deris formue da var, eller om \de/ dend selv var ejende, og hvorledes det dermed havde sig. Til dend 2de qvæstion svarede Laugrettet og Almuen, at Henrich Weinwich og Huustrue har været de første, som herpaa stædet har indrettet og endnu vedholder de bygninger og tilbehør, som Rejsende har haft og deri kand have Logemente og Natteleje, og førend benefnte Henrich Weinwichs tid, da hand derpaa hafde faaed høye Øfrigheds previlegium, var ingen Giestgiver, eller dem bekiendt før været haver. Til dend 3de qvæstion blev svaret, at det som de i dette Giestgiverhuus haver faaet, er bleven af dem med Penge betalt, og paa wahrende!! (wahrene) som er forlanget eller af dem er faaet, har de indtet at (Klage?), og heller ikke noget at sige paa god og (rig)tig wegt og maal. Til 4de qvæstion svarede Laugrettet og Almuen, at de ikke haver (fornemme)t andre har soldt og udtapper imod (Penge Øel) og brendeviin, toback og deslige end i Henrich Weinwichs Giestgiverie. Endelig, til n….. ….lig Spørsmaal af Lieutenant de Wahls fuldmægtig, svarede Laugrettet samt Almuen, at siden sidstleden Aars Waarting, da Lieutenant de Wahl paatog sig, at assistere hans Sviger forældre, har Giestgiverjet i alle maader forsvarlig og paaklagelig været holden. Og sagde derhos Lehnsmand Wiching Tvilde for Retten, at det ham er bekiendt, at eendeel huusmænd og andre ledige folck vil findes paa adskillige Stæder her i Wangens Grændser, som holder Øel-Sahl, og der ved foraarsages megen u:skik imellom Almuen, som hand vilde (andrage?) til forkommelse formedelst Øvrighedens (anstaltning?)

1733: 214b

Procurator Sr: Blegenberg paa Hr: Lieutenant de Wahls Vegne begierede beskreven hvis for Retten nu er passeret under Rettens forseigling, Som blev bevilget.

Mag:r Jørgen Harboes bøxel brev paa Wangens fattighuuses Vegne til Thomas Gietlesen paa ½ punds Leje udj gaarden Grønnelien, daterit 27de April 1733, blev publiceret.

Brynild Torgiersen Store Rochne hafde til dette Ting, ved Skriftlig Stefnemaal udstæd af hans i Bergen antagne fuldmægtig, udj en for Bergens Laugting imellom bem:te Brynild Torgiersen og Anders Andersen Hylde verserende Oddels Sag, Nemlig, Procura[tor] Ole Rømer Storm, ladet indkalde bemelte Anders Andersen Hylde, samt Hr: Commerce Assessor Jan von der Lippe, til widne Niels Winnie og Jon Øfre Hylde, samt Holger Larsen Ullestad og Aamund Hallesen Glimme; Alt efter Stefningens viidere formeld til et Tingsvidnes erholdelse; Og hvilcken Stefning for Retten lydende blev oplæst.

Citanten Brynild Torgiersen Store Rochne møtte for Retten, refererende sig til Stefnemaalet, hvorefter hand forvendtede og paastoed de indkaldede Vidner at vorde admitteret til forklaring, og at ingen indvending, i fald nogen maatte fremkomme, derimod bliver anseed og reflecteret paa.

Wed for bem:te Stefning var og for Retten indkaldet Niels Bachethun og Størk Bøe, deris forklaring i denne Sag efter Stefnemaaletz anledning at aflægge; og til deris udsigende at paahøre, var welbemelte Hr: Assessor von der Lippe tillige med Anders Andersen Hylde indkaldet.

Procurator Claus Blegenberg m(øtte paa) dend indstefnte Anders Andersen H(yldes Vegne som) Sæ(l)ger, og welædle Hr: Assessor Jan von der Lippe som Kiøber til de omstefnte 2 pund 4 mrk: Smør, som meget forundrede sig at Procurator Rømer Storm tør understaae sig at (beskylde?) Laugmanden, uden hans (tilst..delse) for at have imodtaget i Laugtings retten (Eedlig) Niels Winnie og Jon Øfre Hylde under deris (paa)kaldede boemerker forfattede Eedlige forklaring; dend indstefnte Anders Hylde tilstaar vel, at have for Høstetinget udj Aaret 1729 ved tvende Mænd, Nemlig Niels Winnie og Jon Øfre Hylde, beskikkelseviis esked Brynild Pedersens forklaring om hand ville løse 2 pund 4 mrk: Smørs Leje, Men formedelst hand, da Sagen af Brynild

1733: 215

Rochne for underretten var indstefnt, af enfoldighed ikke har vidst Sagen med Contra Stefning at begegne, \og/ samme sine beskikkelses Vidner til Æedlig forklaring at indkalde, saa haver h/an/d, efter at Sagen til Laugtings Retten var (ind?)stefnt, besørget sig deris beskikkelse forretning beskreven paa vedbørlig forseiglet papiir, og for at forkorte processen og begge Parters bekostning ladet samme deris forretning i tvende andre Mænds, Nemlig Holger Larsen Ullestads og Aamund Hallesen Glimmes overværelse, som og der om har paateignet deris forklaring paa forbe:te forretning. Nu finder vel denne Ret, at det ikke kand være tilladelig at qvæstionere Niels Winnie og Jon Øfre Hylde tverdt imod Lovens bydende, om de Ord, som de nesten for 3de Aar siden skal have hørt tale imod forbemelte Parter, allerhelst Citanten for denne Ret ikke fremlægger dend forbemelte i Laugtings Retten producerede forretning, thj Comparenten protesterer i Kraftigste maader derjmod, at de indstefnte widner ikke til anden forklaring vorder antagen, en!! (end) at samme deris beskreven given forretning, som de haver forfatted, da de hafde Sagen i frisk minde, dennem maatte forelæses, og de om dens indhold og underskrivelse, endten give deris tilstaaelse eller benægtelse. Skulle Retten ikke bjefalde saadan ……. forestillelse, da vil Comparenten have sig reserveret viidere exceptioner in Specie imod de af Citanten fremst… ……., hvad

angaar dend af Niels Bachethun og Størch Bøe /: som ikke noget schrif(tlig) ha(ver) fra sig givet :/ Deris Eskede Forklaring ….. indstillede Comparenten til Retten, hv(ilcke) hand efter saa lang tids forløeb efter Stefnemaalet vil admittere dem til Vidnesbyrd eller icke.
Brynild Store Rochne igientog sit forrige, og derudj vendtede Rettens lovlige Assistence til Sagens og Sandheds opliusning.

Thj blev derpaa for Ret Afsagt.

Widnerne, som i denne Sag efter Citanten Brynild Store Rochnes Stefnemaal ere indkaldede, admitterer Retten til Edlig forklaring, følgelig forbem:te Stefnemaal, da samme deris udsigende, i sin tid og paa sit Stæd, vil finde sig, hvor vit i hovid-Sagen bliver at ansee.

1733: 215b

Procurator Blegenberg, nest at reservere sine principalers alle Lovlige forbeholdenheder, paastoed, at dend af han(nem) for ommelte og af Citanten omstefnte Niels Winnie og Jon Hyldes schriftlige Attest, maatte i rette lægges, og de indstefnte Vidner forelæses. Ellers vedbliver Comparenten in Genere sin exception imod alle de i Stefnemaalet indbefattede qvæstioner som Concernerer bem:te Attestes indhold; Og til slutning paastoed hand at Holger Larsen Ullestad og Aamund Hallesen Glimme først maatte tages i forklaring, efter Stefnemaaletz indhold, om bem:te skriftes forfattelse og underskrivelse forinden noget viidere af Niels Winnie og Jon Hylde vorder forklaret.
Eedens forklaring blev af Lovbogen for samtlige widnerne lydelig oplæst, og een hver af dem formanet deris Sandhed i denne Sag at udsige; Og derefter bleve separerede, saa at widnet Niels Winnie først blev for Retten fremKaldet, der og fremstoed, aflagde Æed med opragte fingre at vidne sin Sandhed, og derpaa forklarede til 1te qvæst: i Stefnemaalet, at sidstleden høst 1732ve Trej Aar siden var hand med Anders Andersen Hylde, og efter hans begier, og i følgeskab med Jon Hylde hos Brynild Store Rochne paa gaarden Store Rochne; Og da tilbøed Anders Andersen Hylde hans Stifsøn Brynild Store Rochne de omtrettende 2 pund 4 mrk: Smørs Leje udj bem:te Store Rochne, fr…, Nemlig And: Anders: Hylde, at in(dløse). Til dend 2de qvæst: svarede Vidnet, at det som in… …..ede afvigte høst 3de Aar siden. Til dend 3de qvæst: svarede Vidnet, at der blev talt (imellom?) And: Andersen og Brynild Rochne om g(aardebrug)etz indløsning; men der blev dend tid (ikke) talt eller næfnt af Anders Andersen hvad hand ville have for Goedset, lidet eller meget, og heller icke eskede Brynild Store Rochne nogen (Summa) at faae viide af Anders Andersen hvad hand Goedset ville afstaae for. Til dend 4de qvæst: svarede Vidnet, at hand hørte icke at Brynild Store Rochne nægtede Løsningen, og heller icke tilstoed at hand agtede godset at løse. Til dend 5te qvæstion svarede Vidnet, at Lieutenant de Wahl skrev dend forklaring og Attest; som nu Spørges om; samme Attest blev af Lieutenanten (oplæst) for ham, men Vidnet sagde sig ikke stort

1733: 216

at forstaae sig paa dend, thj Comparenten eller Deponenten sagde sig ikke vel at Kunde h(øre?, men?) Jon Øfre Hylde stoed nermere Lieutenanten end Deponenten da Attesten blev oplæst, og hand, Nemlig Jon Øfre Hylde, forklarede Deponenten siden hvad skrevet var. Til 6te qvæst: sagde Deponenten, at hand med krid tegnede sit boemercke paa bordet hos Lieutenanten, og derefter tegnede bem:te Lieutenant de Wahl samme hans, Neml: Deponentens, boemercke under dend omspørgende Attest, og det i Deponentens nerværelse. Til 7de qvæst: sagde Vidnet, at hand icke kand schrive eller læse Skrift: og angaaende dend 8de, refererede Vidnet sig til sit forrige. Pa Procurator Blegenbergs spørsmaal, forklarede Vidnet, at da Deponenten gik ud af Lieutenant de Wahls Cam/m/er, dend tid forbem:te

omvundene passerede, da kom Holgier Larsen Ullestad og Aamund Hallesen Glimme først ind, saa at de icke vare overværende i denne tid med ham og Jon Øfre Hydle; Wiidere hafde Parterne dette Widne icke at tilspørge.

Det Andet Vidne Jon Øfre Hylde blev fremkaldet, og efter aflagde Æed med opragte fingre efter Loven, svarede til dend 1ste qvæstion i Citantens Stefnemaal, svarede i alle maader lige som Niels Winnie, saa at tilbiudelsen om dette goedses Løsning skeede (sidst)leden Høst 1732 Trej Aar siden, hvilcket og er dend 2de Postes besvarelse. Til 3de Vidne!! (qvæstion) svarede Vidnet og ligesom Niels Winnie sig w(undet have)r. Jligemaade Erklærede dette Vidne til 4de Post ligesom Niels Winnie. (Paa dend) 5te qvæstion svaret, at Lieutenant (de Wahl) skrev dend omspørgende Attest og for(eskrivelse?) efter Anders Andersen Hylles begiær, og efter at dend var skrevet af dito de Wahl, blev dend af ham oplæst, og forstoed hand sig saavit paa sam/m/e schrift, at dend var schrevet efter dend forklaring, som hand da for ham udsagde. Til 6te qvæst: svarede Vidnet sammeledes som Niels Winnie. og til 7de, at hand hvercken kand schrive eller læse skrift. Til dend 8de qvæstion svarede Vidnet, at schrifted blev oplæst for ham af Lieutenant de Wahl, der schrev Skrifted eller Attesten efter Anders Andersen Hyldes begiær. Paa Procurator Blegenbergs Spørsmaal svarede

1733: 216b

Vidnet, at da Attesten blev schrevet og oplæst, war Niels Winnie tilstæde, og ligesaa de tvende Mænd Holgier Larsen Ullestad og Aamund Hallesen Glimme.

Holgier Larsen Ullestad aflagde Æed med opragte fingre efter Loven, og til dend 1te qvæstion udj Citantens Stefnemaal svarede, at hand ikke kand læse eller skrive. til 2de qvæst: svarede, at hand var sidstleden Vindter, dag og tid kunde hand sig nu ikke erjndre, i Lieutenant de Wahls Cammer, hvor Anders Andersen Hylde tillige med Niels Winnie, Jon Hylde og Aamund Glimme var nerværende, og da \blev/ skrevet \Eet/ skrift af Lieutenant de Wahl efter Anders Andersen Hyldes begier, og samme Skrift, da det blev oplæst, hørte og fornam Deponenten, at det maatte være Gaarden Store Rochne angaaende, men hand, Nemlig Vidnet, sagde sig ikke at forstaae hvad Skriftet i sig Selv indbefattede; Og saae Vidnet, at Niels Winnie og Jon Hylde teignede paa Lieutenant de Wahls bord deris boeMercker, og at dito Lieutenant derefter satte sam/m/e Mercker under det af ham schrevne Skrift, som skeede til dend 3de qvæstion, dend forbemelte tid, Neml: sidstleden Vindter. Til dend 4de qvæst: svarede Vidnet, at hand icke Selv med sit boemercke underteignede Skriftet til Vitterlighed, men efter Lieutenant de Wahls begier satte hand, Nemlig Vidnet, sit boemercke paa (Lieutena)ndt de Wahls bord \med Kride/, og derefter (af Lieutenant) de Wahl skrevet og tegnet under Skriftet (meden)s hand var nerværende. Til 5te qvæstion svarede Vidnet, som melt, at (Lieutenan)t de Wahl oplæste Skriftet, men Vidnet forstoed sig indtet viidere derpaa end at det handlede om Store Rochne. Wiidere havde Parterne ikke at qvæstionere dette Vidne.

hvorpaa det 3de Vidne Aamund Hallesen Glimme for Retten blev fremkaldet, som efter aflagde Eed svarede til dend 1te qvæstion ligesom Holger Ullestad. til dend 2de qvæstion svarede Vidnet at hand sidstavigte Vindter var efter Anders Andersen Hyldes begier i Lieutenant de Wahls Cammer, nerværende de forbemelte omvundne Mænd Niels Winnie, Jon Hylde og Holger

1733: 217

Ullestad, og da forehafde Lieutenant de Wahl efter Anders Andersen Hyldes begier at skrive et Skrift, og hvilcket Skrift af ham blev oplæst, men Vidnet forstoed sig icke derpaa, uden at Skriftet handlede om Store Rochne, og hvad viidere sammenhæng dermed hafde, vidste

Vidnet paa nøye examination, icke at forklare. Videre sagde Vidnet at hand med Kride efter Anders Andersens begier satte og teignede sit boemercke paa Lieutenant de Wahls bord, og derefter satte de Wahl samme Mercke i Vidnetz nerværelse under det af ham forfattede Skrift. Ligesaa bleve de Andre Mænds boemærcke med Krid paa bordet hos de Wahl antegnede, og siden af ham paa skrifted teignet.

Niels Pedersen Bachethun fremstoed for Retten, aflagde Æed og forklarede 1:o at hand efter Anders Andersen Hyldes begier, imellom Juel og Kyndelsmisse tider, nu omtrendt 3 Aar siden, var i Brynild Rochnes huus, nerværende Anders Andersen og Størch Bøe, tilbøed Brynild Store Rochne at tilløse sig fra ham de godse Marcker hand, Nemlig Anders Andersen Hylde, hafde i Store Rochne, men Anders Andersen nefnte icke hvad Penge hand ville have for dette goeds i Rochne: og Brynild svarede Anders saaledes: ja, Gud bedre, her er nu en slet tid for Penge. Anders Andersen svarede da dertil, Jeg er forlægen for Pænge, og her har du Goeds at faae Penge paa. Brynild Rochne svarede derpaa, at hand var nermeste Odels berettiget til Goedset, og hafde Anders Andersen saa mange …jle… Mænd som hand da sagde, kunde hand kom/m/e til ham, da hand vilde see at omraade sig. Og fornam Vidnet ikke, at Brynild Store Rochne i nogen maade nægtede (at indlø)se sig dette Gods til sig fra Anders (Andersen), men der blev dog indtet herom slutted (imellom) Anders og Brynild.

Størch Andersen Bøe wandt efter aflagde Æed i alle maader ligesom Niels Pedersen Bachethun her foran vundet haver. Og sagde Parterne samme widne indtet viidere at qvæstionere.

Citanten begierede Tingsvidnet efter hvis passerit er;

Afsagt

Det begierte Tingsvidne bevilges Citanten under Rettens forseigling beskreven.

1733: 217b

Wiching Larsen Øgrej hafde til dette Ting ladet indstefne Niels Bachethun, Mogens ibid, Anders Hylde og Jon Hylde, fordj at de ikke efter indgaaed forlig, haver vildet holde vedlige Gierde og Merckes gaard, som er og bør være imellom Citantens og de indstefntes Jndbøe og Egne Marcker, der om at lide dom efter Loven, samt processens omkostning. til Vidne om hvorledes Citanten med de indstefnte om samme Gierde og Merckes gaard og dends Vedligeholdelse haver været forEenede, war indkaldet Iver Helleve og Niels Winiie.

samtlige de indstefnte møtte og tilstoed at være Lovlig Stefnt i denne Sag; hvornest de svarede, at de ere iblant 18ten boesatte Mænd beboende, hvis Jorder og brugende parter ere saaledes sammenstøedende, at der ikke tilforne haver været, ej heller for wisse og sande omstændigheder, Kand være nogen Merckes-gaard til og imellom deris Jorder, men i ald dend tid de have beboed deris brug, og de ellers mindes kand, haver disse Mænd paa samme Jorderparter leved deris tid frem og fren(?) i god forstand og forligelse uden saadant Merckes gaard som Citanten for sin deel nu vil paastaae. deris Jordeparter, samt dend Anden omliggende Egn, sagde Comparenterne er og af dend beskaffenhed, at dend ikke er forsiufnet med Skoug og Skouge marck, hvor med Gierdes gaard Aarlig-Aars forsees og vedligeholdes kunde, det og Almuen og meenige mand nocksom er bekiendt, altsaa sagde de indstefnte, med formeening, at dend tvistighed som Citanten nu haver rejst, er icke at føere dennem i ulejlighed og penge spilde, da de dog har været og vil være fredelig med Citanten, og ….. ingen maade udj hans retmessige (brug været) fornærmelig; thj paastoed de indstefnte at Retten finder dem Sagesløes, (og tilfin)der dem, efter billighed, noget i erstatning for ubeføyet rettergang.

Citanten sagde, at hand vil have dom af Retten, at de indstefnte bør indhægne med Mærkes gaard deris Jorder fra hans Gaard og Egne marck.

Thj blev i denne Sag saaledes

Afsagt.

Efter Lovens 1te bogs 16de Capitull, bør denne Sag Ordeeles, siufnes og Grandskes paa Aastedet, og der een endelig dom afgiøres; thi henviises og

1733: 218

Sagen til Aastedet; hvor da, efter foregaaende Lovlig Stefnemaal, Parternes Tvistighed skal blive paaKiendt som Ret og lovmessig er.

Randwij Niels datters Skiøde til Johannes Hansen paa 9 Marcker Smørs Leje udj gaarden Lille Grove udj Bøer Otting, af dato 23de Aprilis 1733, blev læst.

Og som paa denne dag ingen indfandt sig, af dem, som Sager hafde at gaae i Rette; dagen og mesten deel var forløeben, saa blev Retten udsadt til Morgenen derefter, som var

Dend 28de Aprilis, da Retten med forskrevne Laugret blev administreret, overværende Kongel: Maj:ts foged Sr: Jessen, Lehnsmand Wiching Tvilde og meenige Tingsøgende Almue.

Lars Einersen Grove paa Encken Ragnelle Lars datters vegne fremstillede sig for Retten, og sagde, at hand atter til dette Ting hafde ladet indstefne Knud Brynildsen Grove udj dend imod ham forhen rejste Sag, angaaende det af ham belovede og indgaaede Wilkaar paa Gaarden Grove i hendes Lives tid, imod at hun for hannem afstoed og oploed samme gaard, alt efter Stefningens formeld og Rettens derom ergangne seeniste Kiendelse, som bem:te Lars Einersen lagde i Rette.

Knud Brynildsen Grove møtte for Retten, og sagde at dend hannem af Hr: Capitain Nordahl paa hans brugende Part i Gaarden Grove meddeelte bøxel Seddel, haver hand nu ikke med sig, eller nu kand i rette lægge, men hand veed ikke andet end at samme bøxel brev indeholder, at bruget er ham opladt, imod at Encken Ragnelle Lars datter skulle have, imod Jordens og brugetz afstaaelse for ham, hendes wilkaar hos ham og paa samme Jord; dette wilkaar …… Comparenten nu for Retten at væ(re) …… Encken Ragnild Lars datter …… i alle maader, som …….. Vidne af Citanten i rette …….. 1732, og for denne Ret …… ?de Augustj nest tilforne, haver ……. ….sagt; og hvilcket Tings vidne nu for Knud Brynildsen blev oplæst, saa at, sagde Knud Brynildsen, at hand i ingen maader imodsiger det s(lutt)ede Vilkaar, men som hand haver holdet wilkaaret hos ham til denne tid, saa er hand ikke imod at hun fremdeeles niuder det hendes lives tid; Men som Gaardens huuse er og schal findes udj u:lovfør stand, ikke draabefrj, men desuden i meere

1733: 218b

og i det øvrige forfrem/m/er deris paatale til endelig Slutning, wed dom skal afgiøres; og for Citanterne tage denne Rettens Kiendelse beskreven, og dend samme paa lovlig maade for de indstefnte lovlig lade forkynde.

Lars Schutle hafde til dette Ting ladet indstefne Knud Hæfte i følge af dend imellem dennem her for Retten dend 14de Novembr: 1732 afsagde dom, at giøre ham her inden Retten, for hans, Nemlig Knud Hæftes, imod Citanten udøste expræsioner og ubeqvens ord offentlig afbigt og Erklæring, samt at betale ham ikke alleene de ham, Nemlig Citanten, efter samme

dom tilfundne processis omkostninger, som er 1 rd:r 2 mrk:, men end og denne Rettergangs og bekostningers erstatning.
Citanten møtte for Retten.
Dend jndstefnte Knud Hæfte møtte icke, ej heller nogen paa hans wegne.
Kaldsmændene Wiching Tvilde og Mogens Flætre ved Æed afhiemblede, at de havde stefnt Knud Hæfte til dette ting, og i denne Sag med lovlig 14 dages warsel.
Citanten paastoed Lavdags forelæggelse for dend indstefnte Knud Hæfte.

Afsagt.

Knud Hæfte, som icke møder eller til Sagen wed nogen lader svare, forelægges Lavdag til neste Ting; til hvilcken tid Citanten Lars Schutle paalægges at fremlægge i Retten dend paastefnte Dom, hvorefter hand søger og tiltaler ermelte Knud Hæfte, hannem her for Retten for Ubeqvems Ord at Erklære.

Gudwen Aamundsen Souve havde til dette Ting indstefnt Tollef Brynildsen Øfre Groue at lide dom til at betale ham til gode havende Løn og Klæder for hans tieniste i ? Aar, tilsammen 5 rd:r, samt at erstatte (ham) processens omkostning.
Tollef Brynildsen Grove efter paaraabelse møtte icke.
Kaldsmændene Wiching Tvilde og Hen(rich) ….. (møtte og Æedl)ig afhiemblede, at de, som …… dage …. haver Stefnt dend indstefnte;
(Citanten) paastoed Lavdags forelæggelse.

Afsagt.

(Da indstefnte) Tollef Brynildsen efter Kaldsmændenes (Æedlige afhie)mbling i denne Sag, ikke haver faaed (lovlig 14 dages) Varsel; saa bør Citanten Gudwen (Aamundsen Souve), saafremt hand Agter at Continuere ……. …..ede formerede tiltale, efter …… …..de, og med Lovlig Varsel, indkalde (Tollev Bryn)ildsen til doms lidelse; da hannem (efter Loven schal) vederfaris hvis ret er.

1733: 219

Stephen Schierven, Knud Wiwaas, Wiching Davidsen Grouve, Niels Andersen Souve og Atle Knudsen, hafde til dette Ting ladet indkalde Siur Jonsen Groves Arvinger, Nemlig: hans Encke Britta (Torstens) datter og Laugværge Tollef Grove, samt Sønnen David Siursen og Datteren Gurj Siurs datters Mand Wiching Knudsen Grove, Jtem David Siursens Curator Siur Wiche, alle at møede for Retten, og, om icke i mindelighed, da formedelst Rettens tvang og dom at producere Skifte brevet efter benefnte Siur Grove; Efter hvilcket Skifte brev forbemelte Citantere for deris i Siur Groves Sterfboed havende prætention, ere udlagte i Tøssens Saug i Wadswæhrens Tinglaug beliggende; thj som de Jndstefnte, der ere Ejere i denne Saug, for det, som Citanterne for deris foerdringer paa Skifted er udlagt, ikke haver indfrjed deris udlæg med reede penge, men derimod ladet Saugen forfalde, saa at dend nu aldeeles findes i megen slet tilstand, og saa got som ruineret; saa ville Citanterne formeene, at de indstefnte bør svare deris paa Skifted godtgiorde prætentioner med Reede penger, og desforuden tilsvare dem lovlig interesse derad, samt processens omkostning, alt skadesløs.
Niels Andersen Souwe møtte paa egen og samtlige Citanteris Vegne, refererende sig til hans og deris Stefning, som hand sagde at være skeed mundtlig ved Lehnsmand Wiching Tvilde og Henrich Gullichsen Winnie;
samtlige de indstefnte blev paaraabt, men ingen af dem møtte eller nogen paa deris wegne.
forbem:te Stefne Vidner Wiching Tvilde og Henrich Winnie ved Eed afhiemblede, at de samtlige de indstefnte med Lovlig Varsel til dette Ting og i denne Sag haver indstefnt.

Niels Andersen paa egen og Citanternes Vegne erindrede om Laugdags forelæggelse for de indstefnte, samt at de maatte forelægges det paastevnte Skifte brev at i rette lægge.

Afsagt

Jndstefnte Britta Torstens datter (med Laugvær)ge Tollef Grove, samt David Siursen (med Curator) Siur Wiche, og Wiching Knudsen Grove (paa Gurj Siurs datter, sin) huustrues Vegne, forelægges Laugdag (at møde) her for Retten nestkom/m/ende Ting, …….. alleene at producere det paastefnte Skiftebrev efter afgangen Siur Grove, men e(nd og at lægge) i rette hvad forsvar de maatte fo…. ……. imod Citanternes Søgemaal og p(rætention) at have, saafremt ikke Sagen …… (Pa)rterne ellers forsiuner sig af Retten …….. Skifte breved, saavit deris paast(and) ……..

1733: 219b

og i det øvrige forfrem/m/er deris paatale til endelig Slutning, wed Dom skal afgiøres; og bør Citanterne tage denne Rettens Kiendelse beskreven, og dend samme paa lovlig maade for de indstefnte lovlig lade forkynde.

Lars Schutle hafde til dette Ting ladet indstefne Knud Hæfte, i følge af dend mellem dennem her for Retten dend 14de Novembr: 1732 afsagde dom, at giøre ham her inden Retten, for hans, Nemlig Knud Hæftes, imod Citanten udøste expræsioner og ubeqvems ord offentlig Afbigt og Erklæring, samt at betale ham ikke alleene de ham, Nemlig Citanten, efter samme dom tilfundne processis Omkostninger, som er 1 rd:r 2 mrk:, men end og denne Rettergangs og bekostningers erstatning.

Citanten møtte for Retten.

Dend jndstefnte Knud Hæfte møtte icke, ej heller nogen paa hans wegne.

Kaldsmændene Wiching Tvilde og Mogens Flætre ved Æed afhiemblede, at de haver Stefnt Knud Hæfte til dette ting, og i denne Sag med Lovlig 14 dages warsel.

Citanten paastoed Lavdags forelæggelse for dend indstefnte Knud Hæfte.

Afsagt.

Knud Hæfte, som ikke møder eller til Sagen wed nogen lader svare, forelægges Lavdag til neste Ting, til hvilcken tid Citanten Lars Schutle paalægges at fremlægge i Retten dend paastefnte dom, hvorefter hand søger og tiltaler ermelte Knud Hæfte, hannem her for Retten for Ubeqvems ord at Erklære.

Gudwen Aamundsen Souve havde til dette Ting indstefnt Tollef Brynildsen Øfre Groue at lide dom til at betale ham til gode havende Løn og Klæder for hans tieniste i ? Aar, tilsammen 5 rd:r, samt at erstatte ham processens omkostning.

Tollef Brynildsen Grove efter paaraabelse møtte ikke.

Kaldsmændene Wiching Tvilde og Hen(rich) …… (Æedl)ig afhiemblede, at de, som ……. (14) dage siden haver Stefnt dend indstefnte;

(Citant)en paastoed Lavdags forelæggelse.

Afsagt.

(Da indstefnte) Tollef Brynildsen efter Kaldsmændenes (Æedlige afhie)mbling i denne Sag, ikke haver faaed (lovlige 14 dages V)arsel; saa bør Citanten Gudwen (Aamundsen Souve), saafremt hand Agter at Continuere ……. ….ede formerede tiltale, efter …….. …..de, og med Lovlig Varsel, indkalde (Tollef Bryn)ildsen til doms lidelse; da hannem (efter Loven skal) vederfaris hvis ret er. (Mrkn: Same saka er og nederst på side 218b)

1733: 220

Knud Jonsen Qvale efter forrige tiltale hafde Stefnt Olle Hellesnæs for Gierdes gaarden paa Qvale, som hand U:lovlig hafde nedrevet: alt til doms lidelse. til Vidne var indkaldet Od Breche og Johannes Opheim;

Dend indstefnte Olle Hellesnæs møtte icke. af Vidnerne møtte Od Breche, men icke Johannes Opheim.

Kaldsmændene Wiching Tvilde og Henrich Winnie ved Æed afhiemblede, at de saavel Olle Hellesnæs som Vidnerne lovlig til i dag haver indstefnt.

Citanten paastoed at Od Breche, som møeder for Retten, maatte antages til Ædlig forklaring.

Od Breche møtte og fremstoed for Rettem, aflagde Æed at ville vidne Sandhed, og derpaa forklarede, at forleden Waar 1732, da kom Citanten til Deponenten og bad ham at hand ville gaae med ham til Ole Hellenæs, fordj at Ole Hellenæs hafde nedkastet hans gierde; Og som Vidnet føyede Cit: udj denne hans begier, saa, da Vidnet Kom i Olle Hellesnæs huus og fandt ham hiemme, tilstoed Ole Hellesnæs, efter at nogen tale var falden imellem ham og Citanten, at hand hafde nedkasted Gierdet, hvilcket Gierde Deponenten efter anviisning tog i Øyesiufn, og hvilcket gierde var om en Kalve-hauge som tilhørte Citanten, men dette gierde var icke noget Merckes gierde; Aarsagen, hvorfor dend indstefnte foretog sig at nedkaste dette Gierde, forklarede Vidnet, at Olle Hellesnæs sagde, at Citanten hafde sat ham det til fornermelse.

Citanten paastoed forelæggelse for det udeblivende Vidne.

Afsagt.

Widnet Johannes Opheim forelægges til neste Ting, under 20ve Lod Sølvs bøeder, for Retten at møede og sin Ædlige forklaring om det paastefnte at aflægge.

Niels Olsen Æhn fremstillede sig for Retten, og sagde, at hand til dette ting atter havde ladet indkalde Torgier Torgiersen Store Ringheim, efter dend imod hannem formerede tiltale; men som hand for nermere og i sin tid at faae sin Ret frem/m/et, og hans gamle faders tarv beskiermet, nu be(gierede Citanten) rettens forseigling beskreven hvis allee(ne? i) Sagen er passerit, saa begierede hand nu, at (sam)e hannem imod billig betaling m(aatte) tilstedes; Og vilde hand have sin og sin faders …… alle maader vedbørlig ……..

Det begierte Tingsvidne (bevilges Citanten beskreven meddeelt) under Rettens forseigling.

Mag:r Jørgen Harboe hafde til (dette Ting ladet indstefnte) Capitain, Welædle Jens Nordahl (fordj?) Capitain Nordahl, ved hans tiener …… (hafde ladet?) optage hans, Nemlig Præsten Mag:r Jørgen Harboes ……., som var 2de stk:, af Hylden udj ……., hvilcken, Præste bordet efter sidst pa…. …….. dom imellom Præste gaarden og ……, blev tildømt Præste gaarden og dens ……

1733: 220b

Hr: Capitain Nordahl blev paaraabt, men møtte ikke, ej heller nogen paa hans vegne.

Kaldsmændene Wiching Tvilde og Ole Tollevsen Ullestad aflagde Æed og afhiemblede, at de i denne Sag, som en Aaverckes Sag, haver givet ham 5te Nætters Stefning, og skeede varselen for welbemelte Capitain Nordahls i hans paahør udj hans Huus sidstleden Onsdag dend 22de Aprilis, da Capit: Nordahl svarede dem at hand ikke imodtager dette varsel i denne Sag med 5te Stefne, men eskede \af/ ham, Nemlig Sogne Præsten, 14ten dages warsel. Agtede Mag:r Harboe at Stefne ham til Aastedet for Laugmanden, da wilde hand antage Mag:r Harboes Varsel med 5te Stefne.

Knud Bottolfsen møtte for Citanten og fremlagde Citantens skriftlige Jndleg, som blev læst, dernest Citantens skrivelse af 27de Novembr:, med paateignet Capitain Nordahls Repliqve. Og gav ellers Knud Bottolfsen paa Mag: Harboes vegne tilkiende, at Knud Erichsen ved Bo

de(?) (Bode?) broen og i denne Sag, om det paastefnte schal være tilkaldet, og derom eskede hand Kaldsmændenes Ædlige forklaring.
forbemelte Kaldsmænd derpaa afhiemblede at de med lige Varsel haver indstefnt Knud Erichsen, som Hr: Capit: Nordahl.

Afsagt.

J Morgen formiddag skal Rettens Kiendelse i denne Sag blive afsagt.

Dend 29de Aprilis blev Retten igien administreret med Wangens Tinglaug; overværende Kongel: Maj:ts foged Andreas Jessen, Lehnsmanden og Tingsøgende Almue; og blev Retten betiendt med sidst forbem:te Laugret, hvor da passerede for Retten efterfølgende

Hans Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde til Premier Lieutenant (Adam) Otto de Wahl, paa 1 Løeb 1 pund Smørs Landskyld med bøxel, samt bøxel over 1 Løeb 18 (mrk: Smør udj) Gaarden Qvale, 2det Thun, udj ……, daterit Friderichs borg Slot (dend) ? …….. (17)32, blev allerunderd:t læst.
(Hans Kongel: Maj:)ts allernaadigste Skiøde til (Premier Lieuten)ant Adam Otto de Wahl paa ……. (Qva)ls-teigen af 12 Marcker Smørs (Landskyld med bøxel, udj) Guldfierdings Otting, af dato 26de Sept:r (1732, blev) underd:t læst.
(Premier Lieutenan)t Adam Otto de Wahls Obligation (og Pandte for)skrivelse til Commerce Assessor Jan (von der Lip)pe paa Capital 250 rd:r, til underpant (1 Løeb 1 pund) Smør med bøxel, samt Qvals-Teigen, skyldende (12 mrk: Smør) med bøxel, dat: 6te Decembr: 1732, blev læst.

1733: 221

Mag:r Jørgen Harboes bøxel brev til Johannes Kolbeensen paa {1 Løeb} 2 pund 18 mrk: Smør udj gaarden Tveite i Holbøigder Otting, daterit 22de Aprilis 1733, blev læst.

Til forbemelte Tid og for denne Rett, hafde Madame Christina Maria Heiberg, afgangen Sorenskriver Jens Fabricii efterleverske, ladet indstefne Lars Tachle, at lide dom til at betale 3 rd: 2 mrk:, som Citantjndens Salig Mand resterer og Citantjnden tilkom/m/er for en Aasteds forretning og dom passerit paa gaarden Biørche dend 10de Maj 1723; derom, med processens omkostning at udstaae dom.
Mons:r Jens-Bech Heiberg møtte paa Citantjnden, hans Søsters weigne, og anviiste Salig Sorenskriver Fabricii bog, i hvilcken dend paasøgende prætention, af dend salig Mand med egen haand, som Retten var bekiendt, er anteignet; Og forvendtede Comparenten at Retten tilfolder Lars Tachle, om hand nu schulle møde, til gielden at Erklære sig, og efter beschaffenhed derom at udstaae dom; men, saafremt dend indstefnte ikke schulle møede, da vilde hand have Retten erindret om Lavdag.
Dend indstefnte Lars Tachle blev paaraabt, men møtte icke.
Kaldsmændene Wiching Tvilde og Henrich Winnie Æedlig afhiemblede at de haver stefnt Lars Tachle med Lovlig 14 dages warsel til i dag, som er dend 29de Aprilis. Warselen, som scheede muntlig, var for Lars Tachles Boepæl i hans Søn Lars Larsens paahør [forkyndt].
Mr: Jens-Bech Heiberg refererede sig til sit forrige.

Afsagt.

Lars Tachle, som i denne Sag er Lovlig S(tefnt men) icke møder til Søgemaalet at svare, (forlægges Laug)dag til neste Ting, da hand bør (møde og) ….. sig til Sagen, og dom der udj at i……..

Madame Christina Maria Heiberg (hafde for denne Ret) ladet Stefne Ole Tverberg for (schyldig værende) …….. (til) hendes Sl: Mand, fordum Soren(skriver Jens Fabricius, som hand) rester og hende tilkom/m/er for (en Aasteds) forretning imellem Gaarden …….., derom med processens o(mkostning at udstaae dom).

Ole Tverberg møtte (icke).

(Kaldsmændene) Wiching Tvilde og Henrich (Winnie Æedelig afhiemb)lede, at de ham, med Lovlig (14 dages varsel til i dag haver) Stefnt;

Jens-Bech Heiberg be(gierede Lav)dag for dend indstefnte.

Afsagt.

Ole Tverberg forelægges Lavdag (til neste Ting, da) hand bør svare til Sagen og Citant(jndens Søgemaal).

Udj dend Sag, imellem Citantj(nden Ragnelle) Lars datter og Knud Brynildsen, …….

1733: 221b

Til doms blev optagen, blev saaledes:

Afsagt.

Efter Lovens 5te bogs 1te Capitels 2den Articul bør alle Contracter og forløfter, som frivillig giøres og indgaaes af dem som ere Myndige og komme til Lav-alder, og ikke ere stridige mod Loven, i alle deris Ord og puncter, saasom de indgangne er, holdes; Og derfor, som Knud Brynildsen, der er en fuldmyndig mand, udj Lovfaste Mænds nerværelse, det hand og her inden Retten ikke har kundet fragaae men tilstaaed, sit forløfte til Citantjnden Ragnilde Lars datter at have gived, at Hun, imod, at hannem af hende blev afstaaed til brug og besiddelse hendes forhen brugende Jordepart udj gaarden Grove, skulle niude hos hannem hendes lives tid, til hendes lives ophold dend Vilkaar og alt det, som Vidnerne, udj det fremlagde og i Acten inddragne Tings Widne af 19de Augustj 1732, Ædlig haver forklaret og udsagt, Kiendes for Ret, at indstefnte Knud Brynildsen bør samme sit forløfte og sluttede Vilkaar med Citantjnden Ragnilde Lars datter i alle maader holde og vedblive, saa at Ragnilde Lars datter i hendes lives tid niuder hos Knud Brynildsen (Grove 1) Koe og 3 faars føedning Aarlig Aars, (samt) ? Maal Sæd i Ageren Øgehuus Salt-….. kaldet, eller hvor det beqvem/m/eligst for (Citan)tjnden i dend indstefntes besiddende ….. (Marc)k kand være; hvilcket og i alt …….. (og holde)es af Knud Brynildsen, …….. (Cita)ntjinden Ragnilde Lars datter ……, at opholde sig paa Gaarden (Grove hos) Knud Brynildsen, da hand, Neml: (Knud Brynildsen Grove) i endten af deelene, …… eftermelte hans …… …..ttede forpligt, dog Sæd…… …… Aflings Mahling undtagen. …… indstefnte Knud Brynildsen nogen …… (im)od Citantjnden for Aaboed paa …….. …..es huuse, som ere og bør være ……. ……..s tilbøxlede brug; da, naar derpaa (lovlig indste)fnis, schal hannem, eller vedkom/m/ende (efter Loven veder)faris, hvis ret er. Processens

1733: 222

omkostning tilfindes oftberørte Knud Brynildsen at erstatte Citantjnden Ragnilde Lars datter med 2 rd: 3 mrk:, inden 15ten dage under Execution efter Loven.

Udj Sagen indstefnt af Mag:r Jørgen Harboe Contra Capitain Jens Nordahl, blev saaledes

Afsagt.

Som Hovid-Sagen nu hviler under Ober Rettens paakiendelse; saa beroer og denne nu der af rejste tvistighed indtil forbemelte Hovid Sag er bleven paakiendt; og imidlertid forbeholdes Citanten Mag:r Jørgen Harboe paa Præstegaardens vegne hans formeenende Ret til dend

omtrettende fiske-Høl, samt dend nu af ham paastefnte fornermelse, som hannem eller hans folck, af indstefnte Capitain Jens Nordahl eller hans folck schal være forøved.

Fogden Sr: Anders Jessen opstoed for Retten, og fremlagde Restancen af de Kongelige Contributioner pro Anno 1732, som for Retten blev oplæst og befunden rigtig, samt af Retten forseiglet. Ligesaa blev dette værende Aars første Termins Restance examineret og forseiglet.

Dernest blev og Joseph Hallesen Grindelands schriftlige Transport og overdragelse paa hans Oddels Ret til og udj gaarden Opqvitne paa 3 Spand Smørs Landskyld til hans halv-broder, Nafnlig Anders Hallesen, af dato (ope rum) 1732, publiceret og forkyndt.

Og som da ingen indfandt sig, endten at gaae i Rette eller i andre maader noget at have ved Retten at tractere, Saa blev dette Waar ting altsaa dermed beslutted.

Anno 1733, dend 15de Maj, blev Aasteds Ret sat og administreret paa dend Gaard Qvale, 2det Thun, beliggende i Waasse Præstegield og Wangens hoved Sogn samt Guldfierdings Otting, …… Hr: Lieutenant Adam \Otto/ Henrich de Wahl ……. imod Lejlendingen paa samme Gaard (Qvale, 2det) Thun, Nafnlig Siur Aslachsen Qvale, angaaende …… paasiddende og brugende part i meer forbemelte Qvales 2det Thun, som er Eet siger 1 Pund Smørs Landskyld med bøxel, samt Bøxel over 1 Løeb 18 mrk: Smør, hv(ilcket go)eds Velbem:te Hr: Lieutenant Adam Otto Henrich de Wahl efter hans Kongel: Maj:ts Skiøde nu er ……., og hvilcket Jorde goeds hand, Neml: Citanten, som Joerdraat vil tiltræde for at beboe og bruge med viidere; Og betiendtes da Retten i denne Sag, af dend Constituerede

1733: 222b

Dommer Jacob Preus, med efterschrevne Laugrettesmænd, Nafnlig: Swend Hofde, Iver Souve, Peder Biørche, David Store Souve, Ellef Flage og Anders Liseim. Overværende Kongel: Maj:ts Bøygde Lehnsmand Wiching Tvilde.

Hr: Lieutenant Adam Otto Henrich de Wahl producerede hans for Sagen udstæde Skriftlige Stefning, som blev læst. Ved hvilcken Stefning var indstefnt dend paagieldende Siur Aslachsen Qvale i hovid Sagen, og ellers at anhøre Vidner, Nemlig Wiching Tvilde, Biørne Mølster, Anfind og Ole Ullestad, samt Knud Qvale.

Siur Aslachsen Qvale møtte og tilstoed at hand med 5te Nætters Stefne efter Loven i denne Sag er Stefnt, og derpaa indgav hans Skriftlige Jndlæg af dato 14de Maj 1733, som blev læst. dernest hans bøxel brev, hannem meddeelt af fordum Foged Søren Glad af dato 21de Martj 1711, schrevet paa vedbørlig Stempelpapir efter forordningen af 23de Januarj 1719, og ratificeret af fogden, nu Sl: Jens Lem, dend 9de Nov: 1720, publicerit til Tinge dend 16de Junj 1721, og ellers paateignet af General Major og Commendant Paa Bergenhuus fæstning, nu Salig Johan Friderich Tuchsen, (at det) udj Auctions Commissionen paa Wangens Tingstæd dend 6te Augustj 1728 er bleven anviist. Comparenten producerede og Hr: Lieutenant Ole Holches Skiøde til ham paa 2 pund Smørs Landskyld uden Bøxel i denne Gaard Qvales 2det Thun, daterit 24de April 1722, og publiceret dend 1te Junj 1722.

Citanten Hr: Lieutenant de Wahl refererede Sig til hans Stefnemaal, i hvis anledning hand fremlagde hans Kongel: Maj:ts Skiøde paa 1 Løeb 1 pund Smørs Landskyld med bøxel, samt bøxel over 1 Løeb 18 mrk: Smør udj tit fornefnte Gaard Qvale, 2det Thun, daterit Friderichsborgs Slot dend 26de Septembr: Ao: 1732, som allerunderdanigst blev læst; Ligesaa fremlagde ermelte Citant de Wahl aller(underdanigst Kongl: Maj:ts) Skiøde paa

Qvals-Teigen ……. Sorterende af forberørte …….. allerunderdanigst blev oplæst.
……. …….de Citanten hans indstefnte og …… Vidner, efter Stefnemaaletz anledning examineret og afhørt.
Stefne Vidnerne Lehnsmand Wiching Tvilde og Ole Tollefsen med Æed afhiemblede at de haver Stefnt alle samtlige indstefnte, saa vel Contrapart, som Vidnerne, med 5te Stefne efter Loven i denne Sag.
Vidnet Wiching Tvilde fremstoed for Retten, og efter at hand efter Rettens formaning var paamindet at udsige sin Sandhed i denne Sag, og hand derpaa med opragte Fingre hafde Aflagt hans Æed, Sandhed at

1733: 223

Vidne, wandt hand, Nemlig Wiching Tvilde, at for Trej Aars tid siden, var hand med Biørne Mølster efter Hr: Lieutenant de Wahls begier paa gaarden Qvale hos Siur Aslachsen Qvale, og gav ham tilkiende at bemelte Lieutenant de Wahl var bleven høystbiudende paa denne Gaards 2det Thun, og efter meerbemelte de Wahls begier tilbøed hand og Biørne Mølster meer benefnte Siur Aslachsen Qvale, om hand ville imod tage sin første bøxel og frawiige gaarden, saasom Lieutenanten vilde da selv tiltræde gaarden, Nemlig \til/ rette fardag Ao: 1730; Siur Aslachsen Qvale derpaa svarede Deponenten, at hand har bøxlet gaarden af Kongen, og derfore formeente hand, Nemlig Siur Qvale, at hand, efter Kongens bøxelbrev burde beboe og bruge hans tilbøxlede gaard sin lives tid; og forklarede Deponenten viidere, at Siur Qvale til sidst sagde, at hand formoedede, at Kongen var saa Naadig, at hand ikke røkkede sit bøxel-brev fra ham. ydermeere forklarede Vidnet, at Siur Qvale samme tid sagde, at hand endnu icke haver hørt Kongens Skiøde oplæse, og som Deponenten ikke fik viidere svar, saa gick hand sin gang fra gaarden og tit bem:te Siur Qvale. Paa Spørsmaal sagde Vidnet at hand eller Biørne Mølster ikke hafde Penge med sig til dend omvundne bøxels igien givelse. Videre hafde Citanten dette Vidne icke at tilspørge, ej heller hafde Contraparten nogle forbemelte forklaring at imod sige.
Biørne Mathiesen Mølster fremstoed for Retten, og efter aflagde Æd vandt i alle maader ligesom Lehnsmand Wiching Tvilde Vundet haver.
Ole Ullestad møtte, og efter at han Sin Æed med Corporlig fingre efter Loven hafde aflagt, vandt, at i Aaret 1731 før Juel var hand med Anfind Torgersen Ullestad, efter Hr: Lieutenant de Wahls begier, beskikkelse viis, udsendt (til denn)e gaard Qvale hos Opsidderen Siur (Aslachsen), og tilsagde og mindte ham at røddig (giøre og fra) fløtte gaarden Qvale, til da ……. 1732, efterdj hand, Nemlig …….. til ermelte Siur Aslachsen …….. Kiøber, og Lieutenanten Selv ville …….. og det ham tilsolte brug: Og sagde (Deponenten at) Siur \Qvale/ samme tid svarede ham, at …….. Siur Qvale forskiød sig til Lands-Loven, (Viidere) forklarede Deponenten, at hand ……. December Maanet 1732, atter ig(ien efter Lieute)nant de Wahls begier beskikkelse viis (tillige med Knud)

1733: 223b

Jonsen Qvale, 1te Thun, haver været hos tit fornefnte Siur Aslachsen Qvale, og mindte ham efter Loven at røddig giøre saavel Huuse og gaarden Qvale, 2det Thun, hvilcket Siur Aslachsen bruger og beboer, til fardag indeværende Aar, og derfor at tage imod bøxelen, eller, i des mangel, dom til Tohke Tiisdag. Widnet forklarede ydermeere, at da dette hans og medfølgers Erinde for Siur Aslachsen var udsagt og forklyndt, svarede Siur Aslachsen at hand icke imod tager bøxelen. Og da Siur Aslachsen spurte Deponenten om hand hafde bøxelen med sig, og Deponenten dertil svarede Nej! men, om det kunde skee, at hand kunde faae et

fornøyelig brød igien for sig og sine smaa børn, saa var hand ikke imod at gaae fra gaarden, men i det øvrige henskiød hand sig til Lands-Loven. Viidere hafde Parterne ikke dette Vidne at tilspørge.

Widnet Knud Jonsen Qvale, 1te Thun, med Æed wandt ligesom Ole Ullestad vundet haver saavit passerit er, og Vidnet med ham beskikkelses viis haver været sidstleden Juel 1732, men Vidnet sagde ikke at Kunde erjndre at Siur Aslachsen Spurte efter bøxelen, men ermelte Siur Aslachsen blev erbudet bøxelen, og derimod gaarden at fraviige.

Anfind Torgissen Ullestad møtte icke, men paa hans vegne fremstoed David Mølster, som Sagde, at sidstleden Juel og for hellige dagene 2de Aar siden, var hand med Ole Ullestad, og mindte eller advarte dend indstefnte Siur Qvale at røddig giøre Gaarden Qvale til nest følgende Waar, og samme hans Ærende eller beskikkelse forretning sagde Comparenten, at hand for Retten ville gestændige (saa) snart hand af hans Rejse fra Hardanger (kunne?) ankomme.

…….. for Retten passeret, saa var …… viidere i denne Sag kunde …….. (Sa)gen udsat til dagen …….. …….ende Parter paalagte, …… sig for Retten til Sagens viidere og …… ….handling.

(Anno 1733, dend) 16de Maj nest efter, blev atter (Tinget sat og) administreret paa forbemelte (Gaard Qva)le, 2det Thun, udj forberørte Sag (imellem) Lieutenant Adam Otto de Wahl (Contra Lejlendin)gen Siur Aslachsen Qvale; og betiendtes

1733: 224

da Retten med fornefnte Laugrettes mænd, Nemlig Svend Hofde, Iver Souve, Peder Biørche, David Store Souve, Ellef Flage og Anders Lieseim, overværende Lehnsmand Wiching Tvilde.

Citanten Hr: Lieutenant de Wahl, refererede sig til sit forrige, og paastoed at nu for det første, denne gaardeparts Huuse maatte blive taget i Øyesiufn og grandsked hvad Aaboed derpaa ligges kand, og naar det er skeed, vil hand skride til endelig paastand i Sagen.

Dend indstefnte Siur Aslachsen møtte for Retten og refererede sig til sit forrige.

Derpaa begav Dommeren med Laugrettet sig at besee Huusene og dessen brøstfeldighed, samt efter beskaffenhed at ligne des reparation; og blev da først

Borgestuen med Jldhuuset og hosstaaende Gavel-boed efterseet, og befunden at til detz i stand sættelse vil medgaae 40 voger Næver á 12 s: er 5 rd: 6 stk: Trær til T(orvaller) á 8 s: er 3 mrk: 29 stk: Øpse Kroger á 2 s: er (3 mrk: 10 s:) 2 Vindskeede-Trær á 1 mrk: er 2 mrk: 5 Sviller á 1(2 s: er) 3 mrk: 12 s: 8 par Spærer á (1 mrk:) er 1 rd: 2 mrk: 2 br…trær á 1 mrk: er 2 mrk: og 6 …o..er til Troer á 10 s: er 3 mrk: 12 s: tilsammen 9 rd:r 2 mrk: 2 s:

derefter blev Lahden efterseed med vedhørende Skykke, til hvis reparation og om dend kand kom/m/e i Lov-føer stand, vil medgaae 24 Voger Næver á 12 s: er 3 rd:r 1 Vindskeed-træ 1 mrk: 2de Torvaller for 1 mrk: 8 s: 2de Sviiler for 1 mrk: 8 s: 16ten Øpse Kroger for 2 mrk: tilsam/m/en 4 rd:r.

Viidere efterseet dend største Floer, paa hvilcken vil legged!! (legges) 4re Sviiler for 2 mrk: og 2 træer til Toervaller 12 s: Giør 2 mrk: 12 s:

Og endelig vil Smale-floren forsees med 8 Voger Næver á 12 s: Er 1 rd:r, 2 trær til Torvaller for 8 s: 4re (Sv)iiler á 4 s: er 1 mrk: 2 Trær til Vindskeeder ……,

til slutning for alt indbemelte ……. mænd at faae Hugge …… hu\u/ses i standsættelse i det aller…. …….. efter billighed 2 rd:r hvilket alt fo… …… (be)drager sig til dend Summa 17 rd:r (1 mrk: 6) s:

Derefter gav dend indstefnte ti(lkiende?, at) som hand just ikke tog sig til efter t….. ……, det var Citantens alvorlige fors(sæt?) …… (inde)værende Aar, efter dend sidste for ha(m)

…….. Selv at tiltræde gaarden for dend …… og beboe, saa haver hand Gaar(den) ……..

1733: 224b

tilsaaed, og Sæden som udsaaed er, var 6 ½ tønde Blendings Korn.
Citanten Hr: Lieutenant de Wahl proponerede, at for at viise Retten og alle andre udenfor Retten, at hands Attraa ikke er at faae indstefnte Siur Aslachsen paa een bar haug, eller at giøre ham gandsche Huusvild, saa vilde hand gierne tillade og overdrage bem:te Siur Aslachsen for nerværende Aar denne Jords 1/2ve brug imod vedbørlig Landskyld og Skattes erlæggelse der af; men det andet 1/2ve brug ville Citanten paastaae Selv at tiltræde, og naar Fardag anstundende Aar 1733 expirerer, at Siur Aslachsen ved dend forvendtende dom tilpligtes at fraviige ald Jorden. Og som reparation nu allereede er af Retten udfunden hvad dend er \og/ af dend indstefnte bør tilsvares, saa efterdj Citanten (nu) var færdig efter i rette lagde bøxel brev af (21de) Martj 1711 og 9de Novembr: 1720, at igien (giv)e dend indstefnte hans udlagde Bøxel med 26 rd:r 4 mrk:, hvilcke Penge Citanten og i rette fremviiste, saa (ind)stillede Citanten til Retten om icke reparationen eller Aaboedet derudi bør Kortes; Og endelig sagde Citanten at hand ville vendte og paastaae at dend indstefnte tilfindes at erstatte ham denne forretnings bekostninger. Sluttelig sagde Citanten, at h/an/d denne sinde, endskiønt hans for Sagen udstæde Stefning tracterer og paastaar det, forlanger hand ikke Skougen og Qval-teigens besigtelse, men hand vilde have sig samme til belejlig tid reserveret, og altsaa underkastede hand denne hans paastand, denne Rettes endelige og forsvarlige dom.
C(ontraparten? svare)de dertil, at hand vilde for …….. tillades at dyrke, bruge …… Jordepart i alt og ingen anden …… …s….t, at Citanten i tilkommende ……. forunder hannem med sig det 1/2ve (brug indtil?) hand veed et andet brug og brød, (eller med and)en jord bliver forsiufnet. i det øfrige (overgav?) hand Sagen til Retten.
…….. Hr: Lieutenant de Vahl, nest at referere (sig til sit forr)ige, sagde ydermeere; at dersom Retten ……, saa vil hand nu frivillig og …… …..dhed med Sin Corporlig Æed Sande og

1733: 225

bekræfte, at hand, som er en Boeslids mand, Selv vil beboe og bruge denne hans Ejendom, saa at det aldeeles icke scher dend indstefnte til fortrængsel, og derom hæl…de og henskiød hand sig til Loven, og afvartede dom.
Siur Aslachsen Qvale sagde, at dersom hand schal findes skyldig i dend befundne Aaboed at betale, og ellers at fraviige Jorden, saa formeente hand, at Citanten paa samme Aaboed bør tage og derudj gotgiøre de Huuse biugningers wærdj, som ham Er tilhørende og staar paa Øede Tompt: og disse huuse sagde Comparenten at være følgende: 1 Nøst, 1 qværnhuus, 1 tøm/m/er Sæl, 1 vehd-huus, og 1 Smidje. Og hvilcke Huuse bleve efterseed: det første vurderet for 4 mrk: 8 s:, det andet, som er Qværnhuuset, 5 mrk:, Tømmer-Sælet 2 mrk:, Wehd-huuset 1 rd:r 3 mrk:, og Smidien 1 rd:r 3 mrk:, som giør tilsammen 4 rd: 5 mrk: 8 s:
Parterne Erklærede, at de indtet videre i denne Sag hafde at erindre og i rette lægge.
Derpaa blev denne Sags bekostninger i allerunderdanigst følge af forordningen her anført som følger: Sorenskriveren for 2de dages forretning 3 rd:r, Een hver af Laugrettes mændene 2 mrk: danske, og Lehnsmanden for hans opvartning ved denne forretning 3 mrk:, tilsammen 5 rd:r 3 mrk:
Og som da Parterne indtet viidere hafde i denne Sag, at forestille og paastaae: Saa blev Sagen saaledes for Ret Kiendt, Dømt, og

Afsagt.

Efter Hans Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde af dato Friderichsborgs Slot (dend) 26de Septemb: Ao: 1732, publiceret paa (Wangen)s Tingstæd dend 29 Aprilis indeværende Aar, er Citanten Lieutenant Adam Otto Henrich de Wahl retmæssig bleven Ejer til (1 Løeb 1 pund Smørs Land)skyld med bøxel, samt (bøxel over udj 1 Løeb 18 mrk: Smør), udj Gaarden Qvale, 2det (Thun, i Wangens) Hoved Sogn og Guldfierdings (Otting beligg)ende. Og som bemelte Lieutenant de Wahl da som Jorddraat, efter Lovens 3de bogs 13de Capituls 1te Articul, Selv agter denne hans ejende Jord at besidde og bruge, hvilcket Hand her inden Retten haver erbiudet Sig med sin Æed, at Sande; Saa haver hand, efter de indstefnte Widners Æedlig aflagde Forklaring

1733: 225b

og dend indstefnte Siur Aslachsen Qvales egen tilstaaelse, følgelig Loven, før sidstleden Juel nest afvigte Aar 1732, lovlig opsagt hannem, Nemlig Siur Aslachsen Qvale, indbemelte hans forhen under brug hafte Jord: Og nu, efter dend for Sagen udstæde Stefning paaStaar meer bemelte Lieutenant de Wahl, at ermelte Siur Aslachsen Qvale, imod, at Lieutenant de Wahl fornøyer og igiengiver ham hands første bøxel, samt erstatter ham dend Sæd hand i ager-marck kand have udsaaed, tillige med dets Arbeide, Jorden og dends brug skal fraviige. Endskiønt nu Acten udviiser, at indstefnte Siur Aschildsen Qvale lovlig og i rette tid af Lieutenant de Wahl som rette og Sande Jorddraat, af Jorden Qvale er udmanet, formedelst hvilcket, Siur Aslachsen Qvale, uden Jord-draattens minde, ikke burde anmasse sig Jorden at tilstaae, og heller icke imod staae Citanten Lieutenant de Wahl, at tage dend efter sit i hænde havende Skiøde i possession og besiddelse, Saa (Con)sidereris det dog, at ingen viidere Lov-fæstelse paa Jorden og dens brug, af Citanten Lieutenant de Wahl ere bleven, giort; Og, om Siur Aslachsen Qvale i nerværende tid nu hand Jorden haver tilsaaed, plutselig skulle endtviige indbemelte hans forhen hafte brug, blev hand med Huustrue, børn og Qvæg icke alleene Huusvild, men end og betagen dend frist som hannem kunde fornøediges om an(den) lejlighed, sig at omsee. Thj Dømmes for Ret, at Siur Aslachsen Qvale for (Jndev)ærende Aar 1733, alt til rette Fardag (komme)nde Aar 1734, maa og skal have de(tte han)ds gandske brug, ligesom (han) bru(get tilforn) haft haver, imod de Kongel: (Contributioners og) Rettigheds erlæggelse, …….. til nøtte hans allereede ud(saaed Sæd tillige m)ed anden gaardens afling som (hand best veed) og kand; Men Naar Tiden da til rette Fardag, efter Lovens 3de bogs 14 Capituls 40 Articul, forbemelte tilkom/m/ende Aar 1734 (er) expireret og udrunden, da bør Siur Aslachsen Qvale, uden viidere paamindelse af Lieutenant de Wahl, fraviige ald Jorden Qvale, detz 2det Thun, og samme Jord, med alt hvad af

1733: 226

dette brug dependerer Citanten Lieutenant de Wahl uden skades lidelse indrørende, saafremt hand, Nemlig Siur Aslachsen, om hand herudj skulle erwiise nogen indvending og modstand, ikke efter Loven, vil undgielde, som vedbør; Jmidlertid som Citanten Lieutenant de Wahl, selv vil beboe og bruge denne Jord, som hans Ejendom, og vendtelig forehave til sin nøtte og brug, anden biugning paa Jorden at lade opsette, saa bliver alt saadant, og hvad ydermeere hand Lov-mæssig monne eragte til sin Tarv og Jordens med Huuse-biugningers opsettelse og forbedring, at faae fremmet, hannem U:formeent af Siur Aslachsen Qvale, som end derudj bør erwiise Lieutenant de Wahl, som Jorddraat dend pligt, som Loven ham tilpligter. Hvad Aaboeden er angaaende: Da, som dend er befunden efter Actens nermere udviis at rendere sig til 17 rd:r 1 mrk: 6 s: Saa Kiender denne Ret for billigt og ret, at Citanten Lieutenant de Wahl, samme Aaboeds erstatning tager først, i de Huuse biugninger paa denne Jords Øede Tofter at være bestaaende, vorderet!! (vurderet) af denne Ret i alt for (en?) 5 rd:r 3 mrk:!! (4

rd: 5 mrk: 8 s:), dernest, for dend øfrige deel, af dend bøxel, som Siur Aslachsen, efter i rette lagde bøxel-brev af datis 21de Martj 1711 og 9de Novembr: 1720 haver udlagt og Citanten hannem igien efter Loven schal restituere: Og saaledes bliver da af bøxelen igien 14 rd:r 5 mrk: 10 s:, hvilcke 14 rd: 5 mrk: 10 s: Citanten Lieutenant de Wahl hannem, Nemlig Siur Aslachsen Qvale, fornøyer og betaler, dog ikke førend tit forbemelte Allegerede Far-dag Anno 1734, da Siur Aslachsen, som melt, denne Jord og detz brug aldeeles fraviiger, og det under adfærd efter Loven. Processens omkostning angaaende, da fornøyer nu Citanten Dommeren og Laugretted med Lehnsmanden, og til nogenledes erstatning der for, da tilfindes oftbemelte Siur Aslachsen Qvale, at refundere Citanten Lieutenant de Wahl disse ……. med 3 rd: siger Trej (Rixdr:), …….. under Nam efter Loven.

Sluttet J Jesu Nafn af (Dommer Jacob Preus?)

1733: 226b

In Nomine Jesu;

Anno 1733, den 8 October, blev **Almindel: Høste- Sage- og Skatte-ting sat og Administreret paa den Gaard Scheeje i Hardanger Fogderie, udj Østensøe Skibreede**, hvor meenige Almue var tilstæde, og var Laug Rettes Mændene, Arne Klyve, Johannes Melstvet, Christen Wig, Ole Berven, Omund Tvet, Michel Nesthuus, Lars SchutleBerg, og Johannes Næs, Formeedelst Fogdens Sig:r Andreas Heibergs udeblivelse i tvende dage, som er sluttelig at dette haarde Vejr haver foraarsaget, kand Retten ej lengere opholdis, mens settis nu i vores Allernaadigste Konges Høje og Hellige Naufn af mig som stædetz allernaadigste beskickede Sorenskriver Johan Seckman Fleischer, hvor for Rætten og i Fogdens Absence paa Hans Kongl: Maj:tts Vegne lysis og Settis, da en hveer som noget haver at forrette kand fremkom/m/e med Skickelighed, og da hvederfarits h(vad?) Rætt er; Men uskickelighed og ulyd, maa en hver fraholde sig efter Lovens pag: 11? art: 3 om de samme Straf vil undgaa. I goede Laug Ræts mænd skal være tilstæde og gifve flittig agt paa hvad for Retten passerer.

Hernæst blev tydeligen oplæst Tor Larsen Aalvigs gafve brefv til Sin søn Niels Tronsen!! (Torsen?) Aalvig, paa Een Løb smør og en huud udj gaarden Indre Aalvig, indre Tun, beliggende i Østensøe Sogn i Hardanger Len, med bøxel, herlighed, og Odels Rætt, datteret …… den 7 (Sept?)ber 1733.

…… ….søn Øfsthuus, deris udgivene …… …..st for Rætten, er udstæd til …… Larsen paa 26 Marcker jordegoedtz, med (bøxel), herlighed og Anpart over bøxel, udj (gaarden) Steene, datteret Nesthuus d: 17de …….. 1733.

1733: 227

Ole Jacobsen Noreims Pante brev, hvor hand pantsetter 3 Spand smør udj Gaarden Norem for 60 Rdlr: til Baar Steene, datteret Scheeje den 8de Octbr: 1733. blev oplæst.

Ole Johansen Bircheland[s] udgivene Skiøde paa Toe pund og 6 Marcker smør uden bøxel i Gaarden Bircheland, til Knud Nielsen, datteret Scheeje d: 8 Octbr: 1733. oplæst.

Kong Christian den 6tis Allernaadigste skiøde paa Een Løb, Ett pund og 12 Marcker smør og Een Huuds Landskyld med bøxel, samt aparte bøxel over de øvrige 2 pund 6 Mrk: smørs Landskyld, andre Ejeres, udj Gaarden Østhuus, Allernaadigst udstætt til Lars Olsen, datteret Fredensborg d: 22 Junij 1733. blev oplæst.

Kong Christian den 6tis Allernaadigste skiøde paa 20 Marcker smør og ? Marcker Saltz Landskyld uden bøxel, udj Gaarden Walland i Østensøe Schibbr:, til Torsten Bergesen, datteret Friderichsberg d: 14 Decbr: 1731, blev her i dag for retten oplæst.
Siver Tegland og Johannes Nielsen ….huus, deris udgifne bøxel, med Contra (Revers), til Siur Biørnesen, paa 2 Spand smør (og ? ….sk)ind i gaarden Børstøe!! (Bergstø), datteret (? ……. 173?), blev oplæst.

Udpaa eftermiddagen gav G….. …… Vejer, hvor ofver Fogden Sign:r A(ndreas Heiberg) Ankom Kl: 3 ½ slet, og straxen b(etiendte Retten), hvor næst passerede som følger:

1733: 227b

Kongel: Forord: om jagten, datteret Fredensborg d: 8 Maj 1733. blev læst.
Kongl: Maj:tts Resckribt til Statholderen om Fiske og R(æche?) Tønder, at skal holde 120 potter, efter de 16 Mænds allerunderdanigste ansøgning, er Vidimeret af Admiral og Stiftamtmand Ulrich Kaas, og er datteret d: 11 Junij 1733.

I Andledning af Høybaarne Admiral og Stiftbefalingsmands Ulrich Kaas skrivelse til Kongl: Maj:tts Foged Andreas Heiberg, datteret Bergen d: 29 August 1733. tilspurde fogden Lauretten og meenige Almue om der nogen Elver med Perlefangst findes, hvor til Lauretten med meenige Almue svarede at de ingen veste!! (viste), ej heller kunde mindes, at nogen nogensinde hafde fundet Perler.

Torsten Tormosen Aatved hans udstæde skiøde til Ole Erichsen paa 3 Spand 3 3/8 Mrk: smør uden bøxel, med Odels og Aasæde Rætt og Løsnings Rett, udj Gaarden Schaare, datteret Scheeje d: 8de Octbr: 1733. blev for Retten oplæst.

I…….. Tosten Halversen Sanven, hindes …….. til Lars Torsen Sanven …… 9 2/5 Mrk: smør med bøxel …….. og Aasæde Rætt udj Gaarden Sanven, datteret Sanven d: 6 Octbr: 1733, blev oplæst.

(Siur Olsen) Indre Aalvigen, lader lyse sin penge (mangel løsning) paa 22 Mrk: smør udj Gaarden Røsse(land) ……. (bel)iggende i Østensøe Skibr: i Wigøer …….. Sogn udj Hardanger, som Encken

1733: 228

Ingeri Røsseland beboer, her foruden er ofven næfnte Siur Olsen indre Aalvig udj ofvennenfte jordebrug Ejende 22 Mrk: smør, som hand til ovenskrevne Ingeri Røsseland hindes Sal: Mand Endre Larsen hafde bøxled; er saa i alt som hand formeen sig Odels berettiged til Et pund 20 Mrk: smør med bøxel og herlighed, hvilcket Goedtz hand i sin tiid tencker selv at beboe og tiltræde naar den paaboende Encke ved døden frafalder.

Daniel Rafnsberg, paa Mons:r Andreas Garmans Vejgne, haver bøxlet 18 Mrk: smør og ½ hud udj Gaarden Moe, til Knud Nielsøn Moe, datteret Bergen d: 4 Junj 1733. som blev for Rætten oplæst tillige med Contra Revers.

Og som det var seent ud paa aftenen, Separerte Rætten sig.

Den 9de October blev atter Retten satt i ofverværelse af Kongl: Maj:tts Foged og Lægsmanden!! (Læns-), samt foranførte Laug Rættes Mænd, og er da passeret som følger.

Fogden Sig:r Andreas Hejbergs Stefnemaal af 19 Maj Ao: 1733. hvor hand indkalder for Rætten Maren Tostens datter Biodtvedt, som er beskylt for at have fød i Dølsmaal, og icke paa Moders viis, at have omgaaet med sit foster, tillige med hindes Fader og forsvar Tosten Biodtvedt. Saa er og indkaldt Vidner udj sagen, Neml: Arne Tostensen Biodtvedt og hans Huustrue ….ren Jacobsdatter, item ….s Manden …… Biodtvedt med huustrue …. ....datter, S…. (Bio)dtvedt med huustrue Br(itte) Olsdatter, og Aamund Drengsen Stoeraas og Arne Stoeraas, saa og Moderen Sirj Arnedatter. Efter Vidnernis udsigende og sagens beskaffenhed, sam/m/e qvinde Menniske Maren Tostens datter dom at lide,

1733: 228b

saa er og stefnet Iver Fagertvedt, som skal have begaaet Lejermaal med bemelte qvinde Menniske.

bonde Lægsmanden!! (Læns-) med de tvende Stefningsmænd, nafnl: Jacob Knudsen og Hogen Siursen, fremkom for Rætten og beedigede, at de dette Stefnema\a/l Louligen hafde forkyndt for hver Persohn i sær.

Qvindes Mennisket møtte selv for Retten, og hindes Fader, som hindes forsvar. iligemaade Iver Fagertvedt.

Kongl: Maj:tts Foged paastod at qvindes Mennisket maatte selv først giøre sit udsigende førren!! (førend) Vidnerne blev Examineret, vilcket Retten antog og fandt for billigt.

Qvinde Mennisket bekiendte at hun nægtede icke, jo at have haft \legemlig/ omgiengelse med Iver Fagertvedt, mens viiste icke at hun var bleven Svanger, mens hun blev en gang svag, og da løsnede noget fra hinde, mens hun ved icke om det var en saml: af en Fødsel eller ej, saasom hun ej fandt noget sam/m/en Knøttet, og sam/m/e tiid var nerværende Arne Torstensen Biodtvedt og Svens hustrue Gunvor, saa og hindes broders hustrue Mari Jacobs datter. Hun sagde ellers at hun ved med en god samvittighed at være frj for det bøygde Røgte som om hende er udspred, at hun paa nogen (slags) maade skal have omgaaet med ……..r, hvilcket og de da nerværende med hinde skal kunde bevidne.

Paa spørsmaal til Ivert Fagertvedt, svarede hand, at hand icke kunde negte, hand jo hafde haft legeml: omgiengelse med hende, neml: Mari!! (Maren) Torstens datter,

1733: 229

men kunde heller icke sige at hun nogen tiid med levendis Foster haver været svanger.

Vidnet Arne Torstensen Biotvedt blev indkaldet for retten, og efter at Eedens forklaring var ham forrelæst, aflagde hand \sin/ {…….} Eed med opragte fingere, og blev af fogden Qvestionert, hvortil hand svarede alt som følger: 1: Qvest: om hand, Vidnet, icke hafde fornom/m/et sin Søster at være svanger. Resp: hand syntis nock \hun/ at være noget anderleedis af positur end som tilforne, men tenckte icke paa at hun var frugtsom/m/el: førend hand fick at høre af sin hustrue at bem:te hans Søster skulde haved løsnet noget, som dog icke var ligt til nogen ting, men hand saa icke hvad det var, eller var til stæde da det passerede. Viidere veste!! (viiste) Fogden icke at qvest: ham om, og Vidnet forklarede, ej videre at kunde eller veste at udsige, uden dette, at nogen stund efter at hun var forløst, kom h/an/d ind til hinde og saa en deel blod og slim, hvor af h/an/d ej kunde giøre nogen Saml:

Det andet Vidne, Svens huustrue Gunvor, efter hun som for er melt hafde aflagt hindes Eed, blev spørsmaal og given svar som følger: 1: Quest: Om hun hafde vist at dette qvinde

Men/n/iske var svanger. Resp: Vidnet hafde ej vist, at hun var svanger, mens syntes at hun var noget meere fyldig end sedvanlig.

1733: 229b

2: Qvest: om Vidnet var nerværende da Mari Torstens datter fødde det af hinde forklarede. Resp: Ja, hun var fra den første stund Mari blev svag, udj stuen vor!! (hvor) hun var, og passerede imidl: tiid, neml: at hun hafde seet en deel Vand og slim at gaa fra hinde, som ej hafde lignelse til nogen saml: af et Foster, og forblev Vidnet endda, efter at dette var passeret, en lang stund inde hos dette Menniske, og fornam Vidnet at dette Menniske strax der efter blev ganske frisk, og gick til sit arbejde igien. 3: Qvæst: om fleere sam/m/e tiid var nerværende. Res: Mari Jacobs datter var sam/m/e tiid nerværende, som nu ligger i barsel Seng.

Tredie Vidne, Sten Biodtvedt, Sven Biodtvedt, Amun Stoeraas, Arne Stoeraas, efter en hver for sig hafde aflagt Eeden, var deris udsigende, som kom over eens, at de ej viidere veste af den/n/e sag, en!! (end) at de hafde seet dette qvindes Men/n/iske, at være noget tyckere end sædvanligt.

Hernest blev Moderen Siri Arnes datter fremkaldet, og efter aflagte Eed vandt saaledes, … (a)nførte …… blev brugt til dette ..d…. …….. hindes udsigende conform med første Vidne.

Qvinde Mennisket Mari Torstens datter proponerede og paastoed, at som dette af de førte Vidner nocksom er at fornem/m/e hvor uskyldig hun er i dette hende paaførte grove Røgte, hun da derfor ved en Endelig dom maatte saaledes blive frjkiendt,

1733: 230

at det icke fremdeelis skal kom/m/e hinde og hindes slægtlinge til nagdeel paa Erlige Naufn og Røgte, hindes forseelse med legemlig omgiengelse med Iver Fagertvedt vil [hun]? afbeede baade hos Gud og Men/n/isken.

Fogden Sig:r Andreas Heiberg paastoed at Vidnet Mari Jacobs datter, maatte skee forrelæggelse til Vortinget!! (Vaar-) at møde, for {sin} hindes sandhed udj Sagen at vidne.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg hafde ladet indstefne Tron Siversen Tvedt for fortiilig sam/m/enleje, og fremkom Stefne Vidnerne Peder Samso\n/sen Wig og Johannes Melstvedt, og med opragte fingre hiemlede dette stefnemaal at de Lovligen haver forkyndt det for Tron Tvedt sin boepæl, og som h/an/d ej selv hvar!! (var) hiem/m/e, er det forkyndt for hans hustrue.

Siden Tron Siversen Tvedt ej Comparerede Rætten, paastoed fogden Forrelæggelse at maatte udstædis, til Vaartinget at møde, under falsmaal efter Loven.

Mons:r Annanias Chrestopher Harberg fremkom for Rætten og producerede for Retten et oppebørsels Mandtal over Leedingen udj dette Skibbr: for Aaret 1728. som blev Confereret med Almuens qvitterings bøgger, og fantis Conform efter Laugretsmændenes udsigende.

Her næst fremkaldede Sig:r (Harberg) Opsidderne paa de 2de Nye lagde platzer ……. Stranden og NyGaard, begge liggende under Gaarden Røchen, at forklare om de af deris beboende platzer haver ydet nogen tiende enten til Kongen, Kircken eller Præsten, og vor!! (hvor) meget de aarlig haver ydet; de forklarede at

1733: 230b

(de icke? ha)fde ydet nogen tiende enten til Kongen, (Kirck)en eller Præsten, siden de blev lagt udj (Ska)tt Ao: 1723. forklarede og at de gaarder, hvor under disse platzer er oprydede, svarer saa høj Tiende at der umuelig kand ydes noget aparte for platserne, allerhælst paaboerne nesten maa betale det brød de æder.

Viidere tilspurde Sign:r Harberg Laugretten med tilsøgende Almue hvorledis de deris tiende Lam har ydet. Almuen tillige med Laugretten svarede, at de saaledes i ald deris tiid tiende lam/m/et har ydet, at Een gaard haver svaret tiende lam til Kongen, den anden {til Kircken, og den 3die} gaard til Præsten, og det Skibr: omkring. Sig:r Harberberg!! (Harberg) begierede foranførte beskreven, et hvert document for sig, til Fogden Ohnsorgs antægnelsers belæg, som blev af Rætten bevilget.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Hejberg tilspurde Laugretten og den tilstæde værende Almue 1: Om udj dette Skibbr:, eller af dette Skibbr:[s] Almue er funden eller bierget noget slags Vrag eller Strandet Goedtz. Alle svarede Eenstem/m/ig at sligt er aldrig i dette Skibbr: passeret, saasom det ligger saa langt indtil Fiordene, at hvercken Haved kom/m/er til dem, eller dem til Havet. 2det Om her i Skibbr: {eller} (noget) Lenetz eller Halsnøe Closter Goedtz findes …… (som) til Hans Maj:tt bør Contribueris, (hvortil) de eenstem/m/ig svarede at her icke findes nogen, Ej heller haver været. 3de Om dette aar er falden nogen slags forlovs penge for Arfs afførsel; dertil de i lige maader svarede nej. 4de Om her er nogen huusmænd, Strandsiddere,

1733: 231

Leedige Karle, som bruger Kiøbmanskab, dagløn/n/ere eller handvercksfolck, som efter Forordning: burde Skatte til hans Maj:tt; Der til de svarede at dette aar findes ingen af disse posster i dette Skibbr: 5te Om her findes nogen rødnings Platzer, Skouge, Laxsevoger, Sildevaager, Qverner eller deslige herligheder i dette Skibr:, som foruden Gaardens Skyld kunde lægges i Skatt. Dertil blev svaret at i dette Skibr: findes icke meere end de 2de Rødnings Platzer, Nye Gaar og Stranden, som ved Matriculeringen 1723 blev Skattlagt, hvor over hoved Gaardenis besiddere, som tilforn havde dem til Størcke for Jordene, der nu er alt for blotte tilbage, nock Siicker og hvis beboerne, nu de icke kand faa hielp fra hoved Gaardene de ere optaget under, nesten heele Aaret igien/n/em gaar med betler Staven. Af de andre qvestionerede herligheder findes ingen i dette Skibbr: som kand Skatte. 6te Om i dette aar er falden nogen forbrudte Boes Lodder, Arveløs eller forbrudt Odels Gods, Siette og tiende penge for Arfs afførsel, hertil de svarede aldeelis Nej. 7de Om noget andet Sigt og Sagefald eller ….er dette aar er falden, enten paa Lenetz eller Halsnøe Closters Gods, der til de ilige maade svarede, at dette Aar er aldeelis intet (falden). 8de Om i indeværende Aar er …….. paa Halsnøe Closters Gods, (De svarede at det) dem icke er vitterligt ……. udj dette aar er falden. Fogden begierede at hvis passerit er maatte han/n/em under Rettens forseigling beskreven meddeeles, som blev bevilget.

1733: 231b

Dernest tilspurde Fogden saavel Laugretten som Almuen om de icke har betalt en hver som har Skydset ham og Sorenskriveren, til og fra dette aars tinge, for hver Miil 4 s: og om de med mindre end hver hver 4 Mand til baads paa disse besverlige Søe Veje kand afsted komme. Dertil de alle Eenstem/m/ig svarede, at den/n/em dette Aars ting Skytz, saavel for Fogden som Sorenskriveren Rigtig er bleven betalt med 4 s: Millen, og at det er umueligt for dem med deris pagage at kand fremkom/m/e med mindre de enten maa have hver 4 Mand paa en liden baad, eller og begge tilsam/m/en {paa} 8te Mand paa en Stoer baad, Thj det hender

ofteste at de, for at kom/m/e frem til de beram/m/ede tinge, maa bruge 10 á 12 Mand. Fogden begierede at hvis passeret er, han/n/em maatte meddeeles, som icke kunde nægtes ham.

Der næst er Fogdens beregning over Leedingens afgang for det affeldte goedtz her udj Skibr: for Laugretten og den tilstæde værende Almue oplæst, samt Examineret med Fogdens Casse bog, hvor med de i alle maader er befunden ofver eens stemmende, ligesom og sam/m/e udj en hvers …….. Skatter er bleven buuden gotgiort. (Her) om Kongel: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg var Rettens Attestation begierende, (som hannem) icke kunde negtes.

(Derpa)a ble(v bereg)ningen over Lejlending Skatten, P……, Munderings pengene, samt Od(dels Ska)tten og Ros tienesten for det affælte goedtz her udj Skibr: Examineret, og befantis i alle maader at være Vedkom/m/ende gotgiort. Her om Fogden og begierede Rettens Attestation, som af Retten blev bevilget.

1733: 232

Der efter blev Restancerne over de Kongl: Skatter og Contributioner her i Skibr: Examineret for Laugretten og den tilstæde værende Almue oplæst, hvor imod ingen hafde noget at erindre, som befantis i alle maader Conform med Cassabogen og bøndernis Skatte bøger, her om fogden var Rettens Attestation forlangende, som icke kunde negtis.

Laug Retten til det tilstundende Aar 1734 er {oplæst} opnæfnt, som følger, Sieur Wangedal, Lars Wangedal, Hans HerritzTvedt, Johannes Hansøn HerretsTvedt, Lars Axnes, Amun Pedersøn Axnes, Hagtor Axnes, Ole Siur!! (Siursøn) Axnes, her af ere tvende som tilforn haver aflagt deris Laug Ræts Eed, Resten haver icke sat tilforn, altsaa bliver dem af Rætten tilholdet, at de forføjer sig ind til Laugmanden, for der at aflægge deris Laugrettis Eed.

Og som ingen fleere var som vilde gaa i Rætte, saa blev Rætten for denne sinde ophævet.

Ao: 1733, d: 12 Oct:ber, blev et **almindelig Høste- Skatte- og sage-ting sat og Administreret, efter at Fogden Sig:r Andreas Heiberg hafde Rætten lyst udj hans Kongl: Maj:tts Høye og hellige Naufn, paa gaarden Hestham/m/eren udj Hardanger Fogderie og Kingservig tingLau**, var bonde Lægsmanden!! (Læns-) Torgels Haugse med meenige Almue var til stæde, og var Laug Ræts mændene, Sven Børve, Østen Børve, Anfin Laufthuus, Jørgen Lofthuus, Haldor Melland, Amun Sanvedt!! (Sandven), Samson Frøsvig og Torsten Rejsetter, hvor {er} da er passerit som følger.

Blev tydelig oplæst Hans Kongl: Maj:tts ……. om jagten, datteret Fredensborg d: 8 Maj 1733.

Kongl: Maj:tts Reschript til Statholder(en om Fiske) og Ræcke tønder at skal holde 120 potter …… af Admiral og Stiftambtmand Ulrich Kaas, d: 11 Junj 1733.

1733: 232b

J andledning af Høybaarne Hr: Admiral og Stiftambtmand Ulrich Kaas skrivelse til Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Hejberg, dateret Bergen d: 29 Augustj 1733. tilspurde Fogden Laugretten og meenige Almue om der nogen Elver med Perlefangst findes, hvor til

Laugretten og meenige Almue svarede at de ingen veste, ej heller kunde mindes, at nogen, nogen sinde hafde fundet Perler.

Beskob!! (Biskop) Bornemands bøxsel brev, med Contra revers, til Jørgen Andersen Jordal, paa gaarden Jordal, en halv Løb smør 9 mrk:, at bruge sin Lifstid, datteret Bergen d: 13 Novembr: 1732. sam/m/e blev tydeligen læst.

blev beskob Bornemands bøxsel brev til Salamon Aamunsøn Jordal, paa gaarden Jordal at bruge sin Lives tiid, 9 Mrk: smør, datteret Bergen d: 13 Novbr: 1732.

Signieur Henrich Hansen Formans bøxsel brev til Østen Nielsøn paa gaarden {Berven} \Bratespen/ at bruge sin lifves tiid, Toe Spand 6 Mrk: Smør og 11/32 td: Salt Landskyld, datteret Liuse Closter d: 12 Novembr: 1732.

Britte Olsdatter, Omu[n]d Sandve og Ole Larsen Loethe, deris udgiven Skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12de Octbr: 1733. udstæd til Einer Gundersen paa Ett pund 16 ½ Mrk: smør udj gaarden Berie, blev oplæst.

Orm Joensøn Nederbergs udgivene Skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12 Octbr: 1733, udstæd til Sven Olsøn Tvetten paa en halv Løb smør udj gaarden Tvetten. blev oplæst.

Lars Olsen Houge, Jacob Jacobsen, Lars Ormsøn Horre, Hellige Monsen Hamre og Angier Olsdatter, deris udgivene skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12de Octbr: 1733. til Jon Olsen Houge paa 54 Mrk: smør udj gaarden Houge, blev oplæst.

Colben Josephsøn, Ole Josephsøn, Søren Christophersøn, Levor Andersøn, og Omund Arvesøn, deris udgivene Skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12 Octbr: Ao: 1733. til Peder Nielssøn paa ½ Løb smør udj gaarden Stoere Mitthun; blev oplæst.

…… Berven, Joen Qvitne, Joen Aackre, …..ie Iversøn, deris udgivene Skiøde, datteret Hestham/m/eren d: 12 Octbr: 1733, til …… …..idsøn paa en Spand 12 Mrk: smør, 1/3 huud, ? …..(ski?)nd udj gaarden Øfre Berven, blev oplæst.

1733: 233

Niels Tochem, Jacob Eittrem, Joen Qvitne og Lars Appol, deris udgivene Skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12 Octbr: 1733, til Ole Samsonsen Tochem paa 2 pund og 15 Mrk: smør udj gaarden Tochem, blev oplæst.

Jørgen Johannesøn Friis bøxsel brev til A… Fartheinsen paa gaarden Heggreland, som skylder 2 pund og 12 Mrk: smør, datteret Soledahls Præste gaard d: 25 Apr: 1733. blev læst.

Omun Grøttings udgivene Skiøde, datteret Hestham/m/eren d: 12 Octbr: 1733. udstæd til Svend Pedersøn Grøve paa Ett pund smør med bøxsel udj gaarden Grøve, som blev for Retten oplæst.

Orm Nedre Berges udgivene skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12 Octobr: 1733, udstæd til Tore Ormsøn paa en halv Løb smør med bøxsel udj gaarden Nedre Berge, som blev oplæst.

Torsten Torstensøn Reisetter, Ole Kambestaed, Isach Berven, Joen Mockestad, og Niels Isacksøn Ragde, deris udgivene skiøde, datteret Hestham/m/eren d: 12 Octbr: Ao: 1733, udstæd til Torsten Isachsen Reisetter, paa Een Løb 6 ½ Mrk: smør med bøxsel udj gaarden Reisetter, som blev for retten oplæst.

Helgie Iversen Ystenes, Soldat ved det Allernaadigste anfortroede Capitain Møllerups Compagnie, haver ladet indkalde, Jon Røten, og Jacob Røten, for at erværve et Lovligt Tings vidne, efter Voris allernaadigste Konges villie og befalning {af} samt Egteskabs bevilling af dato 6 Junij 1733, sam/m/e tvende Vidner, at beviidne om det Menniske, er nermere slegt, til Marthe Jacobsdatter end som næst Søskende barn, som Helgie Iversen Ystenes for en rum tiid siden skal have begaaet Lejermaal med,

fornefnte tvende Vidner Comparerede for Rætten, og efter de hafde afde!! aflagt deris Eed og hørt Lovens forklaring der om, blev Qvestionerne og derpaa fulte svar som følger.
Jacob Røtten blev først Examineret. 1: Qvest: hvor vidt Marthe Jacobsdatter og Agata Matz datter, som Helgie Iversøn Ystenes haver besvangret for en rum tiid siden, er beslegtet.

1733: 233b

Resp: Agata Matz datters Moder er, eller var, Søster til Siri Arnes datter, som var Martha Jacobs datters MorModer.
Jon Røttens udsigende var ligelydende.
Her af erfaris at Agata Madtz datter og Martha Jacobsdatter, er i andet og Tredie Leed beslegtigede.

Joan Olufsøn haver ladet indkalde Knud Jensøn Indre Jaastad og Jacob {Jacobsøn} Germunsen Schare for at afhøre deris udsigende, og at erværve et Lovligt Tings Vidne ofver hvor nær hand er i slægt, med hans forlovede Kiereste Kierstj Olufsdatter, efter det Allernaadigste Kongl: bevillings brev til Egteskab, datteret Friderichsberg d: 27 Martj 1733.
og Comparerede Vidnerne her for Retten, hvor de aflagde deris Eed efter at de hafde hørt dens forklaring, af Lov boggen; blev da tiltale og svar som følger,
Knud Jensøn Indre Jaastad, aflagde først sit Vidne saaleedis. 1: Qvestion hvor nær Joan Olufsøn er beslegtiget med Kierstj Olufsdatter. Resp: Joan Olufsøn, hans Fader, var Ole Bergis, sam/m/e Ole Bergis var broder til Guro Blegis!! (Bergis?), og Guri Blegis var Moder til Engile Greibs datter, som er moder til Kierstj Olufs datter.
Her efter blev fremkaldet Jacob Germunsen Schare, og til han/n/em ført ovenmelte Qvæstion, befantis udsigende ligelydende med Knud Jensøn haver.
som ej viidere var at tilspørge Vidnerne, blev fra Retten, de afskeediget, og som det er sent ud paa aftenen, blev retten ophævet til i Morgen ……

Den 13 October blev Rætten Administreret, og var til stæde foranførte Lauret, overværende Kongel: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Hejberg, og bonde Lægsmand!! (Læns-) Torgels Hougse, og meenige Almue som tinget søgte, hvorda er passeret som følger.

1733: 234

Siur Torkelsøns Skiøde, datteret Hestham/m/er d: 13 8tbr: Ao: 1733. til Lars Qvandahl paa Ett pund og 3 Mrk: smør med bøxel. blev for Retten oplæst.

Hans Sandved!! (Sandven) indfant sig for retten og anviiste felden af en voxen biørn, som hand indeværende aar har skudt her i Otte!! (Odde) Sogn, hvilcket og Laugretten og Almuen med ham bevidnede, for hvilcket skud hand vilde forvente at Fogden, følgende Kongl: Maj:tts allernaad: Forordning, indsøges hans betahling. Fogden derpaa strax for Retten leverede Hans Sandved 2 Rd:r, Conform med Ford: af 8 Maj 1733.

Mickel Lusand indfandt sig for Retten og anviiste fellen af en voxen biørn, som hand indeværende aar har skudt, her i Kingservig Sogn, hvilcket og Laugretten og Almuen med ham bevidnede, for hvilcket skud hand vilde forvente at Fogden, i følge Kongl: Maj:tts allernaadigste Forord:, indsøges hans betahling. Fogden Erklærede at saa snart pengene kunde blive inddrevene, skulde, de blive ham betalt.

Fogden tilspurde Laugretten og sambtlige Almue hvorledis det skulde blive med skatterne for hesteham/m/eren!! (Hesthammer) udj tilkom/m/ende aar 1734. Der til de samtl: svare[de] at Encken Madam Sal: Fabriticii!! (Fabricii) maatte styre gaarden imod hun betalede skatterne; herunder Fogden var fornøyet.

Tormoe Torgiersøns Skiøde, datteret Hestham/m/er d: 12 Octbr: 1733, til Siur Torstensøn Aasse paa 27 Marcker smør med bøxsel udj gaarden Aasse, som blev for Rætten oplæst.
Ole Erichsøn Midnes og Niels Lassesøn Instenes, deris skiøde datteret Hestham/m/er d: 13 Octbr: 1733, til Iver Olsøn paa 1 Løb 9 Mrk: smør uden bøxsel i gaarden Midnes, som blev for Rætten oplæst.
Henrich Giertsøn Miltzou[s] skiøde, datteret d: 30 Sept: 1733, til Jacob Iversøn Ystenes, paa ½ Løb og 6 Mrk: og et buckeskind, med bøxel, og overbøxel for 18 Mrk: smør, udj gaarden Ystenæs, som blev for Rætten oplæst.
Oluf Cosmunsen Bornemans udgivene bøxsel brev til Asbiørn Haachensen Næss paa Een halv Løb smør Landskyld udj gaarden Næss, datteret Bergen d: 1 Maij 1733, og for Retten oplæst, tydeligen.

1733: 234b

Niels Jensen Winding, Sogne Præst til Kingservig, hans udgivene bøxsel brev, datteret Ullenswang d: 5te Octobr: 1733, udstæd til Joan Sivertsen, paa Gaarden Aakre, 1 ½ Spand 2 ¼ Mrk: smør, blev oplæst.
Henrich Giertsøn Miltzou[s] Skiøde, datteret Lille Graven d: 30 Septembr: 1733. udstæd til Sven Rasmussøn Ystenæs paa en halv Løb og 6 Mrk: smør og et buckeskind, med bøxsel, sambt overbøxsel for 18 Mrk: smør, udj Gaarden Ystenæs, som blev oplæst.

Lars Gundersen Indre Aalsager haver Lovligen Stefnet og indkaldet hans Svouger Torkel Diøne paa sin huustrues Veigne Guri Elies datter for Formynderskab, som hand haver staaet for og haft under hænder, og vil giøre Rigtighed for sam/m/e formynderskab, i den anledning og forhaabning ladet Torkiel Diøene indkalde, for dom at lide til Rigtigheds aflæggelse, for sam/m/e sit formynderskab.
Torkel Diøene Comparerede icke for Rætten, mens Lars Gundersen var selv tilstæde for Rætten og producerede et skifte brev af datto 23 Maj 1713. hvor udj fol: 1 udviser at Torkel Diønne har været formynder for Guro Elias datter, og fol: 17 udviiser at hindis hiem/m/egifte har været 13 Rd:r 1 mrk: 8 s: dette udl:, som for disse 13 Rd: 1 mrk: 8 s: er udlagt, Rester udj, som Lars Gundersen prætenderer paa sin hustruis veigne at skee fyldist forre, Neml: Een Rød hornet Koe 3 Rd:r 3 mrk: Een ditto hvid i Hoppen!! (Hopen?) 3 Rd: 3 mrk: {….} voxsen faar 2 mrk: 12 s: i den store Kiel 12 s: Een skindfælle 12 s: fol: 19 Hindes Arve Lod er 5 Rd:r ? mrk: 14 3/5 s: hvor til hun er udl: udj dette udlæg Resterer Jordegoedtz 3 3/5 Mrk: for 3 Rd: 3 mrk: 9 3/5 s: (bestoed?) i Smiide stedet 1 Rd:r 1 mrk: 13 s: og paa fol: 22. Jordegoeds i Næsseim 2 mrk: for 2 Rd:r er saa i alt som Lars Gundersen paastaar at have tilgoede paa sin Huustrues Veigne, som ham icke skal vere betalt, neml: 14 Rd:r 3 mrk: 10 s: saa paastoed hand

1733: 235

og Renten af sam/m/e Capital for 20 Aar efter Skifte brevets lydende, sambt at erstatte ham den/n/e processis omkostning, hvorom hand alt venter dom.
Lægsmanden!! (Læns-) Torgels Housse forklarede for retten at Torkiel Diønne Kom/m/er her til stædet i morgen, Altsaa fant Retten for billigt sagen at opsætte til i morgen.

Ole Halversøn Espen haver Lovligen ladet stefne og for Rætten indkalde Knud Olsøn Espen, for usøm/m/elig snack og skiels Ord, der fore Dom at lide, samt at erstatte den/n/e proces omkostning, og foreslog Ole Halversen til Vidner udj sagen, som Comparerede her for Rætten, neml: Knud Bratespen og Isach Nedre Espen.
Stefnings mændene, som var Lars Torkelsøn Houge, og Lars Helleland, træde frem for Retten med opragte fingere og hiemlede dette stefnemaal at være [i] Contraparten Knud Olsen Espens Eegen Persohn louligen forkyndt.
Og som Contraparten Knud Olsen Espen ej Comparerede for Retten, saa kunde ej Vidnerne afhøris, mens her med alvorligen forrelæggelse at møde til næste Vorting, til den tiid Knud Olsen Espen skal skee forrelæggelse; saaleedis forafskeediget.

Jacob Monsøn Yttre Alsager haver Lovligen ladet stefne og for Retten indkalde Lars Tiorbiørnsøn, fordj hand haver uden hans tilladelse hugget 3 furre i hans, neml: Jacob Monsøns, skoug \og Marcke skou/, der for dom at lide, samt at erstade!! (erstatte) processis omkostning.
Stefne Vidnerne trede frem for Retten og hiemle[de] deris Stefnemaal at vere Lovlig forkyndt baade for Lars Torbiørnsøn, og for Vidnerne, neml: Ole Larsen og Niels Amu[n]sen, som alle her for Retten Comparerede, og paastoed Jacob Monsen at Vidnerne maatte blive afhørt, deris sandhed udj sagen at forklare. Efter Eedens forklaring af Lovbogen var oplæst, aflagde Vidnerne deris Eed med opragte fingere.
der næst blev Ole Larsen Examineret, og vandt saa(leedis) som følger. Qvest: Om Vidnet har seet {Ole Larsen} \Lars Torbiørnsøn/ hugge i Jacob Monsøns skou.

1733: 235b

Resp: Vidnet har seet fuhrrene og stompen, mens icke seet Lars Torbiørsøn at hugge. Qves: Om Vidnet i sandhed at sige om Lars Torbiørsen har hugget de omtvestede fuhrrer, eller om nogen anden har hugget dem. Resp: Nej, dette kunde hand icke sige hvem der hafde hugget dem, mens Lars Torbiørnsøn hafde selv paa stædet tilstaaet at hans søn Tomas Larsen hafde hugget {ham} disse omtvistede fuhrer. Og som Citanten ej hafde videre at tilspørge Vidnet, saa blev hand, neml: Vidnet, afviist fra Retten,
og det andet Vidne, neml: Niels Amunsøn, indkaldet. foranførte Qvestioner blev brugt til dette Vidne, og befantis Hans udsigende at være Conform med det første Vidnes udsigende i alle poster, Som Citanten ej videre hafde at tilspørge Vidnet, saa blev det fra Rætten endtlediget.
Lars Torbiørnsøn lod indføre det hand icke viiste at hans søn Tomas Larsøn hafde hugget paa Jacob Monsøns marckeskou, førren[d] hand kom paa stædet og saa det, da hand strax saa at det var i Jacob Monsøns skou, som hans næste grande, hvor for hand forbød sin søn ej at tage fuhrrene bort; Og tilstoed begge parterne at fuhrene inu!! (endnu?) ligger paa stædet. Lars Torbiørnsøn erindrede og der hos at hans søn, som hafde hugget disse fuhrrer, tiener hos ham og er gaml: 21 Aar, disuden sagde hand ej at have befahlet sin søn at hugge der.
Som parterne ej viidere til deris sags bestørckelse hafde at andrage, mens var dom begierende. Saa blev saaledis her for Rætten Kiendt, Dømt og
Afsagt.

1733: 236

Wel haver Jacob Monsøn Yttre [Alsager] ved tvende Vidner beviist, at udj hans skou er hugget fuhrer, som efter hans Eegen tilstaaelse ligger inu!! (endnu?) ved stompen, mens icke

har hand kundet beviise at Lars Torbiørnsøn har hugget dem, dog beviises at Lars Torbiørsøn hans Søn Tomes Larsøn, efter Faderens gestaaelse, som hand og har bekiendt her for Retten, skal have hugget sam/m/e fuhrer, dog imod hans, neml: Lars Torbiørsøn, villie og viidende. Som da sagen egentl: angaar Tomas Larsøn, og icke Lars Torbiørnsøn, og Tomas Larsøn ej her for Retten er indstefnet, Saa kiendes Saaledis for billigt og Rætt; Lars Torbiørnsøn bør og skal vere frj for Jacob Monsøns tiltale, Jacob Monsøn der imod, at have sin Regres og tiltale, til Tomas Larsøn saaleedis som hand best ved og kand efter Loven. Processens omkostning ophævis paa beggte sider.

Og som det var seent ud paa Aftenen, saa blev alting opsat til morgen, som er

Den 14 Oct:ber, da blev Retten atter Administreret, og var til stæde foranførte LaugRets mænd, iverværelse!! (over-) Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Hejberg, og bonde Lægsmanden!! (Læns-) Torckels Housse, hvor da og meenige Almue søgte tinget, er da følgende passeret.

Torkel Diønne, som er Stefnet af Lars Gundersen for sit forrestaaende Formynderskab med viidere, som fol: 234 og 235 udviiser, Comparerede selv for Retten, og Citanten Lars Gundersen ligeledis i Egen person Comparerede,

Torckel Diønne begierede opsættelse til næste ting, fordj hand hafde Vidner at føre, som hendhørde til et andet tinglau, hvor hand agter et Lovligt tingsvidne at erværve til sagens oplysning.

Lars Gundersøn paastoed at sagen maatte optages til Dom, herom hand ventede Rettens bifald.

1733: 236b

Resolution

Retten fant for billigt at opsætte sagen til Vorting[et] efter Torckel Diønnes paastand, til den tid parterne indkalder deris Vidner, samt med sig tager hvad de kand have til sagens oplysning, da en hver skal vederfahris hvad Lov og Rætt medfører.

Lars Torbiørsøn haver Lovligen ladet indstæfne Jacob Monsøn fordj hand hafde overfaldet ham [med] slagsmaal paa slaatte teyen, i lige maade er indstefnt Anna Monsdatter, fordj hun hafde taget Lars Torbiørsens Koene i haaret, og holt hinde, at hun icke skulle gaa dem imel: og skille dem ad, her over Lars Torbiørsøn eragtede Dom at forverve til Reperation, samt at Jacob Monsøn maa blive tilfunden at erstatte ham den/n/e Processis omkostning. Vidner udj den/n/e sag, som er indstefnede og Comparerede for Retten, er Jon Erichsøn Lotthe og Herborg Heinnes datter Lotthe,

Contraparten Jacob Monsøn Comparerede og for Retten, og hafde noget at lade indførre til sin sags frelse, mens lader det ankomme paa Vidnernis udsigende.

Lars Torbiørsøn begierede at Vidnerne maatte blive afhørt. Efter at Eedens forklaring af Lov bogen den/n/em var forrelæst, og de med opragte fingere hafde aflagt deris Eed, blev en hver for sig af Retten Examineret, er passeret som følger.

Joen Erichsøn Lotthe blev først for [Retten] fremkaldet og Examineret. 1: Qvæst: hvor dette slagsmaal er passeret. Resp: det er passeret ude paa Marcken, som de stod og slo Høe, og det for 3 Aar siden.

1733: 237

2: Qvest: Om Vidnet var selv tilstæde. Resp: Vidnet var noget fra stæden {fra stæden} da trætten begyndtis. 3: Qvest: Om Vidnet gick hen til dem, da hand hørte dem trætte. Resp: da hand saa at de hafde hin anden fat, og to(mle)de den [eene] oven paa den anden need af en backe, da gick Vidnet til dem, og saa Vidnet da at Lars Torbiørsøn hans Søn Tomas kom med en stau[r] i handen, vilcken!! (hvilcken), Vidnet forklarede at have taget fra ham, og holt ham indtil Herborg Heinnes datter kom og Skilde dem ad, og da hørte Vidnet at dette slagsmaal hafde Reist sig over marcke teigen, at Lars Torbiørnsøn eller hans folck hafde slaaet over marcke steenen ind paa Jacob Monsøns grund. 4: Qvest: hvem der hafde slaaet først; Resp: dette vidste Vidnet icke, ej heller hafde Vidnet givet givet!! agt paa hvem der laa oven paa den anden, mens begge laa de neere i marken, og hafde fat paa hin anden. 5: Qvest: Fogden tilspurde Jacob Monsøn hvorfor hand slog Lars Torbiørnsøn. Rest: hand svare[de], fordj Lars Torbiørnsøn slog først til ham, neml: Jacob Monsøn, derfor slog hand igien.

Her næst blev Herborg Heinnes datter afhørt, og brugt foranførte Qvestioner til hinde, hvorpaa hun svarede. 1: og 2: Qvest svaret Conform med det Andet Vidne. 3: Qvest: Res: der var en Kisse bær have imel: Vidnet og de andre, sa(a hun) icke hørte eller saa dem skiens eller sloes førren[d] der blev Raabt at hun skulde kom/m/e og skille dem ad, og hafde Anna Tomesdatter, Lars Torbiørsøn[s] Koene, kaldet paa Vidnet, og da saa Vidnet at Tomas kom med en staur i haanden, og det andet Vidne Joen Erichsøn tog og holt Tomas, og da gick Vidnet til og skilte dem ad, mens inte veste hun eller hafde hørt hvor om dette slagsmaal (rejste sig)

1733: 237b

Føren[d] siden, da hørte Vidnet at det var om marcke skiellet eller marcke steenen. 4: Qvest: Resp: Vidnet veste icke hvem der hafde slaget først, ej heller hafde hun voren den tiid til stæde, mens da hun kom, saa Vidnet at Jacob Monsøn hafde Lars Torbiørnsøn i haaret, og laa over hans bringe eller brøst, mens icke saa Vidnet at Lars Torbiørnsøn hafde nogen stæd fat paa Jacob Monsen, og gick hun, neml: Vidnet, til, og talte til Jacob Monsøn, hvorpaa hand strax slap Lars Torbiørnsøn, og hafde Vidnet seet Anna Mons datter og Lars Torbiørns[øns] Koene staa at holde paa hinanden, mens Vidnet hafde icke seet Anne {Motter at} Monsdatter at tage Lars Koene i haaret, Vidnet hafde og seet Jacob Monsens Moder at staa og holde Lars Torbiørns[øns] Søn {at hand icke}, mens til hvad ende hun holt ham, veed Vidnet icke.

Som Parterne ej videre hafde at tilspørge Vidnerne, blev de fra Retten entlediget.

Fogden sat i Rætte, at som det med tvende indstefnede Vidner er beviist at Jacob Monsøn har forøvet baade jordskud og haardrag mod Lars Torbiørnsøn, hand da for hver post bør bøde efter Lovens 6 Bogs 20 Cap: 8 Art: 3de gange 6 Lod Sølv. Hvilcket Fogden paastod.

Som parterne ej viidere hafde at indføre til deris sags oplysning, mens var dom begierende, Altsaa er sagen optagen til doms, Og er da her udj Retten j den sag, neml: Lars Torbiørnsøn og Jacob Monsen, for Rætt Kiendt, Dømt og

Afsagt.

Efter tvende Vidners udsigende, h\a/ver Lars Torbiørnsøn beviis[t] slagsmaalet, saa og beviist

1733: 238

med Herborg Heinnes datter at Jacob Monsøn laa over brøstet paa Lars Torbiørnsøn, da de laa neer i marcken, og da har Jacob Monsen haft Lars Torbiørnsøn udj haaret, mens icke er bleven beviislig giort at Anna Mons datter har taget Lars Torbiørnsøns Koene i haaret. Saa kiendis saaledis her for Retten, for billigt og Rætt. Jacob {Larsøn} Monsøn skal efter Lovens 6 Bog 7 Capit: 8 art: bøde trende 6 Lod Sølv, og betale processens omkostning med 2 Rdl:r

\til Lars Torbiørnsøn/ inden 15 dage under Nam og Excecution. Anna Monsdatter for Lars Torbiørnsens tiltalle frj at være.

Joen Olsøn Røten og Torgels Hause, deris udgivene skiøde, datteret Hestham/m/eren d: 13 Octbr: 1733. til Hans Ericksøn Røtte, paa et pund, og 1 ½ Løb salt, med bøxsel og Herlighed udj Gaarden Røtte, som blev for Retten oplæst.

Mons:r Annanias Chrestopher Harberg fremstod for Retten og tilspurde Laugretten samt den tingsøgende Almue, om den/n/em icke vitterligt er at afgangene Sorenskriver Fabricius, boede her paa gaarden Hestham/m/er de Aaringer 1728. 1729 og 1730. Laugretten tillige med Almuen her til Eenstem/m/ig svarede at det forholder sig saa i ald Gud[s] sandhed, at afgangene Sorenskriver Sig:r Jens Fabricius selv beboede gaarden Hestham/m/eren 1728. 1729. og 1730.

2: Tilspurte Trisme!! (Tvisme/Tveisme) opsiddere saavel som samtl: Almue, om de icke er vitterligt at Trisme!! saug staar paa Benificeret Grund. Opsidderne paa Trisme!! (Tveisme), saavelsom den tingsøgende Almue svarede at den/n/em vel er bekiendt at Tvisme saug staar paa Benificeret grund.

3: Om opsidderne paa efterskrevene Gaarder, Landskylden og Aarlig tagen af det tilKiøbte Deris Kongl: Maj:tt forhen tilhørende St[r]øe Goedtz for aaret 1729 til forrige Foged Ohnsorg hafde betalt, saasom af en Løb 1 pund 12 mrk: salt og ½ f:skind udj Sandstøe, af 18 mrk: smør udj Helleland, af 2 pd: 6 mrk: smør, ½ hud og 12 ½ mrk: salt udj Øfre Berven, af 9 mrk: smør, ½ Løb salt udj Houge,

1733: 238b

af 16 mrk: smør, 3 f:skind udj Rogde, af 2 Løber smør og 1 ¼ huud udj Lof[t]huus, af 6 mrk: smør, ¼ b:skind udj Mochestad, af 18 mrk: smør udj Eide, af 1 Løb 10 ½ mrk: smør og 1 g:skind udj Oppeim, af 12 mrk: smør, 1/3 b:skind udj Midnes, af 1 pd: 12 mrk: smør udj Lothe, af 6 mrk: smør og 1 pd: 12 mrk: salt udj Røen. Benefnte gaarders opsiddere forklarede Eenstem/m/ig, Landskylden saavel som aarlig tagen at have betalt til Fogden Ohnsorg 1729. hvilcket deris anviiste Landskylde bøgger udvisede.

4de: Hvorledis Laugrets mændene og tilsøgende Almue deris Tiende Lam har ydet. Paa dette spørsmaal svarede de sambtl: at have ydet og betalt paa sam/m/e Maade som forhen af Østensøe Skibr:[s] Almue forklarede.

5: Hernest blev indleveret en bereigning over Landskylden og aarlig tagen for 1728. 1729. og 1730. af de 2de affælte gaarder, Luttrum og Bache, som blev oplæst og tilstaaet Rigtig at være gotgiort for sam/m/e aar.

6: Mons:r Harberg i retten leverede en bereigning over Lejlending og Provientskatterne samt Munderings pengene af de affælte gaarder, som af Retten blev oplæst og tilstaaet saaleedes som anført at være Gaardernis opsiddere udj de Aaringer 1728. 1729 og 1730 gotgiort.

7: blev og oplæst en beregning paa Restancerne, som Almuen og Laugretten tilstoed rigtig at være.

8: Eet Benificeret Mantal, som blev med vedkom/m/ende jorde bøgger confereret af Laugretten, og befantis Rigtig at være.

9: Eett Leedings Mandtal, som af Rætten blev oplæst, og af den tilstæde værende Almue tilstaaet rigtig at være.

Som Almuen ej selv kunde skrive, var Mons:r Harberg begierende Laugretten vilde give ham foranførte beskreven og under deris Zigneter forseiglet. hvilcket retten bevilgede og tilstede, saasom det icke kunde negtis ham.

1733: 239

Fogden Sig:r Andreas Heiberg fremstoed for Retten og tilspurte Laugretten og tilsøgende Almue om skyssens betalning, hvortil de svare[de] alle som Østensøe Almue Vide fol: 231. videre Vide fol: 230. 1: Qvest: ligelydende svar. 2: Qvest: hertil blev svaret, at her findes efterskrevene, saasom Tvesme saug, staaende paa Ejerens Eegen og Benificerede {gaardtz} grund, hvorpaa af det tilførte tøm/m/er, som tages af Eegen og andre Odels Skouger, er udj dette Aar skaaret 500 bord. Huus Sag, staar paa Ejerens egen Odels grund, og udj deris Eegen Odels Skoug tagis hvis tøm/m/er derpaa skieris, som er 500 bord. Indre Biotved saug staar paa Ejerens Eegen Odels grund, og hvad som der paa skieris er 200 bord, og af Odels Skougene tagis. Yttre Biotvets saug, tilhører Lyse Closter Goeds; til hvis Eiere de aflægger deris Rettighed af saugen, Sanven eller Tiøndahls saug, haver Damstock paa Benificeret Goedtz, og skiæres der paa 500 bord, hvilcke Tøm/m/er tages af Benificeret og Odels Skouge. Tvets saug, har udj mange aar legget øde, og er aldeeles nedbrudt, saa der intet den tiid har kundet eller er bleven skaared. Qvitne saug staar paa opsidderens Egen Odels grund, og af hvis tøm/m/er der paa bliver skaaren, tages af Eegen og andre odels gaaredes!! skouge, Og er udj dette aar skaaren 500 bord. Strand saug, staar og paa opsidderens Odels jord, og hvad tøm/m/er der paa bliver skaaren, hugges i Odels skouger, og udj dette aar er skaaren 400 bord. Aaens eller Tuglaaens saug, staar paa Ejerens Eegen Odels grund, og af hans Egen og anden odels skouge bliver forsiunet med Tøm/m/er, hvor af dette aar er skaared 800 bord. Fleere sauger sagde Almuen, dem icke er bekiendt her udj tinglauget findes. 3: Qvest: Ref: Nej, som fol: 230. 4: Qvest: Resp: udj dette tinglaug findes 2de leedige karle som bruger Kiøbmanskab, ved Nafn Tollef Villure og Ole Olsøn Reysetter, til det øfrige af spørsmaalet svarede de ney. 5: Qvest: der til de svarede aldeeles nej. 6: og 7: Qvest: som fol: 230, her til alle svarede nej. 8: Qvest: om sigt og sagefald eller bøder

1733: 239b

udj dette aar er falden, enten paa Lehnetz eller Halsnøe Closter goedtz, der til de iligemaade svarede, at dette Aar er aldeelis intet falden, videre end Jacob Monsøn Alsager for slagsmaal at bøde 9 Rd:r

9: Om dette Aar er falden nogen Bøxsel paa Halsnøe Closter goedtz, de svarede at dem icke er vitterligt nogen bøxsel udj dette aar er falden.

10: Een bereigning over Leilendings skatten, proviant skatten, Munderings pengene, samt Odels skatten og Rostienesten for det affælte goedtz udj dette tinglau, som blev Examineret, og befantis i alle maader at være vedkom/m/ende gotgiort.

11: Een bereigning over Leedingens afgang for det affælte goedtz her udj Skibr:, som blev oplæst og Examineret med fogdens Cassa bog, hvor med den i alle maader er befunden Rigtig.

12: bereigning over Landskyld, og aarlig tagens afgang for det affælte af Halsnøe Goedtz, inden Retten Examineret, og befantis Rigtig med fogdens Cassa bog.

13: Restancerne over de Kongl: Skatter og Contributioner for dette tinglau blev examineret og oplæst, befantis Rigtig med Fogdens Cassa bog, ej heller hafde nogen noget der imod at sige.

Hernæst blev opnæfnet Laurets mænd til at besidde Retten udj tilkom/m/ende aar 1734, og ere de følgende, Svend Helleland, Lars Olsen Helleland, Johannes Ednes, Lars Svensøn Ednes, Isack Berven, Asslack Berven, Henrich Berven, og Mathias Berven. de som ej hafver

besiddet Retten tilforn bliver af Retten tilholdet, at de for Laugmanden aflægger derris Laugretsmands Eed.

Derefter blev udraabt om der nogen var som vilde gaa i Rette, som ej nogen indfandt sig blev Retten for den/n/e sinde ophævet, for dette tinglau.

Ao: 1733, d: 16 Octbr:, blev holdet et **Almindeligt Høste- Skatte- og sagefaltz-ting udj Eide i Graven**, og var nærværende Kongl: Maj:tts Foged Andreas Heiberg,

1733: 240

Bonde Lægsmanden!! (Læns-) Anders Hansøn Aandeland, og samtlig tilsøgende Almue, med Laugrettes mænd, Naufnl: Lars Tvedt, Arne Legre, Thormølen, Johannes Wambe, {Henrich} \Endre/ Bue, Siur Eide, Lars Hagestad og Wiking Haagaa!!, er da følgende passeret.

De allernaadigste Kongl: breve, documenter med andre brede!! (breve) Vide fol: 227 er allerunderdanigst og hørsom/m/elig bleven oplæst.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg, hans udstæde bøxel brev, datteret Gravens tingstæd d: 16 April 1733. til Tron Knudsøn paa 1 pd: 8 mrk: smør, 2/3 f:skind og 1/3 K:skind udj Gaarden Hougsnes, Halsnøe Klosters gaard tilhørende, blev tydeligen for Rætten oplæst.
Hans Kongl: Maj:tts allernaadigste udgivne Skiøde af 20de Octbr: Ao: 1732. til Cicilia, afg: Ammeling Hansens, paa 1 pund smørs Landskyld uden bøxsel udj Gaarden Øfre Tvedt, blev allerunderdanigst oplæst.
Cicilia, Sal: Ammelings, Transport brev til Jacob Arnesøn, Endre Goutesen, og Torckil Torsøn, hver 8 mrk: smør, tilsam/m/en Et pund, udj gaarden Ø[f]re Tveidt, at bruge og beholde /: efter ovenmelte Høy og allernaadigste Kongl: Skiøde :/ til Evindelig Odel og Eiendom, datt: Bergen d: 16 Febr: 1733, som for Retten blev oplæst.
Tollof!! (Tollef) Dannielsøn Hagestad og Kiel Danielsen Bagne, deris Skiøde, datteret Gravens Tingsted d: 16 Octbr: 1733, udstæd til Danniel Tolle[f]søn paa 1 ½ Løb smør med bøxsel udj Gaarden Nedre Hagestad, blev oplæst.

Christopher Øven hafver ladet indstæfne Brita Haaiem, Od Haaiem som forsvar for Britha, hans hustrue, og Hellie Odsen, hvilcken første og Sidste, er indkaldet for Errørige or[d], de skal have paasagd Citanten, der om Vidner at hørre, Dom at lide, samt at erstatte processens omkostning.
Od Haaiem og Hellie Odsen Comparerede for Retten,
paastoed da Citanten at faa hans Vidner afhørt, som er Chrestopher Indre Høn, Ole Johansøn, Anfin Olsen Sysen, og efter at Eedens forklaring for dem af Lov bogen var oplæst, og de med opragte fingre hafde aflagt deris Eed, blev hver for sig Examineret, og var deris udsigende som følger.
Ode!! (Od) Haaiem paastoed at Ole Johansen ej maatte aflægge sit Vidne, siden hand er født paa Barons Godset, og disuden tiener Citanten, som boer paa Barons Godset.

1733: 240b

Citanten formodede at Retten ej benegtede ham at førre sit Vidne, mens forventer Rettens bifald og Assistance.

Afsagt.

Retten tilstædede at Ole Johansøn skulde aflægge sit Vidne, og skal ved Endelig Dom i hoved sagen blive Observeret hvor hvidt sam/m/e Vidne kand ansees efter Loven.

Hernest blev Chrestopher Indre Høn afhørt. Jmellem Maria Besøgelsis dag og Sante Hans dag var Vidnet paa \sin/ Husbondes arbejde, neml: Citanten, ved en saug, dog udenfor saugen, sam/m/e saug tilhører Christopher Øven og Ode!! (Od) Haahiem, sam/m/e dag var en Mandag, da Kom Od Haaiem, Hans Huustrue og søn og vilde have Christopher Øvem!! (Øven) hans Tøm/m/er ud af sagen og Sit tøm/m/er ind igien paa sagen, og som Vidnet, det ej vilde tilstæde Dem, bruger Britha og Hellie Odsøn, disse or[d], at Christopher Øven var en skou tyv og en skou Ran/n/ere. Citanten tilspurde Vidnet om hand hørte dem sige hvor hand, neml: Citanten, hafde stollet. Resp: di hafde sagt, at Citanten hafde stollet paa Stor forre Hougen og Hilleber stranden og Bings marcken, tøm/m/er, og at baade Koenen og søn/n/en hafde gaaet hen og peget paa noget tøm/m/er og sagt, at det hafde Citanten staallet paa Helleber stranden. Som Parterne ej videre hafde at tilspørge dette Vidne, saa blev det fra Retten udviist,

og igien indkaldet Ole Johansen, og nøje Examineret, befantis [i] alle maader hans udsigende ligelydende med forrige Vidnets udsigende.

Anfin Olsøn blev fremkaldet og negtede, at være Stefnet, i denne Sag, Stefning mændene blev fremkaldet, og forklarede, at de ej hafde stefnet ham, siden det ej af {ham} \Dem/ var bleven begieret, Og som A[n]fin Olsøn ej vilde aflægge sit Vidne uden forregaaende Lovlig Stæfnemaal.

Altsaa begierede Od Haaiem

1733: 241

Opsettelse udj sagen til neste ting, til den tid h/an/d, Od Haaiem, louligen vilde lade stefne A[n]fin Olsen, sin sandhed at udsige til sagens oplysning.

Citanten var der med fornøyet, altsaa blev den/n/e sag udsat til neste Vorting.

Amun Iversen Wichnes, Soldat, haver ladet stefne Sølv!! Sølfest Jensøn for uloulig beskyldning og Tyfagtig tillæg, der for Dom at lide, sambt at blive tilfunden at erstatte ham processens omkostning, Vidner udj sagen er indstefnet Od Haaiem, Svend Wattetved og Lars Iversøn Haaiem, Helje Erichsøn Haaiem,

Contraparten indfandt sig icke, mens blev forklaret at var Rejst til Stavanger for at Kiøbslaa.

Stefne Vidnerne fremtræde for Retten og hiemlede deris Stefnemaal at være loulig forkyndt for Sølfæst Jensøn[s] boepæl, i overværelse af hans StifFader, siden hand Selv ej var hiem/m/e, mens dog icke den tiid Reist til Stavanger.

Rætten fant forbilligt, siden den/n/e sag efter Lovens 6 bog 21 Cap: 2 art: sigter til at blive en Ære sag, da efter Lovens 1te bog 4 Cap: 32 art: at lægge Sølfest Jensen Laudag forre til neste ting, da parterne møder med vis bevisligheder og Vidner de i sagen kand have at føre, og skal da en hver vederfaris hvad Lou og Rætt medførrer.

Wichleich Herrøe haver ladet stæfne Christian Gutormsen Røysse og hans Fader Gutorm Røyse, Dom at lide, samt at erstatte processens omkostning, for et øg eller hæst som Citanten haver laant dem til Waar verck, at dyrke deris jord med, og siden givet forre at sam/m/e er dem forkom/m/et, vil icke i mindelighed erState Citanten den skade.

Contraparterne Comparerede icke, hvor paa Stefnings Vidnerne trede frem for Retten, og hiemlede deris Stefnemaal.

Citanten, som var til stæde, begierede Laudag for sine Contraparter til Næste ting at møde, hvilcket blev af Retten for billig eragtet og forundt.

Ole Midhuus haver ladet Stefne Arne Lægrei at betale ham aarlig som Ejere, Landskyld efter det aftags brev som Arne beraaber sig paa at have,

1733: 241b

sam/m/e aftags brev er paastefnt udj Retten at fremviise, saa og formeener Citanten at Knægte hold eller udredning af lægderne ma[a]tte være efter Landskylds Taxten, herover dom at erværve, samt erstatning for processens omkostning.
Stefne Vidnerne fremtræde og hiemlede deris stefnemaal at være loulig forkyndt Arne Lægre paa foranførte paaster,
Arne Legre Comparerede og selv i egen Persohn og for Retten.
Siden det var seent ud paa aftene[n], blev Retten ophævet til i Morgen, som er

Den 17 Octbr:, da Retten atter blev sat i ofverværelse [af] Kongl: Maj:tts Foged, og bonde Lægsmanden!! (Læns-) med foranførte Laug Retts Mænd,

og træde da Ole Midhuus frem for retten og paastoed Arne Legre at skulde deponere den aftags brev som er Stefnt paa.
Arne Lægre fremtræde for Retten og erbøed sig at betale Landskylden efter hans skatte bog, af 2 pd: 1 ½ mrk: smør og 5/8 hud, hvoraf svaris Landskyld 2 Rd:r 1 mrk: 1 s:, her udj gotgiøris Odel skatten som hand betaler for Ejeren med 1 Rd:r 1 mrk: 14 s:, bliver igien 5 mrk: 3 s:, som hand Aarlig betaler til Ejeren.
Ejeren Ole Midhuus Comparerede for Retten og svarede at hand med dette tilbud var fornøjet, naar som det blev efterkom/m/et.
Retten fant for billigt og Rætt at dette forlig skal efterkom/m/is, under viidere adfer efter Loven, saa og at betale den/n/e processis omkostning med en Rd:r efter dette her for Retten giorde forliig.

Lars Nielsen Kløve, hans udstæde skiøde, datteret Gravens tingstæd d: 16 Octbr: 1733. til hans Søn Tormoe Larsen paa 9 mrk: smør, \1 ½ K:skind/ uden bøxsel i Gaarden Kløve, som blev oplæst.
Bertel Worm, Sogne Præst til Gravens Præste gield, hans udstæde bøxel brev, datteret d: 4de Decbr: 1733!! (1732), med contra Revers, til Tormoe Larsen Klyve, paa ½ Løb smør, et g:skind, og 9 mrk: smør, 1 ½ Kalvskind bunde goeds, og 9 mrk: smør, og et f:skind Gravens kircke goeds, bonde Goedtzet udj gaarden Klyve, blev oplæst.

1733: 242

Lægsmanden!! (Læns-) Anders Hansen haver ladet indstefne Sig:r Hinrich Miltzou, at fremviise udj Retten de paaberaabte Adkomster til gaarden Bergo i Ulvig Sogn, hvis icke formodede Lægsmanden Dom at everve!! (erhverve) tiltrædelse med viidere, som for udj Acten er passeret. hvorpaa Citanten producerede et udtog af prot:, udstæd af forrige Constituerede Sorenskriver Sig:r Jacob Preus.
Sig:r Henrich Miltzou Comparerede Selv for Retten og indleverede Contra stefning til Anders Hansøn, datteret Lille Graven d: 30 Septbr: 1733. at fremlægge hans Adkomster til den omtvestende Gaard, samt at forreviise Skifte brevet efter Hans Sal: Fader, med viidere detz indhold.

Lægsmanden Anders Hansøn lod indføre, at hand forhend haver indleveret de beviisligheder som hand har haft, hvilcket prot: og Acten udviiser, og viidere hafde hand icke at levere, og syntis hand at det var nock.

Sig:r Henrich Miltzou paastoed at Citanden skulde producere hans Sal: Faders Skifte brev, eller Skifte brevet efter hans Sal: Fader, samt Mage Skifte brevet, og andre Documenter til at beviise adkomst, her om hand begierede Rettens Assistance.

Citanten lod indføre at hand icke fant sig pligtig til at fremkom/m/e med noget skifte brev, i det øfrige hafde hand indleveret de beviisligheder hand har haft.

Afsagt.

Lægsmanden Anders Hansøn skal indlevere det paaErskede Skifte brev efter hans Sal: Fader, til sagens nermere oplysning.

Citanten erklærede at hand icke hafde hans Sal: Faders Skifte brev, som blev holt efter hans død, mens begierede opsættelse til næste Rætt, da hand vilde giøre sin flid, at forskaffe det, til den tid hand og begierede

1733: 242b

at Retten vilde forrelægge Sig:r Henrich Miltzou, at fremkom/m/e med de Adkomster som hans Fuldmegtig Jens Hvid udj seeneste samlig haver beraabt sig paa.

Forafskeediget

Den/n/e sag udsættis til Waa\r/tinget, til den tid Citanten forskaffer Skifte brevet efter hans Sal: Fader, saa og forrelæggis her med Sig:r Henrich Miltzou til sam/m/e tiid at forskaffe de beviisligheder hans Fuldmægtig Jens Hvid skal have beraabt sig paa, ellers tagende en hver med sig hvad de kand have til sagens oplysning, da en hver skal vederfaris hvad Lov og Rætt medførrer.

Lars Iversen Midaas udstæde Gave brev, datteret Gravens tingstæd d: 16 Octbr: 1733. til Iver Larsøn, paa 3 Spand smør, 1 g:skind og 1 f:skind med bøxsel udj gaarden Midaas, blev oplæst.

Fogden Sig:r Andreas Heiberg hafde i anledning af en over han/n/em til Hr: Obriste Schlangebusch af Capit: Møllerups ingivne Klage og beskylding af 4 July indeværende aar, neml: at Fogden skulde have bøxlet en fuld brug af Kong:[ens?] gaarde Nedre RønneStrand til Tron Nielsen, og dog tilladt Faderen at bruge den halve deel, indstefnis Tron Nielsen RønneStrand og hans Fader, Edlig at forklare om det sig saaledis forholder, til vedermælle var Cap: Møllerup som angivere indstæfnt, alt til et Louligt Tings Vidnes Erholdelse.

Contraparten Capit: Møllerup Comparerede i(cke) for Retten, hvor paa fremtræde for Retten Stefnings Vidnerne Matz Welke og Ole Kierland, og Lægsmanden Anders Aaneland, men Ole Kierland møtte icke, hvor paa de tvende afhieml: deris Stefnemaall.

som ingen af de indstefnede Comparerede, saa begierede fogden Laudag baade for Contraparten saavelsom for Vidnerne.

1733: 243

Retten bevilgede Fogdens paastand efter Lovens 1te bog 4 Cap: 32 art: saa bliver da Capit: Møllerup saavel som de indstefnte forelagt at møde til Waarting[et], da her udj skall omgaais efter Lov og Rætt.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg har ladet indstefne Lars Siursen Hagestad, Endre Asbiørnsøn Bue og Magnus Almosøn Møcklethuun, som paa Høstetinget 1732 var tilnefnt at

betiene Retten dette aar som Laugretes Mænd, Dom at liide og undgielde fordj de hvercken indfant sig til Waartinget at betiene Retten, eller hafde aflagt deris Laugrets Eed, sambt Processens omkostning at erstatte, og de at betale som Retten beklæde. D(a) Imedels Lars Siursen Hagestad og Endre Asbiørnsøn aftræde for retten, blev udnefnt tvende andre, Madtz Welke og Amun Synestved.

Magnus Almosøn Møchlethuun Comparerede icke, men paa hans Vejne møtte Svogeren Arne Legre, og gav til Kiende at h/an/d nestleeden foraar da Retten skulde betienis, og langt ud paa som/m/eren har været svag.

Fogden der imod lod indførre, at omenskiønt hand var svag, saa burde hand dog følgelig Loven forskaffe en mand at betiene Retten for sig, nu er det bekiendt at Magnus Møchlethuun er Rejst til Kongsberg med Kiøbmanskab, som er 28 miile til Lands, kand hand nu Rejse saadan besværlig Vej, Formeente Fogden at hand icke var svagere end hand vel kunde have veret i Bergen hos Laugmanden og aflagt sin Laugræts Eed, mens siden det end icke er skeet efter at dette sidste ting nu af aaret holdis, vil Fogden paastaa at hand derfor bør være straffældig efter Loven.

Lars Hagestad og Endre Asbiørnsøn, som Comparerede for Retten, hafde ej noget at indførre til sagens bestørkelse.

1733: 243b

Fogden war begierende Dom udj sagen, og at de maatte blive tilfunden at betale hver de 2 mrk: danske som Fogden hafde betalt til dem som paa deris wejgne betiente Retten.

Udj Sagen er for Ræt, Kiendt, Dømt og Afsagt.

Omendskiøndt Arne Legre paa sin Svougers Wejgne haver andraget, at h/an/d, neml: Magnus Almosøn, war syg udj Waaren, saa dog alligevel, har hand siden den tiid ej aflagt sin Laugrets Eed, ej heller ved Waartinget, ladet en anden møde for sig. Saa Kiendes her for Retten billigt og Ræt at være, at Magnus Almosøn efter Lovens 1 bog 7 Cap: 3 art: skal bøde, fordj hand ej har aflagt sin Eed, 3 lod sølv, og fordj h/an/d icke lod en anden møde for sig paa Waartinget, 2 lod sølv, er tilsam/m/en som hand skal bøde, 5 lod sølv, de andre, neml: Lars Hagestad og Endre Asbiørnsøn, bliver tilfunden hver af dem at bøde 2 lod sølv, disuden Een hver af disse trej at betale 2 mrk: danske til dem som besat Retten paa deris Vejgne, som er 1 mrk: danske for hver dag, saa og at betale processens omkostning til Fogden, hver med 3 mrk: danske, Den/n/e Dom saaledis at efterkom/m/e udj alle sine Puncter og Clausuler, inder 15 dage under Nam og Excecution.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg haver ladet indstefne Tollef og Lars Knudsøn Hagestad, samt Anders ……r og Encken Lione, med fleere som tilkom at holde Vaartinget indeværende Aar, som var beram/m/et og af Højbaarne Hr: Admiral og Stiftambtmand Ulrich Kaas Approberet at staa paa det sædvanlige Tingstæd Eide i Graven, og dog af modtvillighed hvercken vilde der møde eller forskaffe Deris øfrighed og Laugretten underholdning og Nattehold

1733: 244

Efter Loven, Altsaa dom at liide for opsætsighed mod deris forresatte øfrighed og Lovens modtvillige foragtere, at undgielde paa deris yderste formue, saa og at betale Fogden de for tinges holdelse til Hans Johansen i Graven udbetalte 8 Rd:r, samt processens omkostning at Erstatte.

En hver af de Jndstefnte Comparerede selv for Retten, og [paa] Enckens Liones Vejgne mødte Laugvergen Christopher Øven.

Retten tilspurde foranførte Persohner som skulde holde nestafvigte Waarting, hvem de øfrige vare som skulde have holdet Tinget med dem, der til de svarede og Nafn gave efterfølgende, som icke j Stefnemaalet var Navn givet, mens dog ere stefnede og her for Retten Co\m/parerer, neml: Anders Lione, Iver og Mikel Lione, Anve Torsøn.

Dernest producerede Fogden et Document, som var Waartingenis beram/m/else, Approbert af Stiftambtmanden, datteret Bergen d: 9de {April} \Februarj/ 1733, som blev oplæst, og siger detz indhold, at tinget skal staa i Graven den 16 og 17 Martij. Der næst tilspurde Fogden en hver af de indstæfnte i sær, af hvad aarsage de saa modtvillig, tvert imod deris Allernaadigste Konges Lov, udeblev og ej vilde holde noget Waarting paa det beram/m/ede stæd. Res: de hafde den forhaabning at Fogden skulle lade sig persvadere til at holde ting udj Ulvig, naar de vilde hafve det efter deris anmodning til Fogden. Qves: hvad tiid de anmodede Fogden derom. Res: dagen for tinget skulde holdes. Qves: om de icke strax fick svar tilbage at det icke kunde lade sig giøre, men at de skulde (søge) det tingstæd som beram/m/et var. Res: jo, de hafde faaet det svar. Qves: hvad der var aarsage at de icke kom efter given svar. Res: Eifior[d] og Ulvigs Almue hafde tvende gange paa Kircke gaarden forbødet dem strengel: at de icke maatte førre tinghold her ind.

1733: 244b

Qves: Om de kunde Naufngive nogen af dem som forbød dem det. Res: svarede, at det var den ganske Kircke Almue, og iblandt dem kand de Erindre det var af Ulvigs Sogn Ole Spaanem, {Baar} Pouel Spaanem, Iver Børsem, Anders Wambem og {Leq} Ole Leqve, men af Eifior[d] Sogn raabte ikke med en mund, saa de kand icke Nafn give nogen, da de nu icke vilde efterkom/m/e Almuens begiering, mens fare til det beram/m/e[de] stæd at holde ting, begierede de tvende Mænd vilde giøre dem forsickret om hvad der af kunde flyde, frj der for at være, da Præsten Hr: Bertel Worm og Christopher Øvend forsickrede dem at indestaa for den skade de der for maatte liide, en hver af dem den halve deel, hvilcket Christopher Øve[n], som for retten Comparerede, tilstoed, og der hos forklarede, at den da værende Constituerede Sorenskriver Jacob Preuss hafde forsickret dem, at hand vilde formaa Fogden dertil. Qves: hvor lang tiid det var at dette passerede for tinged. Res: det var over 8 dage førren[d] tinget skulde holdis.

Samtl: blev tilspurt af Retten, At da de hafde faaet Fogdens svar ved tvende Mænd dagen før tinget blev holdet, hvor af de kunde see at Mons:r Preus (ej?) hafde overtalet Fogden h..r forr…. ancke indfant sig at holde ting. Res: det (var) deris uforstandighed.

Fogden lod indførre, at da hand tillige med Sorenskriveren og sin tien/n/er kom paa tingstædet Eide i Graven at holde ting, hvor det beram/m/et war, og hand formerckede at Almuen eller tingholderne, icke hafde foranstaltet nogen underholdning

1733: 245

og natte herberg enten for dem eller Laugretten, men agtede med sult, at tvinge deris forresatte øfrighed til det af dem selv beram/m/ede stæd hos Giestgiveren i Ulvig, var hand foraarsaget der om at Accordere med Hans Johansøn Pyg her paa Eide i Graven, og der for betalte han/n/em, foruden hvad de fortærede af deris Eget medførte Provition, 8 Rd:r, hvor om hand i Retten Producerede bemelte Hans Johansøns qvittering. tilspurte Ellers de indstefnte om de noget ydermere til deris befrielse hafde at fremførre. Res: de gestod deris forseelse, og Erbød sig at betale hvad Fogden hafde udlagt.

Fogden lod tilførre, at omendskiøndt h/an/d kunde have føje paa Hans Maj:tts Veigne, at sette i Rette over de indstefnte som Lovens motvillige overtredere og Opsætzsige imod deris forresatte øfrighed, saa dog efterdi hand fornem/m/er at de til den/n/e deris modvillighed er

saa got som bleven tvungen af en sam/m/en samlet Almue, hvilcket paa sine Høje stæder maa andragis, saa vilde hand ickun paastaa og i Rette sette at de for den/n/e deris motvillighed maatte blive dømbt en for alle og alle for een at betale, først de af ham for tingets holdelse betalte 8te Rd:r, dernæst processens omkostning tilstræckelig, og endelig, en Anseelig penge mult til stædets (fatti)ge, hvor nest Fogden var dom begierende.
Udj Sagen, imel: Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg \paa den eene side/, og Tingholderne for næst afvigte Waarting paa \den/ anden side, bliver saaledis her for Retten Kiendt,

Dømbt og Afsagt

1733: 245b

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg haver her for Retten indkaldet, de mænd som skulde have holdet dette aars Vaarting, formeedelst deris udeblivelse og opsætsighed imod deris Øfrighed, med viidere som acten udviser, Dom at liide, siden de vare pligtige efter Lovens 3 Bog 12 Cap: 31 art: og Forordningen af 5 Febr: Ao: 1685. art: 1ste, at holde tinget \og/ {med} deris øfrighed med Kaast og tæring. De indstæfnte Tingholdere haver vel anført hvorleedis de baade er locket og forført til den/n/e opsætsighed, mens, som det icke kand frje holde dem, fra Lovens tvang, Saa Døm/m/is her for Retten saaledis, Tingholderne for næst afvigte Waarting skal bøde Een for alle og alle for Een til Hardangers Leens Fattige 48 Lod Sølv, som leveris til Fogden, dem at uddeele, sambt betale Fogden de udlagde 8 Rd:r for tingholdet, og den/n/e processis omkostning med 2 Rd:r, inden 14 dage under Lovens Adfær.

Sig:r Henrich Miltzou haver ladet indstæfne Knud Tronsøn, Brynild Knudsøn og Jørgen Olsøn Housnæs, fordj de wolsom imod forbud og Arrest skal have bemegtiget sig en skou teig, tilhørende Hr: Miltzou, og d(erom? i An)ledning af en hiemtings Dom afsagt d: 18 Martij nestleden, uagtet Hr: Miltzou haver paaancket sam/m/e Dom, til underkiendelse for Over Dommeren at indkalde, med viidere som hans skriftl: Stefnemaal udviiser og er her for Retten fremlagt, datteret Lille Graven d: 30 Septbr: 1733. Dom at lide

1733: 246

For Forbud og Arrestens overtrædelse, samt at de uden loulig omgang haver bemægtiget dem skou tejgnen!! (teigen), saa og at Erstatte processens omkostning tilstræckelig. Derpaa fremlagde Sig:r Miltzou det skriftlige Stefnemaal, med paatejgning af Stefne Vidnerne, at det Louvlig var forkyndt.
Stefne Vidnerne fremtræde for retten og hiemlede deris Stefnemaal med opragte fingre at være loulig forkyndt.
Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg lod indførre, at til deels fordj den Skoue teig og det Fæe Vejde!! (Bejde) som her omtvistis, er af underRetten tilDømt Hans Kongl: Maj:tts gaard Hougsnæs, den hand efter allerunderdanigst bligt!! (pligt) maa tage i forsvar, og til deels efterdj med den giorde Arrest og forbud efter hans formeening icke er omgaaet som skee burde, vilde have sig Reserveret at begiegne sagen med Contra Stefning til næste Ret, til hvilcken ende hand var begierende Copie af Hr: Miltzou[s] skriftlige Stefning.
Sig:r Miltzou derpaa Replicerede, at saasom anførselen paa Aastædet Housnæs, da dom/m/en var afsagt, Erklærede sig til dessen Appel, og derhos indlagde penge til Dom/m/ens løsning, altsaa kunde icke Hougsnæs opsiddere tage sig noget an udj den omtvestende teig, enten til sætters bygning, græsning eller Skouge hug, forinden sagen Aqviecerede ved sidste Rætt, for det andet hvad sig forbudet angaar, da formeener hand uforgribelig at forbudet ved de tvende Mænd, følgelig Loven, loulig er skeet og forrettet, hvor forre h/an/d ogsaa har giort

forbudet, og alt andet som inden Stefningen næfnis her i Retten anhængi[g] til forfølgelse og paatale.

Afskeediget.

Den/n/e Sag givis anstalt til Næste ting. til den tiid Fogden hafver at udstæde sin Contrastefning, paa hvad hand i sagen kand have at tale eller paaancke paa Hans Maj:tts veigne.

1733: 246b

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg hafver ladet Stefne og indkalde for Retten Angone Anfins datter, Dom at lide for begangene Lejermaal med Hans Larsøn Nedre Leqven, som ere hinanden i lige 3die led beslægted.

Stefnings Vidnerne fremtræde for Retten og afhiemlede deris Stefnemaal at være forkyndt for Angone selv i egen Persohn.

Og som hun icke Comparerede for Retten, blev hinde af Retten forrelagt Laudag til næste Waarting.

saaledis forafskeediget.

Iver Magnusen, Soldat, Anfin Leqve og Daniel Leqve haver ladet indstefne Haaiems opsiddere, som er Od Helgesøn, Grim Michelsøn, Siur Geldnes paa sin myndtlings Vejgne, Ole Larsøn, Ole Olsøn Haaiem, Johannes Tronsøn Haaiem, Anders Wambeim paa sin Myndlings vejgne, {og} til at fremvise Adkomster til We Holmen, og hvorleedis de haver bekom/m/et den udj Ejendom, efterdj Citanterne formeener det Deris Ejendom at være.

Od Helgesøn Haahiem Comparerede for Retten paa sambtl: Haaiems opsidderis Veigne, og erklærede at de hafde ingen Adkomst, mens ejeren til Barons Godset, som tillige er ejere til den/n/e omtvistede Holm[e], maa have Adkomst, desuden haver Præsten Hr: Bertel Worm bøxsels Rettighed til Haaiem, og siden disse tvende ej er stefnet, formeente hand at sagen burde afviises.

Forafskeediget.

Siden Ejeren af Barons Godset tillige skal være Ejere til den/n/e omtvistede We Holmen, og hand icke er Stefnet, saa afviisis den/n/e sag til nye Stefnemaal.

Madtz Welke[s] udstædde skiøde, datteret Gravens tingstæd d: 17 Octbr: 1733. til Lars Madsøn paa ½ Løb 2 ½ mrk: smør med bøxsel udj Gaarden Welke, blev for Retten oplæst.

1733: 247

Lars Erichsøn Kierland[s] udstæde {skiøde, datteret} Pante brev, datteret Gravens tingstæd d: 17 Octbr: Ao: 1733, til Iver House, paa 3 Spand smør med bøxsel udj Gaarden Kierland for laante penge 62 Rd:r, som blev oplæst.

Peder Saaqvitne, Omun Moe, Iver Nessem, Guldbrand Fixe, Siur Olsen, Britte Olsdatter, Siovat Olsøn, Torsten Biørcke, og Kari Siursdatter, deris udstæde skiøde, til Johannes Samsonsøn paa 5 {mrk:} Spand smør med bøxsel udj Gaarden Nessem, datteret Gravens tingstæd d: 16de October 1733. blev oplæst.

Omund Bue[s] udstæde bøxsel brev, datteret Yttre Bue d: 13 Octbr: 1733. til Niels Hogensøn paa ½ Løb smørs Landskyld udj Gaarden Schaare, som blev for Retten oplæst.

Sig:r Annanias Christopher Harberg fremstod for Retten og producerede de documenter som paa fol: 238 findes anført, sam/m/e blev nøje Examineret, og efter Laugretten saavelsom den

tilstæde værende Almue tilstode sam/m/e at være Rigtig, begierede hand, at Laugretten sam/m/e med deris seigl vilde bevidne, hvilcke icke kunde negtis ham.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg fremlagde og de documenter som paa fol: 239 findes anført, og efter at de vare {..} Examineret og befantis Rigtig, var hand Rettens Attestation begierende, hvilcken icke kunde negtis ham.

Her næst blev opnæfnet de Mænd som Retten skulde betiene udj tilkom/m/ende Aar 1734 som Laugretsmænd, og ere de efterfølgende, Amund Moe, Isach Iversen (Br?)ecke, Joen Siursen Brecke, Iver Schaft(edal), Siur Jørdre, Lars Axelsøn Jørdre, Tormoe Klyver!! (Klyve), Siur Nielsøn Spildel!! (Spildo?); de som icke haver aflagt tilforn deris Laugræts mands Eed, de bliver af Retten tilholdet sam/m/e for Laugmanden at aflægge efter Loven.

Efter at det 3de gange var udraabt, om nogen var som vilde gaa i Rette, eller noget hafde at andrage, og ingen indfant sig, saa blev Retten for den/n/e sinde, for dette tinglau ophævet.

1733: 247b

Anno 1733, d: 26 Octbr:, blev Retten sat paa Gaarden Reesetter i Kingservig Sogn, hvor opsidderne Iver Baarsen og Niels Ingebrich[tsen] haver ladet stefne Lars Knudsen Trones og Encken Maritha Larsdatter for et Skouge og Marcke støcke som Citanterne formeener sig at skee fornermelse udj, her over at vilde have Granskning og Dom, til den ende Citanderne fremlagde Fogdens Sig:r Andreas Heibergs skriftlige opnefnelse paa Laugretes mændene, som er Jacob Huus, Halver Ureim, Siur Lotte, Amfind Lofhuus, Hellig Monsøn Hause, Per Ureim, Halver Svartvedt og Olle Torbensen Lothe,
og møtte bonde Lægsmanden Torchel Hause paa Kongl: May:tts Fogeds Vejgne, for Encken Maritha Larsdatter møtte hindes Laugverge Torchels Haugse, saa og Enckens Søn Lars Knudsøn, gaml: 40 Aar, i det øfrige Comparerede alle Indstæfnede for Retten, saavelsom Vidnerne udj sagen, neml: Halgrim Melland, Asbiørn Helland, Erich Lothe, Torgiels Jostad, Gunner Utne, og Ranvei Jostad, huusKoene, den/n/e Qvinde tillige med Torgiels Jostad ere Contra Vidner, saa og Torbiørn!! (Torbiør?) Lothe, og Herborg Langesetter, som alle af Contraparterne ere indkallede, Stefning Vidnerne for Citanterne er Torchels House og Halgrim Melland, som fremtræde for Retten og Hiemlede deris Stefnemaal; Contraparterne, deris Stefne Vidner er Halgrim Melland og Lars House, som iligemaader afhiemlede deris stefnemaal at være vedkom/m/ende Lovlig forkyndt.
Citanterne begierede at deris Vidner maatte blive afhørt, som blev efterkom/m/et, og var da Halgrim Melland som første Vidne fremkaldet, og efter aflagde Eed vandt saaledis. Vidnet, som var 77 aar, forklarede, at hand ofte

1733: 248

hafde hørt af hans Sal: Fader og andre at Ende bøydet gick fra Klave steenen ved søen og lige op i Hannekam berg, og over Hannekam berg og op i Rosted. hvidere!! (videre) oplysning kunde Vidnet ej give.
2: Vidne Efter aflagde Eed vandt. Asbiørn Helland, 70 aar gaml:, barnefød paa Trones, haver hørt mens hand var ung at opsidderne paa Reesetter, i di tider desputerede og vilde tilEigne sig Han/n/ekam berg, og saa lenge Vidnet var paa Trones, haver opsidderne der slaaet og brugt Han/n/ekam berg, og det er 40 Aar siden, hvad i den/n/e tiid er passeret var Vidnet ubekiendt, viste ej heller viidere oplysning i sagen at kunde give.

3: Vidne, Erich Lothe, efter aflagde \Eed/ vandt, Conform med det første Vidne, og videre veste hand icke at sige,
4: Vidne, Gunner Utne, Efter aflagde Eed vant, Ungefær for 30 Aar siden tiente hand paa Reesetter, og da har hand efter Hans hosponds befaling Riset (eller hugget)!! beent over for Han/n/ekam berg efter hans Husbondes anviisning, og har Vidnet hørt at i Hannekam var bøydet næfnt. Videre veste hand icke.
Som ej nogen af parterne hafde videre at tilspørge foranførte Vidner, saa blev forretaget Contra Vidnerne at Examinere.
1: Vidne, Torgiels Jostad, som er med Encken Kiødelig søskende barn, neml: Encken af broderen og Torgiels af Søsteren. Efter Lovens 1 bog 13 Capt: 17 art: kand dette Vidne ej antagis.
Retten lod fremkalde Asbiørn Helland, som er oven anførte andet Vidne, og tilspurte ham om hand icke var Kiødelig Søskende barn til Encken paa Trones, og lige nær beslægtiget med Torgiels Jostad, hvor til hand svare[de] ja.
2: Ranvei Jostad, efter aflagde Eed, vant hun saaledis, for 30 Aar siden har hun tient paa Trones, og da slog og

1733: 248b

huggede, de paa Trones alt inden for Han/n/ekamberg imod Reesetter til gierdet, mens om Trones eller Reesetter opsiddere tilhørte det, veste hun icke, dog hafde Vidnet aldrig andet hørt af opsidderne paa Trones end som det hørte dem til. Videre veste Vidnet icke.
3: Torbiørn!! (Torbiør?) Lotte, efter hun!! (han?) hafde aflagt Eeden, vandt paa tilspørsel af Retten, at hun!! (han?) var i tredie Leed beslegtiged med Lars Trones og Enckens Sal: Mand Knud Trones. I andledning af Lovens 1 bog 13 Capit: kand dette Vidne ej antagis.
4: Vidne, Herborg Langesetter, paa tilspørsel af Retten, svarede at hun var Søster til Lars Trones og Sal: Knud Trones. hvor paa hun blev afviist efter Lovens 1 bog 13 Capit:
Hernæst begav Sorenskriveren sig ud med Laugretten i marcken for at besee ende bøydet og skouen, sam/m/e blev nøyagtig tagen i øyesyn, og befantis Klave steenen, som af eldgam/m/el tiid har været bøyde mercke, at liige!! (ligge?) beent for Hannekam Hoveded, som er det høyeste af Han/n/ekam, tet Øster af det stoere træe, om/m/elte Klave steene er en stoer steen i fiæren med en hvid Klave udj, inden for disse mercker, \som er Østen for dem/, haver Lars og Knud Trosnes!! (Trones) tiltaget sig brug paa skou og slot, mens ej viist os andet mercke end som nogen gamle (raa)dne støcker træer, saa og nogle unge træer (uden) mercke, at de der til hafde brugt, det (var) ald den oplysning som efter Granskning har været at bekom/m/e.
Trones opsiddere forklarede og at deris formend saaledis hafde brugt det, som de nu bruger det efter dem.
Som parterne ej viidere hafde at anførre, saa blev bereigningen giort over denne sags bekostning, neml: Sorenskriveren for en dag

1733: 249

Efter Loven 2 Rd:r, en dags Rejse frem og tilbage fra Aastedet 4 mrk:, Lægsmanden for sin umage, saa og forsøm/m/else fra sine forretninger 2 mrk:, hver af Laug Ræts mændene 24 s: er saa tilsam/m/en 5 Rd:r, foruden den/n/e act og doms beskrivelse, sambt stemplet papiir, i fald parterne agter sam/m/e at løse.
Læsmanden!! (Læns-) hafde ej noget at Erindre udj sagen paa Fogdens Veigne, derpaa Parterne vare dom begierende.

Udj den Sag, imellem Resetters Opsiddere, naufnl: Iver Baarsen og Niels Ingebrigt[sen] paa den Eene side, og Opsidderne paa Trones, Lars Trones og Encken Maritha Larsdatter paa den anden side, er bleven Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Resætters opsiddere Iver Baarsem!! (Baarsen) og Niels Ingebrigt[sen] haver for Retten indkaldet Lars Trones og Encken Maritha Lars datter for fornermelse paa et Skouge og Marcke støcke, haver med deris 1te og 3die Vidnes udsigende Eedelig befæsted at de haver hørt fra gam/m/el tiid at ende bytet gick fra Klave steenen ved Søen, og beent op i{giennem} Han/n/ekam berg op i Rosted, det 4de Vidne, vidner at hand for 30 Aar siden har tient paa Resetter, og da efter Huspondens befahlning, Riset beent ner for Han/n/ekam berg, og at have hørt Han/n/ekam berg at være bøydet, saa er og dette ende bøjde af Retten bleven gransket, og saaledes befunden at være, hvilcket Acten udviser. Contraparterne Lars Trones, og paa Enckens eller den afdøde Knud Trones v(eign)e, Sønden!! (Sønnen) Lars, har med deris Contra Vidner, det 2det Vidne beviist at Trones opsiddere for 30 Aar siden har brugt slot og Skoug hug inden for Han/n/ekam berg, som er Østen for Hovedet, indtil gierdet, mens om det dem tilhørte er icke beviist, saa haver de og ved Granskningen af Retten anviist hvor viidt de haver slaaet og hugget, mens icke anviist nogen Rettigheds mercker, dog forregivet, at deris formænd for dem saaledis

1733: 249b

haver brugt det, hvilcket icke kand ansees for noget beviis. Saa Døm/m/is saaleedis her for Rett og billigt, Opsidderne paa Resætter, Iver Baarsem!! (Baarsen) og Niels Ingebrich[tsen] skall have, bruge og beholde til Evindelig brug og Ejendom, Skou og Marck her Østen fra Klave Steenen ved søe fiæren lige op ad Han/n/ekam Hoveded op i Rosted, som og efter ældgam/m/el tiid bliver Ende bøydets mercker, Processens omkostning er efter foranførte bereigning 5 Rd:r, hvor af Resetters opsiddere betaler den halve deel med 2 Rd:r 3 mrk:, Lars Trones og Encken Maritha Lars datter betaler den 2den halve deel med 2 Rd:r 3 mrk: alt at efterkom/m/is inden 15 dage under Lovens adfær.

Hernæst vare parterne begierende at Marcken maatte af Laug Retten blive Steened og mercket, hvilcket Retten forretog imorgen at forrette, siden det nu er seent ud paa aftenen, altsaa blev Retten ophævet til i morgen

Den 27 October blev Retten atter sat med foranførte Laug Ræts mænd, overværende bonde Lægsmanden Torckel Hause paa Fogdens Veigne,

og gick da Sorenskriveren med Laug Rætten og Lægsmanden ud at sætte bøjde mercke, hvilket er deelt og sat i begge parters overværelse fra Trones og Reesetter imel: deris marcker saaledis. tet ved Rødsvor nersat en marcke steen med tvende Vidner, som vidner lige til den anden marcke steen …ne slotten, vidner igien til den 3: marckesteen i slotte backen, der ifra viser til et X i Han/n/ekam berget, oven over Han/n/ekamberg er nedsat en marcke steen med tvende Vidner, som viser til Vindhofte krom..en, der er igien neersat en marcke steen som viser i trom/m/en oven for Langebacken, der atter neersat en marcke steen som vidner

1733: 250

hen oven paa Giedebrig, der atter neersat en marckesteen som viiser til Giedebrigs ende, og er der udj fiellet hugget et X som vidner hen oven paa Sionedoch, der atter needsat en marcke steen som vidner hen oven for Ousbogbrechen, der nedsat en marcke steen som vidner til Trones gierdet, der nedsat en marcke steen som vidner til Resetter gierdet, det atter nersat en steen som vidner til enden af bøydet, hvor der og blev nersat en marche steen med sine tvende

Vidner, efter at dette saaledes som melt var deelt og bøjde mercket, blev bereignet den/n/e dags omkostning, som er for Sorenskriveren 1 Rd:r, Lægsmanden 2 mrk:, hver LaugRæts mand 20 s:, er 10 mrk:, tilsam/m/en 3 Rd:r, med de igaar bereignede 5 Rd:r giør i alt 8 Rd:r, hvoraf Lars Trones og Encken paa Trones betaler 4 Rd:r til Opsidderne paa Reesetter. saa alt som anført er at wære Dømbt, deelt, mercket og afgiort, skall holdis urøckelig er, efterkom/m/is paa begge sidder under adfær efter Loven.

Ao: 1733, d: 28 Octbr: ud paa eftermiddagen, blev Retten sat paa Aastædet Midaas, hvor opsidderne Lars Iversen Midaas og Ole Halsteensøn ibm: haver ladet indstefne Wiching Øfre Følgedal, Lars Hoversøn, Iver Hoversøn og Lars Larsøn, til at holde gaml: kann og marcke steene, der for Dom at lide, samt at erstatte processens omkostning, med videre som stefnemaalet udviser; bondelægsmanden Anders Hansen Aandeland, fremtræde for Rettenten!! (Retten) og fremlagde Fogdens opnæfnelse paa Laug Ræts mændene, som er Lards!! (Lars) Olsen Tvedt, Wiching Yttre Tvedt, Poul Siursen Spaaneim, Anders Lione, Olle Baarsen Spaaneim, og Johannes Larsen Wambeim, som alle Comparerede og besat Retten med Sorenskriveren.
Lægsmanden Anders

1733: 250b

Hansen Comparerede paa Fogdens og Eegne veigne, og fremlagde et skriftlig Stefnemaal imod foranførte opsiddere paa Øfre Følgedal, som blev for Retten oplæst, var datteret Meaas d: 19 Octbr: 1733. saa war og foranførte Contraparter Stefnet til at anhøre Vidner om Marke skiellet, og som Contraparterne ej Comparerede, saa fremtræde for Retten Stefne Vidnerne Peer Kierland og Ole Kierland, som med opragte fingre hiemlede det skriftlige Stefnemaal at wære Loulig forkyndt for opsidderne paa Øfre Følgedal for deris boepæll, og tildeels i egen ofverværelse, og da \haf/de tilbødt dem Copie af Stefningen, svarede de at der laa icke magt paa Fogden skulde stefnis først, og at Fogden hafde givet dem lou icke at møde; der paa fremlagde Lægsmanden Fogdens skrivelse af 16 April 1733, som blev oplæst for Retten, at Lægsmanden paa Fogdens Veigne skulde møde \{paa Fogdens Veigne}/, saa og Midaas opsiddere hafde tilladelse at kalde Sorenskriveren med uvillige Mænd, uden videre Stefnemaall for Fogden at anviise;
Retten gav opsidderne paa Øfre Følgedal Laudag til i morgen den 29 Octbr:, og blev tvende mænd fra Retten udstæd, sam/m/e dem at forkyndige. herpaa Retten blev ophævet til i morgen, som er

Den 29 Octbr:, blev Retten atter sat med foranførte Laug Rets mænd, overværende bonde Lægsmanden Anders Hansøn Aandeland, efter forregaaende forrelæggelse,
Comparerede Øfre Følgedahls opsidere Wiching Knudsøn, Lars Hoversøn, og Lars Larsøn, som berettede at den 4de, neml: Iver Hoversøn, war syg og sengeliggende. sam/m/e Øfre \Følge/dahl opsiddere forklarede \at/ Fogden hafde givet dem tilladelse at blive borte, derforre de icke Comparerede i gaar,
bonde Lægsmanden, som hafde beviist (Contra) med Fogdens Eegen hand og skrift, som

1733: 251

i Retten i gaar blev indlagt og oplæst, paastoed at opsidderne paa Øfre Følckedahl skulde bevise deris udsigende ofver Fogden, [h]vis icke, da at de maa blive anseet og straffet efter Lovens 6 bog 21 Cap: 1te art:

Citanterne fremlagde et skriftlig [Jndlæg] datteret Midaas d: 29 Octbr: 1733, som for Retten blev oplæst, hvor de paastaar sagen at maatte blive forretaget til endelig afgiørelse, saa og at opsidderne paa Øfre Følgedahl maa blive anseet og tilfunden at erstatte processens omkostning, siden Citanterne efter indlægets formælding erbydere sig at beviise det de forhen ved 2de Mænd haver tilbudet deris Contraparter forlig, mens de har ej der imod vildet taget.

Midaas opsiddere foreslog deris Vidner, neml: Siur Østaas, Jon Larsøn Østaas, og Erich Nestaas, og om det giordis fornøden, da kunde de forskaffe flere Vidner, begierede at disse anførte Vidner maatte blive Eedelig Afhørt.

Efter at Vidnerne war bleven tagen udj Eed af Retten, blev først afhørt

Siur Østaas, som efter aflagde Eed wandt saaledis, Gamel: 92 Aar, at ende bøjdet gaar fra Borhau i en marcke steen, og til Sponsons foss, hvilcket hand ald sin tiid har hørt, og aldrig har voren witterlig eller hørt om andet marckeskield, mens vel haver hørt at opsidderne paa Øfre Følgedahl har vildet tilEgne sig videre ud i dahlen. [h]vilcket hand icke har hørt af andre, end af disse nu itsige Øfre Følgedahl opsiddere, dog kan Vidnet icke negte, at hand for 12 Aar siden, da hand hafde tilladelse af Øfre Følgedahls opsiddere at hugge huustøm/m/er paa Syndre Siden af Sponsons foss, kom Erich Iversøn Midaas, som hafde bøxlet af Kongen, og overskiendede Vidnet at hand hafde hugget ham for nær, videre veste Vidnet icke til den/n/e sags oplysning at kunde sige, og som parterne ej videre hafde at tilspørge Vidnet, saa blev

1733: 251b

det fra Retten afskeediget.

2det Vidne, Jon Larsøn Østaas, Efter aflagde Eed vandt saaledis, gaml: 63 Aar, har hørt af Sin Sal: Fader for mange Aar siden, at sige, at hand hafde seet en steen i Baarhou som viste til Sponsons foss, sam/m/e steen skulde være marcke bøjde imel: Øfre Følgedahl, Østaas og Midaas, mens selv har Vidnet seet steenen i fior høst, da hand med Lægsmanden war udgaaet at see den, mens om der er Vidner ved steenen, veste Vidnet icke, videre forklarede Vidnet at Sal: Hover Larsøn for 20 Aar (ungefær)!! siden, en gang paa Kircke stefne gav Vidnet forlou at hugge huus-tøm/m/er, da Vidnet hafde svaret ham, at ende bøjdet var ham ubekiendt, fick hand til svar af Sal: Hover Larsøn, at naar hand ej kom oven for Sandvat, maatte hand, neml: Vidnet, hugge [h]vor hand vilde, widere veste Vidnet icke, ej heller hafde parterne noget at tilspørge Vidnet, altsaa blev Vidnet fra Retten afskeediget.

3die Vidne, Erich Siversøn Nestaas, efter aflagde Eed forklarede at være gaml: 76 Aar, og at af Baarhou og i Sponsons foss var ende bøjde imel: Øfre Følgedahl og Midaas, hvilcket Vidnet af Sine forfædre haver hørt, og selv har Vidnet ej heller vist Rettere førren[d] i fior som/m/er, da hand hørte at opsidderne paa Øfre Følgedahl paatalte Sandvat, widere weste Vidnet icke at Kunde sige, ej heller hafde parterne noget widere at tilspørge Widnet, hvorforre det blev fra Retten afskeediget.

Retten tilspurde Øfre Følgedahls opsiddere om de hafde Contra Vidner at føre, der til de svarede, ja, mens de hafde ingen stefnet, siden Fogden hafde sagt at de skulde icke møde for Retten.

Der paa tilbød Retten den opsættelse i sagen

1733: 252

for at de Kunde stefne og førre deris Contra Vidner, der til de svarede at de vilde i\n/gen opsættelse have.

Dernæst wedtog Sorenskriveren med Laugretten at holde marckegang for at tage Ende bøydet udj syn og granskning, og er da sam/m/e ende bøjde eller mercke skiel saaledis befunden, at marcke steenen med sine Vidner, som staar i Baarhou backen viser hen i

Sponsons foss, som Kom/m/er i Nordre ende paa Sponsons Tiørn, saaleedis er dette af os nøye tagen i siun og granskning.

Lægsmanden Anders Hansøn Aandeland lod indføre paa Øfre Folckedahls opsidderis Vejgne, /: siden de fra marcke bøjdet war hiemgaaen :/ at de Erklærede, at de bruger marcken saaledis som deris forfædre har brugt den, altsaa henskiød de dem til Lovens 5 bog 5 Cap: 4 art: og 5 art:

Lægsmanden lod indførre, at da Midaas opsiddere hafde ved tvende mænd ladet beskicke Øfre Følckedahl opsiddere om de i mindelighed med marcken vilde lade blive saaledis som af gaml: tiid har været og Rett er, hvis icke maatte de icke fortryde paa, at det gick til proces, og de da kom til at betale processens omkostning, hvor til Øfre Følckedahls opsiddere hafde svaret, at de gav icke der om, Fogden, deris Hospond, skulde svare omkostningen, derforuden kom der i tale imel: beskickelse mændene og Øfre Følckedahls opsiddere, hvor da Øfre Følckedahls opsiddere hafde sagt, at hvad Midaas opsiddere hafde hugget neden for Sandvat, hafde de staalet, hvorfore Lægsmanden paa Fogdens veigne Reserverede sig ald Jura Reservanda, sagen paa behørige stæder at paatale.

Midaas opsiddere lod indføre, at de paastod og formodede Dom at nyde efter gaml: kann og marcke steens anviisning.

Her blev forretaget berejgning at giøre over den/n/e forretnings bekostning, som er da

1733: 252b

Sorenskriveren for tvende dager paa Aastædet	3 Rd:r
og Reisen frem og tilbage fra Aastædet	4 mrk:
Fløttnings folck frem og tilbage baade til lands og wands med baad og hæste	5 mrk:
Lægsmanden for tvende dage, saa og at hand haver langt hiem, haver og forsøm/m/et sin Eegen gaard og brug	5 mrk:
6 Laug Rets mænd for tvende dage, hver 3 mrk:	3 Rd:r
Sum/m/a	8 Rd:r 2 mrk:

Foruden stemplet papiir og actens beskrivelse i fald det forlangis.

Som ej wiidere udj denne sag war at forretage, Saa fremtræde for Retten Citanterne, saa og Lægsmanden paa Contraparternis weigne, og ware dom begierende.

Udj den/n/e sag imellem Opsidderne paa Midaas paa den Eene siide, og Opsidderne paa Øfre Følgedahl paa den anden siide, er saaledis for Rætt Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Opsidderne paa Midaas, Naufnl: Lars Iversøn og Ole Halstensøn, hafver ladet indstæfne opsidderne paa Øfre Følckedahl, Naufnl: Wiching Knudsøn, Lars Hoversøn, Iver Hoversøn og Lars Larsøn, for fornermelse paa deris jord, saa og at holde gamel: kann og marcke steene, saa haver opsidderne paa Midaas først fremlagt i Retten Fogdens tilladelse til den/n/e trette og sagen at maa paatale; siden hafver oftbemelte opsiddere paa Midaas tilbudet deris Contraparter forliig, mens de har ej der imod vildet taget, sidden haver Midaas opsiddere med 3de Vidner, som acten udviser, beviist at Ende bøydet gaar fra marcke steenen i Borhau og hen i Spundssunds Foss, og Endelig, af Sorenskriveren med 6 Laug Ræts mænd er sam/m/e Ende bøjde siunet, besigtiget og gransket, og er da befunden at marcke steenen med sine Vidner, som staar i Borhau backen, wiiser hen i

1733: 253

Spundssunds Foss, som Kom/m/er i Nordre Enden paa Spundssunds Tiørn, og icke til Sandvat, som Øfre Følckedahls opsiddere har vildet forstaaet det. Sam/m/e Øfre Følckedahls

opsiddere haver vel for Retten gestaaet at de hafde Contra Widner, mens vilde icke førre dem, Alleeneste tilholt sig det som deris forfædre haver brugt; Om nu Midaas forrige opsiddere har vildet lade, eller tilladt, forrige Øfre Følckedahls opsiddere bruge deris jord, eller og icke vidst, eller forsømt at paatale deris Ræt, skulde det der forre wære nogen Consecanse eller Rettighed at disse itsige opsiddere paa Midaas skulde miste deris jord. Wel hafver Øfre Følgedahls opsiddere henskiødt dem til Lovens 5 bog 5 Cap: 4 og 5 art: hvor den taler at mand kand fange hævd paa brug lige saavel som paa Ejendom, mens det kand icke passe sig, eller forstaais, her udj den/n/e sag, med mindre Øfre Følckedahls opsiddere hafde beviist at de ware Lovligen kom/m/en til dette brug, saa formeener og Øfre Følgedahls opsiddere at de ere ej pligtige efter ovenmelte Lovens 5 bogs 5 Cap: 5 art: til at føre sin adkomst til stæde, med mindre den som søger Ejendom førrer sine bevisninger frem, hvor med hand Ejendom wil winde, og det haver Midaas opsiddere efterkom/m/et, i det, de med faste Vidner, siun og gransknings mænd haver beviist deris Rætt. Saa Kiendis her for Rætt og billigt at være, at Ende bøjde mercket skall være, blive og gaa fra den marcke steen som staar i Borhau backen, og hen i Spundsuns Foss, som Kom/m/er i Nordre Enden paa Spundsuns Tiørn, og skall da den jord, marck og Skou som er Norden for dette bøjde mercke tilhøre

1733: 253b

og følge Midaas opsidderis marck og brug. Øfre Følckedahls opsiddere betaler en for alle og alle for Een processens omkostning med 8 Rd:r 2 mrk: til Midaas opsiddere inden 15 dage efter den/n/e Doms Lovlige forkyndelse, under A[d]fær efter Loven.

Ao: 1733, d: 2 Nobr:, blev holdet **Almindel: Høste- skatte- og Sage-ting paa Boelstadørve!! (-øren) udj Watzværens Skibbrede**, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, Edle Andreas Jissen!! (Jessen) og bonde Lægsmanden!! (Læns-) Niels Horveig, Retten blev Administreret af Kongl: Maj:tts Sorenskriver Johan Sechman Fleischer og Følgende LaugRets mænd, Ole Rouv, Johannes Langeland, Hellige Aarhuus, Ole Aarhuus, Knud Mæstad, Siur Lie, Brøner Holver, og Ole Førnæs, hvor da er Passeret som følger.

Hans Kongl: Maj:tts Foged oplæste Sorenskriverens Allernaadigste Bestallings brev paa at wære SorenSkriver ofver Hardanger, Lysse Klosters Fogderier og Waass Præste gield, datteret Friderichsberg d: 20 Martj 1733.

Hans Kongl: Maj:tts Forordning om Jagten, datteret Fredensborg d: 8 Maij 1733, blev Allerunderdanigst læst.

Een Copie af Hans Kongl: Maj:tts Reschript til Admiral Kaas og Biskop Bornemand, Allerunderd: Vidimerret af dem, at hvis Indlæge, breve og bevisligheder, som vedkom/m/ende Kircke wærger og Forstandere i Bergen, i Retterne indgiver, til at indtale Kirckerne, Manufacteur og Fattige huuser, maa paa ustemplet Papiir fremlæggis, oplæses og til paakiendelse antages, ilige maader acter og Dom/m/e paa ustemplet, beskreven at meddeelis uden

1733: 254

betaling, datteret Friderichsberg d: 10 April Ao: 1733, blev Allerunderd: oplæst.

Hans Risbrichs udgivne Obligation og Pante brev, hvor hand Pant Setter til Madame Susanna Møllers, den saa Kaldede Apostels Leeding her paa Woss, for dend Sum/m/a 300 Rd:r, som

ermel: Madam, Mons:r Risbrich forstragt haver, datteret Grafdals gaard d: 16 Maij 1733. blev oplæst og Publiceret.
Hr: Gerdt Geelmuydens Forskrivelse til Ingebrict Øye paa et støcke grund, at opsætte en Nøst, hvor af hand aarl: svarer grundl: 8 s:, datteret Hougs Præstegaard d: 7 Octbr: 1733, blev læst.

Od Brunborg, Gullich Biødndahl, Joen Axelberg, Ole Flansaas og Knuud Steene, lod freedlyse, efter deris skriftl: begiering datteret Brunborg d: 3 Martij 1733. Een Almindings Teigingen!! (Teig), som de ved Dom af 20 Septbr: 1732 for underRetten haver tilwundet sig.
Fogden paa Kongens, og Samtl: Almues veigne protesterede imod den/n/e Fredlysning, og paastoed sam/m/e Document, at wilde have til widere eftersyn, for at see hvad adkomst de der til kunde have. Fogdens begiering blev af Retten bevilget.

Som ingen indfant sig der vilde gaa i Rette, saa blev Retten ophævet til i Morgen, som er

Den 3 Novbr:, da blev Retten atter sat med foranførte LaugRætsmænd, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, Edle Andreas Jessen, og bonde Lægsmanden Niels Horveig, med tilsøgende Almue, og er da passeret, eller forhandlet.

Willum La[n]geland haver ladet stefne og indkalde Sergiant Pouel Wecke af Capitain Nordahls Allernaadigste anfortroede Compagnie, at beviise og fremviise hvad ……

1733: 254b

og Adkomst hand, Sergianten, kand have til det Giestgieverj paa Evanger, saasom hand, neml: Citanten, formeener sig at wære nermist berettiget til sam/m/e Giastgieberi!! \at/ holde, til den Eende hand, neml: Citanten, for[e]lagde i Retten Salig og Høyloulig Kong Friderich den 4dis bevillings brev paa Sam/m/e Giastgiveries brug til Second Lieut: Niels Hansen (Br?)ække, datteret K:haufns Slot d: 2 Ap: 1723, som Allerunderdanigst blev oplæst. Der næst fremlagde Citanten forrige Stiftbefahlingsmand von der Ostens Previlegium paa ovenmelte Giastgieberj, til Madame Anna Raval, Sal: Sibolt Roggens Efterleverske, datteret Bergen d: 27 Decbr: 1729, som for Retten underdanigst blev oplæst. Og Endelig, fremlagde Citanten Madame, Sal: Sibolt Rochen[s] skiøde, datteret Bergen d: 24: Martij 1731. hvor hun haver solt og Skiødet til Tomes Tomesen Giere, hindes tilhørende huuse med Inventarium, og baader, paa Evangersand beliggende, for den Summa 2010(?) Rd:r, som for Retten blev oplæst. Dernæst begierede Citanten, efter at disse Documenter for Retten hvar!! (var) oplæst, maatte blive paateignede og i acten indført. og endelig paastoed Citanten, at Sergiant Pouel Wecka, som for Retten Comparerede, maatte af Retten blive tilfunden at fremviise sin Adkomst, til merbte: Giastgieberj, saasom hand, neml: Citanten, formeente, nocksom at have med foranførte beviisligheder, giotgiort!!, det hand hafde Rettighed og Adkomst til Oftbem:te Giastgieberj, og endelig paastoed Citanten

1733: 255

at Comparenten maatte blive tilfunden at erstatte ham Processens omkostning.
Comparenten fremtræde for Retten, og Erklærede at hand har haft forrige Stiftambtmand von der Ostens Previlegium, som blev tinglyst Ao: 1731, hvilcket hand formodede at Protocol: kunde udvise, og Endel: Erklærede Comparenten at have leveret sam/m/e Previlegium \Ao: 1731/ til Kongl: Maj:tts Foged, Edle Andreas Jessen, med begiering at Fogden sam/m/e wilde overlevere til Højbaarne Hr: Admiral og Stiftambtmand Kaas Naadige Approbation, og som

Comparenten, sam/m/e inu!! (endnu) ej hafde bekom/m/et, begierede hand opsættesle udj Sagen til Næste Worting, til hvilken tiid hand vilde beviise sin Adkomst paa Giastgieberiet.
Kongl: Maj:tts Foged fremstod for retten, og tilstoed at have bekom/m/et forrige Stift Ambt mand von der Ostens bevillings brev, som war udstæd til Comparenten at maatte holde Giastgieberj paa Evanger, og sam/m/e bevillings brev sagde Fogden, at have ofverleveret Højbaarne Admiral og Stiftambtmand Kaas, til {Confirmation} Naadig eftersyn, da Postbunden Ole Evanger giorde ansøgning om {sam/m/e} at nyde P[r]evilegium paa sam/m/e Giastgieberj.

Afsagt.

Sagen gives Rum til næste Waarting efter begge parternis samtycke, til hvilcken tiid Sergianten Pouel Wecke, haver beviislig at giøre, og i Retten at fremlægge hans paaRaabte Previlegium, da med sagen skall omgaais, hvis Lov og Rætt medfører.

1733: 255b

Anders Henricksøn haver ladet Indstefne og fremkalde for Retten Tomass Nordvigen og Magelj Anders datter for 1 p: 12 mrk: Jord udj gaarden Schiønner!! (Jørnevig), som ved Arv er tilfalden efter Tomas Tomasøn Giære, og ellers Citantens Rette Odels Gaard, hvilcken Citantens {Sal:} Fader Henrick Siursøn Tiørne!! (Jørnevig) haver solt eller Pantsat, [til]? Tomas Tomasøn Giære, og nu Citanten paastaar Løsnings [Rett], til den Ende ladet indkalde ovenmelte hans Contraparter, som for Retten Comparerede, at fremvise Citantens {Sal:} Faders udgivn[n]e brev paa 1 pd: og 12 mrk:, sambt Vidner at anhørre, med viidere som det skriftlige Stefnemaal indeholder, hvilcket blev for Retten oplæst.
Contraparten Tomass Norvigen Comparerede for Retten, tilstod at hand og \hans/ Søster Magelj Anders datter, som icke Comparerede, warre begge bleven Lovligen stefnet, dernæst fremlagde Comparenten Henrick Biørnewiigs!! (Jørnevig) udgivene skiøde til Tomas Giære paa ½ Løb smør udj Biørnevigen!! (Jørnevig – ingen Bjørnevig i Vassværn) Gaard, datteret Wasværns Tingstue den 12 Julij 1715, som for Retten blev oplæst. og Endelig {paa} \til/stoed Comparenten, at den/n/e gaard Biørnevigen!! (Jørnevig) er Citantens Rette Odels Gaard, hvilcken gierne skulde blive til Løsning, naar som helst Citanten Erlæggede og udbetalte de 36 Rd:r som de Jorden ved Skifte forRetning var bleven udlagt forre.
Citanten paastoed at faa for Retten sine Vidner afhørte, da hand vilde bevise at hans Fader ej har bekom/m/et meere

1733: 256

for Gaarden Biørnewigen!! (Jørnevig) end som 24 Rd:r, hvor paa Citanten for…de sine Vidner, som i det skriftl: Stefnemaal ere inddragene, som er Aschiæl Larsøn Lie og Niels Andersøn Nedre Rasdahlen, som for Retten frem Træde, og gestoed at wære Lovligen stefnet. Hvorpaa Eedens forklaring dem af Lov bogen blev forrelæst, og de med opragte fingre aflagde de Eden, Og af Retten forreholt hvad straf der paa fulte, for den som aflagde en falsk Eed, at de der fra skulde tage dem wahre, og have Gud og sandhed for øjnene.
Aschiæl Larsøn, boendis paa Gaarden Lie i Wasværens Tinglau, gamel: 66 Aar, Eedfæstede sit udsigende saaledis, At hand, neml: Vidnet, war hos Henrick Biørnevig!! (Jørnevig) og Tomas Tomasøn da de om Gaarden blev forEennet, og var da deris foreening om Gaardens kiøb 27 Rd:r, som Tomas Tomasøn skulde give Henrick Biørnevig!! (Jørnevig), og Ellers forklarede Vidnet at Henrick Biørnevig!! (Jørnevig), solte den/n/e Gaard formedelst fattigdom, og at den/n/e Gaard er Henrick Biørnevigs!! (Jørnevigs) Rette Odels Gaard, og at have hørt Tomas Tomasøn at have giort det løfte til Henrick Siursen Biørnevig!! (Jørnevig), at

naar hand kunde løse Gaarden igien, skulde hand faa den for sam/m/e penge, som er 27 Rd:r. Som Vidnet ej viidere veeste at kunde sige til Sagens oplysning, og parterne ej hafde viidere at tilspørge Vidnet, blev det fra Retten afskeediget, og igien indkaldet
Niels Andersøn, boende paa Gaarden Nedre

1733: 256b

Rasdahlen, gamel: ?? Aar, Eedfæstede sit udsigende, som befantis Eenslydende med det første Vidnes udsigende, undtagen i dette, at Tomas Tomasøn hafde givet det løfte til Henrick Biørnevig!! (Jørnevig), at naar hand eller hans børn kunde løse Gaarden igien for de 27 Rd:r, skulde de faa den til Løsning. Som Vidnet ej videre kunde sige til sagens oplysning, og Parterne ej hafde noget viidere at tilspørge Vidnet, saa blev det fra Retten afskeediget.
Comparenten paastoed opsettelse til Waartinget, da at beviise med et skiftebrev at den/n/e Gaard Biørnevig!! (Jørnevig), er ham og hans Søster tilfalden udj Aarv!!, og at den da er dem udlagt for 36 Rd:r, som de formodede Citanten blev tilfunden at give til Løsning, haabede at Retten bevilgede den forlangede opsættelse.
Citanten paastoed at den/n/e opsættelse maatte ej blive bevilget, siden det sigter kuns til ophold og tids spilde, og kand icke anseis liden den wurdering paa Gaarden er bleven forRettet, af Laug Rætes mend udj Synderhorleen!! (Sundhordlehn), som Aldrig har været paa Aastædet, og seet eller wurderet Gaarden, mens de har wurderet den som war dem ubekiendt, altsaa formodede Citanten, at Comparentens paastand, ej af Retten blev bevilget.

Afsagt.

Sagen gives Rom til Næste Waarting, da Comparenten Tomas Norvigen, paa egne og hans \Søsters/ Vejgne møder, eller

1733: 257

møde lader, med deris Skifte brev og hvad viidere de kand have til sagens oplysning, da Een hver skal wederfaris hvad Lov og Ræt medførrer.

Wicking Knudsøn Øfre Graave haver ladet Stefne og indkalde for Retten Johannes Tøssen og Anders ibdm: Dom at liide fordj de haver taget wandet fra Tøsse Sagen, som er ham, neml: Citanten, og medArvinger af Sal: Siur Graave berettiget, hvor ofver at Saven er bleven Rujneret, formodende at Johan/n/es og Anders Tøssens skal blive tilfunden at erstatte den/n/e processis omkostning, med viidere. Citanten disuden tilbød sine Contraparter at vilde betale de{n indstef} de udlagde penge for qværn og qværne huuset, saa og alle tiider lade en hver paa bøjden faa Malet naar paaEeskis, wis!! (hwis) icke da at wære de indstæfnede deris tiltale undergiven.
De Jndstefnede Compareerede for Retten, tilstoed at wære Lovlig stefnet med 14 dages warsel. Og svarede til dette tilbud, at de wilde Selv beholde qværnen, mens naar Wichin[g] Knudsøn eller nogen paa hans Veigne vilde skiære, skulde eller vilde de icke forhindre ham.
Herpaa de bleve Ven/n/er og vel forligte, saaledis at qværnen beholder Johannes og Anders Tøssen, og at Wiching Knudsøn maa skiære eller lade skiære naar hand vil, uden at blive hindret i nogen maader. Dette forlig Saaledis uRøggelig at holdis paa begge sidder under Adfærd efter Loven.

1733: 257b

Her paa blev opnæfnet LauRætsmænd som skulde besidde Retten udj tilkom/m/ende Aar 1734. neml: Halvor Berge, Ole Styve, Jacob ibd:, Halvor Børgaas, Knud Stene, Knud Nedre Schiærven, der næst tvende Nye som ej tilforn har betient Retten, Gullack Mycheltvet og Anders Hatlestad, som blev af Retten tilholt at aflægge deris Laug Rets Eed for Laugmanden;

Der næst lode Fogden oplæse til hans Reignskabs bilæggelse, 1: den udestaaende Restance, 2: Self Eier Mantal, 3die de Ordinaire tings Vidner, som bestod af 8 Poster, som ingen modsigelse war, mens alting befantis Rigtig, war Fogden begierende at Retten sam/m/e wilde forseigle, hvilcket icke kunde nægtis, mens blev af Retten vedtagen.

Som ingen fleere indfandt sig der vilde gaa i Rette, saa blev Retten for den/n/e sinde ophævet.

Ao: 1733, d: 5 Novbr:, blev holden **Almindel: Høste- skatte- og Sagefalds-ting, paa Wangen paa Woss for Wangens Tinglau**, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, Edle Andreas Jessen og bonde Lægsmanden Wiching Qvilde!! (Tvilde), med tilsøgende Almue, Retten blev Administreret, af Kongl: Maj:tts Sorenskriver Johan Seckman Fleischer, og medhafte Laug Rets mænd, neml: Erich Afdal, Iver Neshejm, Isach Ledhuus, Stephen Ronved, Anders Lisheim, Ole Qvale, David Mølster og Haldor Liland, hvor da er passeret.

Først allerunderdanigst oplæst, Kongl: Forordninger og breve med documenter, som findis

1733: 258

Extraherit paa fol: 253.

Sig:r Hans Risbrich udgifvene Obligation, Extraheret fol: 253. blev tydeligen oplæst.
Capitain Jens Nordahls udgivene Caution, datteret Leqve den 22 Febr: 1725. til Hans Kongl: Maj:tt paa 1000 Rd:r for Tolderen ved Holmestrands Toldstæd, Knud Nordahl, bliver herved af ProtoC: udsletted og Aldeelis Mortificeret, efter Rente Cammerets paatejgning,
Derimod tinglyses bemelte Capit: Jens Nordals Caution til Hans Maj:tt, stoer 3000 Rd:r, hvor bem:te Capit: Caverer for Tolderen ved Dram/m/ens Toldstæd, Knud Nordahl, og pantsetter for ben:fte 3000 Rd:r, neml: inden Wosse Præste gield 1/3 deel udj Konge tienden, 900 Rdl:r, Gaarden Leqve, som med alle tilhørende huuser og Creaturer {for} samt besetning for 800 Rd:r, Fosse i Exingedall, Fosse udj Bersdahlen, Gierstad nedre thun, Wine Nedre Thun, Nedre Yggre, Qvareqvaall, Øfre Kythe, Grove, Schiølge, Lund, Byestøllen, hvilcke gaarder skylder tilsam/m/en 19 Løber 20 mrk: med bøxel og herlighed, samt overbøxel til 2 p: 11 mrk: á 72 Rd:r Løben, er 1300 Rd:r, som blev oplæst.
<Datteret Leqve d: 12 Julij 1733>
Henrich Miltzou udgivene skiøde til Lars Erichsøn paa ½ p: smør med bøxel og herlighed udj gaarden Apelthun, datteret Lille Graven d: 24 Aprill Ao: 1733. blev oplæst.
Peder Knudsen Øfre Groue udgivene skiøde til Peder Larsøn Møen [paa] 2 Løber smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Øfre Groue, datteret Wangen paa Woss d: 5 Novembr: 1733. blev oplæst.
Henrich Miltzou udgivene skiøde til Østen Siversøn Schielde paa 1 Løb smør med bøxel og herlighed udj Gaard: Schielde, datteret Lille Graven d: 29 Junij 1733. blev oplæst.
Michel Anfinsøn bøxsel brev til Niels Knudsøn paa 1 Løb smør Landskyld udj Gaarden Houe, med Contra Revers, alt datteret Wangen den 5 Novbr: 1733. blev oplæst.

1733: 258b

Jean von der Lip udgivene bøxel brev med Contra Revers, til Aschil Michelsøn paa 2 Løber smør udj Gaarden Bøe, datteret Bergen d: 17 Octbr: 1733. blev oplæst.
Lars Brynnilsøn Lødve udgivene Skiøde til Lars Svensøn paa 1 Løb smør med bøxel og herlighed udj Gaarden Lødve, og 3 mrk: smør med bøxel og herlighed udj Lødve Tejen, datteret Wangen paa Woss den 5 Novbr: 1733. som blev oplæst.

Som ingen indfandt sig som vilde gaa i Rette for i dag, saa blev Retten ophævet til i Morgen.

Fogden blev ved at an/n/am/m/e de Kongl: Skatter og oppebørseler.

Den 6te Novbr; blev Retten atter satt med foranførte Laugræts mænd, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged og bonde Lægsmanden med tilsøgende Almue, er da følgende passered.

Admiral og Stiftambtmand Ulrich Kaas udgivene Previlegium, datteret Bergen d: 14 Martij 1733. til Johan Henrich, at maa holde Giestgiverie paa Wossewangen, blev oplæst.
Siur Olsen Nessem udgivene Skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 6 Novbr: 1733, til Colben Siursen paa 1 Løb og 8 mrk: smør uden bøxsel udj Gaarden Nessem, blev oplæst.
Magister Jørgen Harboe udgivene bøxsel brev med Contra Revers, datteret Wangs Præste Gaard d: 5 Novbr: 1733. til Colben Siursen paa 1 p: 20 mrk: smør udj Gaarden Næsseim, blev oplæst.
Torbiørn Neqvitne og Erich Næssæm, deris udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 6 Novbr: 1733. til Sonne Nielsøn paa 1 Løb 1 pd: 12 mrk: smør uden bøxel i gaarden Thøen. blev oplæst.
Bottilde Torstens datter, Od Himle og Ole Tverberg, deris udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 6 Novbr: 1733. til Torsten Pedersen paa 2 p: 12 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Øfre Lii, som blev oplæst.
(Nie?)ls Indre Flage, Erich Gierme, Knud Monsøn og Od Monsøn, deris udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 6 Novbr: 1733. til Mons

1733: 259

Anbiørnsøn paa 1 Løb 14 11/13 mrk: smør udj Gaarden Flettre, som blev oplæst og paaskreven.
Johannes Herlefsøn og Giertrud Pedersdatter, deris opRettede Contracht om hindes underholdning, datteret Fladeqval d: 15 Maj 1733. blev for Retten oplæst.
Biørne Mathiasøn Mølster udgivene Skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 15 Junij 1733. til Niels Gielland paa 1 p: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Røe. blev læst.
Biørne Mathias[øn] Mølster udgivene Skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 15 Junij 1733. til Mathias Biørnesøn paa 1 Løb 17 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Mølster, som for Retten blev oplæst.
Magister Jørgen Harboe udgivene bøxselbrev med Contra Revers, datteret Wangens Præste gaard paa Woss. til Anders Svensen Dømbe paa 3 spand smør udj Gaarden Dømbe, som blev oplæst.
Knud Hæfte udgivene bøxsel brev, datteret Wangen paa Woss d: 6 Novbr: 1733. til Omund Størcksøn paa 1 p: 13 mrk: udj Gaarden Fiosse. blev oplæst.

Som ingen fleere indfandt sig der vilde gaa i Rette, saa blev Retten opsat til i Morgen.

Ao: 1733, den 7 Novbr:, blev Ex[t]raordinaire Ræt sat og Administreret paa Gaarden Leqve, hvorda Lægsmandens!! (Læns-) Søn Stephen Ronved, var ofverwærende paa Kongl: Maj:tts Foged, Edle Andreas Jessens weigne, og var Laug Ræts Mændene som Retten besat med Sorenskriveren, \var/ Peder Seim, Johan/n/es Opheim, Størck Leqve, Mathias Ringheim, Lars Jonsøn Biørche, Størck Leidahl, i steden for Johan/n/es Fladeqval,

Fremlagde Capitain Jens Nordal, En Reqvisite!! (Reqvisition?), datteret Leqve d: 18 Septbr: 1733, til Højbaarne Hr: Admiral og StiftAmbtmand Uldrich Kaas om tilladelse, til den/n/e Extra Rætt, hvor paa fuldte Højbemelte Stiftambtmandens Resolution og tilladelse, sambt Fogden Andreas {H} Jessen[s] opnæfnelse til Laug Ræts mændene, som blev oplæst og i Acten indført.

1733: 259b

Der næst fremlagde Ædle og Velbr: Capitain Jens Nordahl et skriftlig Stefnemaal, som blev oplæst, datteret Leqve d: 30 Septbr: 1733, hvor bemelte Capit: Rejser sag imod Magister Jørgen Harboe, Sogne Præst til Woss Præste Gield, for fornermelse paa bemelte Capit: Nordahls marck og jord af 3 Spand, som bemelte Magist: Harboe skall have giort forbud paa, og dernæst ved sit folck ladet indhøste sæde[n?], over sam/m/e 3 Spand er afsagt Dom for underRetten og Laugtinget, saa haver da Capit: Nordahl ladet indstæfne Magist: Jørgen Harboe og hans tieneste folck for sam/m/e forbud og omgang med sædens indhøstning, der for Dom at liide, med viidere som stefnemaalet indeholder, samt at anhørre Vidner, som ere indstefnet, deris Vidnisbyrd at aflægge, neml: Anders Sieursen Tongeteigen, Baard Torgers: Souves-Eignen, Peder Larsen Løeved, Lars Siurs: Waassebacken, og Marite Olsdatter Leqvesbøen.

Stefne Vidnerne fremtræde for Rætten og Eedfæstede stefnemaalet at wære Lovligen forkyndt.

Mathias Mølster møtte paa Magister Harboes vejgne for Retten og lod lyse sit Lovlige forfald, at hand, neml: Magist: Harboe, icke Kunde møde formedelst hand i dag skulde ofverhøre ungdom/m/en i Kircken.

Capit: Nordahl fremstoed for Retten og forrestillede, at som hvercken dend

1733: 260

indstefnte Sogne Præst Magist: Harboe, icke heller hovedmændene af hans folck, her i Retten møtte, saa paastaais i følge Loven at den/n/e Respective Ræt vilde behage at forrelægge den/n/em samtlig Laudag.

Afskeediget.

Efter Lovens 1 bog 4 Capit: 32 art: gives Magister Jørgen Harboe, Anders Siursen og Knud Bottolfsen Laudag, saavelsom de indstæfnte Vidner af Hr: Capitain Nordahl, her for Retten at møde, til d: 12 Novbr: førstkommende, en hver tagende med sig hvad de kand have til Sagens oplysning, da de skal wederfaris hvad Lov og Ret medførrer, Her næst Retten blev ophævet og Separeret.

Dend 7de blev Retten atter Satt paa Wosse Wangen med foranførte /: paa fol: 257 :/ Laug Ræts mænd , ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, og bonde Lægsmanden, samt tilsøgende Almue. er da passeret.

Ole Knudsen Stoere Ringheim udgivene Skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 5 Novbr: 1733. til David Nielsøn Store Soue [paa] 1 Løb 18 mrk: smør med bøxel og herlighed udj Gaarden Nestaas. blev oplæst.
Biskop Oluf Cosmussen Bornemans udgivene bøxel brev med Contra Revers, alt datteret Bergen d: 12 Maj 1733, til Niels Pedersen Seimb paa 1 Løb 1 ½ Spand smør udj Gaarden Seimb, blev oplæst.
Peder Knudsen Seim udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 5 Novbr: 1733. til Niels Pedersen paa 1 Løb 2 p: 6 mrk: smør uden bøxel og herlighed udj Gaarden Seim, blev oplæst.
Sig:r Henrich Miltzou skiøde, datteret Lille Graven d: 3 Julij 1733. til Ole Larsen Øfre Herre, paa ½ Løb med bøxel og herlighed udj Gaarden Øfre Herre, som for Retten blev oplæst.
Siur Dømbe og Anders Dømbe, deris \imel: dem opRettede Contracht/ {udgivene skiøde}, datteret Wangen paa Woss d: 7 Novbr: 1733, {til} at Anders Dømbe skal give Siur Dømbe Lifvs underholdning, med viidere som Contrachten formelter!! (formelder), og for Retten blev oplæst.

1733: 260b

Niels Kolle og Arve Ullestad, deris udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 7 Novbr: 1733. til Mons Olsen Lie paa 1 p: 6 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Lie, som blev oplæst.

Som ingen fleere indfandt sig der vilde gaa i Rette, saa og at det war hellig Aften, saa blev Retten hævet og opsat til paa Mandag, som er

Dend 10 Novbr: blev Retten atter satt paa Wangen paa Woss, af Sorenskriveren med foranførte /: paa fol: 257 :/ Laug Ræts mænd, ofverwærende Kongl: Maj:tts Foged Andreas Jessen og bonde Lægsmanden Wiching Qvilde!! (Tvilde), hvor da er afhandlet som følger.

Endre Afdahl, Knud Hage, deris udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 9 Nobr: 1733. til Gietle Wichingsen, paa 10 ½ mrk: smør med bøxel og herlighed i Gaarden David Hougen, som for Retten blev oplæst.
Magister Jørgen Harboe udgivene bøxel brev, datteret Wangs Præste Gaard d: 10 Nobr: 1733. til Knud Kielsen Schiple, paa 1 ½ Spand smør, udj Gaarden Bøe, som blev oplæst.
Peder Børche, David Mølster, Stephen Rondve, Siur Wicke, Wiching Tvilde, Knud Gierstad, Iver Ggier!! (Øgier/Ygre), og Arne Ringheim, deris udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 5 Nobr: 1733. til Herbrand Andersen paa 12 mrk: smør med bøxel og herlighed, udj en platz Kaldet Gryt(re?), i Rundahlen, som for Retten blev oplæst.
Capit: Høyelse og Grove, sambt Regiments Qvartermester Schnell, alle som Skifte Forvaltere udj afgangene Major Berchlay de Tollj Sterfboe, deris udgivene Skiøde, datteret Bergen d: 30 Junij 1733. til Peder Knudsen Grouve paa 1 Løb smør med bøxel og Herlighed, samt ½ Løb smør overbøxel, og paa Gaarden staaende huuser, Gaardens Naufn Glim/m/e, sam/m/e blev oplæst.

1733: 261

Niels Larsen Eide udgivene Forskrivelse til hans Huustrue Synneve Pedersdatter, at Siden hand haver solt fra Gaarden Eide 1 Løb 2 p: 4 ½ mrk:, og igien er til Rest 1 Løb 2 p: 4 ½ mrk:, da naar hans Huustrue ved døden afgaar, ingen Arvelod der udj at have, siden hand den forud haver bekom/m/et. datteret Eide d: 18 Febr: 1733. som for Retten blev oplæst.

Lars Hoele udgivene Skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 9 Nobr: 1733. til Erich Larsøn paa ½ Løb smør med bøxel og herlighed udj Gaarden Hoele. som blev oplæst.
Hr: Asessor Jean von der Lippe udgivene bøxsel brev, datteret Bergen d: 21 Octbr: 1733. til Gullack Halsteensen EydeTvedt, paa 1 Spand smør udj Gaarden Lille Hoyer!! (Høyen/Høn), med Contra Revers, som alt for Retten blev oplæst.

Hr: Lieutenant Albrechts Christopher Barcheley fremviiste for Retten huden af en gamel: Biørn, som nys af han/n/em war bleven skudt, hvilcket Laug Retten og Sambtl: Almue Eenstem/m/ig gestoed han/n/em saa at wære i sandhed.

Brite Olsdatter udgivene bøxel brev, datteret Wangen paa Woss d: 23 Maj 1731, til Chresten Jackobsøn, paa 7 ½ mrk: smørs Landskyld udj Gaarden Bratager. blev oplæst.

Schven!! (Sven) Fenne lod lyse sin penge mangel til Gaarden Lødve, som Rette Odelsmand paa hans huustrues weigne, Anna Knuds datter, og boer nu paa Gaarden Erich og Lars Lødve, hvilcket blev Lovligen Forkyndt. at wære Solt af Henrich Baltzer Miltzou uden at tilbyde efter Loven de Rette Odels mænd, saa lod hand og lyse penge mangel til Løbe teign!! (teigen?), skylder ½ pund, og Gaarden skylder 4 Løber, beliggende i Gulfierdings Otting.

1733: 261b

Niels Eie lader lyse penge mangel for Børgielde!! (Borgild?) Aads datter Lunde paa 3 Spand 1 ½ mrk: udj Gaarden Aausckier, forregivende at sam/m/e penge mangel er tvende gange forhen paamangelet, mens formeedelst en ulyckelig hendelse, at Gaarden blev afbrendt, er sedlerne brendt med.

Magister Jørgen Harboe fremkom for Retten i Eegen Persohn, og indleverede hans udstæde stæfnemaal, datteret Wangens Præste gaard d: 21 Nobr: 1733, haver hand indkalder!! (indkaldet) Capit: J: Nordahl, at anhøre den forfølgelse hand agter at giøre, og fuldføre udj den Arrest Magist: Harboe haver ved Kongl: Maj:tts Foged [ladet] forkynde d: 28 Julij nestleeden over den af dem mellem værende og omtvistende jord, og endelig, at anhøre Vidner,
Capit: Nordahls paateigning befantis paa sam/m/e Stefnemaal, at være ham forkyndt, saa og Comparerede bemelte Capit: Nohrdal!! i Eegen Persohn for Retten, og fremlagde i Retten Magist: Jørgen Harboe[s?], Copie Skriftl: Stefning, som af bemelte Magister Harboe befindes med Eegen haand underskreven, samt af hans Stefne Vidner at være Attestr: at wære ordlydende med Orriginalen, som og udj dag og dattum er overensstem/m/ig, begierede at Retten vilde behage føye at eftersee {Rettens} underskriften, om det icke er datteret d: 21 Novbr: 1733, mens i dag da Capit: Nordahl af den/n/e Ret er worden paaRobt, skriver man først d: 10 Nobr:, og \paa/stoed der fore den/n/e Ræts Retsindig Kiendelse, om Mag: Harboes Stefnemaal for et Lovformelig Stefnemaal bør og kand ansees, declarerede at hand forinden icke kand tage til gienmeelle, forinden hand fick den/n/e Rettens Decition. Copien er saalydende.

1733: 262

Magister Jørgen Harboe tilspurde Capit: Nordahl om hand icke tilstaar, først, at for han/n/em er læst stefningens Eegentl: indhold, hvor om hand er stefnet, saa og til hvad tiid og ting hand er Citered, for det andet, om h/an/d vil behage at Erindre sig dagen, paa hvilcken

h/an/d er stefnt, om hand icke da har faaet den loulige warsels frist, eller om det skal giøris fornøden at ofvertyde ham det med stefne widnerne, i det øfrige formeente Citanten, at Enten der war datum skreven under stefnemaalet eller icke, war stefnemaalet af lige Valeur, og hvad Enten der kand wære forskreven et Cifer eller tall, giver intet til sagen, al den stund ald anden omgang med Stefnemaalet er louligt, saa skal h/an/d slutteligen formeene, at den udflugt tiener icke Hr: Capit: Nordahl.

Capit: Nordahl Refererede sig til sit forrige i Rætte settelse, fant sig icke pligtig at svare til Magist: Harboe[s] fremførte Qvest: uden forregaaende Lovlig Kald og Warsel, og paastoed inu!! (endnu) som tilforn Rettens Kiendelse.

Der til Replicerede Mag: J: Harboe at den/n/e Respective Rætt icke tillader unødvendig ophold og vitløftighed udj Sagen, men wil behage at fortfahre uden nogen Kiendelse at bemøye sig om en prick eller tødel uden for tinged og sagen i sig selv, der for hand tilbød fleere documenter at fremlægge i Retten.

Capit: Nordahl paastoed Interlocitori Kiendelse, vis!! (hvis) icke Absenterede hand sig fra Retten.

1733: 262b

Afskeediget.

Udj dette omtvistede Stefnemaall, som Hr: Magist: Jørgen Harboe haver udstæt imod Hr: Capitain Jens Nordahl, hvor imod bemelte Hr: Capit: Protesterer og formeener icke at wære Lovligt, siden Stefnemaalet er datteret d: 21de Nobr: 1733. Omendskiøndt Magist: Jørgen Harboe udtrøckeligen siger i sit Stefnemaal til nest stundende Høste ting som holdis fra d: 5 Nobr: til d: 15 ejustem, saa dog, alligevel kand det Anseis efter datum og Aarstallet, ligesom det skulde wære til Næst stundende Høsteting Ao: 1734. Saa Kiendis saaleedis her for Ræt og billigt, At den/n/e Sag \bør/ afviises til Nye Stefnemaall.

Efter at dette for Retten hvar!! (var) oplæst, lod Magist: Jørgen Harboe andføre, at Retten wilde tage til minde, at hand den/n/e sag hafde indstæfnet til dette nu holdende Høste ting, mens formeedelst den forskiel der war paa dattumen, er sagen bleven afviist.

Som ingen {fleere} indfandt sig for Retten der noget at afhandle, saa blev Retten ophævet til i Morgen, som er

D: 11 Nobr: blev Retten atter satt paa Wangen for Wosse tilsøgende Almue, og er da passeret.

Brynel Pedersøn Finne fremtræde for Retten og kundgiorde, at hand efter seeneste afsagde Dom ved Waartinget, haver til dette ting Lovlig \ladet/ warslet Halvor Sousjord, og fremtrede for Retten begge Stefne widnerne og afhiemlede, at de Lovligen haver forrelagt Halvor Sousjord, i Eegen Persohn til dette ting at møde.

Halvor Sousjord

1733: 263

Comparerede icke.

Stefne Widnernis Naufne er Tollef Haga og Iver Nielsen.

Citanten begierede, at siden Contraparten ej Comparerede her for Retten, at sagen da maa blive udsat til Næste \ting/, paa det hand ved Lovlig stefnemaal kunde til wedermælle lade kalde sin Contrapart, widner udj sagen at anhøre.

Afskeediget,

Sagen givis Rom til næste Worting, da efter Lovlig omgang {efter} af Parterne, skal en hver wederfahris hvad Lov og Rætt medførrer.

Joen Helgeland haver louligen ladet indstæfne for Retten Jørgen Helgeland, for fornærmelse paa Citantens skou og Marck, der for Dom at liide,
Contra parten Jørgen Helgeland Comparerede ej for Retten,
Stefne Widnerne Tollef Hage og Iver Nielsen fremtræde for Retten og afhiemblede deris Stefnemaal at wære Jørgen Helgeland i Eegen Persohn og for hans boepæl louligen forkyndt.
Citanten lagde i Retten en underRæts Dom af datto 9de Octbr: 1731. hvor da er dømt dem imel: om sam/m/e Skou og Marck, mens det støcke Jord som de nu tvistis om, er ej den tiid blevet udsteenet.

Afsagt,

Sagen udsættis til Næste Waarting, til den tiid Jørgen Helgeland forrelæggis for Retten \at/ møde. Een hver tagende med sig hvad beviisligheder de kand have, da med Sagen skall omgaais efter Lov og Rett.

Sig:r Heiberg paa hans Søsters Madam Fabrici vejgne møtte for Retten, efter Seeneste afsagde interloqvitori, og med Stefne Vidner beviise at Lars Tachle var bleven forrelagt til i dag at møde for Retten;
Lars Tackle Comparerede ej [for] Retten, hvor paa Stefne Viidnerne Gullack Grove og Tollew Stephensen Tvilde, fremtræde for Retten og afhiemlede

1733: 263b

forrelæggelsen, at wære Lars Tackle louligen forkynden, og det muntl: for hans boepæl i egen paahør.
Sig:r Heiberg paa Citantindens weigne paaStoed Dom, efter Lovens 1 bog 4 Capit: 32 art:, samt at Contraparten maa blive tilfunden at e\r/statte processens omkostning for Sagen.

Udj Sagen mellem Madam Christina Maria Heiberg, afgangene Sorenskriver Jen[s] Fabricii efterleverske, og Contra Lars Tachle, er saaledis her for Retten Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Lars Tachle befindis at wære af Citantinden louligen indkaldet for Retten at møde d: 29 April nest afvigte, som blev holdet her paa Wangen med Wosse Almue, Dom at liide til at betale 3 Rd:r 2 mrk:, som Citantindens Sal: Mand Resterer, og Citantinden tilkom/m/er, for Een Aasteds forRetning og Dom passeret paa Gaarden Biørdre!! (Biørche) d: 10 Maij 1723. hvilcken fordring Citantinden beviiser, med Hindes Sal: Mands bog, hvor den paasøgende prætention af den Sal: Mand med Eegen haand, fantis at wære anteignet. Lars Tachle har til sam/m/e tid ej vildet møde, eller ladet møde for sig, for Retten, langt mindre siden, efter Lovens 1 bog 10 Capit: 1 art: beviist sit forfald, Saa er og Lars Tachle sam/m/e tiid af Retten bleven forrelagt Laudag til dette nu holdende Høste ting for Retten at møde, imod Gielden at Erklære sig; Sam/m/e Laugdags forkyndelse, er nu for Retten beviist at wære Lars Tachle louligen forkyndt, til dette nu holdende Høste

1733: 264

Ting at møde, eller at møde lade, til sagen at svare, hvilcket ej heller er efterkom/m/et, og Citantinden, i andledning Lov: 1 bog 4 Cap: 32 art: er Dom paastaaende. Saa Kiendis Saaledis her for Retten for Ret og billigt. Lars Tachle betaler til Citantinden Madam Fabricii,

de paaStefnte 3 Rd:r 2 mrk:, samt processens omkostning med 1 Rd:r, alt inden 15 dage under Adfær efter Loven.

Halver Gullicksen udgivene skiøde, datteret Wangen paa Woss d: 6 Novbr: 1733. til Hermund Torstensøn, paa 25 ½ mrk: smør med bøxel og Herlighed, samt 11 mrk: smør uden bøxel, udj Gaarden Lie yttre Thun, blev oplæst.
Peder Torchieldsen udgivene Skiøde, datteret Store Hæg d: 3 Junij 1733. til Hermund Knudsøn paa 1 p: 3 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Store Hæg, blev oplæst.

Lars Schutle efter forrige tiltale haver ladet indkalde Knud Hæfte, her for Retten at giøre ham en afbigt og Erklæring efter den afsagde Dom af 13 Novbr: 1732, som Citanten i Retten fremlagde.
for Retten fremtræde Stefne Vidnerne Wiching Tvilde og David Mølster og afhiemlede at den/n/e forrelæggelse til Laudag for Knud Hæftes boepæl var bleven lovligen forkyndt.
Knud Hæfte Comparerede i Eegen Persohn for Retten, og var tilbøyelig nu som forhen at efterkom/m/e Dom/m/en, hvor forre Knud Hæfte Erklærede her for Retten at hand intet prejudicerligt i naagen maade hafde at sige paa Lars Schutle[s] Erlige Naufn og Røgte, og skulle hand hafde talt noget som war utilbørligt, bad hand Citanten om forladelse, og

1733: 264b

derpaa de gave hinanden deris hænder og ware forligte. Knud Hæfte betalte og til Lars Skutle de tilDømte 1 Rd:r 2 mrk: udj Processens omkostning.
Lars Schutle begierede beskreven af Retten, hvad her nu var passeret udj Sagen.

Størck Lunde, Knud Lunde, og Encken Ranvei Lunde fremtræde for Rætten, og androg at anden Natt for Marie Bebudelse dag Ao: 1732. er ved en ulyckelig hendelse af Jldebrand over deris paaboende Gaard Lunde endeel huuser Afbrendt, neml: Een Røgstue, Eett Jldhuus, Een bue, som Størck og Knud Lunde ved branden forliiste, for Encken afbrendte Een boe med Loft og Alt hvad der hvar!! (var) udj, som var alle hindes Klæder og mad hvare,
her paa de tilspurte Laug Ræts mændene og samtl: tilsøgende meenige Almue, {og} \om/ for anførte forholt sig saaleedes, der til de alle Eenstem/m/ig svarede, att det i ald Gud[s] sandferdighed war sandhed og forholt sig saaledis, dette Tings Vidne ware de af Retten begierende beskreven og forseiglet, at blive meddeelt, som Retten bevilligede Dem.

Claus Mossefind fremtræde for Retten, og indlagde hans udstæde skriftl: Stefnemaall, som for Retten blev oplæst, hvor efter hand indkalder for Retten Ole Knudsen Stoere Ringheim, at tilsvare ham en Koe, og Een deel Inventarium, Gaarden Mossefin tilhørrende, der over Citanten agter Dom at erværve. Saa er og bemelte Ole Knudsen Stefnet til wedermelle, widner at anhøre, som tillige ere indstefnede, neml: David Store og Knud Lille Soue.
Contraparten Comparerede icke,

1733: 265

Stefne Vidnerne Mathias Mølster og Siur S(em?), {fremtræde} Comparerede ej heller for Retten, deris Stefnemaal at afhiemle. Altsaa er Sagen udsat til Næste ting, hvor til givis Contra parten og Vidnerne Laudag for Retten at møde, da med Sagen skall omgaais hvis Lov og RetMessig er.

Madame Crestina Maria Heiberg, afgangene Sorenskriver Jens Fabricii efterleverske, haver ved hindis broder Sig:r Jens Heiberg ladet indstefne Sven Fenen!! (Fenne), Dom at lide for 2 Rd:r 1 mrk: 8 s:, som Resterer Sal: Sorenskriveren, og nu Citantinden tilKom/m/er for Een Marckegang \og/ Dom, som Sal: Sorenskriveren haver forrettet paa Gaarden Fenne;

Sig:r Heiberg møtte for Retten paa Citantindens Veigne og fremlagde en bog, hvor udj den pretenderende fordring stoed anført, og hvor af Sal: Sorenskriveren Egenhændig anteignet, som en hver her for Retten Kiente og gestoed, det at være den Sal: Mands Eegen haand.

Den indstefnte Sven Fene!! (Fenne) Comparerede ej for Retten efter paaRaabelse.

Stefne Vidnerne Gullick Grove og Tollof Tvilde fremtræde for Retten og afhiemlede deris Stefnemaal at være Lovlig forkyndt for Svend Fene[s] boepæl i overværelse af Hans Huustrue, siden de ej fandt ham Selv hiem/m/e.

Citantinden erindrede Retten om Laudag, siden Sven Fene ej Comparerede.

Afsagt.

Efter Lovens 1 bog 4 Capit: 32 art: forrelægis Sven Fenne Laudag til Næste Waar ting for Retten at møde, da med Sagen skal omgaais hvis LovMessig er.

1733: 265b

Ao: 1733, d: 12 Novbr:, blev Extraord: Ræt sat paa Gaarden Leqve, og Administreret af Sorenskriveren Johan Sechmand Fleischer, med foranførte /: paa fol: 259 :/ Laug Ræts mænd, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, Edle Andreas Jessen, og bonde Lægsmanden Wiching Tvilde,

over foran paatalte Sag mel: Edle og Velbr: Hr: Capit: Jens Nordahl, og Contra Magist: Jørgen Harboe. Sogne Præst paa Wangen. Efter den af Sorenskriveren Afsagde Interlocutorium af 7 Novbr: nest afvigte om Laugdag for Magist: Harboe, og Vidnerne til i dag at møde for Retten, fremtræde Stefne Vidnerne for Retten, Knud Erichsen og Arve Olestad!! (Ullestad?), og afhiemlede {Deris} forrelæggelsen at wære Lovlig forkyndt, for Magist: Harboe[s] boepæl; i overværelse af Hans Kiereste og børn, siden hand Selv ej war hiem/m/e, mens war i Kircken, at overhøre Ungdom/m/en.

Magister Harboe blev paaRaabt, mens ej Comparerede for Retten, mens indsente en particulier Mesive til Sorenskriveren, hvor udj hand giver tilkiende, at hand er bleven syg, og derforre begierer obsettelse /: til en dag udj den anden ugge :/ i Sagen,

Capitain Nordahl forrestillede, at som Magist: Harboe Seeneste Rettis dag her paa Leqve holdet den 7 Nobr: sidstleeden, bekom hand opsettelse udj den/n/e Sag efter begiering, og nu da Retten anden gang er sat, endnu bruger udflugter, hvor ved …ig store omkostninger paafølger, (saa) protesterede hand imod widere

1733: 266

opsættelse, og formoder at Retten maatte maatte!! have sin fremgang, og skulde Retten inu!! (endnu) bevilge Magist: Harboe opsættelse, bliver hand da forrelagt en hvis tiid til sagen at svare, saafremt Capit: derudinden icke maatte besværge sig over utilbørlig ophold.

Afskeediget

Den af Magist: Harboe forlangte opsættelse bevilges, formedelst hans svaghed, Der imod forrelægges Magist: Harboe samt Widnerne udj sagen, at møde her paa Gaarden Leqve d: 18 Novbr: førstkommen[de], til hvilcken tiid sagen bliver udsatt, og Skulde Magister Harboe, imod all forhaabning, til den beram/m/ede tiid udeblive, da skall med Sagen Omgaais efter Lovens 1 bog 4 Capt: 32 art:, og Eendel: efter førte beviisligheder optagis til Dom.

Den 12 Novbr: blev Retten atter sat paa Woss for Wangens Tinglau og Almue, og blev Administreret af Sorenskriveren, og paa fol: 257 anførte Laug Rets mænd, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged og bonde Lægsmanden, passeret følgende.

Sig:r Hans Risbrich, Eiere af Leedingen for Appostels Goedset, haver efter forrige tiltale, ved Wiching Tvilde og Henrich Winje ladet forrelegge Siur Holgers: Qvareqval her for Retten at møde, og til forrige tiltale at svare, samt dom at liide;
Efter paaRaabelse befantis at Contraparten Comparerede ej for Retten.
Stefnevidnerne Wiching Tvilde og Henrich Winje, med Eed afhiemlede at Siur Qvareqval var louligen forrelagt, her for Retten at møde.

1733: 266b

Citanten paastoed Dom, siden sagen ej tolte lengere ophold.
Udj Sagen mel: Sig:r Hans Rispricht og Contra Siur Holgers: Qvareqval og Hans Huustrue Brytteva LarsDatter, bliver saaledis her for Retten Kiendt, Dømt og

Afsagt.

Efter Lovens 6 bog 13 Capt: 1 art: bliver Siur Holgers: Qvareqval tilfunden at betale i Lejermaals bøder til Appostels Ejeren, for sig Selv 4 ½ lod Sølfv, og for sin Huustrue Brytteva Lars datter 2 ¼ lod sølfv, i alt 6 ¾ lod sølv, sambt processens omkostning med 1 Rd:r 2 mrk: alt inden 15 dage at betale til Sig:r Risbricht under Adfær efter Loven.

Sig:r Hans Risbricht haver ved Iver Fliseran og Tollef Hage som Stefne Viidner ladet indkalde for Retten Torbiørn Jørgensen, Niels Colbiørnsøn og Joen Larsen Hage, for at erværve dom ofver dem til at betale Deris Egte bøder sambt processens omkostning,
Stefne Vidnerne fremtræde for Retten og med Æd afhiemlede deris Stefnemaal at være Lovligen forkyndt,
de indstefnte møtte icke efter paaRaabelse.
Citanten erindrede Retten om Laudag.

Afsagt,

Torbiørn Jørgensen, Niels Kolbiørnsen og Joen Larsen Hage forrelæggis af Rætten Laudag til Næste ting at møde, og udj Sagen at svare, da der med skall omgaais som LovMessig er.

Nock haver Sig:r Hans Rispricht ved Iver Fliseran og Tollef Hage som Stefne Vidner ladet indkalde Knud Peders:

1733: 267

Hæg for Retten, dom at lide for Lejermaal, samt at erstatte process: omkostning.
Stefne Vidnerne fremtræde for Retten og med Æd afhiemlede deris Stefnemaal at være louligen forkyndt. den indstæfnte Comparerede icke for Retten efter paaRaabelse.
Citanten var begierende at Laudag maatte forrelæggis.

Afskeediget.

Knud Peders: Hæg forrelæggis Laudag af Retten til Næste ting.

Sig:r Risbricht, som Ejer af Appostels Goedset, haver ved Wiching Tvilde og David Møgster Som stefne viidner ladet indstefne Elling Rognaldsen, her for Retten, til at erværve ofver ham en fornyelses dom, siden hand ej har beqvæm/m/et sig til at fyldis giøre den her for Retten afsagde Dom af 13 Novbr: 1732. sambt at Erstatte Citanten den/n/e paa nye foraarsagede omkostning.

Stefne Viidnerne fremtræde for Rætten og med Æd afhiemlede deris Stefnemaal at wære Lovligen forkyndt,
den indstæfnte blev paaRaabt, og ej Comparerede for Retten.
Citanten begierede fornyelses Dom til Excecution, sambt at blive erstattet den/n/e processes omkostning.
Udj den/n/e Sag blev saaledis for Ræt Kiendt, Dømbt og

Afsagt

Den af 13 Novbr: 1732 afsagde Dom, neml: Sig:r Hans Risbricht og Contra Elling Rognaldsen, bliver herved fornyet i alle sine puncter og Clausuler, Saaledis, at Elling Rognaldsen skal betale til Sig:r Hans Rispricht, Appostels Ejere, 3de 6 Lod Sølfv, sambt processens omkostning med 1 Rd:r, saa bliver og Elling Rognaldsen tilfunden her for Retten, at betale til Sig:r Risbricht

1733: 267b

Den/n/e foraarsagede process omkostning med 1 Rd:r, alt at efterkom/m/e inden 15 dage under Nam og Excecution.

Sig:r Hans Risbricht haver ved Henrich Winje og Wiching Tvilde som stefne viidner ladet indkalde Helje Joensen Odde og hans Huustrue Guri Erichsdatter for fortiilig sam/m/enleje, dom at lide, samt at erstatte den/n/e processis omkostning,
Stefne Viidnerne fremtræde for Retten og med Æd afhiemlede deris Stefnemaal at wære Lovligen forkyndt.
Efter paaRaab befantis at den indstef\n/te ej Comparede!!
Citanten var Laudag begierende.

Afskeediget.

Helje Joensen Odde og Gurri Erichs datter forrelæggis af Rætten Laudag til næste ting, da med sagen skal omgaais efter Loven.

Nock haver Sig:r Risbricht ved Henrich Winje og Wichin[g] Tvilde {fa} Som Stefne Viidner for Retten ladet indkalde Lucii Goutes datter, dom at lide for Lejermaal, samt at Erstatte processens omkostning.
Stefne Viidnerne med Æd afhiemlede deris Stefnemaal at være Lovligen forkyndt.
den indstefnte blev paaRaabt, mens ej Comparerede.
Citanten var Laugdag begierende.

Afskeediget

Lucii Goutes datter af Retten forrelæggis Laudag til Næste ting at møde, og til sagen at svare.

Som ingen fleere indfandt sig der vilde gaa i Rette, saa blev Retten ophæved til i Morgen.

Den 13 Novbr: blev atter det Almindelige Høste og Skatting!! (Skatte) ting holdet paa Wosse Wangen for Wangen[s] Almue, og blev Administreret

1733: 268

af Sorenskriveren med foranførte LaugRætsmænd, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged og bonde Lægsmanden. er da følgende passered.

Godved!! (Gudmund) Amunsen Soue efter forrige Stefnemaall haver ved Stefne Viidnerne Henrich Winnie og Wichin[g] Tvilde med forrelæggelse her for Retten ladet indkalde Tollef Øfvre Grove, til sagen at svare mod Citanten for den af ham paastaaende lønd!!,
den indstefnte efter paaRaabelse møtte ej for Retten,
Stefne Viidnerne fremtræde, og med Æd afhiemlede deris forrelæggelse at være louligen forkyndt.
Citanten var inu!! (endnu) Laudag begierende.

Afsagt.

Sagen udsettis til Næste Waarting, til den tiid forrelæggis Tollef Øfre Grove for Retten at møde til sagen at svare, da der med skall omgaais vis!! (hvis) Lov og Rett medførrer.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Jessen fremtræde for Retten og lod læse, de sædvanlige forlangte tingsviidner, som er, Selv Ejer Mantallet, den udeStaaeende Restance for dette aar 1733, det Ordinaire tings vidne bestaaende af 8te poster, efter disse Documenter tydeligen var oplæst for Laug Rætten og tilsøggende Almue, samt nøje Examineret, og befantis i alle maader Rigtig, var Fogden begierende at Laugretten sam/m/e med deris boemercke[s] undertrøckelse vilde beviidne, som af Retten blev bevilget, og vedtaget.

Efter paaraabelse, befantis ingen fleere som vilde gaa i Rette, hvor paa Retten for den/n/e tiid, og for dette aar her paa Wangen er ophæved.

1733: 268b

Til slutning blev af Fogden opnæfnt de mænd som udj tilkom/m/ende aar 1734re Retten som Laug Rætis mænd skall betiene, Størck Ledal, Iver Ousgier, Siur Rondwe, Nye 5 mand, som er, Herman Røtte, Brynil Finne, Brynel Gierager, Anders Lie, Mathias Mølster, de som icke tilforn haver besiddet Retten, bliver af Retten tilholdet efter Loven, for Laugmanden at Aflægge deris Laug Ræts Eed. derne[t] blev Retten ophævet.

Ao: 1733, d: 18 Nobr:, blev Extra Ræt sat paa Gaarden Leqve, udj den af Capit: Jens Nordahl forhen paatalte sag, Contra Magist: Jørgen Harboe, Rætten blev Administ: af Kongl: Maj:tts Sorenskriver Johan Sechman Fleischer, og de paa fol: 259, anførte Laugrets mænd, overværende paa Fogdens Veigne bonde Lægsmanden Wichin[g] Tvilde,
for Retten fremtræde Knud Erichsen og Arve Olestad!! (Ullestad?), som stefne vindner!!, og med Eed afhiemlede den forrelæggelse, som den 12 Novbr: nest afvigte, fra Retten blev forkyndet Mag: Jørgen Harboe, sam/m/e at wære Lovligen forkyndet, i Magist: Jørgen Harboe[s] Eegen paahør for hans boepæll,
Magist: Jørgen Harboe Comparerede i Eegen Persohn her for Retten.
Sorenskriveren forreslo bægge Parterne forliig, mens som de dertil icke vare Eens sindede, saa blev med sagen fortfahren.
Capit: Nordahl begierede at de af ham indstefnte Vidner maatte blive afhørt, først, hvem som haver nedskaaren hans (Ag)gre, Leqvet forskottet kaldet, samt (Thun)s agger, for det andet, hvor det Korn

1733: 269

siden er henført, og for det 3die, hvorlenge det er sidden, 4de, hvem som tog det høe Capit:[s] folck hafde \ned/ slaaet og stoed \op/salet(?) (opsaattet?) paa Marcken, 5te, om den

Eenge marck af de 3 Spand jord som stoed uslagen, da forbud var giort, hvor det afblev, 6te, om Vidnerne icke kand giøre anviisning, paa agerne som Mag: Harboe[s] folck bemægtigede sig, 7de, iligemaader Eengge marcken som bemelte Magist:[s] Folck har bemægtiget sig, 8de, om Vidnerne kand giøre anviisning paa for om/m/elte Engge marck som stoed uslagen, efter at forbudet war gaaet, Efter foranførte poster, hvar!! (var) Capit: Nordahl begierende at Retten vilde Examinere Vidnerne.

Magist: Jørgen Harboe lod indførre, om Capit: Nordahl icke inu!! (endnu) vil beqvem/m/e sig til, at an/n/am/m/e Kornet af Leqve forskott, som formeedelst vilfarelse i hans Lade er indført, og lagt for sig selv, efter som det tilforne nogle gange er Capit: tilbuden, og endnu tilbydes, med det Christel: forslag af det fuldkom/m/eligen, og uden nogen hang, eller bekostning, ved Præste gaardens folck vil bringes til Capit: Nordahls Lade.

Capit: Nordahl lod indførre, at Refererede sig til sin forrige giorte Paastand, og paastoed, at hans indstefnte Vidner maatte afhøris, er hans forregaaende gi(ior?)de interrogatorier.

Efter at Eedens forklaring af Lovbogen for Vidnerne var oplæst, og af Retten formanet, bleve de alle udviist, undtagen

Anders Siursen, som efter aflagde Eed vandt saaledis til ofvenanførte Qvæstion[er]

1733: 269b

1: Resp: folckene i Præste Gaarden haver nedskaaren Leqve forslotte!! (forskotte), mens hvem som haver nedskaaren Thuns ageren, det haver Vidnet ej seet. Magister Harboe tilspurte Vidnet om ham icke er vitterligt at Leqve folcket hafde begyndt at skiære Leqve forslott!! (forskott) ageren, og forlodde den saa. Resp: Vidnet viiste ej viidere her til at svare end vad!! (hvad) hand hafde hørt af andre fortælle, neml: at Leqve Folckene skall have begyndt at nedskiere paa Leqve forslot ageren om Løverdagen, og da sam/m/e dag, Kom Forbudet, og om Mandagen eller Tirsdagen der efter bgynte Præste Folckene at nedskiere paa sam/m/e ager. Magister Harboe tilspurte viidere om Vidnet ved af hvad aarsage Leqve folck forlod aggeren, Resp: Vidnet hafde hørt af andre fortelle, at der var kom/m/en forbud, at Leqve folck maatte icke skiere. 2: Qvest: Resp: hand hafde hørt sige at det var bleven kiørt i Præste gaarden. 3: Qvest: Resp: det kunde Vidnet icke erindre. 4: Qvest: Resp: det viiste Vidnet icke. 5: Qvest: Resp: hand hafde seet det staa uslaaet. 6: Qvest: Resp: Nei. 7: Qvest: Res: hand hafde icke seet noget høe, undtagen det som stoed uslagen. 8de Qvest: Res: naar der var barjord, saa kunde Vidnet viise det, mens siden det nu ligger over alt med snee, saa kunde Vidnet ej giøre nogen anviisning.

1733: 270

som ingen af parterne hafde viidere at tilspørge Viidnet, saa blev det afviist, og igien indkaldet

Baard Torgesøn, som efter aflagde Eed wandt saaleedis. 1: Qvæst: Resp: Anders, som er Rosmand paa Præste Gaarden, hand har nedskaaren Thuns ageren, mens Vidnet hafde icke seet hvem der har nedskaaren Leqve forslotte, men hand har hørt at Præstens folck har nedskaaren{de} sam/m/e ager. Magist: Harboe tilspurde Vidnet hvad tiid og dag hand saa Rosmanden Anders Siursen skiære Tuns ageren, om det var før forbudet kom eller derefter, Resp: hvad dag det var veste Vidnet icke, mens det var efter forbudet var giort, at Thuns ageren blev skaaren af Anders Rosmand, Viidere tilspurte Mag: Harboe Viidnet, om hand veed, enten det skeede ved Leqve Folckets tilladelse eller icke, Resp Vidnet viste icke af nogen tilladelse at sige. Qvest: om hand icke veste i sin samvittighed at Leqves folcket, hvor iblandt Vidnet var en arbejdere, icke vilde befatte sig med sam/m/e ager efter forbudet var skeet. Resp: Vidnet hafde intet hørt noget der om, og ej heller viste noget. 2: Qvest: Resp:

Nej, det viiste Vidnet icke. Capit: Nordahl tilspurte Vidnet, om hand icke hafde hørt hvor Kornet er afbleven, Resp: hand hafde hørt sige at Kornet af Leqve forslotte var Com/m/en!! i Præste gaarden, men det af Tuns ageren var kom/m/en paa Leqve. Capit: Nordahl begierede at Vidnet maatte forklare, efter hvis befahling Tuns agerens Korn er indkom/m/en i Leqve(s Lade), for det andet, om hand kand sige, …….

1733: 270b

hørt at Capit: Nordahl skal have tilladt eller befahlet at Kornet af Tuns ageren skulle kom/m/e i hans Lade. Resp: Vidnet veste slet icke andet at sige, end at Kornet er kom/m/en i Leqve Lade. Magist: Harboe spurte Vidnet, om hand icke har hørt og veed at Capit: Nordahl haver, eller hardeligen tiltalt sit Folck, fordj de indtog Tuns agerens Korn. Resp: Nej, hand hafde icke hørt det, ej heller viste der af at sige. 3: Qvest: Resp: Nej, det kunde hand icke Erindre. Qvest: om hand icke kand sige dagen, da dog dog Ungefær tiiden, Resp: det var for Larsocke dagen (: som er 10 Augustj :) 4: Qvest: Resp: Rosmandens drenge i Præste gaarden tog det hiem. Magist: Harboe spurte Viidnet hvor det høe stoed opsaattet, og om det var meere end af Trappe dams tejgen, saa og hvor mange saatter det var. Resp: hørt stoed opsaattet paa Trappe dams tejgen, mens om det var meere end af Trappe dams tejgen, eller hvor mange saatter, det viiste Vidnet icke, mens hafde hørt af andre at høet var slaaet, der det stoed. 5: Qvest: Resp: det veste Vidnet icke, mens da hand sidst saa det, da stoed det uslagen. Cap: Nordahl Qvest: om Vidnet icke har hørt at den sidstmelte Engetejg stoed og needRaadnede af sig selv. Resp: hand hafde hørt det af folck fortelle, og hafde hand selv seet det, naar hand var gaaen der forbje. Mag: Harboe Qvest: Vidnet, af hvad aarsage den/n/e tejg saaledis henstoed, om icke efter Capit: Nordahl[s] Eegen ordre, som da forlængst var kom/m/en af Bergen, Eller om folcket forvolte det,

1733: 271

Resp: her til veste Vidnet ej noget at svare. Capit: Nordahl lod indførre, efterdj Magist: Harboe behager at Qvestionere Vidnet om hvad tiid jeg fra Kongens tieneste var hiem kom/m/en til Leqve, skulde jeg formeene at Velb:te Mag: Harboe burte Erklære sig hvad dag og datum det maatte være Mag: Harboe, formeente, icke pligtig at være til noget svar, eftersom hand icke hafde Qvest: om Capit: Nordahls hiemkomst. 6: Qvest: Res: ja, Vidnet kunde giøre anviisning. 7: Qvest: Resp: ja, hand kunde ilige maader. 8: Qvest: Resp: ja, h/an/d vilde ligeledes giøre anviisning. Som ingen af parterne hafde videre at tilspørge Vidnet, saa blev han afvist, og igien indkaldet

Peer Larsøn Lødve, som efter aflagde Eed vidnede. 1: Qvest: Resp: Rosmendene i Præste gaarden hafde needskaaren begge aggerne. 2: Qvest: Resp: Vidnet hafde været med at nedskiere Korne[t] paa Leqve forslotte, og det var bleven ført i Præste gaarden, ligeledis var hand med da Tuns ageren blev skaaren, mens var ej hos da det blev bortført, altsaa ved Vidnet icke vor!! (hvor) det er henført. Magist: Harboe Qves: Vidnet, om icke Leqve folck hafde begyndt at skiære paa Leqve forslotte, og efterladt det igien, saa og hv(or)forre Leqves folcket lod af at skiære, og Rosfolcket begyndte at skiære. Resp: Leqves folcket hafde begyndt at skiære, mens da forbudet kom, som var om en Løverdag, holdt de op; og om Tirsdagen der efter begyndte Præstens folck at skiere. Qvest: om hand ved at forbudet blev forkyndt paa sam/m/e agger, eller ej. Res: Nej, det veste Vidnet icke,

1733: 271b

Mens da Lægsmanden var kom/m/en fra Leqve, tilspurte Anders Rosmand ham, om de skulde høste alle 3 Spand, der til Lægsmanden svarede ja. 3: Qvest: Res: hand kunde icke minde dagen, mens før Larsocke dagen var det. 4: Qvest: Res: Præstens Rosfolck. Mag: Harboe tilspurte Vidnet, paa hvad stæd det høe stoed, og om det var andet og meere høe, end af Trappe dams teigen, samt vor!! (hvor) meget det var som var opsaadet, eller hvor mange saatter. Resp: hørt stoed paa Trappe dams tejgen, mens viiste icke om det var andet og meere høe end af Trappe dams tejgen, ej heller veste Vidnet vor!! (hvor) mange saatter det var, mens da det blev indført var det 2 fuldkom/m/ene Læss og ½ Læss. Qvest: om Vidnet veste at Leqve folcket vilde tilholde sig det høe efter at forbudet var skeet, eller icke. Res: derom veste Vidnet ej noget. Cap: Nordahl tilspurte Vidnet om det icke var Mag: Harboes folck som nedslod!! (nedslog) og bortførte det høe af Soue Roens teig kaldet. Res: hand var icke i Præste gaarden den tiid, ej heller hafde hand hørt noget derom. Capit: Nordahl Refererede sig til den/n/e post at førre Vidner i belejlig tiid. 5: Qvest: Res: herom veste Vidnet ej noget at svare. 6: Qves: Res: ja. 7: Qves: Res: ja. 8: Qves: Res: Nei. Som parterne ej viidere hafde at tilspørge Vidnet, saa blev det afviist, og {ick} igien indkaldet

Lars Siursen, som efter aflagde Eed med opragte fingere vidnede. 1: Qves: Resp: Præste Folckene hafde nedskaaret det. 2: Qves: Res: Kornet af Leqve forskott blev ført

1733: 272

i Præste Gaarden, mens Kornet af Tuns ageren blev ført paa Leqve. Mag: Harboe tilspurte Vidnet om icke Leqve folck hafde begyndt at skiere paa Leqve forskott, og saa efterladt det at skiere, sambt hvorforre Leqve folcket forlode sam/m/e agger og lod andre skiere. Res: Leqve folcket hafde begyndt at skiere paa Leqve forskott, mens holdt op formedelst forbudet kom. Qves: hvad der bevæggede folckene i Præste gaarden, at indhøste den agger, og om de ej lagde Kornet særdeelis i Laden. Resp: formedelst forbudet, frasagde Leqve folket sig, ej \at/ høste kornet, og altsaa høstede Præste folcket det og lagde det gandske for sig selv i Laden. Cap: Nordahl tilspurte Vidnet, om hans folck frasagde sig Leqve forskott, eller og de formedelst forbudet, maatte gaa der fra. Res: Mickel paa Leqve hafde sagt til Vidnet og hans madmoder, som er Roskoene i Præste gaarden, at der var skeet forbud, og de fick icke skiere ageren, mens de paa Præste gaarden fick skiere aggeren. 3: Qvest: Res: det var for Larssocke dagen, men tiiden kunde hand icke Erindre. 5: Qvest: Res: folckene i Præste gaarden hafde taget det og ført det hiem. Mag: Harboe tilspurte Vidnet, om det var andet høe end af Trappe dams tejgen, og vor!! (hvor) meget det omtrænt kunde være. Res: der var ej andet høe end det som var voxt paa Trappe dams tejgen, og det var 10 saat[ter] da det blev indhøstet, udgiorde det 2 ½ Læs. Capit: Nordahl Qvest: hvem som nedslo Engtejgen Souge Roen kaldet, og hvor det høe blev

1733: 272b

henført. Res: Folckene i Præste gaarden slog den, og høet blev ført til Præste gaarden. Mag: Harboe Qves: om det var før forbudet eller efter forbudet Soue Roen blev afhøstet. Res: efter forbudet. 5: Qvest: Res: det blev staaendis og neer Raadnede. 6: Qvest: Res: ja. 7: Qves: Res: ja. 8: Qves: Res: ja. Som parterne ej viidere hafde at tilspørge Vidnet, saa blev det fra Retten endlediget, og igien indkaldet

Maritte Ols datter, som efter aflagde Eed vidnede 1: Qves: Res: Rosfolcket \paa Præste gaarden/ nedskaar Leqve forskott, mens Vidnet hafde icke seet hvem der skaar Tun aggeren. Mag: Harboe Qves: om Vidnet icke er vitterligt at Leqve folck hafde begyndt at skiære Leqve forskott, mens efterlod det, og hvorforre de forlod det at skiere og høste. Res: Leqve folckene begynte at skiere om Løverdagen, og Præste folckene om Tirsdagen der efter, mens

hvorforre Leqve folcket opholt, veste hun icke. 2: Qves: Res: hun har seet at de Kiørte Kornet af Leqve forskott need i Præste gaarden, men viidere hafde hun icke seet. 3: Qves: Res: hun kunde slet icke Erindre det. 4: Qves: Res: hun hafde icke seet det. 5: Qves: Res: Creaturene ha\r/{fde} opædet det. 6: Qves: Res: Leqve forskott kunde Vidnet giøre anviisning paa, mens viidere hafde hun icke seet. 7: Qves: Res: der om veste intet at sige. 8: Qves: Res: ja, der paa kunde hun giøre anviisning.

1733: 273

Som ej viidere var at tilspørge Viidnet, saa blev hun fra Retten entlediget.
Siden det var seent ud paa aftenen, saa blev Retten ophævet indtil i Morgen Kl: 9 slet, da parterne vil behage at indfinde Dem for Retten, da udj sagen viidere skall blive afhandlet. saaleedis forafskeediget.

Den 19 Novembr: blev atter Extra Rett satt og holdet paa Gaarden Leqve imel: Capit: Jens Nordahl og Contra Magist: Jørgen Harboe, Laug Rets mændene som beklæde retten med Sorenskriveren, ware efter Fogdens opnæfnelse, ofverværende bonde Lægsmanden Wichin[g] Tvilde,
begge parterne Compareerede i Eegen Persohn for Retten, og er da følgende passeret.
Magist: Harboe fremstoed for Retten og hafde at forrestille, først, sit indlæg i sagen til Rettens oplysning, dernæst, de der udj paaRaabte documenter, og Endelig, Vidner udj den/n/e sag, som Erbødig begieris at maatte afhøres, alt til hans og Rosfolckenis forsvar. Indlæget samt documentet blev for Retten oplæst, og efter Magist: Jørgen Harboe[s] paastand i acten indført. Dernæst foreslog Mag: Harboe de Vidner hand hafde, med begiering at de maatte blive i Eed tagen, neml: Lægsmanden Wichin[g] Tvilde, David Mølster, Michel Torgiersøn, Peder Monsøn, Atle Monsdatter, Britte Ivers datter, disse 4re tienende paa Leqve, Knud Ericksøn, Lars Siursøn, Britte, RosKoene i Præste gaarden, Knud Bottelsen, Rosmand i Præste gaarden.
Capit: Nordahl lod indføre, at hand Reser-

1733: 273b

verer sig til sin forrige i Rette settelse, og haver icke med slige indvendinger at bestille, mens hvor med Mag: Harboe vilde beviise at h/an/d Lovlig og betim/m/elig haver ladet declarere for mig at det korn af min ager, som i Præste Gaarden er bleven indført, hand icke haver vildet woldet som nu forregives, derom har jeg icke fornum/m/et noget beviis fremført, ej heller skall kunde beviisis. videre lod Cap: Nordahl indføre, at hand holder sig til forbudets forretning, og haver icke med Mag: Harboe[s] indvendinger at skaffe, baade fordj Præsten selv, maatte ordinaire!! (ordinere?) vor!! (hvor) vidt hans folck skulde gaa, og at {M} om Magist: Harboe trøster sig at beskylde Fogden eller de af ham udsende, det da er en sag den/n/em imel: og Capit: Nordahl uvedkom/m/ende, og udenfor den sag hand har paastæfnt, paastaar derforre den/n/e Respective Ræts Gransknings besigtelse og Taxcering paa \den/ skade ham paa ager og Eeng skeet er, end meere forrestillede Capit: Nordahl om icke Mag: Jørgen Harboe bør beviise eller declarere hvor vidt hand har vildet haft forbudet skulde gaa efter Reqvisition og acterne, thj sligt beviis burde hand have haft ved forbudet tilstæde, i andledning af Lovens 1 bog 18 Cap: 19 art:
Mag: Harboe Refererede sig til sine i Retten lagde documenter og Vidnernis afhørelse, holdende det unødvendig og ufornøden, noget forinden her (til) at svare.
Capit: Nordahl forrestillede, endskiønt hand efter sin

1733: 274

uforgribelige meening skulde formode at Mag: Harboes muntl: førte Stefnemaal, hvor af Copie her i Retten læggis til at førre Vidner imod ham af Mag: Harboe saaKaldede beskyldninger, icke med 5te Nætters Stefning kunde førris, ej heller, at Stefnemaalet til den/n/e dags dato er forfalden, og saaledis dette Stefnemaall gandske af ingen Værdj, og anden gang har og Mag: Harboe ved tvende mænd varslet mig at anhøre endnu fleere Viidner, men hvad Naufn Sam/m/e Vidner hafver, eller hvem det er, er mig ubekiendt, saa dog for at den/n/e Respective Rætt icke skall have ophold, og jeg derved skulde søge udflugter udj Sagen, er jeg villig at anhøre Magist: Harboes Viidner, saavit mit Stefnemaal og min Persohn kand paagielde. Copien af det muntl: Stefnemaal blev i Retten fremlagt af Cap: Nordahl, med begier dette maatte blive oplæst og i acten indført.

Mag: Harboe indstillede ickun til Rettens syn hvad urimelighed dette haver som Cap: Nordahl ickun til vitløftighed fremlægger, hand kalder det Copie af muntl: Stefning, da Copie, af talende or!! (ord) icke kand sigis, men vel Copie af skrifter {som} eller Skriftl: Stefning, som Stefne Viidner maa tilstaa eller give.

Capit: Nordahl lod indføre, at hand paastoed icke andet, end at Stefne Vidnerne maatte blive Examineret om de hafde forkyndt ham Stefningen saaledis som dette Copie udviiser.

Stefneviidnerne som hafde forkyndt dette Stefnemaal af 9de Novbr: (indeværende aar, blev)

1733: 274b

paaRaabt, mens var ej tilstæde, altsaa Reserverede Capit: Nordahl sig dette til en anden tiid.

Stefne Viidenerne Anfin Ullestad og Holker!! (Holger?) Ullestad, som har indstefnet Viidnerne til den/n/e tiid, samt Capit: Nordahl til vedermælle, fremtræde for Retten og med Eed afhiemlede deris Stefnemaal at være Lovligen forkyndt.

hernæst blev Eedens forklaring af Lovbogen for Vidnerne oplæst, dernæst bleve de udvist, undtagen Lægsmanden Wiching Tvilde som første Vidne.

Capit: Nordahl lod indførre, den/n/e Respective Ret vilde behage at eftersee, de af Mag: Harboe i Retten lagde Documenter, om icke de første paaRaabte Vidner, neml: Lægsmanden Wiching Tvilde og David Mølster, der har været med udj Arrestens forRetning, da den skall være forkyndt her paa Leqve, saa skal det og af den, af Mag: Harboe i dag her i Retten indlagde Indlæg, nocksom befindis at Lægsmanden bliver beskyld, at det efter hans Raad skall være meere giort forbud paa, end Velb:te Mag: Harboe nu vilde sige hand icke vilde forbudet skulde henstrecke sig; henstillende til Rettens gotbefindende om bemelte Lægsmand kand eller maa være Vidne udj en sag hvor hand selv bliver beskylt.

Der paa Replicerede Mag: Harboe først, at det er klart af Kongl: May:tts Lov at forbud skal skee enten ved Fogden eller og ved tvende Mænd …….. min Reqvicition henstillet til

1733: 275

Fogden at forrette forbudet, saa hand allene i dette verck staar som for Gierningsmand, haver da Wiching Tvilde og David Mølster fuldet!! (fuldt) med Fogdens Fuldmægtig, saa følger det at de vare Vidner, og ej forbudets forRettere, for det andet, er Lægsmanden Wiching Tvilde icke beskylt naar mit indlæg efterseeis, for at have giort forbud paa et eller andet, men der siges hand gick kund at have Raadført Rosfolcket efter sit viidende om forbudets forkyndelse, thj formodis at disse tvende Viidner maa afhøris, og siden indstillis det til den Respective Rett hvor vidt deris Vidne kand Validere i den/n/e Sag, og hvis da det icke skulde got synis af Dom/m/eren at afhøre de tvende Vidner Wiching Tvilde og David Mølster, som de har været Vidner ved forbudets forkyndelse, det da maatte være i Rættens minde, at jeg begierede, de

maatte være afhørt, for det øfrige begierte han at Stefnevidnerne maatte afhiemle, At de har warslet {Stefne vidnerne} Fogden.

{Afsagt}

Stefne Vidnerne Anfin Ullestad og Holcher Ullestad efter paaRaabelse fremkom for Retten, og med Eed afhiemlede at de med 5te Natt stefning hafde Lovligen warslet Fogden, og Stefnemaalet for ham Selv forkyndt i hans Logement.

Magist: Harboe lod indføre, paa det sagen ei skulde opholdis ved mig (: Mag: Harboe :) i nogen maader, med forrelæggelse til Fogden, siden hand ej for Retten har Compareret, saa var Mag: Harboe begierende, at disse

1733: 275b

tvende Vidner maatte blive afhørte indtil videre, men at den/n/em maa paalæggis til grangivelig minde, i sin tiid at erindre, hvorleedis med forbudet tilgick i or[d] og Adfær, og at der nu maatte fortfaris med de andre Vidners afhørelse.

Vidnet Michel Torgiersøn blev for Retten fremkaldet, og efter aflagde Eed, til Hr: Mag: Harboe[s] Spørsmaal vidnede saaledis. 1: Qves: Om Vidnet var tilStæde og hørte forbudets forkyndelse, ved Fogdens tiener Peder Beyer. Resp: ja. 2: Qves: Om da efter min begierings oplæselse blev dem tydelig sagt hvad tejer!! (teiger), agere, marcker, og wande de skulde holde sig fra. Resp: efter oplæsningen blev dem intet sagt noget. 3: Qves: hvorleedis Vidnet da forstoed forbudet. Res: hand forstoed det icke anderleedis end at det war over alt sam/m/en af de 3 Spand, og Siden hans hospond ej var hiem/m/e, gick hand Rent fra det. 4: Qves: at Vindet!! (Vidnet) vilde forklare hvorledis Mag: Harboe hafde kaldet Vindet!! (Vidnet) til sig efter hans hiemkomst fra Bergen. Res: Mag: Harboe hafde sendt en dreng op til ham, at hand, neml: Vidnet, skulde kom/m/e neer i Præste gaarden. 5: Qves: Om Vidnet da icke hafde med sig efter Mag: Harboe[s] begiering, den Copie {af for} angaaende forbudet. Res: ja. 6: Qves: Om Mag: Harboe da icke læste den for Vidnet, og hand der af fattede bedre oplysning. Res: jo, Mag: Harboe hafde læst det for ham, mens at hans, (neml: Mag:) Harboe[s] tale, da var det, at {v}i hafde

1733: 276

forløbet {…} jer, og at Mag: Harboe icke hafde begier[t] forbud paa Tun ageren. 7: Qves: at Vidnet vilde fremlægge de Copie. Res: Vidnet fremlagde de sam/m/e. Magist: Harboe begierede, at sam/m/e maatte blive efterseet, om det war hans Reqvicition, eller heelle forretningen. [Ved] Eftersyn befantis det kuns at være Copie af Magst: Harboe[s] Reqvicitte under Peder Bejers haand Vidimeret. sam/m/e blev Vidnet tilbage leveret. 8: Qves: Om icke begge Rosmændene i Præstegaarden vare da tilstæde, da jeg talte og handlede saa med Viidnerne. Res: ja. 9: Qves: Om icke Magist: Harboe tillige med Rosmændene gick neer med Vidnet i Laden og viiste Vidnet Kornet som af Leqve forskott var indkom/m/en did hvor det laae, og tilbød Vidnet, at annam/m/e det igien, med de or[d], see der ligger Kornet dit. Resp: jo, det forholt sig saa. 10: Qves: Om Vidnets Huuspond Hr: Capit: Nordahl da var hiemkom/m/en fra Byen. Resp: Nej, var \hand/ icke. 11: Qvest: Om Vidnet icke strax efter hans Huuspons hiemkomst, berettede ham alt dette. Res: ja, Vidnet hafde fortalt hans Huuspond det alt sam/m/en, untagen om den Copie hand hafde vist Mag: Harboe, det hafde Vidnet icke sagt, at Mag: Harboe hafde læst ham den, 12: Qvest: Om icke Vidnet med sandhed maa tilstaa, at hand som dreng (af) Huuspond paa Leqve fick snippe og haar tiltale af Capit: Nordahl, for hand hafde indtaget Tuns agerens Korn, og det i paahør af de andre Leqves tien/n/ere.

1733: 276b

Resp: Nej, hand fick icke anden tilltale en[d] den/n/e, at hafde hand ladet blevet det Meeste, saa, skulde og hafve ladet blevet det Minste, mens om de andre Leqve tien/n/ere var hos og hørte der paa, det Erindrede Vidnet icke. 13: Qvest: Endel: om icke begge Rosmændene i Præste gaarden ware siden her oppe paa Leqve og tilbøde Kornet som laae i Præste Gaars Laden, at maatte igien an/n/am/m/is, de vilde selv hielpe at føre det op. Res: jo, de kom her op en aften i mørckningen og tilbød Leqve tieneste folck, om de vilde tage imod Kornet, saa vilde de hielpe til at føre det her op. 14: Qvest: Om Vidnet da icke gick ind til sin Huusponde at hende svar der paa, og hvad svar i da fick. Resp: jo, Vidnet gick ind til sin Huusponde og sagde det, og da blev ham svaret, i ved i fick maadel: tack ved den ager i tog ind, og viidere svar fick Vidnet icke af hans Huusponde. 15: Qvest: Om da icke Rosmændene maatte gaa med det svar. Resp: jo. Som Mag: Harboe ej viidere hafde at tilspørge Vidnet, saa fremtræde Hr: Capit: Nordahl for Retten og Qvest: Vidnet efterfølgende 1: Qvest: Om den 13 Qvist:!! (: af Mag: Harboe :) maatte Viidnet tilspørges om de ommelte Rosmænd, da de opkom, som Vidnet forklarer, da var saa seent høstet at baade de Rosmændene saavelsom alle i Naboe lauget hafde (slup)pen deris Creaturer paa bøen.

1733: 277

Res: jo, de hafde alt, alle sloppen Creaturene ud paa bøen. 2: Qvest: Om Rosmændene sagde at de var af Sogne Præsten anbefahlet at gaa til Leqve i den forretning. Resp: Nej. 3: Qvest: Om icke Vidnet spurte dem der om, og hvad de da svarede. Res: jo, Vidnet hafde spurt dem der om, og da hafde Knud svaret Nej, mens de gick af dem Selv.

Udj det øfrige forrestillede Capit: Nordahl, at hvad samtale Mag: Harboe har haft med Vidnet i min Lovlige fraværelse, bliver han/n/em og Vidnet selv imel:, thj hafde det wæret Mag: Harboe[s] fulde Alvor, hafde hand strax ved Lovlig omgang fuldført det, og for min Persohn som ejere af Gaarden Leqve det ladet declarere.

Mag: Harboe begierede at maatte fortfahris med Vidners afhørelse, der paa blev opraabt Peder Monsøn, som fremkom for Retten, og efter aflagde Eed til spørsmaal svarede. 1: Qvest: Om Vidnet var tilstæde her paa Leqve da forbudet blev forkyndt. Res: hand var Soldat, og alt …….. tiid af Som/m/eren var i Bergen. 2: Qvest: Om Vidnet icke den tiid var en tienere af Capit: Nordahl. Resp: Jo. 3: Qvest: Om Vidnet, da værende i Byen, spurte sin Huuspon!! (Huusbond) Hr: Capit: Nordahl hvor meget der var giort forbud paa, paa Leqve, om paa de 3 Spand eller paa mindre, og hvad svar Vidnet da fick, af hans Huusponde. Resp: Nej, Vidnet hafde icke spurdt Cap: der om, mens da de skulde Rejse hiem hørte hand af Fruen sige, at der skulde icke være giort Arrest paa 3 Spand.

1733: 277b

4: Qvest: Om icke begge Rosmændene i Præste Gaarden, ware, efter Capit:[s] hiemkomst fra Bergen, paa Leqve, og tilbøde udj Vidnets og fleere tieneris paahør, at Kornet af Leqve forskott maatte an/n/am/m/is tilbage, og at de tilbøde sig at føre det op til Leqve. Resp: ja, dette er saa passeret. 5: Qvest: hvad svar Rosmændene fick. Resp: det sam/m/e svar bekom Rosmændene som Michel Torgiersen hafde faaet af Capit:, neml: i fick maadelig tack for det korn i har taget, saa jeg fick kort svar, var Michels sigende. 6: Qvest: Om Vidnet ellers veste hvad her var giort forbud [paa] Resp: Nej. Capit: Nordahl tilspurte Vidnet om da Rosmændene opkom til Vidnet, om det da icke var ved Alle Helgens tiider, og da alle Creatarurer!! (Creaturer) var sluppen paa bøen. Resp: tiiden kunde Vidnet icke Erindre, mens Creaturene var paa bøen, og hafde gaaet nogen tiid paa bøen. 7: Qvest: Om Vidnet

hørte af R[o]sfolkene at de af Mag: Harboe var befahlet at gaa her op, og giøre dette tilbud. Res: Nej, det hafde hand icke hørt.
Angaaende disse tvende Qvest: replicerede Magist: Harboe til Rettens oplysning, først at det er bekiendt for alle indvaanere paa Woss at Korn kand vell og uskatt førris paa slæde, og saa indtil Paasken; der nest at Ros-

1733: 278

mændene i Præste gaarden, Anders Siursen og Knud Botolfsen, ere icke tienere, men frie Eegene mænd, hvilke og ere Stefnte som hofvet mænd udj den/n/e sag tillige med mig.
Som det war ud paa aftenen, saa blev Retten ophævet. Formedelst Sorenskriverens Rejse til Lysse Closter Tingene, som begyndis d: 23 Novbr:, hvor til er 14 Mille til Lands og Vands at Rejse, saa udsættis sagen til efter Juel, forinden en hvis dag og datum til Rettens Nermere holdelse skall blive betiids bekom/m/et og begge Parterne Communiceret. saaledis forAfskeediget.

Ao: 1733, d: 23 Novbr:, blev **Almindel: Høste- Skatte- og Sage-ting holdet paa Gaarden Sæberhagen, beliggende udj Hardanger under Lysse Closters Juristigtion**, og blev Retten Administreret af Kongel: Maj:tts Sorenskriver Johan Seckman Fleischer, og medhafte Laug Rets mænd, neml: Torlef Gragevig!! (Kraakevig?), Jon Halversen, Asbiørn Helleland, Helle Sæberhagen, Wichlik Sexse, Jacob Ernes, Østen Oppedahl, Lars Ringøye, ofverværende paa Fogdens Veigne hans tien/n/er Sr: Wullert Fohrman, og bonde Lægsmanden Peer Indersøn Ureim, er da passeret.

Hans Kongl: Maj:tts Allernaadigste Forordning om Høyeste Rætt for Aaret 1734. datteret Feredensborg!! (Fredensborg) d: 6 Octbr: 1733. blev Allerunderdanigst oplæst.
Høyst bemelte Allernaadigste Forordning om Jagten udj Norge, datteret Fredensborg d: 8 Maj 1733. blev Allerunderd: publiceret.
Wiidere Allernaadigste Forordning om, at ingen maa befordre deris breve til Hamborg og udenRigs Stæder med den Svenske Post, datteret Friderichsberg d: 14 Martij 1733. blev allerunderdanigst oplæst.

1733: 278b

Nock Een Hans Kongl: Maj:tts Allernaadigst Forordning, om Kirckerne udj Norge tilliggende Goeds, og hvorledis der med dessen Afhændelse skall forholdes, datteret Friderichsberg d: 25 Februarj 1733. blev allerunderdanigst oplæst.
Højbaarne Hr: Admiral og Stift befalingsmands ordre, at ingen bonde maa udkaste af sin Jagt i Bergens Waagen nogen urenlighed, blev underdanigst læst, og er datteret Bergen d: 31 Octbr: 1733.
ditto Naadigste ordre om nogen perlefangst er at finde, datteret Bergen d: 28 Augustj 1733. og underdanigst oplæst.
widere Naadigste ordre, at ingen maa understaa sig at have med Perlefangsten at bestille. datteret Bergen d: 31 Octbr: 1733, ligeleedis oplæst.
Højbaarne Hr: Admiral Kaas og Højærværdige biskop Bornemand, deris ordre, grundende paa woris Allernaadigste Konges tilladelse, at hvis breve og indlægger med widere, som i Retten worder fremlagt, Kirckerne i Bergen vedkom/m/ende, maa passere paa slet papiir uden betaling, datteret Friderichsberg d: 10de Aprill 1733. blev oplæst.

Sig:r Henrich Hansøn Foermands udgivene bøxsel brev, datteret Lysse Closter d: 6 Nobr: 1733. til Anders Haagensøn paa ¼ Løb smør og ¼ td: salts Landskyld, udj Gaarden Oppedahl. blev oplæst.
ditto udgiven bøxsel brev, datteret Lysse Closter d: 12 Januarj 1733. til Hans Philupsen paa 1 pd: og 23 mrk: smør og ½ td: salt udj Gaarden Utne i Hardanger, som blev oplæst.
ditto udgivene bøxsel brev med Contra Revers, datteret Lysse Closter d: 19 Nbr: 1733. til Anders Torbiørnsøn paa ½ Løb smør og ½ huuds Landskyld udj Gaarden Køltvedt!! (Koltvedt) i Strandebarms skibbr: blev oplæst.

1733: 279

Sig:r Hans!! Henrich!! (Henrich? Hansøn?) Foermans udgivene bøxsel brev med Contra Revers, datteret Lysse Closter d: 10 Martij Ao: 1733. til Larss!! Torbiørnsøn paa 1 pd: 3 mrk: smør og ¼ td: salt udj Gaarden Store Fosse, som blev for Retten oplæst.

De sædvanlige Tingsvidner som Fogden plejer at tage, blev for Retten og tilsøgende Almue oplæst, som ingen hafde noget derimod at sige, bleve de nøje Examineret, og efter Fogdens begiering forseiglet.

Hernæst blev opnæfnt de Laug Ræts mænd som Retten udj tilkom/m/ende Aar 1734. skall betiene, som er Knud Lussang, Michel Lussang, Indre BeckeWig, Brynil Seim, Amun Diønne, Nye, Siur Sexse, Anders Hogens: Oppedahl, Poul Hans: Opheim, disse nye som icke tilforn haver aflagt deris Eed bliver af Retten tilholdet for Laugmanden at aflægge deris Laug Rets Eed.

Som ingen indfandt sig Efter paaRaabelse der vilde gaa i Rette, saa blev Retten ophævet for denne gang.

Ao: 1733, den 27 Nobr:, blev holdet **Almindel: Høste, Skatte og Sage Ting, udj Waags Tinglaug paa Gaarden Storebøe, beliggende under Lysse Closters Juristiction**, og blev Retten Administreret af Kongl: Maj:tts Sorenskriver Johan Seckman Fleischer og efterfølgende Laug Ræts mænd, neml: Niels Christophersøn Wespestad, Knud Monsøn ibdm:, Simen Blenis, Johannes Hoftham/m/er, Knud Kloppen, Johannes Bielland, Erich Melling, Knud ibdm:, ofverværende paa Fogdens Veigne hans fuldmægtig Wollert Fohrman, og bonde Lægsmanden Mikkel Wespestad, sambt tilsøggende Almue, og er da passeret.

Allerunderdanigst læst og Publiceret de Kongl: Forordninger som Extrah: paa fol: 278.
Underdanigst læst og forkyndt de ordres og documenter som er Extrah: paa fol: 278.

1733: 279b

Sig:r Henrich Hansen Foermandns!! udgivene bøxel brev med Contra Revers, til Pouel Davidsøn paa ½ Løb smør og ½ huuds Landskyld udj Gaarden Storebøe, blev oplæst.
Ditto til Kield Larsøn paa 58 ½ s: penge Landskyld udj Gaarden Øfre Waage, blev oplæst.
ditto til Peder Tostensøn paa 58 ½ s: penge Landskyld udj Garden Øfre Waage, blev oplæst.

ditto til Johannes Pedersøn [paa] ¼ Løb smør og 3/8 huuder Landskyld udj Gaard: Store Heye, blev oplæst.
ditto til Peder Ellingsøn paa 1 ½ Spand smør og 3/8 huuds Landskyld udj Gaard: Storebøe, blev oplæst.

Efter forrige tiltalle paa fol: 194. af Pernille Piil Sal: Daniel Larssens, til Abraham Schollevig som Contrapart, Comparerede de begge for Retten, neml: Citantinden, og Contraparten, og tilstoed den indstæfnede at wære den af Retten ved Høste tinget Ao: 1732 afsagde Laugdag Lovligen forkyndt.
Og fremstoed for Retten Abraham Schollevig og kundgiorte det hand Louligen hafde ladet Contra indstæfne til dette Ting Pernille Piill, Dom at liide for huusleje, Kost og Tæring, sambt fløtning med hans baad og folck, som hun alt haver nydt og bekom/m/et, og hand der for ej nogen betalning mindel: har kundet erlange.
Citantinden, som Comparerede for Retten, tilstoed den/n/e Contra Stefning at være hinde louligen forkyndt i Eegen Persohn.
der paa fremlagde Abraham Schollevig et indlæg, datteret Skaalevig d: 25de Nobr: 1733. med begiering at sam/m/e maatte for Retten oplæssis og Prot:
efter at dette indlæg for Retten var oplæst, paastoed Citantinden opsættelse udj sagen til næste Waarting, til sam/m/e tiid hun agtede til sagens oplysning Vidner at lade for Retten indstæfne.
Contraparten var fornøjet med opsættelse.

1733: 280

Afsagt.

Sagen givis rom til Næste Waar ting. da der med skal omgaais efter Lov og Rætt.

Sig:r Henrich Foerman som Selv Eier og Foged ofver Lysse Closter Goedts, hans Fuldmægtig Wollert Foermand fremtræde for Retten og begierede, at maatte blive efterseet og Examineret følgende documenter, neml: Om opsidderne paa Mevatten er selvEiere til sam/m/e Gaard, og bruger den Selv, hvortil Almuen og Laugretten svarede alle ja, for det andet, det Aarlige Tingsvidne blev Examineret, for det 3die, Restancerne, og som det alt befantis Rigtig, saa var Mons:r Foermand begierende at Retten sam/m/e vilde Attestere og forseigle; som icke kunde nægtis.

Hernæst bleve de Mænd opnæfnte som Retten udj tilstundende Aar 1734 skulde betiene, som er, Johannes Wespestad, Joen ibdm:, Mathias Nespe!! (Nesbøe?), Niels Bircheland, Moens Bielland, Johannes Bircheland, og tvende Nye, neml: Henrich Gielland og Johannes ibdm: sam/m/e blev tilholt i goed betiid at aflægge for Laugmanden deris Laug Ræts Eed som Laug Ræts mænd.

Som ingen fleere indfandt sig efter paaRaabelse, der vilde gaa i Rette, saa blev Retten for den/n/e sinde ophævet.

Ao: 1733, d: 30 Nobr:, blev **Almindel: Høste- Skatte- og Sage-Ting holdet paa Gaarden Houe i Ous Skibbr:, beliggende under Lysse Closters Juristiction**, og blev Retten Administreret af Kongl: Maj:tts SorenSkriver Johan Seckman Fleischer, og med hafde Laug Ræts mænd, neml: Christopher Bøe, Ole Grindevold, Sander Krogei!! (Krogeide), Hans Røe,

Niels Eie, Peder Rø, Johannes Krogei, Lars Øfrei!! (Øfre Eide?), ofverværende Kongl: Maj:tts Foged og medEjere til Lysse Closter, Edle Henrich Hansen Foermand, og bonde Lægsmand

1733: 280b

Winsens Houe, og sambtl: tilsøgende Almue; er da følgende passeret.

Kongl: Maj:tts Foged oplæste allerunderdanigst den Sorenskriveren, Allernaadigste meddeelte Bestalning, datteret Friderichsberg d: 20 Martj 1732.

Af Sorenskriveren blev allerunderdanigst Publiceret, de Kongl: Allernaadigste Forordninger, og documenter med anden Høj øfrigheds ordre, som alt findes Extraheret paa fol: 278.

Sig:r H: Hans: Foermands bøxsel brev, datteret Lysse Closter d: 8 April 1733. til Anders Olsen paa ½ Løb smør og ½ huud Landskyld udj Gaard: Yttre Leqven, med Contra Revers, blev oplæst lydeligen.
Ditto, datteret Lysse Closter d: 30 Maij 1733. til Joen Olsøn paa 1 pund 4 4/5 mrk: smør, 1/5 huud Landskyld udj Gaard: Lund, med Contra Revers. blev læst.
Ditto, af 8de April 1733. til Lars Amunsøn paa 18 mrk: smør og ¼ huud Landskyld udj Gaarden Indre Leqven, og 18 mrk: smør, ¼ huud Landskyld [i] Yttre Leqve, med Contra Revers. blev læst.
ditto, af 20 April 1733. til Anders Andersøn paa ½ Løb smør og ½ huud udj Gaarden Tøsland, med Contra Revers. blev oplæst.
ditto, af 28 Nobr: 1733. til Jon Joensøn paa 18 mrk: smør og ¼ huud, 1 G:skind Landskyld udj Gaard: Indre Hisdalen, med Contra Revers, blev oplæst.
Ditto, af 28 Nobr: 1733. til Erich Sandesøn!! (Sandersøn) paa ½ Løb smør, ½ huuds Landskyld, udj Gaard: Krogeide, med Contra Revers, som blev oplæst.
ditto, af 11 Julij 1733. til Pouel Nielsøn paa 9 mrk:, 1 G:skind udj Gaard: Salbovigen. blev læst.
ditto, af 20 April 1733. til Stephen Pouelsøn paa ½ Løb smør og ½ huuds Landskyld udj Gaarden Houe, med Contra Revers, som blev læst.

Elling Nielsøn Wanvig fremtræde for Retten og androg det hand Lovlig haver ladet Stefne og

1733: 281

for Retten indkalde Steen Andersen Backe for 8 Rd:r Reede penge med 10 Aars Rente, som hand, Citanten, haver laant den indstefnte, og nu icke i mindelighed at vil betale, der for Dom at liide, sambt at blive tilfunden at erstatte ham processen[s] omkostning tilstræckelig,
den indstæfnede Comparerede ej for Retten.
Stefne Vidnerne Winsents Houe og Ole Andersen Houe fremtræde for Rætten og med Eed Afhiemlede Stefnemaalet at wære Steen Andersøn Lovligen forkyndt, i Eegen Persohn for hans boepæl.
Citanten war Laudag begierende, siden den indstæfnede ej Comparerede.

Afskeediget.

Sagen gives Rom til neste Waarting, til sam/m/e tiid Steen Andersøn af Retten forrelæggis Laudag til {gienmælle} \Sagen/ at svare, da med Sagen skall omgaais som Lov og Rætt medførrer.

Wiidere androg Elling Nielsøn Wanvig for Retten, at have ladet indstæfne Steen Andersøn Backe, Dom at lide for uLovlig medfart, da hand var hos Steen Andersøn om Sin fordring, er hand af … Contrapart med haar {de} drag angreben; der for Citanten formoeder den indstæfnede, af Retten at blive tilfunden at lide, samt at betale ham den/n/e proc[e]ssis omkostning tilstræckelig.

Stefne widnerne Winsens Houe og Ole Andersen Houe fremtræde for Rætten og med Æd afhiemlede Stefnemaalet at wære Lovligen forkyndt, for den indst[æf]nede Selv, ved hans boepæl;

den indstæfnede Comparerede ej for Retten; ej heller Comparerede de udj Sagen indstæfnede Vidner, som er Ingeger Joens datter Backe, Stephen Stephensøn Backe;

i ligemaade afhiemlede Stefne Vidnerne, dette Stefnemaal for Vidnerne at wære Lovligen forkyndt.

1733: 281b

Citanten var af Retten begierende Laudag baade for Contraparten, saavelsom for de indstæfnede Vidner.

Afsagt

Sagen udsættis til Waarting[et], til sam/m/e tiid Steen Andersøn Backe, saavelsom widnerne af Rætten forrelæggis Laudag, her for Rætten at møde, da en hver skall wederfaris hvad Rætt er.

Som det war seent ud paa aftenen, saa blev Retten ophævet til i Morgen.

Dend 1 Debr: blev Retten atter satt med foranførte Laug Ræts mænd, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged og MedEjer til Lysse Closter, Edle H: H: Forman, og Lægsmanden samt tilsøgende Almue.

Fogden fremtræde med begier at de tingsvidner eller documenter som paa fol: 280 findes anført, maatte blive for Laug Retten og Almuen oplæst og Examineret, vilcket blev Efterkom/m/et, og som de i alle puncter og Clausuler befantis Rigtig, saa var Fogden begierende Retten med deris Attestation sam/m/e vilde bevidne, som af Retten blev vedtagen.

Der næst blev opnæfnet de Mænd som Retten skal betiene som Laug Ræts mænd udj tilkom/m/ende aar 1734. og ere de følgende, Knud Norvigen, Rasmus ibdm:, Niels ibdm:, Ole Grindevol, Lars Tuen, og Nye som Rætten tilforn icke har beklædt, neml: Mons Drange, Hans Bøe, Ole Houe, de som icke tilforn har beklæd Rætten blev advaret, at de i tiide for Laugmanden aflagde deris Laug Ræts mands Eed efter Loven.

Efter paaRaabelse befantis ingen som vilde gaa i Rette, hvor paa Retten for dette sinde blev ophævet.

Ao: 1733, d: 3 Dbr:, blev holdet **Almindel: Høste- Skatte- og Sage-Ting paa Gaard: Østevold udj Nordhorlehns Skibbr:!! (Fogderj) under Lysse Closters Juristiction**, og blev Retten Administreret af

1733: 282

Kongl: Maj:tts Sorenskriver Johan Seckman Fleischer og efterfølgende Laug Rets mænd, neml: Lars Hougland, Joneps!! Østevold, Niels (At)lestad, Niels Tvedt, Lars Kalland, Størk Smaadalend!! (Smaadalen), Mons Indre Hambre, Mons Øfstevold, ofverværende MedEjer og Forvalter til Lysse Closter, Edle H: H: Fohrman, og bonde Lænsmanden Peder Olsen Øfre Sandvend og tilsøgende Almue, hvor da er passeret.

Allerunderdanigst Publiceret de Kongl: ordres med andre documenter, som er Extraheret paa fol: 278 og 280.

Sig:r H: H: Foermas udstæde bøxselbrev, datteret Lysse Closter d: 1 Decbr: 1733. til Ole Wickman paa 18 mrk: smør og ½ Giedskind udj Gaard: Schaalevigen, som blev med Contra Revers oplæst.
Ditto med Contra Revers, datteret Lysse Closter d: 14 April Ao: 1733. til Johannes Jacobsøn paa 1 Løb smør og 1 huuds Landskyld udj Gaarden Atlestad. som blev oplæst.
Ditto, datteret d: 1 Apr: 1733, til Halvor Wintsensøn paa ½ Løb smør, ½ huud Landskyld udj Gaarden Yttre Hamre. blev oplæst.
Ditto, datteret d: 16 Julij 1733. til Niels Michelsøn paa ½ Løb smør og 3/8 td: malts Landskyld udj Gaarden Øfre Robmsloe!! (Romsloe). som blev oplæst.

Sig:r H: Foerman, MedEjere og Forvalter til Lysse Closter, fremstoed for Retten, og var begierende, at det sædvanlige og Aarlige Tingsvidne, maatte blive Examineret; som blev efterkom/m/et og befantis Rigtig i alle maader, hvor om hand var Rettens Attestation og forseigling begierende, som ej Kunde negtis ham.

Endel: blev opnæfnet de Mænd som Rætten som Laug Rætsmænd udj tilkom/m/ende Aar 1734 skal betiene, og ere de følgende

1733: 282b

Halvor Stieen, Lars Houland, Lars Allmeland, Niels Atlestad, Lars Kalland, Niels Tvedt, Poul Atlestad, og en nye som icke har betient Retten tilforn, Niels Andersøn Indre Hamre, som blev af Retten tilholdt for Laugmanden at aflægge deris Laug Ræts Eed.

Efter paaRaabelse befantis ingen som vilde gaa i Rætte, hvor paa Retten for den/n/e sinde blev ophævet.

1733
……
1734

(1734: 282b)

Ao: 1734, den 1 Febr:, blev Extraordinaire Rætt sat paa gaarden Leqve udj den sag som WelEdle, Welbr: Hr: Cap: Nordal efter foranførte har Reist imod Magist: Harboe for paalagde Arrest ofver Capit:[s] Jorde brug, og blev da Retten Administ: af Kongl: Maj:tts Sorenskriver,

ofverværende paa Fogdens Veigne bøjgde Lænsmanden Wiching Tvilde, Laug Rætsmændene som beklæde Rætten med Sorenskriveren ere de sam/m/e som paa fol: 259 er anført,
Capit: Nordahl Comparerede i egen Persohn for Rætten, paa Magist: Harboes veigne møtte Anders Lødve, boende paa Lødve, og forkynte at Magist: Harboe ikke kand Comparere for Retten i Eftermiddag, først, fordj det war Hellig Eftermiddag /: eller Hellig aften :/ og for det andet, at hand skulde paa syge besøg, war derfor opsettelse begierende.
Capit: Nordal lod indførre, at Retten vilde behage at Erind[r]e, det Magist: Harboe haver tilforne tvende gange brugt udflugter, og der ved haver h/an/d faaed tiid og opsettelse i den/n/e Aasteds forretning til i dag d: 1 Febr: Har Præsten jo ogsaa indstefnt Vidner til afhørelse for den/n/e Rætt, hvilcke Vidner og ere her tilstæde,

1734: 283

saa det er af med meere nock som sees hvad omgang tiid efter and: brugis af ham, saa henstiller ieg til den/n/e Respective Rett[s] billige skiønsomhed hvor vidt Præstens nu forrevendende kand eragtes, imidlertiid Reserverer ieg mig, saavel den/n/e som alle andre paa b..de unødvendige bekostninger at have mig forbeholden og ved den/n/e sags slutning for den/n/e Rætt tilbørlig Reperation at nyde.

Resolution

Siden Magist: Jørgen Harboe ved Anders Lødve haver ladet kundgiøre sit lovlige forfald, saa forundis ham af Rætten den/n/e opsættelse, og udsættis sagen til d: 8 Febr: førstkom/m/ende, da Retten om morgenen Kl: 9 slet, om Gud vill, skall blive sat, til sam/m/e tiid og dag, forrelæggis af Rætten parterne saavel som Vidnerne for Rætten at møde, da med sagen skall omgaais viis!! (vis) Lov og Ræt med førrer. saaledis forafskeediget.

Ao: 1734, den 8 Febr:, bleve efter næst foranførte vedtægt den Extra Rætt, neml: Capit: Nordahl og Magist: Harboe, atter satt paa Leqve, hvor Citanten med Contraparten begge for Retten Comparerede, og blev Retten beklæd af Sorenskriveren med foranførte Laug Ræts mænd, (saa møtte) paa Fogdens veigne Siur Wigge, (hvor da) følgende passeret.
Magist: Harboe var inu!! (endnu) begierende til Sagens fornødentl: oplysning, at Lænsmanden Wiching Tvilde og David Mølster, som indstæfnte Vidner, maa afhøris, eftersom den/n/e indviklede Sag udfordrede det, de ogsaa haver Compareret, og ere nu indstæfnte, det er øjensynlig af Stefnemaalets begyndelse til den/n/e Rettergang som melder om forbudet, og Fo[r]malicerer sig over dets omgang og forkyndelse, at her vil op(lyses) ved Vidnisbyrd hvorledis det er forkyndet, formoeder der forre tilsvar, at disse Vidner om forbudets forkyndelse, af de.. …….

1734: 283b

icke …….. de ..inden denne Session ophævis og dom gaar i sagen, de maa aflægge deris Edlige forklaring, eftersom Magist: Harboe endel: hen(sky)der sig ogsaa paa disse Vidner, og er (slutte)lig begierendis, at kalsmændene maa aflægge deris hieml: de tvende oftbemelte Vidner at være loulig varslet til den/n/e Session, fremlagde og Magist: Harboe kalsmændenis skriftl: Attest, {… var sedlen at de sam/m/e med Eed maate afhiemle} at Fogden udj hans Logement udj Bergen er bleven varslet til den/n/e Session.
Capit: Nordahl fremstoed for Retten og der hos vilde have sig til Refereret viis!! (hvis) hand imod Lægsmanden Wiching Tvilde, og iligemaader nu angaaende David Mølster, som begge haver verret de i forbuds forretningen overværende, og der under deris Signeter paa Magist: Harboes giorde Reqvicition Attesteret, hvilcken Reqvitition!! som Fogden, Capit: har

meddeel[t] beskreven, som her i Retten produceris, der imod kand den indstefnte Wiching Tvilde og David Mølster ej med skield meere eller mindre udsig(e), allerhelst naar den/n/e Respective Rætt vilde behage at eftersee Reqvicitionens dens paaskrift, saavelsom Magist: Jørgen Harboes indlagde indlæg, hvor hand (til) deels beskylder Lægsmanden som ……. erfahris.

Magist: Harboe lod indførre, at hand vil have d: Respective Rætt tienstl: erindret, først, om den Destingtion louen giør imel: forbud ved Fogden og Forbud som ellers skeer allene ved tvende Mænd, for det andet, om det Hr: Capit: Nordal selv tilstaar og siger at disse tvende Vidner, Lægsmanden og David Mølster, ere Vidner ved Fogdens forretning, saa bør de jo oplyse deris Vidende og sandhed hvor de kaldis, hvilcket og Mændene Selv, til den/n/e dag har funden sig velvillige til, for det tredie, vil Mag: Harboe icke formode, at enten part ……r Dom/m/eren vil nægte han/n/em

1734: 284

til sagens fornødentl: oplysning, …….. oplysning som frembydis kand icke (ventis? promte?) Dom. for det fierde maatte ogsaa havis Erindring, efter stefnemaalets begyndelse at Hr: Capit: Nordahl alleeniste melder om en Copie af Reqvicitionen at være ham anviist, og intet forbud at være ham anmelt af Fogden.

Capit: Nordahl Refererede sig til sine saavel den/n/e som i forrige Session, giorde indsigende angaaende disse tvende Vidner.

Interloqveret

Magist: Jørgen Harboe i sit indlæg af 18 Nobr: 1733 beskylder Lænsmanden som Aarsagere eller Autor, til det omtvestede Korns indhøstelse, for det andet saa siger og Vidnet Baar Torgesøn udj sit udsigende at Lænsmanden hafde sagt til Anders Rosmand udj Præste gaarden at de skulde høste alle 3 Spand, og Endelig siger forbuds forretningen, eller udviser ved Attesten og underskrivelsen, at disse tvende Mænd, neml: Wiching Tvilde og David Mølster har forrættet forbudet med Fogdens Fuldmægtig paa Fogdens veigne, Saa kand da i Anledning af disse kraftige omstændigheder og aarsager, Wiching Tvilde og David Mølster, som Vidner ej a(ntages?).

Magist: Jørgen Harboe f…. …..og da efterfølgende som Vidner at være Loul: indkaldet, neml: Ole {Gunne}\Ulle/stad, Knud Erichsøn, Britte Iversdatter og Ahtle Monsdatter, Guro Larsdatter paa Ullestad, Britha udj Præstegaarden, som alle hvar!! (var) nærværende for Retten, og hørte Eedens Forklaring som blev den/n/em af Dom/m/eren forrelæst, derefter bleve de alle udviiste, undtagen

Ole Ullestad, som efter aflagde Eed paa Spørsmaal og tiltalle svarede. 1: Qvest: Om Vidnet var her paa Leqve, da kalsmændene tilbød Kornet som de hafde ført i Præste gaarden.

1734: 284b

Resp: Ja, Vidnet var paa Leqve. 2: Qvest: Om Vidnet da hørte Rosmændene tilbøde at vilde førre Kornet her op igien, og at det maatte imod tagis. Resp: Jo, Vidnet hafde hørt at Rosmændene hafde tilbudet Capit:[s] dreng Michel, det, hvortil hand hafde svaret, at hand kunde icke give dem svar, mens vilde gaa til sin husponde. 3: Qvest: hvad svar Vidnet hørte at drengen kom med fra sin Husponde. Resp: Jo, Vidnet hafde hørt, at h/an/d sagde, jeg fick kort svar, jeg fick tem/m/el: tack for den ager jeg har taget ind tilforn. 4: Qvest: om Vidnet hørte meere angaaende den sag. Resp: Nei. Magist: Harboe Erklærede ej viidere at have Vidnet at Qvestionere om. Derpaa fremstoed Capit: Nordahl og Qvestionerede Vidnet. 1: Qvest: da Rosmændene opkom, om da Vidnet hørte sige af Rosmændene at de vare udskickede af Præsten. Resp: det kunde Vidnet ej sige. 2: Qvest: da Rosmændene var her

paa Leqve, om det da icke var ved Larsoche tiider /: LavRenti tiider :/ …..el: da forbemelte Rosmænd skulde v(æret h)er paa Leqve, om icke da lenge ….. Creaturene var sluppen paa bøen af alle naboerne, saavelsom af Præste gaarden. Resp: saavidt Vidnet kand erindre var det 3 á 4 dage for Micheli, og da Rosmændene var her paa Leqve, var alt Creaturene sluppen paa bøen.

Knud Erichsøn, efter aflagde Eed, til spørsmaal og (g)ientale svare[de]. 1: Qvest: Om Vidnet var tilstæde da forbudet blev giort her paa Leqve d: 1ste Augustj. Resp: Ja. 2: Qvest: om da blev forkyndet forbud, efter at Magist: Harboe[s] begiering var oplæst. Resp: Ja. 3: Qvest: Om der da blev nefn[t] de 3 Spand, at der paa skulde giøris forbud. Resp: som det blev oplæst, saaledis haver de hørt forbudet,

1734: 285

og ej viidere \er/ talt. 4: Qvest: om da i forbudet, som blev forkyndet efter at Magist: Harboe[s] Reqvicite var oplæst, blev opnæfnt Specifice tydelig og hver for sig hvad som nu i Kongens Høje Naufn blev giort forbud, eller og Fogdens tien/n/er oplæste ickun begieringen, og icke næfnte støckviis hvad der blev forbudet. Resp: Fogdens Fuldmægtig giorde ej viidere end oplæste Magist: Harboes Reqvicite, og sam/m/e forkynde[de] i Kongens Naufn, og efter læsningen har hand icke støckviis næfnt det. 5: Qvest: hvad der da bevegede Leqve Arbejdere at forlade Leqve forskott som de da skaar. Resp: drengen Michel Torgersøn, som var paa Leqve, paa Capit:[s] Vejgne, \at hørt/ befahlede dem at gaa der fra. 6: Qvest: om Vidnet er videndis om af hvad Aarsage drenge husponden dette giorde, om det ej var for forbudets skyld. Resp: ej anden aarsag videndis end forbudet. 7: Qvest: om der icke sam/m/e tiid, vel 14 dage der efter, var baade Korn uskaaren og høe uslagen, som …. betimelig blev høstet, baade for ….. og Præstegaarden. Resp: Vidnet gick her fra ….. 3 tim/m/er efter forbudet, og kom icke ….. her til noget arbeide. Magist: Harboe hafde ej viidere at tilspørge Vidnet. Capit: Nordahl Reserverede sig ald sin Ræt og tiltalle til Vidnet, indtil de alle er afhørt. Som parterne ej viidere hafde at tilspørge Vidnet, blev det afviist, og igien indkaldet

Britte Iversdatter, som efter aflagde Eed, til spørsmaal svarede. 1: Qvest: Om Vidnet var tilstæde og hørte da forbudet skeede. Resp: Nej. 2: Qvest: Om Vidnet er videndis hvad her skeede forbud paa, enten paa alle de 3de Spand, eller og hvad Laugmanden hafde (til?) kiendt Leqve.

1734: 285b

Resp: Vidnet var ej hiem/m/e, altsaa ved hun inte der af at sige. 3: Qvest: Om hun icke har hørt og forstaaet af sine medtien/n/ere hvorforre de gick fra at skiere Leqve forskott og Tuns Ageren. Resp: formedelst forbudet var giort. 4: Qvest: Om Vidnet er videndis om, og hørte at Rosmændene i Præste gaarden tilbøde Kornet igien til Leqve, som af Leqve forskot var ført til Præste gaarden. Resp: de vare i ildhuuset og spurte tienerne om de vilde kiøre kornet {eller} op til Leqve, eller om de skulde kiøre det op, og vilde de gierne hielpe til. 5: Qvest: hvad hun hørte at drenge huusponden Michel kom ud med til svar, fra sin huuspon paa dette. Resp: hand svarede, at have faaet til svar, jeg fick maadel: tack for det jeg hafde taget. Magister Harboe hafde ej viidere at tilspørge Vidnet. Capit: Qvestionerede om Vidnet hafde hørt, da Rosmændene opkom, at de sagde, det de var udskicket af Præsten, eller og om de sagde, at være udgaaen af dem Selv. Resp: Michel spurte (dem) om de var udsendt af Præsten, hv(ortil) de svarede nej, at de var udgaa(en af d)em Selv. Qvest: da disse Rosmænd opkom til Vidnet, om det da icke var ved Micheli tiider. Resp: Ja, det var Tokdags aftenen for Michels dag. Qvest: Om icke lenge forhen Creaturene var sluppen paa bøen, saavel af

Præste gaarden som af omliggende naboer. Resp: Ja, Creaturene var sluppe paa bøen vel 8te dage forhen. Qvestio, om den uslagene Engeteig stoed og nedRaadnede, og Restene af Creaturene blev opæt. Resp: Ja, den blev neertraa[ed] og opæt af Creaturene. Magist: Harboe tilspurte Vidnet, om hun kunde Naufn give den Teige, om det var Trappedams [Teigen],

1734: 286

eller nogen af de i forbudet Naufn givene. Resp: Trappedams Teige var det icke, ellers viste Vidnet ej noget Naufn at give Teige, andet end den skall heede Myrre Teige. Som parterne ej viidere hafde at tilspørge Vidnet, blev det afviist, og igien indkaldet
Athle Mons datter, som efter [af]lagde Eed paa spørsmaal svarede. 1: Qvest: som forrige Resp: ja. 2: Qvest: Om Vidnet hørte at Fogdens tien/n/er, efter at begieringen var oplæst, støckviis opnæfnede hvad hand i Kongens Høje Naufn giorde forbud paa med Naufn saa de forstoede det. Resp: hand giorde ej viidere end oplæste Reqvisiten og forkyndte den i Kongens Høje Naufn, og ej giorde nogen viidere forklaring. 3: Qvest: Om Vidnet ved, hvorforre Arbejderne paa Leqve forloede de tvende agere at skiere, neml: Leqve forskott og Thuns ageren. Resp: siden forbudet var giort vare de bange at de skulde forløbbe dem i arbejdet. 4: Qvest: Om Vidnet hørte Rosmændene af Præste gaarden tilbøed tien/n/eren Michel paa Leqve Kornet af Leqve forskotte. Resp: jo, Vidnet hafde hørt at de spurde Michel om hand icke vilde kiøre kornet op, hvortil hand svarede hand veste icke {hvad Huuspond} og kunde icke give svar. 5: Qvest: hvad svar Vidnet hørte at Michel kom ud med fra sin Huuspon om sam/m/e. Resp: hand svarede dem at h/an/d hafde faaet til svar, at h/an/d fick ingen tack for det h/an/d tog ind før. Capit: Nordahl Qvest: ligesom til nest forregaaende Vidne 1ste: Resp: som forrige. 2: Qvest: Resp: ja, 2 eller 3 dage for Micheli. 3: Qvest: Resp: ja, nesten 14 dage for Micheli. 4: Qvest: Resp: den blev opæt af Creaturene. Magist: Harboe liggeledis som forrige Qvest: Resp: de kalder den Myrre Teige.

1734: 286b

Som ingen af parterne hafde viidere at tilspørge Vidnet, saa blev det afviist, og igien indkaldet
Guro Lars datter, som efter aflagde Eed vidnede følgende. 1: Qvest: hvad der kom Rosfolkene til at de skaar de tvende agere, Leqve tilhørende, neml: Leqve forskott og Tuns ageren. Resp: Lægsmanden kom til Rosfolkene paa Præste gaards ageren, da spurte Rosfolcket Lænsmanden hvorleedis forbudet, /: eller det som blev oplæst til forbudet :/ lydede, der til svarede Lægsmanden, at de skulde høste lige som de forrige aaringer, alle 3 Spand, og legge det for sig selv. 2: Qvest: at Vinde!! (Vidnet) vil foklare Rosmandens Eegene or!! (ord) hvor med h/an/d tilspurte Lænsmanden. Resp: hand spurde Lænsmanden hvorledis orderne var som stoed i brevet, og h/an/d forstoed det icke anderleedis. som Mag: Harboe ej viidere hafde at tilspørge Vidnet, saa fremstoed Capit: Nordahl og \lod indspørre?/ {Qvest:} følgende, at Retten vilde behagge at Examinere dette Vidne om hun nu afvigte som/m/er og høst, tiente Rosmændene for kost og løn, og var med at nedskiere ageren Leqve forskott, og Tuns ager. Resp: Ja, Vidnet tiente dem for kost og løn, og var m.. …..er skiere agerne. {Qvest:} Hvidere!! (Videre) (lod Capi)t: indførre, som Vidned da tilstaar at have været med udj den gierning hvorom paastefnet er, saa henstiller Capit: Nordahl til den/n/e Respective Rætt, hvorvidt dette Vidnis udsigende bør eller maa ansees. Magist: Harboe loed indførre, at hans formeening her imod, at dett maatte være hvad det vil, i det hun tiente Rosfolckene og arbeidede med dem, men efter at hun haver aflagt sit Vidnisbyrd, icke om hvad de giorde eller icke giorde, men ickun om frem/m/et man[d]s ord til dem, og disforuden

findis et ligelydende Vidne aflagt foruden hindes Persohn, som tillige med hinde hørte ordene, neml: Peder

1734: 287

Larsøn, altsaa formodis stadelig at begge deris Vidnisbyrd bør tagis i erAgtning for omstendighederne i sagen at oplyse.
Hernest blev fremkaldet Britha Erichs datter, og efter aflagde Eed blev Examineret.
førren!! (førend) Vidnet aflagde Eeden lod Capitain Nordahl indførre, at dette men/n/iske maatte først blive Examineret hvem hun var, førren hun aflagde Eeden, om hun er den indstefnte Knud Botolfsens Rosmans Koene i Præste gaarden, om hun her for Retten vilde fragaa, at hun med hindes tien/n/ere udj hindes Mands Knud Botolfsøns fraværelse haver været med at nedskiere mine Agere, Leqve forskotte og Tuns ageren, som og voren med at førre Sæden af ageren i Præste gaarden. Her til svarede Koenen, at hun var Knud Botolfsens Koene, og at hun var med at neerskiere Kornet af Leqve forskot og Tuns ageren, og ligeledes med at førre kornet af Leqve forskott i Præste gaarden.
Dernæst forrestillede Capit: Nordahl, at efterdj hun haver været giernings mand udj det omtvestede Korn, som er tagen fra min jord, kand hun ingenlunde antagis til Vidne, om selvsam/m/e hindis uloflige Adfærd, hvorforre Capit: Nordahl haver indstefnt hindes Mand Knud Botolfsen at stande (her i) Rette, og saaledis imod dette qvinde Men/n/iske Brite Erichs datter protesterer, og at hun icke bør eller maa antagis til Vidne.
Hertil svarede Magist: Harboe, at hand aldeelis samtycker Hr: Capit: Nordahls protest. Agnocerer aldeelis Roskoenen for det hun er, og icke begierer hindes Vidnisbyrd.
Capit: Nordahl lod indførre, de saa ofte om/m/elte Rosmænd, forrestillede hand at den/n/e Respective Rætt vilde behage at de maatte tilholdis at udsige hvem som brugte de omtvestede 3 Spand udj de aar 1730, 31 og 1732, og dernest, om de kunde have noget

1734: 287b

her for Retten at indvende, den/n/em til frelse, forsaavidt de haver neerskaaren mit Korn og bortført det af min jord, i det øfrige Reserverede Capit: sig sin Ræt og nermere i Rætte sættelse førren sagen bliver optagen til Dom.
Derpaa Replicerede Magist: Harboe, at hvad angaar de 3 Spands brug i forrige Aaringer, det at forklare vedkom/m/er icke den/n/e Aasteds proces, ej heller er paastefnt, hvad sig ellers angaar at svare til det de haver giort, og hvad ugierning som Hr: Capit: Nordahl kalder det udj sin stefning, at de, neml: Rosfolckene, skall have befattet sig med, der til troer jeg vist de indfinder sig i morgen, Loulig at svare.
Som det var seent udpaa aftenen, saa blev Sagen udsatt til i Morgen, som er

Den 9 Febr:, da Retten atter blev satt, og Comparerede Citanten tillige med Contraparterne, og blev da følgende afhandlet, saasom
Capit: Nordahl lod indførre, Eftersom hand igaar begierede af den/n/e Respective Rætt, at de indstæfnte Rosmænd, for at forkorte den/n/e proces, de vilde give oplysning her for Retten, om de 3 Spand Smør, som (fra?) Præste gaarden til min gaard Leqve er (tillagt?), hvem sam/m/e 3 Spand brugte Ao: 1730, 31 og 1732, hvilcket Magist: Harboe ved hans der paa giorde indsigelse icke udj mindel: vilde tilstaad, saa for da, at vise alle forekom/m/ende Retter, hvad omgang og udflogter!! Contraparten tiid efter anden bruger imod hans bedre viidende, saa tilspørgis her offentl: dette sidende Laug Rettis mænd, om de icke Kand med goed Samvittighed bevidne at de ere vel vidende, at disse ommelte 3 Spand haver været brugt af Magist: Harboes saa kaldede Rosmænd, saa lenge, og fra den tiid velbemel: Magist:

Harboe antog Præste gaarden, og til næstleeden Vaar 1733, da Capit: (først? nu?) disse 3 Spand til brug bekom.
Magist: Harboe lod indførre, førren {Magist:}

1734: 288

Laug Retten svarede, tilstoed hand Selv at giøre forklaring derom, saa fremt det tien/n/er til sagens oplysning og forkortelse, som den der ingen udflugter at søge skal kunde overbevisis, men lige frem at see udj Sandhedens Lys Sig og Sine forsvaret, mod ubillig tillæg og i rette sættelse, og er det da viist at bemelte og indstefnte Rosmænd Anders Siursøn og Knud Botolfsøn haver brugt Præste gaarden i disse forrige Aaringer med vis!! (hvis) der under var beliggende, indtel det ved Dom er bleven fraskildt.
Rosmændene tillige med Laug Retten tilstoed at disse 3 Spand som her tvistes om og er af Capit: Nordahl i Aaret 1733 dyrcket og saaet, har Rosmændene \paa/ Præste gaarden efter Eegen tilstaaelse dørcket, saaet og høstet udj Aarene 1730. 1731 og 1732.
Retten fant for tienlig at tilspørge Rosmændene og Laug Rætten, om Leqve forskott og Tun ageren er begreben under og i de 3 Spand som her tilstaais at være i bemelte Aaringer af Præste gaardens Rosmænd bleven brugt. her til Rosmændene saavel som Laug Retten svarede alle Eenstem/m/ig ja, og at var de selvsam/m/e 3 Spand som her tvestis om.
Hernæst lod Capit: Nordahl indførre, at den/n/e Respective Rætt vilde behage, forinden Dom i Sagen a(fsiges), at besigte de paaskadede agere og Engemarcker, for at granske den skade han/n/em derved er tilføjet.
Magist: Harboe lod indførre, hvad granskning er angaaende, baade paa Ager og Engemarcker, skal befindis efter den/n/e sags beskaffenhed gandske unødig, vilcket!! (hvilcket) nock skal finde sig ved Magist: Harboes sluttende indlæg, som vil kom/m/e i den/n/e sag, hvorforre, baade ieg og Rosfolckene holder os fra gienmelle og ofverværelse i nogen granskning, men til at kom/m/e til Sagens Ende og slutning uden omsveb, da tilstaar vel Rosmændene selv hvad de har giort ved de tvende agere, men begier(ede)

1734: 288b

at svar(e for) sin uskyldighed i den/n/e gierning under protection af Kongl: Maj:tts Naade, dens 6 Bogs 15 Capit: 8 art:
Anders Siursøn svare[de], hand veste nock at de 3 Spand var icke under hans brug, mens siden forbudet kom, høstede han det med de andre.
Knud Botolfsøns Koene Britha Erichs datter svarede, at saaledis som andre forkynte {dem} hinder at forbudet gick saaledis, brugte de jorden eller de 3 Spand, og at de alle brugte det som forbudet var.
Magist: Harboe paa sine Rosfolcks veigne, som vare tilstæde og tilbøde sig at forklare med Eed, efter forberørte Art:, at de icke veste bedre end at de tvende Agere, deris Korn skulle nu brugis og høstis af Præste gaards folcket, bad Retten at vilde Considere den vilfarelse som i den/n/e sags omstendigheder befindis af Vidnerne forklaret, saa at her var vildfarelse baade hos Leqve folck, at de forlode disse tvende aagere at høste, her var vilfarelse hos dem som vare forbudets Vidnet, neml: Lænsmanden og David Mølster, saa de ej heller ve(ste) hvad der var forbudet, enten de 3 Spand (i al?)mindel:, eller og, det som Laugmand(en si?)den ved sin Dom hafde tillagt, (dern?)æst maatte det ogsaa ofverveiis, at her icke erbydis Eed om Eiendom, men ickun om afhøstningens, det er om Kornes afmejelse og afførsel dets Rette forstand, for det 3die vilde ogsaa Retten behage at Erindre, at endskiønt icke paa de 3 Spand er giort forbud paa, men ickun hvad Laugmanden har tillagt Leqve, saa dog var det indfoldige

folck at falde paa de tancker, som alle da tilstæde {vaar} værende var af, neml: at de skulde høste det som de af Leqve forlode af de 3 Spand,

1734: 289

Endel: som Kongl: Maj:tts Lov udj den ganske 15 Capit:, som acteret er melder om Ran, saa og om Ager Ran, hvilcket alt skeer med beraad hue og sterck villie at tage andre noget fra, som den Høje Lov Selv forklarer det, saa vil den og udj den 8 art: have dem befriet for Ran, der høster en andens uden Villie og Videnskab, thj meenis da udj følge af Kongl: Lovs Naadige Villie og anførte omstændigheder, at disse indfoldige og uskyldige folck, maa Erklære sig med Eed om deris Videnskab, og om de bedre veste, end at de nu maatte høste dette Korn som de har bemenget sig med, paa det, at dom icke skal hentis over vitterlig uskyldig folck.

Capit: Nordahl protesterede her imod, at det icke maatte tilladis Rosfolcket at giøre Eed, siden de med udj sagen vare indstefnede, og været med udj den gierning vor!! (hvor) om de vidne skall, allerhelst, da disse Rosmænd icke fragaa kand, at disse 3 Spand til Leqve er dømbt sidst udj aaret 1732, som og været med den tiid da agere og Enge bleve fra Præste gaarden udskiftet, saa kand de ogsaa icke fra(gaae) at Capit: Nord: har tilsaaet de agere, ….. bemegtiget sig og bortført af …..rd.

Magist: Harboe begierede Rettens kiendelse.

Resolution

Lovens 5 Bog 15 Capit: 8 art: er saa klar og Reen at den siger, den som Engen slog, eller kornet afskaar, at hand meente det var hans Eeget, giør sin Eed derpaa; og icke at den som skiær kornet efter et forbud, som Rosfolcket selv haver tilstaaet, her for Retten kand efter sam/m/e art: giøre Eed, at hand icke veste andet end det var hans Eeget. Og ofver alt ere de indstefnede som Sags mænd, altsaa kand dem icke tilstædes nogen Eed, men ved Endel: Dom skal blive iagt-

1734: 289b

taget hvor vidt Eed skal aflæggis og imodtagis efter Loven.

Her efter at dette var afsagt, Exciperede Magist: Harboe sig fra Retten, for at tage hiem, til at holde middags maaltid, med det løfte at kom/m/e igien efter maaltiidet, hvor Magist: Harboe i stæden for sin Persohn sente sin tien/n/er Størck Siursøn Berge, som kundgiorte for Retten, det hans Huusponde Magist: Harboe ej kom for Retten i eftermiddag, mens dog var begierende at Rettens holdelse gick for sig, mens i morgen vilde hand i Eegen Persohn Comparere for at indlægge i Retten sin/n/e indlæg.

Rosmanden Anders Siursøn lod indførre, at hvad hand hafde høstet af Leqve tilhørende, hand med de andre høstet efter forbudet, og forstoed icke anderleedis, end at der var giort forbud paa sam/m/e, og førren det skulde staa og Raattne paa marcken, har de høstet det, og at Capelanen Hr: Ole Werdal hafde sagt at de skulde høste alt det som blev giort forbud paa, og anden gang gick hand fra sit arbejde og tviflede paa dette, og gick til Capelanen, og sagde at der var giort forbud paa alle 3 Spandene, svarede Capelanen, \saa for der/ at {de skulde} arbejde de…. ……, det har de for sig selv indlagt i Laden, vide(re ha)fde hand icke udj sin Endfoldighed til for(klaring) udj den/n/e sag.

Knud Botolfsøn paa sin Koenis veigne Brite Erichs datter, lod indførre, at hand paa hans Koenes indfoldighed, og sin Eegen uskyldighed er stefnt her i Retten for den gierning som min Koene og mine dagløn/n/ere varre forvirret udj i min fraværelse i Kongens tieniste, som hun i hindes indfoldighed, formedelst forbudet som hun hørte af Leqve folcket og af Anders, min grande, som han forklarede fra Hr: Ole Werdal, og har hun taget sig den gierning for og

vare med at høste sæden og førre den i Præste gaarden, videre hafde hand icke for den/n/e gang paa sin Koenis veigne at lade indførre.
Widere lod Anders

1734: 290

Siursøn indførre, at Hr: Ole hafde et brev i haanden, hvor efter hand sagde at de skulde høste, og saaledis som hand forstoed det, skulde det være fra Magist: Harboe, og min Arbejds Karl Peder Larsøn stoed og hørte paa at Hr: Ole forkynte dette brev, og sagde {at det var} Hr: Ole at det var fra Magist: Harboe.
Knud Botolfsøn lod indførre paa sin huustrues veigne, at ligesom Anders Siursøn nu lod indførre, har hand forkyndt det for min huustrue førren de greb til arbeidet.
Capit: Nordahl lod indførre, det hand begierede at den Respec: Rett vilde lade Wurdere Ageren Leqve forskott saavelsom Myrre Engen, som stoed og neerRaadnede, hvad dets verdie af frugten kunde veere for Aaret 1733. At saasom disse indstefnte Rosmænd nu her for Retten haver ladet indførre, at den her paa stæden værende Capeland Hr: Ole Werdahl skal have bekom/m/et et brev fra Magist: Jørgen Harboe, hvorleedis Rosmændene skulde forholde sig efter at forbudet var giort paa min jord Leqve tilhørende, altsaa til den/n/e sags oplysning formodet Nordahl, at den/n/e Respect: Rætt vilde behage ermeldte Hr: Ole Werdahl til d: 15 Ejusdem her for Retten at lade indkalde, sam/m/e brev in Originali, eller i mangel deraf, da sam/m/e indhold under hans Eed at forklare; Reserverende sig \der efter/ videre indsigende at giøre.

Resolution

Siden Magist: Harboe i Eegen Persohn ej Comparerede i eftermiddag her for Retten, saa kand den/n/e Wurdering ej forretagis førren til neste Session. Den forlangte udsettelse af Capit: Nordahl, for at lade warsle Hr: Werdahl, bevilgis. Saa at sagen da udsettis til d: 15 Febr: førstkom/m/ende, da parterne her for Retten indfinder sig, med hvad de kand have til sagens videre oplysning; da der med skall omgaais efter Lov og Rætt. Saaleedis forafskeediget.

1734: 290b

Den 15 Febr: blev atter den Extra Rætt sat paa Gaarden Leqve udj nest foranførte Sag, og comparerede da Citanten Capit: Jens Nordahls, og paa Contra Magist: Jørgen Harboe[s] Veigne møtte Holcker Ullestad, og erklærede at hand hafde nogle papirer af Magist: Harboe, som hand paa Præstens veigne skulde legge i Retten, naar stefne vidnerne vare afhørte, de indstefnte Rosmænd comparerede icke efter paaRaabelse, og er da følgende passeret.
Capit: Nordahl fremstoed i Rætte og leverede hans skriftlige stefnemaall af 10 Febr: Ao: 1734, vor!! (hvor) [hand] indkalder Hr: Ole Werdahl for Retten at aflægge sit Vidnisbyrd angaaende den Micive som hand har faaet fra Magist: Harboe, hvorleedis der skulde forholdis med indhøstningen af Sæden efter forbudet. sam/m/e stefning blev for Retten oplæst, og udj acten indført som følger.
Siden Hr: Ole Werdahl efter paaRaabelse ej comparerede, saa blev for Retten fremkaldet Stefne Vidnerne David Mølster og Mathias ibdm:, som med Eed afhiemlede Stefnemaalet …. for Hr: Ole Werdahl og Magist: Harboe i Eegen Persohn og paahør for dem dette Stefnemaal Louligen at have forkyndt, og derhos fremlagde i Retten Copie af Stefningen som de hafde leveret begge Præsterne, mens ej har samme imodtaget vildet.
der næst fremlagde Holcker Ullestad et indlæg fra Magist: J: Harboe, med begier sam/m/e for Rætten at blive læst og indført, sam/m/e lydende saaledis.

Capit: Nordahl lod indførre, alt vad!! (hvad) Mag: Harboes vittløftige og uendelige indlæg i den/n/e Rætt, bemelte Magist: Harboe formeener sig at være uskyldig, formeener Capit: Nordahl af den/n/e agt langt anderleedis skal befindes, Reserverende

1734: 291

Sig ved sit indlæg tydeligere Demonstration, og paastoed da Capit: Nordahl at den indstefnte Hr: Ole Werdahl maatte af Retten forrelæggis til [i]morgen at møde, og sit Vidne at aflægge; Saa og at den paastaaende Wurdering ofver det bort tagede Korn og beskadigede græs, maatte forretagis.

Afsagt.

Hr: Werdahl, Capelan og Medtien/n/er udj ordet til Woss Præste gield, forrelæggis under Lovens bydende og strenghed, her for Rætten at møde d: 16 Febr:, sit Eedelige Vidnisbyrd for Rætten at aflægge, eller og Eedelig at indsende efter Lovens 1 B: 13 Cap: 4 art:, saafremt hand agter ej at blive anseet efter bemelte Lov: 1 B: 1te Cap: 7 art.

hernæst blev tvende Laug Rets mænd, neml: Størck Leidahl og Peder Seim, fra Retten udsendt til Magist: Harboe for at fornem/m/e om hand Selv vilde møde meedens den beskadigede Enge marck og det af Præste gaarden inhøstede Korn fra Leqve blev Wurderet. Og da de hafde været der, fremkom de /: neml: ofvennæfnte Laug Rætsmænd :/ for Rætten og sagde, at Magist: Harboe hafde givet dem til svar, at hand icke vilde møde ved nogen granskning, syn eller Wurdering, og at hand hafde indgivet sit indlæg og Documenter i Rætten, og derfor ej vilde møde vercken i dag eller i morgen. Herpaa blev de 6 Laug Rætsmænd af Sorenskriveren anbefahlet at Wurdere Leqve forskotte og Myrre Engen for saavit det Korn Magist: Harboes Rosfolck hafde bortført, og det græs som var bleven staaende at neerRaadned, eller fortæret af Creaturer; og Endelig tilbød Capit: Nordahl med tvende af foranførte Vidner, Naufnl: Anders Siursøn og Maritha Olsdatter, Selv at anviise Leqve forskotte og Engen Myrre teigen, samt at anviise de støcker af Eng og Ager med videre som Laugmandens Dom definerer imod den Constituerede Sorenskriver Jacob Preusses Dom.

1734: 291b

Efter at Lauretten tillige med Dom/m/eren Selv hafde været udj og taget Ager og Eeng i Siun, Sambt efterseet det Korn Som ligger i Præste gaarden af Leqve forskott, saa blev det, efter anvisning, af Laug Rætsmændene Wurderet saaledis. det Reene Korn af Leqve forskotte, som er byg Korn 6 td: á td: 10 mrk: er 10 Rd:r, og {haure} \{eller} blende/ Korn 6 td: á td: 8 mrk: er 8 Rd:r, straaet af begge deele anslaais for 6 Læss á Læsset 1 mrk: er 1 Rd:r, og Myrre Engen, som stoed og neerRaadnede og af Creaturene, blev fortæret, anslaais for 4re som/m/er Læs Høe á Læsset 2 mrk: er 1 Rd:r 2 mrk: beløber ind allis til 20 Rd:r 2 mrk:

Som det var ud paa aftenen, saa blev Rætten udsat til i Morgen, som er

Den 16 Febr:, da Retten atter blev sat paa Leqve, og comparerede Citanten Capit: Nordahl, og Contra som comparerede Rosmændene Anders Siursøn, Knud Bottolfsøn og hans Hustrue Britha Erichs datter, mens efter paaRaabelse comparerede Magist: Jørgen Harboe icke, paa Kongl: Maj:tts Fogdens Veigne mødte bonde Lænsmanden Wiching Tvilde, og er da følgende passeret.

David Mølster og Mathias Mølster som Stefne Vidner fremstoede for Retten, og indlagde i Retten det skriftlige Stefnemaal af 10 Martij!! (Febr:) med …….. Retten der paa teigne[de] forrelæggelse til Hr: Ole Werdahl, Capelan til Wos Præstegield, som …. ….en af Rætten forrelagt at møde efter Lovl: forregaaende Stefnemaal, sin sandhed at Vidne om det

omtvistede brev til sagens Nermere oplysning, og afhiemlede Stefneviidnerne med Eed den/n/e forrelæggelse at være Lovligen forkyndt for Hr: Ole Werdahl, hvor de har bekom/m/et til svar, at brevet var bortkom/m/et, og hand kunde icke mindis hvad der stoed udj brevet, og at dette icke var hans Værneting, mens hans Værneting var i Bergen under Prousten, og Magist: Harboe hafde givet til svar at hand har hørt og seet forrelæggelsen.

1734: 292

Holcker Ullestad fremtræde for Retten paa Hr: Ole Werdahls veigne og Kundgiorde for Retten at Hr: Ole Werdahl icke møtte, siden dette icke var hans Værneting, mens det var for Prousten efter Louven.

Capit: Nordahl lod indførre, det fornem/m/is af mit Stefnemaal af 10de Febr: nestleeden, som og af Stefne Vidnernis udsigende, at den indstefnte Hr: Ole Werdahl icke har ved den første dags Lovl: forkyndelse Exciperet og til hans formeente Forum henskiødt sig, mens at hand nu ved Rættens forrelæggelse, og dens Loulige forkyndelse, først har vildet brugt de udflugter, og vil henskyde sig til og under Prouste Rætten, men muligen Magist: J: Harboes myndighed, og det paastefnte brevs indhold, hvorefter Mag: Harboes Rosfolck siger sig skulde forholde, vel icke kand accordere med Mag: Harboes vitløftige Affecterte, og som nu høj forfahren mand i de Juristische sager ved!! (veed) at giøre sort til vidt!! (hvidt), og at dreie sagen som hand løster, icke dismindre er min Rætfærdige Sag, nocksom Klar for dagen lagt, at ieg ..ver i det faste haab at vor Konstelig og Højlært Mag: Harboe har udStuderit at lade Arrestere min jord og marck, som og forinden Doms afhændelse ladet tage og bortførre mit Korn i sin lade, icke af nogen Lov eller Ræt kand bifaldis, over alt indlader ieg det til den/n/e Respective Ræt hvor vidt Hr: Ole Werdahls forrevendende kand gielde, eller staa ved magt, der efter Reserverende mig ved indlæg yderligere sagen at demonstrere.

Afsagt.

Lovens 1 Bog 2 Capit: 12 art: siger at Præsterne i Geistlige sager, skal søgis for Herrets Prousten; men udj Værslige sager skulde de svare til Bøygde ting og Laug Ting, og ofver alt haver Ole Werdahl icke Exciperet ved Stefningen, mens nu førsten Exciperis, saa dette icke Kand ansees

1734: 292b

for Louligt, altsaa Kiendis for Ræt, at dette er Ole Werdahl[s] Værneting, efter Lovens 1 Bog 2 Capit: 12 art: udj den/n/e Sag, og Ole Werdahl her for Retten skal møde eller indsende under Eed til i morgen, som er d: 17 Febr:, sit Vidnesbyrd til Rettens oplysning angaaende dette omtvistede brev. hvis icke, da efter Lovens 1 B: 13 Cap: 7 art: bøde til Kongen og Sagsøgeren, hver 10 lod sølv, alt under Nam og Excecution.

Dernest blev Retten udsat til Morgen Klocken 9 slet, som er

Den 17 Febr:, da Retten atter blev sat paa \Leqve/, og comparede!! … Citanten, og Contra Rosmændene, mens Mag: J: Harboe efter paaRaabelse ej indfandt sig, ej heller nogen paa hans Veigne;

Stefne Vidnerne David Mølster og Mathias ibdm: fremlagde i Rætten den af i gaars datto fra Rætten udstæde forrelæggelse til Hr: Ole Werdahl, sambt af Rætten igaar afsagde Kiendelse om Hr: Werdahl[s] Vidne, hvor de med Eed afhiemlede begge deele for Hr: Werdahl og Magist: Harboe i Præste gaarden Louligen hafde forkyndt. det befantis efter paaRaabelse ingen at møde som for Hr: Werdahl vilde svare.

Capit: Nordahl loed indførre, Efterdj Hr: Ole Werdahl icke har vildet møde eller lade møde for den/n/e Rætt med det af Raasmændene i Præste gaarden paabeRaabte brev, eller i mangel

der af dens sandferdige indhold at forklare, saa dog, for at forkorte den/n/e proces, frafalder Capit: for sin Persohn, for den/n/e Rætt ej viidere paastand at giøre, dog Reserverende hand sig, i fald sagen det indkræver, for højere Rætt fornæfnte Hr: Ole Werdahl bør enten brevet in originale at levere, eller og dets sandferdige indhold at forklare.
Rosmændene fra Præste gaarden, naufnl: Anders Siursøn og Knud Bottolfsøn, indlagde i Rætten et indlæg, datteret Wangen

1734: 293

paa Woss d: 17 Febr: 1734, med begier sam/m/e for Rætten maatte blive læst og i acten indført, lydende saaledis som følger. der næst fremlagde Rosmændene deris bøgger, som de hafde fra Magist: Harboe om Præste gaardens afgift, til Rættens nermere oplysning, mens siden de ej vare indRættede med Stemplet papiir, bleve de ej imodtagene mens afviiste, siden derpaa ej kunde Reflecteris.
Capit: Nordahl indlagde i Rætten et indlæg af 17 Febr: 1734, saa og en Reigning af sam/m/e datto, med begiering det maatte for Retten oplæsis og i acten indførris, lydende som følger.
Derpaa var Citanten begierende sagen til doms.
de indstæfnte Raasmænd ware og dom begierende.

Den 23 Febr: betientis atter dette Extra ting paa Leqve med forindførte Laug Rætsmænd, da møtte Citanten Capitain Jens Nordahl og Contra parterne paa Magist: Jørgen Harboes Veigne, David Mølster, Rosmændene Anders Siursøn og Knud Bottolfsøn var Selv nerværende.
hvorda her først indførris for dette Extra ting bekostningen for Rettens betientere, Nemlig

For Sorenskriverens trende Reiser fra Hestham/m/er i Hardanger, frem og tilbage, saa og for de 3de første dagis forRettning, sambt hans kost og tæring i saa lang tiid hand paa et frem/m/et stæd fra sit hiem, formedelst disse mange opsættelser udj Sagen har maattet ligget; da ind allis, foruden Dom/m/en at give beskreven i fald det forlangis	24 Rd:r
6 Laug Ræts mænd udj 11 Sessioner á 11 mrk: er	11 Rd:r
Lænsmanden, formedelst hand Rætten haver bivaanet hver gang og derved forsøm/m/et sit brug og næring	3 Rd:r
Summa	38 Rd:r

1734: 293b

Som parterne intet videre i Sagen hafde at fremførre, saa blev i den/n/e Sag saaledis for Rætt Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

{Capit:} J: N: Capit: ved det Synder Bergenhuuseske National Regiment, haver ved stefning af 30 Septbr: 1733 her for den/n/e Extra Rætt indkaldet Magist: J: Harboe, Sogne Præst til Woss Præste gield, saa og Præstens Rosmænd, Anders Siursøn og Knud Bottolfsøn, hvor Citanten tiltaler Contraparterne for Arrest eller forbud, som Contra parten Magist: J: H: ved Fogdens Fuldmægtig Peder Bejer og Lænsmanden Wiching Tvilde og Davis Mølster haver ladet forkyndt (ope rum/tidspunktet mangler) over Citantens jord og Ejendom af 3 Spand, Leqve tilhørende, som er Citantens Ejendoms gaard, dernæst ved sine Rosfolck bemægtiget sig Sæden af den Arresterede jord, og Voldsom bortført sam/m/e, med viidere som Citantens stefnemaal af (ope rum/tidspunktet mangler) indeholder. Først beviiser Citanten med Vidnerne Anders Siursøn Tongeteigen, Baard Torgesøn, Peer Larsøn Lødve og Lars Siursøn at Rosfolckene i Præstegaarden har nedskaaren Leqve forskott og Thuun ageren, saa og at Kornet af Leqve forskott er ført i Præstegaarden; dernæst at dette er passeret efter at forbudet

var bleven giort. Og endelig beviiser Citanten med foranførte Vidner, at det støcke Engemarck Leqve tilhørende, er formedelst forbudet staaet og neerRaadnet, og af Creaturer bleven fortæret. For det 2det, er Arresten af Citanten beviislig giort ved Magist: J: H: i Rætten lagde og af Fogden udstæde Arrest forRætning (ope rum/tidspunktet mangler), som siger, med de ord; Og der næst til Sagt forbud udj Derris

1734: 294

Kongl: Maj:tts Høje Naufn saaledis, at icke Hr: Capit: Nordahl ved sine tienere understaar sig til at slaa, ej heller at indhøste hvercken høe eller Korn, af de omtvistede 3 Spand smør. For det 3die, har Magist: J: Harboe ej ved Citantens hiemkomst Erklæret, at Arresten er gaaen viidere end den burde, og hvercken Selv eller ved nogen Lovlig Maade ladet tilbyde Citanten Kornet igien af Leqve forskott, samt Represalie!! (meir: Reparation?) for det neerRaadnede og af Creaturer fortærede græs, som stoed paa Myrre teigen, disse 3 Spand tilhørrende, beliggende under Leqve Ejendeel, mens vel befindes af Contrapartens Egne førte Vidner, at Rosfolckene for dem Selv hafde tilbudet Citantens tienere Kornet af Leqve forskott; mens icke er beviist at Magist: H: har vildet Erklæret sig, eller søgt at fornøje Citanten for den/n/e paalagde Arrest. For det 4de, er det ved Magist: J: Harboe[s] Egne førte Vidner beviist at Rosfolckene formedelst (de?) efter forbudet har neerskaaren Leqve forskott og Thuun ageren, og at Myrre teigen er bleve staaende og neerRaadnet formedelst forbudet. Wel \kand/ det \være/ troeligt at Contraparten J: H: har icke vildet at Arresten skulde gaa videre, end som hand siger i sin Reqvitition (ope rum/tidspunktet mangler) til Arresten; at hvis Laugmanden har fra Dømbt Præstegaarden meere, end underDom/m/eren, som er Trappe dams teigen og det øfverste der hos beliggende, inden de efter underDom/m/erens Act Naufngivene Mercker, samt den saakaldede Soue Roe, ej heller Skiære og indhøste indbemelte støcke af Leir-ageren, ligesaa Moen, der u(dj)

1734: 294b

Ej at græsse, eller Skouen benøtte, samt Hanse Hoel!! (Høel) i Waassen, der udj ej at feske, og endel: Schior og Tunge Teigen. Mens Magist: J: Harboe har icke beviist at Arresten ej er gaaen Videre end ofver, ofvenbe:te. Der imod har Citanten beviist at Arresten er gaaen ofver de fulde 3 Spand. Og ofver alt burde Magist: J: Harb: slet intet af alt det Arresterede have høstet forinden hand det ved dom hafde Vundet, eller i det minste ved Dom faaet Arresten Confirmeret; {hvilcket} thj saadan gierning strider imod ald billighed og Lovens 1 B: 19 C: 17 art: Saa har og Citanten efter hans i Rætten lagde indlæg, sat i Rætte paa Rosmændene Anders Siursøn og Knud Bottolfsøn, som har slagen og høstet hans ager; og det efter Lovens pag: 989 art: 6te, som taller om ager Ran, dette finder slet ingen biefald; thj Ran medførrer, at mand hem/m/el: tager andens korn eller græs, og det kand ej siges at ske(ed hemm)el:, som skeer efter forbud og Arrest. Ligeledis haver Magist: Harboe (vi)ldet at hans Rosfolck skulde giøre (Ee)d, efter Lovens 6 B: 15 C: 8 ar:, som siger at den som kornet afskaar, mente at det var hans Eeget, og giør sin Eed der paa; Mens den siger ej at den som kornet afskaar efter et forbud eller Arrest, at hand giør sin Eed; thj det eene er en hem/m/el:, og det andet en aabenbare gierning, som tilforn er melt om Ager Ran; Over alt siger Rosmændene tverdt imod Magist: Harboes indførte, at, Du veste, at de 3 Spand hørte icke under Derris brug, mens de høstede efter forbudet.

1734: 295

Dernæst siger Magist: J: H: i sit indførte, at disse indfoldige og uskyldige folck, neml: Rosfolckene, maa Erklære sig med Eed; Da dog derris Erklæring er Reen, uden Eed, og disuden har de ej Selv tilbudet {sig} Dem at giøre nogen Eed; Viidere siger Magist: Harboe i sam/m/e indførte; paa det at dom icke skall hendtis over vitterlig uskyldige folck; først vil Magist: Harboe have at den forseelse her er begaaet, skall tilReignis Rosfolckene, og siden Erklærer han dem for vitterlig uskyldige folck. Endelig har Magist: Harboe i sit, til Rætten indsende indlæg af 15 Febr: Ao: 1734. vildet henkaste sagen paa sine Rosfolck, der hand siger, 1ste, Raasfolcket i Præste gaarden i min fraværelse haver anmastet sig af Leqve agerne; for det 2det, at de ere jorde bønder Lejlændinger, der selv holder dug og disk. 3die, deris gierning ved Avlingen og deris misgreb der ved; videre siger hand, de ere Lejlændinger der ved eg… .en ere ved egen besætning af qvæg br…. …r Præste gaarden. 4de. siger hand at blive undskyldt for ugierningen Raasfolckene skall have begangen; og endelig indstiller hand til Dom/m/eren, hvorleedis hand vil døm/m/e dem der for. Alt dette er kunds beskyldning uden beviis; thj Magist: Harboe har icke gotgiort at disse Raasmænd haver bøxselbrev, forpagtnings brev, eller nogen slags adkomst paa den jord de bruger, efter derris i Rætten lagte skrivelse af 17 Febr: 1734, mens boer paa Præste-

1734: 295b

gaarden hos Præsten, og bruger Præste gaardens jord /: for dem selv eller for Præsten er icke beviist :/ efter den anviisning som Magist: Harboe giver eller lader give dem, og altsaa ej kand kaldis Lejlændinger, mens nærmere Præstens tyende, thj hafde de haft adkomst paa jorden, hvor meget, hvad vide og lengde de skulde bruge, og da gaaen uden for det, var det derris sag; Mens nu er det Magist: Harboes Eegen Sag, ligesom en huusbonde er pligtig til at {giøre} svare til den skade hans tyende foraarsager. Rosfolckenis indlæg i Rætten af 17de Febr: siger at der er kom/m/en skriftl: ordre fra Magist: Harb: til Hr: Ole Werdahl, Capel: og medtien/n/ere her sam/m/e stæd, hvorleedis de skulde høste, dernæst skriver de at Hr: Werdahl har sagt, i skall høste ligesom forgangen aar; det er beviist, med Raasfolckenis og Laug Rettens tilstaaelse, (som?) Magist: Harboe ej har imodsagt, at (de) 3 Spand Leqve tilhørrende, hvor under er begreben Leqve forskott, Thuun ageren og Myrreteigen, blev brugt til Præste gaarden Ao: 1730, 1731 og 1732. Saa har og Raasfolckene tilbudet ved tvende Vidner at ofverbeviise Hr: Werdahl det hand har læst for Anders Siursøn, Raasmand, Magist: Harboe[s] brev, hvorleedis De skulde forholde Dem med høstningen naar forbudet war gaaen. Citant: Capit: J: Nord: har og indstæfnet Hr: Ole Werdahl, (do)g er Ole Werdahl {tvende gange} af Rætten bleven forrelagt, at møde for Rætten, eller og indsende Magist:

1734: 296

Harboe[s] brev, og i mangel deraf sit Eedelige Vidnisbyrd; Men Hr: Ole Werdahl, tverdt imod ald billighed og Rætt, har nægtet til den/n/e Rætt at indsænde Sandheds oplysning, den uskyldige til forsvar og Rætten til oplysning, hvilcket icke er en Guds ords tienere anstændigt. Disse omstændigheder har bragt sagen i den formodning, at Raasfolcket har voren Magist: Harboe[s] ordre undergiven ligesom hans huus tyende, og ej vist hvad de skulde høste førren De fick hans ordre. Efter saadan sagens beskaffenhed, parternis i Rætten lagde documenter, og de afhørte Vidners forklaring,

Kiendis her for Rætt saaledis

Den Arrest som er forkyndt Citanten Capit: J: Nordahl, ofver de 3 Spand smør Leqve tilhørrende, (for) saavidt Leqve forskott, Thuun ageren, og Myrre teigen er vedkom/m/ende, skall ansees for ganske uLovlig (at v)ære. Og skall da Magist: J: Harboe efter Lovens 1 B: 19 Capit: 21 art: betale til Capit: J: Nord: for den ham tilføjede Spott ved den/n/e uLovl: Arrestis

paalæggelse, 100 Rd:r, saa betaler og Magist: J: Harboe til Citant: Capit: J: N: det bortførte Korn, og det neerRaadnede og af Creaturer fortærede græs, efter den Wurdering som i acten er indført, med 20 Rd:r 2 mrk:, sambt den/n/e processis omkostning efter de i acten indførte Reigninger med 40 Rd:r, siden Capit: J: Nord: som Citant Rætten fornøjer.

1734: 296b

Og skall Magist: J: Harboe, fordj hand har ved sine Raasfolck bemægtiget sig sæden forinden hand, den ved dom hafde tilvundet; betale til Wangens fattigehuuse her paa Woss 10 Rd:r, Alt at efterkom/m/is af Magist: Harb: inden 15 dagis forløb: efter at den/n/e Dom er bleven ham Lovl: forkyndt; under Adfær efter Loven. Hvor imod Magist: J: Harboe haver sin Regres og tiltalle til Fogden Anders Jessen saaledis som hand bæst ved!! (veed) og kand, efter Lov og Rætt. Raasmændene Anders Siursøn og Knud Bottolfsøn, Kiendis for Capit: J: Nord:[s] og Magist: Harboe[s] tiltale frie at være, og skall Capit: J: N:[s] haarde i Rætte sættelse ej kom/m/e Dem til forklejnelse paa gode Naufn og Rygte.

Ao: 1734, d: 29 Martj, blev Rætten satt og Administreret paa Wigørs Præste gaard, beliggendende!! (beliggende) udj Hardanger Fogderie og Østensøe skibbr:, blev Retten bivaanet paa Fogdens Andreas Heibergs Weigne, af Lensmanden Ole Berven, som fremlagde Fogdens opnæfnelse af 20 Octobr: 1733 til en Eedsohren Laug Rætt, hvilcke Comparerede saaledis som følger, neml: Lars Øfsthuus, Ole Niels: Norem, i hans stæd Rasmus Kaallem!! (ukjent = Skaaleim?), Peder Samsons: Viig, Peder Haagnes: Wiig, i hans stæd Hacke Berven, Johannes Melstvedt og Tosten Kallestad, hvilcke ere EedSvorene Laug Rættis mænd og Rætten med Sorenskriveren betienner;
Welærværdige Christopher Gelmuyden, Proust ofver Hardanger og Sogns, Præst til Wigørs Præstegield, fremkom for Rætten og leverede, deris Exellence samt

1734: 297

Høye og Naadige Herrers skrivelse fra Cammer Collegio, af 9 Maj 1733, \om aftags forretning over Qvams Øen/, som blev oplæst for Retten ord for andet saa lydende. Hernest blev af Prousten fremlagt Kongl: Maj:tts Skiøde af 13 Debr: 1730, som allerunderdanigst blev oplæst, saa lydende.
her efter blev det forretaget at besigtige og Taxere Gaarden Qvamsøen med underliggende skouge Teig, som efter det Kongl: Allernaadigste Skiøde skal være 1 Løb smør og 1 huuds Landskyld med bøxsel. og gaf da Prousten til Kiende, at hand, efter den af den Constituerede Foged AnnaNias Christopher Harberg[s] gifne Skattebog hafver betalt A:no 1731 Leding af Qvamsøen {med under} \og den der til/liggende Skoue teig med 2 mrk: 13 s: Ao: 1732, d: 30 Ap:, haver Prousten ligeleedis betalt Leding med 2 mrk: 13 s:, sam/m/e Aar haver den Constituerede Foged …… (form?)ered nye Reigning ofver sam/m/e (gaar)den dertil beliggende Skoue teig …… ? Rd:r 2 mrk: 14 ½ s:, hvor udj Leding findes efter bereignet, og fra sam/m/e tiid siger ……ten ej noget at have betalt. 2det, (Opsi)dderen paa den/n/e Øe er en Huusmand (ved Nau)fn Iver Arnesøn, som boer paa sam/m/e øe og bruger den agger jord som der paa findes, hvilcken jord icke er meere end der udj Kand saais 2 skiepper Korn, saa bruger hand og den Skouge teig som til øen er lagt, og der af alt svarer Aarlig til jordRotten 15 mrk: udj penge, disforuden haver den/n/e huusmand frihed at hugge sit brendeved paa øen, Prousten er jorddrott efter det Kongl: Skiøde, og bruger de tvende høe slotter som paa Qvamsøen er, hvor af hand aarlig kand have 20 børrer h(øe),

1734: 297b

som er 5 Læss á Læsset 2 mrk:, al den herlighed som findis ved den/n/e øe, er det som melt er, saa og at der voxser nogen Hassel, og det brendeved som huudmanden hugger paa øen, er af Older, hvor af der staar en liden tøn skou, dog ej meere end som for en huusmands brug. Saaledis er da all Qvamsøens herlighed, den der underliggende liden Skoue teig i Fixcesundet, som ligger under ommelte huusmands brug, befindis af den/n/e beskaffenhed, at der kand slaais 1 børre høe, som en mand kand bære, saa findis der og nogen smaa {g} kratt skou, dog icke til nogen Synderlig nytte, disuden ligger den/n/e liden krat skou under et brat field, hvor der idelig efter mænds sigende, som og af os er befunden, at kom/m/e field skridt!! (skreed). 3: her findes slet ingen aftag, nogen sinde a(t være) forretagen.

Dette er da som melt, saaleedis som Sorenskriveren med Lensmanden og Laug Rættesmænd efter Siun og grandskning samt (nø)ye betragtning efter voris Samvittighed og Allerunderdanigste aflagde troeskabs Eed, har befunden Qvamsøen, med den der til liggende skoue teig, hvilcket er all dens herlighed.

Saa er da den/n/e øe Qvamsøen med den der til beliggende Skoue teig udj Fixcesundet af Sorenskriveren med den EedSvorende Laug Rett efter voris Samvittighed allerunderdanigst bleven Taxeret, og kand den da, efter dens Bonite ej ansees \eller sættis/ høyere en!! (end) som

1734: 298

for en ½ Løb smør og ¾ huuds Landskyld med bøxsel, Saaleedis allerunderdanigst af os forrettet og indstillende til Allernaadigst Approbation.

Ao: 1734, d: 1te Apr:, blev Retten sat, af Sorenskriver og medhafde Laug Rettis mænd, neml: Brynild Tioflot, Iver Olsen Utne, Joen Diøn/n/e, Lars Diøne, Amund Bue, paa Nedre Hagestad, beliggende udj Ulvigs Kirckesogn i Hardanger Fogderie,

sam/m/e Gaard bebois \af/ Sogne Præsten, Welærværdige Bertel Worm til Ulvig, Graven og Eifiords Præstegield; Formeedelst dette haarde Veir som har woren idag, saa at Sorenskriveren ej har kundet Kom/m/e førren imod aftenen, dog førren Solen gick need, saa blev ej Viidere forretagen end at Welærværdige Bertel Worm fremtræde for Rætten og indleverede hans Reqvicite til Stiftsbefahlingsmanden af 11 Junij 1733, med Stifts befahlingsmandens der paa teignede Resolution til at Taxere den/n/e Præstegaards huuse med dens brøstfældighed at besigte, samt at Taxere de huuse som Almuen efter Loven bør holde og pro….. paa en hver at ligne. sam/m/e Resolution lydede saaledis.

her paa blev med forretningen ophævet til i Morgen.

d: 2 April blev den/n/e forretning atter forretaget. og var Lensmanden Torkiels Hausse paa Fogdens Sr: Andreas Heibergs weigne her for Retten nerværende,

og møtte da paa Almuens Veigne af Gravens Sogn, Iver Larsøn Hause, Niels Larsøn Øfre Spilde, Arne Larsøn Soqvitne, Brynild Lardsøn!! Sein, af Ulvigs Sogn,

1734: 298b

Christopher Amunsøn Ødven, Siur Gunders: Gieldnæs, af Eidfiord Sogn, Arne Christens: Legre, Ole Asbiørnsøn Tveto, Ole Tos[t]ens: Mehuus og Anders Peders: Herrø.

WelErværdige Hr: Bertel Worm fremlagde det Høye herrer udj Cam/m/er Collegio, deris skrivelse af 27 Debr: 1732, som underdanigst blev oplæst, saa lydende. Sogne Præsten

tilspurte de Mænd som vare her paa Almuens Veigne, om de hafde bygget noget paa den/n/e Præste gaard, eller om de eiede nogen huuse her paa Gaarden; der til de alle svarede eenstem/m/ig Nei. Sogne Præsten tilspurte Mændene om de vilde Kiøbe nogen af de huuse her paa Gaarden staar, som ere Præsten tilhørende, der til de alle svarede nej.
Wiidere lod Sogne Præsten {gaard} indførre, at formedelst den Kierlighed hand hafde for hands Almue, vilde hand ej lade dette kom/m/e til nogen witløftighed, mens Erklærede at han(s t)iid (va)r hand fornøyet med sine Egne huuser, (do)g Reserverende for hans efter ko(mmende) Rætt som de kand have efter Lov(en at p)aa talle; saa og at Ulvig og Eifiords (Almue) efter deris tilsigelse her for Retten skal holde her paa Gaarden Nedre Hagestad i Hr: Bertel Worms tiid den nu staaende Lade og stald vedlige udj Louvfør stand;
Gravens Almue tilbød sig at holde den(ne?) Børre stue vedlige,som staar udj Gravens Præste Gield. For da at Sogne Præsten kand leve udj freed og Eenighed med Sin Almue, og at de vil wiise ham all søm/m/elig lydighed og Kierlighed, saa lod hand ald sin viidere paastand falde. Og indstillede til Almuens Eegen Kierlighed hvor

1734: 299

meget, og hvad de vilde gottgiøre ham for……. anvente omkostninger.
Herpaa bleve Sogne Præsten og Almuen med hinanden forliget udj god Eenighed og forstaaelse. Sogne Præsten, Velærværdige Hr: Bertel Worm, fornøyede Retten uden nogen wiidere bereigning. Siden hand tillige med Almuen Erklærede ej viidere at have for Retten at indvende, eller til nogen viidere forRettning wilde skride. her paa blev med forRetningen ophævet.

Ao: 1734, d: 5 April, blev holdet marcke gang paa Espe, beliggende udj Hardanger Fogderie, Kingservig skibbrede og Ullensvangs Kircke Sogn, hvor da møtte Lensmanden Torkils Housse, som kundgiorde Fogdens opnæfnelse til Laug Rets mændene, som er Peer Uhreim, Havor!! (Halvor?) ibdm:, Jacob ……., Helge House, Jørgen Lofthuus og Anfin …….
fremtræde da for Retten Knud Olsøn …… og indleverede et skriftlig Stevnemaal af ? Martij 1734, hvor indkalder hands grander ……s Espe og Ole Haldorsøn Espe, for forne(rmelse) paa et støcke agger jord, med Viidere som (det skri)ftl: stefnemaal indeholder, hvilcket blev (oplæst) for Retten, saa lydende.
Contraparterne samt Vidnerne Comparerede alle for Retten og tilstoed at være Loulig varslet: her paa blev Eedens forklaring efter Loubogen Vidnerne /: af Dom/m/eren :/ forrelæst, der efter alle i Eedtagen, og hver for sig Examineret.
1: Vidne, Wiglich Hæreij, vidnede saaledis: at hand boe\r/{de} paa Hæreij i Eifiord, gaml: 60 Aar, da hand var ung Karl har hand styrt Citantens jord i 9 aar, og [som] gift styrte hand den i 3 aar, er(indrer?) det 1ste aar brugte hand det støcke, Biørck agger kaldet, som det andet aar kom fra hans brug, som tilhørte Knud sin Fader, og kom til Tobias

1734: 299b

{Fader} \...../, men paa hvad maade kand hand icke mindis, siden det er 32 aar siden, dog har Vidnet hørt det ord, at det støcke agger war Tobias sin {……} \Formand/ udlagt, Videre kunde hand icke erindre, derhos forklarede, at det aldrig haver woren paaancket førren nu, widere Vidste dette Vidne ej at kunde siige.
2: Vidne, Arne Mochestad, boendis paa Mockestad, gl: 73 aar. Vidnede at det var 60 aar siden hand tiente her paa Espe, og da laa Biørck agger under Citantens brug, mens siden er det

kommet under Tobias sin Formands brug, mens hvor lenge det var siden, widste hand icke, wiidere Vidste Vidnet icke at kunde sige.
3: Vidne, Haldor Mæland, boendis paa Mæland, gl: 52 aar, Vidnede at hand har brugt Tobias brug udj 11 aar, og er det nu 20 aar siden, som giør 31 aar, {og aldrig har hand,} udj all den den tiid har Biørck agger lagt udj sam/m/e brug som Tobias sin For(mand) har brugt, og aldrig har hand hørt andet i al(d den tii)d, end en god forstaaelse, Viidere forklarede at have hørt at dette støcke agger var bøe og ……. (un)der Tobias brug, kom saa under Citanten …… (Fad?)ers brug til agger jord, blev siden ved …….. Farbroder Torbiørn Trones \efter/ (hands?) Vid……. udlagt til dette brug som Tobias og Ole Haldorsøn nu bruger, {ligeledis …. Encken, som den} wiidere oplysning Kunde hand icke give.
4: Widne, Niels Luttro, gl: 68 aar, Vidnede at da hand var 30 aar gl: drog hand her fra Gaarden, og da laa Biørck agger under Citantens brug, og hafde Vidnet været her fra hand var liden, ungefær 12 aar gl:, og i all den tiid laa det til Citantens brug, mens siden er det Kom/m/et under det brug som Tobias og Ole Haldorsøn bruger, men, paa hvad maade, eller hvor lenge det var siden at dette støcke agger er kom/m/en

1734: 300

fra Citantens brug, det kand Vidnet ej siige. Videre kunde hand ej vidne udj den/n/e sag.
Contraparterne Tobias Espe og Ole Haldorsøn fremtræde for Retten og foreslog widnerne, neml: Samson Larsøn, og Hans Huustrue Ingeborg Knudsdatter, og Ole Jaransøn Mæland, med begier at de for Retten maatte blive afhørt: og som de hørte Eedens forklaring med de andre Vidner, saa bleve de efter aflagde Eed antagne hver for sig til Vidne.
1: Samson Larsøn, boendis \paa/ Isberg i Ode Sogn, gal: 31 aar, haver hørt af sin Koenis Fader, Knud Østensøn Isberg og hans Søster Guro Østens datter, begge barneFøedt her paa Gaarden, og deris Moder hafde boet her paa gaarden, paa den brug som Contraparterne nu bruger, udj 36 aar, og i den tiid er Biørck agger af Citantens Fader Ole Pedersen udj agger udlagt paa bøe, til {det} \sit/ brug, {som nu Contraparterne bruger} og er det nu 43 Aar siden Vidnets Koenes (Fader) Knud Østensøn drog her fra gaarden …… det ved Vidnisbyrd igien fra ……. det brug som Contraparterne nu …….., viidere hafde hand icke hørt.
2: Ingeborg Knudsdatter, g(al: ? a)ar. Vidnede at Biørck agger var bøe, o(g Citan)tens Fader hafde lagt det i ager, men ….. ham igien fraVunden ved widner, og kom det da til det brug som nu Tobias og Ole Halvorsøn bruger, saaladis haver hun hørt af hindis Sal: Fader Knud Østensøn Isberg, mens kunde ej sige at have hørt til wisse hvor lenge det er siden at Biørck agger kom fra Citantens Fader, mens syntis at have hørt; det at være ofver 30 Aar siden. Wiidere Vidste hun icke.
3: Vidne, Ole Jaransøn Mæland, huusmand paa Mæland, gal: 72 aar. har hørt af hans Faderbroder Halvor Arnesøn Espe, som boede her paa Gaarden,

1734: 300b

og brugte den part som nu Tobias og Ole Halvorsøn bruger, at hand sagde til Citantens Fader Ole Pedersen at hand skulde lade ham faa Biørck agger igien, som hand hafde udlagt fra ham, vis!! (hvis) icke, vilde hand søge det med proces, og blev det da Citantens Fader ved Vednisbyrd, med sin Eegen broder, han/n/em fravunden. Videre vidste hand icke.
Derpaa gick Dom/m/eren og Meddoms mændene ud at besee aggeren og Kiisseber hauen, og gick alle Vidnerne med for at wiise Biørcke aggeren. Det befantis ved gientalle og modsigelse at Ole Jaransøn Mæland var Kiødelig Søskende barn med Ole Haldorsøn, som udj sagen er en Contrapart, altsaa paastoed Citanten, at paa dette Vidne ej maatte blive Reflecteret.

Parterne bleve her for Retten forligte saaledis, at det støcke jord Kaldet Biørck aggeren, skall deelis imel: (dem), saa a(t Knu)d Espe beholder det halve, og Ole Haldorsøn …… Kisseber haven haver det sit ……. den der paa intet af os Kand…. …… sæden paa marcken, eller og haf… …….. denne sags omkostning blev og for…. …… Citanten betaler det halve, og Contraparten (det ha)lve. der næst vare Parterne begierende (at Domm)eren og Laug Rætten vilde efter der(is anviisnin)g deele den/n/e agger imell: dem, hvilcket Vj efterkom: dette forlig skal holdis uRøgelig af Parterne: og hvem sig understaar her imod at bryde noget, anseis med Lovens strenghed. blev Retten ophævet.

Ao: 1734, d: 16 Apr:, blev holdet et **Almindel: Waar, skatte og sage Ting paa Gaarden Lussand, beliggende udj Hardanger, under Lysse Closters Jurisdiction**, og \vare/ Laugrettis mænd som Rætten betiente med Sorenskriveren, Knud Lussand, Michel ibdm:, Ellef Ulgenæs, Jacob Røe, Knud BratEspe, og Erich Uhreim, Indre BeggeVig og Brynil Seim. saa var og nærværende paa Forvalteren Sig:r Formands weigne, hands Fuldmægtig Wollert Formand, Lensmanden Peer Uhreim og meenige tilsøgende Almue. er da passeret saaledis

1734: 301

Allerunderd: publiceret Kongl: Allernaadigste Forordninger.
1: Forbud angaaende Søe Folcket i Norge, datteret Friderichsberg d: 12 Febr: 1734.
2: Forordning anlangende Deli[n]qventere i Norge, som for begangne Misgierninger tilforn ere vorden dømbte til BergWerckerne, skal herefter døm/m/is til Arbeide ved Hans Maj:tts Fæstninger, datteret Friderichsberg d: 19 Febr: 1734.
3: Forordning om Skatternis paabud i Norge for Aar 1734. datteret Fredensborg d: 24 Octbr: 1733.

Underdanigst publiceret
1: en Placat under Cammer Collegii Seigl, af 21 Septtr: 1733, angaaende endeel Kongl: indkomsters Forpagtning Norden fiel[d]s udj Norge for de Aaringer 1735. 1736 og 1737.
2: skrivelse til Madam Forman, datteret Rente Cam/m/eret d: 28 Nobr: 1733. at Kongl: Maj:st Allernaadigst har bevilget, at det paa Gaarden Ernæs udj Ullenswangs Sogn og Hardanger Fogderie, skeede aftag, fra Aaret 1733 begyndelse, til omdrag udj Regnskaberne maa passere.
Placat datteret Bergen d: 27 Febr: 1734. om Sessionernis Completering for de 2de Bergenhuusische National Infanterie Regimenter, blev oplæst.
Stiftambtmandens ordre til Forvalter Forman blev underd: publiceret. 1: om Deserteur ved Naufn Angrim Sylvestesøn af Indre Sogn, datteret Bergen d: 8 Decbr: 1733. 2: Com/m/unication om Allernaadigst Approbation, og pardon for de Deserteurer som har været i Ost og Vest jndien, da det Kongl: patent af 16 April 1732 udgick.

Knud Sandstøe skiøde, datteret Lussand d: 16 Apr: 1734. til Lars Olsøn Trappethuun paa 4 ½ Mrk: smør uden bøxsel og herlighed i gaarden Trappethuun, blev oplæst.
Annanias Harbergs udstæde skiøde, datteret Bergen d: 8 Julij 1728. til Lars Olsøn Trappetun paa 1 pd: 4 Mrk: smør, 1 g:skind og 1 f:skind leie, udj gaard: Trappetuun, blev oplæst.
Guri Askilds datter BratEspe, hindes Gave brev af 16 Apr: 1734. til hindes Søster Ingeborg Askilds datter og hindes Mand Knud BratEspe med deris børn, at nyde efter hindes død alt hvad hun er ejendis af, blev oplæst.

Allerunderd: Publiceret Kongl: Allernaadigst Egteskabs bevilling for Ole Haldorsen Espe, i andet lige leed. datteret Friderichsberg d: 12 Febr: 1734.
Allerunderd: Publiceret Kongl: Allernaadigst Egteskabs bevilling for Lars Aamundsøn Yttre Bue, i andet leed. datteret Friderichsberg d: 12 Febr: 1734.

Ole Haldorsøn Espe fremtræde for Retten, og var begierende, ifølge af Kongl: Allernaadigste bevillings brev af 12 Febr: 1734. at Rætten vilde af-

1734: 301b

hørre Vidner, som her for Retten var nerværende, neml: Knud Hogensøn og Magnus Larsøn Sexse, om vor!! (hvor) nær hand var beslegtiged med hands forlovede Kieriste Siri Aamunds datter. der paa blev Eeden Vidnerne af Dom/m/eren paalagt, efter at hand hafde læst Eedens forklaring for dem, og blev da efter aflagde Eed deris udsigende, saaledis.
1: Vidne, Knud Hogensøn BratEspe, Vidnede at Ole Haldorsøn var af Søsteren og Siri Aamuns datter af Broderen, saa at Ole sin Morbroder er {Siri} Fader til Siri, og de ere Søskende børn.
2: Vidne, Magnus Larsøn, boendis paa Sexe, befantis i sit udsigende lige med forrige Vidne.
Ole Haldorsøn var begierende her ofver et Louvskicket Tings Vidne at faa beskreven.

Lars Aamunsøn Yttre Bue fremtræde for Rætten, og var begierende i følge Kongl: Allernaadigste bevillings brev af 12 Febr: 1734. at Retten vilde afhørre Vidner, som her for Retten var nærværende, neml: Asbiørn Helleland, boendis paa Helleland, og Tollef KrogeWig, boendis paa KrogeWig, om hvor nær hand var beslegtiged med hans forlovede Fæste møe Marita Tobias datter. Der paa blev Eedens forklaring Vidnerne forrelæst, og efter aflagde Eed Vidnede.
1: Vidne, Asbiørn Helleland, gaml: 70 Aar, forklarede at Lars Amundsøns Fader-Søster er Moder til Marita Tobias datter, saa at Lars er af broderen og Marita af Søsteren, og de ere Søskende børn.
2: Vidne, Tollef Krogevig, gaml: 58 Aar, hands udsigende var ligesom nest forregaaende.
Lars Aamunsøn var begierende her ofver et Louvskicket Tings Vidne at faa beskreven.

Som ingen fleere indfandt sig der vilde i Rette, saa blev Retten for den/n/e sinde ophævet.

Ao: 1734, d: 30 April, blev **Almindelig \Waar,/ Skatte og Sage Ting holdt paa Evanger for Wawærens Tinglau og Almue**, blev Retten Administreret af Kongl: Maj:tts Sorenskriver og efterskrevene Laug Rettis Mænd, Ole Styve, Jacob ibdm:, Knud Nedre Sckerve, Halvor Biørgaas, Knud Steene, Halvor Bergo, Gullach Mychiltvedt, Anders Hatlestad, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, Ædle Andreas Jessen,

1734: 302

og tilsøgende Almue; er da følgende passeret.

Allerunderdanigst publiceret Kongl: Maj:tts Forordninger
1: angaaende besvangrelser, og det der af paastaaende Egteskab, datteret Friderichsberg d: 5 Martij 1734.

2: Continuations Stevning skall betalis ligesaa meget, som for en Hoved Stevning efter Loven: datteret Fredensborg d: 30 Octbr: 1733.
3: om skienden og larmen paa Prædickestolen, i særdelished mod pietister, forbydes, datteret Fredensborg d: 7 Octbr: 1733.
4: den gield som af Officiererne efterdags giøres, hvorledis med skal forholdis, datterit Friderichsberg d: 24 Febr: 1734.
5te: Om Høyeste Rætt i Dan/n/emarck for Ao: 1734.
6te: Om skienck og gavis an/n/am/m/else af de til National Militien henhørende unge Karle, datteret Friderichsberg d: 29 Januarj 1734.
7de: angaaende Deliqventerne i Norge, ej at hendøm/m/e til bergVerckerne, mens til Festningerne, datteret Friderichsberg d: 19 Januarij 1734.
8de: Skatte Forordningen for Ao: 1734. datteret Fredensborg d: 24 Octbr: 1733.

Fru Josina Maria Macody, Sal: Schouthbyenacht Hans Schiønnebølles, Skiøde, paa endeel jordegoeds /: tydelig indført i Pante Protocollen :/ til Hr: Gierdt Gielmuyden, Sogne Præst til Hougs; datteret Steege paa Møen, d: 1 Januarij 1734. blev publiceret.
Johannes Runseberg, Anders Brechhuus, Siur Lien og Siur Berge, deris skiøde, datteret Evanger d: 30 April 1734. til Lars Geilen paa 18 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Geilen i Evanger Kircke Sogn, blev oplæst.
Haldor Helliesen Horveij skiøde, datteret Evanger d: 30de April 1734. til Lars Bastesen, paa ½ Løb smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Horvei, blev oplæst.

Sergiant Poul Weche fremtræde for Retten, og efter seeneste afsagde Interloqvitorum fremlagde i Rætten forrige Stiftambtmand von der Ostens Previlegium angaaende Giestgieberiet her paa Evanger, datteret Bergen d: 22 Octbr: 1731. dernæst fremlagde Comparenten, Høybaarne Hr: Admiral og Stiftambtmand Kaases Previlegium, datte[ret] Berg: d: 9 Febr: 1734. begierende at de for Retten maatte blive læst og i acten indført, saa lydende.
Hoved Citanten Willum Langeland Comparerede {og for Rætten} ej for Rætten, mens paa hans veigne møtte Niels Amunsøn Reistad fra Synder Horlehn, og hvar!! (var) paa Citantens Veigne Dom begierende.
Den indstevnte Comparent underkastede sig Rættens Kiendelse.
Er da udj den/n/e Sag saaledis for Rætt Kiendt, Dømbt og
Afsagt

1734: 302b

Willum Langeland har vel i Rætten fremlagt, som acten udviiser, Kongel: Allernaadigst bevillings brev af 2 Ap: 1723 paa Giestgiveriet ved Evanger for forrige Second Leint:!! (Lieut:) Niels Hansøn Bache, sam/m/e at holde, ligeledis har Citanten Willum Langeland fremlagt forrige Stiftsbefahlings Mand von der Ostens bevilling paa bem:te Giestgiverie, udstædt til Anna Raval, Sal: Sibolt Rogens efterleverske, datte: Berg: d: 27 Fbr: 1729. mens icke har Citanten beviist paa hvad maade eller hvorleedis, hand er bleven berettiget til disse documenter om Evangers Giestgiverie, langt mindre beviist at disse bevillings breve er Citant: W: Langeland ved Transport eller anden Loul: maade ofverdragen, eller ham tilwunden: Citanten \har/ og fremlagt Anna Raval, Sal: Sibolt Roggens, skiøde, datt: Berg: d: 24 Martij 1731. hvor hun skiøder og be-brever Tomes Tomessen Giere, et hinde tilhørende huusse waaning, et Ildhuus og et Stabur, her paa Evanger beligende, med ald tilhørende Inventarium, baader og øllKar: for den Sum 280 Rd:r, men her med har W: Langeland ej beviist at Anna, Sal: Roggens, har solt eller ofverdraget Tom: Tomesøn Giere Giestgiveriets brug; saa Citanten W: Langeland har icke beviist mindste adkomst eller Rættighed, til dette

Giestgiverie, som hand her vil indtale som den der skulle wære berettiget. Den indstevnte Pouel Wecke har med forrige Stiftambtmand von der Ostens bevillings brev af 22 Octbr: 1731, og HøjVelbr: Admir: og Stiftbm: U: Kaas beviillings brev af 9 Febr: 1734. beviist til Giestgiveriet at være berettiget. Saa Kiendis for Rætt: At Giestgiveriet bør og skall wære Povel Wecke berettiget og tilfalden, all den stund hand det efter Kongl: Allernaadigste Forordninger forsvarlig og upaaklagelig vedligeholder. processens omkostning ophæves paa bægge siider.

Retten blev ophævet til Morgen, som er

Den 1 Maj, da Rætten atter blev satt med foranførte Laug Rettis mænd, er følgende passeret.

Ole Olsøn Norvigen og Tomas Andersøn ibdm:, deris udgivene skiøde, datteret Evanger d: 30 Apr: 1734. til Anders Henrichsen Biørnevigen paa en halv Løb smør med bøxsel og herl: udj gaarden Biørnevigen. blev oplæst.
Højbaarne Hr: Admir: og StiftbM: Kaas udgivene bevillings brev paa Giestgiveriet ved Evanger paa Wass, datteret Berg: d: 9 Febr: 1734. til Sergiant Pouel Wecke, blev underdanigst oplæst.

1734: 303

Restancerne for dette Tinglau blev oplæst og Examineret, som befantis Rigtig at wære: hvor paa Fogden Sig:r Andreas Jessen war begierende, at Sorenskriveren med Laug Retten sam/m/e under deris Seigl vilde bevidne, som blev af Rætten vedtagen.

Som ej nogen indfandt sig efter paaraabelse der vilde gaa i Rætte, saa blev Retten for denne sinde ophæved.

Ao: 1734, d: 1 Maj, blev Rætten sat pa gaarden Reqve \Nedre Tun/, beliggende paa Woss udj Wangens Tinglau og Orvedals!! (Dyrfuedals) Otting.
Fremkom for Retten Lensmanden Wiching Tvilde paa Fogden Sig:r Andreas Jessens weigne, og fremlagde hans opnævnelse til Laug Rets mændene, nembl: Peder Seim, Lars Storesoue!! (Store Soue), Willum Eie, David Storesoue!! (Store Soue), Arne Tren, og Haldor Liland, som alle var nerværende:
Ingauv da Peder Iversen Gierstad hans skriftlige stevning af 22 Martj 1734. Hvor hand indkalder Encken Ingeborg Michels datter Reqve, Dom at lide fordj hun icke efter Loul: opsigelse har vildet vige gaarden Reqve, som Citantens Rette Odels gaard, imod at hand erlegde!! (erlagde) og igien gav hinde hindes bøxsel efter Loven, sambt at blive tilfunden processens omkostnings erstatning: og endelig, at nyde besigtelse ofver de paa gaarden staaende huuser, for at e[r]lange efter Loven Aaboed.
Siur Larsøn Hæve og Mons Aamunsøn Gillerhuus som Stevne Vidner fremtræde for Rætten og EedFæstede {deris} stevningen for vedkom/m/ende at være Loul: forkyndt.
Citanten fremlagde Eet indlæg af 1 Maj 1734, med begier sam/m/e at blive oplæst og i acten indført, saa lydende. Videre indlagde Citanten et skriftlig tilbud paa Vilkaar som hand hafde ladet tilbyde Encken, med begier det for Rætten maatte oplæsses og i acten indføris, saa lydende.
den indstevnte Encke Ingeborg Mikels datter Comparerede Selv for Retten tillige med Johannes Larsen Berge, som Enckens Laugværge, \og hindes broder Sven Fenne/.

Af Dom/m/eren blev Parterne forreslagen forlig angaaende disse af Citanten tilbudne Vilkor, hvor om lenge blev Wentileret; mens, som ej nogen forEening var at treffe, og det var hellig Aften, saa blev sagen udsatt til d: 4 Maj. da Parterne tillige med Vidnerne her paa Aastædet møder, og skall da omgaais vis!! (hvis) Lov og Rætmæssig er. saaledis forafskeediget.

[Ao:] 1734, d: 3 Maj, blev **Almindel: Waar, Skatte og Sage Ting holdet paa Wosse Wangen for Wangens Almue**, og vare Laug Rætes Mændene som Rætten beklæde med Skorenskriveren!!, Størch Legd!!, Iver Ouskield!! (Osgjerd), Siver Ronve, Brynild Pedersøn Finne, Mathias ….., Hermun Røtte, Anders Lie og Brynield Gierager, ofverværende

1734: 303b

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Anders Jessen, og bøjde Lensmanden Wiching Tvilde, sambt tilsøgende Almue, er da passered.

Allerunderdanigst publiceret de Kongl: Allernaadigste Forordninger, som er {publiceret} \Extraheret/ paa fol: 302.

publiceret Josina Maria Macody, Sal: Schouthbyenacht Hans Schiønebollis, Skiøde, som er Extraheret paa fol: 302.

Højbaarne Admiral og Stiftbefahlings Mand Kaas Resolution af 28 April Ao: 1734. angaaende Giestgiveriet paa Woss, dets forbud, at ingen maa holde sam/m/e, uden, den Previligerede Johan Henrich Blomberg, blev underdanigst oplæst.

Britte Jacobs datter Giere, hindes udstæde skiøde af 3 Maj 1734. til Anders Hallesøn. paa 4 pd: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Giere, blev oplæst.

Hr: Capit: Jens Nordahls skiøde af 25 Febr: 1734. til Wiching Larsøn paa 3 Løber 12 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Øvre Yggre, sambt 12 mrk: ofverbøxsel, blev oplæst.

Sig:r Henrich Miltzou skiøde af 1 Decbr: 1733. til Isach Andersøn Gierager paa 1 Løb 18 mrk: med bøxsel og herlighed udj gaarden Øvre Qvitne i Bordalls Otting, blev oplæst.

Anders Rioe Forlenings brev med Knud Jørgensøn om vilkaar for gaarden Øfre Qvitne, af 3 Maj 1734, blev læst.

Sig:r Henrich Miltzou skiøde af 24 9br: 1733. til Anders Brønildsøn paa 1 Løb 18 mrk: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Øfre Qvitne. blev oplæst.

Anders Joensøn Fannes, Peder Erichsøn og Brynild Larsøn, deris udgivene skiøde af 3 Maj 1734. til Knud Joensøn Qvale, paa 2 pd: 19 ½ mrk: smør med bøxsel og herlighed i gaarden Qvale. blev oplæst.

Hr: Capit: Jens Nordahls bøxsel seddel af 12 Martj 1734. til Olle Wichingsøn paa 1 Løb 2 pd: ? mrk: udj gaard: Gierestad øfre Tuun, blev oplæst.

Sig:r Henrich Miltzou bøxsel seddel af 7 Apr: 1734. til Ole Wichingsøn paa 1 pd: 7 ½ mrk: smør udj gaarden Gierstad øfre Thuun. blev oplæst.

Isach Andersøn Qvitne bøxsel seddel af 3 Maj 1734. til Od Jacobsen paa 5 spand 1 mrk: smør udj gaarden Gierager. blev oplæst.

Sig:r Henrich Miltzou bøxsel seddel af 28 Martj 1734. til Erich Hermonsøn Rogne paa 2 ½ Løb smør i gaard: Rogne. blev læst.

Velærværdige Hr: Tanches bøxsel seddel af 30 Januarij 1734. til Iver Erichsøn paa 2 Løber 26 mrk: smør i gaarden Bøe. blev læst.

Hr: Capit: Jens Nordahls bøxsel seddel af 2 Nobr: 1733. til Aud!! (Aad) Monsøn Weche paa 1 Løb 1 pd: 12 mrk: smør, i gaard: Gierstad Nedre Tun. blev læst.

d: 4 Maj blev Aastæds Rætten atter satt paa gaarden Reqve med forrige Laug Rættis mænd, som alle Comparerede,

Citanten indfandt sig og, sambt den indstævnte Encke Ingeborg Mickelsdatter og hindes Laugværge Johannes Larsøn Berge, saa møtte og Enckens broder Sven Fenne, som begierede af Rætten tilladelse, at hand maatte gaa i Rætte og svare for sin Søster: Sam/m/e hans paastand blev af Rætten bevilget.

Enchen tillod sig at tage imod wilkaar, efter Citantens forrige tilbud, men nu ville Citanten slet icke Entrere udj nogen forEening, siden hand alt var bragt udj større omkostninger ved det at Rættens middel nu alt tvende gange hafde været her.

Enckens Laugværge tillige med hindes broder Sven Fenne, hvar!! (var) begierende opsættelse

1734: 304

forinden noget udj sagen blev forretaget, da at kunde faa indstevnet sine Vidner udj sagen, siden de var bleven stevnet saa seent, at de ej kunde med 14 dagis varsel faa indkaldet Vidner til sagens oplysning: altsaa paastoed Sagen udsatt.

Citanten hafde ej noget herimod at indføre.

Afskeediget.

Sagen bliver for den/n/e sinde udsatt: Siden Waar Tingene ere begyndte for Sorenskriverens districter, saa kand icke nogen Viis tiid determineris til den/n/e Sags afhandling, mens skal efter Sorenskriverens Embedis lejlighed, ved skrivelse til Lensmanden, tiidens beram/m/else blive Com/m/uniceret, saa betiids, at Parterne Louligen kand faa indkaldet deris Vidner.

d: 4 Maj blev Retten atter satt paa Wosse Wangen for tilsøgende Almue, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged, Retten beklæd med foranførte Laug Rettes Mænd, er da følgende passeret.

Sig:r Henrich Miltzou bøxsel brev af 2 Fbr: 1733. til Johannes Olsøn Store Horved!! paa 1 Løb 3 mrk: smør i gaarden Store Horved!!. blev oplæst.

Mag: Jørgen Harboe bøxsel brev af 7 Decbr: 1733. til Lars Aamundsøn paa 1 Løb smør i gaarden Winje. blev oplæst.

Mads Sølfestensen Welche udgivene skiøde af 29 Martij 1734. til Lars Svensen paa 2 pd: smør med bøxsel og herlighed, samt overbøxsel til 1 pd: 4 ½ [mrk:] udj gaarden Øfre Lii yttre thun. blev oplæst.

ditto, af sam/m/e datto, til Aamund Madsøn paa 2 pd: smør med bøxsel og herlighed, samt ofverbøxsel 1 pd: 4 ½ mrk: udj ditto gaard. blev oplæst.

Wiching Larsen Øygre udgivene skiøde af 4 Maj 1734. til Knud Stephensen Mit Ringheim paa 1 Løb 16 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Mit Ringhem. blev oplæst.

Anders Westrem, Sven Stephensen Hofde, Anne Stephens datter og Ole Olssen, deris skiøde af 4 Maj 1734. til Mathias Ericksøn paa ½ Løb smør med bøxsel og herlighed i gaard: Giersqval. blev forkyndt.

Mag: Jørgen Harboe bøxsel brev af 15 Ap: 1734. til Siur Erichsøn paa 1 pd: smør udj gaard: Kinnes. blev oplæst.

ditto, af 3 Maj 1734. til Lars Nielsøn paa 1 Løb 18 mrk: smør i gaard: Øvre Lem/m/e. blev lest.

ditto, af sam/m/e datto. til Ole Monsøn paa 1 Løb 2 pd: 15 mrk: i gaard: Bøe, blev læst.

Som ingen efter paaraabelse indfandt sig der vilde gaa i Rætte, saa blev Retten for i dag ophævet.

d: 5 Maj blev Retten atter satt for Wangens Tinglau: er da passeret.

Anders Erichsøn Lønne udgifne skiøde af 5 Maj 1734. til Niels Ericksen Sous Jord paa 5 sp: jordegods med bøxsel og herlighed i gaard: Løn/n/e. blev oplæst.
Knud Qvale, Rognal Nestaas, Størch Reqve, Niels Jelland og Knud Andersen Dagstad, deris skiøde af 5 Maj 1734. til Anders Knudsøn Dagestad paa ½ Løb med bøxsel og herlighed i gaarden Dagestad. blev oplæst.
Knud Andersen Dagestad, gafve brev af 14 Novbr: 1733. til Anders Knudsen paa 1 Spd: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Dagestad. blev oplæst.
Mag: Jørgen Harboe bøxsel seddel af 30 Apr: 1734. til Anders Knudsøn paa ½ Løb smør udj gaard: Dagestad. blev læst.

Som ingen flere efter paaRaabelse indfandt sig der vilde gaa i Rette, saa blev Retten for i dag op!! ophævet.

1734: 304b

Dend 6 Maj blev Retten atter satt paa Wangen, for tilsøgende Almue med foranførte Laug Rætt, overværende Fogden og Lænsmand[en], er da følgende passeret.

Leintenant Philip Nicols Pante brev af 24 Octbr: 1730. hvor hand Pandtsætter {udj} Ledingen paa Woss til Leint: Jens Nordal for denne Sum/m/a 150 Rd:r, sam/m/e blev oplæst.
Leint: Philip Nicols Pante brev af 12 Novbr: 1731. ligeledis Pandtsætter Ledingen paa Woss til Leint: Jens Nordahl for den Summa 483 Rd:r, som blev tydelig oplæst.
ditto, af 1 Janur: 1733. paa 250 Rd:r, med forsickring og underPant Ledingen paa Woss til Capit: Jens Nordahl. blev læst.
David Siursøn Groves Pante brev af 2 Debr: 1732. hvor hand til underpant for 50 Rd:r Pantsetter til Hr: Capit: Jens Nordal, en gaardepart i Mit Schutle, som skylder 2 pd: 6 mrk: smør med bøxsel og herlighed, sambt arvede 18 mrk: smør udj sam/m/e gaard. som blev publiceret.
Wiching Knudsøn og David Siursøns udgivene Odels Mageskifte brev med Contra forskrivelse, begge af 4 Maj 1734. Wiching Knudsøn skifter fra sig til David Siursøn 1 spd: smør med bøxel og herlighed udj gaarden Mit Skutle, hvor imod hand nyder 1 spd: smør Landskyld udj gaarden Øfre Grove med bøxsel og herlighed. blev publiceret.
Britte Tostens datter og Tollef Grouve, deris udgivne skiøde af 4de Maj 1734. til Wiching Knudsøn paa 1 spd: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Mit Skutle. blev læst.
Capit: Jens Nordahls skiøde af 25 Febr: 1734. til Gullau!! (Gullach) Knudsen paa 1 Løb 1 pd: smør Landskyld med bøxsel og herlighed udj gaarden So….ed. blev forkyndt.
Gudve Olsdatter Giembære, Od Breche, Olver Qvitne, Lars Larsen Fenne, David Larsen Bøe, Ole Gietlesen Groue og Anders Ø.rders:(?) Eisnes, deris udgiv[n]e skiøde af 6 Maj 1734. til Ivier!! (Iver?) Lars: Giembære paa 18 mrk: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Giembære. som blev læst.
David Nielsøn Store Soue udgifne skiøde af 6 Maj 1734. til Rognald Rognaldsen Nestaas paa 1 Løb 18 mrk: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Nestaas. blev forkyndt.

herderlige og Vælærværdige Niels Windings bøxel brev af d: 26 Martj Ao: 1734, med Contra Revers, til Mogens Gullachsen paa 1 Løb leie i gaard: Lierhuus, blev læst.

Claus Mossefind, som Citant efter forrige stevnemaall, fremtræde for Retten og begierede at faa sine Vidner, Nafnl: David Store Soue og Knud Lille Soue, afhørte, siden hans Contrapart Ole Knudsen Ringheim efter seeneste givene Laudag her for Retten Comparerede,
der nest indgav Comparenten {et indlæg} \en Contra Stevning/ af 15 April Ao: 1734. med begier sam/m/e for Retten maatte blive læst og i acten indført; saa lydende.

1734: 305

i sam/m/e Stevning indkalder hand her for Retten Claus Mossefing!! (Mossefind) for Endeel huusse erstatning med viidere som stefningen udvisser.
Stevne Vidnerne Brynnild Imstaa!! (Eimstad) og Torgiels Ringheim {forrettede} \Comparerede/ for Retten {og} \at/ Eedfæste{de} stevningen\s/ {at være} Lovlige forkyndelse;
Claus Mossefind war begierende at hans Vidner maatte blive afhørt. efter at Eedens forklaring af Louvbogen var oplæst og Vidnerne af Dom/m/eren formanet til sandheds bekiendelse, bleve de i Eed tagne.
David Soue efter aflagde Eed vidnede, at da hand saa Koen som Claus Mossefind hafde slagtet, saa hand at den vare Spedalsk, Viidere vidste hand icke til sagens oplysning. Comparenten tilspurte Vidnet om det var en ung eller gam/m/el Koe hand hafde seet været slagtet. Resp: det hafde hand icke givet agt efter, ej heller veste det.
Det andet Vidne, Knud Soue, hans udsiigende befantis ligelydende, som ingen af parterne hafde viidere at spørge Vidnet, blev det afviis[t].
Citanten Claus Mossefin fremlagde i Retten LaugMandens Dom af 21 Junij 1728. til sagens nermere oplyssning.
Comparenten Ole Ringheim tilstoed her for Retten, at det Inventarium som Claus Mossefin hafde stevnet ham for, var hand ham altiid gestendig, og kunde hand faa det naar \hand/ det vilde afhente. Comparenten lod og indføre at den/n/e geed har Citanten førsten ladet slagte ½ Aar efter at hand hafde an/n/am/m/et den, {og} som var Ao: 1732, og førsten pa[a]talt det til høste tinget Ao: 1733.
herom begge Parterne vare Dom begierende for saavidt den omtvistede Koe er angaaende.

Hr: Capit: Jens Nordahl fremkom for Retten og kundgiorde at hand Lovligen haver Stevnet og indkaldet Magist: Jørgen Harboe for 3 Spands Jord som hand ej skal have svaret nogen afgift af med viidere, som det skriftl: Stevnemaal indeholder: hvilcket Citanten fremlagde i Retten, da det blev oplæst, saa lydende.
Claus Mossefin møtte for Retten og kundgiorde, at hand var anbefahlet til Sagen at svare paa Mag: Harboes weigne.
de indstevnte Rosmænd Comparerede icke, efter paaRaabelse; Stevnevidnerne David Mølster og Mathias ibdm: med Eed afhiemblede Stevnemaalet at være de indstevnte Louligen for deres boepæl i egen paahør forkyndt
Citanten lod indføre: At som Mag: Harboe ved Ham Selv eller ved hans saaKallede Rosmænd, Anders Siurs: og Knud Bottolfsen, haver foretaget Sig, udj de a[a]ringer 1730. 31 og 32 at bruge 3 Spand jord, Citanten tilhørende, som udj Wangs Præste gaard, sam/m/e Aaringer var beliggende, uden at give Citant: minste slags Rættighed af bøxsel og 3 bøxsel, Landskyld og fløttning; haver Citant: vered foraarsaget ved det her i Rætten producerede Stevnemaal at indkalde Mag: Harboe og hans Rosmænd, der fore Dom at lide for deris u-lovlig behandl: imod Citant:, som Rætte

1734: 305b

jorddrott, og forsaavidt bemelte 3 Spands brug belanger, hvor om alt jeg vil have mig til mit Stevnemaal til Refereret, og til dismeere oplysning produceris her en beskickelse af 24 Jullij 1730 passeret, samt fremlæggis en hiem/m/e Tings doms act dette Aar 1734 passeret, af dens pag: 133. 34. 35 og 136, maa saavel Mag: Harboe som og hans Rosmænd tilstaa at de har brugt bemelte 3 Spand jord udj fornefnte Aaringer, men hvercken Præsten eller Rosmændene har kundet bevisse at de sam/m/e 3 Spand, frelseligen har kundet bruge, langt mindre svaret eller tilbudet sig Ringeste jorddrottelig afgift, til Citant: som Rette og sande Ejere der af, thj paastoed Citant; at fornefnte Rosmænd her for Rætten bør fremtræde og at bevisse til hvem de haver svaret all jordrottelig herligheds afgift med Viidere, derefter Citant: da Reserverer Sig sin Rætt og i Rættesættelse.

Claus Mossefin i[nd]gav i Rætten paa Mag: Harboes wegne it indlæg af 6 Maj 1734. saa lydende. hvor udj hand tilbyder sig Landskylden at betale, og endelig begierer opsættelse udj Sagen til Neste Ting.

Citant: lod indføre, som Mag: Harboe haver begieret opsættelse i denne Sag, de indstevnte Rosmænd icke Comparerede, vi(lde hand) formode at den/n/e Respective Rætt sidstmeldt[e] forrelægger at møde til næste Ting, imidl: Tiid Reserverede hand sin Rætt i alle tilfælde.

Afsagt

Efter begge Parters Eenstem/m/else udsættis sagen til Næste Ting: Og Endelig bliver de indstevnte Rosmænd Knud Bottolfsen og Anders Siursøn, af Rætten paalagt, her for Rætten at møde til første Tingholdelse. da med Sagen efter Lov og Rætt skall LouvMæssig omgaais.

Hr: Lieut: Deval!! (du Wahl) fremtræde for Retten og kundgiorde at hand hafde ladet warsle og indkalde Johan Henrich Blomber[g], dom at lide fordj at hand her paa stædet ved et giestgiveriets holdelse, skal have fornermed Citant: og hans gaml: wærforældre, med viidere som stevnemaalet indholder, af 12 Martj 1734. og er her i Retten fremlagt, med den indstevntis paateigning, saa og Comparerede den indstevnte her for Retten og selv tilstoed at være Loul: stevnet.

Citant: fremlagde et indlæg af 6 Maj 1734. med hosføjede Documenter, begierende sam/m/e for Rætten maatte oplæssis og i acten indføris. der næst lod Citanten indføre, At som Kongl: Maj:tts Foged nu sidder i Rætten, saa tilspørges han/n/em, om hand med goed samvittighed kand sige at ej Gastgiveriet er holt udj forsvarlig stand, eller om h/an/d her inden Rætten trøster sig

1734: 306

at beskylde enten mig eller min Væ(rfader), der efter tilspørgis og det her siddende Laug Rætt, saa og den tilstæde værende Almue, om de trøster sig at beskylde Citanten eller hans værfader, at jo forbemelte gastgiverie er vedlige holdet i alle maader, eller om de med en god og uskad samvittighed kand sige at nogen med Rette kunde have at klage.

Fogden Erklærede at saavel til Sommer som Høste Tinget Ao: 1732. da hand hafde været i Embedet, hafde hand icke hørt nogen klage, viidere en de 2 eller 3 sidste dage ved Høste Tinget 1732. at tingholderne som skulde forsyne saavel {sk} Saavel!! Sorenskriveren som mig og woris medhafde tienere, med behøvende mad og dricke, bleve de borte, da hensente ieg Lensmanden i gastgiveriet, det hand skulde forhøre om Vj med fornøden underholding for betalning kunde blive forsynet, blev mig af Lensmanden tilbage Relateret, det hos gastgiveren Henrich Wenvig, icke var forflegning for os at bekom/m/e, mens derhos sagde, om Vj vilde

tage til tacke hos hans Sviger Søn Hr: Leit: du Wahl, da kunde Vj spiisse der, som og skeede, til fornøjelsen viidere hafde Fogden icke at lade indføre.
Det sidende Laug Rætt og her sambtl: værende Almue svarede alle Eenstem/m/ig, {ej de} at de ej hafde haft nogen tiid noget ofver sam/m/e gastgiveriets holdelse at klage.
Comparenten fremtræde for Rætten og var begierende at sagen maatte blive udsatt til næste ting, og at hand maatte nyde Copie af Citantens indlæg, samt hvad udj sagen er passeret, til besvarelse.
Citanten lod indføre, at som Contraparten begierede opsættelse \for/ at forhalle den/n/e sag, og for inu!! (endnu) lengere at beskiere og fornerme mit gastgiveris næring og brug, som nu udj saa langsom/m/elig tiid, mig til prijudice af han/n/em er forøvet, saa paastoed hand her for Rætten i følge Lovens allernaadigste bydende, at skaffe mig tilstræckelig og Suficant Caution, vis!! (hvis) icke, protesterer ieg udj alle tilfælde imod den forlangte opsættelse, sambt den Assistence hand inden Rætten af Fogden forlangte. begierende Rættens Respect: Kiendelse,

Afsagt.

Sagen givis Rum til næste Tings holdelse, da Parterne møder med hviis de kand have til Sagens oplyssning, da der med efter Lov og Rætt skal blive Lovmæssig omgaaet. saaleedis forafskeediget.

1734: 306b

Som ingen viidere indfandt sig, blev Rætten ophævet til i Morgen.

d: 7 Maj blev Rætten atter satt, er følgende passeret.

Knud Anders: Lille Soue udgivene skiøde af 6 Maj 1734. til Niels Anders: Soue, udj Gaard: Lille Soue paa 2 pd: 12 mrk: smør med bøxsel og herlighed, sambt overbøxsel til 12 mrk:, blev læst.
Iver Johansen Soue og Niels Anders: Soue, deris forEenings Contract om gaard: Soue, af 6 Maj 1734. blev for Rætten oplæst.
Niels Anders: Soue udgivene skiøde af 6 Maj 1734. til Iver Johans: Soue paa 2 pd: 2 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Soue. blev oplæst.

Lensmanden Wiching Tvilde fremtræde for Rætten og kungiorde at hand efter Kongl: Maj:tts Fogedts Sig:r Andreas Jessens ordre haver warslet og indkaldet her for Rætten Knud Jacobsøn, gaml: 25 Aar, tienende hos Claus Mossefind, Dom at liide for hans u-Christelige Adfær imod Oleif Grimstad, i det hand hem/m/elig og paa en glubsk maade udj Januarj maanet haver med en Kniv Stucket ham i det venstre brøst oven for hiertet, saa der intet teign war til livet, og at nu Olef Grimstad udj 8 ugger haver ligget senge fast, indtil nu ved Guds synderlige hielp er bleven Restitueret, saa hafde og Lensmanden som Citant indstevnet til widner udj Sagen, er indstevnet Knud Torbiørnsøn og hans Hustrue Britte, og Lars Michelsøn.
Stevne Vidnerne er Lensmanden Selv og Størck Wahette(?); som EedFæste[de] dette StevneMaal at være Louligen forkyndt.
de indstevnte Comparerede alle for Rætten, saa og den Kniv Støckene Oleif Grimstad.
Kongl: Maj:tts Foged, som selv war nerværende for Rætten, war begierende at widnerne maatte blive Examineret. Eedens forklaring blev læst.
1: Vidne, Knud Torbiørnsøn, gl: 40 Aar, boende i et huuss paa Reqve Qvamen, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, som Vidnet kand Erindre saa war det d: 17de Januarij, en Søndag, da kom Oleif Grimstad om dagen til widnet i hans huuss, om aftenen /: sam/m/e

dag :/ kom Knud Jacobsøn neere i fieren og lod gandske ilde, bandede, og sagde Dievelen skal Regiere hans liiv; mens hvis liv det skulde være, vidste Vidnet icke, da Vidnet dette hørte, træde hand ud af stuen, og spurte sin huustrue hvem det war, da svarede hun at det war Knud Jacobsøn, derpaa gick Vidnet ind igien, noget der efter at widnet war kom/m/en i stuen,

1734: 307

kom Knud Jacobsøn ind, helste, og sat sig ned, da drack Oleif Grimstad ham, neml: Knud Jacobsøn, til med en drick øll, og da taltis de Venlig sam/m/en, saa gick Vidnet ud, og da Vidnet kom ind igien, fortalte Oleif Grimstad til Vidnet at \Anders Breche hafde sagt at/ Knud Jacobsøn hafde taget hans Koe hue!! (hud) et støcke der af, der til svarede Knud, siger {du} \hand/ det, der til Oleif svarede, ja men siger hand det, da hafde Knud sagt, ja, lad ham kom/m/e frem med det, da svarede Ole!! (Oleif), ja, ieg legger ingen det til, {sa saa} mens kandske Vidnet har taget det, dertil Vidnet svarede, ja, ieg hafde det vel nødig, ieg har saa mange børn, da svarede Ole, hafde du taget det støcke, da vilde ieg givet dig Resten til, og enda 1 Rd:r, da sagde \Ole til/ en anden ved Nafn Peder Heve, som laa i sengen, kandske du har taget det, der til Peer Heve hafde svaret, ieg hafde den vel nødig, ieg har en lang Vei at gaa, da hafde Knud Jacobsøn sagt om sig selv, kandske Knud Jacobsøn har taget det, der til svarede Ole, ieg legger ingen det til, tog!! (tag) studen, saa kiender du dig selv, du hafde et par nye skoe paa Søndagen, efter at huden var kom/m/et bort, det var af Koe huden min, da svarede Knud, det var løjgn, de skoene Kiøbte ieg af en tøs ved Naufn Aasse, tienende paa Bøe, der til svarede Ole at var løygn, og der om de en stund brugte mund, siden tog Ole Knud ved armen og bad ham gaa ud, og da gick hand ud, siden logte Knud dørren tvende gange op og bad Ole Kom/m/e ud, om hand var en ærlig mand, derpaa gick Ole ud, og tog en stock som stoed (ud?) for døren, og da løb Knud, og Ole løb efter, og hver gang Ole venter!! (vender) om at ville gaa tilbage, saa gick Knud efter ham, og naar Ole vente sig igien, saa løb Knud, saa gick Vidnet ud til Ole og tog ham under armen, for at ville lede ham ind igien, da kom Knud efter, og hafde Kniven i den højere haand, og holt den i veiret, da truede Vidnet ham til, at hand giemte Kniven, og tog en steen op i haanden, da di nu kom til dørren, tog Knud atter Kniiven op, da tog Vidnet en i hver haand, af dem, og holt dem fra hinanden, da gick Lars Michelsøn ind og sagde det til Vidnet sin huustroe, da kom Vidnets huustrue ud og vilde taget Kniiven fra Knud, og da giemte hand Kniiven, og sagde hand hafde ingen Kniiv, da bad Vidnet Ole at hand vilde gaa ind, og i det Vidnet vente sig og vilde gaa ind, da stack Knud Ole med Kniiven i det venstre brøst over hiertet, og siden løb hand tvende gange til Ole med Kniiven, brugende den Eed, Dievelen skall tage dig, ieg skal skiære dig op, og da gick Vidnet imel: at hand icke skulle giøre ham wiidere skade, og da Vidnet hafde faaet dem begge ind og

1734: 307b

i stuen, og faaet en anden mand til sig, som Vidnet sende bud efter, fordj hand torde icke før {sende} befatte sig med Knud, og den mand heeder Lars Olsen, boendis paa Vasenden, da lockede Vidnet Kniiven fra Knud paa den maade at hand vilde legge den paa saaret for at stille blodet, derpaa lagde Viidnet Kniiven i Rætten, bekien/n/ende at det var den sam/m/e som Knud hafde stocket Ole med: den/n/e Kniiv blev af Rætten besigtiget, og var det en Tolle Kniiv, der paa inu!! (endnu) befantis blod. som dette Vidne ingen Viidere oplysning kunde give, saa blev det afviist, og igien indkaldet dette Vidnes Hustrue, Nafnl: Britte.

2: Vidne, Britte Endredatter, gaml: 36 aar, gift med nest forregaaende Viidne, efter aflagde Eed, giorde saadan bekiendelse. Søndagen efter Tacksigelsens dag kom Ole Grimstad i huuset til widnet, og om aftenen kom Knud Jacobsøn neere i fieren, lod meget ilde, bandede, og sagde, Fanden skal kom/m/e i hans liv, og hand skall Regiere ham /: mens nævnede ingen :/

da gick Vidnet til ham og sagde, gack icke ud paa Iissen, du dræber dig, der til Knud Jacobsøn svarede, ja, ieg troer det er saa, derpaa gick hand op til huusset, og spurte Vidnet om Lars Grimstad, som nu er død, var der inde, da svarede hun ja, da gick hand ind i stuen, og da er med Koe huden passeret som forrige Vidne forklarede, efter den tale hafde Ole og Knud brødes sam/m/en paa golvet, mens Vidnet hafde icke fornum/m/et andet end det var for løstighed siden de satte sig need som gode Ven/n/er: og siden indbrød mit i den tale om Koe huuden: og da hafde Knud Jacobsøn sagt til Ole 3 gange, kom ud paa frie marck, og da gick de ud, og de andre Vidner efter, mens dette Vidne blev i stuen, i det øfrige bekiente som det forrige Vidne, undtagen da hun kom og vilde tage Kniiven fra Knud, giemte hand Kniiven, og slog til Vidnet saa hun falt, og da hun kom op igien og vilde gaa til ham, i det sam/m/e stack hand Ole. kand icke ret mindis hvorledis de fick Kniiven: hun saa at hand sprang 2 gange til igien med Kniiven, mens kand icke mindis hvad hand sagde, for forskreckelse. Som dette Vidne ej viidere oplysning kand give, saa blev det afviist, og igien indkaldet Lars Michelsøn.

3: Vidne, Lars Michelsøn, gl: 47. boendis i et huus paa Wegge Eng, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, at hand icke vel kunde Erindre, mens det var en Søndag, da var Vidnet i det huuss Reqve Qvam/m/en, tillige med Ole, og om aftenen Kom Knud Jacobsøn, siden efter [sagde]?

1734: 308

Ole til Knud Torbiørnsøn, dug!! (du) tog Kue huden min, der til hand svarede, ja, jeg hafde den (nø)dig, ieg har maneg smaa børn, da svarede Ole, hafde du taget den, skulde ieg givet dig Resten af huuden og 1 Rd:r til, mens Vidnet kunde icke Rett erindre al tale, mens det hørte h/an/d, at Ole sagde at Peer Heve hafde taget huuden, da svarede Peer, ieg hafde den nødig, ieg har lang Vej at gaa: Vidnet hafde og seet at de brødis lit paa gulvet, mens Vidnet gav ingen agt derefter. Vel hafde hand hørt at Knud Sagde til Ole, Kom ud paa marcken, og de gick ud sam/m/en, og Vidnet gick efter, og Knud løb for!! (foran) Ole, mens naar Ole vente sig om igien, vente Knud sig efter ham, og da de kom til stue dørren, gick Vidnet ind og sagde til Knud Tiorbiørns!! Koene, at Knud Jacobsen hafde dragen Kniiv i haanden, da gick hun ud og Vidnet blev inde, og Vidnet kom ud igien i det sam/m/e som Ole blev stocken, mens saa icke der paa at hand stack ham, mens efter at skaden var giort, wilde Knud igien woren til Ole, og da tog Vidnet Knud og støtte ham ind af dørren, da sagde Knud til Vidnet, du er icke min bøddel. Videre Kunde Vidnet icke erindre: eller[s] bekiendte hand inu!! (endnu) at have hørt førren skaden skeede, at Knud Jacobsøn hafde sagt, om sig selv, Knud Jacobsøn tog huuden, meener du, sagde hand til Ole, der til Ole svarede, ieg {besk} legger ingen til, mens du gick i et par skoe Søndagen efter Koe huuden min var borte, det var af Koe huuden min, der til Knud svarede, løgst du, ieg Kiøbte dem [af] Aasse Bøe. Som intet widere var at tilspørge dette Viidne, blev det afviist.

Kongl: Maj:tts Foged forreslog inu!! (endnu) 3de Vidner, Naufnl: Willum Schielde, Østen ibdm:, og Maritte Store Soue, at ville have afhørt, sagen til Nærmere oplysning: efter at Eedens forklaring den/n/em af Lovbogen war forrelæst, bleve De i Eed tagne.

1: Vidne, Willum Schielde, gl: 43 Aar, boende paa gaarden Skielde, efter aflagde Eed, giorde saadan bekiendelse, næst forrige {…} Vinter var Vinnet!! (Vidnet) tillige med en deel andre og Ole Grim/m/estad paa gaarden Lille Soue at kiøre Høe, om aftenen da de gick hiem, kom manden paa Store Soue og bad dem ind paa en drick øll, og da hafde Vidnet hørt, at der var nogle or!! (ord) imel: Ole Grim/m/estad og Knud Jacobsen,

1734: 308b

mens hvad det war hafde hand icke til wisse hørt, ej heller kunde Erindre: mens som de sat i stuen, sprang Knud Jacobsøn omkring paa gulvet som en galling, tog en Kniv op af lom/m/en, sigen[de] til Ole. {du} en u-løcke skall ieg giøre, en u-løcke skall {der du} skee, og agt dig for en u-løcke Ole: og syntis hand, som hand inu!! (endnu) icke Rettere kand erindre, at Knud sagde, Ret nu skal hovedet dit flye ud af dørren, og ieg skal see hierte blodet {p} enten paa dig eller mig. og som Vidnet da sat paa bencken, Raabte Koenen i huusset, Kniiven, da spranck!! (sprang) Vidnet op og tog fatt paa Knud Jacobsen, og da hafde hand en udstragt folle Kniiv i haanden, den tog Vidnet fra ham og sat den op i Væggen, noget lidet der efter Raabte Koenen anden gang, Kniiven, da saa Vidnet at Knud Jacobsen Kom med en Tolle Kniiv i haanden, da greb Vidnet ham anden gang fatt og tog den Kniiv med fra ham. da nu Ole Grimstad sat sig paa sin hæst, og Vidnet med en anden mand gick, efter at de alle tre ville tage til deris hiem, kom Knud Jacobsen løbendis efter, bandende og stormende, og vilde voren efter Ole, da Vidnet tillige med den anden mand, baade med onde og goede fick Knud Jacobsøn til at gaa tilbage: Som dette Vidne ej viidere kunde udsiige, blev det afviist, og igien indkaldet et andet.

2: Østen Schielde, gaml: 24 Aar, boende paa Skelde. efter aflagde Eed vidnede Eenlydende med ovenmelte Vidne. og som intet wiidere var sagen til oplyssning, blev hand afviist, og det sidste igien indkaldet.

3: Vidne, Marithe Store Soue, gaml: 45 Aar, gift, og boende paa Store Soue, {Hafde} Vidnede at hun laa paa sin seng da Ole Grimstad med de andre kom ind. i det øfrige war hindes Vidne Conform med de andris, undtagen, at hun icke saa eller hørte hvad som passerede paa marcken.

Som det var seendt ud paa aftenen, blev Rætten ophævet til i Morgen, som er

d: 8 Maj, da atter Rætten blev satt, og er da passeret som følger.

1734: 309

Anfind Schulestad udgivene bøxsel brev af 8 Maj 1734, til Lars Andfindsøn paa 1 ½ Løb smørs Landskyld udj gaarden Schulestad. blev oplæst.

Hermund Rioe bøxsel brev af 7 Maj 1734. til David Store Soue paa 1 pd: 12 mrk: smør udj gaard: Store Soue. blev oplæst.

Od Nielsøn Sondve udgivene Pante brev af 7 Maj 1734. hvor hand Pandsetter til Lars Midaas hans boende gaard Sondve, skylder 5 pd: smør med bøxsel og herlighed, som Pandtsettes til Lars Midaas for den Summa 200 Rd:r, sam/m/e blev oplæst.

Michel Andersøn Lii udgivene bøxsel brev af 7 Maj 1734. til Mons Olsen Lii paa ½ Løb 3 mrk: smør i gaarden Lii 1ste Thun, i Qvitler Otting. blev oplæst.

Gullack Saven fremtræde for Rætten og kundgiorde at h/an/d Louligen haver ladet warsle og indkalde Mons Lii, forhen kaldet Mons Sæve, for endeel penge hand fordre paa hans Myndl:[s] Veigne, Madts Knudsen, efter skiftebrevet af 5 Octbr: 1731. som Citanten her i Retten producerede, formeenende Mons Lii war pligtig som Stiff fader for den [..} umyndige, til Citanten som formynder at udbetale, neml: 8 Rd:r hos Sal: Major Barchelej, 16 mrk: udj en Kiedel hos Stiff faderen Mons Lii, \den indstevnte/, og 2 Rd:r hos Sven Fenne; alt efter Skifte brevets indhold.

Stevne Vii[d]nerne ere Lensmanden Wiching Tvilde og Anders Lii, fremtræde for Retten og med Eed afhiemlede: dette muntlige Stevnemaal saaledis at være Louligen forkyndt.

dernæst fremlagde Citanten tvende indlæg, d: 1ste af 25 Apr: 1733. det 2det af 5 Maj 1734. som begge for Retten blev oplæst.

den indstevnte Mons Lii fremtræde for Retten og indgav tvende indlæg, af 29 April 1734 og 4de Maj 1734. som blev læst for Rætten.
Efter at begge Parterne saaledis deris documenter i Rætten hafde fremlagt, ware de Dom begierende: hvor paa sagen blev optagen til Doms.

Joen Helgeland fremtræde for Retten og efter forrige Stevnemaal, samt den af Retten ved neste Tings holdelse, Contra parten givne Laudag, paastoed at den indstevnte Jørgen Helgeland, ved Dom maatte blive til-

1734: 309b

funden at fyldist giørde!! (giøre) den paa Aastædet afsagde Dom af 9 Octbr: 1731. sambt at erstatte Citanten den/n/e forvolte processis omkostning tilstræckelig.
Mathias Mølster fremtræde for Rætten og indleverede paa den indstevnte Jørgen Helgelands weigne et indlæg af 3 Maj 1734. saa lydende.
Her paa Parterne vare Dom begierende: blev da sagen optagen til Doms.

Hermand Lille Røte haver paa sin myndl:[s] weigne, Tormoe Josepsøn, indstevnet Niels Colle til at imod [tage] løsnings penge for 2 pd: 6 mrk: udj gaarden Lii i Qvitler otting, 1ste Tun. som hand, Niels Colle, til udlæg for sine fordrende penge, som hand hafde tilgoede efter myndl:[s] Fader, som ej godvilligen sam/m/e løsning penge haver vildet imod tage, er hand indstevnet, Dom at liide, samt at betale den/n/e proces omkostning. Citanten fremlagde i Rætten skifte brevet af 31 Januarij 1732.
den indstevnte Niels Colle Comparerede ej for Retten {og vedtog at være Lovligen indstevnet}, mens paa hans veigne møtte Lars Tachle og vedtog at Niels Colle var louligen stevnet, og erklærede at Mons Lii, som stiffader for den umyndige, hafde indløst det goeds som Niels Colle var udlagt efter skifte brevet af 31 Janua: 1732. og altsaa formodede at den/n/e sag var Niels Colle uvedkom/m/ende, mens alleeneste vedkom Citanten at tiltale Mons Lii og icke Niels Colle. her om hand ventede Dom/m/erens frikiendelse Dom.
Citanten haabede at Niels Colle skulde blive tilfunden at imod tage Løsningen. herom hand var Dom begierende. blev sagen optagen til Dom.

Mons Lii fremtræde for Rætten og kundgiorde at hand Louligen haver ladet warsle Herman Lille Røte til at imod tage Løsnings penge for 1 pd: jordegods i gaarden Lii, som hand bekom til udlæg efter skifte brevet af 31 Januarij 1732. for penge hand hafde laandt {sine} af hans formand: Citanten producerede skifte brevet i Retten, og indlagde i Retten et indlæg af {29} \12/ Apr: 1734. saa lydende.
Herman Lille Røte møtte for Retten og vedtog at være Louligen Stevnet. og Erklærede

1734: 310

det hand formente til sit udlæg at være nermest berettiget. allerhelst da hand vilde Conservere godset til Myndl:[s] løsning Rætt.
Som ingen af Parterne hafde Viidere til sagen at svare, saa blev den optagen til Doms afsigelse.

Den af Fogden indstevnte Sag imel: Ole Grimstad og Contra Knud Jacobsøn blev i dag igien forretaged, og Comparerede Parterne paa begge siider.
den indstevnte Knud Jacobsøn paastoed opsettelse udj sagen til Næste Ting, paa det hand sine Contra Vidner kunde for Retten Lovligen lade indkalde til sagens nermere oplysning.

Afsagt.

Den af Knud Jacobsen forlangte opsettelse bevilges: Saa af!! (at?) Sagen bliver udsatt til Næste Ting. Imidler Tiid haver Kongl: Maj:tts Foged at holde Knud Jacobsen under [for]svarlig Varetægt; Saa haver oftb:te Knud Jacobsen til neste Ting sine Vidner Louligen her for Retten at lade indkalde, til sam/m/e Tiid møder og Ole Grimestad, og de her for Retten udj den/n/e Sag afhørte Vidner, for om noget af Contra Vidnerne imod dem kunde passere, da i alt skall omgaais efter Lov og Rætt.

Erich Audsen!! (Aadsen) Gierald haver ved muntl: Stevning, som hand her for Rætten selv har andraget, ladet indkalde Jacob Færre, Dom at lide, for utilbørlige og ubeqvem/m/e ord og tale, hand skal have brugt udj en offentlig Saml: og Vætle, imod Citanten, hans Koene og Døde for{ældre}\Fædre/, sambt paatalt den Geistlige og Civile øfrighed, med viidere som hand paastaar at Vidnerne skall forklare, til den ende ladet indstævne til Vidner Endre Tæsdall, Knud Qvitne, Iver Bøe, Aamun Giere, Anders Lødve, Aud!! (Aad) Gierager, og Lars Lødve.

den indstevnte Jacob Fære tillige med Vidnerne Vedtog at være Lovl: warslet.

Citant: indgav et indlæg af 4 Maj 1734. saa lydende.

den indstevnte Comparent lod indføre, at hand icke ved at have talt Citanten eller hans Huustrue for nær i nogen maade, mens war gandske beskencket, formeenende vel i samqvem, at torde nævne baade Foged og Fant, i det øfrige var fornøjet med at

1734: 310b

Vidnerne bleve afhørte.

Citanten var og begierende at Vidnerne maatte blive afhørt.

Efter at Eedens forklaring for Vidnerne var oplæst, bleve de alle udviiste, undtagen

Endre Tæsdahl, som først efter aflagde Eed vidnede saaledis. at Jacob Færre hafde sagt, i et samqvem hvor Vidnet var næst afvigte Høst, hvo som flaar hunde og Katte, Kalder man den icke en Racker, mens hvo som flaar og skinder bønder, hvad kalder man den, da hafde Citanten tilspurt Jacob Færre, hvem hand mente der med, da svarede Jacob Færre, hand mente Claus Mossefind. Comparenten Jacob Færre tilspurte Vin/n/et!! (Vidnet) om hand icke hafde sagt at Claus Mossefin war en med de beste, thj hand tog kons 3 ½ pd: til 1 Wog, og det fick hand med gott og gode, mens de andre hafde taget 4 ½ pd: Resp: widnet Erindrede icke, sam/m/e at have hørt. 2den Qvest: om hand icke hafde sagt at Citantens Koenes Forældre ware ærlige og Reedelige forældre. Resp: jo, det hafde hand hørt. som dette widne ej hafde viidere at udsige, og Parterne ingen fleere Qvestioner {hafde}, blev det afviis[t], og ig[i]en indkaldet

2det Vidne, Knud Qvitne, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, gl: 60 Aar, boendis paa Qvitne, bekiente at være i slægt med Citanten Erich Gierald, saa at de ere i 2det og 3de Leed. Altsaa blev dette Vidne afviist.

3de Vidne, Iver Bøe, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, gl: 34 aar, boendis paa Bøe, hafde hørt af Jacob Færre udj et samqvem paa Qvittne, hand hafde sagt, hvad Kalder mand den som flaar hunde eller Katte, hvad kalder mand den som flaar og skinder bønder, Foged eller Fandt, og tager 4 ½ pd: smør i en Løb; viidere Kunde hand icke erindre. Citanten Qvestionere[de]. Om hand icke hafde nævnet baade Foged og Skriver. Resp: Fogden blev nævnet, mens kand icke erindre \om/ Skriveren blev nævnet. 2det Qvæst: om Citant: icke hafde spurdt Compar: om hand holt Foged og Skriver lige med den som flaar hunde og Katte. Resp: ja. 3: Qvest: hvad svar Comparent: gav Citant: paa dette spørsmaal. Resp: hand kand icke mindis at der paa falt noget svar. Compar: Jacob Færre tilspurte

Vidnet. 1: Qvæst: om Vidnet ved viist, om der blev sagt Foged eller Fandt, som flaar og skinder bønder.

1734: 311

Resp: toe Naune!! (Navne) hørte Vidnet, mens om det var Foged og Fant, eller Foged og skriver, kand hand icke erindre. Som intet viidere var at tilspørge Vidnet, blev det afviist; og igien indkaldet
4de Vidne, Aamund Giære, gl: 23 aar: tienendes hos sin Moder paa gaarden Giære, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse. hand hafde hørt af Jacob Færre i samqvem paa gaarden Qvitne at hand sagde, en Foged og \en/ Skriver, som \tager/ 2 pd: smør for et. hvad forskield er der imel: dem og en Racker. Comparent: J: Færre tilspurte Vidnet, om hand har fornermet enten foged eller skriver i ord eller tale, som nu til stæde er. Resp: Nej, det hafde Vidnet icke hørt: som ingen af parterne hafde viidere at tilspørge Viidnet, blev det afviist, og igien indkaldet det
5te Vidne, Anders Lødve, gl: 27 aar, boendis paa Lødve, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, at hand hafde hørt Jacob Ferre sige til Erich Gæralds Koene, gaa hiem og lugt, hvor til Koenen svare[de], hvad skal ieg lugte paa, der til Jacob Færre svarede, paa den som har harreskaar. Jacob Færre tilspurte Vidnet, om hand icke hafde sagt til Koenen, da hun sagde at hand hafde en slem mund, at hun skulde lugte hiem, om hun da icke fandt en styckere!! (styggere?) mund end hans var. Resp: Nej, det hafde Vidnet icke hørt. Som ingen af Parterne hafde viidere at tilspørge dette Vidne, saa blev det afviist.
6: Vidne, Aud!! (Aad) Gierager, 42 aar gl:, boendis paa Gierager, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, at Jacob Færre hafde sagt, hvad kalder mand den som flaar og skinder bønder, Encker og Faderløsse, og hvad kalder mand den som flaar hunde og Katte, der til Erich svarede, hvad {klæ} kalder du dem, da svarede J: Færre, den kalder ieg Racker, og saa kaldede J: Færre; Erichs Koene for en slader Kierring, og bad hinde gaa hiem, da svarede hun, hvad skal ieg giøre hiem/m/e, da sagde Jacob, gack hiem og Kiøs eller lugt /: hvilcket af disse toe ord det var widste widnet icke til visse :/ op i harremunden. wiidere kunde dette Vidne icke sige.
7de Vidne, Lars Lødve, gl: 79 Aar, boendis paa Lødve, efter aflagde Eed {giorde saadan bekiendelse} blev Examineret, og befantis at hand om den/n/e Sag slet icke var noget vitterlig, altsaa blev afviist.
8de Vidne, Ingeborg Siursdatter, gl: 21 aar, Værende paa gaarden Lii, efter aflagde Eed bekiende saaledis,

1734: 311b

at J: Færre hafde sagt, hvad forskield der var imel: dem som flaar hunde og Katte, og dem som flaar og skinder Encker og Faderløsse: der til de Men/n/isker hafde svaret som stod omkring, at de som flaade Hunde og Katte vare Rackere, saa spurte atter J: Færre hvad forskield der var imel:, og som ingen svarede ham, siger hand {ingen} Foged, Præst og Skriver som skinder Encker og Faderløsse, de ere helvedis brande, den som vil snacke med dem, skal finde dem der, og siden sagde hand til Erichs Koene, {g} du er icke bedre end som hin/n/e slader Kierringer, hvor til hun svare[de], hvad har ieg sladret, da sagde J: Færre, gack du hiem og lugt i Harremunden. Som dette Vidne ej wiidere hafde at sige, og ingen af Parterne ej heller hafde noget [at] tilspørge hinde, saa blev hun fra Rætten entlediget.
Citanten paastoed sagen til Doms, og at J: Færre maatte blive straffet for den/n/e ublue førte talle, saa og at Erstatte Citanten den/n/e processis omkostning tilstræckelig, at J: F: maatte blive tilfunden.

Comparenten lod indføre, at hand den tiid dette var passeret var beskiencket: Og som Vidnerne icke fantis Eenstem/m/ig, formodede hand at blive friekiendt.
Altsaa blev den/n/e sag optagen til Dombs.

Torsten Helleland fremtræde for Retten og leverede et skriftlig stevning af 15 April 1734, saa lydende,
den indstevnte J: Færre Comparerede for Rætten og vedtog at være loul: stevnet.
Citanten indlagde et indlæg af 4 Maj 1734, saa lydende, med 3de skiøder, som hand var begierende i acten maatte indførris.
Comparenten indlagde et indlæg af 5 Maj 1734. med tvende Documenter, saa lydende.
Citanten var begierende hans Vidner maatte blive afhørt, neml: Endre Tæsdahl, Knud Jørgensen Qvitne, Baard Hellered!! (Helleve?) og Oud Himle, sam/m/e Vidner blev til Examen antagen, og Eedens forklaring den/n/em forrelæst. først antagen
1: Vidne, Endre Tæsdahl, gl: 62 Aar, boendis paa Tæsdahl, efter aflagde Eed vidnede saaledis. 1: Qvest: om Sal: Erich Tostensen, efter at hand hafde kiøbt gaarden Færre, svarede Bøxsel, tredie tage eller fløtning. Resp: Nej, det hafde hand icke hørt. 2: Qvæst: om Vidnet har hørt eller ved at Jacob Færre, siden hand blev gift med Sal: Erich Tost:[s] Encke, som er over 22 aar siden, om Jacob Færre har givet nogen bøxsel, tredie tage eller fløttnings penge. Resp: icke heller hørt saadant. 3: Qvest: om Vidnet har hørt eller ved at Tosten Helleland eller hans Sal: Fader har ejet saadan herlighed.

1734: 312

Resp: Ja, det hafde hand hørt. 4: Qvest: hvor lang tiid og mange Aar Erich Torstensen var ejere til gaard: Færre. Resp: Vidnet ved icke Rættere end at hand kiøbte det Ao: 1700, og døde 1709.
2det Vidne, Knud Jørgensen Qvitne, gl: 60 aar, boende paa Qvitne, efter aflagde Eed vidnede lige som forrige Vidne, undtagen til det sidste spørsmaal, svarede hand at kunde hand icke erindre, mens ved vel at Erich Torstensøn døde Ao: 1709.
3de [Vidne], Baard Hellered!! (Helleve?), gl: 73 aar, boende paa Hellered!! (Helleve?), efter aflagde Eed vidnede som første Vidne.
4de Vidne, Oud Himle, gl: 63 aar, boende paa Himle, efter aflagde Eed vidnede som første Vidne, undtagen til det sidste spørsmaal, der om vidste Vidnet inte at svare.
Det gandske her sidende Laug Rætt svarede efter tilspørsel, at de aldrig hafde hørt at Jacob Færre hafde bøxsel[et] noget udj gaarden Færre, eller svaret tredie tage eller fløttning til nogen frem/m/et.
Citanten var begierende at faa beskreven hvad for Retten var passeret, som blev bevilget.

Knud Haldorsøn haver ved David Mølster, som her i Rætten for ham møder, \ladet/ kalde endeel Vidner til Eedelig afhørelse, for at erværve et Louvskicket Tingsvidne, ofver, at, Anfind Aamunsøn Giere hafde solt til Knud Haldorsøn 14 ¾ mrk: og 9 mrk: udj mageskifte udj gaarden BackeTun i Bøier Otting, og som Anfind Aamunsøn for sin død ej hafde udstædt noget skiøde eller mageskifte brev paa bemelte jorde godtz. saa haver David Mølster paa Knud Haldorsens veigne indstevnet til Vidner Sal: Anfinds gienlevende Encke Sirtru Monsdatter, og Iver Siursen OusSchier, som her for Retten vedtog at være Loul: Stevnet. Eedens forklaring blev den/n/em af Dom/m/eren forrelæst, derefter Examin:
1: Vidne, Sirtru Monsdatter, boendis paa Giere, efter aflagde Eed vidnede at hindes Sal: Mand Anfin Aamunsøn Mageskiftede med Knud Haldorsøn, saaledis at hindes mand fick 9 mrk: jordegoeds i gaarden Giere, hvor imod Knud Haldorsøn skulde have 9 mrk: jordegoeds

udj BacheTun, saa hafde og hindis Sal: Mand Solt til Knud Haldorsen 14 ¾ mrk: jordegods udj sam/m/e gaard BackeTun. hvidere hafde hun icke at vidne.

1734: 312b

2det Vidne, Iver Siursen Ouschier, gl: 41 Aar, boendis paa gaarden Ouschier, efter aflagde Eed vidnede at have været ofverværende da Sal: Anfin Aamunsøn giorde mageskifte med Knud Haldorsen, saaledes at Anfin skulle have 9 mrk: jordegods i gaarden Giere, og Knud skulle der imod have 9 mrk: udj gaarden BacheTun, saa hørte Vidnet og at Anfin solte nogle mrk: til Knud udj gaarden BacheTun, mens hvor mange mrk: det var, ved hand icke, mens det hafde hand seet, at Knud gav Anfin 15 Rd:r, og Anfin tacke[de] ham for god betalning. som dette ej viidere hafde at sige.
Saa var David Mølster paa Knud Haldorsens weigne begierende Retten vilde give ham dette beskreven. som blev bevilget.

Gullach Sondved lod lysse sin penge mangel som Rette Odels baaren til 3 Løber 2 pd: med bøxsel og herlighed udj gaarden Mit Ringheim i Bordstrands Otting til Wangs Kircke Sogn.

Niels Øfsthuus lader lysse sin penge mangel som Rette Odels Mand til 3 Løber med bøxsel og herlighed udj gaarden Lij 1ste Tun, i Qvitler Otting, Wangs Kircke Sogn.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Anders Jessen fremkom med Restancerne for Ao: 1733 og 1ste Qva[r]tal Ao: 1734. som befantis Rigtig, og af Retten blev forseiglet.

Efter trende ganges udraabelse indfandt sig ej nogen som vilde gaa [i] Rette, saa blev Retten ophævet for denne gang.

d: 10 Maj blev Retten satt, og betiendt af Kongl: Maj:tts Sorenskriver Johan Sechman Fleischer, og EedSvoren Laug Rættismænd, neml: Stephen Rongve, Wiching Gelle, Arne Ringheim, Niels Bøe, Iver Augier!! (Ousgier), og Anders Riøe!! (Rioe), og paa Fogdens veigne møtte Lensmanden Wiching Tvilde, paa Aastædet Nyre 1ste Tun, Bordahls Otting, og Wangs Kircke Sogn paa Woss, og det udinden en Marcke gangs og Marcke skiels Trette imellem opsidderne paa samme gaard, Naufnl: Knud Torgiersøn Nyrre, og Contra Hover Olsen Nyrre andet Tun, som næste grande.
Citanten fremstoed for Retten og Kundgiorde at hand hafde ladet Louligen indstevne sin grande Hover Olsen, som og mødte for Retten, vedtog at være Loul: Stevnet: saa var og indstevnet Sogne Præsten Magist: Harboe, som ejere til gaarden Nyrre andet Tun, paa de fattiges vejne, mens Magister Harboe møtte icke. Citanten Kundgiorde sin muntl: Stevning, saa lydende, 1st paaanckede hand en Engeteig beliggende uden for store Højen, som Nyrre {op} andet Tuns opsiddere for 40 Aar siden skal have fra draget Citanten[s]

1734: 313

jord, saa og \at/ faa sat marcke steene neersat ved marcke skielle for agger og Eng imel: begge gaardene, for det 3de at Hover haver lagt en fægang i ager, og nu driver sine Creaturer over Citantens Eng. saa vare og indstevnede til Vidner udj sagen Peer Houge, Svertqve Borsen, Knud Giernæs og Iver ibdm:, {samme} Knud Nistaas og Tosten Houge; saa er og af Citant: paastevnt at hans Contrapart har skaaren forbij marcke skield og ind paa hans agger.

de indstevnte møtte alle og vedtog at være Lovlig Stevnet, undtagen Magister Harboe og et Vidne Tosten Houge, som ej Comparerede.
Stevne Viidnerne er Lensmanden Wiching Tvilde og David Mølster, [som] med Eed afhiembl: at de med 10 Nætters Stevning hafde varslet Magist: Harboe i egen Persohn, tet uden for Præste gaarden, og paa gaard: Eegen grund.
Den indstevnte Comparent lod indføre, at siden hand var kuns en Leilending, saa hafde hand icke noget udj sagen [at] førre, mens underskiød sig Lov, Rætt og Dom.
Citanten paastoed først at faa Viidnerne afhørt, angaaende den Enge Teig. Eedens forklaring blev den/n/em af Dom/m/eren forrelest.
1te Viidne, Peder Houge, Vidnede at have hørt af Michel Houge, som ved døden er afgangen og var gl: 97 ½ aar, at hand hafde sagt, at gloppen udj Løe Laen skulle gaae beent ud igien/n/em Kiørsel Vejen imel: Flotten og Skallevands og Oe Ræfsallen, hafde hand sagt, at der aldrig hafde voren saadan Vej, og at hand aldrig kunde andet mindis, end at Teige Øyne hafde ligget under Knud Nyrres brug. Vidnet tilstoed at giøre anviisning paa foranførte.
2det Vidne, Svertqve Borsen, gl: 35 aar, tienende paa Houge. vidnede som nest forregaaende Vidne, mens kunde icke giøre anviisning paa meere en!! (end) som Vejen.
3de Vidne, Knud Giernæs, boendis paa Giernæs, vidnede at hav[e] hørt af Michel Lii, gl: Ungefær 90 aar, stødt sængeligendis af alderdom, skal have sagt til Vidnet, at der skall staa en gloppe i {høe} Løe Laaen, som viisser beent hen under Stoer Højen, og under Stoer Højen skal være en gloppe som viisser beent {ud igiennem} i Giernes merke, viidere veste Vidnet icke at Kunde vidne.
4de Vidne, Iver Giernæs, boende paa Giernæs, vidnede som neste Vidne, og ej viidere.
Derpaa gick Sorenskriveren med Laug Rætten ud for at Siune og granske efter disse Vidners anviisning.
Da vj havde været ude paa marcken, og efter ofven anførte Vidners anviisning Sigtet og gransket, var det seent udpaa aftenen, hvor for Retten blev ophævet til i Morgen.

1734: 313b

d: 11 Maj blev Retten atter satt,
og blev da nermere i øjesyn taget hvad Vj i gaar hafde grandsket, som er af den/n/e beskaffenhed, den/n/e gloppe i Løe Laaen visser beent i den gloppe som staaer under Stoer Højen, og den gloppe igien viisser beent neer i Giernæs mercke, udj Giernæs mercke , \som kaldis ende mercke/, ligger en gloppe, som er befunden at lige noget højt op imod field, saa at gloppen i Stoer Højen viisser icke beent i sam/m/e gloppe; Det blev og gransket den Vej som Citanten paaAncker, at Contraparten har vildet haft imel: Flotten og Skallevands og Oræfsallen, mens til Kiørre [Vej]? hafde det slet ingen lignelse, at der saadan Vej skulle [være]?, som stemmer med Vidnernes udsigende.
Den indstevnte Comparent begierede, om hans Grande, som er Citanten, vilde slaa gaardene tilsam/m/en og deele Teig om Teig, saa var hand vel fornøjet, eller, om hand vilde kaste lotte med ham, eller om hand vilde at en hver skulde nyde sin Loul: hæv[d]. Videre hafde hand icke som en Leilending at indførre: Vilde hans grande icke indgaa dette, men vilde have Rættet mod og marckeskiel, saa fick hand at Rætte som Dom/m/eren og LaugRætten for gott syntes: og om hand\s/ {syn} grande synis at hand har gaaet ham for nær, saa vil hand oprætte den skade, naar det beviisses, og om hands grande har nogen marcke skiel som ham icke er bekiendt, saa har hans grande giort ilde, at hand icke har sagt ham det, mens vad!! (hvad) ham, neml: Comp:, er anviist, det har hand fuldt efter.
Citanten svarede her til, at hand var selv jorddrott {…} \for sit brug, mens/ hans Contrapart var en Lejlending, og den bøxsel Raadig[e] er indstevnet, saa og at der igaar var tvende Mænd

hos ham og begierede at hand vilde møde, mens er dog icke Kom/m/en, saa kunde Citanten ej befatte sig med dette tilbud, mens var kund begierende at Retten vilde udsteene hans brug af agger og Eng, saaleedis som det af gam/m/elt brug og Mands minde haver været.
Der efter var Sorenskriveren med Laug Retten og Parterne ude at tage begge gaardenis brug af agger og Eeng udj Siun. Den fæegang som skal være lagt i agger, samt og vor!! (hvor) Comparenten nu drive sit fæe, blev af os taget i siun, og befantis, at være alle Mands Vej /: alle far Vej!! (allfarVej) :/
Citanten paastoed at faa sine Vidner afhørt angaaende det korn, som hands Contrapart paa Citant:[s] agger Ao: 1732 hafde afskaaret, og som det Eene Vidne, som i gaar ej møtte, var bleven syg, begierede Citanten at tvende Mænd maatte høre hands udsigende, og sam/m/e beEedige. imedl: tiid blev forretaget det

1734: 314

1ste Vidne, Peer Houge, boende paa Houge, som efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, at Houver hafde skaaret mit ofver aggeren fra marcke steen til steen i en halv Maanet, og var det i det bredeste imod en Sællansk allen, som hand hafde maalet det. og var det fra mitten af til steenene Ringere efter haanden.
Knud Nistaas og Knud Giernæs, efter aflagde Eed vidnede, at {Iver} Tosten Houge, som er Syg [og] sengeligende, haver giort den/n/e forklaring lige som oven anførte Vidne.
Citant: lod indførre, at som hand var tvungen til at tage Rættens middel paa stædet, i det hans Contrapart alle tiider vilde fornerme ham, og formoedede hand at det var Laug Rætten og alle her om boende bekiendt at h/an/d var en stille og freedel: Mand, mens her til var tvungen, saa vilde h/an/d haabe hans Contrap: blev tilfunden at Erstatte ham den/n/e omkostning. hvad det anbelanger at Houvor har skaaret af Cit:[s] agger, da Erklærede hand, {at} neml: Citant:, icke at have paatalt sam/m/e for at faa Houvor afstraffet efter Loven, mens alleniste for at viisse, det h/an/d var tvungen ved saadan omgang at faa Rættens Middel her paa Aastædet for at faa sine aggre og Enge udsteene[de], at h/an/d k/an/d have fred.
Contrapart: lod indføre, at hand skiød sick!! (sig) under Rætten, og i det øfrige ej kunde svare noget, siden hand var kund en Lejlending.
Her paa blev af Rætten vedtaggen at steen[e] {og} agger og Eeng som Louvformligt kand være.
Den gaml: Kloppe som staar i Løe Laaen skall blive ved magt staaende, {den viisser} siden den efter Vidnernis udsigende er os anviist. den/n/e Kloppe viisser hen i en marke steen uden for Myhr aggeren, som var en gaml: marcke steen, der efter lang søgning fantis med sine tvende Vidner og noget Kull, og blev der lagt meere Kuull under, og saa i sam/m/e stæd need satt igien, den/n/e steen henviisser liigger i Søer, var der i Lang agger kaldet, blev nedsatt end!! (en) steen med tvende Vidner og Kuull under, som viisser hen i en gaml: Kloppe under Stoer Houen, som ligger i S: S: W: efter Vidnernis anviissning, og viisser hen i en marcke steen som nu blev nedsatt med tvende Viidner og Kuull imel: Store Houen og Birche Houen, den steen viisser hen igien, i en steen som blev needsat i Birche Houen, den viisser igien ligge frem i Giernes mercke, i en marcke steen som nu blev needsatt, og bliver da Citantens marck og jord, Halle boe kaldet, fra disse mercker og neer til Elven, og Houvor Nyrre, hans andeel gaar fra merckerne og op imod de andre hans grander.
Der næst blev af Rætten vedtagen efter Citant:[s] paastand, at steene hans aggere og Engemarcker fra Contrapartens, efter Parternis Anviissning, saaleedis som de tilforn og hid intil haver brugt. Neml:

1734: 314b

Nedsat i Kløen under Løe Høve Kløen, under Kiørsel Vejen en steen med en gloppe, som visser til den gaml: gloppe i Løe Laaen, sam/m/e mercke steen visser og i enden paa Tiurshøjen i gloppen af den steen som der er needsatt, sam/m/e steen visser i en marcke steen under Tiurshøjen, sam/m/e visser igien i en marcke steen satt i Brecho med en glop, som visser i en marcke steen needsat i Hatle Røjsen ned med Kringlen, med en glop i, som visser i S: W:, der need sat en steen som visser i Wog, der needsat en steen med gloppe, sam/m/e steen visser igien i N: W:, der nedsat en steen som visser i Hecke Kiere med Kringlen, i den gloppe som er i den der nedsatte steen, sam/m/e steen visser op i gloppen i en steen nedsat i bugten paa Kringlen, den steen henviisser i N: O:, der nedsat en steen som viisser til ende marcke steenen ved fossen, sam/m/e foss skiller begge Parterne deris brug fra hinanden, i den ende marcke steen er en gloppe som visser hen i en gaml: gloppe i en gaml: marcke steen som stoed nedfalden med sine tvende Vidner i Flot aggeren og Houge salsoue, sam/m/e blev opReist, og visser need i gien/n/em Houge salsoue, der nedsat en steen med en gloppe i, som visser i Nord, der nedsat en steen som visser bedre frem i Nord, atter needsat en steen som viisser imod Øster, der atter needsatt en steen som viisser i en nedsat steen under Flade Højen, med en gloppe i, som viisser i en anden gloppe i en needsatt steen oven for Flade Højen, den/n/e steen viisser hen i den 1ste steen i Refsallen, som viisser hen i gloppen i den anden steen i Refsallen, sam/m/e steen viisser op i Skalle Rejnen i en marcke steen med gloppe, som visser Nord i en anden marcke steen, den 2den viisser til d: 3de, og d: viisser til 4de, og d: til 5te, og d: til 6te, og den 6te marcke steen er ende mercke i Lejtes aggerens Ende.

Som det var seent ud paa aftenen, saa blev med forRætningen opholt til Morgen, som er

d: 12 Maj,

Da Dom/m/eren forreslog [for] Parterne om de vilde have afRitzning ofver deris jord og marck. her til de svarede begge Nei.

Der efter blev forretaget med at needsette marcke steene imel: de øfrige aggere og Enge marcker saaleedis. i faste berg med becken nedhugget en gloppe til marckeskiel imel: Traen og Backe Teigen, viisser op i agger Ren/n/en i {……..} gloppen af den 1ste marcke steen, den/n/e steen viisser til d: 2den i Søer, og den viisser til den 3de, i den er en gloppe som viisser til d: 4de, d: 4de viisser i Søer til d: 5te steen, og d: viiser til den 6te, og d: til d: 7de, og d: til d: 8de, den/n/e viisser til en gloppe hugget i et fast berg, som er Ende mercke, paa den Nordre side af Traen er needsatt tvende marcke steene, som er marckeskiel imel: Traen og Anfinds Houen. Og Endelig needsat tvende steene imel: Bryne Teigen{s}, som skall viisse saa langt som Sla\a/tte teigen gaar, og ej viidere.

Som ingen af Parterne viidere hafde at forredrage, saa er efter Kongl: Allernaad: Reglement følgende bereigning, neml: Sorenskriveren fra sit hiem i Hardanger og til Aastædet, er til Vands og Lands 5 Mille á Mil: 24 s: til begge liggesaa, er 2 Rd: 3 mrk: 2 dagis Reise 1 Rd: 2 mrk: og 3 dagis

1734: 315

forRættning er 4 Rd:r, 6 Laug Rættismænd udj 3 dage, per Mand 3 mrk: er 3 Rd:r, og Lensmanden 3 mrk:, tilsam/m/en 11 Rd: 2 mrk:

Saa bliver da udj den/n/e Sag saaledis for billigt

Kiendt, [Dømt og Afsagt]?

Saaleedis som marcke steenene nu er nedsatte og glopper huggene sambt marcke skiel forfattet, endeel efter Vidnernis forklaring, mens største deel efter Parternis anviisning, saaleedis skall det nu her efter forblive, og en hver af dem brugge efter merckerne: Dog skall en hver selv i dette aar høste frugten af det Korn som hand nu har saaet i jorden, og siden fremdeelis holde sig marcke steenene efterRettelig; saa at Houvor Nyrre, efter at sæden er

indhøstet for dette Aar, skall fraviige tilkom/m/ende Aar 1735 det støcke af Myrre agger som hand nu brugger viidere end de gaml: mercker har tilladt ham. Den Vej som Houvor Nyrre driver sine Creature paa, da som det er alle mands Vej, skal det der ved have sit forblivende. Som det er befunden og med Vidner beviist, som acten udviisser, saa og at Houvor Nyrre ej har kundet fragaaet, at hand jo har fornermet Citanten udj Agger og Eng, i det hand ej har efterfuldt gaml: marcke Kamp!! (Kann?), mens skaaren forbj merckerne, først paa Enge Teigen uden for Store Højen, for det andet skaaren Korn forbj mercket paa Flott agger, og altsaa merckelig fornermet Citanten, saa bør hand med billighed at betale den/n/e forRetnings omkostning efter foranførte bereigning med 11 Rd: 2 mrk:, mens, som Citant:, foruden at paale!! (paatale?) den fornermelse ham var giort, har og, for at faa alle Sine aggere og enge slaatter udsteenede, holdt Rettens Persohner i saa lang tiid, og Selv paaførdt sig den/n/e store bekostning, saa betaler Citant: Selv Rettens Persohner med 11 Rd: 2 mrk:, foruden forRættningens beskrivelse: Og skall da Houvor Nyrre for den fornermelse hand har giort Citant:, saa og Citanten til nogenleedis Erstatning, betale til Citant: 5 Rd: Alt inden 15 dage under Adfær efter Loven.

Ao: 1734, d: 13 Maj, blev Retten satt og betient af Kongl: Maj: Sorenskriver og efterskrevne Eedsvorne Laug Rettis Mænd, neml: Torbiørn Neqvit[ne], Peer Børke, Niels Bøe, Johannes Fladeqval, Anders Rioe og Rognel Tvete, paa Fogdens Sig:r Andreas Jessens weigne møtte Lensmanden Wiching Tvilde af Wangens Tinglaug, og Lensmanden Niels Horvig!! (Horvej) af Wasværens Tinglau, paa Aastedet gaarden Colle, beliggende i Dørvedals otting paa Woss, og Wangens Hoved Sogn, udj en marcke gangs forretning imel: opsidderen paa Kolle, Niels Gullacksen, og og!! opsidderne paa gaarden Gietle, beliggende til Wasværens

1734: 315b

Tinglau,

Citant: Niels Colle fremtræde for Retten og leverede et skriftl: Stevnemaal af 6te 9br: 1733, ord for andet saa lydende. Og som den/n/e tiid udj stevningen er bleven udsat, saa fremtræde for Retten Stevnevidner Wiching Tvilde og Knud Berge, og med Eed afhiemlede, at de med muntl: Stevning til i dag Louligen hafde varslet opsidderne paa Gietle,

som den/n/e gaard Kolle er Sogne Præsten{s} benificerede, saa indsente hand til Retten med Od Brunbor et indlæg af 12 Maj 1734. saa lydende.

den indstevnte Encke Barbro Hellies datter tilligemed hindes Lauverge Haldor Horveij og hindes Søn Hellie Olsen, Comparerede alle for Retten og vedtog til den/n/e tiid med {Lov} Mundtl: Steving at være Loul: indkaldet, dernæst fremlagde Comparenterne en skriftlig \Contra/ Stevning af 15 Apr: 1734. saa lydende.

Stevne Viidnerne Niels Horvig!! (Horveij?) og Haldor Wideqval!! (Kvilekal) med Eed afhiemlede at have Louligen forkyndt den/n/e Contra stevning for vedKommende.

Enckens Laugverge Haldor Horvig!! (Horveij) fremlagde i Retten et indlæg af 13 Maj 1734. saa lydende.

Parterne vare begierende at Deris Vidner maatte blive afhørte, som de udj stevningen hafde anført og var her nerværende. Eedens forklaring blev Vidnerne af Dom/m/eren for[re]læst, og dernest først forretagen til Examen Citant:[s] indstevnede Vidner, som er

1: Vidne, Knud Knudsen, gaml: 66 Aar, huusmand boende paa Vangen, vidnede at hans Fader, Sal: Knud Knudsen, hafde boet her paa gaard: i 4 Aar, kom her til Ao: 1670. og den tiid var Vidnet et barn, mens siden hafde \Vidnet/ hørt af hands Sal: Faders tienere Od Persen Reqve, som og er ved døden afgangen, det hand hafde sagt, at hand kiørde en marcke steen need, som stoed imel: Gietle og Colle, og der for bekom/m/et af sin huussbonde utack.

Viidere vidste Vidnet ej at kunde sige, ej heller kunde giøre anviissning hvor den steen hafde staaet. Citant: tilspurte Vidnet, om hand icke hafde hørt at hans fader hafde hugget til fællis fuhre af den skou med Gietle Manden, siden her til gaarden er icke anden fuhre Skou, og at {den skou var fellis} de slog fellis slog: Resp: hand hafde hørt siden af sin Sal: Fader, da hand, Vidnet, var ofver 30 aar gl:, at hans fader hafde sagt, at hand hug til fællis med Gietle manden, da de dog hafde ver!! (hver) sin skou /: eller part i skouen :/ og at de hafde Solt til Bageren i Bergen deigetrou for 14 Rd:r. hvor af Vidnets fader bekom de 7 Rd:, og opsidderen paa Gietle de 7 Rd:r. Dom/m/eren tilspurte Vidnet om her er anden fuhre skou til gaarden, end den {deris} Parterne nu tvister om. Resp: Nej, her er ej anden fuhre skou til gaarden.

1734: 316

Contrapart: tilspurte Vidnet om det var den skou de fuhrer var hugget af, som nu tvistis om. Resp: aldrig hafde Vidnet hørt, eller var vitterlig, at her var anden fuhre skou til gaarden, end den sam/m/e, som nu omtvistis. som ingen af Parterne hafde viidere at tilspørge dette Vidne, saa blev det afviist, og et andet indkaldet, Neml:

2det [Vidne,] Gullich Opheim, gl: 64 Aar, boendis paa Opheim, vidnede at der staar en steen i Mercke steens hollet med gloppe i, som visser hen til {en} mercke efter mercke helt neer igien/n/em, som skiller Gietle og Colle fra hin anden. Contraparten tilspurte Vidnet om hand vidste at det var gyllige marcke steene. Resp: det lader Vidnet {Sor..} ankomme paa Dom/m/eren og Laug Retten om de skal være gyldige. Som ingen hafde viidere at tilspørge Vidnet, blev det afviist.

3de Vidne, Knud Olsen Ørvigen, huussmand, gaml: 64 Aar, vidnede at have hørt af sin Fader, gl: 94 Aar, da hand døde og var boesidendis paa Gaarden Biørckaas, at den steen i Mercke steens hullet var Rette mercke bøjte imel: Gietle og Colle, i sam/m/e steen er gloppe, saa bekiente Vidnet og at have tient her paa gaarden førren Citant: kom her at boe, og at hand, Vidnet, paa sin huussbondis veigne hafde hugget efter ordre i sam/m/e skou som nu omtvistis, og aldrig hørt at der om førren nu hafde været nogen tvistighed: disuden ved Vidnet inu!! (endnu) at der findis tvende marcke steene, som hand alt vil giøre anviissning paa: Saa vidnede hand og at hans Sal: huusbonde for 50 Aar siden huggede 1 tylt tøm/m/er, og førte til Bergen. viidere veste Vidnet icke. Contrapar: tilspurte Vidnet, om hand ejede skouen selv, eller hand tog den af andre. Resp: her til kunde Vidnet intet sige, mens vist var det at hans huussbonde huggede i den skou, og aldrig hafde Vidnet hørt andet en!! (end) at det var Colle tilhørrende.

4de Vidne, Ellive Olsen Luren, gl: 50 Aar, boende {paa} i Teidahlen i Wasværen, vidnede at have hørt af Sin Sal: Fader Ole Monsen, at sagde, der laa en steen i Mercke steens hullet, med gloppe i, som vidner imel: Gietle og Kolle, og den gloppe vidner udigien/n/em i en marcke steen som staar i Birckedahlen, her paa Vidnet sagde at vilde giøre anviissning. Viidere vidste hand icke. {som Parterne intet hafde at tilspørge Vidnet, saa bl} end at hand hafde tient her paa gaarden Colle hos Citant:, og da huggede Citanten i Smougs Hougen, som er den omtvistede skou, og Aldrig hafde hand hørt nogen uenighed imel: Cit: og Gietle manden andet en!! (end) alting var vel; som Parterne intet hafde at tilspørge Vidnet, saa blev det afviist.

5te Vidne, Børge Larsen, gl: 74 Aar, boendis paa Gierald i Bordahls otting: Vidnede at have tient her paa gaarden

1734: 316b

for 49 Aar siden, og da hafde Vidnet hørt af sin nu Sal: huussbonde at hand sagde ham at hand skulde gaa ud og forbedre hegne garen, og viidere vidste hand icke.

Contraparten var begierende at faa sine Contra indstevnede Vidner afhørte. hvor paa Eedens forklaring blev dennem forrelæst, og dernæst hver for sig Examineret

1ste Vidne, Ole Styve, gaml: 62 aar, boendis paa gaarden Styve, Vidnede, at have boet i 6 Aar paa Gietle, og i den tiid har hand icke voren vitterlig mod og marcke skield, mens for 1 ½ Aar siden har hand seet marckeskiel {imel:}, mens aldrig hafde hørt \tilforne/ at der var marckeskiel imel: Gietle og Kolle, videre vidste dette Vidne icke at kunde sige. {Cit: til} Gietle opsidder tilspurte Vidnet om hand kunde sige og giøre anvissning hvor vidt hand hafde brugt. Resp: hand brugte icke viidere end til mercke garden (: eller gierde :) et træ ovenfor.

2det Vidne, Siur Lien, gaml: 55 Aar, boende paa Gaarden Lien, vidnede at have tiendt i 3 Aar paa Gietle, og i den tiid brugte baade Gietle opsiddere og Kolle opsiddere i skouen. Gietle opsiddere brugte oven for Gierdet og Kolle needen for, viidere vidste hand icke.

3de [Vidne], Isach Willumsøn, gaml: 76 Aar, huussmand paa Schielde, Vidnede, at gierdet skillede imel: Gietle og Kolle, og andet marcke skield viste hand icke, som parterne inte hafde at tilspørge dette Vidne, blev det afviist.

4de [Vidne], Gullich Schaarve, gaml: 42 aar, boende paa Schaarve, Vidnede efter en gaml: Koene som er ved døden afgangen, og hafde boet paa Gietle i 15 Aar, hun hafde sagt at Gietle og Kolle brugte ner paa sin Side af gierdet.

5te [Vidne], Siur Schaarve, gaml: 43 aar, boende paa Schaarve, Vidnede som neste Vidne.

6te Vidne, Magne Langeland, boende paa Langeland i Teigdahlen,og Siur Sevelstad i Teigdahlen boesiddende, Vidnede begge efter Karij Tormosdatter, siden hun er syg og Sengeliggende, at hun haver udsagt for dem, at hun har aldrig hørt trette imel: Gietle og Kolle, og at der kom tøm/m/er til Kolle, mens hun veste icke vor!! (hvor) det var hugget. Viidere hafde hun icke sagt dem, og viidere veeste de icke, hvor paa alt aflagde deris Eed.

7de [Vidne], Niels Eide, gaml: 55 [aar], boendis paa Eide, vidnede at Gietle huggede paa S: side af gierdet, videre vidste hand icke.

8de Vidne, Willum Eide, gaml: 43 aar, boendis paa Eide, vidnede at Gietle hafde brugt paa øfre siden af gierdet og Kolle needen for gierdet, viidere veste hand icke.

9de [Vidne], Synive Eie, gaml: 68 aar, gift og boende paa Eie, hun vidnede som neste Vidne.

10de [Vidne], Anders Rasdahlen, gaml: 60 Aar, boende paa Nedre Rasdahlen, vidnede at have tiendt i 5 Aar \paa/ Gietle, og ellers vidnede som neste Vidne.

1734: 317

Dernest tog Sorenskriveren med Laug Rætten og Vidnerne udi den/n/e omtvistede skou for at Siune og granske gaml: Kan og Marke skiel, saa og dette af Contra Vidnerne ommelte gierde, er da efter Vidnernis anviissning og nøje eftergranskning saaledis forefunden. 1ste, i Mercke steens huullen \i/ en stoer jordfast steen fantis 3 glopper: 1ste gloppe imel: Kolle og Eddahl, 2den gloppe imel: Eddahl og Gietle, og 3de gloppe viiser imel: Gietle og Kolle, og viisser op i Vaade Kløb Krousen i en gaml: marcke steen med tvende Vidner, saa fantis i Birchedahlen 1 gaml: marcke steen med tvende Vidner, og oven paa Birchedahls ham/m/er 1 gaml: gloppe, mit ofver smalle bejte i en jordfast steen var 1 gl: gloppe, og foran i Smoghouen var 1 gaml: gloppe.

Som det var seent ud paa aftenen, saa blev med granskningen opsat til i \morgen, da/ nemere sam/m/e at eftersøgge.

d: 14 Maj, da Retten hafde sat sig,

blev alle i gaar afhørte Vidner udj Eed tagne; Det blev forglemt i gaar at indføre, det vj hafde efter Contra Vidnernis anviissning siunet gierdet, og gaar det ommelte gierde digt!! med den marcke steen i Birchedahlen, og siden nogen leedis følger de der efter anviiste og fundene gaml: glopper.

{Parterne} \Citanten/ paastoed at faa {Deris vid} Vidner afhørte angaaende de forbud som er af Citant: giort paa den omtvistede skoug: \hvorledis Gietle opsidere der imod har forholdet/. Som sam/m/e Vidner var nerværende, Saa blev Eedens forklaring Den/n/em forrelæst. Citant: kundgiorde at have giort forbud ved Sven Hofde og Peder Seim, som her for Retten var nerverende, og forklarede, at de udj Kongens Høje Naufn hafde giort forbud Ao: 1732, om Høsten, for Gietle opsidderne, at de icke maatte hugge i den omtvistede skou førren sagens uddrag. liggeleedis hafde Magist: Jørgen Harboe paa Egne og Citant:[s] vejgne ved Johannes Langeland og Anders Fadnes ladet giøre forbud d: 17 Nobr: 1733. paa omelte skou, forkyndt paa Gietle for opsidderne, som de tvende mænd selv her for Retten forklarede. hernest blev Citantens Vidner Examineret.

1ste Vidne, Lars Westrem, gaml: 52 Aar, boende paa Westrem, efter aflagde Eed vidnede at hand var i den omtvistede skou et ½ Aar efter det 1ste forbud var giort, og saa at der var hugget 15 træer, 2 var bort kiørt og 13 stk: laa ved stumppen, som Citant: hafde forklaret at Gietle opsiddere skulle have afhugget. Videre hafde hand icke at vidne, ej heller parterne han/n/em at tilspørge.

2det Vidne, Lars Opheim, gaml: 35 Aar, boendis paa Opheim, efter aflagde Eed vidnede som nest forrige Vidne.

Contraparten paastoed at faa sine Vidner, neml: Gullich Schaarfve og Knud Schierven, afhørte angaaende Citant:[s] {hafde} omgang i {Kolle} Contrapart:[s] marck efter at Citant: hafde ladet giøre forbud. Eedens forklaring blev dem af Dom/m/eren forrelæst.

1734: 317b

1ste Vidne, Gullich Schaarfve, gaml: 42 aar, boende paa Schaarfve, efter aflagde Eed vidnede: at ham icke var vitterlig at Niels Kolle hafde brugt nogen uLovlig omgang i \Gietle/ marcken siden forbudet var giort. Viidere hafde icke hand at vidne.

2det Vidne, Knud Schierven, gaml: 60 Aar, boende paa Schierven, efter aflagde Eed vidnede som neste Vidne. hvor paa hand blev afviist.

Der nest gick Sorenskriveren og Sine medDoms Mænd i marcken for at søge og granske viidere efter gaml: Kan og marcke skiel: Og er da saaleedis af os nermere bleven befunden og forandret.

Den gaml: marcke steen som staaer i Vaade Kløb Knousen, frafaldis af os, siden den icke staar i liinie med de andre steene og glopper:, i skarvet paa bem:te Vaade Kløb fantis en gaml: goed gloppe:, den gloppe som er oven paa Birchedahls ham/m/er er af Reign og blest nesten fortæret, hvorforre Vj vedtog at sette en nye Kloppe ved siden af den gaml:, siden fantis i den nederste Smougshouen 1 gaml: goed gloppe, som viisser ned i elven, noget lidet ofven for Gietles wae, i en bergs Ran som sticker need igien/n/em ofven for wadet. Contraparterne anviissede os tvende glopper i Stetter Houen, mens som de icke viisser i linie med de andre, ej heller at den Eene viisser til den anden, omenskiønt de ere hinanden meget nær, Saa blev sam/m/e af os frafalden.

Som det var seent ud paa aftenen, saa blev med forRetningen opholdt til i Morgen.

d: 15 Maj blev Retten atter satt.

Som intet viidere var af Parterne at forhandle, saa er følgende bereigning forfattet efter Kongl: Allernaadigste Reglement. Sorenskriverens Rejse fra Hestham/m/er i Hardanger og til Wangen paa Woss, er til Lands og Vands 5 Mille, nu tilbage igien fra Wangen og til Aastædet haver Cit: skysset, saa og tvende dagis Rejse, bedrager i alt 3 Rd: 5 mrk: mens som ieg hafver haft andre forRetninger med det sam/m/e, saa anførris ickun 2 Rd:r, for trende dagis forRetning her paa Aastædet 4 Rd: 6 Laug Rettis mænd i trende dage, og som de haver langt Vej hiem, saa kand ej anførris ringere, á Mand 4 mrk: er 4 Rd:r tvende Lensmænd á 4 mrk:

er 1 Rd: 2 mrk: tilsam/m/en 11 Rd: 2 mrk: foruden den stoere bekostning Citant: haver haft med øll og Mad til Laug Retten og de mange her udj Sagen førte Vidner, samt forRetningens løsning om det forlangis.

1734: 318

Efter den Siun og granskning som nu er af os forrettet, og saaleedis som Vj haver forefunden, bliver af os for Rætt Kiendt og

Afsagt.

Rette Kan og marckeskield imel: Kolle og Gietle skall saaleedis være og forblive herefter, neml: den 3die gaml: gloppe i Mercke steens hullen, som viisser imel: Gitle og Kolle, og viisser i en gaml: gloppe i skarvet paa Vaade Kløb, sam/m/e gloppe viisser i en gaml: marcke steen i Birchedahlen med sine tvende Vidner, den viisser igien oven paa Birchedahls ham/m/er i en nye gloppe, sam/m/e gloppe viisser mit ofver smalle bejte i en gaml: gloppe, den/n/e viisser bedre frem i S: O: i en stoer jordfast steen i en gaml: gloppe, den/n/e gloppe viisser foran i Smougs houen i en gaml: gloppe, som viisser igien i den neederste Smougshouen i en gaml: gloppe, sam/m/e viser ned i elven, noget liidet oven forre Gietles wae, i en Bergs Ran som sticker need igien/n/em ovenfor wadet, som er da ende mercket; saaleedis skal da dette goede gamle marcke skield, som nu melt er, uRøggelig holdis under Lovens tvang. De 15 stk: fuhrer som Gietle opsiddere haver hugget i den/n/e omtvistede skou, efter at det første forbud var giort Ao: 1732. da som det forbud ej efter Lovens 1 B: 19 C: 20 ar: er bleven Lovligen forfuldt, saa kiendis Gietle opsiddere for sam/m/e tiltalle frie at være. Det forbud som Mag: J: Harboe, Sogne Præst til Woss Præstegield, d: 17 Nobr: 1733 haver ladet forkynde, Kiendes for louligt at være, og bør at staa ved magt. Hvad den/n/e Processis omk[ost]ning er belangende, da betaler Citanten Rettens Persohner efter Forordningen: Og skall da Gietle opsiddere, siden de har foraarsaget den/n/e proces, betale til Niels Kolle ham til nogenleedis Erstatning 7 Rd: inden 15 dage under Lovens Adfær.

Ao: 1734, d: 19 Maj, blev holdet et **Almindel: Waar, skatte og sage Ting i Graven udj Hardanger**, for tilSøgende Almue, og blev Retten beklæd af Sorenskriveren, og efterfølgende Laug Rettis Mend, neml: Amun Møe!! (Moe), Isack Iversen Brecke, Joen Siursen ibdm:, Iver Schaftedahl, Siur Jørdre, Tormoe Klyver!! (Klyve) og Niels Larsen Spilde sambt Lars Jørdre, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Hejberg og Lensmand: Anders Hansen Aandeland, er da følgende passered.

1734: 318b

Allerunderdanigst publiceret Kongl: Allernaadigste Forordninger

1ste Om den Gield Officererne herefterdags giører, hvorledis med skall forholdis, af 24 Febr: 1734.

2den Continuations Stevning skall betalis i Retten lige som en Hoved Stevning, d: 30 Octbr: 1733.

den 3die Om Delinqventer som tilforn ere dømbte til Berg Verkerne, skall her efter hendøm/m/is til Fæstningen, 19 Fbr: 17[3]4.

d: 4de af 12 Febr: 1734. om Søe Folcket i Norge.

d: 6te af 29 Januarij 1734. Forbud om skienck og gavis Annam/m/else af de til National Militien henhørende unge Karle.

d: 7de af 24 Octbr: Skatte Forordningen for 1734.
underd: publiceret Kam/m/er Collegii Placat angaaende eendeel Kongl: indkomsters Forpagtning Nordenfields udj Norge for de Aaringer 1735, 1736 og 1737. datteret d: 21. Septbr: 1733.
und: publiceret Stiftambtmandens ordre til Fogden. 1ste: Om Rodde Sæcker og Haand qværner til Soldateschen, af 18 Martj 1734. Anden, af 20 Novbr: 1733 om Vægt og Maal. 3de: af 17 Martj 1734. om Vægt og Maals betalning, sambt de ødelagte skadelige Dyrs betalning. 4de: af 9de Decbr: 1733. Comunication om Kongl: pardon for deserteurer. 5de: af 16 Nobr: 1732. om Almisse for de Spedalske. 6te: af 16 Martj 1734. hvorleedis de skall forholde dem med fisk, som agter sam/m/e at føre til Bergen.

Kongl: Maj:tts Foged publicerede en Contract, som er oprættet imel: Sorenskriveren her i Hardanger og sam/m/e Almue, angaaende den skriveren Allernaadigste tillagde skriver Told, og Almuen tilhørende gaard Hestham/m/er, er indført i Pante bogen fol: (ope rum)
Hans Povelsøn og Torchel Andersøn, deris Contra Caution for Sal: Johannes Andersøn Ribers udgivene Caution stoer 100 Rixdr: til Hans Maj:tt for forrige Foged Adam Levin Ohnsorg, som blev publiceret, og var datteret 17 Maj 1734.
underd: publiceret StiftambtMandens ordre til Fogden, af d: 21 April 1734. om Cautionens indrivelse for forrige Foget Adam Ohnsorg.
Omun Nielsen Moe og Snare Espeland, deris udgivene skiøde af 19 Maj 1734. til Johannes Nielsen Espeland paa ½ Løb smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Espeland. blev læst.
Sogne Præsten Hr: Bertel Worms bøxsel brev af 6 Maj 1734. til Knud Knudsen paa 9 mrk: smør udj gaard: Tveite, blev læst.
ditto, af 6 Maj 1734. til Niels Larsen paa ½ pd: smør og 1 kalfsk: udj gaarden Skaar. som blev læst.
ditto, af 18 Maj 1734. til Magnus Magnusen paa 1 Løb 1 pd: 12 mrk: smør udj gaard: Nedre Lægrøe, og udj Qvamsdahlen 9 mrk: smørs Landskyld, og et Laxse Kar. som blev læst.
Michel Svenkesen Biotvet, Sven Michelsen og Tollef Michelsen, deris udgivene skiøde af 19 Maj 1734. til Hans Michelsen Wallervig paa ½ Løb smør med bøxsel og Herlighed udj gaarden Wallervig. blev læst.

1734: 319

Sogne Præsten Hr: Bertel Worms udgivene bøxsel brev af 16 Maj 1734. til Omun Nielsen Espeland paa 1 Løb 1 pd: 9 mrk: smør udj gaard: Store Graven. blev læst.
ditto, af 16 Maj 1734. til Elling Knudsen Hausnæs paa 1 Løb 1 pd: 3 mrk: smør udj gaard: Store Graven. blev læst.

Hr: Bertel Worm, Sogne Præst til Graven og Ulvigs Præste gield, fremtræde for Retten og Kundgiorde at hand ved Mundtl: Stevning haver ladet indkalde Sig:r Henrich Miltzou til Vedermæhle for at anhøre en deel Vidner som Citanten agter at førre angaaende hvorleedis {mercker} Citant:[s] Formænd haver brugt Svingdahlen, da de Residerede paa Store Graven, for der ofver at erværve et Lovskicket Tings Vidne.
Contraparten Sig:r Miltzou Comparerede, og vedtog at være Lovl: stevnet, til at anhørre Vidner {og} \om/ skiel og mercker imel: Store og Lille Graven.
Stevnevidnerne Ole Torstensen Kierland og Trun Nielsen nedre Rønnestrand med Eed afhiemblede at \have/ Loul: Stevnet Sig:r Miltzou til Vedermælle at anhørre Vidner, hvorleedis skiel og skifte er imel: Store og Lille Graven.
den indstevnte Comparent lod indføre: det hand protesterede imod Hr: Bertel Worms Vidners førrelse for den/n/e Rætt og for dette Stæd. men naar Hr: Worm giver ham Sag og

indstevner ham for den Rette sted efter Lovens Allernaadigste bydende, vil have sig sin Rætt forbeholden, og her paa er Rettens Kiendelse begierende.
Citant: Replicerede, hand icke andet formode efter Hans Maj:tts Allernaadigste Lovbydende, at jo Sig:r Henrich Miltzou for den/n/e Respective Rætt bør at Comparere til Vedermælle, hans Vidner at anhørre, om skiel og mercke imel: Store og Lille Graven, og naar hand finder Vidnerne, saaleedis at aflægge sit Vidnisbyrd som kand give anleedning videre med Sig:r Miltzou at Procedere, ved hand nock for hvad fora og paa hvad stæd bemelte Sig:r Miltzou bør og skall indstevnis. formodentl: haaber hand derforre, at nerværende Vidner for den/n/e Rætt, bliver anhørt og qvæstioneret.

Afsagt:

Efter Lovens 1 bog 2 Cap: 15 art: og 13 Capit: 9 articul

1734: 319b

Aviisses den/n/e Sag til Aastædet.

Efter den paa seeneste Høste Ting afsagde Kiendelse imel: Citant: Anders Hansen Aandeland og Contra Sig:r Henrich Miltzou, blev sam/m/e sag paaRaabt.
begge Parterne Comparerede.
Citant: erklærede: ej inu!! (endnu) at have bekom/met det skifte brev, som hand af Retten paa seeneste Høste Ting blev tilfunden at fremlægge, mens til nest stundende Som/m/er Ting skulde hand sam/m/e forskaffe.
Contrapart: lagde i Retten et indlæg af 19 Maj 1734. med begier det maatte oplæssis og i acten indføris, saa lydende.
Citanten var begierende opsættelse udj Sagen til neste Ting, for at forskaffe det af Retten, ham tilfundene skifte brev, saa og at nyde Copie af Comparentens indlæg, for sam/m/e at besvare.
Comparenten paastoed efter sit i Retten lagde indlæg, at {….} Niels Olsen Store Berg maatte blive Eedelig Examineret.
Citanten Protest: herimod, siden hand icke var Stevnet til at anhøre dette Vidne.

Afsagt.

dette Vidne afviisses til Lovlig Stevnemaal.
Comparenten fremlagde de udj indlægget paabeRaabte documenter, som blev oplæst, saa lydende.
Citant: erindrede om hans forrige paastand, at den maatte blive ham af Retten bevilget.

Afskeediget

Den/n/e Sag udsættis til Næste {Waar} \Som/m/er/ Ting, til sam/m/e tiid haver Citant: at forskaffe det om/m/elte Skifte brev: Med viidere som kand være Sagen til oplysning. da her udj skall gaais som Lov og Rætt medførrer.

Sig: Henrich Miltzoy var begierende at de Mænd som hafde forkyndt det forbud: {som paa} hvor om alt er Wentileret nest afvigte Høste Ting, at de sam/m/e maatte forklare:
Contrapart: Comparerede icke, ej heller Stevne Vidner som skulle afhiemble Stevnemaalet.
Sig:r Miltzou erklærede, {erkl} at siden fogden vilde forbyde hans Contraparter at entholde sig fra den Skoue Teig som Citant: hafde giort forbud paa, saa vilde h/an/d frafalde dette Stevnemaall, dog Reserverende sin Rætt og tiltalle i Sin tiid udj Sam/m/e Sag.

Christopher Ødve efter forrige tiltalle til Brita Haaiem og Hellige Olsen Haaiem, var paastaaende at faa Vidnet Anfin Olsen Edlig afhørt.
Contraparterne Comparerede ej for Retten.

Citant: erklærede at hand hos Stiftambtmanden

1734: 320

vilde anholde om tilladelse til Extra Rettis holdelse, siden Citant: kuns med udflugter og udeblivelse søger sagen at Trenere, hvorforre hand var begierende at den/n/e Sag maatte udsettis, indtil hand e[r]langede Stiftambtmandens bevilling.

Wichleig Herrøe efter forrige stevnemaal paastoed at hands Sag maatte blive forretagen.
Contraparterne Christian Gutormsen Røjse og Gutorm Røyse efter seeneste givne Laudag Comparerede ej for retten.
Stevne Vidnerne Gutorm Erredahl og Endre Asbiørnsen Bue med Eed afhiemlede at de sam/m/e Laudag Lovl: hafde forkyndt for de indstevnte.
Citanten var endnu Laugdag begierende.

Afsagt.

Christian Gutormsen Røyse og Gutorm Røyse givis af Retten Laugdag til neste Ting: Og skall da udj Sagen, saafrembt de icke møder, omgaais efter Lovens 1 bog 4 Capit: 32 art:

Kongl: Maj:tts Foged, Ædle Andreas Hejberg, haver ladet indkalde her for Retten Erich Michelsen Syssen og hands Hustrue Dorte Asslagsdatter, Dom at liide for fortiilig {Lejermaal} sam/m/enleje.
den indstevnte Erich Michelsen møtte for Retten og vedtog at være Lovligen stevnet, og bad ickun om Delation til at betale Sine bødder.
Citanten paastoed Dom efter Lovens 6 B: 13 Capit: 1 art:
Udj denne Sag er saaleedis for Rett Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Efter Lovens 6 B: 13 C: 1 a: Skal Erich Michelsen Syssen for fortiilig sam/m/enleie med \Sin/ Huustroe betale 4 ½ Lod Sølv, og for \hans/ Huustroe Dorthe Aslagsdatter skal hand betale 2 ¼ Lod Sølv, som er i alt 6 ¾ Lod Sølv: Sambt Rettens gebyrdt med 4 mrk: danske: alt at efterkom/m/e inden 15 dage under Nam og Excecution.

som det var sendt ud paa aftenen, saa blev Retten ophævet til i morgen, som er

Den 20 Maj, da blev Retten atter sat med foranførte LaugRet, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged og tilsøgende Almue, er da følgende passeret.

Elling Pouelsen House udgivene skiøde af 19 Maj 1734. til Pouel Ellingsen paa 1 spd: smør, ¼ hud, ¼ f:skd: i gaard: House. blev læst.
Niels Siovatsen Nessems Pante brev af 19 Maj 1734. til Wiching Iversen Hafaas, hor!! (hvor) ham bliver Pantsat 3 ½ spd: smør udj Gaarden Nessem med sin herlighed for 99 Rd:r. som blev læst.
Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Hejbergs udgivene bøxsel af 28 Decbr: 1733. til Endre Larsen paa 1 pund 21 mrk: smør, 5/8 huud udj gaard: Øfre Folckedahl. blev lest.
ditto, af 19 Maj 1734. til Haaver Iversen Øfre Folckedahl paa 1 pd: 21 mrk: smør, 5/8 huud udj gaard: Øfre Folckedahl. blev lest.

1734: 320b

Christopher Omundsen bøxsel brev af 20 Octobr: 1733. til Baar Helliesen paa 2 pd: 23 11/16 mrk: smør udj Gaarden Legre. som blev lest.

Olmoe Møchelethun gafve brev af 20 Maj 1734. til Baar Lille Thuun paa 2 ½ spd: smør udj gaard: Møchlethun. blev for Retten oplæst.
Niels Olmaasen Garethun Pante brev af 20 Maj Ao: 1734. til Baar LilleThun for 60 Rd:r, til underPant 2 ½ spd: smør, ½ hud, 1 forsk: med bøxsel og herlighed udj gaard: Røijse. blev oplæst.

Kongl: Maj:tts Foged Andreas Hejberg hafver her for Retten indstevnet Encken Guri Christophersdatter til Vedermæhle at anhørre Vidner angaaende hindes mand Ole Gundersen Holvens, paa hvad maade, og hvorledis hand ombragte sig selv. der nest lagde Fogden i Retten Præsten[s] Attest af 4de Fbr: 1733, og StiftAmbtmandens Resolution af 19 ditto 1733. saa lydende: der næst kundgiorde Fogden de Vidner som vare indstevnede, som er Joen Seim, Hellig Holve, Jørgen Traa, og Tollef Holven, som alle tillige med Encken var nerverende, vedtog at være Lovlig Stevnet. Fogden paastoed at de maatte blive Eedelig afhørt for at erværve et Lovskicket TingsVidne. der paa blev Eedens forklaring den/n/em forrelæst, og af Dom/m/eren formanet til sandheds bekiendelse.
1: Vidne, Joen Seim, \boendis paa Seim/, efter aflagde Eed giorde saadan bekiendelse, at dette Men/n/iske d: 21 Novembr: \1733/ med en Kniv hafde skaaren struben over. Aarsagen her til hafde Vidnet befunden og mercket at hand i et ganske Aar hafde været meget Vanckelmodig og meget sorrigfuld, og i sær befantis dette at angrive!! (angribe) sam/m/e Men/n/iske efter Høste Tinget /: som hold[t]is d: 16 Octbr: sam/m/e Aar :/ saa at Vidnet ofte hafde formanet ham, indtil {en} den/n/e svaghed saa hart angreb ham, at hand blev syg [og] sengeligendis der af: I den tiid hand har levet, har hand ført et Christeligt liv og levnet, Dyrcket sin Gud og værret meget Gudsfrygtig, omgaaet Alle men/n/isker sagtmodig, og været Elsket af alle sine Grander, saa ieg intet kand sige andet end at dette jo var en seerdeeliis svaghed \og hierte angist/ han/n/em var paakom/m/en.

1734: 321

2de Vidne, Hellige Holve, boende paa Holve, efter aflagde Eed vidnede som nest gaaende Vidne.
3de Vidne, Jørgen Traa, boende paa Traa, efter aflagde Eed vidnede som neste Vidne, undtagen at hand har mercket den svaghed i 2 Aar.
4de Vidne, Tollef Holven, huussmand paa Holven, efter aflagde Eed vidnede som nest forrige Vidne, eller 3de Vidne.
Fogden var begierende beskreven hvad som passeret var.

Kongl: Maj:tts Foged var begierende den sag at maatte optagis, som hand ved seenis[te] Ting holdelse hafde ladet Examinere imod Angone Anfins datter, vide fol: 246.
den indstevnte møtte og var begierende opsettelse til neste Ting, for at forskaffe Attester til hindes sags forsvar.
Denne forlangede opsettelse blev bevilget, saaledis forAfskeediget.

Hernest blev forretaget til Examen de tingsvidner som Fogden efter Sædvane skal have af Retten Attesteret til sine Regnskabs bilag. og som de alle efter Almuens tilstaaelse befantis Rigtige: saa blev af Retten vedtagen sam/m/e at Attestere og forseigle.

Niels Olmusen lader lysser!! sin {be} penge mangel til gaarden GarreThun, som af hans af!! Faderbroder nu bebois, og sam/m/e Gaard af hans Fader haver Kiøbt, og er hans Rette [og] sande Odel, der paa er tilforn Ungefær for 9 á 10 Aar siden lyst ligeleedis penge mangel efter Niels Olmusens sigende.

Knud Tronsen Hounæs!! (Hausnes?) og Niels Simensen Rønnestrand, deris udgivene skiøde af 20 Maj 1734. til {Tron} Siur{sen} \Tronsen/ Tveto paa 1 buckskd: Landskyld uden bøxsel og herlighed i gaarden Tveto. som her for Retten blev oplæst.

Hans Johans:, Giestgiber her i Graven, fremtræde for Retten og Kundgiorde at h/an/d Lovl: hafde ladet ved muntl: stevning indkalde her for Retten Arne Monsen, formeedelst hand holder øll og brendeviins Sall udj det ham /: neml: Citant:[s] :/ forunte GiestGiverie destricht, Citantens previlegium merckelig til forkleinelse. der for Dom at liide, sambt at blive tilfunden at erstatte Citanten den/n/e processis omkostning tilstræckelig. der nest indlagde Citant: sit previlegium,

1734: 321b

Som er af 16 Octbr: 1724. med begier at sam/m/e maatte oplæssis og i acten indførris. der næst fremlagde Citanten et skriftlig forbud af 11 Maj 1731. hvor de Hr:r Sessions deputerede har giort forbud hos den indstevnte, ej sam/m/e brug at benøtte. og Endelig, StiftAmbtmandens forbud af 12 Septbr: 1726. som alle blev læst for Retten. inu!! (endnu) blev i Retten lagt Arne Monsens Eegen tilstaaelse, at hand af hans Capit:, medens hand var Tambour, er bleven forbudet at entholde sig fra øll og brendeviins øll tapperie. Citanten hundgiorde og det hand hafde indstevnet een deel Vidner til at ofverbeviisse Arne Monsen den/n/e sag ofver. saa og indstevnet hans Contrap: til Vedermælle,
den indstevnte blev paaRaabet, mens Comparerede icke.
stevne Vidnerne Tron Rønnestrand og Ole Kierland fremtræde for Retten og med Eed afhiemlede deris Stevning at være Contrap: Louvlig forkyndt, saa og at hand var Loul: stevnet til at anhøre Vidner.
Citant: var paastaaende at faa sine Vidner afhørt, som er Joen Halvorsen Seim, Jens Olsen Wasenden. Eedens forklaring blev den/n/em forrelæst.
1ste Vidne, {Tron Rønnestrand} \Joen Halversen Seim/, efter aflagde Eed vidnede, at hand boede paa Seim: og hafde seet at Arne Monsen i mange Aar hafde solt baade Øll og brendeViin, og at Vidnet mange gange hafde voret der inde hos ham og seet at der saat mange og drack:
2de Vidne, Jens Olsen WasEnden, huussmand og boende paa WasEnden, efter aflagde Eed vidnede at Arne Monsen hafde solt øll og brendeViin siden hand kom at boe paa WasEnden, som er Ungefær 8 á 9 Aar hand har boet der. og ellers hafde Vidnet seet ofte at baade Reisende Reisende!!, Grander og Naboer hafde siddet der og drugget. Viddere hafde hand icke af!! (at) vidne.
Citanten var begieren[de] at hans Contrap: maatte blive forrelagt til neste Ting at møde, til Sagen og de afhørte Vidner at svare.

Afsagt.

Den/n/e Sag udsettis til neste Ting, til sam/m/e tiid bliver Arne Monsen af Retten her forrelagt at møde til Sagen at svare, vis!! (hvis) icke skal der med omgaais efter Lovens 1 Bog 4 Cap: 32 art: og endelig udj Sagen Døm/m/is.

1732: 322

Sogne Præsten Hr: Bertel Worms udgifne bøxsel brev af 10de Nobr: Ao: 1733. til Haftor Olsen paa 1 spd: smør udj gaarden Øfre Torblaa. blev oplæst.

Efter trende gange paaraabelse befandtis ej nogen som viidere vilde gaa i Rette, hvorpaa Retten blev ophævet for den/n/e sinde.

Ao: 1734, d: 22 Maj, blev holdet et **Almindel: Waar, skatte og Sage Ting for Kingservig skibbr: paa Gaarden Hestham/m/er**, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged Andreas {Jess} Hejberg og Lensmanden Torgild Housse, med tilsøgende Almue, og blev Retten administreret af Sorenskriveren og efterfølgende Laug Rettesis!! mænd, neml: Lars Olsen Helleland, Lars Svensen Ednes, Mathias Berven, Aslach Berven, Osten!! (Østen) Berven, Niels Gielaas, Iver Houland og Ole Lotte. er da følgende passeret og Afhandlet.

Allerunderdanigst publiceret de Kongl: Forordninger, med andre Høj Øfrigheds placater og ordres, som er Extraheret paa fol: 318.
Ligesaa den forretnings Contract imel: Almuen og Sorenskriveren, som er Extraheret fol: 318. blev af Fogden oplæst.

Hr: Capit: Møllerops Skiøde af 8 Fbr: 1733. til Aamun Torstensen, \paa/ Kongsthunet udj Gaarden Øfre Berven, som skylder 1 Løb smør, 10 ½ mrk: Salt Landskyld med bøxsel og herlighed. blev oplæst.
Hr: Niels Windings bøxsel brev af 14 April 1734. til Ole Larsen paa 1 pd: 9 mrk: smør udj gaarden Lille Røten. blev oplæst.
ditto, af 26 Marti 1734. til Joen Siversen paa ½ Løb 4 mrk: snør i gaard: Wintertun. blev læst.
Mons Hamre udgivene skiøde af 22 Maj 1734. til Hellie Monsen paa 1 løb smør med bøxsel og herlighed udj gaard: Hambre. blev læst.
ditto, af sam/m/e datto, til Michel Olsen paa 2 pd: smør med bøxsel og herlighed udj Gaard: Hambre. læst.
Fogden Sig:r Andreas Heiberg bøxsel brev af 22 Maj 1734. til Thomes Svensen Hougstvedt paa 8 ¼ mrk: smør, ½ Løb salt udj gaardem Hougstvedt. blev læst.
ditto, af sam/m/e datto, til Joen Svens: Hougstvedt paa 10 ½ mrk: smør. 2 ¼ Løb salt, udj gaard: Hougstvedt. blev læst.
Hr: Biskop Bornemands bøxsel brev af 8 Martij Ao: 1734. til Iver Andersen paa ½ Løb udi gaard: Alsager. blev læst.
Michel Rasmussen Lione og Joseph Rasmussen Lione, deris udgivene skiøde af 22 Maj 1734. til Knud Olsen Lione paa 9 mrk: smør uden bøxsel og herlighed i gaarden Lione. blev lest.

1734: 322b

Biørn Aamunsen Bratland, Mons Ingvols:, Osnid Horesdatter og Mons Hamre, deris udgivene skiøde af 22 Maj 1734. til Thore Ingvoldsen, paa ½ Løb smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Selland, som for Retten blev oplæst.
Guro Einers datter Tvedt og Jacob Eittrem, derris udgivene skiøde af 22 Maj 1734. til Halsten Gundersen Rogde paa 1 Løb smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Tvet, blev læst.
Hr: Major von Krogh bøxsel brev af 2 April 1734. til Joen Aamunsen Hagen paa 18 mrk: smør udj Tuften, og 6 mrk: udj Østhuus i Røhdal!! (Røldal?), blev læst.
Knud Torstensen Sanstøe udgivene skiøde af 22 Maj Ao: 1734. til Jørgen Lofthuus paa 9 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Lofthuus. som blev læst.

Ole Haldorsen Espe fremtræde for Retten, efter forrige tiltale til Knud Olsen Espe, som her for Retten Comparerede, og paastoed Citanten at faa sine Vidner udj Sagen afhørte, som er Isach Nielsen Børve og Haagen Knudsen, sambt Knud Haagensen,
de tvende første møtte for Retten, mens det sidste Vidne møtte icke. Stevne Vidnerne Østen Børve og Lars Torgielsen med Eed afhiemlede Loul: at have forkyndt Stevningen for Knud Haagensens boepæll. Eedens forklaring bleve de tvende Vidner forrelæst.
1ste Vidne, Isach Nielsen Børve, boendis paa Børve, med opragte fingre aflagde Eeden, og dernæst giorde saadan udsigende. at {de hafde} Vidnet hafde værret paa baad med begge parterne, og da var Knud Olsen Espe beskiencket, vor!! (hvor) hand da kom i desput med Citanten, og talte da om Citant:[s] Fader og Moder, og om Citant: Selv. og da sagde Knud Olsen til Citant: de haver Røvet mit huuss og gaar[d], og at Citant:[s] fader var en tyv, og at hand skulle ligge i jorden for en tyv. Viidere veste Vidnet icke, ej heller hafde Parterne noget at tilspørge Vidnet. det blev da afviist.
2det Vidne, Haagen Knudsen, boendis paa BradtEspen, efter aflagde Eed vidnede. at Knud Olsen var beskiencket da Vidnet var paa baaden med Parterne, da hafde Knud sagt til Ole, at de

1734: 323

hafde bestaalet hans huus og gaar[d], og at de hafde berøvet ham hans huus og gaar[d], mens hvem det havde giort sagde Knud icke, mens saa sagde Knud til Ole at hans fader skulle ligge i jorden for en tyv. Viidere vidste Vidnet icke, ej heller hafde Parterne noget at tilspørge Vidnet,
Comparenten lod indførre at hand dette udj drockenskab hafde talt, og der hos Erklærede, at \hand/ intet andet vidste at sige om Citantens Fader eller Moder end alt det som er Erligt og Gott, og dersom hand icke hafde værret beskiencket, hafde hand icke talt disse ord, som hierteligen har fortrydt ham siden. Citant: svarede at hand med den/n/e Erklæring var vel fornøjet, og nu vilde lade sin pretention falde, naar som helst Comparenten vilde betale ham omkostninger: hvorpaa Compar: strax betalte Citant: omkostningerne. derpaa de gave hinanden haand her for Retten, og bleve vel forligte.
Fogden lod indførre: at omendskiøndt det med tvende Eenstem/m/ige Vidner er forklaret, at Knud Espe har til og paatalt Ole Espe og hans Fader grove ord, saa dog efterdj Erren!! (Æren) paa ingen side af Parterne søgis, vil Fogden paa Hans Maj:tts Veigne for udøste ubeqvem[s] ord sette i Rætte, at Knud Espen, følgeli[g] Lovens 6te bog 21 Cap: 4 art:, maatte tilfindes i det mindste at bøde med penge 20 Rdlr:, saafremt Vidnernis udsigende, der ogsaa har forklaret at de udtalte ord er passeret i hans saa ofverstadige drockenskab, at hand selv icke ved der af, han/n/em kand befvise, endel:, som alle tilstæde værende med Knud Espen bevidnede at h/an/d i edru levnet er en fredelig og skickelig mand, saa vilde Fogden for denne sinde frafalde sin foran giorde i Rette settelse, og henstiller Sagen saaledis til Dom/m/eren, at om muel: hand for den/n/e sinde kunde blive befriet i dette, blev af Dom/m/eren udsat til neste dag, som er Mandagen, da her udj skal blive Kiendt.

1734: 323b

Peer Nielsen fremstoed for Retten og kundgiorde det h/an/d Lovl: hafde ladet stevne og indkalde Hellie Monsen, Domb at lide fordi hand haver opbygt Een støel i Citant:[s] skouge Teig. sambt at blive tilfunden at Refundere Citant: prosessens omkostning tilstreckelig. i det øfrige at anhøre de Vidner som hand her inden Rætten agter at førre.

den indstevnte Hellie Monsen Comparerede for Retten, vedtog at være Lovl: Stevnet: formeenende, ej at have bygt paa anden stæd, end i hans Eegen marck, og det efter skield og bytte. og protesterede hand imod at ingen Vidner her for Retten maatte førris, siden det er en Aastæds trætte, og vil hand, naar h/an/d dertil bliver stevnet, møde, og underkaste sig hvad Sorenskriveren og Mænd efter Siun og Granskning forgott finder.

Afsagt.

Efter Lovens 1 Bog 16 Cap: 1 ar: henvissis denne Sag til Aastædet, der med Sorenskriveren og Mænd Siun og Granskning at forretage, og Eendelig i Sagen at Døm/m/e.

Lars Torstensen Frøsvig udgivene skiøde af 22 Maj Ao: 1734. til Peder Pedersen Frøsvig paa 1 pd: 10 2/5 mrk: smør Landskyld med bøxsel og herlighed udj Gaard: Frøsvig. blev læst.

ditto, af sam/m/e datto, til Samson Pedersen, udj sam/m/e gaard, paa 1 pd: 10 2/5 mrk: blev læst.

Iver Olsen Hoflands skiøde af 22 Maj 1734. til Hellie Ivers: Hofland paa 2 pd: 8 1/8 mrk: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Hofland. blev lest.

ditto, af sam/m/e datto, til Torckel Ivers: paa 2 pd: 8 1/8 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Hofland. som blev oplæst.

Som det var Hellig aften, saa blev Retten ophævet til paa Mandag.

d: 24 Maj blev Rætten atter sat, er følgende passeret.

Udj den sag mel: Ole Haldorsen Espe paa den Eene siide, og Contra Knud Olsen Espe paa den anden siide, bliver saaledis her for Rætt Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Efter de udj Sagen førte Vidners forklaring haver Knud Olsen forseet sig imod Lovens 6 bog 21 Cap: 6 art:, mens siden Citant: her inden Retten haver frafalden sin paastand; saa og, at Ko[n]gl: Maj:tts Foged formedelst Almuens forbønd og

1734: 324

og!! Knud Olsens altiid \forhen/ førte goede opførsel {……}, haver Kongl: Maj:tts Foged frafalden den af ham inden Rætten giorde i Rætte settelse. Saa bliver her udinden for Rætt Dømbt: At Knud Olsen for den/n/e Sag bør frie at være.

Welærværdige Hr: Hans Høg, Medtienere til Strandebarm, haver for den/n/e Rætt ladet indstævne Lars Olsen Lothe, Dom at lide for 20 Rd:r hand skall være skyldig til afgangene Sal: Magister Jørgen Brosse, saa og at blive tilfunden at Refundere Renterne med processens omkostning tilstræckelig.

den indstevnte Comparerede, og vedtog at være stevnet.

Citanten lagde i Retten Sig:r Henrich Miltzou[s] qvitter[ing], hvor Sal: Magist: Broce har betalt ham 40 Rd:r for Comparent:, som blev læst. {saa for} hvorpaa findes afskreven 20 Rd:r, som Comparent: hafver afbetalt. saa fremviiste og Citant: Sal: Brose Eegenhendige Conto bog, Sup: fol: 22, hvor de 40 Rd:r staar anført, saa og de 20 Rd:r til afkortning.

Compar: erklærede at disse penge hafde \ h/an/d / betalt. Videre hafde hand icke til sin sags forsvar, mens var hands forseelse at hand icke hafde taget beviis.

den/n/e sag blev forliigt.

Joen Pouelsen Ystenes skiøde af 24 Maj 1734. til Pouel Joensen paa 2 pd: 22 7/8 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Ystenes. blev læst.

Lars Gundersen Indre Alsager fremtræde for Retten efter forrige stevnemaal, og var begierende hans sag til dombs maatte blive optagen.
dend indstevnede Torckel Diønne Comparerede for Retten, og var begierende opsættelse til Neste Ting, for at forskaffe det forhen belovede Tings Vidne, sambt et skifte brev som sagen nermere skall oplysse.

Afsagt

Sagen udsættis til Neste Ting, imedl: tiid bliver Torckel Diønne af Retten forrelagt at forskaffe det belovede Tings Vidne, saa og det paaberaabte skifte brev, da udj Sagen skall omgaais som LovMessig er.

Jacob Yttre Alsager haver ved Kald og Varsel ladet stevne Tomas Larsen fordj hand haver (hugget) 4re fuhrer udj Citant:[s] skou, der for (Dom at) liide, sambt at blive tilfunden at Refundere ham omkostning.
den indstevnte Thomas Larsen Comparerede, og vedtog at være Lovl: stevnet. gestoed at h(ave hugget) disse fuhrer, mens viste icke at det var i Citant(ens Skoug)

1734: 324b

førren {…..} Mænd {……: og da hand det} efter besigtelse sagde det: hvorforre hand og lod dem ligge ved Foden. Og erbød Hand sig at giøre Eed, det hand icke var vitterl: at det var Citant:[s] skou; mens var af de tancker at skouen, vor!! (hvor) udj hand hug, var hans fader tilhørende.
Citant: var fornøjet med at den indstevnte aflagde Eden.
Eedens forklaring blev Comparent: forrelæst, og blev det ham tilladt efter Lovens 6 B: 15 C: 8 ar: for Retten at aflægge Eeden. da Eedens forklaring var Comparent: forrelæst, Erklærede hand, at hand, som et ungt Men/n/iske heller vilde udstaa dom og underkaste sig Retten, en!! (end) aflægge saa dyr en Eed.
Citant: var dom begierende udj sagen.
Fogden sat i Rette, omendskiøndt Thomas Larsen Alsager icke med Eed kand negte at have hugget i anden Mands skoug de nedfælte træer, saa at Fogden kunde have Aarsage at sette i Rette ofver hannem efter Lovens 6 B: 17 C: 27 og 28 ar: saa dog efterdi der hos den indstevnte Thomas Larsen findes ungdoms uforstand, vil fogden alleene paastaa, at hand med penge Mult bør ansees efter Rettens gotfindende, og under en forventende dom tilholdis, fra slig formastelig gierning en anden gang at endtholde sig.
Udj den/n/e sag er saaledis for Rætt Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Siden Thomas Larsen Selv her for Retten haver tilstaaet, at have hugget de needfælte fuhrrer udj Citant:[s] skou, og icke trøster sig efter Lovens 6 B: 15 Cap: 8 art: til at aflægge her for Retten, den af ham tilbudne Eed, saa burde hand efter Lovens 6 B: 17 Cap: 28 ar: at anseeis, mens som dette er meere skeed udj hans ungdoms uforstandighed, saa bliver sam/m/e Considereret. Og er da saaleedis for Rett Kiendt og Dømbt. Thomas Larsen skal betale for sin begangene forseelse til stedets fattig 4 Rd:r, og processens omkostning til Citant: med 1 Rd:r, alt inden 15 dage at efterkom/m/e under Lovens tvang: Og i det øfrige at endtholde sig fra slige gierninger, saafrembt hand icke vil vente sig at blive anseet med Lovens strenghed.

1734: 325

Encken Marita Monsdatter haver ladet stevne Thomas Larsen, Dom at liide fordj hand haver bemegtiget sig Citantindens Øg uden tilladelse, og sam/m/e brugt.
den indstevnte Thomas Larsen Comparerede, og vedtog at være Lovl: stevnet.
Parterne bleve for Retten forliigte. og saa afviist.

Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg haver her for Retten ladet indstevne Lars Amunsen Bue, for øvet ofverlast imod folckene paa Gaarden Schaarpen i Qvinherrets skibbr: da hand nestleeden Aar med fleere var paa bye Reisen og ved sam/m/e Gaard hafde taget haufn. der for Dom at liide.
den indstevnte efter paaRaabelse Comparerede icke. Stevne Vidnerne møtte icke: Altsaa blev sagen afviist til nye Stevnemaal. saaleedis forafskeediget.

Østen Nielsen Berve haver ladet stevne Ole Olsen Helleland, som er jord Ejere for Citant:[s] brug udj gaard: Berven, at tilbagge give han/n/em hans bøxsel af 1 ½ Løb smør, som Contrap: {har} nu Selv har tiltrædt at beboe, og det efter hans forskrivelse udj bøxselen af 16 Nobr: 1720. som her i Retten blev produceret.
Lensmanden Torgil House fremtræde for Retten og Kundgiorde at den indstevnte Ole Olsen hafde anmodet ham, at gaa i Rette og svare til sagen for Ole, vedtog og at Ole Olsen var Lovl: Stevnet. Viidere hafde hand icke at indvende til sagens forsvar.
Citant: var dom begierende. paastoed og at Contrapar: maatte blive tilfunden at Refundere ham den/n/e proces: omkostning.
Udj Den/n/e Sag bliver saaledis for Rætt Kiendt, Dømbt og
Afsagt.
Citanten haver med Contrapart:[s] Formynders udstæde bøxsel brev af 16 Nobr: 1720 her for Retten beviis[t], at naar Cit: viigede gaarden Berven, skulde hand have sin førstebøxsel igien. som er efter Loven 1? Rd:r. Saa bliver her for Retten saaleedis Kiendt og Dømbt: efter Lovens 5 B: 1 C: 1 og ? art: (at) Ole Olsen Helleland betale \til/ Cita(nten hans) bøxsel eller fæste igien, som er 1? (19?) (Rd:r, samt) process: omkostning med 1 Rd:r, inden (15 dage) {eft} under Lovens A[d]fær.

1734: 325b

Johannes (Eil)efsen Tioflots skiøde af 24 Maj 1734. til Johannes Johannisen Tioflot paa 1 Løb 2 ¼ mrk: smør med bøxsel og herlighed i gaard: Tioflot. blev oplæst.
Lars Olsen Age, Lars Amunsen Degrenes, Torbiørn Svens: Berven og Hans Mouge, deris udgivene skiøde af 24 Maj 1734. til Knud Larsen Mouge paa 1 pd: 22 ½ mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaard: Mouge. blev oplæst.
Halsten {Ro} Gundersen Rogde udgivene Pantebrev af 28 Apr: 1734. til Østen Aamundsen Mælland, hvor ham bliver Pandtsat 4 pd: smør og 1 ¼ forskd: udj gaard: Rogde for d: Summa 126 Rd:r. som for Retten blev læst.
Ellen Nielsen Schieldaas forEening og Contract med hans Fader om gaarden Schieldaas, af dato 24 Maj 1734. blev læst.

Broder Møller, Giestgiver udj Odde, fremstoed for Retten og forreviiste tvende voxsene Biørne hudder, som nylligen ere skutte af Hans Sanved i Odde, og den anden skut af opsidederen!! (opsidderen) paa Selland i Røddahls Sogn.

Knud Iversen Hoflands gave brev af 24 Maj 1734. til Jacob Knudsen paa 1 spand 11 3/8 mrk: smør, ¼ huud, ¼ g:skind, ¼ Løb Salt, ¼ f:skind med bøxsel og herlighed udj gaard: Hofland. som blev læst.

Lars Aamunsen Degrenes, Jørgen Lof[t]huus og Endre Oppedahl, deris udgivene skiøde af 24 Maj 1734. til Iver Omunsen Degrenes paa 1 Løb smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Degrenes. blev for Retten oplæst.

Torsten Isachsen Reisetter, Niels Isachsen Hildall og Magnus Sexe, deris udgivene skiøde af 24 Maj 1734. til Knud Nielsen Rogde paa 5 Spand smør med bøxsel og herlighed udj Gaard: Rogde. blev oplæst.

Ole Joensen Qvestad og Elling Joensen Aackre, deris forEenings Contract af 17 Apr: 1734. om gaarden Aakre. blev for Retten oplæst.

Siden det var seent ud paa aftenen, saa blev Retten ophævet til i Morgen.

d: 25 Maj blev Retten atter sat: er følgende passeret.

Iver Omunsen Degrenes udgivene skiøde af 24 Maj 1734. til Lars Omunsen Degrenes paa 1 pd: 6 7/11 mrk: smør udj gaarden Bache. blev læst.

Torkel Ivers: Hoflands udgivene skiøde af 24 Maj 1734. til Haaver Urem paa 1 pd: 7 7/9 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaard: Urem. blev lest.

…. (Øri?)ansen Diønne, Pouel Ørgiansen Langesetter, (Gul)lich Tvette og Steen Biotvet udstæde (skiø)de til Lars Joensen paa 3 Spd: 10 ½ mrk: smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Øfre Qva(le). som for Retten blev oplæst.

1734: 326	(Mrkn: Dette bladet, eller side 326a og 326b, låg ikkje på sin plass korkje i den originale tingboka eller den scanna utgåva. Derimot var bladet lagt inn som nest siste blad i begge kjeldene)

Iver Olsen Utne udgivene skiøde af 22 Maj 1734. til Ole Sanven paa 3 Spd: smør, 2 Løber Salt med bøxsel og herlighed udj gaard: Utne. blev læst.

Ole Sanve udgivene bøxsel brev af 24 Maj 1734. til Iver Olsen Utne paa 3 Spd: smør, 2 Løber salt udj gaard: Utne. blev lest.

Rector Steensen udj Bergen, hans udgivene bøxsel brev af 27 Novbr: 1733. til Jacob Knudsen Hougland paa 9 mrk: smør udj gaard: Hougland. blev læst.

Kongl: Maj:tts Foged Andreas Hejbergs udgivene bøxel brev af 24 Maj 1734. til Lars Olsen Hellend!! (Helleland) paa ½ Løb smør, ½ huud udj gaard: Helleland. blev læst.

Kongl: Maj:tts Foged fremstoed for Retten og var begierende, til eftersyn, Odel og Selv Eier Mantal, Mandtal ofver Beneficeret gods, Leenings Mandtal, Matriculen forfattet pro 1733, og Tiende Mandtallet: efter at disse vare nøje Examinerede og befantis Rigtig var Fogden Rettens Attestation begierende, som blev bevilget.

Efter trende gangis paaRaabelse, befantis ej nogen som vilde gaa i Rette: altsaa blev Retten for den/n/e sinde og for dette skibbr: ophævet.

Ao: 1734, d: 26 Maj, blev holdet **almindelig Waar, skatte og Sage Ting paa gaard: Walland udj Østensøe skibbr: og Wigørs Kircke Sogn, for tilSøgende Almue**, ofverværende Kongl: Maj:tts Foged Sig:r Andreas Heiberg og Lensmanden Ole Berven. Retten blev Administrer[et] af Sorenskriveren og efterfølgende Laug Rætt, neml: Lars Wangdahl, Hans Herrestvedt, Ole Fonneland, Lars Exnes!! (Axnes), Michel Nesthuus, Haldor Øfre Exnes!! (Axnes), Amund ibdm:, og Johannes Herrestvedt. er da følgende passeret.

Publiceret Kongl: Allernaad: Forord:, samt anden Høje øfrigheds ordres: som er Extraheret paa fol: 318. tillige med Cam/m/er Collegio Placat.
Kongl: Maj:tts Foged publicerede den forenings Contract som er oprættet imel: Sorenskriveren og Almuen udj Hardanger, om gaarden Hesthammer, Extraheret fol: 318.

Adrian Gelmuydens udgivene skiøde af 15 Octbr: 1733. til Christopher ……, Sogne Præst til Wigøer, paa 5 Spand smør udj gaarden Fonneland (un)derliggende øde jord Iilsaas Kaldet. blev oplæst.

1734: 326b

Andreas Garman Ntter udgivene skiøde af 27 Febr: 1734. til Prousten Christopher Gelmuyden paa 3 Løber smør, 6 huuder udj gaarden Møe!! (Moe). blev oplæst.
Haaver Røchen, Steen Gundersen og Siur Tronsen, deris udgivene skiøde af 8de Octbr: 1733. til Biørn Siversen Ryche paa 9 mrk: smør udj Schvarthammers Teig i Fixese Sundet. som blev oplæst.

Kongl: Maj:tts Foged var begierende at den sag maatte forretagis som nest afvigte Høste ting blev udsat: og at den Koene Mari Jacobs datter, som nu er her for Retten, og den tiid laa i barselseng, nu maatte tagis udj Eed, hindes sandhed at vidne.
paa Maren Tostens datters Veigne mødte Willum Koefod og Refererede sig til dette Men/n/iske[s] forhen giorde forklaring, saa møtte og Faderen Tosten Biodtvedt.
Eedens forklaring blev Mari Jacobs datter forrelæst, og efter aflagde Eed vidnede. 1: Qvest: om Vidnet hafde voren vidende at dette Men/n/iske hafde voren svanger, førren hun fick ont. Resp: nej. 2: Qvest: om Vidnet var hos, da dette Men/n/iske hafde ont og skulle føde. Resp: ja, hun var hos fra hun fick ont, og indtil det var forbj, og saa hun ej andet end som noget vand som kom fra dette Men/n/iske, og det hafde ej nogen saml: eller liining til Foster, mens fultis med endel sliim, som blev undersøgt, mens fantis ej noged der udj, som kunde have nogen lining. Viidere veste hun icke, ej heller hafde Fogden meere at Qvestionere Vidnet.
Fogden lod tilførre, at som det nu med de førte Vidner er bleven oplyst, at det udspeede bøjde Røgte, at Maren Tostens datter skal have født i døls maal, er aldeelis u-Rigtig, og slet inte om, saa frafaldt hand sagen i den post: men som Maren Tostens datter, og Iver FagerTvedt, selv her for Retten har tilstaaet at have begaaet Leiermaal og haft legeml: omgiengelse sam/m/en, saa paastoed hand dom ofver hinde efter Lovens 6 B: 13 Cap: 1 ar:
Willum Koefod, paa Maren Tostens datters veigne, paastoed, at nyde fri Kiendelse dom

1734: 327

for og mod det bøjde Røgte som her har vaaren. i det øfrige Refererede hand sig til hindes Eegen giorde bekiendelse.
Viidere hafde Parterne ej at indførre, mens var domb begierende.
Udj den/n/e sag er saaleedis for Rætt Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Efter Maren Tostens datter og Iver Fagertvedt[s] Eegen bekiendelse og tilstaaelse, at de haver haft legemblig omgiengelse med hinanden, da skal Maren Tostens datter efter Lovens 6 Bog 13 Cap: 1 ar: for sin {for} begangene forseelse bøde til sit Herskab 12 Lod Sølv inden 15 dage under Lovens Adfær. saa og udstaae Kirkens Deciplin, og efter Højstbemelte Lovens 6 B: 13 Cap: 3 ar: at begive sig af Sognet. {For} det bøjde Røgte som har voren om Maren Tostens datter: da som det langt anderleedis befindis efter Vidnernis forklaring, saa bliver Maren Tostens datter for sam/m/e bøjde Røgte aldeelis frikiendt, og bør icke at kom/m/e hinde til Prijudice.

Lars Arnesen Rysseland haver ladet stevne og indkalde for Retten Lars Samsesen Rysseland, Dom at liide for en Kiedel og en børse Fogden[s] Fuldmægtig Niels Bagger, Lensmanden Ole Berven, Rasmus Joensen Schaalem og Ole Nielsen Norem haver \udtaget/ {taget fra} \hos/ ham;

Lars Samsesen Comparerede for Retten og vedtog at være Lovligen Stevnet, og producerede en Dom af 13 Octbr: 1725, hvor Citant: er tilDømbt at betale Comparenten 7 Rd: 3 mrk: 12 s:, og som hand den dom ej i mindel:hed vilde efterleve, er af Fogden[s] fuldmægtig og mend giort Excecution, og befindis da af acten at den Kiedel og børse som Cit: nu paataler, er ved Execution udlagt.

Citanten frafalt sagen her for Retten, og dom/m/en blev tilbage leveret.

Lars Øfhuus!! (Øfsthuus i Øystese) haver ladet Stevne Lars Arnesen Rysseland, Dom at liide for ½ lønd!! (lønn) udj 11 aar hand\s Søn/ skal {være} have været Soldat, sam/m/e at Kom/m/e tilgoede efter Lars Arnesens løfte og tilsigende.

Den

1734: 327b

Den!! indstevnte Comparerede. Vedtog at være Lovligen Stevnet, og forklarede at Citant:[s] Søn, Soldat Siur Larsen, hafde aldrig tient hos ham, men hafde altiid tiendt hos andre, altsaa formodede Comparenten, at h/an/d icke var pligtig at give Citant:[s] Søn nogen løn eller lægs penge, langt mindre hafde lovet ham noget, og ofver alt er det 4 Aar siden den/n/e Soldat er ved døden afgangen.

Citanten erklærede at hand ej viidere hafde til sin sags forsvar, mens var dom begierende.

Udj den/n/e Sag er saaledis for Rætt Kiendt, Dømbt og

Afsagt.

Siden Citant: ej kand eller \har/ ofverbeviist Lars Arnesen det løfte hand skal have giort Citantens Søn: Saa og at Land Militie Forordning allernaadigst, ej byder, at lægget skall betale Soldatten nogen løn, untagen naar Soldatten ej kand faa tieneste: Comparenten har og forklaret at Soldaten hafde tieneste hos andre. Hvilcket Citant: ej har imodsagt: altSaa Kiendis for Rætt, at Comparent: Lars Arnesen for Citant: Lars Øfhuus tiltalle bør fri at være: processens omkostning ophævis paa begge siider.

Arne Bircheland fremtræde for Retten, og leverede 30 Rd:r, hans myndl: Guro Po[u]lsdatter tilhørende, som hand!! (som af ham som) formynder sam/m/e penge blev opbuden om nogen vilde have dem imod vedbørlig pandt, at svare de Aarlige Renter efter Loven, mens som ingen vilde have dem, blev vedtagen af Retten sam/m/e at forseigle.

Ole Olsen Fixe, Niels Olsen Schaar, Joen Olsen, Johannes Olsen Schaalem, Siur Olsen Fixe, Randvei Olsdatter Fixe, Ole Fexen!! (Fixe?), Lars Larsen Bioe, Brynild Olsen, Peder Olsen,

Ole Pedersen Torpe, Ole Olsen Fixe, Niels Schaar, Johannes Jacobsen, Torsten Olsen Fladebøe og Mons Østensøe, deris udgivene skiøde af 26 Maj 1734. til Guldbrand Siursen Fixe paa 3 spand 2 ½ mrk: uden bøxsel og herlighed, udi gaard: Fixe. blev læst.
Torsten Larsen Soldahls udgivene skiøde af 26 Maj 1734. til Ingebricht Knudsen paa 3 Spd: smør med bøxsel og herl: udj gaard: Soldahl. som blev læst.

1734: 328

Ragnilde Amunsdatter, Christopher Arnesen og Arne Michelsen Stoer Aas, deris udgivene skiøde af 8 Octbr: 1733. til Omun Drengsen paa 1 pd: 3 mrk: smør uden bøxsel i gaarden Stoer Aar. som her for Retten blev tydelig læst.
Evind Siursen Aalvig og Tron Siursen Tvet, deris udgivene skiøde af 26 Maj 1734. til Lars Evindsen paa 5 Spand smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Yttre Aalvig. som blev oplæst.
Lechtor Edvard Londeman udj Bergen, hans udgivene bøxsel brev af 6te Octbr: 1733. til Siver Knudsen paa 1 Løb smør, ¾ huud udj gaarden Moe. blev læst.
ditto, af 1 Debr: 1733. til Lars Olufsen Fixe paa 1 Løb, ¾ huud udj gaard: Moe. blev oplæst.

Michel Olsen Østensøe fremtræde for Retten og loed oplysse sin Myndl: Guri Aasmuns datter[s] penge som 65 Rd: 28 s:, om nogen sam/m/e vilde have imod de Aarlige Renter, mens som ingen anmelte sig, vedtog Retten sam/m/e at forseigle.

Som det var seent ud paa aftenen, saa blev Retten ophævet til i Morgen.

d: 27 Maj blev Retten atter sat, er følgende passeret.

Karj Arnes datter Berie, Michel Ludsand, Endre Olsen, Siur Nielsen Berven, Gudbrand Olsen, Erich Olsen, Tron Olsen, Hellie Aase, Lars Gundersen Indre Alsager, Michel Østensøe, Arne Bircheland, Siur Tegland, Isach Meeus!! (Meehus), Siur Østensøe og Mon[s] Netteland, deris udgivene skiøde af 26 Maj 1734. til Giermun Kietelsen paa 1 ½ Løb smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Berie i Østensøe Kircke Sogn. Som blev oplæst.
Isach Nielsen Bottnen, Hans Trondsen Tvet, Niels Knudsen Yttre Aalvig, Aamun Trondsen og Henrick Biørcke, deris udgivene skiøde af 26 Maj 1734. til Siur Tronsen Tvedt paa 2 Løber smør med bøxsel og herlighed udj gaarden Tvedt i Østensøe Kircke Sogn. blev læst.
Hans Rasmussens bøxsel brev af 5 Maj 1734. til Hans Gundersen paa 2 pd: og 6 mrk: smør udj gaard: Aarhus i Wigørs Kircke Sogn og Østensøe skibbr: blev oplæst.
Kiersten Kristensdatters udgivene bøxsel brev af 12 Novbr: Ao: 1727. til Torsten Nielsen paa ½ Løb smør og ½ hud udj gaarden Sanven i Wigøers Kircke Sogn, blev læst.

1734: 328b

(Casper Rømer), Cominister til Bergens DomKircke, hans udgivene bøxsel brev af 24 Octbr: 1733. til Isach Nielsen, Ole Joensen og Kirsten Olsdatter, paa Laxse feskeriet ved gaarden Botten i Wigøer Præste gield. blev publiceret.
Kongl: Maj:ts Foged Sig:r Andreas Heibergs udgivene bøxsel brev af 27de Maj 1734. til Ole Arnesen …… (paa) 2 mrk:!! (pd:?) 6 mrk: smør, 3 Løber Salt, 1 g:skind udj gaarden Sellesætter i Østensøe skibbr: blev publiceret.
Peder Samsons:, Lars Samsons:, derris udgivene bøxsel brev af 27 Maj 1734. til Siovat Nielsen paa 1 Løb smør, ½ huud og ½ g:skind udj gaarden Yttre AalWig i Østensøe Kircke Sogn. blev publiceret.

Jacob Steensen, Rector til Bergens Skole, hans udgivene bøxsel brev af 26 Septbr: 1733. til Hactor Nielsen paa 2 Løber smør, 2 huuder udj gaarden Steenstæd!! (Steinstø?). blev publiceret.
Hans Olsen lader lysse sin pengemangel som Rette og sande Odels Mand til gaarden Nitun paa Stee{ge}\ne/ efter hans Sal: Fader.
Niels Torgelsen Herrestvedt og Berge Lii, deris udgivene bøxsel af 26 Maj 1734. til Salemon Ericksen Thole paa 1 pd: 21 11/16 mrk: udj Gaard: Herrestvedt. {lest} som for Retten blev publiceret.
Niels Tochem, Peder Siursen og Anders Siursen Moe, deris udgivene skiøde af 26 Maj 1734. til Johannes Siursen paa 1 Løb 14 mrk: med bøxsel og herlighed udj Gaarden Norrem i Wigørs Kircke Sogn. blev publiceret.

De Sædvanlige beviisser som Fogden til sine Regnskabers bilag behøver: blev inden Retten Examineret, og som de alle befantis Rigtige efter bøgernis udvissning og Almuens tilstaaelse, saa var Fogden begierende Rettens Attestation, som blev vedtaget.

Efter trende gangis udraabelse befantis ej nogen der vilde gaa i Rette. Altsaa blev Retten ophævet for den/n/e gang.

Ao: 1734, d: 29 Maj, blev holdet **Almindel: Waar, skatte og Sage Ting udj Joendahls skibbr: og Kircke Sogn for tilsøgende Almue, paa gaarden Wig**, ofverværende Kongl: Maj:ts Foged Sig:r Andreas Heiberg og Lensmanden Johannes Nielsen Wiig. Retten blev Adminestreret af Sorenskriveren og efterfølgene Laug Rættis Mænd, neml: Iver Tvedt, Knud Dregebreche, Iver Svosand, Johannes Warsel!! (Wassel), Peer Fladebøe, Erich Svosand, Knud Handegaard og Lars Mølve!! (Molve), er da følgende passeret.

1734: 329

Publiceret Kongl: Allernaadigste Forordning(er) og andre Høj øfrigheds placater og ordres, (saa) er og af Fogden oplæst, det forlig som imel: Sorenskriveren og Almuen er oprettet om skriverTolden: alt Extraheret fol: 318.

Peder Gietlesen Skogsej haver her for Retten ladet indstevnet Johannes Nielsen Wiig at fremviisse det ankomst!! (den adkomst) hand haver til gaarden Tvetedahll \eller sætter (bede)/ som er en …. gaar:
den indstevnte Johannes Nielsen Comparerede, og vedtog at være Lovligen Stevnet: Og erklærede, for at forkorte proces vilde hand fremviisse a(dkomsten), mens icke producere det i Retten; sam/m/e adkomst var af 17de Nobr: 1686. udstædt af ….. Gietlesen Holdhuuss til Johannis Lauritzens børn, sam/m/e Johannis Lauritzen er Comparentens ModerFader, og har hand efter erklæring (be)kom/m/et dette sætter bede i Arv, som hand i sin tiid, om det skulde giøris nødig, vill beviisslig giøre, og endel: var dette adkomst begierende, at faa det strax ud af Retten igien, som blev af Retten bevilget.
Citant: erklærede ej viidere her for Retten hafde at indføre, mens vilde paaAncke sagen til Aastædet. Siden det var en Odels Trette. Comparent: hafde ej heller viidere.

Lars Pedersen Thordahlen haver ladet Stevne og indvarsle Peder Tørvigen og Torsten Haldrager, deris Eedlige Vidne at aflægge, om hvor nær Citant: er beslegtet med sin forlovede fæstemøe \Anna Larsdatter Auestad/, for at æ[rh]værve et Lovskicket Tings Vidne:
de indstevnte Comparerede, vedtog at være Loul: Stevnt. Eedens forklaring blev den/n/em af Dom/m/eren forelæst. der næst fremkaldet.
Peder Tørvigen, boesiddendis paa Gaard: Tørvigen, efter aflagde Eed med opragte fingere giorde saadan bekiendelse, at Lars Pedersens FaderModer Marita Peders datter Eide var Søster til Anna Lars datters Farfader, Salomon Pedersen Auestad, saa at de ere i tredie liige leed beslegtet.
Torsten Haldrager, boendis paa Haldrager, efter aflagde Eed vidnede som nest forregaaende Vidne.
Citanten var dette af Retten begierende at faa beskreven.

Kongl: Maj:tts Foged Andreas Hejberg hafver ladet Stevne [og] indkalde her for Retten Iver Fagertvet, Dom at liide, for begangene Lejermaal med Mari Tostensdatter Biottvet, udj sin Egtestand:
den indstevnte Comparerede icke.

1734: 329b

Stevne Vidnerne Johannes Wiig og Joen Olsen Borgen Eedfæstede deris Stevning at være Lovl: forkyndt Iver {Iver} Fagertvet for sin boepæl i Eegen paahør.
Fogden var Lauvdag begierende.

Afsagt.

Den/n/e Sag udsættis til neste Ting. Til sam/m/e tiid bliver Iver Fagertvet her af Retten efter Lovens 1 B: 4 Cap: 32 art: forrelagt Laudag at møde, hvis icke, da skall med Sagen efter højst bemelte Lovens 1 B: 4 Cap: 32 ar: omgaais, og ved endelig Dom (af?)giøris. Saaleedis forafskeediget.

(Peder?) Pedersen Tørvigen udgivene Skiøde af 29 Maj 1734. til Peder Pedersen Tørvigen paa 1 pd: 3 mrk: smør uden bøxsel i Gaard: Tørvigen. blev oplæst.
…. Siursen, Berie Siursen, Lars Bircheland, deris udgivene skiøde af 29 Maj 1734. til Lars Siursen Espeland paa 1 pd: 21 mrk: smør med bøxsel og herlighed udj Gaarden Espeland i Joendahl Kircke Sogn. som blev publiceret.
Kari, Sal: Engel Baches, Gave brev af 22 Nobr: 1733. til Giert Erichsen Bache paa 1 Løb smør uden bøxsel og herlighed udj gaard: Bache i Joendahls Kircke Sogn. som tydeligen for Retten blev oplæst.
Niels Berge, Johannes Wadsel, Johannes Svendsen og Torckel Tørvigen, deris udgivene skiøde af 29 Maj 1734. til Lars Torgielsen Tørvigen paa 26 ½ mrk: smør med bøxsel og Herlighed udj gaarden Tørvigen i Joendahls Kircke Sogn. blev publiceret.
Peder Samsonsen Øfre Wiig udgivene bøxsel brev med Contra Revers, af 29 Maj 1734. til Lars Pedersen paa ½ Løb smør udj gaarden Sætvet i Joendahls Kircke Sogn. blev publiceret.
Christj Eichen udgivene bøxsel brev af 29 Maj 1734. til Lars Larsen Øfre Traae paa ½ Løb smør udj gaard: Øfre Traae i Joendahls Kircke Sogn, blev læst.
Inger Samblands udgivene bøxsel brev af 28 Octbr: 1733. til Joen Nielsen Sambland paa 1 Løb smør, ½ g:skind Landskyld udj gaarden Sambland øfre thun, og 9 mrk: udj Skoueteigen Favertvedt. blev læst.
Lars Siursen Espeland lod opbyde 22 Rd: imod Suficant pant og Lovl: Renter, som var af hands myndl: Anna Siursdatters tilfaldende arv. Og som ingen sam/m/e vilde have, vedtog Retten sam/m/e at forseigle.

Kongl: Maj:ts Foged fremstoed for Retten, og var begierende. siden Høste Tinget nest afvigte Aar 1733. var gaaen ofverstyr, for dette Skibbr:, saa hand ej bekom de Sædvanlige Tingsviidner til hands Regnskabers bilag; saa producerede

1734: 330

hand sam/m/e documenter, med begier Retten vilde Examinere dem; Sam/m/e blev af Retten nøje examineret, og befantis alle Rigtige. Altsaa var Fogden Rettens Attestation begierende, siden det var billigt, blev det af Retten vedtaget.

Formedelst at intet Høste Ting nest afvigte Aar 1733. for dette skibbr: blev holdet, saa blev ej heller de Mænd opnevnte som Retten indeværende Aar skulde beklæde: Altsaa bliver nu følgende Laurettis Mænd opnævnte, neml: Samson ……., Peder Pedersen Tørvigen, Joen Sambland, ….. Handegaar, gaml: Samson Brattebøe, ….. Fladebøe, Niels Espeland og Lars Birche(land). de nye blev af Retten advaret betids for LauManden deris Lau Rettis Eed at aflægge.

Efter trende gangis paaraabelse befantis ej nogen der vilde gaa i Rette. Altsaa blev Retten for dette skibbr: den/n/e gang ophævet.

Ao: 1734, d: 4 Junij, blev Retten sat paa gaarden Herrej udj Hardanger, i Gravens {Kircke Sogn} Tinglau og Eifiord Kircke Sogn, af Sorenskriveren, og efter fogdens opnefnelse følgende Laug Rettis Mænd, neml: Christian Boelstad, Indre Hallanger, Lars Lille Tveto, Anders Larsen Lione, Torbiørn Legre, og Gunder Tommesen Wiig: imel: opsidderne paa sam/m/e gaard, neml: Encken Chatarina Herrej og Anders Andersen Herrej, angaaende skield og skifte imel: disse tvende opsiddere, paa Kongl: Maj:tts Fogdens Veigne møtte Lensmanden Anders Hansen Aandeland.
paa Enckens Veigne som Citant møtte hun Selv og hindes Laugverge Arne Legre, som var begierende at Retten vilde steene Ager og Eng, skoug og Marck baade inden og uden gierde imel: disse tvende opsiddere, efter et venligt forEening som de med hinanden i Mænds ofverværelse haver indgaaet, hvor om de Selv vilde giøre anviissning.
Anders Anders: Herrej Comparerede og for Retten, Erklærede at være Louligen stevnet med 5te Stevning, eller med 5te Nætter stevning, tilstoed og at have indgaaet venlig forliig, og som Rette Odels Mand afstaaet halve bruget udj den/n/e gaard til Encken, med ald Odel og Rett:, hvor om Encken fremviiste hands, neml: Anders Anders:[s], Transport brev af 28 Octbr: 1732. som var Tinglyst sam/m/e dag. men der hos Erklærede, at det icke var med hans

1734: 330b

forlangende og villie at Retten paa den/n/e tiid kom her paa Aastædet, og formeente hand som Rette Odels Mand at hands jord icke kunde steenis og deelis af Rettens middel forinden hand Selv det forlangede: dog var hand fornøjet omkostning dermed at spare. at Retten efter hands og Enckens anviissning vilde sætte marcke steene den/n/em imel:
Retten vedtog efter begge parters venlige forEening og derris anviisning at needsætte marcke steene. saaleedis.
…… Løe backen needsat en marcke steen, hvorudj blev hugget et mercke |- som er bøjde mercke imel: 1ste og 2det Tuun og marcke skield imel: disse tvende opsiddere paa 1ste

Thuun, og viisser sam/m/e mercke i den Nordre side af smalle fiøsset: bliver paa den Synden side af dette mercke Enckens marck, og paa den Nordre side Anders Andersens marck: Ved den Westre ende af smalle fiøsset blev nedsat en marcke steen som viisser til den Westre Loft navel, der nedsat en steen som viisser i den 1ste Ende af Steengaars aggeren, der nedsat steen som viisser i en gloppe i en jordfast steen ved steen garden: Norden for disse mercker ejer Anders Anders: all slotten, og Encken ejer Steengarsaggeren: den gloppe i den jordfaste steen, viisser paa den anden side af steen garden i en jordfast steen, derudj en gloppe som viisser i en needsat steen ved Riissaggeren med det mercke ___/ som viisser igien i en needsat marcke steen, sam/m/e steen viisser i en stoer jordfast steen med en gloppe udj, som er ved den anden ende af Riissaggeren, sam/m/e gloppe viisser i en nedsat steen ved Bøe garren, Riissaggeren ejer Encken, og Anders Anders: ejer all slotten Norden for disse mercker, i Skall aggeren needsat tvende marcke steene, som viisser til hinanden, og afdeeler aggeren, den Westre ende af aggeren ejer Encken, og den Østre Ende ejer Anders Anders: tillige med Hogge flecken. Saa ejer Encken Lang agger, som ligger i Anders Anders:[s] bøe, og Bircke skaaren, som ligger oven for Anders slotte, og støder imod Wichlich Herrejs bytte, der imod ejer Anders Anders: Qværn huussøerne, mens i mølle stædet, eller vand fallet, er Anders og Encken ligge tilhørrende.

Løff skouen er saaleedis deelet. Oven for Qværn huussdahlen er needsat en marcke steen som viisser beent neer i dybeste dahlen i bugten, der needsat en marcke steen som viisser ned i en gloppe som blev hugget i en stoer jordfast steen ved Elven. Enchen skall da tilhørre fra Qværne huuss dahlen og need til Søen, og Anders skall tilhørre fra sam/m/e dahl og ligge ind i Vandet.

Som det var seent ud paa aftenen, saa blev med viidere forretning ophævet til i Morgen.

1734: 331

Den 5te Junij vedtog Vj efter begge parternes (samtøcke og) anviissning at steene udmarcken med slotter og fuhre skou. er saaleedis passeret.

Ved Søen needsat en marcke steen under Spangrj (uhren?), som viisser lige op i en gloppe i en stoer jordfast steen, den viisser op under bergfaldet, hvor da og blev hugget en gloppe. Anders Andersen ejer all slotte og løfskouen paa den Nordre siide af ommelte mercker, som støder til Stavenæs: paa Synden side af sam/m/e mercker ejer Encken slotten og løv skouen, sambt a…. …… skouen paa begge siderne af merckerne …….. Om skren, fra Om skreen til Galte Svaen …….. all fuhre skouen: Ved Søen i en stoer steen (blev hug)get en gloppe, som viisser op i Galte Svaen, d(er blev) hugget en gloppe, den viisser op i fieldet i en stoer (steen) som Kaldis Saatten. i Leer Viggen ved Søen b(lev) huggen i en jordfast steen en gloppe, som viisser …. S: O:, hvor der blev needsat en marcke steen, som (viisser) op i en stoer jordfast steen i en gloppe: paa den Østre side af disse mercker ejer Anders all slotte, og Encken ejer paa den Westre siide.

Ved Søen atter sat en marcke steen, som viisser ligge op i et stoert Berg Kaldet Svaa, hvor der blev hugget en gloppe. Westen for disse mercker ejer Anders alt til steen Renningen, hvor der ved Søen i en stoer jordfast steen {pl} blev hugget en gloppe, som viisser op efter i en stoer steen, hvor der blev hugget en gloppe, som viisser Wester i en stoer steen ved Søen, hvor der blev hugget en gloppe, som viisser op i Løfvheller steenen, og der udj hugget en gloppe: Enchen ejer Løfv, ved, græsgang og fuhrre skouen alt Norden fra Galte Svaaen og lige Westl: til ofvenskrevene mercker: Anders ejer Blurrenæs slaatten, løfvskougen og fuhrreskougen Synden for sam/m/e mercker.

fra Løvfheller steenen og ligge op i Øster i en stoer steen, hvor der blev hugget 1 gloppe, som viisser oven for Leerviig nøtte Vejen op paa en s(toer) graa berg ham/m/er, hvor der blev

huggen en gloppe, som viisser op i en Rondagtig berg nolte, paa den indre og Nordre Kant af sam/m/e blev h(ugget) en gloppe, som viisser oven for Leerviigen g..le Vejen: hvor der blev needsat en mercke steen, som viisser i en marcke steen neederst i Holmen, den viisser i en marcke steen op i Holmen V(ed?) tøm/m/er Vejen, den marcke steen viisser lengere

1734: 331b

… i en stoer jordfast steen, hvor der blev huggen en gloppe, som viisser op under fiellet i et sort svaberg i en gloppe. Anders Anders: skal eje slotte og løvf skouen i Kraage skaaren tillige med Nødde skaaren. og Encken ejer all Older flotten med sin herlighed op til fieldene. fra skaars bytte {……..}, som kaldis Snogge berg i Bangs Wigen ….. udj Ollogs Elven ejer Anders all fuhrre skouen, Enckens part \af fuhrre skouen/ begynder uden for (Ol)logs Elven og ligger ud i Øxe staaen, der fra ……. efter tøm/m/er løbet op i Olmstøe. Kommer saa Anders sin løfteig, baande og marcke skoug fra et sort svae uden for Kaburren til Aske Kroe løjbet, fra søen lige op i løjbet i Aske Kroen fieldet: Saa kom/m/er Enckens løvfteig, fra Aske K[r]oe løbet ind i Ollogs Elven, hvor hun ejer næver, marcke og baande skougen, inden for Ollogs Elven ejer og Encken løfv, marck, næver og baand skougen, alt indtil Kundt heller skreet, og fra Søen og op i et bleg bierg, der fra op i Tostens giøte Rusten ligge op i fieldet {fra det bytte ind i Sloerbecken}. Anders ejer fra det bytte ind i Sloer becken og op i Bers Enden, untagen slotterne, som er til fælles.

Slotter og løvf skoug skall begge parterne hielpe huussmanden med, hver ligge meget, saalenge de haver ham til sam/m/en.

Saa er og Anders tilladt paa øde tompt og Enckens part i Thunet ved Kieller struben, at opbygge sig selv et stauv buer; dog saa at det icke hindrer Veien.

Som ingen af Parterne viidere hafde at lade ind førre, saa blev følgende bereigning giort efter Kongl: Allernaadigste Reglement. Sorenskriveren fra Sit hiem og til Aastædet er 2 Mille med trende Roers Karle, lige saa tilbagge, á Millen 24 s: er i alt 1 Rd:r, kaast og tærring frem og tilbagge er 1 Rd:r 2 mrk:, tvende daggis forretning 3 Rd:r, 6 Laug Rettis Mænd i tvende dage, á Mand 2 mrk: er 2 Rd:r, Lensmanden 3 mrk:, er tilsam/m/en 7 Rd: 5 mrk: Efter forordningen betaller Encken Rettens Persohner, og efter forligget og den foreening som her for Retten af Parterne er

1734: 332

indgaaet: Svarer Anders Andersen …….. (En)ken den halve deel. Og skall da den/n/e forEening, saaleedis som acten udviisser, (være) uRøggelig paa begge sider, og den som uden Lovlige Aarsager bryder dette (for)lig, skall betale 20 Rd:r til de f(attige), og dog være pligtig ved Lov og Rætt (at holde) sam/m/e forlig udj alle sine pun(cter og) Clausuler.

Ao: 1734, d: 7 Maj!! (Junij), blev Retten sat paa Gaarden Bache, (beliggende) i Joendahls skibbr: og Kircke Sogn udj Hardanger, (angaa)ende Odels Trette \om gaarden Bache/, neml: Jacob Engebrichtsen ……. {og}paa sin Huustrues veigne Maritte Gunders datter, Contra Kari Bache, Niels Gietlesen og Wic(hlich Sand)vigen, tillige med Ole Nielsen; Retten (blev Ad)ministreret af Sorenskriveren Selv, og (efterskre)vene Eedsvorne Laug Rettis Mænd af (Østensøe) skibbr:, Neml: Ole Jacobsen Noreim og O… ….sen ibdm:, Hover Siursen Røche, Michel ….., Ole Berven, Peder Hogensen Wiig, Ole ……. og Brigt Hillistvedt, som alle møtte efter Fogdens opnævnelse, saa møtte og paa Fogdens veigne Lensmanden Johannes Wiig.

Citanten Jacob Engebrichtsen fremtræde for Retten og leverede et skriftl: Stevning af 22 Nobr: Ao: 1733. ord for andet saa lydende.

For Retten Comparerede Encken Kari Bache og Hindes Laugverge Ole Larsen Age, sambt Ole Nielsen Bache, de andre indstevnte, neml: Niels Gietlesen og Wichlich Sandvigen comparerede icke, omendskiøndt Retten i dag udj 8 tim/m/er hafde biet og ventet efter dem, ej heller Comparerede Stevnevidnerne.

Enchens Laugverge fremtræde for Retten og forreviiste et skifte brev af 16 Maj 1729. som var udstædt efter Encken Kari Baches Sal: Mand Engel Gertsen, og tilbød sig at tage imod Løsnings pengene, hvilcket hand og forhen hafde tilbudet sig.

Formynderne for Citant:[s] Koene /: neml: ….. Sambland og Iver Olsen Tvet :/, Comparerede og for Retten, mens hafde icke noget skifte brev at frem viisse efter myndl:[s] Fader.

Ole Nielsen Bache fremlagde skiøde og a….. af 23 Octbr: 1709. som var tinglyst sam/m/e dag paa H(øste ting)et, holdet paa gaard: Eie i Joendahls Sogn, paa ……..

1734: 332b

…… Niels Gietlesen, Torckel Tvet og Wichlich Sandvigen (ej her) for Retten har Compareret, ej heller møtte Stevnevidnerne som Stevningen skulde hiemle: saa udsættis den/n/e Sag til den 20 Septbr: til Som/m/er (Tinget, da) forrelæggis parter og Vidner her paa Aastædet (at mø)de, med sig tagende alle gaml: skiøder, Adkomster, skifte breve, med viidere som kand være til (Sagens) oplysning, saafrembt de icke agter at tage (skade) for hiemgield: Da udj Sagen skall omgaais (og) ..….is som Lovl: og Rætmæssig er. saaledis forafskeediget.

(Ao: 1734, d:) 7 Junij, blev Retten sat paa Gaarden Mit Følckedahl, (beligg)ende i Gravens skibbr: og Kircke Sogn, af Sorenskriveren og medhafde /: efter Fogdens opnævnelse :/ Eedsorne Laug Rettis Mænd, neml: Siur Olsen Nedre (Sp)ilde, Siur Tronsen Østaas, Amund Johans: Windahl, (Jø)rgen Torckielsen Traa, Isach Iversen Breche, og Siur Nielsen Øfre Spilde, Nerværende paa Fogdens weigne Lensmanden Anders Hansen Aandeland, udinden en Marcke gangs forretning \{…….} og huusse deeling/ imel: opsidderne paa eene side, Peder Nielsen, og paa den anden side Niels Nielsen , \begge her paa gaarden/, og Niels Hansen, {… her paa Gaarden} \{……}/

de indstevnte Comparerede og vedtog at vere Lovl: stevnet.

Saa er og indstevnet Joen Siursen Aarhuus og David Johansen Aarhuus, som neste grander, for at være nerværende ved endebøjde mercket, siden det støder an ved deris grun[d] og marck, men de møtte icke.

parterne erklærede at være forligte, og var begierende at Retten vilde steene dem imel: efter den anviissning de vilde giøre.

Og blev da vedtaget at mercke og steene først all indmarcken, Saaledis.

Strax oven for søen neden ved Hunsbit kaldet, blev nedsat en mercke steen, hvor Niels Hansen ejer paa den Nordre siden, og Niels Nielsen paa den Syndre side, den/n/e steen visser op i et nyt ….et mercke |- i en stoer jordfast steen, sam/m/e mercke (viss)er ind og oven for Hunsbit, hvor der er nedsat en marcke steen, som visser i Kiørsel weien. udj Nimeilaggeren needsat tvende steene, som visser i hin anden, og eier Niels Nielsen Østre ende af ageren, og Niels Hansen den Westre ende.

Fra det Nordre jørne af løen wisses hen i en ned {fast} sat mercke steen, som visser hen i Kielde steenen, der hugget |- mercke

1734: 333

Som er ende byde mercke imel: Niels (Nielsen og Niels Hansen paa) den Syndre side, og Peer Nielsen paa den Østre side …… til Notten.
Siden nedsat imel: Niels Hansen og Niels Nielsen, en mercke steen paa Leite, som svarer hen j den anden needsatte mercke steen, og den svarer j en hugget gloppe i en jordfast steen, som visser beent op under berget, paa Østre side af disse mercker ejer Niels Hansen, og Niels Nielsen paa Westre siden.
Øverst i Gar kriken hugget en gloppe, som visser beent op i uhren, og visser i en mercke steen, den steen visser hen efter …..berg, paa Westre siden af disse mercker eier Niels Hansen, og paa Østre siden Niels Nielsen.
Oven for søen i en jordfast steen hiem/m/e for Ingers .lø….. hugget en gloppe, som wisser op i Sle…. helle i en ny gloppe, Niels Hansen eier paa den Østre side af disse glopper, og Peer paa den Westre side.
Nedsat i Hagen tvende mercke steene, som visser i hin anden, Peer Ejer paa Østre Kandten, og Niels Nielsen paa Westre Kanten, be.. op under uhren i Hagen nedsat tvende mercke steene, som wisser i hin anden.
Fra Smide Kielten og beent …. er needsat tvende mercker steene, som svarer til hinanden, og eier Peer paa Westre side, og Niels Nielsen paa Østre siden.
I Houge teigen, som begyndes tet (ved) huussene, og op efter er nedsat {trende huusser} trende steene, som svarer til hinanden, paa Østre s(iden eier) …. ……., og paa Westre siden Niels ……..

1732: 333b

……. …..e gotten nedsat en mercke steen, (som visser n)ed efter i en anden mercke steen, (som visser) hen i den tredie mercke steen ned …….. Hunsbit kaldet, som visser beent …..er i et mercke -| paa den anden side af ag(eren), Peer eier paa Østre siden, og Niels (Nie)lsen paa Westre siden.
Fra Broe Lotten og op efter er nedsat trende mercke steene, som swarer i hinanden, og den sidste visser op i Ham/m/eren, paa den Syndre side eier Peer, og paa den Nordre Niels Nielsen.
Strax oven for Kiørsele wae blev nedsat en mercke steen, som wisser op i aggerRenen kaldet Sam… ageren, lige op oven for ageren, hvor der blev nedsat en mercke steen, som wisser op i en jordfast steen, hvor i blev hugget en winckel (= loddrett strek med vannrett strek mot høgre fra toppen) gloppe, Peer eier paa den Nordre side, og Niels Hansen paa den Syndre side.
….re i Tørvene, i et skarv, er hugget en gloppe, som wisser op i en nedsat steen, sam/m/e wisser op til Ham/m/erlagget, oven for Ham/m/er laget nedsat tvende steene, den eene er ende byde mercke, og den anden wisser i Støltekløv ned med kiørsel weien, paa Nordre siden eier Niels Hansen, paa Syndre siden eier Peer Skouen og Niels Nielsen ald bøen.
I Bergskrov hugget en gloppe neden ved søen, som wisser op igien/n/em en beck og lige op i berget, Niels Niels: eier paa den Østre siden, og Peer paa den Westre side.
Som det war aften kunde ej widere forretages.

Den 8 Junij er efter parternis anvisning steenet og Greenet.
Ved ..ætt hou, nedsat en mercke steen, som wisser beent over ageren ned med Locker reenen, der nedsat en marcke steen j renen paa ageren. uden for Elven i Bielstøls aggeren nedsat tvende steene, som svarer til hin anden, Niels Hansen eier bøen, Niels Nielsen og Peer eier ageren.
Wed Sween nedsat en steen som widner bort i Byttings becken, (Øf)re deelen eier Niels Hansen, og nedre deelen eier Niels Nielsen.

I Galler hou nedsat tvende steene, den en/n/e!! (eene) vidner i Byttings becken, den anden ……. ende af Homle berg, eier Niels Hansen, …….. Niels Nielsen oven forre.
……. (nedsa)t en mercke steen, som er ende byte

1734: 334

Og visser ned i den Syndre kandt af …….. j Stouerheller, Niels Nielsen ejer ……. kandt, og Niels Hansen ejer sk…. …….
Bytte udj skouen begynder …… blev nedsat en mercke steen, som visser (under) ……., der nedsat en mercke steen, visser i en anden (nedsat) mercke steen under Stølen, der fra op ……. en jordfast steen hugget en gloppe, paa den …….. side af disse mercker ejer Niels Hansen, paa …… side Peer og Niels Nielsen.
Nedsat i Ti….. broted ved Qvandahls giellet en mercke steen s…. j Øster, der blev nedsat en mercke steen, der fra i bytted j Hæste pytten, der fra j Lømtiøn, der fra … …..skarberg i tøm/m/er løbet, paa den Syndre si(de af disse) mercker ejer Niels Hansen, paa den Nordre siden Niels Nielsen.
I Ospe docken ved …… nedsat en mercke steen, der fra under …… nedsat en, og en paa højeste fieldet, der fra i ……. oppaa Heste lien, der fra i Oster i et st(een)…. huggen en gloppe, som visser i en furre, kaldet Byttes furren, hvor der blev nedsat mercke steen, paa den Nordre side af disse mercker ejer Niels Nielsen, og Peer paa den Synder side.
Fra st….. …… og under i Lange houen i en mercke steen ….. Kolhydler myren nedsat en steen, som visser …. (Berg) ham/m/er, hvor udj blev hugget en gloppe, der fra ….. (Kiørsle) Veien, som gaar til Wæmskaar, der fra til G….. bytte, som blev huggen en gloppe, paa …… (side) af disse mercker ejer Niels Nielsen, og …. …….. (paa) ytre side.
Østen for oven/n/efnte mercke …….. huggen en gloppe j Yste teigen, som visser (til en mercke) steen under Vejen, den steen visser lig….. ……, (der) efter i en jordfast steen blev hugget (en gloppe), Niels Hansen ejer paa Syndre siden, og …. …… paa Nordre siden.
I Lauvteig i Væ…… ….. nedsat en steen, bedre hiem efter nedsat (en steen), der fra i Byttes Nolte sat en steen, ……. Niels Hansen neden og i(nden) for, …….. hvor tvende steene ligger …….., og Niels Nielsen paa den øf(verste side) …….. hos forom/m/elte mercke og v….. ……..

1734: 334b

……. i en jordfast steen, som visser op under Lange……. …….. ….en, eier Peer paa den Østre side, og Niels ……. …….. side.
Kalfhagen er saaledes bytted, ved …… steen ved Barne steinen kaldet, som visser …….. en stoer jordfast steen, hvor der blev (nedsat en mercke steen), eier Niels Hansen den Yttre parten, og et li(det støcke?) i fra bøe gaarden og udj et torntræe, hvor der staar …… steen, som skall visse lige op i bierget, og fra …… beent i søen, Niels Nielsen eier Mit teigen …….. Kalfhage.
Formedelst aftenen blev ej videre afgiort.

(Den 9 Junij) forre vj over fiorden til det gamle slaatte bytte, som er (paa?) Syndre side og kaldes Older Vigen, hvor der blev hugget en gloppe i en jordfast steen, som visser lige op efter bæcken i fieldet, eier Peer den yttre side til Ham/m/er byttet, og Niels Nielsen paa den indre side af becken og lige ind i Older Vig bierget og op i Nolten og …… til Peders slotte bytte, hvor der blev nedsat en steen ……
Skouge bytted begynder ved søen, der blev sat en steen ……. kaldes Moure hougen, der fra op paa Vaat ham/m/er …… (nedsat en) steen, der fra op i inderste ende paa Mitskor bierget

……. efter den yste giøten op i fieldet, eier Peer skougen …… side til Ham/m/er bytted, og Niels Hansen paa ……. til den ..ste bæck som gaar ind imod Oldervig, …. ved sam/m/e \bæck/ {steen} blev nedsat en mercke steen, som visser ……r Swart hollet, der blev nedsat en steen, ogsaa huggen en (gloppe), eier Peer marcke skougen neden for disse mercker alt …..en, imel: bæcken og Oldervig bierget, Niels Nielsen (eier o)verfor, og gaar bytted op efter bæcken op i fieldet, lenger …. (pa)a den indre side gaar bytted op igien/n/em Biørnstien (og støder m)od Aarhuus bytted.

Stortenæs Tejen begynder ned ved søen, der blev nedsat en mercke steen, der fra op under ……. nedsat en steen, der fra op paa Kierring Støhl blev (nedsat en steen), der fra op til Biørnstien, hvor der blev nedsat en steen, …. …..sen eier paa den yttre side, og Niels Nielsen paa den (indre si)de til Indste vigen, hvor Peer begynder ved søen i (en) …… steen, følger lige op i den hvide nolte, der blev sat en steen, (som visser) udj en anden steen som blev nedsat hos Neste i laget.

……. ende marcke skougen paa hiem/m/e bøen af Ask, da …… ….t Østen og inden for gaars huussene i Tiorberg enden (og der fra op) i høyeste bierget kaldet Notten, hvor af Peer eier (den) ….tre side oven for en ager kaldes Høken, og Niels …….. under sam/m/e ager og indtil bytted med Niels ……. ….. løb kaldes Svends løbet, og alt linde skouen (eier) Niels Nielsen i begge disse teier, begynder Peer linde (skouen i) Bergs kroen ved søen, og gaar lige op i skaarfæste …..el det, men her af eier Niels Nielsen Asken,

….. (A)ske skou udj Aare Vigen, saavit Niels Nielsen og (Niels Hans)en haver slotter sam/m/en, da ejer Niels Nielsen ……..

Angaaende Peer Nielsens ……. gaars huusserne, da skall der med ……. Peer eier udj den gamle gaard …… 1/6 part, udj det gaml: ildhuuss 1/6 part i

1734: 335

Den Østre un…. ……. en kielder som er …… hand nu bruger til Sma….. ……, disse huuser skall og bør Niels ….(sen) forsvarlig tage over, hvor af Peer …… tredie part i taget, nock en liden he……., Gaards løen haver hand med Niels Nielsen i det …… paa den Østre side 1/3 part, udj nøsted 1/3 part, e….. fios, som er nu brugt til Nøde flor.

Som ingen af parterne hafde noget videre (at i Rætte legge), mens var med hin anden udj alle m(aader for)Eenede: Saa haver De betalt Rætten(s Persohner) efter Kongl: Allernaadigste Re(glement), og været begierende beskreven (meddeelt), (som) bør i alle maader holdes uR(øggelig under) Adfær efter Loven.

Sluttet J Jesu Naufn af ……

1734: 335b

Denne Bog som Inde(holder Tre) Hundrede Tredeve og Fiire (pagin)erede, igiennem dragne og (fors)eiglede blade, og er indretted (som) Ting Protocoll for Hardanger, (Woss) og Lyse Closterets godz, haver Kongl: May:tts Sorenskriver samme (høj)æd(le) Sr: Jens Fabricius at (indfø)re alt hvis til Tinge (maat)te forefalde, og ellers …… Tinge efter Befaling ……. saa lovlig som hand efter (hans) Embeds pligt agter (at) ……vare og bekiendt være, (Naar) denne Protocoll er (fuldskr)even, bliver den imod (en nye) ……ns udtagelse her til …….. indlevered. Bergen (den) ??te Decembr: 1731. W A ion!! (von) der Osten

Dette var slutten på denne tingboka. Resten av året 1734 er å finna i neste protokoll.